HORIA SIMA

ERA LIBERTATII

STATUL NATIONAL-LEGIONAR

VOLUMUL I

CUPRINS

IV. BATALIA ECONOMICA

V. POLITICA EXTERNA

I. CREAREA STATULUI NATIONAL-LEGIONAR

Statul National-Legionar nu s-a format ca o implicatie naturala a biruintei de la 6 Septembrie. Nu ne-a cazut în mâini ca un fruct copt. A trebuit sa luptam pas cu pas pentru constituirea lui, înlaturând ultimele obstacole din calea realizarii lui.

1. TARA ÎN PICIOARE

Rar s-a trait în istoria neamului nostru un moment de exaltare colectiva atât de impunator ca acea manifestare de entuziasm a maselor populare dupa alungarea Regelui Carol din tara. Nu se poate compara ca intensitate de sentiment national decât cu iuresul de bucurie din provinciile alipite, când s-a savârsit Unirea din 1918.

Tara întreaga s-a ridicat în picioare, de la un capat la altul al ei, ca sa-si exprime usurarea ce-o schimbase de la Palat, ca o binecuvântare a Cerului.

Cortegiile populare, cu mii si mii de oameni, defilau în toate orasele mari si mici ale tarii, repetându-se zi de zi. În afara de Bucuresti, la Constanta, Craiova, Galati, Iasi, Radauti, Timisoara, Arad, Sibiu, Alba Iulia, Deva, Brasov, Turnu Severin, Ploiesti, acelasi spectacol de neuitat a unor coloane nesfârsite de popor din toate straturile sociale, care sarbatoreau victoria contra unui regim odios, cu cântece si drapele. Ritmul eroic al melodiilor legionare, interzise de doi ani, strabatea întreaga tara, topind si ultimele rezistente. A fost mai mult decât un act de adeziune al poporului la revolutia legionara: o iruptie a energiei nationale. Sufletul neamului, încatusat pâna atunci de fortele de opresiune, s-a dezlantuit ca un uragan. Lumea cânta, striga, se îmbratisa cu privirile iluminate de o mare credinta. Acea mistica nationala, de care vorbeste Capitanul, acum se pusese în mars, pentru a afirma drepturile poporului nostru. Evident, au existat si rauvoitori, din tagma celor înfrânti, care au dat un alt tâlc acestor manifestatii. „Dar de ce se bucura legionarii si scot atâta lume pe strazi? Oare nu e mai degraba motiv sa plângem pentru pierderea Ardealului si sa ne razvratim contra puterilor care ne-au impus dictatul de la Viena?”

– Nu, domnilor, legionarii sunt si ei îndurerati de pierderea Ardealului si au facut tot ce le-a stat în putinta ca sa apere pamântul tarii. Legionarii, si cu ei întreg poporul, îsi striga bucuria pe strazi pentru ca au scapat de regimul responsabil de aceste pierderi teritoriale. În timp ce D-voastra, care acuma azvârliti aceste comentarii viclene, ce-ati facut în timp ce noi mueam pe baricade în lupta cu tiranul? Unde ati fost? Fie împartasindu-va din banchetul oferit de camarila fie tacând chitic si asteptând deznodamântul dramei. În timp ce Capitanul era strangulat si sute de legionari ucisi si azvârliti în pietele publice, s-a auzit un protest din gura voastra, fara sa va dati seama ca aceste crime erau preludiul dezmembrarii României Mari. Nu va grabiti sa acuzati Puterile Axei de dictatul de la Viena, când voi ati facut tot ce v-a stat în putinta ca sa provocati aceste puteri, pâna ce ati împins România în tabara dusmanilor lor. Cum vroiati sa trateze Roma si Berlinul o tara amestecata în nenumarate încercari si comploturi contra securitatii lor si în serviciul Moscovei?

O alta caracteristica impresionanta a marilor manifestatii populare care s-au desfasurat în toata tara dupa 6 Septembrie a fost ordinea perfecta. Nu s-a tras nici o palma unui evreu, nu li s-au spart geamurile, nu li s-au jefuit pravaliile si n-a fost ucis nimeni dintre ei. Si aceasta, fara ca legionarii sa fi avut ordine anume de la mine sau alte capetenii. Legionarii mari si mici, au dat un stralucit examen de maturitate civica si politica.

De obicei, când o revolutie triumfa, se produc tulburari grave, în primele zile, în primele saptamâni. Se revarsa sânge. Partida biruitoare se razbuna pe vechii conducatori, pentru suferintele îndurate. Noi am fi avut mii de motive ca sa procedam tot atât de drastic contra asupritorilor nostri. Nu numai Capitanul, dar aproape toata elita legionara a fost masacrata sub dictatura evreo-carlista. Dar nu s-a atins nimeni de nici un fir din capul conducerii evreiesti si nici ale demnitarilor slugarnici, care au executat ordinele Palatului.

Ce exemplu de noblete morala! Si nu a câtorva, ci a sute de mii de oameni, care se abtin in corpore de la orice act de violenta contra fiorosilor calai ai erei carliste. Ce superba declaratie de respect a drepturilor omului si de încredere în justitie, care îi va trage la raspundere pe cei vinovati si îi va pedepsi! Calea legala, care noua ne-a fost refuzata permanent sub toate regimurile, acum o tineam deschisa si ofeream ocrotirea ei celor mai mari încalcatori ai legii.

Generalul Antonescu s-a bucurat chiar de la început de marele avantaj de a avea în spatele lui un popor disciplinat, hotarât sa-l urmeze în sarcina grea ce si-a asumat-o, de a crea un nou Stat. El n-a avut nevoie sa recurga la forta pentru a obliga valurile revolutionare sa revina în matca ordonata a Statului. Sudura dintre natiunea biruitoare si noua conducere a Statului s-a realizat spontan si imediat, prin mijlocirea miscarii legionare, care a înteles ca suprema ei datorie în acel moment era normalizarea situatiei.
S-au mai întrebat multi, la 6 Septembrie, de unde au rasarit acele mii si mii de camasi verzi, dupa teroarea regimului Carol-Calinescu, când miscarea parea distrusa si doar câtiva incorigibili se mai agitau în clandestinitate. Cine erau acesti tineri care defilau în pas martial, ca si cum coasa mortii nu i-ar fi secerat pe cei mai buni camarazi ai lor?
Erau vechii legionari care scapasera cu viata din masacrele erei carliste, dar erau sutele de mii votanti din 1937 ai partidului „Totul pentru Tara", care au disparut de la suprafata vietii publice, înfricosati de teroare. Pe urmele vitejilor de la 3 Septembrie, au prins din nou curaj si au venit sa îngroase rândurile micilor detasamente cu care am început revolutia. Dar fenomenul legionar depasise si acest cadru, al fostilor prieteni si votanti ai miscarii, pentru a cuprinde straturi si mai largi din popor. Legionari anonimi, necunoscuti, iesiti din tainele neamului, ca un fel de generatie politica spontanee, s-au alaturat celor mai vechi, formând împreuna cu ei o masa legionara impunatoare. În acesti doi ani de prigoana, Legiunea se refugiase în adâncurile constiintei nationale si luase proportii de mit, o forta imponderabila, pe care nici o arma nu mai putea sa o învinga. Când s-au rupt zagazurile, s-a produs o explozie a mitului, antrenând dupa sine zeci de mii si sute de mii de oameni pe drumul Legiunii.

2. LA CASA VERDE

Primul lucru ce l-am facut, a doua zi de dimineata, în 7 Septembrie, a fost sa ma reped la „Casa Verde", pentru a cerceta daca s-a retras paza militara si de aici. Într-adevar, nu mai erau soldati. Una din primele masuri luate de Generalul Coroama, dupa renuntarea la Tron a Regelui, a fost sa ridice secvestrul de la sediile noastre din Capitala.
Mai întâi m-am îndreptat spre mausoleul Mota-Marin. Sicriele erau intacte si la locul lor. Am rostit o scurta rugaciune, multumindu-i lui Dumnezeu ca zbirii regimului nu s-au atins de sfintele lor oseminte. Apoi m-am urcat pe trepte, la primul etaj, unde se aflau biroul Capitanului si sala de reuniuni. În birou descopar un om maruntel, stând la masa pe un scaunel. Îl întreb ce cauta aici.
– M-a trimis Profesorul Codreanu sa iau în primire Casa Verde.
L-am poftit sa plece acasa si am dat cladirea în paza unor legionari care ma însoteau.
Întorcându-ma în oras, aflu cu surprindere si amaraciune ca Profesorul Codreanu, fara sa mai astepte întâlnirea cu mine, începuse sa faca numiri în diverse functii legionare. La muncitori îl numise pe un oarecare inginer Chelaru, care n-avea nici o legatura cu Corpul Muncitorilor Legionari si nici cel putin nu se stia despre el ca ar fi legionar. Era o figura necunoscuta în organizatia din Capitala. În acelasi mod arbitrar, fara sa se consulte cu nimeni, delegase sefi la conducerea studentimii si a altor unitati legionare.
Nici nu a fost nevoie sa anulez macar aceste numiri. Au cazut de la sine, caci erau inoperante. Elementele ce vroia sa le impuna Profesorul Codreanu la comandamentele legionare erau straine de realitatea de baza. Nu era destul sa faci o numire, cum credea Profesorul Codreanu, pentru ca o unitate sa se puna în mars si sa execute ordinele. Se mai cere ca persoanele alese sa conduca un corp legionar sa se bucure de un anumit prestigiu în sânul lui sau pe suprafata întregii miscari. Sa fie expresia acelora a caror comanda i s-a încredintat.
Ma durea sufletul gândindu-ma la actele Domnului Profesorului în acele clipe când, dupa rasturnarea Regelui, trebuia sa ne concentram toate puterile pentru a câstiga batalia politica, valorizând la maximum momentul revolutionar pe care-l traia tara. Profesorul Codreanu era în afara de problema. Nu cunostea nici structura miscarii si nici nu întelegea etapa istorica în care am intrat.
Pretentia Profesorului Codreanu de a conduce miscarea era absurda. Daca nu eram eu, putea sa o conduca oricare alt legionar, în afara de Profesorul Codreanu. În primul rând, pentru ca Profesorul Codreanu nu cunostea ordinea interna a miscarii. Nu ocupase niciodata vreo functie în cadrul ei, nu i-a încredintat Capitanul niciodata vreun sector sa-l organizeze, nu avea experienta omului de teren, care e mereu pus în actiune si reclama însusiri speciale. În al doilea rând, Capitanul exclusese atât principiul electiunii cât si principiul ereditatii din procesul de formare al elitei legionare. El a optat pentru principiul selectiei, adica cel mai vrednic trece înainte. Profesorul Codreanu cerea sa fie recunoscut Sef al Legiunii în virtutea

faptului ca este tatal Capitanului, adica vroia sa puna în aplicare principiul ereditatii, pe care tocmai fiul sau îl declarase nepotrivit pentru a servi de criteriu la alegerea cadrelor de conducere la toate nivelele. S-a mai întâmplat apoi si lucrul neplacut ca biruinta miscarii s-a realizat peste capul Profesorului, care era pe punctul sa torpileze întreaga actiune de la 3 Septembrie prin proiectata lui audienta la Rege, de la care l-am oprit în ultimul moment si cu mare greutate.
Profesorul nu si-a înteles chemarea dupa 6 Septembrie. Misiunea lui nu era în miscare, facându-mi mie greutati la reorganizarea ei, ci în afara miscarii, în câmpul politic, în dezbaterile care s-au deschis între noi si Generalul Antonescu pentru proiectarea Legiunii în noul Stat. Aici, cu experienta lui de parlamentar, cu autoritatea lui, cu prestigiul ce i-l dadea jertfa fiului sau, ar fi fost de mare folos. Trebuia sa revina numai la relatiile de intima colaborare cu mine, care au fost atât de binefacatoare pentru miscare, pentru a se închide acest incident si a pasi cu forte unite în viitor. Revolutia legionara trebuia dusa la bun sfârsit. Care ar fi fost rolul Profesorului Codreanu în noua perspectiva? Nu m-am gândit niciodata sa-i fixez rangul în miscare sau în Stat. Orice i s-ar fi oferit era prea putin pentru Profesorul Codreanu. El trebuia sa ramâna ceea ce a fost întotdeauna: Profesorul Codreanu. Si în aceasta calitate sa vegheze la împlinirea testamentului Capitanului. Fiecare cu rolul lui si în perfecta armonie, asa cum am avut fericirea sa lucrez cu el în vara anului 1940. Fara aceasta colaborare, nu am fi putut ajunge la rezultatul de la 6 Septembrie. Profesorul Codreanu a fost un factor decisiv al victoriei. Acum el îsi renega tocmai întelepciunea cu ocrotise care ocrotise destinele Legiunii în perioada premergatoare, pentru a se azvârli cu toata vehementa temperamentului sau într-o directie daunatoare miscarii, pretinzând o sefie care depasea posibilitatile lui si care si asa nu ar fi putut-o exercita niciodata, chiar daca nu as fi fost eu.

3. SFÂNTA TINERETE LEGIONARA LA RADIO

Dupa cum se stie, orice emisiune radiofonica din lume are un semnal sau un indicativ, constituit din anumite sunete sau note dintr-o arie, destinat sa serveasca la identificarea acelui post. În România, chiar în dimineata de 6 Septembrie, indicativul a fost schimbat, fiind substituit cu primele note din Sfânta Tinerete Legionara.
Acest lucru, neînsemnat în aparenta, a avut efecte incalculabile asupra starii de spirit a populatiei. Auzind Sfânta Tinerete Legionara, de câte ori se deschidea aparatul de radio, lumea credea ca Legiunea este la putere, ca este stapâna în Stat, ceea ce nu era adevarat pentru ca guvernul în care am intrat si noi s-a constituit mai târziu. În zilele care au precedat formarea Statului National-Legionar, de la 6 la 14 Septembrie, postul nostru de radio, adoptând indicativul legionar, a dat o amploare si mai mare victoriei legionare si a marit certitudinea noastra în triumful Legiunii contra tuturor încercarilor de a-i restrânge rolul ei în noul Stat.
Aceasta initiativa îndrazneata si oportuna a fost luata de compozitorul Nelu Manzatti, creatorul celor mai frumoase melodii legionare, ca Sfânta Tinerete Legionara, Imnul Mota Marin, Imnul Muncitorilor Legionari si altele.
Ministru al Propagendei era pe atunci Nichifor Crainic, ramas de la vechiul guvern Gigurtu, iar acesta nu s-a opus, fiind prea bucuros sa faca un serviciu miscarii, dupa ce înainte era unul din „supusii servitori ai Majestatii Sale". Cât îl priveste pe Generalul Antonescu, el avea alte probleme pe cap în acele momente, fiind ocupat cu lichidarea mostenirii carliste, pentru a-si putea da seama ce importanta avea pentru opinia publica faptul ca postul de radio difuza programele sub patronajul Legiunii.
În strainatate, la Berlin si Roma, schimbarea semnalului de la Radio Bucuresti a fost interpretata tot atât de favorabil pentru miscare. De vreme ce acest post emite sub semnul Garzii de Fier, înseamna ca constituirea unui guvern legionar este apropiata.
Iata cum se creaza istoria. Un om inspirat de valul evenimentelor prefigureaza noul Stat, aflat înca în durerile facerii, cu propagarea pe undele eterului a acelei melodii nemuritoare.
O actiune asemanatoare a întreprins si Comandantul Legionar Boldeanu, care în primele ore dupa ce a aflat de abdicarea Regelui, a scos un manifest contra tiranului alungat din tara si a lasat sa fie raspândit în Capitala. Spre deosebire de manifestul meu de la 1 Septembrie, care se limita la aspectul politic al revolutiei, Parintele Boldeanu a denuntat viata de scandal a fostului Rege, cu toate pacatele si viciile lui, demoralizând natiunea si amenintând însasi existenta Statului Român. Manifestul s-a bucurat de un mare succes în opinia publica. A fost citit cu placere si satisfactie mai ales de masele populare, care se simteau razbunate pentru anii de suferinta ce i-a îndurat sub stapânirea perechii nelegiuite. Desi nesemnat,

manifestul Parintelui Boldeanu a contribuit la justificarea razvratirii poporului contra regimului carlist si la întarirea curentului legionar în tara.

4. REAPARITIA ZIARULUI „BUNA VESTIRE”

De mare ajutor ne-a fost în aceasta perioada de tranzitie în lupta cu vechile structuri ale Statului, reaparitia ziarului Buna Vestire. Chiar a treia zi dupa alungarea Regelui Carol, Duminica , în 8 Septembrie, am avut bucuria sa salutam reînvierea acestui ziar, care-si începuse glorioasa cariera în 1937 si apoi fusese strangulat de dictatura carlista. Dupa Radio, unde Nelu Mânzatu pusese stapânire înca din dimineata zilei de 6 Septembrie, Buna Vestire a sarit pe baricade, contribuind la izbânda ideii legionare în Stat, prin influenta ce-a exercitat-o asupra opiniei publice.
Si acum un scurt istoric al acestui ziar. Colonelul Zavoianu încercase în 1937 sa reia publicarea ziarului *Dacia*, proprietatea sa, pe care-l fondase în 1919 si care disparuse din lipsa de mijloace. Îsi întocmise si echipa de colaboratori, care se întâlneau zilnic si aduceau articole, pe care le citeau împreuna, ca si cum aparitia ziarului era iminenta. Dar Colonelul Stefan Zavoianu n-a putut obtine de la cenzura autorizatia de aparitie a *Daciei*, fiind socotit prea atasat de Corneliu Codreanu. Mai mult noroc a avut Mihai Manoilescu când i-a dat aprobarea de aparitie a ziarului *Buna Vestire.* Regele se gândise probabil sa faca o ultima încercare ca sa capteze miscarea, operatie pe care o încredintase înainte si altor personalitati, dar fara rezultat: Generalul Cantacuzino, Nae Ionescu, Octavian Goga, Vaida Voevod si altii. Echipa alcatuita de Colonelul Zavoianu a fost preluata în redactia ziarului *Buna Vestire*.
Bune Vestire din 1937 a fost organizata ca o societate anonima pe actiuni, majoritatea lor fiind în mâna Profesorului Manoilescu si a familiei lui. Directori ai ziarului din prima lui perioada au fost Dragos Protopopescu si Toma Vladescu. Prim-redactor era Mihail Polihroniade, iar secretar general de redactie, Valeriu Cârdu. În afara de cei mai de sus, mai figurau în redactie, Ion Stoenescu pentru politica interna, Alexandru Cristian Tell, Mircea Streinul, Virgil Radulescu, Gabriel Balanescu. În afara de aceasta permanenta la redactie, au colaborat: Radu Gyr, Nicolae Totu, Mihail Manoilescu, Banica Dobre, Ciril Vârnav, Luca Popovici, Paul Petzi.
La reaparitia ziarului *Buna Vestire* în 1940, multi din vechii colaboratori nu mai erau în viata. Au pierit asasinati la 21 Septembrie 1939 din ordinul Regelui Carol, Mihail Polihroniade, Valeriu Cârdu, Alexandru Cristian Tell, Virgil Radulescu, Nicolae Totu, si Banica Dobre.
Componenta noii redactii a fost urmatoarea:
Director: Grigore Manoilescu, fratele profesorului.
Prim-redactor: Constantin Noica.
Secretar de redactie: Valeriu Olaniuc.
Redactori: Cristian Petrescu, Ion Stoenescu, Horia Stamatu, Stefan Ion Gheorghe, Luca Popovici, Radu Gyr, Mircea Streinul, Alexandru Alexianu, Demetrie Soutzu.
Colaboratori: Mihail Manoilescu, Constantin Noica, Colonel Octav Vorobchievici, Locotenent Emanuel Voinescu (sub pseudonimul Vornicul Boldur), Mircea Mateescu, Dragos Vrânceanu, Ciril Vârnav, Nicolae Pana, Demetrie Ganea, Paul Petzi, Barbu Slusanschi, Mircea Pop. Dupa aparitia articolului lui Grigore Manoilescu, *Cu manusi*, ziarul a fost suspendat o saptamâna din ordinul Generalului Antonescu si la reaparitie a luat directia lui Alexandru Constant, care era si Ministrul Propagandei.
Odata cu Grigore Manoilescu, a parasit redactia si Constantin Noica, fiind înlocuit cu Horia Stamatu.
Ziarul era imprimat la întreprinderile grafice Eminescu din Strada Anghel Saligny si aparea în doua editii: una de capitala si ala de provincie. De administratia ziarului se îngrijeau Nicolae Iliesiu, Alexandru Livezeanu si Vasile Dova.
Buna Vestire si-a încetat aparitia în Ianuarie 1941, dupa ce Generalul Antonescu a devenit stapân pe situatie, gratie ajutorului dat de germana.

5. ÎNMORMÂNTAREA EROILOR

Dupa revarsarea de bucurie a întregului popor, la 6 Septembrie, a urmat o zi de reculegere si durere în fata legionarilor cazuti în lupta, purtati acum pe scut de camarazii lor, întorsi victoriosi din batalie. Ei nu mai traiau sa vada ca pe urma sacrificiului lor milioane de oameni si-au recâstigat libertatea, dar au avut acest privilegiu sa treaca în lumea de dincolo încununati cu laurii celor alesi. De la înmormântarea lui Mota si Marin, nu s-a mai vazut o mai pioasa participare a unei mari multimi de oameni care-si aduceau tributul

lor de recunostinta acestor viteji între viteji. Nu erau plânsi în sensul omenesc al cuvântului. Fapta lor era prea mare ca sa intre în tiparele comune ale existentei. Era multa jale în suflete, dar demna si retinuta. Peste trupurile lor fara viata, se proiecta aureola unui mare moment istoric, la a carui împlinire au contribuit cu tot ce au avut mai bun: propria lor viata. Numele lor va intra în anonimat, nu se va putea sterge din Cartea Neamului, pentru ca au pus jertfa vietii lor temelie renasterii unei natiuni, din starea de deznadejde si de suferinta în care o azvârlisera dusmanii ei.
În 7 Septembrie, la Constanta, au fost petrecuti la locul de veci legionarii Cavachi, Caporani si Ardeleanu, iar la Brasov au fost înmormântati Sultan Donat si Constantin Salceanu. Studentul Puiu Grigorescu a fost transportat la Târgoviste, de unde era originar, iar Lucian Caramlau si Gheorghe Stefanescu la Ploiesti unde au fost îngropati Duminica, 8 Septembrie.
La slujba înmormântarii de la Ploiesti, în Biserica Trei Ierarhi am luat si eu parte, însotit de Victor Biris, care tocmai în acea zi se întoarse din Germania. Sicriele lor, asezate pe catafalc, de-o parte si de alta a Altarului, erau descoperite. Biserica era plina de lume, care trecea prin fata lor si se închina cu evlavie. Alti fii ai Prahovei care au luat drumul vesniciei pentru a mântui neamul. La capatâiul lui Caramlau veghea o fata, îmbracata în negru. Parea ca nici nu vede pe nimeni; doar privea la chipul lui de ceara. Era ca o statuie. Mi s-a spus ca e logodnica lui. N-am cutezat sa ma apropii de ea, ca sa-i tulbur durerea ei pietrificata. O, Doamne, câta jale! Alte mame întristate de moarte! Toata bucuria vietii lor se stingea odata cu copilul care fusese rapit în plina tinerete!
Uitându-ma la Lucian Caramlau, acum fara suflare, cu gândul ma întorceam la el în viata. Ce mândrie de legionar, ce pregatire, ce minte agera! Cu câteva zile mai înainte, ma întâlnisem cu el la Bucuresti. Abia iesise din închisoare si venise la mine, cerându-mi sa participe la actiune. Am stat mult de vorba cu el, caci îi încredintasem misiunea sa atace la Ploiesti. În ultimul moment i-am schimbat destinatia si l-am trimis cu echipa lui de prahoveni sa întareasca grupul care trebuia sa ocupe postul de radio de la Bod. Cu rezultatele care se cunosc, Caramlau a cazut aici, strapuns de jandarmi.
Lucian Caramlau era de o rara modestie, desi poseda doua diplome si îsi însusi o cultura temeinica. Parca-l vad si acum cum statea rezemat de perete si asculta cu atentie tot ce îi spuneam. Îi explicam cum sa procedeze, ca Ploiestiul era un mare centru militar. Lui i se parea ca poate sa ocupe institutiile publice indicate. Citeam în ochii lui o hotarâre de cremene. O liniste maiestuoasa în fata mortii, cum numai la Sultan Donat am mai vazut. Desi abia iesise din închisoare, nu-l atragea viata, ci împlinirea unui destin mai înalt.
Ma uitam la el si îmi aparea în suflet toata falanga de eroi pe care i-a dat Prahova, aceasta regiune de un ethos national vulcanic. Ce oameni naprasnici! De unde au rasarit acesti cavaleri „sans peur et sans reproche”, ca vestitul Bayard din Franta?
Cel dintâi pe care l-am cunoscut a fost Teodorescu Gandi, care conducea organizatia locala din prigoana, în vara anului 1938. Organizatia politica se desfiintase prin atestarile facute, dar ramasese un puternic nucleu de tineri care actionau cu multa prudenta, fara sa fie simtit de politie. Teodorescu-Gandi cade în toamna aceluiasi an si ia comanda grupului Miti Dumitrescu. În planul loviturii contra dictaturii carliste din Ianuarie-Februarie 1939, Miti Dumitrescu avea misiunea sa atace Palatul Regal. Cazând acest plan, se refugiaza în Germania, de unde se întoarce în tara si pregateste razbunarea. Se preda dupa executarea atentatului contra lui Armand Calinescu pentru a nu primejdui viata celor din închisori si sfârseste ucis împreuna cu cei opt camarazi din echipa lui. Miti Dumitrescu a savârsit cel mai frumos atentat din istoria lumii din punct de vedere etic. Nu a încercat sa dispara dupa doborârea tiranului, desi putea sa fuga si sa se ascunda, si nici nu s-a sinucis, ci s-a pretat si si-a asumat întreaga raspundere. Dupa Miti Dumitrescu a rasarit un alt viteaz din pamântul Prahovei, într-un moment de rascruce pentru Neam, acela care zacea acum fara viata în fata mea.
Slujba a fost lunga. Biserica era plina de fum de lumânari si se respira greu si din cauza multimii de oameni. Am stat neclintit la capatâiul lui Lucian Caramlau mai bine de un ceas pâna ce am simtit ca îmi vin ameteli si sunt pe punctul sa lesin. Eram slabit din cauza tensiunii în care am trait în ultimele zile. Cu Victor Biris si Eugen Necrelescu am iesit din Biserica, ne-am urcat în masina si ne-am oprit undeva la marginea Ploiestiului. Ne-am întors apoi la Bucuresti.
A doua zi, trecând pe la Presedintie, Generalul Antonescu m-a întrebat unde am fost ieri, caci ma cautase. I-am raspuns ca am fost la Ploiesti, unde am participat la înmormântarea a doi legionari, cazuti în luptele de la Brasov.
– De ce nu mi-ai spus mie, caci as fi venit si eu, bucuros sa dau onorul acestor eroi?

– Domnule General, stiam ca aveti atâtea pe cap în aceste momente si nu credeam ca ati putea sa va deplasati la Ploiesti. Sunt recunoscator pentru sentimentele ce le purtati camarazilor nostri cazuti în aceasta lupta si nu vom uita aceste cuvinte care se rasfrâng asupra întregii Miscari.
Luni, 9 Septembrie, au fost înmormântati, la Cimitirul Sf. Treime din Brasov, Sultan Donat, cazut la Regimentul 41 Artilerie, si Constantin Salceanu, ucis de jandarmi în încercarea de a cuceri postul de radio de la Bod.
Trupurile legionarilor se aflau depuse la Spitalul Militar. Peste 3000 de legionari au adus ultimul salut camarazilor cazuti în lupta. În fruntea cortegiului se aflau Nicolae Petrascu, Inginer Ionica, Profesorul Ionica, Marian si Dr. Dogan. În fata spitalului militar, a vorbit Profesorul Ionica:
"Aici, în pragul spitalului militar, îi salutam pe cei doi camarazi ce si-au daruit viata pentru mântuirea Patriei, caci de aici au plecat spre moarte, în acea noapte de urgie, cei sase comandanti legionari: Capitanul Siancu, Inginer Eugen Ionica, avocat Traian Cotiga, Gheorghe Pihu, Gheorghe Proca, Iulian Susman, avocat Herghelegiu".
"Aici ne închinam în fata camarazilor cazuti la Bod si la Reg. 41 Artilerie si cu glasul nostru înlacrimat îi chemam din nou între noi: Lucian Caramlau, Gheorghe Stefanescu, Gheorghe Grigorescu, Sultan Donat si Salceanu Constantin".
La apelul acesta, legionarii au strigat „Prezent".
Consulii Germaniei si Italiei au fost de fata la ceremonia funebra.

6. LICHIDAREA STRUCTURILOR CARLISTE

Dupa cum se stie, îndata dupa asasinarea Capitanului, Regele si Armand Calinescu s-au pus pe treaba ca sa creeze „noul" Stat românesc, care sa corespunda puterii ce-o exercitau de fapt, si care, în acelasi timp, sa produca impresia, în tara si în strainatate, ca autorii loviturii de Stat nu sunt niste uzurpatori, ci sunt sustinuti si de popor în schimbarile introduse în ordinea interna.
În 15 Decembrie 1938, s-a înfiintat „Frontul Renasterii Nationale", organizatie în care au fost obligati sa intre toti functionarii Statului. S-au facut apoi alegeri, sub patronajul Frontului, pe baza unei liste unice, întocmita de conducerea lui si, în 7 Iunie 1939, s-a inaugurat noul Parlament. Prin întemeierea „Frontului", Regele vroia sa convinga puterile Axei ca România si-a însusit regimul existent în Statele revolutiilor nationale, Italia si Germania, sistem bazat pe existenta partidului unic si a unui Parlament, emanatie a acestui partid.
Chiar de la constituirea celui de-al doilea guvern al dictaturii, sub Patriarhul Miron, în 30 Martie 1938, Regele a transformat Consiliul de Coroana traditional într-o institutie permanenta a Statului, în care nu vor figura decât membri numiti de el si nu toti sefii de partide, cum era obiceiul pâna atunci. Acestia au primit titlul de consilieri regali. Printre primele personalitati numite au fost Maresalii Prezan si Averescu, Argetoianu, Tatarascu, Vaida si Iorga.
"Straja Tarii" a fost creata mai de mult, înca din 1934, cu scopul de a sustrage noile generatii de sub influenta Garzii de Fier. Dupa capitularea miscarii, Regele a largit cadrul acestei organizatii, înglobând în ea tot tineretul tarii pâna la 18 ani. Corpul profesoral a fost obligat sa urmeze cursuri speciale pentru a servi de instructori strajeri în scoli. S-a imitat Legiunea în tot ce parea ca reprezinta o oarecare asemanare cu organizatiile de tineret din Italia si Germania. S-a introdus salutul roman, o uniforma speciala, iar la serbarile nationale elevii defilau în formatii para-militare. Când profesorii intrau în clasa, monitorii le dadeau raportul cu mâna în sus, zicându-le „Domnule Comandant".
Comandantul Suprem al Strajerilor era Regele, iar loctiitorul sau, Maiorul Teofil Sidorovici. Acesta a facut dese calatorii la Roma si Berlin, pentru a lua contact cu „Hitlerjugend" si „Ballila", si a fost oaspetele nelipsit, pâna în ajunul caderii Regelui Carol, de la toate manifestatiile tineretului italian si german. Guvernele acestor tari s-au pretat la aceasta sinistra farsa, de a accepta ca reprezentant al tineretului român pe o creatura a aceluia care trimisese la moarte elita aceluiasi tineret.
De la 18 ani în sus, tineretul îsi facea stagiul în „Pregatirea Premilitara", o alta institutie a regimului carlist, iar studentii erau îndrumati sa participe în „Echipele Regale", care faceau cercetari sociologice în diferite puncte ale tarii.
Generalul Antonescu, cu o repeziciune uimitoare, a lichidat structurile Statului carlist. Decretele se succedau unul dupa altul, anuntând disparitia acestor organisme. Consilierii regali si-au pierdut titlurile lor, Partidul Natiunii a fost desfiintat; aceeasi soarta a avut si Parlamentul iesit din alegerile precedente.

Pe noi ne-a bucurat mai mult faptul ca n-a scapat de ghilotina antonesciana nici „Straja Tarii”, creata cu scopul sa combata miscarea tocmai în mediul social de unde îsi tragea puterea: în tineret. Statul carlist nu mai exista în nici una din încheieturile lui.
În masurile luate pentru a elimina resturile dictaturii carliste, Generalul Antonescu n-a întâmpinat nici cea mai usoara rezistenta. Era o dovada în plus ca formele de Stat introduse de Regele Carol erau creatii artificiale, fara nici o aderenta în popor. Nu s-a auzit nici cel mai usor murmur când Partidul Natiunii a încetat sa mai existe, sau când „Straja Tarii” a fost suprimata. Odata cu Regele fugit peste hotare, au pierit si instrumentele oficiale de care s-a servit pentru a îngenunchea poporul.
Evident ca lichidarea mostenirii carliste întarea pozitia miscarii în relatiile cu Antonescu. Statul Român era constituit în acel moment dintr-un Rege fara putere si un dictator investit cu toate puterile. Dar dictatorul în speta Antonescu guverna într-un gol politic, pentru ca nu dispunea de nici o forta populara care sa-l sustina. Miscarea legionara reprezenta în acel moment aproape totalitatea nationala, încât Generalul Antonescu, daca vroia sa-si consolideze pozitia de Conducator al Statului, trebuia sa-si asigure sprijinul Legiunii.

7. STRAMUTAREA GENERALULUI COROAMA

În mijlocul acestui torent de evenimente si emotii, o nota discordanta tulbura relatiile dintre mine si Antonescu.
Sunt chemat la Generalul Coroama, la casa lui din Strada Sfintii Voevozi, pentru a-mi comunica o chestiune grava si urgenta: i s-a ridicat Comanda Corpului II Armata din Capitala si a fost stramutat la Iasi, la Comanda Corpului IV Armata. Pentru care motiv?
– Generalul Antonescu m-a convocat la el si m-a întrebat daca, la ordinele lui, sunt gata sa trag în oricine, comunisti si chiar legionari, daca se va ivi vreun caz când trebuie folosita armata pentru restabilirea ordinii interne. I-am raspuns ca asa cum m-am purtat în noaptea de 5-6 Septembrie, nu voi trage niciodata în tineretul tarii. Ca urmare a acestui refuz, am primit ordinul de transferare la Iasi.
Se uita îndurerat la mine, acest om blând si cuminte. În afara de ingratitudinea lui Antonescu, trebuia sa paraseasca si casa unde locuia de multi ani si sa-si strice toate rosturile vietii lui, la o vârsta înaintata. Nu se astepta la aceasta lovitura tocmai din partea aceluia pe care-l sprijinise când Regele a facut ultima încercare de a se salva.
– Domnule General, nu stiu nimic. Sunt uimit si îndurerat de aceasta masura prin nimic justificata. Ma duc imediat la Presedintie sa-l întreb pe Antonescu.
În câteva minute am fost la Presedintie, caci Calea Sfintii Voevozi e aproape de Palatul Cantacuzino de pe Calea Victoriei, unde se afla pe vremea aceea Conducatorul Statului. Am intrat la Antonescu si l-am rugat sa-mi explice motivul îndepartarii Generalului Coroama din Capitala.
– Domnule General, i-am spus lui Antonescu, stiti bine ca fara Generalul Coroama nici D-voastra si nici eu nu eram unde suntem. Eu ma asteptam ca D-voastra sa-i rasplatiti lealitatea si patriotismul, oferindu-i un post de ministru. În loc de aceasta, luati de aici si îl transferati la Iasi, ca un om în care nu puteti avea încredere, desi ar trebui sa se bucure de cea mai mare încredere din partea D-voastra.
Mi-a raspuns, vadit încurcat, ca mutarea Generalului Coroama la Iasi se datoreaza unor motive pur militare. Dupa eliminarea unor serii de generali care s-au facut vinovati de crime si abuzuri pe timpul lui Carol, trebuie sa reorganizeze Înaltul Comandament. În fruntea Corpului de Armata din Iasi, are nevoie de un ofiter încercat, pentru ca, în apropiere, pe Prut, este granita noastra cu Uniunea Sovietica.
Eu cunosteam adevarul din gura Generalului Coroama si m-am framântat câteva clipe ce atitudine sa iau. Putem brusca lucrurile, cerându-i lui Antonescu sa anuleze ordinul de plecare al Generalului Coroama la Iasi daca vrea sa aiba colaborarea noastra, dar eram frânat de situatia de moment a miscarii. Eu nu detineam nici o functie în Stat si nici o particula de putere. Puteam oare sa ma amestec în chestiuni de ordin militar, care erau de resortul exclusiv al Conducatorului? De alta parte, ar fi putut banui ca între mine si Coroama ar fi o întelegere secreta ca mai târziu sa-l rasturnam si pe el si de aceea insist sa fie mentinut la comanda militara a Bucurestiului. Mi-era teama ca acest incident sa nu afecteze buna dispozitie a Generalului fata de miscare, tocmai când începusera tratativele pentru formarea noului guvern.

Recunosc ca nu l-am aparat pe Generalul Coroama cum merita acest om nobil si de caracter. Punctul de vedere politic a prevalat. Am pledat cu caldura cauza lui, dar fara sa fac din reintegrarea lui la Comanda Capitalei o conditie sine qua non a colaborarii noastre.
M-am înapoiat la Generalul Coroama si i-am comunicat rezultatul negativ al interventiei mele. I-am explicat în ce stadiu se gasesc relatiile noastre cu Antonescu si l-am rugat sa accepte noua situatie în interesul superior al tarii. Despartirea a fost trista. Omul care a oprit armata sa faca o baie de sânge în Piata Palatului, în noaptea de 5-6 Septembrie, primise o cruda recompensa din partea aceluia care îi datora rangul si puterea în Stat.

8. TRATATIVELE PENTRU FORMAREA GUVERNULUI

Generalul Antonescu avea trei oameni de încredere de care se folosea în contactele politice din acel moment cu noi sau cu altii: Mihai Antonescu, Colonelul Rioseanu si Colonelul Nicolae Dragomir. Pe Mihai Antonescu nu l-am cunoscut decât în acea noapte dramatica de la Brasov, când mi-a cerut sa accept ramânerea pe Tron a Regelui Carol. Colonelul Rioseanu locuia în acelasi bloc cu Alexandru Ghica, pe Calea Dorobanti, încât am avut prilejul sa-l întâlnesc de mai multe ori, chiar înainte de eliberarea Generalului de la Bistrita. Cât îl priveste pe Colonelul Dragomir, nu l-am vazut decât dupa 6 Septembrie, când a jucat un rol politic de mare importanta: primise mandat de la Generalul Antonescu sa trateze cu mine formarea noului guvern. Generalul vroia ca înainte de a lua o decizie sa sondeze opinia noastra, sa afle ce pretinde Legiunea, pâna unde se întind revendicarile ei si apoi cum concepem noi colaborarea cu el, în ce cadru constitutional, sub ce forma de Stat.
Colonelul Dragomir a ales un tren neutru pentru ducerea acestor tratative: am fost invitat în casa inginerului Cerchez, directorul societatii aurifere „RIMMA" de la Baia Mare împreuna cu Cerchez a asistat la aceste tratative si inginerul Capriel, care era ruda cu el si lucra la aceeasi întreprindere. Nu stiu daca Colonelul Dragomir, când a ales acest loc de întâlnire, era informat ca inginerul Cerchez era prieten al Legiunii, iar Capriel era legionar din grupul „Razleti". I-am cunoscut pe amândoi într-o perioada primejdioasa, în toamna anului 1938, când orice contact cu mine putea sa aiba consecinte fatale pentru ei, daca s-ar fi descoperit. Am fost adus la ei de avocatul Ibraileanu de la Galati, vechi legionar si bun prieten cu Capitanul. Cu prilejul acestei întâlniri, inginerii Cerchez si Capriel au pus la dispozitia miscarii o suma importanta de bani, care ne-a prins bine în acele timpuri critice.
Tratativele s-au desfasurat între noi patru: eu, Colonelul Dragomir, inginerii Capriel si Cerchez. Acestia din urma m-au sustinut cu inteligenta si tact, încât nu putin din succesul final al tratativelor se datoreaza lor. De alta parte, am descoperit în Colonelul Dragomir un om de mare bun simt, un spirit ponderat si, ceea ce era mai important, doritor din tot sufletul sa realizeze întelegerea dintre miscare si Antonescu. Nu numai în acel moment, dar în toate împrejurarile când, mai târziu, s-au ivit neîntelegeri cu Generalul, Colonelul Dragomir ne-a sprijinit si a pledat cu caldura necesitatea sa ramânem uniti. Îsi dadea seama ce dezastre s-ar abate asupra tarii daca dusmanii ar reusi sa ne desparta.
Ne-am întâlnit zilnic în casa inginerului Cerchez, de Luni 9 Septembrie, pâna Joi, 12 Septembrie, când practic, chestiunile principale au fost dezbatute în mare parte clarificate. Sistemul de lucru al grupului era urmatorul: în reuniunea de patru, abordam problemele la ordinea zilei. Colonelul Dragomir raporta Generalului stadiul discutiilor si revenea cu obiectiile si contrapropunerile acestuia. Le examinam si apoi se ducea din nou la General cu raspunsurile noastre. În unele puncte cedam, în altele ramâneam intransigent.
În timpul când aveau loc aceste reuniuni restrânse, n-am întrerupt legaturile cu Antonescu, care era tinut la curent de mersul tratativelor prin Colonelul Dragomir. Paralel, am avut dese consfatuiri cu Generalul în Palatul Cantacuzino si multe chestiuni ce pareau sa se împotmoleasca în conversatiile cu Colonelul Dragomir s-au lamurit între noi doi.
Forul Legionar era mobilizat, în permanenta, în aceste zile de mare tensiune politica, si ne întâlneam de obicei seara în casa Colonelului Zavoianu. Le expuneam membrilor din For cum decurg tratativele cu Conducatorul Statului, greutatile ce le întâmpin si luam avizul lor. Sprijinul de care m-am bucurat din partea acestui grup de fruntasi ai Legiunii mi-a fost de mare folos pentru a aparea interesele miscarii si a obtine din partea Generalului o justa distributie a puterilor în Stat.

În cursul tratativelor, m-am îngrijit ca ordinea în tara sa fie desavârsita pentru a conveni apelului dat de Generalul Antonescu, cu putin înainte de pastrarea linistii interne. În 11 Septembrie am dat o circulara, prin care îi avertizam pe legionari sa nu provoace incidente:

Circulara pentru pastrarea ordinii

”Având informatia ca în tara s-au întâmplat anumite incidente, fara importanta de altfel, ca urmare schimbarii de regim, pentru a le preîntâmpina pe viitor, precizez urmatoarele:

1. Legionarii sa nu se amestece în nici un fel în atributiile de Stat, care apartin exclusiv guvernului. Serviciul de ordine legionar trebuie sa pastreze ordinea înlauntrul organizatiei legionare si nu intervine numai daca aparatul de Stat solicita interventia lui.
2. Sa se pastreze o atitudine de înalta întelegere fata de aparatul de Stat, atitudine întemeiata pe spiritul de dreptate care defineste miscarea noastra.
3. Anumite gesturi de amenintari si provocari, anumite atitudini care depasesc rezerva unei tinute corecte legionare, nu apartin Garzii de Fier, ci sunt opera unor elemente periferice, care acum când biruinta legionara se apropie de sfârsit, îsi îngaduie o tinuta dincolo de buna cuviinta. Organizatiile noastre vor cerceta toate cazurile ivite.
4. Orice fel de initiativa, în afara de ordinele primite, si care angajeaza raspunderea miscarii, trebuie sa mi se comunice pentru a o aproba sau respinge.
5. Nici un ziar nu reprezinta pâna acum punctul de vedere legionar si – în afara de comunicatele noastre – nimic din ce se scrie despre Legiune în aceste ziare, nu angajeaza raspunderea miscarii.
6. Cât priveste organizarea, interzic orice fel de initiativa locala. Legionarii sa aiba rabdare. Ordinele de reorganizare se vor transmite pe cale ierarhica.

HORIA SIMA
Bucuresti, 11 Septembrie 1940

9. NOUA CONSTITUTIE

Prima chestiune ce-am dezbatut-o în sedinta de Luni cu Colonelul Dragomir a fost Constitutia noului Stat. Nu cunosteam punctul de vedere al Generalului în elaborarea legii fundamentale a Statului si de aceea mi-am permis sa-i prezint conceptia noastra sub forma unei alternative:

– Domnule Colonel, nu ne putem întoarce la Constitutia din 1923, fiind depasita de evenimente. Aceasta Constitutie a fost calcata în picioare chiar de partidele care au guvernat tara, prin abuzurile lor nesfârsite, si a fost suspendata în 1938 de Regele Carol. În 6 Septembrie s-a creat o situatie revolutionara, care reclama o modelare a Statului în spiritul acestei revolutii si în conformitate cu aspiratiile poporului:

Miscarea legionara ar fi fost foarte bucuroasa sa se procedeze în cel mai scurt timp la alegeri. Procesul democratic din 1938, care ar fi adus miscarea pe cai legale la putere, a fost întrerupt prin violenta de Regele Carol. Nu am vrea sa cadem sub aceeasi acuzatie, ca am cauta sa guvernam contra vointei poporului, prin metode dictatoriale. Alegerile sunt necesare pentru a legaliza revolutia. De aceea propunem alegeri libere, cu participarea tuturor partidelor. E în afara de orice discutie ca vom obtine majoritati zdrobitoare în aceste alegeri, batând partidele pe propriul lor teren de lupta. Noul parlament ar avea si misiunea sa revizuiasca Constitutia de la 1923 sau sa o înlocuiasca cu alta noua.

În ipoteza ca Generalul Antonescu ar vrea sa continue actualul regim autoritar, considerând alegerile inoportune în acest moment, atunci trebuie sa i se acorde miscarii o pozitie privilegiata în Stat si anume sa fie încorporata în sistemul lui constitutional. Repet ca nu sunt partizanul acestei solutii, ci prefer sa mergem la alegeri. Dar daca Generalul Antonescu vrea sa conduca tara pe baza puterilor depline ce le-a primit de la Regele Mihai, si, în acelasi timp, sa obtina si colaborarea miscarii legionare, atunci trebuie sa proclame Statul Român, Stat Legionar. Oferindu-i Domnului General sprijinul fortei noastre politice, care e, în afara de orice discutie, cea mai puternica din tara, îi cerem în schimb sa ne asocieze la zidirea noului Stat cu numele nostru propriu. Miscarea legionara trebuie sa figureze în Constitutia ce se pregateste.

Principiul democratic nu ar fi abandonat nici în acest caz, ci doar exprimat într-o alta forma. Miscarea legionara reprezinta în acest moment imensa majoritate a poporului român; e logic atunci ca Statul sa-i poarte emblema. Statul se va umple atunci de un continut, de o substanta spirituala si politica. Poporul român se va recunoaste în noul Stat si îl va sprijini din toate puterile, pentru ca miscarea este purtatoarea idealurilor si aspiratiilor lui. Generalul Antonescu nu ar avea decât de câstigat, caci ar dispune si de o baza populara. Pozitia lui s-ar consolida. În afara de încrederea ce-a obtinut-o de la Majestatea Sa Regele

Mihai, prin acordarea puterilor depline, ar avea, deci, o dubla acoperire: sus, prin aprobarea Suveranului, iar jos, prin vointa poporului.
Colonelul Dragomir a luat nota cu multa atentie de declaratiile mele si a plecat la General. La întâlnirea urmatoare n-a venit nici un raspuns la aceasta chestiune si nici cel putin n-a mai deschis-o. Mi-am dat seama ce s-a întâmplat. Generalul Antonescu a fost speriat de îndrazneala cererilor noastre si i-a dat ordin Colonelului Dragomir sa lase chestiunea constitutionala în suspensie. Generalul Antonescu ar fi vrut sa obtina colaborarea miscarii la guvern, dar fara sa-i faca concesiuni pe plan constitutional. Puterile depline vroia sa le pastreze exclusiv pentru sine, fara sa accepte vreo limitare a lor, prin introducerea miscarii în Stat. Miscarea putea participa la guvern împreuna cu alte forte politice, cu care trata în acel moment, dar trebuia tinuta în afara de cadrul constitutional, pentru ca pozitia lui de Conducator al Statului sa nu fie alterata. Mi-am dat seama de pericolul acestei combinatii minore, în cadrul strict al guvernului, din care noi am fi putut fi oricând expulzati, si n-am încheiat acordul cu Generalul pâna ce n-am obtinut recunoasterea miscarii ca factor constitutional al Statului.

10. ÎMPARTIREA MINISTERELOR

În sedintele urmatoare cu Colonelul Dragomir, am tratat chestiunea repartitiei Ministerelor. Ce retine Generalul pentru oamenii lui si ce lasa miscarii?
Generalul Antonescu, în afara de Presedintia Consiliului, titlul separat de-al Conducatorului Statului, mai detinea si Ministerul Apararii Nationale. Îl numise în Justitie pe Mihai Antonescu, iar Subsecretar de Stat la Interne, pe Colonelul Rioseanu. Aceste departamente nu mai puteau fi negociate.
Din primul moment am cerut sa se atribuie miscarii Ministerele de Interne si Externe. Aveam nevoie de Ministerul de Interne pentru a putea controla situatia din tara. O miscare în expansiune, cum era Legiunea pe atunci, usor putea veni în conflict cu prefecti sau politisti straini de ideologia ei. Am revendicat apoi Ministerul de Externe, pentru a putea înfaptui linia de politica externa fixata de Capitan. Era logic si firesc ca aceia care au suferit si au sângerat sa aiba acest post important, pentru ca s-au opus apropierii de Rusia si au luptat pentru a aduce România în tabara Puterilor Axei. În discutiile paralele ce le-au avut cu Generalul,
acesta a încercat o anumita rezistenta, dar vazând ca nu ma poate îndupleca sa fac vreo concesiune, n-a mai insistat.
Am cerut apoi sa ni se încredinteze totalitatea Ministerelor sociale: Ministerul de Presa si Propaganda, Ministerul Sanatatii, Ministerul Muncii si Ocrotirilor Sociale, Ministerul Educatiei Nationale si Ministerul Cultelor. Le-am obtinut fara nici o dificultate.
Batalia a fost apriga în sectorul economic. Mihai Antonescu, care fusese sef al tineretului partidului liberal georgist, se temea ca miscarea sa nu se atinga de patrimoniul economic al fruntasilor partidului liberal. De aceea si-a exercitat influenta pe lânga Generalul Antonescu ca sa ne tina departe de Ministerele economice. Am fost de acord ca Ministerul Economiei sa fie încredintat unei persoane agreate de General, dar am cerut în schimb sa ni se dea Ministerul de Finante. Cum mi s-a comunicat ca Ministerul de Agricultura va fi ocupat de un prieten de-al Generalului, Nicolae Mares, la care nu vrea sa renunte, am cerut Colonelului sa fim compensati cu Ministerul Comunicatiilor.
Nu l-am putut convinge pe General sa accepte aceste compensatii reciproce la împartirea Ministerelor Economice. A refuzat sa ne cedeze Ministerul de Finante si ne-a oferit numai un Subsecretar de Stat la acelasi Minister. N-am obtinut nici Ministerul Comunicatiilor. Generalul îsi pusese ochii pe Profesorul de la Scoala Politehnica din Timisoara, Pompiliu Nicolau, pe care îl considera o somitate.
Pozitia noastra în sectorul economic a slabit si mai mult prin crearea unui nou minister economic, Ministerul Coordonarii Economice, pe care l-a încredintat Colonelului Dragomir.
La sfârsitul acestor tratative, Generalul Antonescu era stapân absolut pe Ministerele Armatei si al Justitiei si anexase aproape în întregime sectorul economic. Miscarea legionara detinea Ministerele de Externe si Interne si toate Ministerele Sociale. Dar, în realitate, nici la aceste Ministere puterea ei nu era deplina, caci toate numirile, legile si deciziile importante, prezentate de titularii lor, depindeau de aprobarea Conducatorului Statului.

11. FORMULA TRIPARTITA

Planul initial al Generalului Antonescu era sa formeze guvernul pe o baza mai larga, incluzând si gruparea lui George Bratianu. De fapt paternitatea planului îi apartinea lui Mihai Antonescu, care vroia sa-i ofere fostului sef o satisfactie politica, dupa o pozitie sterila de peste sapte ani.
Aflând de intentia Generalului cu George Bratianu, i-am spus ca nu ma opun daca pretentiile acestuia se limiteaza la ministerele economice si nu reclama vreun departament din lotul rezervat noua.
Nu s-a putut ajunge la nici o întelegere cu George Bratianu, pentru ca acesta cerea prea mult: Vice-Presedintia Consiliului de Ministri, Ministerul de Externe si totalitatea ministerelor economice. Daca am fi acceptat propunerea lui, miscarea legionara ar fi jucat rolul sters al unei anexe guvernamentale. În zadar au încercat Generalul si, în special Mihai Antonescu, sa-l înduplece pe George Bratianu sa-si modeleze pretentiile. Fie ca se considera indispensabil pentru alcatuirea noului guvern, fie ca nu vroia sa intre, de teama sa nu se compromita alaturi de noi, George Bratianu a tinut mortis la pretul sau. Generalul a fost pus în alternativa de a alege între partidul liberal georgist si miscare. Cum Legiunea, în acel moment, se afla într-o faza de fulgeratoare ascensiune, Antonescu a fost silit sa-l sacrifice pe George Bratianu si sa renunte la proiectul tripartit.
Generalul Antonescu ducea tratative si cu Iuliu Maniu. Acestuia i-ar fi convenit ca dupa atâtia ani de când nu mai era la putere sa introduca câtiva oameni de încredere ai lui în noul guvern. Negocierile n-au progresat, deoarece Antonescu si-a dat seama repede ca apropierea de Maniu este daunatoare din punct de vedere al politicii externe. Colaborarea cu Iuliu Maniu, cunoscut ca adversar al Puterilor Axei, ar fi provocat suspiciuni la Roma si Berlin si i-ar fi zdruncinat pozitia lui fata de noii stapâni ai Europei.
Asa s-a facut ca Generalul Antonescu a trebuit sa se resemneze sa formeze guvernul numai cu miscarea legionara.

12. NUMIRILE

Negocierile nu s-au terminat cu repartitia ministerelor. Tot atât de apriga a fost si discutia referitoare la cine le ocupa si ce persoane vor fi titularii lor.
La Ministerul de Interne, când am rostit numele Generalului Petrovicescu, Antonescu a fost multumit. Era militar ca si el (deci o garantie pentru ordinea interna), cunoscut în armata ca un om de mare corectitudine. Pentru noi, intrarea Generalului Petrovicescu în guvern, în afara de priceperea lui în treburile publice, era si un act de recunostinta pentru atitudinea lui dreapta în acest proces, Generalul Petrovicescu, în cursul cercetarilor, s-a convins de inocenta lui Corneliu Codreanu si a celorlalti fruntasi legionari si a cerut achitarea lor – un caz rar în analele justitiei românesti -, caci un procuror, prin natura functiei lui, avea datoria sa sustina dosarul acuzatiilor, indiferent de convingerile lui proprii.
La Ministerul de Externe, am propus pe Mihail Sturdza, un diplomat de elita si un bun cunoscator al afacerilor externe ale Statului. A fost unul dintre putinii diplomati români care s-a opus cu înversunare politicii scelerate a Regelui Carol II, care vroia sa ne împinga în alianta cu Rusia Sovietica. Generalul n-a fost încântat de propunerea mea si mi-a cerut timp sa se mai gândeasca. Fara îndoiala, Generalul a fost informat de „stofa" de diplomat a lui Mihail Sturdza, care nu apartinea spetei „bonjuriste", ce se adapteaza cu usurinta oricaror circumstante, chiar când ar trebui sa tradeze interesele tarii. Mihail Sturdza, chiar în serviciul diplomatiei, se considera un soldat al natiunii, care trebuie sa mânuiasca aceasta arta dificila exclusiv pentru apararea intereselor ei.
La Sanatate, Generalul nu a ridicat nici o obiectie când l-am propus pe Vasile Iasinschi.
În schimb n-a fost de acord cu numirea lui Traian Braileanu la Educatia Nationala. Probabil Mihai Antonescu, care era Conferentiar la Facultatea de Drept din Bucuresti, i-o fi atras atentia ca Traian Braileanu este un „dur", care poate crea probleme învatamântului prin reformele lui. Mi-a propus sa fie numit un alt legionar, Profesorul P.P. Panaitescu. Am ridicat aceasta problema în sedinta Forului Legionar si în unanimitate mi s-a cerut sa mentin candidatura lui Traian Braileanu. A doua zi i-am comunicat Generalului ca nu puteam renunta la Profesorul Braileanu pentru Educatie.
Ca sa reduca numarul ministrilor legionari din lotul rezervat miscarii, Generalul a procedat la contopirea Ministerului Muncii cu Ministerul Sanatatii si a Ministerului Cultelor cu Ministerul Educatiei Nationale, sub pretextul de a se face economii, încât la urma atât Iasinschi cât si Traian Braileanu au ajuns sa conduca doua ministere. Reforma n-a fost prea fericit inspirata, deoarece Cultele si Munca reprezentau domenii de administrare aparte, care nu puteau fi amestecate cu alte activitati ale Statului.

În Ministerul de Propaganda si Informatii, am concis sa fie numit Horia Cosmovici. Generalul Antonescu îl aprecia foarte mult pentru serviciile ce le-a adus cauzei comune în acele zile tulburi, premergatoare rasturnarii Regelui Carol. Numirea era definitiv stabilita, când cade ca o furtuna de la Berlin Alexandru Constant. S-a zbatut ca un leu sa obtina Ministerul Propagandei, motivând ca el este cel mai indicat sa obtina acest post, deoarece a servit sub Göbbels, la Berlin, si cunoaste mecanismul propagandei. A pledat cu atâta forta cauza lui, încât pâna la urma, l-am convocat pe Cosmovici, pentru a-i cere parerea. Acesta, nobil ca întotdeauna, fara nici o sovaire, s-a dat la o parte pentru a-i face loc lui Constant.
Ce s-a întâmplat mai departe? Generalul a regretat despartirea de Cosmovici si pentru a-l pastra în guvern, a creat la Presedintie un Subsecretariat de Stat pentru Problemele Doctrinare, post nou, în care l-a numit pe Cosmovici. M-am bucurat din tot sufletul si i-am laudat generozitatea Generalului.
La finante, Generalul l-a acceptat fara discutie pe Constantin Papanace ca Subsecretar de Stat, dupa ce i-am explicat cine este si ce rol a jucat în miscare. În afara de aceasta, mai poseda si pregatirea corespunzatoare, pentru ca fusese administrator financiar.
Profesorul Ion Protopopescu, pe care îl aveam în vedere pentru Ministerul Comunicatiilor, a trebuit sa se multumeasca cu Ministerul Inventarului Public, departament creat pe timpul lui Carol pentru a-si plasa agreatii lui extra-numerari. Profesorul Protopopescu a fost mai mult decât nemultumit, jignit când a aflat de numirea rivalului sau de la Timisoara, Profesorul Nicolau, la Comunicatii, iar el, care trecuse prin atâtea primejdii pentru legiune, sa fie azvârlit la un minister-sinecura. Cu mare greutate l-am potolit, explicându-i ca nu am nimic de-a face cu numirea Profesorului Nicolau.
Fixarea locului meu în guvern s-a rezolvat în modul cel mai simplu:
– Cum întelegeti sa ma încadrati pe mine în guvern, Domnule General?
– Vice-Presedinte al Consiliului de Ministri.
– Bine, Domnule General.

13. ZIUA CAPITANULUI. PELERINAJ LA CASA VERDE

Pentru Vineri dimineata, 13 Septembrie, am convocat lumea legionara din Bucuresti la Casa Verde, pentru a comemora 13 Septembrie, ziua de nastere a Capitanului si ziua numelui sau, Sf. Corneliu Sutasul.
În 11 Septembrie, a aparut în ziare comunicatul meu prin care faceam apel la legionari sa participe la serviciul religios de la Biserica Sf. Ilie Gorgani si apoi încolonati sa se îndrepte spre „Casa Verde”, se va desfasura sarbatorirea Capitanului.
Manifestatia a fost impunatoare. Peste 12000 de legionari, în camasi verzi, au strabatut arterele principale ale Capitalei, Bulevardul Elisabeta si Calea Victoriei, pentru a se îndrepta apoi spre Bucurestii noi, unde se afla Casa Verde. Trotuarele pe unde treceau legionarii erau împânzite de lume, care îi saluta cu bratul în sus si le arunca flori. Vuia centrul orasului de „Stefan Voda al Moldovei”, „Marsul Legionarilor Tecuceni”, „Ardealul Tânar Legionar” si „Sfânta Tinerete Legionara”.
O priveliste de neuitat! De unde a rasarit aceasta mândra oaste legionara, care pâna acum o saptamâna traia sub amenintarea legilor exceptionale? Si de unde au putut sa-ti procure acesti tineri, într-un timp atât de scurt, mii si mii de camasi verzi? În toate familiile si croitoriile s-a lucrat de zor la confectionarea lor, iar pânza verde a disparut de pe piata, fiind cautata pâna si în dughenele evreilor.
Cu Borobaru si Necrelescu, am plecat înaintea cortegiului si ne-am amestecat cu multimea de pe trotuare, undeva la capatul Caii Victoriei. Vroiam sa vad, fara sa ma recunoasca nimeni, trecerea coloanelor. În frunte paseau Vasile Iasinschi si Comandantii Bunei Vestiri, Mile Lefter si Ilie Gârneata. Ce entuziasm delirant! Ferestrele erau întesate de oameni care aplaudau frenetic tineretul României Legionare. Se rupsesera zagazurile terorii si acum populatia putea sa-si exprime în libertate adevaratele ei sentimente.
Am lasat formatiunile legionare sa treaca si când am socotit ca au ajuns la Casa Verde si au avut timp sa faca front, am sosit si noi cu masina. O padure de brate legionare ridicate spre cer, de-o parte si de a trecerii spre Mausoleu, m-au salutat la sosire. Când am ajuns în fata Monumentului, am avut bucuria sa-l descopar pe Mitropolitul Nicolae Balan al Ardealului, înconjurat de un sobor de preoti, care venise sa rosteasca rugaciunea de pomenire a eroilor din cripta. M-am îndreptat spre Mitropolit si i-am sarutat mâna dreapta.
Dupa slujba, am deschis sedinta legionara si am facut apelul mortilor. Am citit apoi, tot în decursul sedintei, mesajul adresat de Generalul Antonescu legionarilor, cu prilejul zilei de nastere a Capitanului:
”Dragi Legionari,

Puterile raului au fost pentru totdeauna înfrânte.
Cu ajutorul destinului, cu învierea Patriei a venit si biruinta voastra si a mea.
Îngenuncheati si cinstiti cu pietate ziua Capitanului vostru de ieri.
Jertfa lui o merita cu prisosinta.
Îndemnul meu este sa faceti, odata cu aceasta închinare si legamântul ca, prin ordine, prin disciplina, prin credinta nelimitata în destinele glorioase ale Patriei, si prin munca nesovaielnica, veti dovedi tarii si lumii întregi ca sunteti cu adevarat pastratorii unei mari si neuitate mosteniri.
Este datoria voastra de mâine.
Tara va cere sa începeti, alaturi de mine, fara sovaire si fara precupetire, în unire si iubire, munca de îndreptare si de reconstructie la care am pornit.
Este îndemnul meu de astazi.
Ascultati-ma si urmati-ma".
General Antonescu
Desi cuvintele adresate de General legionarilor cu prilejul comemorarii de la „Casa Verde" au fost bine primite de miile de camasi verzi adunate aici, totusi n-a scapat nimanui semnificatia unei aluzii din mesajul acestuia: „Îngenuncheati si cinstiti cu pietate ziua Capitanului vostru de ieri. „Pentru legionari, Corneliu Codreanu nu era „Capitanul vostru de ieri", ci „Capitanul nostru de ieri, de azi si din totdeauna".
M-am adresat apoi eu legionarilor, rostind urmatoarea cuvântare:
"În ziua de 24 Iunie 1927, cinci tineri luptatori din viata studenteasca, trecuti prin grele încercari pentru credinta lor nationala, s-au adunat la Iasi, în Caminul ridicat prin bratele studentimii, si acolo, în fata icoanei Arhanghelului Mihail, s-au legat sa lupte pentru dezrobirea neamului românesc.
Astfel s-a întemeiat Legiunea „Arhanghelului Mihail", care, mai târziu, s-a numit Garda de Fier.
Conducatorul lor era Corneliu Zelea Codreanu. Ochii albastri, înlacrimati pentru durerile neamului si iluminati de credinte si nadejdi care îi stapânesc numai pe marii conducatori de popoare, trecutul lui aspru de luptator încercat, vointa lui masiva si vesnic treaza, constituiau garantia ca la capatul drumului lor nu poate fi decât biruinta.
Au pornit la drum acesti flacai, în surâsul dispretuitor al oamenilor „cuminti" si în mocnetul de ura al dusmanilor din adâncuri.
De atunci au trecut 13 ani de lupta, de chinuri, de jertfe si de eroism. Rând pe rând, sub conducerea înteleapta a Capitanului, toate piedicile au fost înlaturate, toate pozitiile au fost cucerite pâna în inima dusmanului.
Lupta nu a fost usoara. La conducerea Statului se afla o clasa egoista si înstrainata de poporul românesc, subjugata fortelor iudeo-masonice, o clasa de conducatori care îsi aflau fericirea în arginti si în tradarea patriei acelora care vroiau nimicirea ei.
În fata acestor suflete pline de ura si viclenie, s-a ridicat El, Capitanul, cavalerul medieval, fara frica si fara prihana.
Sabie între doua lumi, cum spunea un comandant legionar, azi disparut din mijlocul nostru. A despartit lumea noua, asa cum s-a despartit pamântul de apa.
Si a început lupta grea, pe viata si pe moarte, cu puterile raului. Val dupa val s-au azvârlit asupra lui dusmanii sa-l doboare si sa-l nimiceasca. A fost târât în adâncuri, dar s-a ridicat iarasi biruitor pe culmi.
De câte ori credeam ca va pieri de uneltirile celor rai, de atâtea ori mâna lui Dumnezeu l-a înaltat deasupra oamenilor. Dusmanii l-au lovit cu armele josnice ale minciunii, infamiei, tradarii: el le-a raspuns si i-a înfruntat cu dragoste si bunatate.
Capitanul a introdus în viata politica o linie de înalta tinuta etica, exemplu atât de rar în istorie. Pentru El, onoarea era însasi existenta si viata unui neam.
"Decât sa învingi printr-o infamie mai bine sa cazi luptând pe drumul onoarei", e una din legile fundamentale fixate de Capitanul legionarilor, iar cucerirea puterii în Stat o concepea ca o actiune de convingere întemeiata pe dragostea si suferinta legionarilor, cu care sa sfarme toate împotrivirile sufletesti si prin consimtamântul tuturor sa cladeasca Statul legionar.
Actiunea lui politica, Capitanul si-a întemeiat-o pe transformarea sufleteasca a omului. Legiunea este, înainte de toate, o mare scoala educativa pentru poporul românesc, unde se face apel la tot ce este mare si dezinteresat în sufletul omenesc si unde se îndeparteaza tot ce este meschin si inferior în el.
Pentru aceasta mare transformare a sufletelor în sens nobil, dezinteresat si eroic, un rol conducator are în viata legionara suferinta, ca instrument de lupta împotriva dusmanului.

Sub acest aspect, viata Capitanului, un lung martiraj, cu trupul lui târât din închisoare, a fost un exemplu cutremurator pentru toti.
Nici o suferinta n-a reusit sa-l încovoaie pe Capitan; de aceea El a biruit.
Cel mai greu eroism, eroismul de durata, singurul care duce la biruinta, nu l-a parasit pe Capitan niciodata.
El a fost vesnic la cârma, fara clipe de odihna, mereu cu fata la dusman si a biruit tocmai prin aceasta tenacitate supraomeneasca de a sta neclintit la postul de comanda.
Acum, când biruinta lui e deplina sa ne amintim de marile lui virtutii, de dragostea lui nesfârsita, prin care sa-i dezarmam pe ultimii adversari ai Miscarii Legionare.
El ne-a fixat liniile de dezvoltare ale poporului nostru pentru sute de ani înainte.
Noi nu mai avem nimic de adaugat decât sa aplicam cinstit gândurile lui.
Prabusirea teritoriala sa nu ne înspaimânte.
Biruinta de la 6 Septembrie e mult mai însemnata decât tot trecutul istoric de pâna acum, pentru ca poporul român devine, pentru prima oara, stapân pe destinul lui.
Capitanul e cu noi, camarazi. El vegheaza ca drumul nostru sa nu se abata de la linia legionara si sa ne duca numai spre biruinta.
Pentru Capitan si pentru biruinta legionara sa strigam din toata inima, camarazi:
Traiasca Legiunea si Capitanul!"
Intentionat, am evitat sa vorbesc în aceasta cuvântare de moartea Capitanului. De doi ani, în masele legionare si chiar în cadrele conducatoare libere, staruia credinta ca n-ar fi mort, ca ar trai, tinându-se ascuns, si ar aparea din nou când va veni vremea lui. N-am vrut sa zdruncin aceasta speranta într-un moment când memoram ziua lui de nastere, care e o zi de bucurie.
Dupa închiderea sedintei si ruperea rândurilor, ne-am amestecat cu multimea. Era o zi frumoasa de toamna bucuresteana, calda si cu cer senin. Între miile de legionari, l-am întâlnit si pe Domnul Mihail Sturdza, pe care nu-l mai vazusem din vara anului 1939. I-am comunicat ca va prelua portofoliul Afacerilor Externe, caci zvonurile care circulau în Capitala îl indicau pe George Bratianu ca noul lui titular.
A lipsit de la mareata comemorare Profesorul Codreanu. Cu toate ca i-am trimis mai multi camarazi, binecunoscuti de el, cu rugamintea sa participe, a refuzat, raspunzându-mi ca el se va duce într-o Biserica si se va ruga singur. Ca sa aiba pe cineva în jurul lui, am detasat un grup de legionari sa-l însoteasca. Cu Profesorul Codreanu în Biserica au fost 24 de persoane, dintre care jumatate erau legionari trimisi de mine.
Profesorul Codreanu m-a amarât din nou în acest moment de neuitat. Situatia mea era penibila, caci nu puteam sa divulg motivul real al supararii lui, din respect fata de persoana Profesorului, si lumea îsi putea închipui ca cine stie ce nedreptate i-am facut. Din aceste zile si pâna la publicarea volumului meu Sfârsitul unei domnii sângeroase am pastrat în mine însumi ce s-a întâmplat între noi înainte de caderea Regelui Carol.

14. CAD SI ULTIMELE ÎMPOTRIVIRI

Ziua de 13 Septembrie 1940 n-a fost numai un martor glorios al renasterii unei miscari din propria ei cenusa, ci a adus cu sine si dezlegarea necunoscutei în care oscilau pâna atunci tratativele cu Antonescu. În aceasta zi binecuvântata, ca si cum ar fi rasturnat trompeta în fata zidurilor Ierihonului, s-au topit si ultimele rezistente ale Generalului la instituirea Statului national-legionar si la formarea noului guvern.
Nu stiu cum vor judeca altii, dar e plin de mister faptul ca la o saptamâna dupa 6 Septembrie, când s-a prabusit Regele Carol II, într-o alta Vineri, 13 Septembrie, ziua de nastere a Capitanului, în care Biserica îl proslaveste pe cel dintâi crestin convertit dintre neamuri, Sf. Corneliu Sutasul, am câstigat si o mare victorie politica contra tuturor acelora, români si straini, care ar fi vrut sa ne tina si acum la poarta cetatii, împiedicându-ne sa facem dreptate poporului.
În dupa amiaza aceleiasi zile, sunt chemat de Generalul Antonescu, care, pe un ton îngrijorat si aproape mânios, îmi spune:
– Domnule Sima, trebuie sa facem guvernul. Nu mai putem astepta. Ce va zice lumea? Sunt de o saptamâna la cârma Statului si nu avem înca guvern. Duminica vine si Regina-Mama Elena. Cum ne vom prezenta sa o primim?

– Domnule General, i-am raspuns contrariat de iesirea lui, nu înteleg de ce sunteti suparat. Raspunsul e la D-voastra. Conditiile noastre pentru colaborare le cunoasteti si în mare parte le-ati aprobat. Mai ramâne sa va pronuntati asupra formei de Stat. Noi cerem sa se proclame Statul Român, Stat Legionar.
– Accept aceasta schimbare, dar ne-am expune la critici daca l-am numi direct Stat Legionar. Propun sa folosim expresia „Stat National-Legionar".
– Perfect, Domnule General. În definitiv, cele doua atribute se completeaza, caci Legiunea s-a ridicat din national, iar Capitanul a numit miscarea legionara o miscare nationala. În modul acesta evitam sa se spuna ca am fi rupt continuitatea Statului Român.
Era de fata si Mihai Antonescu. Adresându-se amândurora, ne spune:
– Treceti într-o alta odaie si redactati textul constitutional, în termeni clari si concisi. Sa fie cât mai scurt. Apoi veniti din nou la mine ca sa-l examinam împreuna.
Scena s-a petrecut la Palatul Cantacuzino. Am trecut într-o alta încapere si ne-am apucat de treaba. Mihai Antonescu scria, iar eu dictam sau completam ideile lui. Operatia de redactare a noului act constitutional n-a durat mai mult de un sfert de ceas.
Articolul 1. „Statul Român devine Stat National-Legionar", n-a ridicat nici o problema.
Articolul 2. „Miscarea Legionara este singura miscare recunoscuta în noul Stat, având ca tel ridicarea morala si materiala a poporului român si dezvoltarea puterilor creatoare", a fost conceput aproape în întregime de Mihai Antonescu, eu adaugând numai sfârsitul si dezvoltarea puterilor lui creatoare".
Articolul 3. „Domnul General Ion Antonescu este Conducatorul Statului National-Legionar si Seful Regimului Legionar". Mihai Antonescu se multumi sa-l proclame pe General Conducatorul Statului National-Legionar. Eu am completat „si Seful Regimului Legionar", pentru a-l lega pe General mai strâns de miscare. În calitate de „Sef al Regimului Legionar", Generalul Antonescu îsi asuma raspunderea fata de miscare de a înfaptui noul Stat în spiritul Legiunii si cu personalul politic recrutat precumpanitor din sânul ei.
Articolul 4. „Domnul Horia Sima este Comandantul Miscarii Legionare", a fost opera exclusiva a lui Mihai Antonescu, fara nici o interventie din partea mea. Eu credeam ca articolul 3 încheie actul constitutional, când Mihai Antonescu pune pe hârtie si articolul 4, în forma de mai sus. Bineînteles ca mi-a convenit sa figureze ca Sef al Legiunii în Noua Constitutie, deoarece îmi întarea pozitia mea în Stat si, în acelasi timp, limita puterile depline ale Generalului Antonescu. Fusesem ridicat, fara sa cer, la rangul de factor constitutional, alaturi de Rege si General.
Ne-am dus apoi amândoi cu ciorna Noii Constitutii la General, care a aprobat-o cu vadita satisfactie. Fata i se luminase. N-a schimbat nici o virgula. A adaugat în schimb un nou articol, Articolul 5. „Cu începere de la data acestui Înalt Decret, orice lupta între frati înceteaza", pentru a indica, spunea el, climatul de armonie si fratietate care va domina de acum înainte în toate straturile poporului nostru.
– Draga Ica si Domnule Sima, e bun. Acuma trebuie batut la masina si ma duc imediat la Majestatea Sa Regele sa-l semneze. Mâine va aparea în Monitorul Oficial.
– Domnule General, adaug eu cu oarecare îndoiala, credeti ca Maiestatea Sa Regele va semna actul? Nu va ridica anumite obiectii?
– N-ai nici o grija, Domnule Sima, îmi spune Generalul pe un ton ironic si zâmbind. Va semna.
Mi-a comunicat apoi ca mâine, 14 Septembrie, sa convoc toti ministrii legionari la Palatul Cantacuzino, pentru a depune juramântul.
Seara a fost receptie la Von Ritgen. Am fost invitat si eu. Nu-l vazusem din seara de 31 August, când ne-a recomandat sa nu întreprindem nimic contra Regelui Carol, deoarece Germania are nevoie de liniste în sud-estul european. Lume multa. Functionari ai Axei si oameni politici, chiar militari în uniforma. „Tout Bucarest", cum s-ar zice. Dintre legionari nu mai era decât Greceanu.
Von Ritgen m-a iscodit sa afle cum stau tratativele. Nu stia nimic de aranjamentele de dupa amiaza. Aveam lista guvernului în buzunar, dar m-am ferit sa fac vreo indiscretie. În definitiv era o chestiune care nu putea fi divulgata, caci apartinea Conducatorului Statului si apoi ministrul Germaniei, Fabricius, nu ne era prieten.
I-am raspuns ca tratativele continua si par sa fie pe drumul cel bun.
La receptie a venit si George Bratianu. S-a apropiat de mine si m-a întrebat nelinistit:
– Domnule Sima, în ce stadiu se afla tratativele D-voastra cu Generalul?
As vrea sa stiu si eu ca sa ma pot orienta.
– Domnule George Bratianu, n-am ajuns la un rezultat definitiv. Sunt înca greutati. Poate poimâine...

Mi-am dat seama ca cei doi Antonescu l-au tinut în ignoranta, abandonând planul de a-l avea în guvern. Înaltul Decret, prin care Statul Român devine Statul National-Legionar, a fost semnat si a intrat în vigoare în 14 Septembrie 1940, data la care a aparut în Monitorul Oficial. Schimbarea constitutionala a fost anuntata si printr-un comunicat al Presedintiei Consiliului, din 16 Septembrie, cu urmatorul continut:
Comunicat
16 Septembrie 1940
Presedintia Consiliului de Ministri comunica:
I. Domnul General Antonescu, Conducatorul Statului Român si Presedintele Consiliului de Ministri, a adresat Tarii si Miscarii Legionare o chemare la unire si actiune pentru întarirea Statului.
II. Miscarea Legionara a raspuns la acest apel prin urmatoarea declaratie:
"Miscarea Legionara raspunde cu toata însufletirea si toata bucuria la chemarea Generalului Antonescu, fiind gata sa-l urmeze în orice împrejurare si sa se identifice cu fiinta noului Stat".
III. Urmator acestui legamânt, si tinând seama de nevoia schimbarii asezamintelor românesti, si a însusi temeliilor Statului, pentru a asigura viitorul Neamului nostru, unitatea în libertatea si autoritatea cu consimtamântul tuturor, s-a dat urmatorul Înalt Decret:
"Mihai I,
Prin gratia lui Dumnezeu si vointa nationala, Rege al României, la toti de fata si viitori sanatate.
Am decretat si decretam:
1. Statul Român devine Stat National-Legionar.
2. Miscarea Legionara este singura miscare recunoscuta în noul Stat, având ce tel ridicarea morala si materiala a poporului român si dezvoltarea puterilor lui creatoare.
3. Domnul General Ion Antonescu este Conducatorul Statului National-Legionar si Seful Regimului Legionar.
4. Domnul Horia Sima este Comandantul Miscarii Legionare.
5. Cu începere de la data acestui Înalt Decret, orice lupta între frati înceteaza.
Dat în Bucuresti, la 14 Septembrie 1940".
Mihai I
Conducatorul Statului Român si
Presedintele Consiliului de Ministri
General Ion Antonescu

15. DEPUNEREA JURAMÂNTULUI

Sâmbata, 14 Septembrie, s-a desfasurat la Palatul Cantacuzino de pe Calea Victoriei solemnitatea depunerii juramântului.
Ceremonia a fost simpla. Ministrii legionari, împreuna cu ceilalti care au venit îmbracati în haine obisnuite. Dupa ce, în ordinea importantei, au jurat credinta Conducatorului Statului si s-au îndeplinit celelalte formalitati, Generalul Antonescu a tinut o scurta cuvântare în care a înfatisat situatia grea a tarii dupa o guvernare nefasta, cu hotarele sparte si cu economia ravasita si a amintit de îndatoririle noilor ministri.
A lipsit de la solemnitate Constantin Papanace, care nu sosise înca din Germania, dar al carui nume era trecut pe lista ministrilor.
În continuare , noii ministri s-au raspândit pentru a lua în primire departamentele lor.
Decretele de institutie ale Statului National-Legionar si de formare ale noului guvern fusesera difuzate prin Radio si aparusera si în ziarele din Bucuresti.
Capitala era în sarbatoare. Entuziasmul are la culme în populatie. Mii de legionari, în camasi verzi, se vedeau pe strazi comentând cu aprindere evenimentele sau, în formatiuni, intonând cântecele noastre. Pâna noaptea târziu au rasunat strigatele lor de bucurie.
Noul guvern avea urmatoarea componenta:
Presedintia Consiliului de Ministri – General Ion Antonescu.
Vice-Presedinte al Consiliului de Ministri – Horia Sima.
Apararea Nationala – General Ion Antonescu.
Ministru de Externe – Mihail R. Sturdza.
Ministru de Interne – General Constantin Petrovicescu.

Ministru de Justitie – Mihai Antonescu.
Ministrul Economiei Nationale – Gheorghe Leon.
Ministru de Finante – George Cretianu.
Ministrul Coordonarii Economice – Colonel Nicolae Dragomir.
Ministrul Agriculturii si Domeniilor – Nicolae Mares.
Ministrul Lucrarilor Publice si Comunicatiilor – Pompiliu Nicolau.
Ministrul Educatiei Nationale, Cultelor si Artelor – Traian Braileanu.
Ministrul Sanatatii, Muncii si Ocrotirii Sociale – Vasile Iasinschi.
Subsecretar de Stat la Ministerul Finantelor pentru Inventarul Avutiilor Publice – Ion Protopopescu.
Subsecretar de Stat la Apararea Nationala – General Constantin Pantazi.
Subsecretar de Stat la Aer si Marina – Comandor Gheorghe Jienescu.
Subsecretar de Stat la Înzestrarea Armatei – General Gheorghe Dobre.
Subsecretar de Stat la Economie, pentru Colonizari si Populatia Evacuata – Corneliu Georgescu.
Subsecretar de Stat la Presa si Propaganda – Alexandru Constant.
Subsecretar de Stat la Finante – Constantin Papanace.
Subsecretar la Presedintie pentru Probleme Doctrinare – Horia Cosmovici.
Subsecretar de Stat la Interne – Colonel Alexandru Rioseanu.
Subsecretar de Stat la Economie, pentru Petrol si Exploatari Miniere – V. Dimitriuc. Subsecretar de Stat la Agricultura – Petre Nemoianu.

16. ÎNTOARCEREA DIN EXIL A REGINEI – MAMA ELENA

Duminica 15 Septembrie, a fost o zi memorabila din aceasta perioada de schimbari profunde din istoria neamului nostru. Regina-Mama Elena a revenit în patrie de la Florenta, unde traia surghiunita de fostul ei sot, Regele Carol al II-lea, pentru a nu-i tulbura intimitatea cu Elena Lupescu.
Generalul Antonescu, în telegrama ce i-a trimis-o, prin care o invita sa se întoarca în tara, publicata în ziare, a avut indelicatetea sa o jigneasca din primul moment al relatiilor lor. Regina era rechemata în tara „pentru a completa educatia fiului sau". Dupa umilintele ce le-a îndurat din partea Regelui Carol, Antonescu n-a scapat nici un prilej ca sa-i puna în vedere ca statului ei nu va fi acela al unei Regine influente, ci va juca mai mult rolul unei guvernante pentru a îndruma educatia fiului sau. În aceeasi telegrama, îi amintea si Regelui Mihai pozitia lui subordonata fata de Conducatorul Statului. Mihai este nepregatit pentru afacerile Statului si are nevoie de o lunga ucenicie sub supravegherea mamei lui si a Generalului. Telegrama a stârnit comentarii defavorabile la adresa lui Antonescu în marele public si mai ales în cercurile legionare ale Capitalei, care cunosteau atitudinea binevoitoare a Reginei Elena fata de miscare. Din strainatate a trimis ajutoare si cuvinte de încurajare, laudând munca creatoare a legionarilor în tabere.
Pentru a arata ca noi avem o alta consideratie pentru Regina – Mama Elena, vazând în ea un simbol al suferintelor neamului întreg, ostracizata nu numai pentru scandaloasa viata a fostului rege, dar si pentru atasamentul ei profund pentru tara ei adoptiva, am dat o circulara, prin care mobilizam legionarii din Capitala sa participe la primirea ei:
LEGIONARI,
"Mâine, 15 Septembrie 1940, Majestatea Sa Regina – Mama Elena, dupa un lung exil, se întoarce în capitala, în aclamatiile de bucurie ale întregului popor.
O veti întâmpina cu toata dragostea si veti lua parte la solemnitatile de mâine ale primirii.
La ora 10 dimineata, legionarii vor fi înconjurati, sub aceeasi comanda si aceeasi ordine, între Biserica Alba si Piata Victoriei.
Nu vor fi încadrati decât legionarii în camasi verzi. Ceilalti pot asista, dar nu vor intra în rânduri.
Cer tuturor o noua dovada de tinuta, corectitudine si disciplina".
Horia Sima
Bucuresti, 14 Septembrie 1940.
La sosirea trenului în Gara Mogosoaia, pe peron se aflau, în afara de Rege, Generalul Antonescu si Doamna Maresal Prezan, care a oferit flori Reginei.
În aceeasi dimineata, a avut loc la Patriarhie un Te-Deum, la care au asistat Majestatile Lor si întreg guvernul, în frunte cu Generalul Antonescu. Ministrii legionari s-au prezentat în camasi verzi. A servit

Patriarhul Nicodem, înconjurat de un sobor de preoti. Acelasi Patriarh care ma denuntase cu doua luni înaintea Regelui Carol ca o mare primejdie pentru el. A fost un moment de neuitat. Mitropolia, în care nu intrase pâna atunci pentru a participa la atare ceremonii decât tristele figuri ale politicianismului român, acum îi primea în sânul ei pe adevaratii fii ai poporului. Regele, în uniforma militara, era înalt si chipes. Regina, înalta si ea, era de o rara distinctie, care atragea atentia tuturor.
În continuare, la Palatul Regal a avut loc o alta solemnitate, în prezenta întregului guvern si a corpului diplomatic. Antonescu vroia sa inaugureze noul regim cu un act impunator, care sa demonstreze solidaritatea conducerii lui, bazata atât pe consimtamântul Coroanei cât si pe adeziunea poporului. În sala mare a Tronului, au fost asezati, fata în fata, pe o singura linie, guvernul si corpul diplomatic. Mai întâi au trecut Regele si Regina, însotiti de Generalul Antonescu, pe la membrii guvernului pentru a se face prezentarile. Apoi Suveranii i-au salutat pe membrii corpului diplomatic. Dupa împlinirea protocolului, grupurile s-au amestecat si ministrii au conversat cu diplomatii.
Festivitatea de la Palat s-a încheiat cu iesirea în balcon a Regelui si Reginei, pentru a primi omagiul poporului. O mare multime de oameni se adunase în Piata Palatului, aclamând pe Majestatile Lor. Strigatele de „Traiasca Regele", „Traiasca Regina" umpleau vazduhul, rostogolindu-se ca valurile unei mari. Prin aceasta explozie de bucurie, poporul vroia sa arate ca alungarea Regelui Carol de pe Tron n-a alterat sentimentele lui de dragoste si devotament pentru Dinastie.
Regele si Regina au raspuns entuziasmului multimii extrem de emotionati si fericiti. La scurt interval, am aparut si eu si Generalul alaturi de Majestatile Lor, caci ne vroia poporul. Aclamatiile s-au întetit si mai mult pâna la apoteoza.
Regele, Generalul si cu mine, reprezentau noua ordine constitutionala si poporul saluta în noi, garantii unui viitor mai bun dupa atâtea calamitati care s-au abatut asupra tarii.

17. ÎNTOARCEREA GRUPULUI LEGIONAR DIN GERMANIA

În aceeasi zi, Duminica, 15 Septembrie, s-a întors si grupul legionar din Germania, de sub conducerea lui Papanace.
În dimineata de 6 Septembrie, când a aflat de rasturnarea Regelui Carol, Papanace n-a mai avut încotro si s-a predat evidentei. Nu stiu ce s-a petrecut în sufletul lui în acel moment, dar presupun ca i-a fost greu sa admita în fata prietenilor sai ca s-a înselat si ca doctrina lui a fost infirmata de evenimente. Revolutia legionara, ale carei origini se trageau din pregatirile noastre de la Berlin, a triumfat contra tuturor obstacolelor interne si externe, calauzita de puterea nevazuta a Arhistrategului ostilor ceresti.
Ca sa repare macar în ceasul al 11-lea neînteleapta lui atitudine, în 8 Septembrie 1940, mi-a trimis o telegrama de felicitare cu urmatorul continut:
Camaradului Horia Sima
"În numele camarazilor mei de aici, te îmbratisez pentru victoria legionara pe care ai înfaptuit-o cu tenacitatea ta si cu sângele martirilor nostri".
În aceeasi zi a expediat o telegrama si Profesorului Codreanu, în care spunea:
Domnului Profesor Ion Zelea Codreanu
"În ziua biruintei legionare gândul nostru se îndrepta catre D-voastra, tatal Capitanului, care prin dârzenia si patimirea voastra chezasuiti înfaptuirea integrala a crezului legionar pentru care au murit martirii nostri".
În sfârsit Papanace, dupa tot raul facut, rostea si un mare adevar: „prin tenacitatea ta". Iata ce aveam eu si ce lipsea multora, inclusiv lui Papanace, tenacitatea în lupta. În ceasurile cele mai grele, când parea ca se pierde însasi speranta în viitorul Legiunii, nu mi-am pierdut încrederea în victorie.
În cercul legionarilor din grupa 17, care nu s-au alipit lui Papanace, bucuria a fost uriasa. Statornicia lor în credinta si loialitate a fost rasplatita din belsug când au ascultat la radio informatiile din tara, care, într-un ritm vertiginos anuntau schimbarile spectaculoase din România. Biris si Smultea s-au înapoiat îndata în tara. Tot din primul moment si independent de grupul lui Papanace, au revenit si Comandantii Legionari Victor Silaghi, Victor Vojen si Alexandru Constant.
Octavian Rosu astepta un semnal de la Bucuresti pentru a se întoarce si cum nu venea nici o stire, pâna la urma a ramas.
Împreuna cu Ponta, Gavagina, Vasiu, Tolcea si Popa Ion, au fost ultimii care au parasit Berlinul.

Papanace a sovait sa paraseasca Berlinul la primul semnal al biruintei din tara, de teama ca evenimentele sa nu sufere vreo întorsatura, dar si pentru ca nu cunostea atitudinea mea fata de el, dupa ciocnirile ce le-am avut în vara. Prin 11 Septembrie, sunt chemat la telefon de Stanicel, de la Berlin, întrebându-ma din partea lui Papanace, daca e oportun sa se întoarca întreg grupul în tara sau sa mai întârzie. I-am raspuns ca situatia interna nu e clarificata si este prudent sa mai ramâna câteva zile. I-am transmis acest sfat fara alta intentie decât de a pastra o rezerva peste hotare, în eventualitatea ca tratativele cu Antonescu n-ar duce la rezultatul dorit.
N-au zabovit nici ei mult la Berlin. Peste doua zile au plecat si ei spre tara, ajungând la Bucuresti la 15 Septembrie. Tocmai ieseam de la sediul din Str. Gutenberg, în dupa amiaza acestei zile si coboram scarile, când intra pe poarta Papanace cu legionarii din grupul sau: Virgil Mihailescu, Seitan, Dragomir – Jilava, Stanicel, Trifa, Horodniceanu, Smarandescu si ceilalti. Cum ma vede Papanace, ordona pozitie de „drepti, pentru onor înainte” si îmi da raportul:
”Domnule Comandant, grupul legionar din Germania, în numar de... este gata si asteapta ordinul D-voastra”.
Ne-am îmbratisat cu efuziune si apoi am strâns mâna tuturor. Eram stapânit de emotia revederii unor vechi camarazi intr-o Românie eliberata de sub jugul tiraniei carliste. M-am retras apoi cu Papanace si într-o conversatie particulara i-am explicat ce s-a întâmplat cu Ministerul Finantelor, cum s-a facut ca n-am putut sa-l obtin pentru miscare, trebuind sa ma multumesc cu un Subsecretariat de Stat la acelasi Minister. Stingherit i-am spus ca nu pot sa-i ofer un post de ministru plin. Papanace a fost miscat de cuvintele mele si mi-a raspuns ca întelege situatia si accepta sa intre în guvern.
Starea mea sufleteasca fata de Papanace si grupul lui nu avea nimic din aerul triumfal al unui învingator, dimpotriva m-am apropiat de ei cu umilinta, aratându-le aceeasi dragoste, pentru a le risipi orice urma de suspiciune ca ar putea suferi vreo discriminare în raport cu legionarii din tara. Si ei erau chemati, cu aceleasi drepturi si datorii, sa participe la faurirea Noii Românii. Nu numai ca nu le purtam nici o umbra de suparare, dar m-as fi considerat nedemn de comanda miscarii daca i-as fi jignit cu cea mai usoara aluzie la trecut. Am tras cortina peste ce-a fost între mine si Papanace si am privit numai spre viitor, spre marile sarcini ce ne asteapta. Trebuie sa punem umarul cu totii pentru a urni neamul din nenorocirea în care se afla de pe urma nefastei domnii carliste.
În definitiv, victoria era a tuturor. Atât Papanace cât si Vojen sau Constant sau Preotul Borsa au contribuit ca sa ajungem la acest rezultat splendid. Toti acesti fruntasi ai Legiunii au reprezentat anumite momente din istoria ei, anumite etape, fara de strabaterea carora n-am fi ajuns acolo unde suntem. Deosebirea dintre mine si ei era de perspectiva si tenacitate. În cursul luptei contra regimului carlist, ei s-au tulburat la un moment dat, n-au vazut nici o iesire din înfrângerile suferite si au apucat alte cai, care se îndepartau de linia legionara. Eu m-am împotrivit acestor tendinte de resemnare sau capitulare, sustinând ca batalia nu este pierduta, ca sansele victoriei au ramas intacte, cu toate pierderile îndurate. Dar acum, când punctul meu de vedere biruise, nu-i puteam trata de sus, cu aroganta, ca si cum meritele ar fi ale mele, uitând luptele si jertfele lor, uitând ca eu însumi am trecut prin momente de îndoiala si slabiciune. Ei erau fratii mei de încercari si suferinta si le-am deschis larg portile noului Stat, ca sa intre si ei încununati de laurii victoriei. M-am straduit sa reconstitui atmosfera legionara din timpul Capitanului, pentru ca nimeni sa nu se simta strain în casa unde nu mai este întemeietorul, dar unde guverneaza aceleasi norme si acelasi spirit.
Era o chestiune de etica legionara dar si de întelepciune politica de a-i aduna pe toti fii Legiunii, risipiti în cursul luptelor, la sânul ei. Oamenii cu care m-am îmbratisat aveau un mare trecut legionar, au fost promovati si si-au pus viata pentru Legiune. Ei trebuiau considerati prin prisma întregii lor personalitati, de la primele lor palpitatii spirituale, si nu judecati exclusiv prin atitudinea lor de ultima ora, determinata si de complicata panorama politica din tara când fronturile s-au întrepatruns. Ajuns în vârful piramidei legionare, gândul meu se îndrepta acum la coeficientul lor de prestigiu si competenta, cu care puteau contribui la reusita guvernarii noastre.

18. APEL CATRE LEGIONARI

Cu prilejul proclamarii Statului National – Legionar, Generalul Antonescu a adresat un apel catre Români, prin care i-a îndemnat la unire, ordine si munca. La fel am facut eu, în chemarea catre legionari din 15 Septembrie, prin care îi convocam sa se puna în fruntea actiunii de refacere a tarii, mobilizând toate

planurile creatoare ale natiei si aplicând în opera de guvernare normele morale si educative învatate de la Capitan.

LEGIONARI,

”Dupa 13 ani de la întemeierea Miscarii Legionare, dupa jertfe nenumarate si suferinte cumplite, România Legionara a devenit o realitate. Prin întelepciunea Conducatorului Statului Român si Seful Regimului Legionar, Generalul Antonescu, singurul care, prin suferinta, lupta si idei comune, ne-a înteles adânca noastra iubire de Patrie, prigoana a încetat si tineretul României a fost chemat sa asigure viitorul Neamului nostru.

Acest act al proclamarii României Legionare înseamna totala eliberare a Poporului Românesc din tirania unui trecut întunecat si realizarea destinului sau istoric dupa propria sa vointa si putere. Prin actul sau istoric, Generalul Antonescu a dat posibilitate sufletelor românesti sa creasca în duhul nou al vremii, în spiritul legionar, a creat cadrul de reînnoire morala pentru întreaga Natiune. Dar se cere si din partea noastra a tuturora o mare putere de întelegere, spre a ne da seama de sensul nou al acestei schimbari ti a ne încadra în noua ordine morala pentru întreaga Natiune. Dar se cere si din partea noastra a tuturora o mare putere de întelegere, spre a ne da seama de sensul nou al acestei schimbari si a ne încadra în noua ordine morala. Numai când întreaga Natiune româna va fi legionarizata se va putea vorbi de biruinta deplina a miscarii. Spre acest scop suprem se îndreapta gândul Generalului Antonescu: o transformare a sufletelor spre a se realiza o Natiune legata numai de interesele nepieritoare ale Patriei.

Dupa rasturnarea de la 6 Septembrie, pe Tronul României se afla un Rege Tânar, legat de generatia noastra prin vârsta, legaturi sufletesti si înconjurat de iubirea unei Mame fericite ca revine în Patrie, dupa un lung exil. Regele Mihai este Regele generatiei tinere. În el întruchipam toate biruintele de mâine ale poporului nostru si este asezat în inima noastra a tuturor.

LEGIONARI,

Sa fim vrednici de cutremuratoarele jertfe ale martirilor si eroilor nostri, de nadejdile îndurerate ale neamului întreg, de încrederea Majestatii Sale Regelui si a Marelui Ostas, Generalul Ion Antonescu, Salvatorul Patriei, în ceasurile cele mai grele ale existentei ei, al carui nume trece azi ca o binecuvântare a lui Dumnezeu peste întreg poporul românesc.

Dupa ce am fost împiedicati pâna astazi sa ne mântuim Patria, sub noua conducere ostaseasca a Generalului Antonescu, începem mobilizarea tuturor elanurilor românesti, încep ceasurile grele ale tuturor jertfelor pentru refacerea Tarii si cucerirea ei în adâncuri, începe munca aspra si fara odihna, începe organizarea în locul haosului care ne-a stapânit pâna acum. Va fi considerat dusman al Neamului oricine dispretuieste munca, oricine paraseste cinstea, oricine nu urmareste dreptatea în toate faptele lui, sau oricine risipeste zacamintele morale sau materiale ale Neamului nostru.

În fata Natiunii Române si în fata Generalului Ion Antonescu, Conducatorul Suprem al Statului National – Legionar, repetam juramântul pe care Capitanul l-a cerut elitei legionare în fata mormântului lui Mota si Marin:

1. Sa traim în saracie, ucigând în noi poftele de îmbogatire materiala;
2. Sa traim o viata aspra si severa, cu alungarea luxului si a îmbuibarii;
3. Sa înlaturam orice încercare de exploatare a omului de catre om;
4. Sa jertfim permanent pentru Tara;
5. Sa aparam miscarea legionara cu toata puterea noastra împotriva a tot ce ar putea sa o duca pe cai de compromisuri sau compromitere, sau împotriva a tot ce ar putea sa-i scada macar înalta linie morala.

Cu aceste gânduri, pasim pe drumul nou al Istoriei”.

Horia Sima

Bucuresti, 15 Septembrie 1940.

19. NICOLAE PETRASCU LA SECRETARIATUL GENERAL AL MISCARII

La Secretariatul General al Miscarii, l-am numit, pe data de 20 Septembrie, pe Profesorul Nicolae Petrascu, post ocupat sub Capitan de George Clime, iar pe timpul când sediul miscarii era la Iasi, de Ion Banea. Notez ca Preotul Dumitrescu-Borsa nu a fost secretar general al miscarii, ci secretar al Partidului „Totul pentru Tara”, la ordinele Generalului Cantacuzino, pe care-l însotea în deplasarile lui prin tara.

Am facut aceasta denumire din necesitatea de a proceda la reorganizarea miscarii. Legionarii au iesit din starea de amorteala si tacere, în care au fost tinuti în perioada dictaturii carliste si acum se manifestau cu putere. Dar în aceasta enorma masa de oameni, trezita la viata, trebuia sa se puna în ordine, de sus pâna jos, de la Bucuresti pâna la cel mai umil sat din provincie, caci altminteri puteam fi depasiti de initiativele locale necontrolate.
Numirea lui Petrascu nu am facut-o din prietenie sau din alte motive, ci pentru ca era cel mai indicat sa ocupe acest post în acel moment. Intrat ca student în miscare, în anul 1928, în primul cuib format la Bucuresti sub conducerea lui Andrei C. Ionescu, a luptat ca si mine, în perioada 1928 -1932, în cadrul Centrului Studentesc din Capitala. În vara anului 1930, împreuna cu el si Gheorghe Bâlborea, am pus bazele organizatiei legionare din judetul Fagaras. A luat parte la campaniile electorale din acest judet în anii 1931 (guvernul Iorga) si 1932 (guvernul Vaida). Prigoana din 1933-19341-a surprins la Alba-Iulia, unde avea un post de profesor suplinitor. A fost închis multa vreme, dupa ce a suferit batai si schingiuiri de la jandarmi.
În 1934 s-a mutat la Sibiu, unde a obtinut catedra de geografie si istorie la Scoala Normala a Mitropoliei Ortodoxe. A fost numit sef al acestui judet de Capitan si mai târziu i s-a încredintat conducerea regiunii. Reusind sa tipareasca cartea „Pentru Legionari”, Petrascu a fost ridicat de Capitan la gradul de Comandant Legionar, în afara de serie, cu titlu exceptional.
Aceste numiri si distinctii le-a primit Petrascu de la Capitan. Eu, în alta parte a tarii, am urmat o evolutie legionara paralela cu a lui. Am fost numit mai întâi sef al judetului Severin si, mai târziu, sef de regiune în Banat. Ne vedeam rar, când eram convocati la sediu. Între anii 1934-1937, Petrascu devenise o figura cunoscuta nu numai în Ardeal, dar în multe parti ale tarii.
Prigoana din 1938 ne-a împreunat iar destinele. EI venise de la Sibiu la Bucuresti si a întrat în lupta de supravietuire a miscarii. A fost membru al Comandamentului Legionar din prigoana pana în Ianuarie 1939, când, încoltit de politie, a trecut granita în Polonia si de aici s-a refugiat în Germania. La Berlin a fost unul dintre factorii de rezistenta al grupului legionar constituit aici si a luat parte la toate manifestatiile lui.
L-am ales sa ma însoteasca în campania din primavara anului 1940. A fost prins la frontiera si a avut mult de suferit pâna la eliberarea lui. Peripetiile acestei întreprinderi le-a zugravit el însusi în cartea sa „Din Viata Legionara”, scrisa în al doilea exil din Germania, la Rostock. În fruntea grupului legionar sibian s-a azvârlit apoi în luptele de la Brasov, din 3 Septembrie, si a cunoscut triumful acestor zile glorioase.
De la întrarea lui în miscare, n-a fost batalie legionara în care sa nu fi fost prezent în primele linii. N-a fost prigoana pe care sa n-o fi trait în carnea si sângele lui. Familia lui **a** avut mult de suferit, fiind una din cele mai lovite din tara. Sotia lui era sora lui Ion Banea.
Petrascu era un legionar din vechea scoala, un om de teren, un bun organizator, tocmai elementul de care aveam nevoie în acel moment. În afara de aceasta, el iesise dintr-o revolutie si, prin numirea lui la Secretariatul General, îi onoram pe toti luptatorii de la 3 Septembrie.

20. DECLARATIILE PROFESORULUI CODREANU

În timpul când constituirea guvernului era iminenta, Profesorul Ion Zelea Codreanu a facut niste declaratii presei care contrastau cu eforturile mele si cu politica întregii miscari. Declaratiile sale, aparute în *Buna Vestire* din 15 Septembrie, aveau doua parti: una se referea la politica externa a României dupa alaturarea ei la Puterile Axei, iar cealalta, la politica interna, la relatiile dintre miscate si Antonescu. Înainte de a comenta declaratiile Profesorului, le vom reproduce asa cum au aparut în *Buna Vestire*, pentru ca cititorul sa-si poata da seama de valoarea lor si de replica noastra.
Despre misiunea Generalului Antonescu
Întrebare: Credeti deci, ca ceasul acesta este chiar acum, imediat, ceasul României Legionare?
Raspuns: Nu! Parerea mea este parerea pe care întâmplator, într-o discutie, a exprimat-o fiul meu Corneliu, Capitanul Legiunii, care raspunzând unei întrebari a zis: Când voi birui, nu voi proclama imediat România Legionara, ci voi face **ca** tara sa fie pregatita, cel putin un an, de un general!
Si a fost întrebat: De Generalul nostru, Cantacuzino Granicerul?
De un altul, a raspuns el. Si la insistente, a precizat: de Generalul Antonescu. Si aceasta profetie s-a împlinit.

Asa fiind, eu nu stiu ce crede, ce vrea astazi Seful Statului Român, în calitatea lui de prim-ministru, dar parerea mea este ca el e anume trimis de Dumnezeu si de stapânul nostru Sfântul Arhanghel Mihail ca sa pregateasca drumul pentru România Legionara.
Întrebare: Si în practica, cum credeti ca ar trebui sa procedeze Generalul Antonescu la aceasta pregatire?
Raspuns: Eu sunt un vechi ostas de front si am o foarte înalta idee despre geniul strategic al Generalul Antonescu. Îl cred cel putin de trei ori în aceasta materie cat Maresalul Averescu. Si cum lupta politica, cum zicea Corneliu, e foarte asemanatoare cu lupta pe câmpul de razboi, sunt adânc convins ca genialul General Antonescu stie ca spre a merge la sigura biruinta, nu el, ci Neamul nostru, pe care el astazi îl comanda, trebuie sa aiba o puternica rezerva.
Aplicat eu cred asa:
Generalul Antonescu sa-si alcatuiasca un guvern de personalitati de cat mai mare experienta, dar mai ales de înalt patriotism si totala dezinteresare, de oriunde s-ar gasi. Din acest guvern, însa, sa nu faca parte absolut nici un legionar! Pentru ca rezerva cu toate puterile ei trebuie sa stea absolut neatinsa. Sa nu fie utilizata decât în ceasul marii hotarâri. Aceasta nu înseamna ca Legiunea n-ar putea lua chiar acum întreaga raspundere.
Întrebare: Credeti ca în ceasul acela Generalul Antonescu ar trebui, precum ar trebui, precum a si afirmat-o, sa se dea la o parte, spre a face loc Legiunii? *Raspuns:* Cred ca Generalul Antonescu atâta timp cat îl vor sluji puterile fizice si sufletesti, nu trebuie nici dat la o parte, nici sa se dea la o parte. Caci datoria oricarui trimis de Dumnezeu este sa slujeasca planurilor Lui, pâna la ultima suflare.
Întrebare: S-ar putea concilia aceste doua puteri atunci?
Raspuns: Cred ca s-ar putea nu numai usor, dar în modul cel mai fericit. Generalul Antonescu ar ramâne atunci Seful Statului si Generalisimul Armatei, iar Legiunea ar cârmui, supravegheata de experienta si patriotismul sau încercat, spre a îndeplini misiunea în fata lui Dumnezeu, spre a face ca Patria noastra sa ajunga a straluci duhovniceste „ca Soarele Sfânt de pe Cer".
Iata cum îsi imagina Profesorul Codreanu relatiile dintre miscare si General si viitoarea configuratie politica a României. Pentru a-si justifica si întari punctul sau de vedere, aduce în discutie o parere exprimata cândva de Capitan, si anume ca atunci când va birui, nu va proclama imediat România Legionara, ci va face ca tara sa fie pregatita cel putin un an de zile de un general, care dupa cât îsi aminteste Profesorul din discutia cu Capitanul, ar fi chiar Generalul Antonescu.
Nu tagaduim autenticitatea acestei informatii, dar Profesorul facea greseala ca aplica formula politica a Capitanului în împrejurari fundamental diferite. Era cu totul altceva daca ar fi biruit miscarea într-o forma plenara, cu Capitanul în frunte, si având asigurate resorturile puterii, atunci, da, si-ar fi putut îngadui sa accepte o faza de tranzitie în guvernare cu un general în frunte. Acest general, sa zicem Antonescu, atunci ar fi fost la dispozitia miscarii, si nu miscarea la dispozitia Generalului. Dar la 6 Septembrie, nu-l mai aveam pe Capitan si întreg Statul Major al miscarii fusese decimat. Atunci ne aflam în iuresul unei revolutii si nu mai puteam permite vechii clase conducatoare înfrânte sa se reconstituie. Generalul Antonescu nu era nici el o garantie ca va pregati calea unui triumf legionar. Pe General îl interesa exclusiv puterea si nu binele si marirea natiunii. Nu era un premergator al nostru, ci un om al momentului, care, ridicat sus pe culmi, prin sacrificiul nostru, nu se gândea decât cum sa-si consolideze puterea fara sa se intereseze de mijloace. Numai avântul revolutiei putea garanta miscarii viitorul si nu bunavointa Generalului. În România se produsese un gol politic si daca nu eram noi sa-l umplem, veneau altii, aceleasi forte, sub alta eticheta, si Legiunea putea astepta mult si bine sa fie chemata la putere.
O revolutie nu-si poate permite luxul ca dupa ce a darâmat un regim, sa lase altora initiativa. În aceasta privinta, în zilele acelea, a existat o unanimitate de pareri în toate straturile legionare. Exista o lege nescrisa a oricarei revolutii, de a-si consuma pâna la capat posibilitatile. N-am realizat România Legionara, asa cum o visa Mota, dar am înscris o pagina în istorie. Fara de regimul legionar, faradelegile regimului carlist ar fi ramas înmormântate. Nici Capitanul n-ar fi fost deshumat si nici asasinii lui n-ar fi fost pedepsiti. Antonescu gasea o formula de acomodare cu fortele regimului carlist, cum s-a verificat mai târziu.
E o copilarie sa se creada ca Generalul ne-ar fi cedat puterea dupa un timp de... Profesorul se însela amarnic asupra caracterului acestui om. Nu-l interesa decât propria persoana, pe care o punea deasupra intereselor tarii, N-a fost trimis al Arhanghelului, ci Arhanghelul a rasplatit sacrificiile miscarii, bagând groaza în dusmani. Miscarea a fost promotorul rasturnarii Regelui Carol, iar Antonescu, în cadrul acestei revolutii, si-a jucat rolul sau, pe care nimeni nu-l poate tagadui.

Cu aceste declaratii, Profesorul îngreuna pozitia miscarii fata de General. Ele nu si-au produs efectul politic, deoarece au aparut abia la. 15 Septembrie, când guvernul era format. Lumea legionara le-a citit ca o curiozitate politica, dându-si seama ca sunt mai mult reflexul nemultumirilor personale ale Profesorului decât expresia unei judecati cumpanite si folositoare miscarii.

21. PRIVIND ÎN URMA

Volumul *Sfârsitul unei domnii sângeroase* l-am încheiat cu *Consideratii Finale*, capitol în care am separat din noianul evenimentelor acele energii care au contribuit în mod decisiv la faurirea actului de la 6 Septembrie. Etapa 6-14 Septembrie nu e mai putin importanta pentru a nu-i consacra si ei aceeasi privire generala. Fara de întemeierea Statului National-Legionar, victoria obtinuta contra Regelui Carol n-ar fi fost completa, asemanându-se unei case începute si neterminate. Ce folos de triumful Legiunii daca nu ar fi avut urmare si pe plan politic, daca noul Stat nu ar fi purtat pecetea ei? Fara îndoiala, am obtinut o mare satisfactie morala cu rasturnarea Regelui Carol II-lea, dar fara de cucerirea puterii, biruinta s-ar fi diluat si până la urma s-ar fi pierdut în desisul tenebros al politicianismului român. Am fi ramas în postura jalnica a unor eterni începatori ai destinului românesc, care nu stiu ce sa faca cu el când au ajuns pe culmi si trebuie sa-l realizeze.

Dupa ce s-a încheiat campania contra Regelui Carol, în aceeasi clipita, fara tranzitie, s-a deschis o alta batalie, al carei obiectiv era patrunderea miscarii în Stat. Daca ne-am fi culcat pe laurii victoriei, rezultatele puteau fi altele. Nu era neaparat necesar ca dupa rasturnarea Regelui Carol sa urmeze, ca o consecinta inevitabila, guvernarea legionara în forma ei majora, a unui Stat cu acelasi nume. Se puteau întâmpla multe. Nu era exclusa o coalitie a Generalului Antonescu cu alte partide, cum se si încercase de altminteri, în care combinatie sa ni se rezerve si noua un locsor mult inferior fortei pe care o reprezentam. Putea ca Generalul sa accepte colaborarea cu noi, fara sa admita proclamarea Statului National-Legionar. Se mai putea întâmpla ca Legatia Germana sa-si exercite influenta în sensul de a-l consilia pe Antonescu sa nu permita ocuparea unor posturi – cheie de catre legionari. Câte nu se puteau întâmpla! Însasi rastimpul care s-a scurs de la 6 la 14 Septembrie dovedeste ca rezistentele n-au lipsit si ca gestatia regimului legionar n-a fost usoara. În cele ce urmeaza voi trece în revista, cu explicatiile necesare, acei factori care au impus Statul National-Legionar contra tuturor încercarilor de a ne frusta de roadele victoriei.

1. Adeziunea poporului. Succesul nostru politic trebuie atribuit în primul rând sprijinului pe care l-am obtinut în aceste zile de la masele largi ale poporului. Popularitatea miscarii crestea pe zi ce trece, luând aspectul unui fluviu maiestuos. Camasile verzi defilau pe strazi, având în spatele lor milioane de români dornici sa îngroase rândurile.

2. O revolutie ordonata. Spre deosebire de alte revolutii care, odata biruitoare, se revarsa în excese si cruzimi, revolutia legionara de la primele ceasuri s-a canalizat în manifestatii ordonate si controlate, fara varsare de sânge si fara executii sumare. Nu s-au savârsit acte de razbunare. N-a fost ucis nici un evreu pentru crimele Elenei Lupescu contra Legiunii si nici un calau al fostului regim. Instantaneu, organizatia s-a reconstituit sub conducerea sefilor locali, care si-au impus cu usurinta autoritatea până în cel din urma sat. Poate e un caz unic în istoria lumii. 0 miscare lovita în modul cel mai crud, însângerata, decapitata, cu cadrele ei superioare suprimate în proportie de 90 la suta, nu are alta grija decât sa nu-si strice bunul ei renume, evitând sa savârseasca fapte care ar putea arunca umbre si îndoieli asupra conceptiei ei crestine. Miscarea legionara, în acele zile de mari prefaceri, când se pregatea tranzitia de la un regim de tiranie la un regim de libertate, a dat examenul maturitatii politice, comportându-se ca un corp responsabil. Generalul Antonescu a fost puternic impresionat de spiritul de disciplina ce domnea în miscare, fiind o garantie ca fortarile lui de a reorganiza Statul vor fi duse la bun sfârsit.

3. Izolarea Generalului Antonescu. Cu toate ca nominal era stapân pe conducerea Statului, puterea Generalului Antonescu era fragila, pentru ca nu dispunea de o baza populara. Era un izolat în mijlocul natiunii pe care o guverna. N-avea un partid pe care sa se poata sprijini, ci doar câtiva prieteni, pe care îi puteai numara pe degete. Era cunoscut în tara din cauza conflictului cu Regele Carol si a legaturilor ce se banuia ca le are cu miscarea, dar nu dispunea de nici un grup organizat, nici cel putin de 100 de oameni. În jurul conducerii lui se întindea desertul politic si spiritual.

Situatia lui în armata nu era mai buna. Era temut, având faima de om rau, „câinele rosu” cum i se zicea, dar nu se putea bizui nici pe afectiunea cadrelor inferioare si nici a înaltului comandament. Dupa

rasturnarea Regelui Carol, s-au format trei curente în armata: generalii devotati trup si suflet fostului Rege, cu ajutorul carora acesta a dominat armata. Cei mai notorii au fost expulzati din armata de Antonescu, dar mai erau destui care nu s-au compromis prea deschis cu regimul carlist si care nu asteptau decât ora revansei; existau apoi o serie de generali care simpatizau miscarea si, în sfârsit, generali atasati de persoana Generalului Antonescu, acestia fiind cei mai putini. Generalul Antonescu nu avea nici în armata suportul masiv pe care îl banuia lumea. Ca o consecinta a izolarii lui în mijlocul poporului si chiar în mijlocul armatei, Antonescu simtea nevoia unei forte complementare, cu ajutorul careia sa-si consolideze conducerea aninata în aer. Miscarea Legionara îndeplinea aceasta conditie, oferindu-i o baza populara ancorata în întreaga natiune. În acelasi timp, prin colaborarea cu miscarea, Generalul acumula si simpatiile de care se bucura Legiunea între militari, întarindu-si autoritatea în armata si neutralizând influenta restului de cadre carliste.
4. Teama de Regele Carol. Chiar izgonit peste hotare, Regele Carol îi inspira o teroare sacra. Si dupa 6 Septembrie traia într-o teama continua ca oameni de-ai Regelui Carol, ramasi în politie si armata, sa nu organizeze o contralovitura si sa-l doboare. Prin colaborarea cu miscarea, îsi procura, o pavaza care îl va apara de o eventuala primejdie, daca elementele carliste ar încerca sa ridice capul. În aceasta privinta, Antonescu nu se însela... În fata blocului Antonescu-Miscare, nu mai era posibila nici o conspiratie interna si conducerea lui era asigurata. Legiunea câstigase un ascendent atât de mare în viata politica a tarii încât vechile cadre politice si militare, cu care lucrase Regele Carol, se tineau la pamânt si nu se gândeau decât la propria lor salvare.
5.”Sprijinul Berlinului”. Generalul Antonescu nu descifrase nici el enigma germana, referitor la sprijinul de care ne-am bucura din partea lui Hitler. Ca si Carol, traia în confuzia ca miscarea este tare la Berlin si nu se poate concepe noul Stat fara de participarea ei. În aceste zile decisive, am beneficiat de aceasta necunoastere a lui a starii de spirit de la Wilhelmsstrasse. În realitate, guvernul german fusese surprins de evenimentele din România si abia în ultima faza a duelului cu Carol, când deznodamântul crizei se prevedea, a optat pentru abandonarea lui. Aceasta credinta i-a fost întarita lui Antonescu când au aparut la sediu si la manifestatiile noastre câtiva membri de partid din Auslandsorganisation (AO) din Bucuresti. Nu-i invitase nimeni. Ei, din proprie initiativa, au crezut oportun sa-si manifeste camaraderia fata de miscare printr-o iesire publica, a carei venire al putere li se parea iminenta. Erau îmbracati în uniforma SA si aparitia lor a stârnit o senzatie enorma. Li s-a dat locul de onoare, fiind pusi în fruntea defilarilor si au fost aclamati cu entuziasm de legionari si de public.
6. Absenta Legatiei Germane. În tot cursul tratativelor pentru formarea guvernului, de la 6 la 14 Septembrie, marele absent a fost Legatia Germana. Nu am avut în acest timp nici o întâlnire nici cu von Ritgen si nici cu vreun alt membru al Legatiei. Dupa patania din noaptea de 31 August, am socotit ca este mai prudent sa evit contactul cu ei în aceasta perioada delicata, stiind ca cei de la Legatie nu ne poarta cele mai bune sentimente.
Fara îndoiala, Fabricius primea informatii de la Generalul Antonescu, dar acestea erau fragmentare si fugitive, caci Conducatorul era hartuit zi si noapte de zeci de probleme, încât Legatia n-a putut sa urmareasca pas cu pas mersul tratativelor si sa-si dea seama de proportiile ce le va lua colaborarea noastra cu Generalul.
7. Ecoul manifestatiei de la Casa Verde. Generalul aflase de tensiunea existenta între mine si Profesorul Codreanu si astepta ziua de 13 Septembrie ca sa vada care e raportul de forte. Sunt eu liderul necontestat al miscarii sau exista un puternic grup opozitionist care îmi contesta conducerea? Stirile ce le-a primit dupa ceremonie l-au convins ca s-a format un bloc compact în jurul meu, de sus pâna jos, si nu exista loc de manevra între diferite grupe legionare.
8. Relatii cordiale. De la prima mea întâlnire cu Generalul, în Iunie 1940, i-am cazut simpatic. Chiar atunci când nu ne potriveam în pareri, nu mi-a vorbit niciodata cu asprime, ridicând tonul, cum avea obiceiul sa faca cu altii. De alta parte si eu, cunoscându-i orgoliul nemasurat, evitam în orice împrejurare sa-l supar cu ceva. Aparam pozitia miscarii, dar cu tact si moderatie. Simpatia ce mi-o arata a avut importanta ei în aceasta perioada când s-a format Statul National-Legionar.

22. PENTRU NEAM SI LEGIUNE

Cum am explicat în articolul precedent, nu se poate trage o linie despartitoare între biruinta de la 6 Septembrie si întâmplarile care au urmat si care si-au gasit expresia finala în actul de la 14 Septembrie.

Ca sa fim mai precisi, din seara de 3 Septembrie, când legionarii au intrat în actiune, si pâna în 14 Septembrie, am trecut prin zguduirile aceleiasi batalii, care si-a gasit apoteoza în proclamarea Statului National-Legionar.
Nu putem încheia aceasta parte din lucrare, fara a face bilantul acestei perioade scurte, dar de mare intensitate istorica din viata neamului nostru, stabilind ce foloase a tras din prabusirea vechiului regim si inaugurarea erei legionare.
Pe plan intern natiunea si-a dobândit încrederea în propriile ei forte, putându-se reculege, dupa amarul pierderilor teritoriale, si a înfrunta pregatita sufleteste furtunile ce vor veni: razboiul din rasarit si apoi invazia comunista. Toata rezistenta natiunii, de atunci si pâna astazi, îsi trage puterea din izvorul limpede al acestei biruinte. Natiunea, descatusata din lanturile tiraniei carliste, si-a luat un avânt formidabil, ale carui ecouri spirituale nu s-au stins nici pâna astazi, mentinând treaza speranta în învierea patriei noastre.
Pe plan intern, România, aflata în primejdie sa fie trasa în lotul bolsevic, prin politica pro-sovietica a Regelui Carol, a fost salvata în ultimul moment si readusa cu fata spre Europa, pe atunci reprezentata de Puterile Axei.
În sfârsit, prin biruinta legionara, am eliminat vâscul care înabusea functiile naturale ale Coroanei, pe Elena Lupescu si camarila ei iudeo-comunista, si am deschis drumul pentru ca Regele Mihai sa poata domni în spiritul marilor sai înaintasi, Regele Carol I si Regele Ferdinand.
Dar Legiunea ce-a câstigat prin schimbarea de regim din România? Ce binefaceri s-au revarsat asupra organizatiei noastre?
Mai întâi s-au spulberat planurile dusmanilor de a nimici miscarea legionara. Sub tirania carlista, nu numai Capitanul a fost ucis, dar si cadrele noastre principa1e au fost lichidate, în speranta ca, dupa aceste lovituri, miscarea nu se va mai ridica niciodata. Masele legionare, înspaimântate de aceste varsari de sânge, nu mai cutezau sa se angajeze în noi actiuni, iar poporul suferea în tacere, fara sa-si, fi pierdut nadejdea într-o razbunare a faradelegilor. Prin biruinta de la 6 Septembrie, nu numai ca i-am recuperat pe mai toti legionarii care se risipisera în decursul prigoanei carliste, dar s-au creat si conditii psihologice obiective pentru a face noi recrutari din masele largi ale poporului. Rândurile noastre s-au îngrosat în lunile urmatoare luând aspect de avalansa. Când am fost expulzati de la putere, în Ianuarie 1941, aveam o jumatate de milion de legionari încadrati, ceea ce i-a dat miscarii o noua vigoare, asigurându-i supravietuirea.
Nu numai baza bio-psihica a miscarii a fost salvata prin biruinta de la 6 Septembrie, ci si unitatea ei. E un lucru îndeobste cunoscut în istorie ca dupa disparitia sefului unei grupari politice, se nasc lupte interne între diversi pretendenti la conducere; neîntelegeri care pot provoca chiar dezmembrarea ei. Cu atât mai grava se prezenta criza în miscare, dupa moartea unui sef de talia lui Corneliu Codreanu, care fusese si întemeietorul si mai ales când stim ca elita disponibila, din care se putea selecta succesorul, avusese aceeasi soarta tragica prin biruinta de la 6 Septembrie, s-a realizat si aceasta a doua mare minune, refacerea unitatii legionare sub o noua conducere. Trebuia sa se întâmple aceasta Bastilie româneasca, cu fagaduinta unui nou început românesc, pentru ca toti legionarii, de la mic la mare, sa se recunoasca în noua conducere. Dizidenta în germene, cultivata de Papanace la Berlin, a fost resorbita, iar dizidenta efectiva a grupului Noveanu, a fost eliminata si izolata, prin prabusirea sistemului de care si-au legat membrii ei soarta.
Cu ordinea interna reconstituita fulgerator, miscarea si-a facut intrarea în istorie. Fara de rasturnarea Regelui Carol si a complementului ei, Statul National-Legionar, miscarea legionara ar fi dainuit înca multi ani, dar sub forme nostalgice, a unei amintiri duioase, care s-ar fi perpetuat în cântece de jale. Visul de marire al românismului, înrosit cu sângele unei generatii, ar fi fost din nou zadarnicit de dusmanii neamului. Doina ar fi luat locul istoriei. Statul National-Legionar a fost realitate de scurta durata, dar o realitate de mare forta creatoare, pe care nici un istoric constient nu o poate trece sub tacere.
Mai trebuie adaugat, tot la activul acestei biruinte, faptul ca miscarea s-a eliberat de enorma raspundere istorica de a fi participat la ciopârtirea tarii în vara anului 1940. Miscarea legionara n-a fost prezenta nici în guvernul Tatarascu, care s-a supus ultimatumului rusesc si a predat Sovietelor fara lupta Basarabia, Bucovina de Nord si teritoriul Herta si s-a retras la vreme si din guvernul Gigurtu, care a acceptat dictatul de la Viena. Prezenta celor trei ministri legionari în acest guvern, Noveanu, Bidianu si Budisteanu, s-a redus la o actiune particulara a lor, fiind dezaprobati de majoritatea miscarii. Prin sângele varsat de legionari la 3 Septembrie si prin rasturnarea Regelui Carol, s-a pus capat oricarei interpretari rauvoitoare, dovedindu-se, în marturia tarii întregi, ca miscarea legionara n-a aprobat politica externa a Regelui Carol

si nu are nimic de-a face cu guvernele care au patronat pierderile teritoriale din aceasta perioada. Gratie biruintei de la 6 Septembrie, miscarea legionara se putea prezenta cu mâinile curate în fata istoriei, neputându-i-se imputa nici cea mai usoara culpa în gravele evenimente din vara anului 1940, care au sfâsiat icoana României Mari.

II. PRIMII PASI ÎN VIATA DE STAT

Existenta Statului National-Legionar poate fi asemanata cu desfasurarea unei drame. La început se afirma cu vigoare pe scena istoriei, pentru ca mai târziu sa întâmpine tot mai multe obstacole în calea lui, care-i împiedica deplina realizare. Tensiunea dintre cele doua forte principale ale Statului creste pâna ce se produce ciocnirea. În aceasta parte a lucrarii, vom înfatisa acea perioada din guvernarea legionara, când miscarea se afla în faza de ascensiune, cucereste pozitie dupa pozitie si se impune în toate ramurile vietii nationale.

1. DIFICULTATILE GUVERNARII LEGIONARE

Am socotit necesar sa încep istoricul guvernarii legionare cu câteva consideratii initiale, pentru ca cititorul sa-si dea seama din primul moment de greutatile ce le-am întâmpinat în cursul ei. Am fost permanent hartuit ca sa împac o multime de tendinte, caractere si forte care se încrucisau în acel moment în politica României si daca nu am reusit sa mentin echilibrul guvernarii si totul s-a sfârsit pâna la urma în conflictul de la 21 Ianuarie, faptul se datoreaza în mare parte aceluia care se afla în fruntea Statului. Prea plin de sine, devenise insensibil atât la suferintele trecutului cât si la teribila încercare ce se apropia.

I. Relatiile cu Generalul Antonescu

Putini, foarte putini, îl cunosc pe Generalul Antonescu asa cum l-am cunoscut eu, pâna în cele mai ascunse cute ale sufletului sau. Am fost zilnic în contact cu el. Biroul meu se gasea la acelasi etaj cu încaperile rezervate Presedintiei, încât faceam doar câtiva pasi si eram la General. Ma duceam la el oricând vroiam, fara sa cer audienta. Relatiile noastre erau de serviciu permanent, încât apartineam mai degraba personalului atasat Presedintiei decât unei institutii aparte. Între noi nu exista nici un fel de protocol. Ne întâlneam ori de câte ori era necesar, în functie de problemele ce se iveau, fara a tine seama de rangul ce-l aveam.

Generalul Antonescu avea cultul propriei lui personalitati. Tot ce se întâmpla raporta la sine si judeca în functie de sine. Nu suferea pe nimeni sa-i întunece autoritatea sau gloria. N-am întâlnit în viata mea un om mai lipsit de modestie, mai încrezut în capacitatea si valoarea lui. „Eu am facut România Mare, Domnule Sima, si eu voi reface-o în vechile ei hotare”. Mi-era penibil sa-l aud adeseori vorbind între noi doi la persoana a treia despre el însusi: „Generalul Antonescu... nu poate tolera aceasta, nu se poate compromite în fata istoriei”. Pe colaboratorii sai îi aprecia dupa gradul de servilism si era extrem de sensibil la laudele altora. Cu aceasta structura sufleteasca bolnavicioasa, usor cadea victima lingusitorilor si oamenilor fara scrupule care stiau sa-i cultive vanitatea. Întocmai ca si Regele Carol, telul lui era sa acumuleze în propria-i mâna toate puterile statului. Ceea ce îi era insuportabil, era sa sufere vreo limitare în exercitiul puterii. Întelegerea cu miscarea avea pentru el o valoare provizorie, pâna ce alte împrejurari îi vor permite sa ajunga si Seful Legiunii.

Egocentrismul sau era potentat pâna la a lua forme de nebunie de boala de care suferea. În perioade de criza, megalomania lui nu mai cunostea margini. Avea gesturi necontrolate si chiar accese de cruzime. Tipa la oameni, îi dadea afara, umilea si batjocorea pe cei mai apropiati colaboratori. În perioade normale, când boala era tinuta sub control, era mai accesibil. Medicul îl însotea în toate calatoriile si îi dadea injectii. La mese oficiale nu fuma si rareori se atingea de un pahar cu vin sau sampanie. Suferea de ficat si din cauza aceasta câteodata avea o paloare mortala. Cu mine s-a purtat întotdeauna cuviincios, n-a avut nici o iesire, probabil pentru ca stia ca am o forta în spate. Bineînteles ca si eu îl tratam cu cea mai mare atentie, cunoscându-i caracterul irascibil. Prin felul meu blând de a ma purta cu el, nu putin am contribuit ca sa risipesc o multime de neîntelegeri si sa obtin multe lucruri bune de la el.

Nici formatia lui intelectuala nu-l ajuta sa-si modereze pretentiile si sa fie obiectiv în aprecierea oamenilor si evenimentelor. Avea o mentalitate cazona. El credea ca e suficient sa dai ordine, pentru ca Statul sa functioneze bine, exact ca o unitate militara. El nu identifica fortele vii care brazdeaza existenta unui Stat si nu le lua în considerare, Natiunea era o entitate secundara pentru el, era materia sociala care umplea cadrul Statului, dar fara drept de a participa la plasmuirea lui. Rostul natiunii era ca, prin munca si sacrificiile ei, sa sustina functiile Statului. De fapt Antonescu era un produs al mentalitatii liberale care a creat Statul Român dupa l866 si care s-a perpetuat si în România Mare sub dominatia, partidelor. Natiunea era prizoniera unor structuri parazitare, care îi înabuseau elanurile. Incontestabil, Generalul

Antonescu era un patriot, dar un patriot care vedea patria pe linie extensiva, teritoriala, si nu ca expresie a unei natiuni care vrea sa-si afirme personalitatea istorica pe acel teritoriu.
Generalul Antonescu privea Statul de sus în jos, prin prisma structurilor existente, militare, economice, administrative, politice, în timp ce noi vroiam sa modificam acele structuri, pentru a face loc natiunii sa respire si sa creeze. Pentru noi, natiunea trecea pe primul plan al politicii, iar Statul nu era decât un instrument de realizare al ei. Misiunea noastra era sa reparam nedreptatile suferite de masele poporului în decursul veacurilor de împilare si sa cream un Stat care sa corespunda aspiratiilor de înnoire nationala. Mentalitatea ciocoiasca în care a crescut Generalul Antonescu si care nu-l deosebea cu nimic de un Armand Calinescu, îl împiedica sa înteleaga sensul profund al revolutiei legionare. Biruinta legionara trebuia sa fie în primul rând o biruinta a poporului, o descatusare a lui din lanturile exploatarii evreo-liberale. Telul nostru era sa cream un Stat „national", care sa nu fie numai o simpla firma cu acest nume, o „forma fara fond", cariat în interior. Necesitatile vitale ale natiunii trebuiau sa aiba precadere în construirea noului Stat. Pentru General, Legiunea era o forta politica si nimic mai mult, incontestabil forta politica dominanta în tara în acel moment, de care s-a servit pentru a se ridica la rangul suprem în Stat si pe care spera sa o domesticeasca si sa o înhame la carul sau triumfal.
Pornirile tiranice ale Generalului Antonescu ar fi putut fi frânate într-o anumita masura daca sfetnicii sai cei mai apropiati ar fi fost oameni de caracter, închinati binelui patriei, doritori sa ajute la realizarea unei perfecte armonii în colaborarea cu miscarea. Din nefericire, cu exceptia Colonelului Dragomir, ceilalti prieteni intimi ai Generalului, Mihai Antonescu, Colonelul Rioseanu si Nicolae Mares, nu vedeau în legionari decât niste rivali cu care trebuia sa împarta puterea si pe care bucuros i-ar fi dorit scosi din cadrul Statului. Erau rai si intriganti fara pereche. Ca orientare politica, apartineau aceleiasi clase conducatoare care ne-a guvernat între cele doua razboaie si a carei „glorioasa" cariera s-a încheiat cu sfarâmarea României Mari. Mihai Antonescu fusese sef al tineretului liberal georgist, Nicolae Mares era mosier, iar Colonelul Rioseanu, ofiter de cavalerie. Atitudinea lor fata de miscare suferea variatii dupa cum scadea sau se urca barometrul relatiilor noastre cu Generalul. Când simteau ca Antonescu este nemultumit de legionari, si ei deveneau agresivi, încurajându-l pe General sa fie energic. Când bunele noastre raporturi cu Generalul se restabileau, se potoleau ca prin farmec, deveneau amabili si surâzatori. Uneltirile lor le simteam zi de zi si nu putin au contribuit ca sa-l determine pe Antonescu sa dea lovitura de Stat de la 21 Ianuarie.
Mai periculos decât acestia era anturajul feminin al Generalului Antonescu. Nelipsita din casa lui Antonescu era Doamna Veturia Goga, o scorpie de femeie, care i-a fost fatala si lui Octavian Goga. Întretinea relatii cu cercurile evreiesti, care gasisera în ea nu numai o aparatoarea intereselor lor, ci si un instrument de care se puteau servi pentru a provoca ruptura între General si miscare. Tot atât de bine introdusa era în acea patura parazitara a Capitalei, care traia numai din lovituri, sperturi si tot felul de afaceri necurate. De la cel dintâi contact cu miscarea, dupa proclamarea Statului National-Legionar, ne-a ratificat cu o aversiune profunda si a întretinut atât în cercurile germane cât si la Presedintie o atmosfera de ostilitate contra noastra. Era maestra în a inventa tot felul de conspiratii legionare, care ar atenta chiar la viata Generalului. Distilându-i zi de zi otrava neîncrederii, Generalul n-a mai putut pâna la urma sa distinga adevarul de intriga si alerga la sfaturile ei ca la un oracol politic.
Sotia Generalului, Doamna Maria Antonescu, era o femeie buna si delicata, dar lipsita de cultura. Noua lume pe care trebuia sa o frecventeze acum, în calitate de sotie a Sefului de Stat, cerea o anumita eticheta; anumite maniere, si pentru a compensa aceste lipsuri în educatia ei de pâna atunci, si-a gasit refugiu în tovarasia doamnelor care cunosteau mai bine ca ea arta de a se purta în societatea înalta. În modul acesta, se formase o „curte" si în jurul Doamnei Antonescu, paralel cu curtea regala. În anturajul feminin al Generalului, pe lânga Doamna Goga, se mai aflau Doamnele Veturia Barbu si Veturia Manuila. Toate trei, cunoscute în popor sub numele de „cele trei Veturii", au exercitat o influenta nefasta asupra Generalului si trebuie considerate co-raspunzatoare pentru dezastrul ce s-a abatut asupra tarii. Bineînteles ca geniul raului era Doamna Goga, iar celelalte doua o aprobau si o completau în tiradele ei de ura contra tineretului legionar.
În concluzie, la nici unul din nivelele de manifestare ale personalitatii Generalului Antonescu nu întâlnim un echivalent sanatos; era ros de ambitii bolnave; fiziceste, avea o boala chinuitoare; în familie, era prizonierul unui anturaj de proasta calitate, iar ca formatie politica, era un produs al acelei clase care s-a opus permanent aspiratiilor noastre de renastere nationala.
II. Relatiile cu miscarea.

Miscarea Legionara a dat un stralucit examen de eroism si sacrificiu la 3 Septembrie, contribuind în mod decisiv la darâmarea dictaturii carliste. Intrând acum în guvern si creându-se Statul National-Legionar, situatia noastra se modifica. Trebuie sa trecem un alt examen, de alta natura. Examenul maturitatii politice. Una e sa dezlantui o revolutie si cu totul altceva este sa administrezi o tara.
Cum se înfatisa miscarea la 14 Septembrie 1940? Era ea pregatita sa se înfrunte cu sarcinile guvernarii, mai ales într-un Stat destinat sa sufere prefaceri profunde?
În marea majoritate a cazurilor, elemente din miscare ce-au îndeplinit functii în Stat s-au purtat impecabil. Am avut o serie excelenta de prefecti si primari legionari. În administratia centrala demnitarii legionari s-au distins prin corectitudinea si competenta lor. Evident, cei interesati sa denigreze miscarea nu vedeau sutele si miile de legionari, care, cu un zel sublim, îsi faceau datoria, ci pe cei putini care savârsisera anumite ilegalitati. Pe aceste putine, foarte putine cazuri, le-au trâmbitat si afisat, dupa eliminarea noastra de la putere, Antonescu si oamenii lui au trecut sub tacere devotamentul miilor de legionari, care, cu munca lor supraomeneasca, au ridicat Statul din starea de descompunere în care se aflase când l-am preluat de la regele Carol.
Trebuie sa recunosc ca legionarilor le lipsea experienta Statului. Nu erau familiarizati cu mentalitatea de Stat. Traian Herseni a publicat tocmai în zilele acelea un articol intitulat *Mentalitatea de Stat*, în care el, ca sociolog, atragea atentia legionarilor asupra neajunsurilor ce se pot ivi în guvernare din cauza lipsei lor de întelegere pentru mecanismul Statului.
În Stat totul se desfasoara pe verticala. Fiecare functionar este încadrat într-o ordine ierarhica, avându-l ca sef suprem, pe ministru. Un reprezentant al puterii în Stat nu se poate amesteca în atributiile specifice altui functionar si nici nu poate accepta amestecuri straine de ministerul caruia îi este subordonat. Fiecare se ocupa exclusiv de chestiunile care cad în competenta oficiului unde este numit si nu se poate întinde orizontal, pentru a rezolva probleme care cad în sfera altui functionar.
Încadrarea unei miscari revolutionare în mentalitatea de Stat cere oarecare timp. În Germania lui Hitler, tulburarile au durat multa vreme dupa luarea puterii si a trebuit sa se recurga la masuri drastice. La noi, unde trecerea de la un regim la altul s-a desfasurat într-o ordine uimitoare, nu era nevoie decât de putina întelegere si rabdare din partea Conducatorului, pentru ca legionarii sa-si însuseasca practica politico-administrativa si incidentele inerente primei perioade de guvernare sa dispara. Daca în locul Generalului Antonescu am fi avut un alt sef, care ar fi fost îngaduitor cu legionarii si i-ar fi îndrumat sa-si asimileze mentalitatea de Stat, aceste frictiuni s-ar fi resorbit, fara nici o paguba pentru ordinea publica. Când însa se urmareste altceva, si anume exploatarea acestor iesiri din lege pentru scopuri nemarturisite, atunci, evident, ilegalitati oricât de nevinovate luau proportii alarmante la Centru si serveau admirabil acelora care aveau interesul sa creeze continue motive de tensiune între Conducator si miscare.
Trebuie sa ma explic acum si asupra naturii „ilegalitatilor" savârsite de legionari. N-au nici o asemanare cu acele abuzuri tipice unei administratii corupte în care functionarii se folosesc de puterea ce o au pentru a-si rotunji veniturile sau a savârsi alte acte daunatoare interesului public. Legionarii n-aveau preocupari de acest gen. Nu se gândeau la bunastarea lor personala, ci la masele populare în suferinta si atunci, în zelul lor de a-i ajuta pe fratii lor aflati în mizerie, adeseori treceau peste cadrul legal sau se amestecau în treburile altor functionari. Ca sa dau doua exemple, pentru mai buna întelegere. La Timisoara, seful organizatiei judetene se duce la o fabrica si impune patronului marirea salariilor la muncitori, fara a tine seama de organele competente. Era mânat de cele mai bune intentii, îi iubea pe muncitori, dar procedura lui cadea în marginea legii. El trebuia sa informeze Ministerul Muncii de mizeria în care traiau acesti functionari, sa cerceteze cazul si sa se ia masuri în consecinta. La Tulcea, niste tineri legionari care faceau de serviciu la Prefecturi, vazând într-o zi pe strada niste copii de români care umblau cu picioarele goale pe ger si zapada, s-au dus la un magazin jidovesc de ghete si i-au cerut proprietarului sa-i încalte. Ei nu aveau bani, traind în conditii grele, dar au crezut, cu mentalitatea unui revolutionar de 20 de ani, ca savârsesc o fapta buna, scapând de la moarte niste pui de români. Evident, fapta lor atenta la proprietatea particulara, dar judecata lor neconformista le spunea ca fac un act de dreptate, ca evreul care s-a îmbogatit din exploatarea maselor populare poate fi obligat sa se lipseasca de câteva perechi de ghete din galantar pentru a aduce alinare unor copii. Dupa 23 Ianuarie, evreul i-a denuntat pe acesti tineri ca i-au devalizat pravalia si justitia antonesciana a întrat în functie pentru a-i prinde pe „borfasi". În masura în care eu eram informat de aceste abuzuri, chiar savârsite cu cele mai bune intentii, reactionam.
Cum îndemnase cândva Emil Cioran tineretul, legionarii ajunsi sa aiba raspunderi în Stat vroiau „sa arda etapele". Neajunsul principal de care m-am izbit în relatiile cu miscarea, în cursul guvernarii noastre, a

fost tocmai dinamismul legionar. Fiecare legionar numit într-o functie publica se credea chemat de destin sa faca maximum de efort pentru a scoate poporul din starea de suferinta în care se gasea. Un fel de febra de a face binele pentru cel de-aproape cuprinsese lumea legionara de la un capat la altul al tarii. Nu erau acte care emanau dintr-o mentalitate anarhica, ci dintr-o pasiune creatoare, dintr-un zel de cruciat în serviciul neamului. Fenomene care ar fi putut fi usor stapânite, daca am fi avut timpul necesar sa le lamurim si daca în fruntea Statului ar fi fost un om echilibrat si cu simtul raspunderii pentru viitorul neamului.
Armonizarea relatiilor dintre Stat si Miscare era îngreunata si de faptul ca eu nu aveam controlul guvernului, Generalul Antonescu era atât Conducator al Statului cât si Presedinte al Consiliului de Ministri. În aceasta ultima calitate, el dirija si coordona activitatea tuturor Ministerelor. Ministrii legionari, ca toti ceilalti ministri, nu se mi adresau mie pentru a rezolva afacerile departamentelor lor, ci lui Antonescu, singurul care avea putere de a decide. Ei tratau toate chestiunile direct cu Generalul. Eu eram în afara de circuitul principal al guvernarii. Nici o numire importanta nu se facea, nici un decret nu iesea, nici o reforma nu vedea lumina zilei fara aprobarea Generalului. Cel putin odata pe saptamâna, fiecare ministru se prezenta la Presedintie cu dosarul situatiei de la administratia sa, facea propunerile ce le credea de cuviinta si astepta sa se pronunte Conducatorul. Eu eram absent de la aceste audiente. Evident, aveam încredere deplina în ministrii legionari, în competenta si loialitatea lor. Eram convins ca tot ce fac ei este bine cugetat si în interesul tarii. Sturdza, Petrovicescu, Braileanu, Iasinschi, Constant, Papanace, Corneliu Georgescu erau elemente de elita care au facut cinste Legiunii si Neamului în locurile pe care le-au ocupat în timpul guvernarii noastre. De aceea s-au bucurat din partea mea de toata libertatea de a-si recruta colaboratorii si de a conduce dupa propria chibzuinta resortul ce le-a fost încredintat. Rareori interveneam pentru a recomanda o numire. Îi consideram pe toti egali în rang cu mine si eram fericit sa stiu ca în fruntea Ministerelor atribuite Legiunii se gasesc oameni pregatiti si de mare corectitudine morala. Dar din punct de vedere al bunei întelegeri ce trebuia sa domneasca între Stat si Legiune, aceasta dubla comanda la Centru era daunatoare, deoarece ma împiedica sa coordonez activitatea legionarilor angajati în Stat cu a acelora care îndeplineau functii în miscare. În practica se produsese o scindare între doua categorii de legionari: legionarii încadrati în Stat, care îl aveau ca sef suprem pe Antonescu, si legionarii care lucrau în organizatie si cu care tratam direct. Fireste, nu era vorba de o separatie rigida, deoarece legionarii numiti în functii publice tot legionari ramâneau si apartineau la rândul lor unei unitati legionare, dar nu puteam urmari pe teren pe toti membrii organizatiei noastre, în toate locurile unde erau încadrati, cum îsi fac datoria si daca, chiar de buna credinta fiind, nu savârsesc acte inoportune sau chiar daunatoare. Problema nu s-ar fi pus daca Generalul era un alt om. Eu nu râvneam sa-i iau locul! Nu de asta ma plâng. Ci de lipsa lui de întelegere pentru lupta si aspiratiile noastre. El statea la pânda ca sa descopere o noua infractiune legionara, o noua încalcare a legii, inerente oricarui început de guvernare sub emblema unei revolutii, ca sa faca din ele piese de incriminare si scandal, în loc sa ma ajute sa îndrum activitatea tuturor legionarilor în matca ordinii si a disciplinei.
Dar desi eu nu eram raspunzator de ceea ce se întâmpla la ministerele ocupate de legionari, fiind direct subordonate Generalului, aceasta nu-l împiedica sa-mi ceara mie socoteala când se produceau acte ce nu erau pe placul sau. Atunci eram solicitat sa-i chem la ordine pe legionarii care s-au facut vinovati de anumite transgresiuni ale legii. Normal ar fi fost ca sa mi consulte în toate deciziile ce le lua, privind toate ministerele, si abia dupa aceea sa vina cu „plângeri" contra vreunui legionar. Eu nu tineam pupitrul de comanda al guvernului ca sa pot organiza în conditii optime relatiile dintre Stat si miscare.
III. Relatiile cu Puterile Axei
Cine îsi închipuie ca în perioada guvernarii legionare ne-am bucurat de sprijinul Puterilor Axei nu cunosc realitatea. Miscarea Legionara a irupt în istorie ca o aparitie neasteptata si nedorita, nici la Roma si nici la Berlin. Socotelile ce si le facusera Puterile Axei cu România erau cu totul altele. Ele erau convinse ca dupa ce Regele Carol a acceptat cedarile teritoriale, se poate ajunge la un acord de colaborare cu el. Miscarea Legionara nu intra în calculele lor. Prima lor mare surpriza a fost renuntarea la Tron a Regelui Carol si plecarea lui peste hotare. Al doilea fapt care i-a surprins, rasturnându-le planurile, a fost proclamarea Statului National-Legionar. Dintr-odata s-au întâlnit în România cu o structura statala fundamental diferita de tipul de guvern cu care erau ei obisnuiti sa trateze pâna atunci în România. O revolutie nationala triumfase în România contra tuturor prevederilor transmise de serviciile lor în aceasta tara. Nu se puteau opune actelor înfaptuite, sustinute de imensa majoritate a poporului. Dar nici nu ne puteau accepta fara rezerve ca parte integranta a „noii ordini europene". Trebuia sa fim supusi la proba.

De la bun început ne-au urmarit pas cu pas, pentru a observa cum ne comportam în Stat si daca politica miscarii nu tulbura conceptia lor de organizare a spatiului european.
Simpatiile legionarilor mergeau mai ales spre Italia, spre Mussolini, si daca Ducele s-ar fi gasit într-o pozitie de forta în aceasta perioada, fara îndoiala ca ar fi putut juca un rol moderator la Berlin. Din nefericire, tocmai în epoca guvernarii legionare, Mussolini cazuse în totala dependenta de Hitler, fiind avizat la ajutorul german, atât în ceea ce priveste razboiul necugetat ce l-a provocat în Balcani cât si pentru a face fata ofensivei dezlantuite de englezi în Libia.
În opozitie cu situatia militara precara a Italiei, Reichul german se afla în culmea puterii. Pierderile ce le-a avut armata germana în razboaiele din Polonia, Norvegia si Franta erau neînsemnate în raport cu masele de care dispunea. Masina de razboi germana era intacta, numarând 200 de divizii, gata sa între oricând în actiune. Bazat pe aceasta forta si pe succesele repurtate pâna atunci, Hitler considera razboiul virtual câstigat. Înca din toamna anului 1940, îsi faurise planul sa termine si cu Rusia. El avea certitudinea ca imperiul sovietic se va prabusi de la primele lovituri zdravene. O campanie de câteva luni.
Aceasta conceptie ireala, a unei victorii potentiale, a influentat dezastruos asupra relatiilor ce le-a întretinut Hitler cu popoarele Europei, indiferent ca erau învinse, prietene sau neutre. Hitler se considera stapânul efectiv al Europei, putând dispune, dupa bunul sau plac de soarta continentului nostru. În loc de a coaliza în razboiul contra Rusiei cât mai multe forte, asa cum cereau datele realitatii, el si-a înstrainat simpatia multor popoare, prin brutalitatea cu care si-a dezvaluit de la început si si-a pus în aplicare planurile sale de hegemonie germanica în Europa, înainte chiar ca sa aiba în mana sceptrul victoriei finale.
În judecarea situatiei din România, mentalitatea lui Hitler nu diferea. El nu cauta si nu suporta relatii de colaborare, pentru a realiza un front comun contra inamicului comun, ci relatii de subordonare între o mare putere, stapâna a Europei, si o mica tarisoara, care nici nu avea alta alegere decât sa se plece total vointei lui. Pentru a întelege ce s-a petrecut mai târziu în România, trebuie sa tinem seama de aceasta betie de putere a conducatorilor celui de-al Treilea Reich. Ei îsi imaginau ca puteau brusca realitatile impunând în fiecare tara aflata în sfera lor de influenta solutii care prefigurau politica lor expansionista, „noua ordine europeana”.
Reichul german, privit din afara, era impunator. Functiona ca o masina de mare precizie. Din toate manifestarile lui respira sanatate, forta si o încredere nelimitata în victorie. Dar în interior, constructia lui nu era chiar atât de solida. O lipsa importanta era în domeniul informativ. Nu exista un organ central, care, din noianul de informatii ce veneau pe diferite canale, sa faca o selectie si sa le valorizeze la justa lor valoare. Hitler era bombardat zilnic de informatii pe care i le procurau numeroase servicii, adeseori în concurenta unele cu altele: armata avea Abwehr-ul, partidul dispunea prin Auslandsorganisation de o retea proprie, Ministerul de Externe era alimentat de aparatul lui diplomatic, SS-ul lui Himmler îsi crease un serviciu propriu peste hotare; apoi mai erau agentiile de presa din strainatate si organele care depindeau de Ministerul Economiei Nationale. Hitler, ca orice sef de guvern, lua decizii pe baza informatiilor ce le primea. Dar dintre ele, dadea preferinta, cel putin în primii doi ani, acelora procurate de Ministerul de Externe si de Armata, considerându-le mai sigure si mai obiective. Aceasta multiplicitate de servicii informative s-a soldat în detrimentul miscarii, deoarece cei ce mânuiau aceste informatii nu ne erau prieteni nici la Bucuresti si nici la Berlin. De la început asadar între noi si Hitler s-a interpus un ecran informativ confuz, care oferea Führerului interpretari dubioase asupra evenimentelor din România, favorabile lui Antonescu si rauvoitoare pentru miscare.
În ceea ce priveste personalul german detasat în România, nici în sânul lui nu se gaseau oameni ca sa înteleaga drama miscarii noastre si extraordinarul ei aport la cauza Noii Europe prin biruinta de la 6 Septembrie. Cei mai multi dintre reprezentantii Reichului la Bucuresti erau un produs tipic al beamterului german, cu orizontul limitat la informatiile zilnice, fara a simti pulsul vietii românesti si fara a intui complexul de forte care se agitau în politica tarii. Evenimentele treceau peste capul lor, fara a le descoperi importanta.
Ministrul Fabricius nu ne-a vrut niciodata binele. Sub Regele Carol a jucat un rol dubios, dând permanent referinte favorabile acestuia, si, prin aceasta atitudine ambigua, a contribuit la asasinarea lui Corneliu Codreanu. Consilierul von Ritgen, cu care am avut dese contacte, era un om cult, inteligent si mai apropiat de miscare, dar în momente decisive nu-si lua nici o raspundere, ci urma linia lui Fabricius si asculta de ordinele acestuia.

Seful Misiunii Militare Germane, Generalul Hansen, era un soldat din vechea scoala prusiana. Era ostil national-socialismului si îl respecta pe Hitler numai ca Sef de Stat. Cu aceasta mentalitate, era firesc sa se ataseze din primul moment de Generalul Antonescu si sa vada în legionari niste formatiuni anarhice, ca grupurile SA din Germania, care au fost decapitate chiar de Hitler pentru a impune ordinea în Stat.
Singurul om de mare prestigiu, al carui cuvânt avea greutate la Berlin, era Neubacher, ministru însarcinat cu problemele economice. Era un bun cunoscator al situatiei din România si lucid în tratarea oricarei probleme. Era o placere sa ai o conversatie cu el. Austriac din nastere (poate asa se explica superba lui inteligenta), a fost singurul diplomat care a înteles importanta miscarii legionare pentru politica germana în sud-estul european, ca factor de stabilitate în acest spatiu si ca o garantie a unei aliante loiale cu Reichul.
Ne bucuram de prietenia lui Geissler, seful Gestapo-ului din România, a lui Bolschwing, seful SD-ului, si a lui Conradi, seful lui AO de la Bucuresti. Ne-a sustinut si noua conducere a minoritatii germane, în frunte cu Andreas Schmidt. Dar toti acestia erau prea mici si nu puteau compensa rapoartele defavorabile miscarii, trimise de Fabricius, de Generalul Hansen si de delegatul Abwehr-ului din România.

2. GRABA DE A OCUPA LOCURILE

În primele zile dupa formarea guvernului, am tratat cu un Antonescu nu numai dispus la o colaborare leala, dar preocupat pâna la isterie ca tranzitia de la Statul dictaturii carliste la Statul legionar sa se faca cât mai repede. Era obsedat de teama unei contra-lovituri din partea partizanilor Regelui Carol. Om curajos de altfel, avea o frica bolnavicioasa sa nu fie rasturnat peste noapte. Desi l-am asigurat ca acest lucru nu se poate întâmpla, caci tot poporul e de partea noastra, traia într-o panica permanenta, care m-a contagiat si pe mine.
– Domnule Sima, mi-a spus adeseori în aceste zile, eu nu am oameni, eu nu am partid. Dar Statul trebuie ocupat cât mai repede de legionari. Vechile forte nu asteapta decât un moment de slabiciune pentru a ne dobori. Pregateste în cea mai mare graba listele de prefecti legionari si alti demnitari ai Statului pentru a face numirile.
– Domnule General ma voi stradui sa întocmesc aceste liste cât mai în graba, dar îmi trebuie câteva zile, caci oamenii sunt împrastiati. Unii sunt concentrati pe zona si va rog sa dati ordin ca toti cei indicati de mine sa fie imediat desconcentrati.
În acest ritm trepidant am lucrat în primele zile. Atât Generalul cat si eu, nu aveam decât o singura grija: sa înlocuim cât mai repede vechile cadre ale Statului cu elemente legionare. Nu stiu daca toate persoanele alese de mine au corespuns functiei ce-o aveau de îndeplinit, dar ceea ce interesa în acel moment era securitatea Statului. E un fenomen natural, specific oricarei evolutii. Nu totdeauna cei mai pregatiti ajung în primele locuri. Dupa aceea, daca regimul iesit din revolutie dureaza, se procedeaza la ajustari, la o mai atenta selectionare a cadrelor.
Adeseori eram pus de Antonescu în fata unor situatii ultimative:
– Domnule Sima, trebuie sa-l schimbam pe cutare. Sa-mi dai un om în câteva ore. Nu putem întârzia.
Când relatiile dintre noi s-au înrautatit, Generalul a început sa ne pârasca nemtilor, spunând ca „nu avem oameni, ca cei mai buni au murit". Este adevarat ca cei mai buni au murit, dar nu era mai putin adevarat ca dispuneam înca o impresionanta masa de rezerva. Numai la Bucuresti, Corpul Razleti numara 4.000 de intelectuali, avocati, ingineri, medici, profesori, preoti, înalti functionari, scriitori, ziaristi. etc. Puteam sa procuram oameni nu numai pentru formarea unui singur guvern, ci a trei garnituri guvernamentale, cu tot aparatul lor interior si exterior. O întreaga generatie ne statea la dispozitie ca sa colaboreze la crearea Statului National-Legionar. Niciodata în România vreun partid, politic nu a avut o pleiada atât de numeroasa de intelectuali si atât de bine pregatiti cum a avut miscarea legionara.
Bineînteles, ne trebuia timp pâna ce am fi descoperit talentele existente si am fi asezat pe fiecare la locul potrivit. Niciodata, dupa o revolutie, nu poate iesi o ordine perfecta. Nemtii aveau obiceiul sa compare starile de la noi cu situatia din Statul si partidul lor. Dar ei, saracii, guvernau de sapte ani si au trecut si printr-o baie de sânge. Noua ne trebuia un an ca Statul sa functioneze perfect si fara sa varsam o picatura de sânge.

3. ORIGINILE POLITIEI LEGIONARE

Multa lume si-a închipuit, si chiar unii legionari – dupa cele scrise în *Pe Marginea Prapastiei* – ca politia legionara a fost creata de mine, independent de Conducerea Statului. Nici cel putin nu mi-a trecut prin gând sa fondez o politie paralela cu organele oficiale. Cum era sa provoc tocmai în acele momente, când abia începuse guvernarea legionara, pe Seful Statului, demonstrându-i, prin organizarea unui corp de politie recrutat din sânul miscarii, ca nu aveam o eventuala rafuiala? În realitate, Generalul Antonescu este autorul politiei legionare, ca al multor altor actiuni ce le-a patronat, pe care mai târziu le-a renegat si le-a transformat în capete de acuzatie contra noastra.

El însusi mi-a cerut, îndata dupa formarea guvernului si cu mai mare insistenta, sa organizez o politie legionara. Iata convorbirea avuta cu Generalul, care a dat nastere politiei legionare:

– Domnule Sima, în cadrele vechi ale politiei nu putem avea încredere. Trebuie sa dublam politia oficiala cu legionari. Te rog, în cel mai scurt timp sa creezi o politie legionara, care sa constituie un instrument de siguranta al regimului.

– De acord, Domnule General, dar arme de unde luam?

– Adreseaza-te Ministerului de Interne si cere ca sa-i înzestreze pe legionari cu revolvere si cu munitia respectiva.

Ca sa întelegem ce l-a determinat pe Generalul Antonescu sa-mi faca aceasta propunere, trebuie sa revenim la nelinistea ce-l chinuia, la teama ca ar putea fi rasturnat peste noapte de elemente carliste. Politia legionara ar fi constituit un organ de protectie al propriei lui persoane. Dar Generalul nu-mi lasa nici timpul necesar ca sa constitui politia legionara pe îndelete, ci vroia ca sa între în actiune cât mai repede, peste noapte, daca se poate. I se parea ca terenul pe care calca este nestatornic si avea nevoie si de acest punct de sprijin pentru a-si consolida puterea.

Dat fiind agitatia Generalului, mai mult am improvizat decât am organizat acest corp de politie. Nu toate elementele chemate sa faca parte din politia legionara erau pricepute, dar când factorul timp decide, când o tara se gaseste într-o faza de tranzitie, accentul cade mai mult pe iuteala executiei unui proiect si mai putin pe competenta personalului.

Politia legionara s-a constituit mai întâi în Capitala si apoi în orasele din tara. Procedura era urmatoarea: seful de judet însarcina pe un legionar cu conducerea politiei legionare locale si apoi acesta îsi recruta elementele de care avea nevoie din sânul organizatiei. Eu am transmis numai ordinul si sefii de judet s-au ocupat de înfiintarea acestor unitati de politie. Numai în Capitala l-am numit ca sef al politiei legionare pe Victor Apostolescu.

Tot graba de a crea politia legionara m-a împins sa trec peste formele legale pentru a obtine arme de la Ministerul de Interne. Pe o bucatica de hârtie, rupta de nu stiu unde, i-am scris Generalului Petrovicescu câteva cuvinte, prin care îl rugam sa predea legionarilor revolvere.

Domnule General,

Va rog sa predati cât mai urgent revolvere baietilor. Cat de multe.

Horia Sima

Din stilul si continutul acestei scrisori, rezulta cu claritate ca lucram sub imperiul unei stari febrile, preocupat de a pune cat mai repede pe picioare politia legionara, ordonata de Antonescu.

Aceasta notita, gasita la Ministerul de Interne dupa asa zisa rebeliune, a fost publicata de Antonescu în *Pe Marginea Prapastiei*, cu scopul de a dovedi opiniei publice ca eu as fi dat ordinul de înarmare al legionarilor. În realitate, hârtiuta dateaza din primele zile ale guvernarii si nu continea altceva decât transmiterea unei dispozitii verbale a Generalului Antonescu pentru înarmarea membrilor politiei legionare.

O entuziasta sprijinitoare a politiei legionare a fost Doamna Maria Antonescu. În întâlnirile cu mine si cu alti fruntasi ai miscarii, mereu vorbea de legionari. „Sa vina legionarii sa-l pazeasca pe Ionica la Presedintie si la noi acasa”. Mai târziu, Doamna Maria Antonescu a intervenit la General ca sa aprobe cumpararea de revolvere din strainatate pentru nevoile politiei legionare, fapt care s-a dezvaluit si în cursul proceselor care au avut loc mai târziu.

4. BUNURILE DE LA „STRAJA TARII” TREC ÎN PATRIMONIUL LEGIUNII

Constantin Stoicanescu, pe care-l numisem sef al tineretului legionar, mi-a sugerat sa ma duc la General si sa cer ca bunurile fostei organizatii „Straja Tarii” sa fie transferate în patrimoniul Legiunii, deoarece acum miscarea se ocupa de educatia tineretului. Ideea lui Stoicanescu era buna, dar ma îndoiam ca Generalul Antonescu îsi va da aprobarea. Aceste bunuri apartineau Statului si putea obiecta ca nu le poate înstraina unui partid, chiar daca momentan acest partid face parte integranta din Stat.
Când m-am dus la Presedintie si i-am expus chestiunea, l-am gasit pe General extrem de dispus sa ma asculte. Si-a însusit imediat argumentul nostru, gasind perfect îndreptatita propunerea mea. Asa se face ca, în 18 Septembrie 1940, asadar la câteva zile dupa constituirea guvernului, a aparut decretul prin care toate bunurile care au apartinut „Strajii Tarii” au fost trecute în patrimoniul Legiunii.
Bunurile „Straja Tarii” erau constituite din mai multe imobile si din bani lichizi. Imobilele pe care le-am luat în primire au fost: Casa din Strada Romei, unde functionasera pâna atunci birourile fostei organizatii, o casa de oaspeti, tot la Bucuresti, si o cladire la Predeal, unde era instalat centrul pentru formarea comandamentelor-strajere. Casa din Strada Romei ne-a fost de mare folos, deoarece vechiul sediu din Strada Gutenberg era neîncapator, iar aripa noua, a carei constructie începuse sub Capitan nu fusese terminata din cauza prigoanei. În Strada Romei si-au gasit adapost Corpul Razleti, Corpul Muncitorilor Legionari, Ajutorul Legionar, Sectiunea Feminina, Patrimoniul Miscarii, Sectiunea de Studii Economice, Contenciosul Legionar si alte servicii. Cladirea de la Predeal am predat-o „Fratiilor de Cruce”, pentru instruirea cadrelor acestui corp. În ce priveste casa de oaspeti de la Bucuresti, ea se gasea în stare de reparatie si amenajare, încât n-am putut-o folosi în tot timpul guvernarii noastre. „Straja Tarii” mai fusese înzestrata cu o multime de terenuri sportive împrastiate prin sate si orase. Pe acestea nici nu le-am luat în primire si nici cel putin n-am stiut de existenta lor. Ca bani lichizi, „Straja Tarii” dispunea de un fond de aproximativ 70 de milioane de lei, care a fost trecut în patrimoniul miscarii.
Dupa lovitura de Stat din Ianuarie 1941, Generalul Antonescu a pretins în volumul *Pe Marginea Prapastiei* ca ne-am fi însusit de la „Straja Tarii” o avere de un miliard de lei! În acest miliard, probabil s-a calculat si valoarea terenurilor ce le avea organizatia carlista în toata tara pentru educatia sportiva. Dar chiar asa, cifra este exagerata. Cum voi arata mai târziu, nu numai ca n-am risipit bunurile fostei organizatii, dar le-am înmultit considerabil. Cine ne-a jefuit, a fost Generalul Antonescu, care nu numai ca ne-a luat înapoi ceea ce ne daduse înainte pe cale legala, dar ne-a confiscat si patrimoniul propriu al miscarii în valoare a zeci de milioane de lei, realizat din contributia benevola a sute de mii de români, fara nici un amestec al Statului.

5. ZIUA EROILOR SI MARTIRILOR LEGIUNII

Cedarea partii de nord a Ardealului, cu intrândul din Secuime, a avut ca urmare ca si fostul lagar de internare al legionarilor de la Miercurea Ciuc a cazut în lotul maghiar. Dar la câteva sute de metri de lagar se afla groapa comuna, unde au fost azvârlite trupurile ciuruite de gloante ale celor 43 de legionari asasinati, din ordinul Palatului, în noaptea de 21-22 Septembrie 1939. Problema era grava; se apropia termenul de evacuare al acestei zone si, în câteva zile, trupele ungurești ar fi întrat în Miercurea Ciuc, împiedicând deshumarea lor. Alarmat de aceasta situatie, am organizat o expeditie legionara sub conducerea lui Vasile Iovin, care urma sa plece imediat la Miercurea Ciuc si sa aduca în România Libera osemintele martirilor nostri. Vasile Iovin fusese el însusi prizonier al acestui lagar si traise noaptea masacrului.
Ca loc de vesnica odihna pentru cei ucisi în lagare, am ales Predealul. Era locul de recreatie preferat al Capitanului în ultimul timp, atât pentru maretia peisajului si puritatea aerului, cât si pentru privilegiul ca de pe acele vârfuri putea îmbratisa într-o singura privire ambele versante ale Carpatilor, acela care cobora spre vechea tara, pe Valea Prahovei, si celalalt care se pierdea pe Valea Timisului, pâna la Brasov. Fosta granita devenise un simbol al unitatii pe vecie între Ardeal si Patria-Mama.
Legionarii de sub comanda lui Vasile Iovin au lucrat zi si noapte. Ajutati de familiile celor cazuti, au identificat trupurile celor dezgropati, le-au asezat în sicrie si le-au transportat la Predeal. În ziua de 11 Septembrie, s-a savârsit reînhumarea martirilor de la Ciuc în cimitirul de la Predeal, în cadrul unei mari solemnitati.

În 19 Septembrie am proclamat ziua de 22 Septembrie, Ziua Eroilor si Martirilor Legiunii, cu indicatia sa se comemoreze în fiecare an.
Ziua de 22 Septembrie decretata ziua eroilor si martirilor legionari.
”În ziua de 22 Septembrie 1940, ziua eroilor si martirilor legionari, se vor face rugaciuni la toate bisericile din tara. La ora 10 dimineata, în Capitala, la Biserica Sf. Ilie Gorgani, la Râmnicu-Sarat, la Vaslui, la Predeal si pe întreg cuprinsul tarii unde au cazut martirii nostri, vor lua parte legionari din aceste localitati.
Cu conducerea si organizarea pelerinajelor, sunt încredintati Profesorul Tase la Bucuresti, Bartolomeu Livezeanu la Râmnicu-Sarat, Toma Simion pentru Vaslui si Vasile, Iovin pentru Predeal.
Cu acest prilej voi fixa câteva norme de viata legionara, cerute de jertfa lor si legate de asprimea vremurilor pe care le traim”.
Horia Sima
Bucuresti, 19 Septembrie 1940.
L-am însarcinat pe Vasile Iasinschi sa organizeze ceremonia religioasa de la Predeal, în timp ce eu am ramas în Capitala, pentru a ma închina la locul unde au fost expuse publicului trupurile torturate ale legionarilor din echipa lui Miti Dumitrescu, pentru a servi de exemplu „cum vor fi pedepsiti asasinii tradatori de tara”. La slujba de pomenire a legionarilor îngropati la Predeal, au participat Conducatorul Statului, Generalul Antonescu, Fabricius, Ministrul Germaniei, si Ghigi, Ministrul Italiei. În aceeasi zi au avut loc pelerinaje la toate locurile de martiraj legionar: Râmnicu-Sarat, Vaslui, Brasov, Râsnov, si în toate orasele din tara unde au fost executati legionari.
În dimineata de 22 Septembrie, am pornit de la sediul din Strada Gutenberg în fruntea unei puternice coloane legionare spre Podul Sf. Elefterie, la intersectia dintre Strada Carol Davila cu Splaiul Independentei, unde cu un an înainte zaceau în pulbere, expusi oprobiul public, trupurile fara viata ale scumpilor nostri camarazi. În rând cu mine pasea Profesorul Mihail Tase, seful judetului Prahova. O mare multime de oameni, pe trotuare, ne saluta cu bratul în sus, într-o tacere respectuoasa.
La locul jertfei, se formase un careu, împrejmuit cu flori. În centru ardeau noua lumânari pentru pomenirea sufletelor celor noua legionari care si-au dat viata pentru Capitan si Legiune. S-a facut o scurta rugaciune **si** apoi s-a cântat „Imnul Legionarilor Cazuti”.
Dupa încheierea ceremoniei, m-am îndreptat spre mamele si surorile celor cazuti, cu strângere de inima. Dar n-am întâmpinat nici lacrimi nici trupuri încovoiate de dureri. O lumina duioasa ma învaluia, cu multumirea ca jertfa fiilor lor nu a fost zadarnica. Când am ajuns în fata celei mai încercate mame, a celor doi frati eroi, Cezar si Traian Popescu, m-a privit în ochi cu hotarâre si mi-a spus cu o mândrie de senator roman:
– Mai am un baiat si daca este nevoie, îl sacrific si pe el pentru Neam si Legiune!
M-am cutremurat. Ferice de poporul care are astfel de mame! În veci nu va pieri! O, Prahova, tinut binecuvântat! O, leagan de eroi! Legionarii din echipa lui Miti Dumitrescu au fost vrednicii copii ai soldatilor din Regimentul 32 Mircea, care, surprinsi de inamic la Marasesti, nemaiavând timp sa se îmbrace, au alergat în camasi, cu armele in. mâna, ca sa-l întâmpine.

6. DEMNITARII LEGIONARI ÎN MINISTERE

Am aratat cum s-a format guvernul, ce ministere s-au atribuit legionarilor si care erau titularii lor. Tabloul trebuie completat pentru a cunoaste ce posturi au fost ocupate de legionari la nivelul personalului superior al Ministerelor: secretari generali, directori generali, presedinti de institutii autonome.
La Ministerul de Interne l-am propus Generalului Petrovicescu ca Secretar General pe Dr. Victor Biris. Am vorbit de el în volumul precedent. A fost unicul procuror pe tara care a avut curajul sa voteze contra Constitutiei impuse de Regele Carol. A fost destituit telegrafic si imediat s-a pus la dispozitia miscarii. S-a refugiat în Germania, unde s-a distins prin aceeasi tinuta demna. L-am ales si pentru formatia lui profesionala. Era om de legi. Studiase dreptul si fusese procuror, ceea ce era o indicatie ca va îndeplini cu competenta si înalta functie de la Interne. Pe Alecu Ghica, la Directia Generala a Sigurantei si Politiilor nu l-am ales eu. Generalul Antonescu îl numise înainte ca Director pe Colonelul Petre Camenita. Dar au venit reclamatii. Colonelul Camenita fusese prefect pe timpul lui Carol si patronase executiile de legionari din Judetul Arges. La sugestia Colonelului Rioseanu (prieten cu Alecu Ghica), Generalul s-a fixat asupra persoanei lui Alecu Ghica, pe care vroia sa-l rasplateasca si pentru devotamentul ce i l-a aratat în noaptea

de 5-6 Septembrie. Fara interventia lui Ghica, Antonescu ar fi fost arestat si evenimentele ar fi luat un alt curs. Bineînteles, eu m-am asociat acestei propuneri cu caldura si am sustinut din toata inima candidatura lui Alecu Ghica. Dupa numirea acestuia, în 18 Septembrie, Generalul mi-a spus cu satisfactie.
– Iata un om care merita aceasta încredere, nu numai pentru valoarea lui, dar si pentru ceea ce a facut pentru mine, în noaptea aceea teribila. Nu vreau sa ramâna nimeni nerasplatit din cei ce m-au ajutat. Mai ai pe cineva, Domnule Sima?
La Prefectura de Politie alegerea Generalului Antonescu a cazut la început pe Generalul Dona. El credea ca ne va multumi si pe noi, deoarece Dona facuse parte din completul de judecata care-l achitase pe Capitan, în marele proces din 1934 si mai târziu fusese numit în Senatul Legiunii. Generalul Dona era un om de treaba si în împrejurari normale ar fi fost un bun Prefect de Politie, dar era prea slab pentru momentul de atunci, când era nevoie de o anumita energie pentru a proceda la arestarea criminalilor care au asasinat floarea tineretului legionar. A fost înlocuit mai târziu cu Colonelul Zavoianu.
La Ministerul de Externe, Ministrul Sturdza si-a ales sigur colaboratorii: pe avocatul Mircea Vlasto, ca sef de cabinet, si pe Alexandru Cretianu, Secretar General. La Ministerul Educatiei Nationale, Cultelor si Artelor, am intervenit pe lânga Traian Braileanu, sa-l numeasca Secretar General la Culte pe Vladimir Dumitrescu, care mai ocupase acest post în scurtul interval când fusesem eu Ministru al Cultelor, în guvernul Gigurtu. Vladimir Dumitrescu era conferentiar universitar, bine cunoscut si apreciat în lumea intelectuala a Capitalei. Pe ceilalti colaboratori si i-a ales singur Profesorul Braileanu. Si trebuie sa recunosc ca a avut ochiul ager. La nici un minister nu am avut o reprezentanta legionara atât de stralucita: Secretar General, sociologul Traian Herseni, cel mai bun elev al Profesorului Gusti; directori generali în diferitele ramuri ale învatamântului; Vasile Bancila, filosoful noii generatii, si Ion Ionica sociolog si scriitor.
La Ministerul Sanatatii, Muncii si Ocrotirilor Sociale, i l-am recomandat lui Iasinschi, ca Secretar General la Sanatate, pe Dr. Alexandru Popovici. Nu numai ca era un om de specialitate, cu o reputatie bine stabilita în lumea medicala, dar si pentru marile servicii aduse miscarii în vara anului 1940. Toate celelalte numiri le-am lasat pe seama lui Iasinschi. Am avut bucuria sa aflu ca printre cei numiti de el era si avocatul Victor Silaghi, ca Director al Asigurarilor Sociale. Silaghi era comandant legionar din prima serie facuta de Capitan. Ca Secretar General la Munca, Iasinschi l-a numit pe Gheorghe Ghitea.
La Ministerul Presei si Propagandei, Alexandru Constant si-a ales singur colaboratorii. Secretar General a fost numit Emil Bulbuc, iar mai târziu Victor Mendrea, al doilea Secretar General. La Subsecretariatul de Stat al Colonizarii si Populatiei Evacuate, de sub conducerea lui Corneliu Georgescu, au fost numite de asemenea elemente de prima linie, între care Sterie Duliu, Secretar General. Corneliu Georgescu a creat trei comisariate generale pentru asistenta refugiatilor: unul pentru populatia refugiata din Basarabia si Bucovina de Nord, încredintat lui Ion Turcan, al doilea pentru Dobrogea Noua si al treilea pentru Ardealul de Nord, numindu-l la acesta din urma pe Dr. Ilie Colhon.
La Ministerele Economice, nu am avut acces direct. Totusi au patruns câtiva legionari. La Ministerul Agriculturii si Domeniilor toate cele trei secretariate generale au fost ocupate de legionari: Victor Chirulescu la Agricultura, Dr. Iosif Dumitru la Zootehnie si Nicolae Smarandescu la Paduri. O echipa exceptional de bine pregatita si despre care Ministrul Nicolae Mares s-a pronuntat întotdeauna cu elogii.
La Ministerul de Finante, legionarii au condus doua institutii principale: Casa Autonoma a Monopolurilor si Institutul National al Cooperatiei. La CAM, a ajuns presedinte Aristotel Gheorghiu, Senator al Legiunii, un om de mare bun simt si un gospodar de frunte, ajutat de inginerul Chica, o alta figura distinsa a Legiunii, ca Director General; la Cooperatie, presedinte a fost Ilie Olteanu, o somitate în materie, iar director Traian Boeru.
La Ministerul Economiei Nationale au fost numiti doi secretari generali legionari, Dr. Gheorghe Crisan si Paul Iacobescu.
Toate aceste numiri s-au facut prin. bunavointa titularilor acestor departamente, G. Cretianu, Nicolae Mares, Colonel Dragomir si Prof. G. Leon. Bineînteles, ei se bazau pe cuvântul de ordine al Generalului Antonescu, de a se substitui în cel mai scurt timp posibil vechile cadre carliste.
La Ministerul Lucrarilor Publice si al Comunicatiilor, Profesorul Protopopescu, dupa trecerea lui în locul Profesorului Pompiliu Nicolau, a facut doua numiri importante de legionari: pe inginerul Veleteanu, Subdirector al Regiei Autonome a Cailor Ferate, si pe inginerul Dumitru Mihaescu, Subdirector al Postelor.

La Presedintie a luat conducerea cancelariei mele Horatiu Comaniciu, ajutat de Ion Ghinda si Deac Ion. Traian Borobaru a ramas secretarul meu particular.

7. NUMIREA PREFECTILOR

Dupa formarea guvernului, prima chestiune ce ni s-a pus a fost înlocuirea prefectilor militari, vestigii ale vechiului regim carlist, cu prefecti legionari: Prefectii reprezentau autoritatea ce s-a instalat la conducerea tarii. În aceasta privinta, n-a existat nici o deosebire de pareri între mine si General. Din motive de siguranta interna, si el era tot atât de interesat ca sa se procedeze repede la înlocuirea vechilor cadre administrative.

În zilele urmatoare, am lucrat cu înfrigurare la întocmirea listelor cu noii prefecti. Treaba nu era deloc usoara, pentru ca nu cunosteam în toate partile ce-a mai ramas din vechile organizatii, dupa masacrele savârsite sub dictatura carlista. Trebuia sa ma consult cu alti camarazi si sa tin seama de recomandarile lor. În câteva judete organizatia era asa de slaba încât nu aveam de unde sa aleg viitorii prefecti. În general am facut apel la fortele locale si numai în mod exceptional am trimis elemente din alta parte. M-am mai izbit de dificultatea ca unii legionari pusi pe lista sa fie numiti prefecti erau concentrati si se aflau pe zona. Pâna când s-a dat ordin din cabinetul Generalului Antonescu sa fie desconcentrati si sa vina de urgenta la Bucuresti, a trecut iarasi timp, încât de la începerea acestor lucrari pâna la terminarea lot s-a scurs exact o saptamâna de când s-a format guvernul.

Decretul de numire al noilor prefecti a aparut în 20 Septembrie 1940, iar Sâmbata, 21 Septembrie, au depus juramântul în fata Conducatorului Statului. În câteva judete, Buzau, Prahova si Vlasca, n-au putut fi numiti legionari, deoarece Generalul a rezervat aceste prefecturi unor cunoscuti de-ai lui.

În **Banat** alegerea prefectilor a fost usoara, având de-a face cu o regiune pe care o cunosteam:

Timis-Torontal, Profesor Ilie Ghenadie, un vechi si încercat legionar. Fost sef de judet al acestei organizatii;

Severin, Profesor Tiberiu Mitar, o ilustra figura a corpului didactic din Banat, cunoscut prin activitatea lui culturala atât la Lugoj cât si în Banatul Sârbesc.

Caras, Profesor Ion Vintan din Timisoara, fost sef de regiune al Banatului, dupa înlocuirea cadrelor la 1 Ianuarie 1937. I-a urmat avocatul Traian Laza, dupa demisia lui Vintan.

În **Ardealul** ramas României dupa dictatul de la Viena, ajutat de Nicolae Petrascu, am propus urmatoarele numiri:

*Arad***,** Avocat Ilie Rotea. Originar din judetul Hunedoara, si-a pus viata în primejdie în lupta contra regimului carlist din perioada 1938-1940, participând si la ultima expeditie de la Berlin spre tara.

Hunedoara, Avocat Iosif Costea. Fost sef de judet al acestei organizatii, era o figura cunoscuta în întreaga miscare. Luase parte la marsul din Bucovina din anul 1929, sub comanda Capitanului.

Bihor, partea de sud a judetului, Colonel în rezerva Constantin Luca. Era senator legionar, cunoscut si apreciat de Iosif Bozântan si de Stefan Comjig. L-am cunoscut chiar în cursul prigoanei din 1938, când si-a pus casa din Oradea la dispozitia celor urmariti de politie.

Alba, Avocat Grigore Baciu. Fiu al acestui judet, avea o minte agera si cumpatata. Un legionar de elita, care facea onoare acestei organizatii.

Cluj-Turda, din restul celor doua judete mutilate s-a constituit o noua unitate administrativa, cu denumirea de mai sus. În fruntea ei a fost numit Profesorul Vasile Hanu, cu reputatie bine stabilita, nu numai în lumea legionara, ci si în viata culturala a provinciei.

Târnava-Mare, l-a avut ca prefect pe Profesorul Ion Creanga, iar

*Târnava-Mica***,** pe Profesorul Ion Nonea Covrig. Amândoi profesorii si-au facut un nume si în domeniul literelor, ca ziaristi si scriitori.

*Sibiu***,** Avocatul Dr. Ion Fleseriu, fost sef de judet al acestei organizatii.

Fagaras, alegerea a cazut pe Virgil Mateias, vechi legionar dinainte de prigoana din 1933 si fost sef de judet al acestei organizatii.

Brasov, Avocatul Traian Trifan. Se bucura de multa apreciere în oras si judet, atât din punct de vedere profesional cât si pentru înalta lui tinuta morala.

În **Oltenia,** am întocmit lista dupa consultarile avute cu organizatiile locale:

Mehedinti, avocatul Crisu Axente, fiu al acestui judet. Un intelectual de elita, Doctor în Drept de la Paris, apreciat de Capitan.

*Gorj***,** Profesorul Octavian Tucu.
*Râmnicu-Vâlcea***,** Avocat Victor Barbulescu, fost sef de organizatie al acestui judet.
Dolj, Avocatul Nicolae Rosulescu. Un element de valoare, care a adus mari servicii miscarii în prigoana din 1938- 1939.
Romanati, Libert Târnoveanu.
Olt, Avocat Victor Georgescu.
În **Muntenia,** situatia prefectilor sub regimul legionar a fost urmatoarea:
Arges, Dr. Mihail Georgescu.
*Muscel***,** Profesorul Paul Galasanu.
*Dâmbovita***,** Colonelul de rezerva, Stefan Spataru, acel ofiter care m-a condus cu masina în dimineata de 3 Septembrie 1940 spre Brasov.
*Prahova***,** Marin Stanescu, fost magistrat. Numit de General la recomandarea lui Mihai Antonescu. A avut bune sentimente fata de miscare.
Buzau, Emanoil Hagi Moscu, om de încredere al Generalului.
Râmnicu-Sarat, Inginer Gheorghe Vlad. Ilfov, Avocat Emil Popa de la Cluj. Vechi legionar din scoala lui Banica Dobre si Ion Banea, a fost numit în Ilfov pentru a avea o garantie ca în acest judet vecin cu Capitala, va fi ordine.
Teleorman, Profesorul Nicolae Zaharia. Fiu al acestui judet, i-am apreciat simtul lui de raspundere în timpul când a fost seful meu de cabinet, atât la Ministerul Educatiei Nationale cât si al Ministerul Cultelor Artelor, în vara anului 1940.
Vlasca, Colonelul activ Anibal Dobjanschi, numit de Generalul Antonescu.
Ialomita, Avocat Ion Bogdan Munteanu.
Braila, Avocatul Stere Mihalexe.
În **Dobrogea,** în cele doua judete ramase dupa cedarea Cadrilaterului Bulgariei, au fost numiti urmatorii prefecti:
*Constanta***,** Avocatul Seitan, fost sef al acestei organizatii, refugiat în Germania în cursul prigoanei carliste.
*Tulcea***,** Avocat Stefan Predescu, din baroul de Constanta. Cunoscut pentru întinsele relatii atât la Constanta cât si în lumea politica a Capitalei. Exceptional de bine pregatit în domeniul juridic si administrativ.
În **Moldova,** s-au încrucisat mai multe curente. Alaturi de prefecti recrutati din organizatiile locale, a trebuit sa recurg la ofiteri de rezerva si la elemente provenite din alte regiuni.
*Bacau***,** Profesorul Vasile Stoian. Legionar din organizatia locala, a fost un bun administrator, corect si impartia1. Covurlui, s-a bucurat de un prefect exceptional, Avocatul Mihail Orleanu, fiul liderului liberal Orleanu.
*Iasi***,** Dr. Alexandru Ventonic, medic, era fiul fruntasului legionar Alexandru Ventonic, care l-a urmat pe Capitan din primele ceasuri dupa întemeierea Legiunii si este mentionat în cartea *Pentru Legionari*.
Putna, Petre Tocu, Comandant Legionar, originar din Galati. S-a distins în diversele batalii legionare, între care si batalia comertului legionar.
*Falciu***,** Avocatul Victor Corbutiu din Oradea, refugiat la Bucuresti.
*Tecuci***,** Profesor Ion Dobre de la Bucuresti.
*Baia***,** Grigorescu Constantin.
*Dorohoi***,** Barbu Stroici, fratele lui Manole Stroici, seful sporturilor legionare.
*Neamt***,** Farmacist Eftimie Galan.
Roman, Avocat Ion Niculescu.
Botosani, Capitan de rezerva, Vasile Niculescu.
Tutova, Colonel de rezerva, Constantin Bolintineanu, pâna la 16 Noiembrie, când i-a luat locul Horatiu Comaniciu.
Vaslui, Colonel de rezerva, Alexandru Costachescu.
În **Bucovina,** sudul provinciei, în cele trei judete ramase dupa ocuparea partii ei septentrionale de catre rusi, au fost numiti prefecti legionari indicati de Vasile Iasinschi:
*Câmpulung***,** Avocat Cristian Rusu.
*Radauti***,** Nicolae Sulcina.
*Suceava***,** Profesor Gavril Ionescu.

Cu prilejul depunerii juramântului, Generalul Antonescu a tinut o cuvântare, în care a dat îndrumari noilor prefecti cum sa se comporte în exercitiul functiei lor. Le-a comunicat ca se vor bucura de toata libertatea si initiativa, caci nu li se poate cere raspundere completa daca nu au libertate:
"Noi trebuie sa-l facem raspunzator de toata administratia din judetul lui. El trebuie sa se sesizeze de tot ceea ce se petrece în judet. (...) Asa înteleg eu: sa-i dam raspunderea completa, dar si libertatea si initiativa completa. Daca nu dai libertate si initiativa totala cuiva, el nu poate sa raspunda total. Prin urmare, principiul sa fie acesta: Prefectul având libertate si initiativa totala, are si raspundere totala.
***
"Fiecare trebuie sa ne luam raspunderi istorice astazi, nu numai raspunderi politice. Se poate întâmpla sa gresim, dar sa raspundem. Sa nu tinem tara în loc, de teama ca vom raspunde mai târziu. Daca suntem de buna credinta în actele noastre, istoria nu ne va condamna.
Prin urmare, sa se accentueze ca Prefectul are toata initiativa în cadrul legal, însa el trebuie sa utilizeze de aceasta initiativa la maximum. Aceasta este fraza pe care sa o trecem acolo".
Am fost surprinsi cu totii de largimea de vederi a Generalului, în îndrumarile date noilor prefecti. În loc de a le încorseta activitatea, dupa sistemul disciplinei militare, le acorda toata libertatea si facea apel la spiritul lor de initiativa: „Sa nu tinem tara în loc, de teama ca vom raspunde mai târziu".
Statul National-Legionar avea în fruntea lui un om de o conceptie revolutionara, care se gândea în primul rând la repararea nedreptatilor suferite de poporul român sub guvernarile anterioare. Prefectii, dupa ascultarea acestei cuvântari, au plecat în judete cu sufletele înaripate, hotarâti sa-si închine ridicarii materiale si morale a maselor populare toata puterea lor de munca

8. REFACEREA ORGANIZATIEI LEGIONARE

Ceea ce a surprins pe toata lumea, nu a fost numai multimea de camasi verzi care au iesit ca din pamânt în toate colturile tarii, ci si iuteala cu care s-a facut organizatia noastra. Ca si cum n-ar fi trecut o crâncena prigoana peste noi – cu Capitanul ucis si elita decimata – legionarii s-au încadrat într-o ordine perfecta, sub conducerea sefilor de cuib, a sefilor de garnizoana, a sefilor de plasa, a sefilor de judet, pâna la sefii de regiune. N-a fost nevoie de un efort special. Fiecare îsi cunostea locul unde sa se încadreze. Fulminanta reînviere a miscarii s-a conjugat cu o tot atât de grabnica reconstituire a formei ei de manifestare. Lumea a vazut ca masele legionare nu se agita în gol, ca nu sunt niste bande dezorganizate, care actioneaza fiecare pe socoteala proprie, ci raspund la o singura comanda pe linia ierarhica a sistemului fixat de Capitan.
Pentru ce s-a putut reface organizatia legionara fara nici o greutate si într-un timp record?
a) Faptul se datoreaza în primul rând excelentei educatii primite de legionari în cuib, bazata pe dragoste, unitate si disciplina.
b) În cursul prigoanei, n-a încetat o clipa sa existe un embrion de organizatie, care a functionat fara întrerupere chiar si în epocile cele mai grele. Nici dupa marile masacre din Septembrie 1939, organizatia clandestina a miscarii n-a putut fi nimicita.
c) Proclamarea noului sef, la 6 Septembrie, a împiedicat dezbinarile interne si a constituit un punct de referinta pentru toti legionarii. Aveau ochii atintiti acum spre acea persoana care exercita comanda suprema. Si acum sa vedem cum se prezenta miscarea legionara, dupa reorganizarea ei din Septembrie 1940: Secretarul General Petrascu si-a luat ca ajutor pe Preotul Vasile Boldeanu, Comandant Legionar, caruia i-a încredintat biroul organizarii. Preotul Boldeanu tinea legatura cu organizatiile judetene, prin mijlocirea sefilor de regiuni. Ca secretar particular, Petrascu si l-a ales pe Alexandru Popovici, care îl însotea în toate deplasarile.
Ca sefi de regiuni au fost numiti urmatorii:
Regiunea Banat – Preot Virgil Puscas.
Regiunea Ardealului de Sud – Avocat Nistor Chioreanu.
Regiunea Bucovinei – Avocat Grigoras Sucevan.
Regiunea Moldovei – Avocat Ion Dragomir.
Regiunea Galati – Nicolae Ion.
Regiunea Dobrogea – Eugen Teodorescu.
Regiunea Muntenia – Preot Vasile Boldeanu (provizoriu).
Regiunea Oltenia – Avocat Nicolae Rosulescu (provizoriu).

Corpurile Legionare au avut urmatoarea conducere:
Seful Studentimii Legionare – Vasile Andrei.
Seful Centrului Studentesc Legionar Bucuresti – Nicolae Mazilescu.
Seful Corpului Muncitorilor Legionari – Dumitru Groza.
Comandanta Cetatuilor de Fete – Lucia Trandafir.
Organizatia Doamnelor Legionare – Marietta Claudian Tell.
Seful Fratiilor de Cruce – Ilie Smultea.
Corpul Razletilor din Capitala – Ilie Niculescu si Ion Nicolau.
Seful Tineretului Legionar (studenti si frati de cruce) – Constantin Stoicanescu.
La Centru functii importante au îndeplinit:
Vasile Posteuca – Seful tipariturilor – legionare.
Alexandru Randa – Seful Presei legionare.
Nicolae Horodniceanu – Seful Patrimoniului legionar.
Alexandru Vergatti – Contenciosul Legionar.
Cea mai mare parte a elementelor care au ocupat aceste functii au trecut prin prigoana din 1938 si au participat si la revolutia de la 3-6 Septembrie. Nu au fost creatiile mele, ci s-au impus prin fapta si sacrificiile lor. Vasile Andrei, Dumitru Groza, Lucia Trandafir, Ilie Smultea, Alexandru Popovici, Eugen Teodorescu, Avocatul Dragomir, Ilie Niculescu, Vasile Posteuca, Constantin Stoicanescu, au trecut prin cele mai teribile încercari. Ei au fost permanent în prima linie în lupta contra regimului carlist. Daca au scapat cu viata, aceasta se datoreaza exclusiv unui miracol, caci nu s-au crutat nici o clipa. Au iesit dintr-o batalie, pentru a intra în alta.
În miscare nu se pot face numiri arbitrare, caci nu le suporta corpul legionar. Cel numit trebuie sa aiba în prealabil o anumita ascendenta în miscare, o legatura organica cu cei pe care îi va comanda. Principiul este valabil de la seful de cuib la seful Legiunii. Altminteri numirile nu sunt operante.
Bineînteles ca aceste numiri nu erau permanente. Ele trebuiau revizuite periodic. La trei ani, la doi ani, dupa importanta functiilor îndeplinite de fiecare. E un principiu fixat de Capitan, pentru a nu crea feude în miscare, ca în partidele politice.

9. ÎNCADRAREA LEGIONARILOR ÎNTORSI DIN GERMANIA

N-am facut nici o deosebire între legionarii ramasi loiali „Grupului de 17" s*i* ceilalti, care, fie ca s-au razletit fie ca au adoptat o atitudine ostila actiunii mele. Toti au fost încadrati în Statul National-Legionar fara alta opreliste decât pregatirea lor si posibilitatile ce ni le oferea colaborarea noastra cu Antonescu.
Din grupul opozitionist au fost promovati trei ministri, Constantin Papanace, Alexandru Constant si Victor Vojen. Din acelasi grup au facut parte urmatorii înalti demnitari:
Viorel Trifa, Presedinte al Uniunii Nationale a Studentilor Crestini Români;
Nicolae Smarandescu, Secretar General al Ministerului Agriculturii si Domeniilor;
Nicolae Horodniceanu, Secretar General al Patrimoniului Legionar si Seful Centrului Legionar de Studii si Documentare;
Stelian Stanicel, Secretar la Prefectura Politiei Capitalei;
Virgil Mihailescu, Secretar General al „Ajutorului Legionar";
Preotul Stefan Palaghita, care facuse si el parte din acelasi grup câtva timp, Inspectorul General la Ministerul Cultelor;
Nicolae Seitan, Prefect al judetului Constanta.
Cei din grupul ramas loial – ma refer la cei ce au revenit în tara dupa biruinta – n-au fost favorizati, fiind încadrati acolo unde era nevoie de ei.
Octavian Rosu, seful acestui grup, a reluat sefia judetului Caras, pe care o detinea înca din timpul Capitanului.
Ion Popa a luat conducerea unei sectiuni a Corpului Muncitoresc Legionar din Capitala.
Tolcea si Vasiu s-au întors în judetul lor de origine, Timis, unde au îndeplinit functii modeste în cadrul organizatiei lor locale.
Petre Ponta n-a avut nici o functie. A ramas cu mine la Presedintie, atât pentru a ma pazi în deplasarile mele cât si pentru îndemânarea lui în domeniul tehnic.

Singur Ilie Smultea a facut un salt din conditia lui anterioara, numindu-l Sef al *Fratiilor de Cruce*. Ultimul Sef al *Fratiilor de Cruce* din timpul prigoanei era Ion Taraoiu, un element bun, care facea parte din cadrul de conducere al FDC si era bine pregatit din punct de vedere al tehnicii de organizare. L-as fi lasat mai departe la conducere, daca, din nefericire, înainte de 3 Septembrie, aflând ca se pregateste ceva, n-ar fi ordonat *Fratiilor de Cruce* sa se abtina de la actiune. Fratii de cruce n-au ascultat de el si, în cea mai mare parte, au participat la luptele de la 3 Septembrie, încadrati în alte unitati si sub alte comenzi. Atunci l-am numit pe Ilie Smultea, el însusi fost frate de cruce, care facuse alaturi de mine toata prigoana din 1938-1939, fiind unul dintre putinii supravietuitori ai acestei perioade teribile.
Doua elemente de la Berlin, afiliate „Grupului 17", Victor Biris si Victor Silaghi, au ocupat functii importante în Stat.
Victor Biris a fost numit Secretar General al Ministerului de Interne, iar Victor Silaghi, Director General al Asigurarilor Sociale.
Un caz special îl reprezenta Parintele Dumitrescu-Borsa si Gheorghe Ciorogaru. Pe ei nu-i puteam încadra imediat în noul Stat, deoarece se pusesera în conflict cu întregul grup de la Berlin. Acestia nu numai ca abandonasera orice veleitate de lupta contra regimului carlist, dar trecusera chiar în tabara inamicului si îsi pregateau întoarcerea în tara. Surprinsi de evolutia situatiei politice din România, n-au facut pasul final, ci au ramas mai departe la Berlin, continuând a-mi face greutati. Dar desi le cunosteam debilitatea lor de caracter, având în vedere trecutul lor si faptul ca fusesera apreciati de Capitan, eram hotarât sa le acord si lor situatii corespunzatoare. Singurul lucru ce le-am cerut a fost sa aiba „putintica rabdare", pentru a menaja sentimentele marii majoritati a legionarilor, care cunosteau comportamentul lor îndoielnic.
Pe Ciorogaru l-am rugat sa înfiinteze o sectie de studii si cercetari în cadrul miscarii. El era Doctor în Economie de la Universitatea din Heidelberg si era bine pregatit în materie. Ciorogaru a facut aceasta sectie si a început sa lucreze cu un grup de colaboratori. Cum citim într-un comunicat de la 1 Octombrie al sectiei economice, care-si avea sediul în strada Romei, Ciorogaru a împartit sectia în sapte grupe, agricultura, industrie, comert, finante-banca, cooperatie, transporturi si petrol, care au început sa lucreze. Daca nu s-ar fi angajat în actiunea Profesorului Codreanu, lui i-ar fi revenit postul de Subsecretar de Stat la Economie, pe care l-a ocupat mai târziu Petra.
În ceea ce-l priveste pe Parintele Borsa, îi rezervasem o misiune cum nu se poate mai frumoasa. Aveam de gând sa-l trimit în Spania, în fruntea unei delegatii legionare de ziaristi si scriitori, pentru a reface drumul pe care l-a strabatut echipa legionara în 1936-1937, pâna la jertfa de la Majadahonda, cu scopul de a culege de la supravietuitorii spanioli toate amintirile legate de luptele acestei echipe si a le publica apoi intr-un volum omagial. Nici acest proiect n-a putut fi realizat, Preotul Borsa preferând sa ia o atitudine de fronda. A fost unul dintre sfatuitorii Profesorului Codreanu în atacul sediului din Strada Gutenberg.

10, AJUTORUL LEGIONAR

Ilie Gârneata nu fusese inclus pe lista guvernului, nu din alte motive, ci pentru ca nu mai erau locuri disponibile pentru legionari. Dintre Comandantii *Bunei Vestiri***,** el si Radu Mironovici au ramas pe dinafara. Mile Lefter a fost numit Director al Monitorului Oficial, post de mare raspundere. În aceste zile de sfârsit de Septembrie, vine la mine Ilie Gârneata cu propunerea sa înfiintez o noua organizatie legionara, denumita „Ajutorul Legionar". Am fost bucuros de initiativa lui Gârneata, considerând-o de urgenta necesitate în acele momente când sute de mii de refugiati din Ardealul de Nord, din Basarabia si Bucovina, s-au îngramadit in tara libera si aveau nevoie de prim ajutor, pâna ce vor reusi sa-si refaca viata. M-am gândit la familiile sarace de la periferia Capitalei si a altor orase mari, de care de asemenea trebuia sa ne îngrijim.
Circulara mea cu înfiintarea „Ajutorului Legionar" a aparut în 26 Septembrie 1940. Dupa ce explicam rostul acestei organizatii, în tragicele împrejurari pe care le traieste tara, încheiam circulara cu urmatorul apel: „Legionari, cuvântul de ordine s-a dat. La prima batalie dupa prigoana, ochii întregii tari va privesc cu dragoste si încredere deplina. Biruinta, ca întotdeauna, sta numai în hotarârea voastra. Ridicati „Ajutorul Legionar" la înaltimea marilor batalii din trecut si veti fi vrednici de recunostinta întregului popor". În aceeasi circulara l-am numit pe Ilie Gârneata, Comandant al Bunei Vestiri, conducator al noii organizatii. În modul acesta, în afara de rostul primordial al noii institutii, crearea „Ajutorului Legionar" mai avea avantajul ca îi oferea o compensatie lui Ilie Gârneata, mâhnit pentru absenta lui din guvern.

„Ajutorul Legionar” a luat în cursul guvernarii noastre o dezvoltare asa de mare încât putea fi echivalat unui minister.
În 30 Septembrie, Ilie Gârneata, referindu-se la circulara mea, a adresat un apel catre populatie, cerându-i sa participe cu toata generozitatea la aceasta batalie, menita sa aline suferintele a sute de mii de dezradacinati si de oameni care nu dispun de nici un minimum de existenta. Noua organizatie s-a întemeiat punând în aplicare una din legile fundamentale ale cuibului. „Ajuta-ti fratele cazut în nenorocire. Nu-l lasa!”.
”Ajutorul Legionar” si-a fixat sediul în fosta cladire **„**Straja Tarii” din Strada Romei si si-a început activitatea cu multa însufletire si dinamism. Ca secretar general l-am numit pe Virgil Mihailescu, venit cu grupul din Germania, care s-a distins prin competenta si eficacitate, fiind un talent în domeniul organizarii.
Chiar din primele zile de activitate, „Ajutorul Legionar” s-a bucurat de cea mai buna primire în popor. Contributiile veneau navalnic din toate partile, de la cetatenii umili pâna la cei mai înstariti, ajungând în scurta vreme la milioane de lei. O multime de legionari din toate colturile tarii si mai ales doamne din organizatia feminina a Legiunii s-au pus la dispozitia „Ajutorului”, pentru a lucra voluntar în cadrele lui. Nici nu trecuse o luna de la înfiintare si, sub auspiciile „Ajutorului Legionar”, s-au deschis atât în Capitala cât si în multe orase din provincie restaurante populare, care au fost o adevarata binecuvântare pentru patura sociala cu venituri modeste. Pentru un pret mic, functionarii începatori, vânzatorii din pravalii si muncitorii primeau o hrana substantiala si de buna calitate, fiind tratati cu omenie si dragoste. Reteaua de cantine si restaurante populare, create de „Ajutorul Legionar”, continuau într-o alta perspectiva vechea realizare a Capitanului, a comertului legionar, din anii 1935-1937. „Ajutorul Legionar” a fost de mare folos si în alte chipuri populatiei sarace. Nu a fost familie necajita sau tineri fara slujba care, batând la poarta Legiunii, sa nu primeasca o mâna de ajutor. Mai mult decât atât. Legionarii din acest grup, sub conducerea lui Ilie Gârneata, nu asteptau ca lumea saraca sa se anunte la sediul din Strada Romei, ci, constituiti în echipe, cutreierau ei însisi casa de casa cartierele marginase ale Capitalei, pentru a descoperi nevoile fiecarei familii. La Centru s-a întocmit un fisier cu familiile aflate în suferinta si remediile ce trebuiau aplicate pentru a le salva din mizerie. Unii erau bolnavi; altii aveau nevoie de îmbracaminte, iar altii pur si simplu traiau din mila cerului, neavând nici strictul necesar pentru ziua de mâine.
”Ajutorul Legionar” luase legatura cu spitalele din Capitala si intervenea pentru internarea bolnavilor si a copiilor ofiliti, care se prapadeau cu zile din lipsa unei îngrijiri elementare. Pe tinerii fara lucru îi plasa la diverse întreprinderi, facând apel la Ministerul Muncii.
Masele populare au simtit ca un alt suflu bate în tara, ca indiferenta pentru soarta celor saraci disparuse prin venirea legionarilor la putere, fiind înlocuita cu solidaritatea nationala în fata suferintelor fiecarui individ. Cântecul legionar „Pentru acel, acel flamând ce plânge, ne jertfim în orice clipa” devenise o realitate. Înainte, numai câtiva indivizi se bucurau ocazional de asistenta unor anemice societati de binefacere; acum se crease o întreprindere uriasa, la scara nationala, care veghea ca sa nu mai existe oameni în România care sa moara de foame. Si tot acest ajutor nu se dadea cu dispretul de odinioara al claselor posesoare, ci dintr-un imbold curat, al dragostei de oameni ajutati sa se desprinda din complexul neputintei si sa mearga pe picioarele lor proprii.
”Ajutorul Legionar” a fost una din cele mai însemnate realizari ale Statului National-Legionar, un focar de caritate crestina si cea mai mare opera sociala ce-a cunoscut-o vreodata România de la începuturile istoriei ei moderne. Meritul acestei institutii este cu atât mai mare cu cât a functionat în afara de cadrul oficial al Statului si fara sa coste nici o centima din bugetul tarii. Toate ajutoarele veneau de la popor si se revarsau, fara intermediari fraudulosi, tot în popor. Pe lânga afluenta de bani, la sediile „Ajutorului Legionar” soseau alimente si bauturi pentru cantine, puse gratuit sau cumparate cu preturi mult mai mici decât pe piata, apoi haine pentru a fi date la cei dezbracati, paturi si chiar mobile de tot felul.
Iata ce putea face entuziasmul legionar, când era liber sa se manifeste. Sute de mii de români s-au bucurat de binefacerile „Ajutorului Legionar”, binecuvântând memoria Capitanului.

11. REORGANIZAREA STUDENTIMII

Studentii legionari de la toate Universitatile din tara îsi aveau organizatia lor aparte. Erau constituiti în centre studentesti legionare, unul pentru fiecare oras universitar. La Bucuresti exista Centrul Studentesc Legionar Bucuresti.
Organizatia oficiala a studentilor era separata de organizatia legionara a studentilor. Înca din 1922, studentimea din toata tara se integrase într-un organism unitar, care purta numele de „Uniunea Nationala a Studentilor Crestini Români". La fiecare Universitate, studentimea era reprezentata printr-un Centru Studentesc, care purta numele Universitatii respective: Centrul Studentesc Bucuresti, Centrul Studentesc Cluj, Iasi, etc. Toate împreuna formau Uniunea. Deci, trebuia sa se faca deosebirea între centrele studentesti legionare, formate exclusiv din studenti încadrati în miscare, si centrele studentesti oficiale sau profesionale, în care intra întreaga studentime. Centrele Studentesti Legionare erau subordonate Comandamentului Studentimii Legionare, unul pe tara, cu sediul la Bucuresti, în timp ce centrele studentesti profesionale erau aparte, având ca expresie comuna pe tara Uniunea.
Începând din 1934, curentul legionar a devenit atât de puternic în mijlocul studentimii încât la toate Universitatile masa studenteasca a ales în comitetele de conducere ale centrelor oficiale conducatori legionari. Separatia a continuat sa subziste între cele doua organisme studentesti, dar din cauza ca conducerea studenteasca oficiala a fost precumpanitor formata din legionari, s-a realizat o interpenetratie atât de puternica între ele încât pâna la urma guvernul si autoritatile au considerat Uniunea Nationala a Studentimii un organism anexa al miscarii. În cursul prigoanei, Uniunea a fost dizolvata si sefii ei arestati, condamnati si apoi ucisi.
Dupa biruinta legionara de la 6 Septembrie, s-a pus problema reorganizarii studentimii. Chiar a doua zi dupa victorie, Sâmbata 7 Septembrie, Presedintele Uniunii Nationale a Studentilor Crestini Români, Dr. Serban Milcoveanu, a convocat o sedinta solemna a Consiliului Uniunii, pentru a lua hotarâri asupra reorganizarii vietii studentesti, dupa pierderile suferite în prigoana si dupa prabusirea hotarelor tarii.
Au participat Tiberiu Veres, Presedintele Centrului Studentesc Cluj, Nicolae Sguroiu, presedintele Centrului Studentesc Iasi, M. Popovici, Presedintele Centrului Studentesc Cernauti, Eugen Manolescu, Presedintele Centrului Studentesc Timisoara, iar Centrul Studentesc Bucuresti a fost reprezentat de Traian Cristescu, ca delegat al Presedintelui în functie Viorel Trifa, care nu se întorsese înca din exilul din Germania. Au mai participat consilierii Uniunii ramasi în viata, lipsind cei asasinati miseleste în cursul terorii carliste.
Presedintele Uniunii Nationale, Dr. Serban Milcoveanu, a declarat sedinta solemna si a îndreptat primul sau gând si al tuturor celor prezenti memoriei conducatorilor asasinati miseleste, pentru dârzenia luptei lor si pentru credinta lor în învierea Neamului. S-a facut apelul celor cazuti, ale caror oseminte sunt împrastiate pe întreg cuprinsul tarii.
S-a luat decizia ca viata studenteasca sa se reconstituie în formele ei interioare, adica pe baza de cercuri studentesti si regionale, societati pe facultati, Centre Studentesti si Uniune. Între 1 Octombrie si 7 Noiembrie, toate aceste asociatii îsi vor reconstitui comitetele de conducere, conform procedurii cunoscute. Averea si sediile organizatiilor vor reintra în posesia conducatorilor ei legitimi. În special s-a pus accentul pe revenirea la destinatia lor fireasca a localurilor istorice, legate de lupta studentimii, Caminul Studentilor în Medicina si Casa Studenteasca de pe Calea Plevnei.
Duminica, 8 Septembrie, s-a savârsit un Te-Deum la Biserica Sf. Anton din Piata cu Flori, în prezenta întregii conduceri studentesti ramase în viata, în frunte cu Dr. Serban Milcoveanu. Cu acest prilej sfântul lacas a revenit ca loc de închinare al studentimii române.
Dupa întoarcerea lui Viorel Trifa din Germania, acesta, ca prezumtiv succesor la conducerea Uniunii, a facut greseala sa schimbe structura organizatiei studentesti, bazata pe alegeri, la cercuri, federatii si societati, si s-a orientat dupa sistemul de conducere al studentimii germane si dupa structura autoritara a noului Stat Român, care avea în fruntea lui un Conducator. A cerut puteri depline pentru a-i putea numi direct pe conducatorii de centre studentesti, fara sa se mai treaca prin filiera organizatiilor de baza.
Consiliul Suprem al Uniunii s-a întrunit din nou în 27 Septembrie pentru a face bilantul celor doi ani de prigoana si pentru a pasi la reorganizarea studentimii, în conformitate cu noile realitati politice ale tarii. Sedinta s-a tinut la „Casa Studenteasca" de pe Calea Plevnei si, în cursul ei, vechiul Comitet al Uniunii, în frunte cu Dr. Serban Milcoveanu, si-a depus mandatul si a fost proclamat un nou Comitet, avându-l ca Presedinte pe Viorel Trifa, întors din Germania. Viorel Trifa fusese ultimul Presedinte al Centrului

Studentesc Bucuresti. Reprezentând cel mai puternic centru universitar din tara, îi revenea prin traditie si conducerea Uniunii. Cu acest prilej, fostul Presedinte al Uniunii, Dr. Serban Milcoveanu, a tinut un discurs memorabil, în care a evocat faptele cele mai importante petrecute în decursul mandatului sau, care a coincis cu ororile prigoanei carliste.

Cuvântarea lui Dr. Serban Milcoveanu

„Onorata asistenta si dragi camarazi studenti,

În Consiliul de asta seara comitetul nostru îsi depune mandatul si urmeaza sa se aleaga un nou comitet.

Comitetul nostru, ales în Noiembrie 1936, si-a prelungit mandatul peste limita obisnuita, fiind constrâns de împrejurarile politice exceptionale sa pastreze mai departe chiar din temnita si exil conducerea studentimii.

Conform traditiei ar trebui sa facem un bilant de activitate. Renuntam pentru ca întreaga noastra arhiva ne-a fost confiscata de fosta Siguranta Generala.

În cursul conducerii noastre s-au petrecut urmatoarele evenimente:

1. Confundarea totala a vietii studentesti cu miscarea legionara, atât ca atitudine cat mai ales ca suflet.
2. Precizarea politicii externe românesti alaturi de Axa Berlin-Roma, în urma adeziunii spontane la memoriul Capitanului în Noiembrie 1936.
3. Precizarea politicii interne românesti prin indicarea cangrenei în persoana lui Carol al II-lea si initierea unei legaturi cu Dl. Maniu, în Aprilie 1937.
4. Începerea marii prigoane în 1938, care a lovit mai întâi studentimea si apoi miscarea legionara.
5. Asasinarea în masa a presedintilor si conducatorilor studentesti în noaptea macelului, 21-22 Septembrie 1939.
6. Înfrângerea dusmanului **si** prima biruinta legionara din Septembrie 1940.

De îndata ce vom relua arhiva la Siguranta, toate acestea vor fi publicate, împreuna cu activitatea studentimii de la 1934 încoace.

Astfel, în aceasta seara, gândurile noastre se îndreapta înainte, spre viitor. În Septembrie 1940, studentimea româna încheie un capitol si deschide un nou capitol. Capitolul pe care îl încheiem este lupta contra vrajmasiei si dusmanilor din afara noastra, a studentimii si a miscarii legionare. Aceasta lupta, începuta protestatar la 1922, a fost dusa în armata organizata începând din 1934, când la conducerea studentimii au venit marii presedinti martiri, Traian Cotiga si Gheorghe Furdui.

Din acest capitol pe care îl încheiem propunem sa se împartaseasca noilor generatii de studenti urmatoarele:

1. Primul numar din Cuvântul Studentesc sa reediteze vechile articole cu caracter de vesnicie; al doilea numar sa publice ceea ce a fost oprit de cenzura în activitatea studentimii începând de la 1934 si al treilea numar sa cuprinda istoricul organizatiilor studentesti din provinciile pierdute si cele ramase.
2. Celelalte numere din Cuvântul Studentesc sa fie închinate memoriei conducatorilor martiri ai studentimii: Traian Cotiga, Gh. Furdui, Al. Cantacuzino, I. Caratanase, I. Bozântan, Grigore Pihu, I. Antoniu, Th. Tudose, V. Dragomirescu, P. Craja, I. Spânu, M. Goga etc., si sa cuprinda viata si fapta lor ca într-o arhiva.
3. Sa se organizeze la Casa Studenteasca un muzeu cuprinzând fotografiile, publicatiile si toate amintirile dragi din viata studenteasca începând din 1922.

Astfel, tezaurul sfânt al studentimii va ramâne prezent ca o radacina vie în sufletele tuturor generatiilor de studenti care ne vor urma si vor purta prin lupta steagul mai departe.

Aceasta, pentru ca batalia în istoria neamului nostru nu s-a terminat înca. Nu suntem ajunsi la Biruinta si nu ne este dat sa ne odihnim. Sa ne încordam pentru a putea judeca privind departe în zari pe o linie lunga. Pâna acum n-am facut decât sa ne eliberam drumul, dar n-am învins. Avem doar o biruinta virtuala si trebuie sa câstigam marea Biruinta legionara de mâine.

Puterea sufletului legionar si a motorului sau activ, studentimea româna crestina, sta tocmai în rezervele lor latente, în potentialul lor, în posibilitatile lor de devenire, în elanul lor vesnic înnoitor si creator.

Suntem angajati pe linia revolutionara a desavârsirii, drum care rupe cu raul si cu trecutul. Pe linia individuala trebuie sa ajungem la eroul integrat în unitate. Pe linia colectiva trebuie sa realizam o tara tare si sanatoasa, iar pe linia dumnezeiasca trebuie sa obtinem mântuirea neamului românesc.

În luptele ce vor veni si vor fi multe pâna la Biruinta, noi cei vii nu suntem decât mandatarii celor ce vor veni dupa noi se vor rândui ca roadele sfintei radacini, care este jertfa lor.

Sa nu uitam, adevarul din natura: a trai înseamna a lupta, cine nu lupta moare – sensul barbatului este razboiul. Nu vin timpuri de odihna. A ramas raul din noi si dintre noi, ceea ce este un dusman mai vrajmas, pentru ca este ascuns. Numai prin noi si prin taria noastra vom putea reajunge si face ceea ce ne-a legat Ionel Mota, primul nostru presedinte de onoare.
Parasind conducerea Studentimii, urez noii conduceri sa faca mai mult decât am putut noi face".
Cuvântarea lui Viorel Trifa
Camarazi,
"Nici unui înaintas nu i-a revenit conducerea studentimii în conditii analoge celor de azi. Poate anul 1922 sa-i fi pus pe conducatorii studentimii în fata unei asemenea rascruci. Altele erau însa problemele lui 1922 si altele sunt problemele anului 1940. Din cercetarile pe care le-am facut în ultimul timp referitor la viata studenteasca am ajuns la urmatoarele concluzii:
I. Dupa cei trei ani de prigoana n-a mai ramas nici o organizatie studenteasca în activitate. Toate au fost dizolvate, arhivele în mare parte distruse, comitetele de ani de zile , neschimbate. Este necesara o reorganizare si o primenire a vietii studentesti.
II. Statul Român, adversarul de ieri al Studentimii, este astazi Stat National-Legionar. Sistemul de organizare studenteasca de pâna acum a fost creat si mentinut pentru a lupta împotriva clasei conducatoare jidovesti. În noul Stat, putându-se lucra mai liber; conducatorii fiind reprezentantii autentici ai poporului, se impune revizuirea metodei de activitate studenteasca.
III. Vechile Centre, Uniunea si Societatile studentesti au la baza conceptia democratica a alegerilor comitetelor, comisiilor, cenzorilor etc. Toate acestea apartin azi trecutului. În epoca noastra si în noul Stat autoritar românesc, studentimea nu poate sa ramâna un organism anacronic.
IV. Prin realizarea Statului Legionar, studentimea, pe lânga realizari de ordin spiritual, trebuie sa se bucure de o soarta mai buna si în ce priveste bursele, caminele, cantinele etc. Raportul dintre conducerea studentimii si Ministerul Educatiei Nationale trebuie sa fie altul decât cel de pâna acum.
Pentru a putea face fata tuturor acestor probleme, nu gasesc satisfacatoare formula încredintata unui mandat. Am nevoie de puteri absolute în viata studenteasca. N-am timp de pierdut cu fleacuri democratice si nici cu formalitati de paragrafe.
Formula este simpla: sa se execute tot ceea ce poruncesc si raspund pentru tot ceea ce am ordonat. Raspund camaradereste în fata voastra a tuturor, raspund penal în fata Ministerului Miscarii Legionare si moral în fata lui Dumnezeu si a constiintei mele de legionar".
În continuare, dupa enuntarea principiilor pe care se angajeaza sa le urmeze la conducerea studentimii, Viorel Trifa da explicatii Consiliului Suprem al Studentimii asupra modalitatilor practice care vor calauzi activitatea Uniunii în viitor. Sedinta se încheie cu citirea si aprobarea telegramelor care vor fi trimise Regelui Mihai, Conducatorului Statului, Comandantului Miscarii Legionare, Ministrului Educatiei Nationale si sefilor studentimii germane si italiene.

12. MAREA MANIFESTATIE DE LA 6 OCTOMBRIE

La începutul lunii Octombrie, am dat un nou asalt ca sa-l conving pe Generalul Antonescu sa facem alegeri libere. Dintr-o astfel de discutie s-a nascut marea manifestatie legionara de la 6 Octombrie 1940.
– Domnule General, revin asupra problemei ce v-am pus-o înca înainte de formarea guvernului. Trebuie sa procedam neîntârziat la legitimarea revolutiei de la 6 Septembrie, acceptând sa mergem la alegeri. Nu avem nici un interes sa creada partidele vechi si strainatatea ca am guverna contra vointei poporului, continuând si luând ca model regimul de dictatura al Regelui Carol. Ne bucuram de o popularitate imensa. Trebuie sa ne folosim de acest moment exceptional. Vom câstiga alegerile cu brio, iar D-voastra veti avea satisfactia sa fiti confirmat în pozitia de Conducator al Statului nu numai de Rege, dar si de Natiune, printr-un Parlament liber ales.
– Domnule Sima, îmi dau seama de avantajul unei consultari populare, dar oare vom obtine majoritatea în parlament? Nu vreau sa deschid un proces pe care sa nu-l putem stapâni.
– N-aveti nici o grija, Domnule General. Popularitatea noastra este asa de mare încât se apropie de limita unei unanimitati nationale. Si ca sa vedeti ca nu spun vorbe goale, uitati, astazi este Joi, 3 Octombrie. Daca sunteti de acord, Duminica putem organiza o mare manifestatie legionara la Bucuresti, ca sa va convingeti cât de tari suntem. Dispunem de o baza populara atât de puternica, cum n-a avut nici un partid vreodata.

– Bine, Domnule Sima, fa-o. Aceasta a fost geneza marii manifestatii legionare de la 6 Octombrie. În acel moment nici nu mi-a trecut prin minte ca data aleasa de mine coincidea cu o luna de zile de la biruinta de la 6 Septembrie. M-am gândit exclusiv sa fac o demonstratie de forta Generalului, pentru a se convinge de popularitatea regimului.
Îmi luasem o sarcina grea si supuneam organizatia, abia înfiripata, la o teribila încercare. Nu dispuneam practic decât de doua zile libere, caci convorbirea de mai sus avusese loc Joi. Dar aveam încredere în sefii de regiuni si de judete, în Secretariatul General, în capacitatea de mobilizare a miscarii, orientându-ma dupa masele care au iesit ca din pamânt la lumina, dupa plecarea Regelui Carol. Zecile de mii de legionari care s-au manifestat în toate satele si orasele tarii puteau fi aduse la Bucuresti, pentru a se reuni la 6 Octombrie într-un fluviu impunator.
De mare folos ne-a fost în acele momente secretarul particular al lui Petrascu, Alexandru Popovici. Functionar la caile ferate din Caransebes, cu experienta ce-o avea, a întocmit cu precizie orarul trenurilor destinate sa aduca din provincie în Capitala masele legionare. Operatia s-a desfasurat impecabil. Trenurile speciale sau vagoanele atasate trenurilor de circulatie normala au sosit la Bucuresti fara nici o întârziere, conform programului.
Am mai dispus un lucru care nu s-a mai întâmplat niciodata în istoria partidelor politice din România, când detineau frânele guvernarii. Toate cheltuielile cu deplasarea legionarilor pe caile ferate vor fi achitate din casa miscarii. Când s-au încheiat socotelile, Petrascu a platit prompt si constiincios câteva milioane de lei. Si asa am procedat la toate manifestatiile noastre. Nici Regia CFR si nici Statul nu au fost pagubite cu un leu.
Duminica, 6 Octombrie, ne daruise Dumnezeu o zi minunata. Soarele stralucea pe un cer limpede, iar aerul era caldut. Înca din zori, trenurile speciale debarcau în Gara de Nord zeci de mii de legionari. Era un freamat, o veselie si un entuziasm, cum rar a trait Capitala. Încadrati de sefii respectivi, legionarii se regrupau în Piata Garii de Nord si apoi încolonati se îndreptau cântând si cu steagurile desfasurate spre locul de adunare, Piata Natiunii din fata Mitropoliei, care, mai târziu, în cinstea biruintei legionare, s-a numit *Piata 6 Septembrie*.
Am încredintat organizarea manifestatiei Comandantului Bunei Vestiri, Radu Mironovici, care poseda arta, învatata de la Capitan, de a pune în miscare mase mari de oameni. Parada s-a desfasurat în cea mai perfecta ordine, fara a se produce încurcaturi în fixarea locurilor la adunare sau în orarul defilarii. Chiar si foile adversarilor au recunoscut ca niciodata Bucurestii nu au vazut o manifestatie de asa proportii, atât de bine organizata si cu atât simt al raspunderii pentru ordinea publica.
Pe atunci Presedintia se afla înca pe Calea Victoriei, în Palatul Cantacuzino. Coloane nesfârsite de legionari veneau dinspre gara si se îndreptau spre Mitropolie, trecând pe dinaintea Presedintiei. Rapit de entuziasmul general, Generalul Antonescu s-a decis sa îmbrace camasa verde. Ica Antonescu nu s-a lasat mai prejos si a cerut si el o camasa verde. Cum nu aveam la îndemâna alta, am dezbracat repede un legionar din escorta si i-am trecut-o lui Mihai Antonescu. Parea fericit, desi se misca stângaci în ea, ca si cum nu ar fi fost în pielea lui.
O singura nota discordanta în acel moment de neuitat. Când eram pe punctul sa plecam, vine la mine Ica Antonescu cu un teanc de hârtii sapirografiate si mi le întinde. Citind una din aceste foi, vad ca continea un fel de juramânt pe care masele legionare trebuiau sa-l depuna Generalului, în decursul solemnitatii din Piata Mitropoliei. Chestiunea nu ma deranja, daca s-ar fi limitat la aceasta. Ceea ce m-a izbit si m-a întristat a fost faptul ca la sfârsitul textului, formula noastra traditionala de salut „Traiasca Legiunea si Capitanul" era înlocuita cu „Traiasca Legiunea si Generalul". I-am spus lui Ica ca ceea ce propune, este peste putinta de înfaptuit. Nici cel mai umil legionar nu ar accepta aceasta schimbare. Ar echivala cu un sacrilegiu si rezultatul ar fi o repulsie generala. Generalul nu ar avea nimic de câstigat, si, dimpotriva, totul de pierdut, caci ar aparea ca un uzurpator al operei Capitanului. Devotamentul moral si spiritual ce ne leaga de memoria Capitanului nu exclude devotamentul fata de General. Generalul este seful regimului legionar si nu are nevoie de aceasta substituire. Ica parea ca a înteles. Mi-a luat hârtiile din mâna si s-a dus cu ele în biroul sau.
Când am fost avizati sa plecam, ne-am urcat într-o masina deschisa, Generalul la dreapta mea, si în picioare, am strabatut Calea Victoriei si apoi Cheiul Dâmbovitei, pâna la locul de adunare. În Piata Natiunii, am fost întâmpinati de Radu Mironovici, care a dat raportul Generalului si apoi ne-a însotit sa trecem în revista frontul legionar. Strigatele de *Ura, Ura, Ura, Traiasca Legiunea si Capitanul, Traiasca*

Generalul Antonescu, se rostogoleau ca talazurile unei mari, iesite din gura a o suta de mii de legionari. Camasile verzi alternau cu mândrele straie taranesti, într-un spectacol grandios.
Ne-am îndreptat apoi spre tribuna ridicata în mijlocul Pietei, de unde se putea vedea toata suflarea adunata. În spatele tribunei, se construise un panou înalt de scânduri, îmbracat în draperie verde. Pe acest fundal, sus**,** se vedeau de la mare distanta semnul Garzii de Fier, iar sub el portretul Capitanului, opera pictorului Basarab.
În tribuna, am luat loc numai eu cu Generalul, iar la poalele ei erau locurile rezervate corpului diplomatic, membrilor guvernului si demnitarilor legionari. La dreapta tribunei se afla si o delegatie a partidului national-socialist, în uniforma SA. Drumul care ducea **la** tribuna era împodobit cu drapele românesti si cu drapelele Puterilor Pactului Tripartit: germane, italiene si japoneze.
Mai întâi am vorbit eu, reamintind prigoana trecuta si exprimându-mi bucuria pentru descatusarea natiunii din lanturile tiraniei. Am adus omagiu cuvenit Generalului, care a înteles lupta noastra si menirea tineretului legionar în opera de refacere a României. Ca semn de recunostinta din partea noastra, am anuntat înfiintarea unui corp special de garda al Generalului, denumit „Corpul Legionar Arhanghelul Mihail", care va sta la dispozitia Generalului, fiind legat de el prin dragoste si jertfa. A vorbit apoi Generalul, cerând maselor legionare sa se adune în jurul lui, pentru a mântui tara din dezastrul în care a fost azvârlita de vechiul regim.
Din Piata Natiunii, ne-am îndreptat apoi spre Statuia lui Mihai Viteazul din fata universitatii ca sa primim defilarea. Aici s-a ridicat o alta tribuna de proportii mai mici, în care au fost invitati sa ia loc cu noi, Ministrul Germaniei, Fabricius, Ministrul Italiei, Ghigi si Ministrul Spaniei, Merry del Val. De-o parte si de alta a tribunei erau asezate câteva muzici militare. Dat fiind multimea legionarilor care defilau, una singura nu ar fi razbit sa cânte tot timpul. Când înceta una, alta începea si, în modul acesta, defilarea se putea scurge fara întrerupere. Aveam un sentiment straniu, vazând si auzind aceste muzici care pâna mai ieri erau la ordinele regimului opresor, acum executând cu foc marsurile legionare. Nu stiu când au avut timp sa le învete. Probabil au facut zi si noapte exercitii, pentru a nu se face de rusine în fata publicului. Între muzicile militare prezente la defilare era si o muzica... a jandarmilor.
Defilarea a început pe la orele 12 si a durat pâna dupa ora 4. Coloanele legionare veneau dinspre Calea Victoriei, se urcau pe Bulevardul Elisabeta si în dreptul tribunei dadeau onorul. Banateni, Bucovineni, Moti, Dobrogeni, Moldoveni, Olteni, care de care se întreceau sa defileze mai martial. Din cauza neîntreruptului fluviu uman, care venea fara întrerupere spre noi, aveam senzatia câteodata ca ma misc cu toata tribuna în directia opusa coloanelor care treceau.
O puternica impresie a facut un detasament de preoti legionari, cei mai multi în antirie si cu barbi impunatoare. Era o dovada a profundei înradacinari a crezului legionar în clerul românesc de ambele confesiuni.
Dupa defilare, ne-am întors la Palatul Cantacuzino în uralele multimilor. Generalul era extrem de satisfacut si a invitat pe toti ministrii la Predeal, pentru a închina cu noi un pahar de vin la vila lui. Îndata ne-am pus în mars într-o lunga coloana, în frunte cu Generalul. În afara de ministrii legionari, au mai fost Ilie Gârneata, Radu Mironovici, Mile Lefter, Aristotel Gheorghiu, Nicolae Petrascu si altii. A fost invitata si Doamna Codreanu. Am petrecut cu Generalul în mijlocul unei mari animatii. Ne-am întors târziu la Bucuresti, unde la mine acasa, cu mai multi camarazi, am comentat evenimente, bucurosi ca totul a iesit bine.
Profesorul Codreanu, desi staruitor rugat sa vina la manifestatie, s-a abtinut si de data aceasta.
În schimb Regele Mihai ar fi vrut sa fie cu noi si chiar sa îmbrace camasa verde, dar a fost oprit de Antonescu. Aceasta am aflat-o mai târziu de la Seful Casei Militare a Rege1ui. Nu vroia sa ramâna stingher în Palat, uitat de toti, în timp ce Capitala vuia de tineret. Facea parte din aceeasi generatie si locul lui era cu tineretul tarii. N-a consimtit Antonescu, nu pentru ca vroia sa fereasca Coroana de o imixtiune politica, care sa-i dauneze în viitor, ci pentru a nu-i întuneca lui însusi gloria acelei zile, caci simpatiile multimilor s-ar fi descarcat în primul rând asupra tânarului monarh.
În ceea ce priveste numarul participantilor, daca ne referim exclusiv la legionarii care au defilat, acestia au fost în jurul a o suta de mii de oameni. Daca însa socotim si masele care au iesit pe strazi si ne-au aclamat, atunci nu este exagerat sa vorbim de o jumatate de milion de oameni.
Scopul pentru care am organizat aceasta manifestatie – a-l determina pe Antonescu sa convoace corpul electoral – n-a fost atins. Am asteptat o zi, doua, trei, o saptamâna, doua, trei, ca sa se pronunte asupra chestiunii ridicate de mine. N-a mai suflat nici un cuvânt, ca si cum nici nu ar fi existat acest subiect de

conversatie între noi. Cum am aflat pe alte cai, Generalul Antonescu i-a sondat imediat pe sefii de partide, aratându-le ca miscarea ar fi dispusa sa mearga la alegeri libere, dar acestia, speriati tocmai de amploarea manifestatiei de la 6 Octombrie, l-au sfatuit sa nu accepte, deoarece legionarii ar lua majoritati zdrobitoare, iar partidele ar fi nimicite. Ei nu cer revenirea la vechea ordine constitutionala, iar pentru Stat este mai bine ca Generalul sa pastreze puterea în conditiile în care o exercita acum.
Ca sa ne dam seama de amploarea manifestatiei de la 6 Octombrie si a entuziasmului cu care a raspuns toata tara, reproducem un articol scris de Generalul Mehedinti, un ostas drept, care vedea în miscare o forta de renastere a poporului românesc. Articolul a aparut în *Buna Vestire* din 10 Octombrie 1940.
Minunea Legionara
”Capitanul a vrut sa-si treaca în revista Legiunea, iar prin gura Conducatorului Miscarii a comandat: „Adunarea”.
Comanda dusa de vânt a ajuns pe crestele Carpatilor, de unde ecoul ei s-a propagat din culme în culme, pâna departe sus în Tara Oasului, a Maramuresului si a Bucovinei.
Legionarii Capitanului au recunoscut comanda Capitanului lor si au raspuns cu totii în cor „Prezent”. Si cu exceptia celor pe care silnicia vecinilor îi tin despartiti de frati, ei au pornit la locul de adunare, spre acest Bucuresti atât de mult hulit, desi în el rasare soarele românismului.
Ce a fost Duminica, în Piata 6 Septembrie si în fata Statuii lui Mihai Viteazul, nu se poate reda prin cuvinte.
O suta de mii de legionari, juruiti aceluiasi ideal si cu aceeasi dârza hotarâre de a-l realiza, o întelegere completa în vorbe si în gând între Conducatorul Statului – D-l General Antonescu – si Conducatorul Legiunii – D-l Horia Sima – aceasta este minunea pe care Dumnezeul Neamului nostru ne-a învrednicit sa o vedem.
Cuvintele pline de demnitate daca si de mândrie romana ale Conducatorului Statului: ca noi raspundem pretentiilor Coroanei Sfântului Stefan cu drepturile pe care ni le da coroana de lauri a Marelui Traian, sunt raspunsuri fara posibilitate de replica, sentinta fara drept de apel, care se da pretentiei ungurilor navalitori de a silui o parte a poporului daco-roman si a încerca sa-l înghita în mijlocul Europei, ba înca la mijlocul secolului al XX-lea.
Nu se poate ca freamatul cântecelor si ropotul nesfârsit al pasului cadentat al batalioanelor legionare, sa nu fi trezit din morminte marii nostri stramosi, care au luptat si s-au jertfit în credinta reînvierii neamului lor.
Defilarea s-a terminat târziu, caci batalioanele se scurgeau fara întrerupere ca izvorâte din pamânt, iar când si ultima unitate trecuse, parea ca umbra Capitanului întorcându-si fata senina, plina de satisfactie catre mucenicii legionari ce-l înconjurau, le spunea: Jertfa nu a fost zadarnica!”

III. CRIMELE REGIMULUI CARLIST SI PROBLEMA SANCTIUNILOR

În problema sanctiunilor, Generalul Antonescu a urmat aceeasi linie ca a întregii lui guvernari. Câta vreme a fost loial miscarii, era decis sa-i pedepseasca cu severitate pe cei vinovati de asasinarea Capitanului, dar de îndata ce si-a schimbat atitudinea fata de noi, urmarind alte planuri, a început sa bata în retragere, vrând sa salveze viata celor închisi la Jilava.

1. CONCEPTIA DE BAZA A SANCTIUNILOR

Când o revolutie triumfa într-o tara, asa cum demonstreaza atâtea antecedente istorice, masele populare îsi fac singure dreptate din primele zile, nimicindu-i fara alegere pe asupritorii lor de pâna atunci. „În acest caz, raspunderea nu cade asupra acelora care, sfarâmând lanturile silniciei, se napustesc asupra prigonitorilor lor, astâmparându-si revolta în sângele lor, ci asupra tiranilor care împing oamenii la disperare".
Lasând mâna libera legionarilor sa se razbune contra uneltelor regimului carlist, care au ucis atâtia oameni nevinovati, revolutia de la 6 Septembrie s-ar fi desfasurat conform impulsurilor ei naturale. Era o reactiune justificata pe planul mare al istoriei si, ca urmare a ei, ar fi platit cu viata sute si chiar mii de indivizi implicati în crimele dictaturii carliste.
Dar aceasta revarsare necontrolata a razbunarii mi-a repugnat din primul moment. „Desi de nenumarate ori, în cursul luptei contra regimului carlist, când atâtia prieteni si camarazi erau sugrumati în beciurile politiei sau arsi de vii în crematoriu jurasem sa fiu fara crutare în ziua biruintei, era ceva care ma retinea si acest sentiment de rezerva îl citeam în ochii tuturor acelora care ma înconjurau în acel moment. Era linia crestina a miscarii noastre. Îmi spuneam ca am scadea din maretia sacrificiilor noastre, daca am cauta o compensatie a pierderilor suferite pe aceasta cale".
În România, în Septembrie 1940, se întrunisera toate conditiile obiective si toate justificarile posibile ca sa se produca o represiune generalizata contra asasinilor mari si mici ai perioadei carliste. N-am înclinat cursul revolutiei în aceasta directie. În afara de orientarea crestina a miscarii noastre, noi aveam si un alt sens de întelegere a unei revolutii nationale, care ne împiedica sa ne angajam într-o baie de sânge. Nu puteam urma nici exemplul revolutiei franceze, care a sfârsit în teroare, si nici al dictaturilor comuniste. Comunistii nu se multumesc cu revolutii de tip popular, care invadeaza o natiune ca o apa de mare si apoi se retrag, ci urmaresc exterminarea sistematici a vechii clase conducatoare. Tratamentul ce ni l-a aplicat noua dictatura Carol-Calinescu – exterminarea elitei legionare – s-a inspirat din modelul sovietic . Pentru noi, revolutie nu înseamna distrugerea unei clase, ci instaurarea unei noi ordine, în cadrul careia ar fi putut servi si reprezentantii vechii clase conducatoare, ceea ce este cu totul altceva. Aceasta este deosebirea între o revolutie nationala si o revolutie internationala. Fortele revolutionare internationale nu se intereseaza de pierderile suferite de o natiune într-o revolutie. Dimpotriva, cu cât pierderile sunt mai mari, mai sângeroase, cu atât scopurile revolutiei internationale sunt mai bine servite. Tocmai nationalismul nostru, tocmai grija de viitorul natiunii, ne împiedica sa ne lasam calauziti exclusiv de sentimentul razbunarii sau sa procedam la o lichidare sistematica a fostilor adversari, dupa modelul oferit de „marile" revolutii sau de regimul carlist .
Calauzit de aceste convingeri, am frânat în germene orice tendinte ca legionarii sa se substituie justitiei, pedepsindu-i prin executii sumare pe asasinii camarazilor lor, si am impus o norma si o constiinta superioara în problema sanctiunilor. Si în relatiile cu fostii nostri dusmani, care ne-au facut atâta rau si care acuma zaceau neputinciosi la pamânt, ne-am purtat cu echitate si ponderatie. Dreptate, da, pedepsirea vinovatilor, da, dar nu dreptul fiecaruia de a administra dreptatea, chiar daca cei loviti de ei si-ar fi meritat pe deplin soarta. Nu acte de razbunare, ci interventia justitiei, pentru ca sanctiunile sa aiba cu atât mai mare greutate atât în popor cât si în lumina istoriei.
"Noi am optat pentru justitie, pentru calea legala. Manifestatii uriase, strigate de bucurie, cântece, aclamatii, dar toate într-o perfecta ordine. Nici un legionar n-a ridicat mâna împotriva vreunui om al fostului regim. Cea mai mare biruinta a fost aceea repurtata asupra noastra. A fost o biruinta luminoasa, o biruinta a spiritului. Abia iesiti din închisori, cu rani înca deschise, trupesti si sufletesti, cu goluri înspaimântatoare în mijlocul nostru, am refuzat sa ne facem singuri dreptate".
Chestiunea aceasta am tratat-o pe larg în *Cazul Iorga-Madgearu*. Pasajele cuprinse între semnele citatiei apartin acestei lucrari.

2. ARESTARI SPORADICE

În primele zile ale guvernarii, nu s-a luat nici o masura pentru arestarea slujbasilor regimului carlist implicati în crimele contra legionarilor. Acestia s-au bucurat mai departe de libertate si este de mirare cum de n-au profitat mai multi de acest timp mort pentru a disparea.
S-au facut câteva arestari în acest interval de catre politia legionara, dar nu din initiativa ei, ci provocate de faptul ca unii complici ai Regelui Carol au parasit domiciliul lor cautând sa se sustraga raspunderilor. Cei arestati au fost surprinsi în tentativa lor de a fugi peste hotare, de a se ascunde în alte orase, decât locul lor de resedinta.
Unul din marii criminali care n-au mai putut fi gasiti a fost Directorul Prefecturii de Politie, Vasile Parisianu. Acesta reusise sa treaca frontiera în Iugoslavia din primele zile, unde s-a pus sub ocrotirea autoritatilor sârbesti. O alta figura sinistra din galeria carlista, Colonelul Dumitru, Presedintele Tribunalului Militar din Bucuresti, care i-a condamnat pe nedrept, fara nici o proba de vinovatie, pe Capitan si pe alti conducatori ai miscarii, n-a parasit tara, dar s-a ascuns asa de bine ca desi a fost cautat cu înfrigurare în tot timpul guvernarii noastre, nu a putut fi gasit.
Altii au fost mai putin norocosi. Generalul Gabriel Marinescu fugise de-acasa si se îndreptase spre Banat, de unde avea de gând sa treaca si el în Iugoslavia. Facând un popas la Baile Herculane, a fost identificat de legionari si retinut. Comandantul Legiunii de Jandarmi din Constanta, Popescu-Marinaru, care ucisese cu mâna lui trei preoti legionari în cursul baii de sânge din 21-22 Septembrie 1939, disparuse din oras. Legionarii au rascolit toata Dobrogea, fara a-i da de urma. În sfârsit unuia i-a trecut prin minte sa-l caute la o mosie de-a lui ce-o avea prin sudul provinciei. Într-adevar era aici... în halat si papuci.
Fostul presedinte al Tribunalului Militar Cluj, Colonelul Negulescu, degradase justitia militara, ca si nevrednicii sai colegi de la Bucuresti, la o simpla unealta a regimului. Studentimea româna a avut mult de patimit de pe urma lui. În afara de sentintele lui nedrepte, ordonate de camarila, îsi daduse consimtamântul ca unii legionari arestati în cursul unor atentate, sa fie scosi de sub jurisdictia Tribunalului Militar si executati sumar. La intrarea Ungurilor în Ardealul de Nord, se refugiase de la Cluj la Sibiu, unde statea ascuns. Dupa strângerea mai multor informatii, i s-a descoperit domiciliul clandestin si a fost retinut.
Legionarii care au operat arestarile, au respectat ordinul meu. Nu s-au savârsit acte individuale de razbunare. Nimeni n-a fost omorât. Cei retinuti au fost trimisi sub escorta la Bucuresti, unde au fost predati organelor competente, pentru a fi cercetati.

3. UN ARTICOL AL LUI GRIGORE MANOILESCU

În ziarul *Buna Vestire*, Grigore Manoilescu, directorul acestei gazete, a publicat un aspru articol referitor la modul cum sunt tratati criminalii erei carliste, intitulat „Cu Manusi”. Manoilescu învinuia guvernul ca se poarta prea blând, prea tolerant, „prea cu manusi” cu ucigasii Capitanului si ai atâtor legionari.
Articolul lui Manoilescu exprima o realitate. Eram pe la sfârsitul lunii Septembrie si complicii Regelui Carol înca nu fusesera deranjati de justitie. Nu se stabilise înca nimic precis, privitor la anchetarea lor si nu se daduse nici un ordin de detentie, desi vinovatii, în acest caz, erau prea bine cunoscuti. Lumea legionara era revoltata si nu stia cum sa interpreteze atitudinea dilatorie a guvernului.
Când a citit articolul, Generalul Antonescu a avut o explozie de mânie. „Cum se poate ca legionarii sa-l banuiasca tocmai pe el, care a suferit alaturi de ei si i-a scapat de teroarea carlista?” Generalul avea dreptate sa fie suparat. Imputarea lui Manoilescu nu i se putea adresa lui, în acel moment. Asa cum îl cunosteam pe atunci, era ferm decis sa-i pedepseasca pe criminalii carlisti. Când s-a întors de la Predeal, unde a asistat în genunchi la slujba de pomenire de la 22 Septembrie, mi-a spus: „Domnule Sima, sunt îngrozit de ce-am vazut la Predeal. Atâtea cruci! Atâtia tineri ucisi în floarea vârstei! Am sa-i pedepsesc pe acesti ticalosi de o sa ma pomeneasca istoria”. Pe atunci erau înca proaspete în amintirea lui propriile suferinte, surghiunul de la Bistrita si teama ce-l încercase ca ar putea avea sfârsitul lui Codreanu. Sub imperiul acestor sentimente, era solidar cu noi si parea hotarât sa procedeze fara mila contra executantilor crimelor ordonate de Palat, pe care îi considera în acelasi timp si dusmanii lui.
Cine tergiversa în chestiunea sanctiunilor era Mihai Antonescu, Ministrul Justitiei, care nu parea grabit sa dispuna arestarea si anchetarea celor vinovati. Mihai Antonescu apartinea, vechii clase conducatoare politicianiste si prin diverse fire întretinea legaturi si cu cercul din care s-au recrutat asasinii din timpul lui Carol.

Ca sa-l potolesc pe General, i-am cerut lui Grigore Manoilescu sa se retraga de la directia gazetei *Buna Vestire*. S-a oferit atunci sa ia conducerea ziarului Alexandru Constant, Ministrul Propagandei. Generalul a fost multumit cu aceasta numire, caci prezenta lui Constant în fruntea ziarului era o garantie ca nu se vor mai publica articole care sa-i irite sensibilitatea.
Articolul lui Grigore Manoilescu n-a ramas totusi fara efect. În curând a fost numita o Comisie de Ancheta care sa instruiasca crimele din timpul dictaturii carliste si s-a ordonat arestarea preventiva a principalilor vinovati.

4. JUSTITIA INTRA ÎN ACTIUNE

Conducatorul Statului s-a tinut de cuvânt. Ca urmare a interventiei lui, Mihai Antonescu s-a decis sa puna în miscare mecanismul judiciar de urmarire a vinovatilor. Este adevarat ca înca de la 23 Septembrie 1940, pe cale de decret-lege, s-a instituit o Comisie Speciala de Ancheta Criminala, sub presedintia Consilierului de Curte de Casatie, Eugeniu Banescu, dar cum atributiile Comisiei nu erau clar definite, n-a putut întra în functiune. Comisia nu era emanatia puterii judecatoresti, ci depindea direct de Presedintia Consiliului.
Au mai trecut înca zece zile pâna ce un alt decret-lege, din 3 Octombrie, a adus noi precizari si a stabilit normele ei de procedura. Abia dupa aparitia acestui decret, Comisia de Ancheta s-a putut constitui, în 4 Octombrie, si a început sa lucreze.
Înfiintarea Comisiei de Ancheta deschidea o noua problema: cine sa fie dat în judecata? Toti cei implicati în crimele carliste contra legionarilor? Daca am fi aplicat criteriul culpabilitatii cu rigoare, atunci puteam aduce pe banca acuzatilor câteva mii de persoane. În acest caz, nu ne puteam limita la faptuitorii directi ai crimelor, ci trebuia sa tragem la raspundere pe complicii lor mari si mici, care formau o retea vasta în toata tara.
Am meditat îndelung asupra acestei chestiuni în aceste zile, când trebuia sa se întocmeasca lista celor ce urmau sa fie retinuti si anchetati. Am ajuns la concluzia ca, din punct de vedere al intereselor Statului, trebuia lichidat trecutul cu cât mai putine capete cazute. O stare de nesiguranta prelungita, din cauza numeroaselor procese, ar atârna ca o sabie a lui Damocles asupra vechii clase conducatoare românesti si ar avea efecte negative – chiar pentru propria noastra guvernare. Cum urmaream sa normalizam viata politica a tarii si chiar sa procedam la alegeri libere, era necesar sa adoptam un criteriu restrictiv în fixarea responsabilitatilor. Cercul celor vinovati trebuia redus la cea mai concentrata expresie posibila.
În primul rând, am scos din cauza partidele politice, desi nu erau fara pacat, caci participasera, în forme si grade diferite, la dictatura carlista, acceptând ideea de lichidare a miscarii, fie prin comisiune, prin oamenii **ce** i-au pus la dispozitia Regelui, fie prin omisiune, adica prin aprobarea tacita a abominabilelor crime savârsite de acest regim.
Am facut un pas mai departe în aplicarea acestui criteriu restrictiv. Nu am cerut sa fie implicati în bloc – cum era normal – nici personalul politic de care s-a slujit Regele Carol în diferitele guvernari. Am scos din cauza marea majoritate a ministrilor carlisti din guvernele crimei, separându-i de acel grup restrâns care detinea efectiv puterea si care a ordonat masacrele. În general am urmarit sa desprind cadrul politic al tarii de uneltele bestiale ale regimului. Am tratat aceasta chestiune în cartea *Cazul Iorga- Madgearu*, unde cititorul va putea afla expuse pe larg motivele care m-au determinat sa fiu atât de indulgent în actiunea de pedepsire a celor vinovati de asasinarea legionarilor. Între altele, spuneam în acea brosura urmatoarele:
”Regimul carlist, ca orice regim de dictatura, poseda o infrastructura. Din tot aparatul de Stat si din toata lumea politica, Armand Calinescu selectionase o echipa de devotati, cu care opera contra legionarilor si contra tuturor acelora care se opuneau dictaturii. Puterile Statului fusesera smulse din mâna organelor legitime ale tarii si predate acestei echipe de gangsteri, conduse de Armand Calinescu si patronata de Rege. Aceasta retea de asasini avea ramificatii în justitie, în armata, în politie, în jandarmerie si în întreg aparatul de Stat. Acestia reprezentau, cum se spunea pe atunci, „permanentele Statului”, în realitate era NKVD-ul regimului, care n-avea de dat socoteala decât centrului conspirativ de la Palat. Acest grup era foarte redus, nu trecea de o suta de oameni, dar dupa indicatiile lor decidea camarila. Tatarascu putea deveni ministru sau putea fi concediat, dar structura de baza nu se schimba. Acest grup restrâns de oameni erau animatorii regimului si executantii tuturor crimelor. Indivizii ce formau acest grup erau legati între ei exclusiv prin setea de putere si de beneficii materiale. Despre Gabriel Marinescu se spunea ca strânsese o

avere de milioane de lei din jaf si crima. Politica propriu zisa era de resortul Regelui, al lui Urdareanu, Elena Lupescu si alti câtiva”.
”Noi am circumscris responsabilitatile la acest grup de baza al dictaturii carliste. N-am cerut nici capul partidelor, i-am scos din cauza si pe aceia care au dat girul politic dictaturii, cum au fost consilierii regali, si am avut generozitatea ca sa nu-i implicam în bloc pe toti acei care au servit ca ministri sub Carol. Am cerut ca sa fie trimis în judecata exclusiv acest grup restrâns de criminali notorii, Bengliu, Gherovici, Argeseanu, Macoveanu, Dinulescu etc.”
Trebuie sa adaug ca limitarea acuzatiei noastre de a da fi dati în judecata numai principalii vinovati nu se datoreaza vreunei presiuni a Conducatorului Statului. Generalul Antonescu din acea vreme n-ar fi avut nimic împotriva daca am fi inclus în lista celor destinati a fi arestati si o serie de ministri ai dictaturii carliste, în afara de cei direct responsabili de organizarea crimelor. Daca am fi introdus în aceasta lista pe un Petre Andrei, pe-un Mihail Ralea, pe Ghelmegeanu sau Tatarascu, n-ar fi gasit nimic anormal si nu s-ar fi opus. Scriam în brosura *Cazul Iorga-Madgearu*:
”Generalul Antonescu a fost surprins de moderatia cererilor noastre. El ar fi mers la arestari mult mai numeroase. El vroia sa implice în proces si o parte din cadrul politic al dictaturii. Ma refer la atitudinea lui în aceasta chestiune în primele doua luni de regim national-legionar. Antonescu de atunci era altul decât Antonescu de mai târziu. Era furios pâna la isterie contra fostilor demnitari carlisti. Antonescu era un om razbunator. În vara anului 1940 fusese internat la Mânastirea Bistrita si eliberat cu trei zile înainte de izbucnirea revolutiei legionare. Când a ajuns Conducator al Statului, fierbea de mânie contra tuturor acelora pe care îi considera responsabili de prigonirea lui”.
***
”În aceasta faza deci, noi n-am avut nevoie sa-l împingem pe Antonescu la masuri contra uneltelor regimului carlist. El era mult mai pornit decât noi. Hotarârile lui erau alimentate de propriile lui suferinte. Fusese el însusi ofensat, bruscat, lovit de cei ce i-au asasinat pe camarazii nostri. Rolul meu, la început, a fost mai degraba sa-l temperez. Primele liste de detineri au fost întocmite de General, Mihai Antonescu si Rioseanu. Pe ele figurau Tatarascu, Ghelmegeanu, Radu Lobey, Eduard Mirto, Eugen Titeanu, Generalii Ilcus si Tenescu Florea si alti oameni politici care au servit sub dictatura. O parte din aceste liste au fost publicate si s-a hotarât, ca o prima masura, sa se aplice domiciliul fortat acestor persoane. Cu mare greutate l-am convins pe General sa renunte la cei de mai sus. Dupa ce s-a potolit, m-am îngrijit personal ca sa se ridice garzile de paza de la domiciliul acestora, formate din jandarmi si legionari”.
Dar cu aceasta delimitare a raspunderilor, operatia nu era terminata. Ce facem cu agentii fortei publice, care, ascultând de ordinul Regelui, au participat la executii de legionari? Numarul acestora era foarte mare. Dupa un calcul sumar se ridica la aproximativ 500. Ce facem cu ofiterii de armata, fostii prefecti de judet, ce facem cu ofiterii din jandarmerie, fosti sefi de legiune de jandarmi, subofiteri din aceeasi arma, comisari si agenti de politie? Îi introducem pe toti în lotul celor vinovati si procedam la arestarea lor? Mi-am dat seama ca aceste masuri, perfect justificate, ar produce mari tulburari între militari. Am aplicat si în acest caz criteriul restrictiv, pentru a cruta cât mai multe elemente din cadrul armatei. Armata nu trebuia identificata cu crimele fostului regim.
Dupa aceste trieri, acordul final între mine si Antonescu, referitor la sanctiuni, a luat urmatorul aspect:
”Pe cei implicati în executia legionarilor, i-am împartit în trei categorii:
– prefectii militari, generali si colonei, scosi complet din cauza. Acestia vor ramâne în armata si cariera lor nu va avea nimic de suferit. Singurul lucru ce i l-am cerut Generalului a fost sa nu-i întrebuinteze pe acestia în posturi de mare raspundere;
– sefii de legiuni de jandarmi, maiori si colonei, comisarii de politie, jandarmii si agentii care au executat ordinele de servilism si fara a fi pus zel în urmarirea legionarilor, nu vor suferi decât sanctiuni administrative, adica vor fi îndepartati din corpul jandarmeresc sau de politie;
– lotul marilor vinovati, indiferent din ce sector al Statului proveneau, armata, politie, jandarmerie, justitie civila sau militara, organizatii politice etc., vor fi arestati si deferiti justitiei”.
”În total numarul celor din ultima categorie se ridica la aproximativ o suta, în timp ce numarul celor care au participat efectiv la executii era de cca. 500. Sa comparam acum pierderile suferite de noi cu acest numar. Legionarii asasinati în timpul dictaturii carliste se apropie de 300 si nu legionari luati la întâmplare, ci elita unei generatii. Nici nu ne-am lasat târâti de pornirea spre razbunare si nici n-am cautat o compensatie a pierderilor noastre pe baza principiului „ochi pentru ochi, dinte pentru dinte”.

Tot din motivul de a nu tulbura opinia publica, nu i-am inclus în lista arestarilor pe Iorga si Argetoianu, desi apartineau lotului marilor vinovati. Sub guvernul Argetoianu, care a urmat dupa guvernul Argeseanu, au fost asasinati alti legionari si anume aceia ce au fost uitati sau nu li s-a putut da de urma în toiul masacrelor precedente. Iorga era vinovat în cel mai înalt grad, pe aceeasi treapta cu Elena Lupescu si Armand Calinescu, facând parte din cercul celor care au conspirat la suprimarea Capitanului.
Dar cu Iorga se punea o problema delicata. „Iorga era... Iorga. Arestarea lui Iorga ar fi facut o mai mare vâlva în tara decât a tuturor celorlalti oameni politici la un loc. Lumea nu cunostea îndeajuns ce-a facut Iorga, la ce crime îngrozitoare a fost partas. Pastra înca o imagine idilica a profesorului. De la plecarea lui de la putere trecusera zece ani si mizerabila lui guvernare începuse sa se uite. Înainte de a-l aresta, trebuia organizata contra lui o campanie de presa de câteva luni, pentru a-i dezgropa trecutul politic plin de pacate si a-i smulge masca onorabilitatii".

5. COLONELUL ZAVOIANU LA PREFECTURA DE POLITIE

În locul de Prefect al Politiei Capitalei, Conducatorul Statului îl numise la început pe Generalul Constantin Dona, o aleasa figura de ofiter român, stimat în cercurile legionare pentru atitudinea lui dreapta în marele proces al miscarii din Martie 1934. A facut parte din faimosul complet de judecata al Consiliului de Razboi din Bucuresti, care, refuzând sa se supuna atât injonctiunilor guvernului cât si ordinelor Palatului, a pronuntat o sentinta de achitare a Capitanului si a fruntasilor legionari dati în judecata împreuna cu el.
Generalul Dona era un om bine intentionat, dar nu corespundea grelei misiuni ce incumba Politiei în aceste vremuri de tranzitie de la un regim la altul. Nu avea dispozitia sufleteasca sa procedeze cu toata energia la arestarea asasinilor din timpul dictaturii carliste. Cum problema sanctiunilor era acuta pe atunci si nu mai suferea nici o întârziere, am cerut Generalului Antonescu sa-l înlocuiasca pe Generalul Dona cu Colonelul Zavoianu, care avea o alta structura sufleteasca, fiind înzestrat cu spirit de decizie si curaj.
E de semnalat faptul ca schimbarea de la Prefectura de Politie s-a petrecut la scurta vreme dupa intrarea în functie a Comisiei de Ancheta Criminala. Aceasta Comisie s-a constituit si a început sa lucreze în 4 Octombrie, iar în 5 Octombrie Colonelul Zavoianu si-a luat în primire postul de Prefect al Politiei Capitalei. Coincidenta celor doua date se datoreaza unui brusc reviriment de atitudine al Generalului Antonescu în problema sanctiunilor. Pâna atunci Generalul n-a apasat pe acceleratorul puterilor de care dispunea, iar ancheta lâncezea, sub directia binevoitoare a lui Mihai Antonescu, Ministrul Justitiei. Trebuie sa recunoastem ca numai datorita interventiei Generalului s-a trecut la faza de urmarire penala a celor vinovati de asasinarea legionarilor.
Cu numirea Colonelului Zavoianu s-a facut un pas urias înainte pentru tragerea la raspundere a complicilor Regelui Carol în uciderea Capitanului si a sutelor de legionari: Colonelul Zavoianu a primit de la Generalul Antonescu puteri depline în trei chestiuni esentiale:
1. A fost autorizat ca sa procedeze fara întârziere la arestarea preventiva a principalilor vinovati din timpul dictaturii carliste, fara sa mai astepte rezultatele Comisiei de Ancheta si emiterea mandatelor de arestare. Era de presupus ca multi din cei vinovati vor profita de libertatea lor provizorie pentru a disparea cum s-a întâmplat în unele cazuri.
2. A obtinut ca atât cei aflati cu domiciliul fortat cât si inculpatii detinuti în celulele Prefecturii de Politie sa fie încarcerati în închisoarea militara Jilava.
3. Ca o masura suplimentara de siguranta, însusi Generalul Antonescu i-a cerut Colonelului ca sa dubleze paza militara de la Jilava cu o paza legionara, pentru ca nimeni sa nu poata fugi, amagind vreo santinela.
Detinutii au fost ridicati din locurile unde se aflau pâna atunci si transportati la Jilava, unde au fost închisi în Fortul Nr. 13, acelasi fort care îi avusese de atâtea ori ca oaspeti pe legionari, în mult chinuita lor viata. Fostii calai au facut si ei cunostinta acum cu tristetea si umezeala acestei închisori, care a servit ca anticamera a mortii pentru multi legionari, în timp ce prigonitorii credeau ca au triumfat pe mormintele lor.
Prefectura de Politie organiza garda legionara de paza, care se schimba în fiecare zi, la orele noua seara. Garda se forma din efective legionare externe, procurate de Corpurile Legionare din Capitala, Razleti, Muncitori si Studenti. Paza generala a închisorii Jilava a ramas tot pe seama militarilor si numai Fortul Nr. 13, unde erau închisi în 19 celule cei arestati, se afla sub supravegherea garzii legionare.

Evident, pentru a duce la bun sfârsit actiunea de arestare a celor vinovati, Colonelul Zavoianu nu se putea baza pe vechile cadre politienesti, fiind ele însele implicate, în mare parte, în crimele carliste, dintre care unii comisari se aflau chiar sub stare de arest în subsolul Prefecturii. Nu e de mirare, deci, ca a fost nevoie sa munceasca la Prefectura un mare numar de legionari. Abia dupa ce a dispus de noul personal, a putut sa faca fata raspunderilor ce i le încredintase Generalul Antonescu si propria lui constiinta. La schimbarea vechiului personal, Generalul Antonescu nu numai ca n-a ridicat nici o obiectie, dar chiar l-a încurajat si a aprobat si fondurile suplimentare necesare pentru plata noilor functionari.
Numirea Colonelului Zavoianu la Prefectura de Politie avea si o alta semnificatie. Schimbarea se facuse tocmai în ajunul marii manifestatii legionare din 6 Octombrie. Era un gest de prietenie cu care Generalul Antonescu saluta aceasta manifestatie, pentru ca sa nu mai existe nici o umbra de neîntelegere între cele doua forte constitutive ale Statului.
Colonelul Zavoianu a fost cel mai aprig si mai lucid „razbunator" al Capitanului din perioada guvernarii noastre. Traise mult timp lânga Capitan, îl cunostea ca putini legionari si avea un cult pentru el. Îl scapase pe Capitan de la moarte în 1934, când era cautat de politie, cu ordinul de a fi suprimat. L-a tinut ascuns în casa lui si când venise ceasul sa se predea, l-a însotit, împreuna cu preotul profesor Grigore Cristescu, pâna la Consiliul de Razboi. Asasinarea Capitanului l-a zguduit adânc si a ramas cu durere în suflet care nu se mai putea alina decât prin pedepsirea calailor care l-au strangulat în noaptea de 29-30 Noiembrie 1938.
Ajuns în fruntea Prefecturii de Politie, a avut o atitudine implacabila si si-a pus toate fortele sufletului sau pentru a-i descoperi si a-i aduce în fata justitiei pe cei vinovati de înspaimântatoarea crima. Aceasta îndatorire i s-a parut a fi misiunea principala a vietii lui si cu împlinirea acestei misiuni si-a încheiat si propria lui viata.

6. DOUA SINUCIDERI

În cursul cercetarilor contra demnitarilor carlisti, s-au petrecut si doua cazuri de sinucidere, care nu au decât o legatura marginala cu ancheta propriu-zisa. Cei ce si-au pus singuri capat vietii au fost Maiorul Teofil Sidorovici si Profesorul Petre Andrei.
Maiorul Teofil Sidorovici a fost Comandantul organizatiei oficiale a tineretului român Straja Tarii. Om de încredere al Palatului, misiunea ce i s-a încredintat a fost sa scoata tineretul din scolile secundare de sub influenta Capitanului si sa-l atraga sub sceptrul Regelui, care luase titlul pompos de „Marele Strajer". Desi activitatea educativa a Maiorului Teofil Sidorovici era îndreptata împotriva Legiunii, nimeni nu s-a gândit sa-l traga la raspundere, deoarece, conform criteriului stabilit, nu apartinea grupului central de asasini, aceia care au executat ordinele sângeroase ordonate de Palat.
Maiorul Sidorovici cazuse sub cercetarile altei Comisii. Generalul Antonescu înfiintase si o Comisie de Ancheta a bunurilor fostilor demnitari ai tarii, înalti functionari, fie sub guvernarea partidelor, fie sub aceea a guvernarii carliste. Presedintele acestei Comisii era Consilierul de Curte de Casatie, Petit, un om extraordinar de corect si scrupulos. Examinând gestiunea de la *Straja Tarii*, Consilierul Petit a gasit o suma de sase milioane de lei care nu putea fi justificata pe baza actelor, frauda ce i-a trecut-o în sarcina lui Teofil Sidorovici, pentru nereguli în mânuirea banului public, Consilierul Petit a dat dispozitii Prefectului de Politie sa-i aplice fostului Comandant al *Strajii Tarii* domiciliul fortat pâna ce va aparea în fata justitiei. Asa se face ca, în acel moment, Teofil Sidorovici a fost pazit în propria lui casa de agenti ai Prefecturii de Politie, între care se aflau si legionari. N-a fost bruscat sau amenintat, ci tratat cu toata deferenta, în asteptarea deciziei ce-o va lua Comisia de Ancheta a Bunurilor.
În aceste împrejurari, când se afla în stare de arest domiciliar, Maiorul Sidorovici s-a sinucis în 23 Noiembrie 1940. Comisia Speciala de Ancheta a dat un comunicat în care a explicat cazul. Probabil l-a împins la acest act disperat un ultim sentiment de onoare. Era înjositor pentru el, fostul educator al tineretului român, sa apara într-un proces acuzat de a-si fi însusit bani publici.
Trecând la al doilea caz de sinucidere, al Profesorului Petre Andrei, din toate cercetarile facute chiar în timpul guvernarii noastre, rezulta ca se datoreaza bolii de care suferea. Era neurastenic. Petre Andrei fusese profesor universitar la Iasi si unul dintre fruntasii partidului national-taranesc. Apartinea aripii stângi a acestui partid, de orientare socialisto-marxista. Când Regele Carol a suprimat Constitutia în vigoare si a trecut sub dictatura, Petre Andrei n-a avut nici un scrupul ca sa-si paraseasca convingerile lui democratice si sa se ataseze Palatului. Odata cu el, toti liderii national-taranisti de tendinta marxista au

facut acelasi viraj si au servit ca ministri în succesivele guverne carliste. Figurile proeminente ale stângii taraniste care l-au abandonat pe Maniu si s-au pus la dispozitia camarilei au fost Armand Calinescu, Mihail Ralea, Mihail Ghelmegeanu... si Petre Andrei.
În guvernul Tatarascu, din care am facut parte si eu câteva zile la sfârsitul lui Iunie 1940, Petre Andrei era Ministrul Educatiei Nationale, iar eu eram Subsecretar de Stat la acelasi Departament. S-a purtat prietenos cu mine si m-am despartit de el cu o buna impresie.
Petre Andrei n-a fost inclus în lista celor destinati a fi trimisi în fata Comisiei de Ancheta Criminala, nici Ralea si nici Ghelmegeanu. Fosta stânga national-taranista a fost crutata, caci, conform criteriului adoptat, nu facea parte din lotul marilor vinovati.
Ce s-a petrecut între timp la Iasi, tocmai când aceste liste se întocmeau la Bucuresti? Politia legionara locala a facut o descindere la domiciliul Profesorului Petre Andrei. Profesorul era cunoscut în cercurile legionare de la Iasi ca un dusman implacabil al miscarii înca din perioada luptelor studentesti, încât tinerii care i-au calcat casa traiau înca sub proaspata amintire a camarazilor ucisi în timpul guvernelor carliste, din care facuse parte si Petre Andrei. Ei nu venisera însa în intentia sa-l aresteze sau sa-i faca vreun rau, ci doar vroiau sa-i examineze hârtiile cu gândul ca vor descoperi ceva compromitator în sarcina fostului regim. În timp ce legionarii erau ocupati cu perchezitia, Profesorul a trecut în alta camera si si-a pus capat vietii.
Ne putem imagina ce s-a petrecut în sufletul lui. Crezând ca va fi ridicat de acasa, închis si anchetat pentru participarea lui în guvernele responsabile de asasinarea Capitanului si a celorlalti legionari, sub povara acestei temeri, si-a pierdut cumpatul si a recurs la acest act disperat. Daca n-ar fi avut sistemul nervos zdruncinat si si-ar fi pastrat firea, Petre Andrei ar fi trait înca multi ani, iar sub comunisti, spre care înclina prin formatia lui doctrinara, si-ar fi reluat cariera politica, acceptând sa serveasca sub o dictatura noua, ca si colegul sau Ralea.
Însasi data timpurie a mortii lui Petre Andrei, 4 Octombrie, indica cu claritate ca este vorba de o întâmplare locala, care n-a fost provocata de la Bucuresti. Într-adevar, abia la 4 Octombrie s-a constituit Comisia de Ancheta Criminala si au fost întocmite listele cu marii vinovati; actul lui Petre Andrei se datora dezechilibrului sau nervos, neurastenie în grad înalt, care i-a potentat complexul de culpabilitate, pana a-l determina sa se sinucida, socotind ca nu mai are nici o sansa de salvare. Nici în cazul lui Teofil Sidorovici si nici în acel al lui Petre Andrei, Legiunea n-a avut nici un amestec. O fatalitate i-a împins pe amândoi sa se sinucida când puteau sa traiasca. Generalul Antonescu nici atunci si nici dupa expulzarea noastra de la putere, prin lovitura lui de Stat din Ianuarie 1941, n-a încercat sa puna în sarcina noastra aceste sinucideri. Faptele erau prea evidente si prea bine cunoscute ca sa le poata capitaliza contra Legiunii.

7. „NU VREAU SA VARS SÂNGE”

Era pe la începutul lunii Noiembrie, înainte de marea manifestatie de la Iasi, când intrând odata în cabinetul Generalului, din primul moment aduce vorba despre cei închisi la Jilava. Când vorbea, nu ma privea în ochi, asa cum îi era obiceiul, ci piezis, ca si cum ar avea ceva pe constiinta.
– Domnule Sima, îi voi pedepsi pe ticalosii care i-au asasinat pe legionari cu toata strasnicia, dar nu vreau sa vars sânge.
– Ce întelegeti prin asta, Domnule General?
– Vor fi condamnati la pedepse grele, dar nu la pedeapsa capitala. Îmi repugna sa vars sânge.
– Nici eu nu spun, Domnule General, ca toti cei arestati sa fie condamnati la moarte; poate printre ei se mai gasesc si oameni mai putin vinovati, dar nu putem transforma o exceptie într-un principiu de judecata. Nu trebuie sa uitam faptele odioase savârsite de acesti nemernici: asasinarea lui Corneliu Codreanu si a sute de elemente de valoare.
Cum îmi parea ca nu l-am putut convinge, am adaugat:
– Domnule General, ati vazut moderatia de care am dat dovada în problema sanctiunilor. N-am cerut tragerea la raspundere a tuturor celor culpabili de crime contra legionarilor. Ci numai a principalilor vinovati. De la 500 de persoane implicate în aceste crime, au ramas sa fie trimise în judecata aproximativ 60. Nu urmarim o razbunare în sens revolutionar, cu acele varsari de sânge caracteristice altor tari, când a fost doborât un regim tiranic, ci m-am limitat la minimum de sanctiuni, impuse de adevar si dreptate. Ce vor zice masele legionare când vor afla ca principalilor vinovati li s-a crutat viata? Oare acestia au crutat

viata atâtor tineri care astazi ar fi de folos patriei? Nu uitati ca si D-voastra erati pe punctul sa cadeti victima acestor asasini. Aduceti-va aminte de situatia din vara!
A mârâit ceva, vadit nemultumit de atitudinea mea, si a trecut la alt subiect.
Ce se întâmplase? Cum de Generalul Antonescu, furios pâna la isterie la început contra fostelor cadre carliste si dispus fara a clipi din ochi sa le aplice pedeapsa capitala, acum batea în retragere, adoptând criteriul de „a nu varsa sânge”? Din Octombrie pâna în Noiembrie, se exercitasera asupra lui puternice influente si presiuni, pentru a-l determina sa salveze viata celor închisi la Jilava. Cei aflati sub ancheta dispuneau de numeroase legaturi în lumea politica a Capitalei si, prin familiile lor, au întrat în contact cu anturajul lui Antonescu. Nu trebuie uitat apoi ca cei arestati dispuneau de mari mijloace materiale, rod al favorurilor de care s-au bucurat din partea regelui Carol, ca rasplata pentru crimele savârsite, si cu banii ce-i aveau n-au avut nici o greutate ca sa corupa persoanele din cercul intim al Generalului, pentru ca acestia, la rândul lor, sa-l determine sa se poarte mai indulgent cu cei închisi la Jilava.
A mai intervenit si o alta cauza: solidaritatea de corp între militari. Multi din cei închisi erau ofiteri superiori, îl cunosteau pe Antonescu din timpul când au servit în armata împreuna, pâna ce-au ajuns la cele mai înalte grade. Acest trecut ostasesc comun lasase urme în sufletul Conducatorului si acum îi venea greu sa verse sângele fostilor colegi de cariera, desi recunostea ca s-au facut vinovati de cele mai abominabile crime.

8. CUM A LUCRAT COMISIA DE ANCHETA

În lucrarile Comisiei de Ancheta trebuie sa distingem doua faze. Câta vreme Conducatorul Statului parea ferm decis sa-i pedepseasca pe cei vinovati, Comisia a aratat aceeasi energie în cercetarile facute. Au fost si cazuri când persoane culpabile de crime, neidentificate de legionari, au fost descoperite si arestate din ordinul Comisiei de Ancheta. Când însa Generalul a dat semne de sovaire, nevrând „sa verse sânge”, cum mi-a spus, atunci si Comisia de Ancheta si-a schimbat atitudinea. Simtind membrii ei ca Generalul vrea sa-i ocroteasca pe cei acuzati, au început si ei sa se poarte circumspect. Tendinta generala a Comisiei nu mai era din acel moment sa faca lumina în chestiunea ce li s-a încredintat, ci mai degraba sa usureze soarta celor închisi. În cursul lunii Noiembrie, s-au petrecut o serie de fapte nelinistitoare cu cei închisi la Jilava, care au provocat, revolta legionarilor.
În special doua cazuri scandaloase, când criminalii notorii au fost absolviti de Comisie de orice acuzatie, „din lipsa de probe”, au contribuit la tulburarea spiritelor. Sublocotenentul de jandarmi Cinghita, care a comandat plutonul de executie, de la Vaslui, unde au fost ucisi 31 de legionari, a fost declarat nevinovat de Comisia de Ancheta si s-a ordonat punerea lui în libertate. Comisarul Davidescu, de la Prefectura de Politie, responsabil de numeroase crime savârsite în beciurile ei, s-a bucurat si el de un „non lieu”. În ambele cazuri, Colonelul Zavoianu, Prefectul Politiei Capitalei, a refuzat sa dea curs, si pe buna dreptate, deciziei Comisiei de Ancheta.
Aceste decizii absurde, care ignorau realitati elementare, au scos în evidenta viciul de constituire al Comisiei de Ancheta. În completul ei nu figura nici un legionar, desi a fost creata tocmai pentru a instrui crimele savârsite contra lor. Era formata din oameni care nu cunosteau de-aproape întâmplarile sângeroase din timpul dictaturii carliste. Stiau ca s-au savârsit anumite crime, dar atât.
Tesatura intima a prigoanei contra legionarilor le era straina. Si atunci oricâta bunavointa ar fi avut si oricât zel ar fi desfasurat, puteau savârsi greseli grave. Legionarii îi cunosteau pe asasini din propriile lor patanii. Traisera sub teroarea lor, îi vazusera ucigându-i pe prietenii si camarazii lor. Unii legionari scapasera cu viata si puteau indica cu precizie cine a ucis legionarii de la Vaslui, de la Miercurea Ciuc, de la Râmnicu-Sarat. În mod normal, Comisia de Ancheta ar fi trebuit sa colaboreze cu serviciile miscarii la identificarea asasinilor. Nu stiu daca aceasta a fost o omisiune voita, sau numai o scapare din vedere a Generalului. Cert e ca daca Comisia ar fi colaborat strâns cu miscarea în cursul anchetei, nu ar fi semnat acte de urmarire a unor indivizi prea bine cunoscuti pentru ferocitatea cu care au executat ordinele camarilei.
Dar amabilitatile Comisiei de Ancheta cu detinutii de la Jilava nu se opresc aici. Pe la mijlocul lunii Noiembrie, Prefectura de Politie primeste o adresa din partea Comisiei, prin care se cerea transferarea într-un sanatoriu a Generalilor Bengliu si Marinescu, pentru motive de boala. Nici acestei dispozitii nu i s-a dat curs de catre Colonelul Zavoianu. Se urmarea crearea unui sistem fraudulos în relatiile cu detinutii, care sa duca la dezlânarea anchetei si la subtilizarea progresiva a vinovatilor.

În acelasi timp am observat cu îngrijorare o anumita inertie si chiar indiferenta a Conducatorului referitor la proces. Nu se prevazuse înca nimic, nici ce instanta ar urma sa-i judece pe detinutii de la Jilava si nici data aproximativa a începerii procesului. Tot pe atunci, întrebându-l pe Mihai Antonescu cam cât timp ar mai dura lucrarile Comisiei de Ancheta, mi-a raspuns ca circa 6-7 luni. El spunea ca trebuie sa treaca prin fata Comisiei toti fostii prefecti militari, fostii comandanti de legiuni de jandarmi si toti cei implicati într-un mod oarecare în executiile legionare. Aceasta însemna convocarea si audierea a înca câteva sute de persoane. Asa cum înfatisa Mihai
Antonescu activitatea Comisiei, parea ca depune un zel extraordinar pentru a nu scapa nici un vinovat nepedepsit. Am fost pur si simplu speriat.
"L-am avertizat pe Mihai Antonescu ca cu aceasta metoda se ajunge la rezultate exact contrarii acelora dorite de noi. Noi urmarim o pacificare grabnica a tarii. Ce vedem însa? Ancheta se prelungeste, ia proportii, cuprinde alte si alte categorii de vinovati. Odata cu actiunea Comisiei de Ancheta, amenintarea creste, se generalizeaza, se extinde asupra tuturor culpabililor, mari si mici. Noi am convenit ca sa nu fie trasi la raspundere decât principalii vinovati, dar în afara nu se stie acest lucru. Cred ca a sosit timpul sa se specifice intentiile guvernului: care din acei anchetati vor fi chemati în fata justitiei, ce instanta este prevazuta sa-i judece si cam când ar putea sa înceapa procesul. Cu aceste precizari, ar scadea tensiunea brusc în toate sectoarele. Interesul guvernului este de a risipi aceste nedumeriri, de-a face cunoscut cât mai repede pâna unde se va aplica actiunea justitiei, în ce forma si în ce termen se va aplica. Prelungirea acestei situatii provoaca nemultumiri în armata, unde atâtia ofiteri de cariera, fosti prefecti sub Carol, se bucura de prietenii si protectii puternice" (Tot ce este între semnele citatiei, este reprodus din cartea *Cazul Iorga-Madgearu*).
Mihai Antonescu mi-a raspuns ca nu poate face nimic pâna ce Comisia de Ancheta nu-si încheie lucrarile si îi prezinta dosarul. Mi-a cerut sa avem încredere în General.
Argumentul Ministrului de Justitie nu era valabil. „Existau suficiente dovezi ca sa se deschida actiune publica contra principalilor vinovati, cel mai târziu în Ianuarie. Declaratiile agentilor din provincie nu erau esentiale. Ei nu puteau decât sa confirme de 70 de ori ca ordinele de executie s-au transmis de la Urdareanu, prin Argeseanu, Bengliu, Gabriel Marinescu. De altminteri, nimic nu se opunea ca în timp ce s-ar fi desfasurat procesul principal, Comisia de Ancheta sa-si continue lucrarile si sa propuna sa fie audiate ca martori persoanele a caror depozitie putea contribui la lamurirea completului de judecata.
În sfârsit, nu era nici o dificultate ca alti vinovati, descoperiti ulterior, sa fie judecati într-un alt lot. Daca ar fi existat buna credinta din partea lui Antonescu, se putea gasi o „solutie care sa potoleasca nelinistea din miscare. Era suficient în acele momente sa se dea un comunicat ca procesul va începe în scurt timp.
Antonescienii, prefacându-se ca sunt extrem de interesati în descoperirea tuturor vinovatilor, utilizau tactica temporizarii, în speranta ca, prelungindu-se perioada cercetarilor, se va ivi un moment politic favorabil pentru a salva de la moarte chiar si principalii vinovati".
Aceasta era situatia în ajunul deshumarii Capitanului. Ancheta se împotmolea în incertitudine si confuzie, sub presiunea influentelor ce se exercitau asupra Generalului din partea anturajului sau. În tara se creasе o tensiune cu dublu efect si amândoua în dezavantajul nostru: tensiune în armata, în cadrele politice ale fostului regim carlist si ale partidelor, care nu stiau pâna unde se va extinde actiunea justitiei si ce soarta îi asteapta si pe ei, si neliniste în rândurile legionarilor, care aveau sentimentul ca sunt frustrati în asteptarea lor de a fi trasi la raspundere cei vinovati de asasinarea Capitanului si a camarazilor lor.

IV. BATALIA ECONOMICA

În chestiunea românizarii economiei – punctul de controversa al guvernarii legionare – noi n-am facut altceva decât sa executam legile si dispozitiile emanate de la Seful Statului. Toate masurile luate în acest domeniu apartin Generalului Antonescu si s-au realizat sub autoritatea lui directa.

1. REFACEREA TARII

Mutilarea teritoriala a României a avut urmari dezastruoase si asupra economiei nationale. Toate ramurile de productie au fost zdruncinate. Agricultura lâncezea, bugetul Statului se dezechilibrase, iar sutele de mii de refugiati din Basarabia, Bucovina si Ardealul de Nord apasau greu în viata natiunii. Comertul si industria erau în criza, grav afectate atât de pierderea bogatului hinterland reprezentat de provinciile pierdute, cât si din cauza nelinistii provocate de schimbarea de regim, a carui orientare economica nu se cunostea. Evreii întrasera în panica si cautau sa se desfaca cât mai repede de întreprinderile lor pentru a putea parasi tara, în timp ce Germanii, atât cei din Reich cât si localnicii, vroiau sa profite de noua conjunctura politica pentru a acapara cât mai multe bunuri evreiesti.
Dar, desi titularii departamentelor economice erau straini de miscare si, în consecinta, nu aveam raspunderea directa a acestui sector de guvernare, totusi Generalul Antonescu, din prima zi a colaborarii noastre, a facut apel la miscare ca sa-l ajutam în opera de refacere materiala a tarii. Nu am fost noi care ne-am îmbulzit sa punem mâna pe pozitii economice în domeniul public si privat, ci Conducatorul Statului ne-a solicitat sprijinul ca sa rezolve problemele materiale ale natiunii. Pentru miscare ar fi fost mult mai convenabil ca sa ramânem un timp oarecare departe de aceste sarcini strivitoare, pentru a-si putea concentra toate fortele disponibile în politica interna si externa. Generalul ne-a angajat în economie nu din atasament pentru idealurile Legiunii, ci pentru ca se gasea el însusi la strâmtoare în acel moment. Un om singur, fara colaboratori loiali, nu putea face fata enormelor dificultati de reorganizare a economiei nationale. În acea perioada de tranzitie de la o tara în ruina la o tara viabila nu se cerea numai competenta specialistului în materie, ci si spiritul de sacrificiu din partea tuturor cetatenilor. Exclusiv din dragoste de tara ne-am angajat alaturi de General în actiunea de salvare a patrimoniului fizic al natiunii.
Aparitia legionarilor în diversele ramuri ale economiei nationale n-a fost asadar un privilegiu, o recompensa ce se cuvenea învingatorilor, ci un efort tragic pe care l-am platit cu împrastierea fortelor noastre si apoi cu valul de calomnii ce s-a abatut asupra miscarii dupa 23 Ianuarie 1941, când am fost tradati de Antonescu si azvârliti din nou în ilegalitate.
Totusi s-a îndeplinit si al doilea miracol, miracolul economic, dupa cel politic. Gratie energiei legionare, fortele productive ale natiunii si-au reluat ritmul creator si când am fost alungati de la putere, am lasat în urma o tara prospera, care a fost apoi în stare sa suporte si lunga campanie din rasarit.

2. OFENSIVA AGRICOLA

Problema cea mai grava ce se punea economiei nationale în momentul când am pasit pragul guvernarii, a fost starea îngrijoratoare din agricultura. Însamântarile erau întârziate si daca nu se luau masuri energice din vreme, tara era amenintata de foamete în vara urmatoare.
Situatia se prezenta mai tragica în judetele de câmpie din Muntenia, Oltenia si Moldova, de-a lungul Prutului, adica tocmai în acele regiuni cunoscute a fi grânarul României. Au fost mai multi factori care au contribuit la aceasta paraginire a ogorului românesc:
1. Marile concentrari din anul 1940 au sustras multe brate de munca din aria agriculturii.
2. Lipseau nu numai oamenii, ci si carele, carutele, caii din cauza rechizitiilor militare.
3. Vara fusese ploioasa si câmpul dospea de apa. Taranii asteptau sa se usuce pamântul ca sa poata iesi cu plugurile. Tot din cauza ploilor, anul 1940 fusese unul din cei mai rai ani agricoli de la razboi pâna atunci.
4. Taranimea era abatuta din cauza pierderilor teritoriale. Nu stia unde se va opri dezastrul si daca potopul dusmanilor nu va cotropi **si** restul de tara. Nestiind ce le va aduce ziua de mâine, sclavie sau bejenie, plugarilor nu le venea sa iasa la câmp.
5. Recolta de toamna ajunsese la mai putin de jumatate din media normala.
Abia trecusera câteva zile de la formarea guvernului si ma cheama Generalul:

– Domnule Sima, situatia agricola este rea si mai ales în judetele care dau cea mai mare recolta de cereale. Fireste ca am dat ordin ca autoritatile sa supravegheze mersul lucrarilor la câmp, înca înainte de formarea guvernului. Dar nu ajunge. Munca trebuie sa se faca repede si intens, caci altminteri riscam ca anul viitor sa fie un an de foamete. Trebuie sa intervina si legionarii. Stiu ca aveti organizatii la sate. Sa dai si D-ta dispozitii, prin Secretariatul Miscarii, ca legionarii sa-i îndemne pe tarani sa iasa cât mai repede cu plugurile pe ogoare pentru a pregati însamântarile.
– Domnule General, problema ce mi-ati semnalat-o ne preocupa si pe noi, fiind poate singurii care putem interveni, prompt si eficace, ca întârzierea muncilor agricole sa poata fi recuperata. Legionarii îsi vor face datoria. Va asigur ca situatia precara din agricultura se va normaliza repede.
În câteva zile au pornit ordinele necesare si sefii de organizatii, pâna în cel mai îndepartat sat, i-au adunat pe tarani si i-au îndemnat sa iasa la câmp si sa nu lase nici un petec de pamânt necultivat. Am dat dispozitiei primite de la Seful Statului caracterul unei mari batalii, destinate sa salveze poporul de la o catastrofa alimentara. Taranii au înteles si au pornit voios la munca. Nu veneau urgisitii de jandarmi sa-i sileasca, cu baioneta la spate sa iasa la câmp, ci proprii lor frati, tarani ca si ei, constituiti în cuiburi, îi sfatuiau sa aiba mila de ogor. Legionarii care conduceau aceasta batalie erau gospodari de frunte în sate dând ei însisi exemplu celorlalti cu propria lor harnicie.
Ne-a favorizat si vremea. Dupa 6 Septembrie n-a mai plouat. Pamântul s-a zvântat, pastrând totusi suficienta umezeala ca semintele sa poata încolti. Timpul uscat a tinut pâna pe la mijlocul lunii Noiembrie, încât programul însamântarilor a putut fi executat în întregime.
În Consiliul de Ministri din 4 Decembrie 1940, Generalul Antonescu a putut anunta cu satisfactie, pe baza rapoartelor primite de la Ministerul Agriculturii si de la prefecti, ca însamântarile au atins si pe alocuri au depasit suprafetele prevazute în planul agricol, iar în cursul Consiliului de Ministri din 20 Decembrie, comunicatul constata „ca însamântarile s-au încheiat la un total de circa 2.400.000 hectare, depasind în multe parti ale tarii prevederile planului agricol".
Recolta anului urmator, 1941, care a coincis cu începutul campaniei din rasarit, a fost exceptional de buna, încât a putut asigura atât hrana populatiei cât si aprovizionarea frontului. Dar nicaieri nu s-a mentionat de oficialitate ca aceasta recolta îmbelsugata se datoreaza efortului facut de zeci de mii de legionari tarani de pe întreg cuprinsul tarii. A fost o munca tacuta, anonima, nerecunoscuta decât de bunul Dumnezeu, care s-a revarsat ca o binecuvântare asupra poporului nostru, tocmai în anul înclestarii cu fiara bolsevica.

3. EVREIMEA ÎN PANICA. ORDIN DE LA SINAGOGA

Alungarea Regelui Carol de pe tron si mai ales faptul care a urmat, proclamarea Statului National-Legionar, au azvârlit evreimea în panica. Evenimentele s-au desfasurat cu atâta repeziciune, încât evreii s-au trezit, asa-zicând peste noapte, cu o situatie fundamental diferita de cea precedenta, când tineau sub control politica României.
Pâna la 6 Septembrie 1940, evreii fusesera stapânii tarii, cu toate ca Regele Carol, silit de împrejurari, a introdus elemente nationaliste în guvern si chiar luase anumite masuri contra lor. „Antisemitismul" Regelui nu-i nelinistea, stiind ca are un caracter tactic si tranzitoriu. De îndata ce Regele va scapa de strânsoarea conjuncturii externe, dominata de puterile Axei, le va revoca. Dupa 6 Septembrie, evreii ramasesera în aer. Elena Lupescu nu mai dirija politica tarii din alcovul ei. Fugise peste hotare, împreuna cu Regele urgisit de toata natia. Nici partidele nu-i puteau ajuta în acel moment, deoarece nu erau la putere. De alta parte, situatia politica interna evolua spre o colaborare a Generalului Antonescu cu Legiunea, având nevoie de sprijinul miscarii pentru consolidarea pozitiei lui în Stat. Alt motiv de neliniste pentru evrei. Care va fi soarta lor cu legionarii în guvern? Cine îi va ocroti? Legaturile lor cu Palatul si cu Presedintia erau întrerupte. Fara îndoiala în jurul Generalului Antonescu se gaseau destule persoane cu influenta, dispuse sa între în solda lor, dar operatia cerea timp si pericolul era iminent. În 11 Septembrie 1940, ziarele anuntau ca multi evrei, din cei bogati, din cei ce aveau mari interese în industrie si comert, au parasit tara stabilindu-se provizoriu la Atena. Hotelurile sunt pline de cetateni români de religie mozaica, în asteptarea vizei pentru America.
În fata acestei amenintari, mai marii sinagogii s-au adunat pentru a elabora o noua strategie de aparare a intereselor lor, adaptata conditiilor dificile în care se gaseau în acel moment. Si erau convinsi pe vremea

aceea ca schimbarea din România se petrecuse cu ajutorul lui Hitler (o eroare), ceea ce le marea groaza, crezând ca în spatele legionarilor sta umbra amenintatoare a Führerului.
Situatia comunitatii evreiesti din România parea fruntasilor Sinagogii mai mult decât grava, disperata, din cauza complicitatii lor la actele de guvernare din timpul dictaturii carliste. Pe constiinta lor apasau asasinarea lui Corneliu Codreanu si apoi masacrele din 21 Septembrie 1939. Desi evreii nu au participat direct la aceste executii, servindu-se de unelte recrutate dintre români, totusi tara întreaga stia cine a stat în spatele lor, cine a instigat la omorul Capitanului si al cadrelor legionare: guvernul ocult al evreilor din România, dând curs unor ordine primite de peste hotare, de la centrala iudeo-bolsevica de la Moscova.
Pentru a lamuri termenul întrebuintat mai sus, pentru evrei asasinarea lui Corneliu Codreanu nu era o problema de constiinta, în sens etic. Dimpotriva, intriga ce le-a reusit si care a dus la disparitia Capitanului era considerata în forul lor interior un succes al politicii lor milenare. Ceea ce îi apasa, erau raspunderile legate de aceasta crima. Cum participarea lor nu putea fi negata, le era teama de consecinte, de razbunarea legionarilor, pe care o prevedeau groaznica. Daca în acele zile de rasturnari revolutionare, legionarii, excitati de amintirea sângelui varsat contra camarazilor lor, se napustesc asupra lor, ce se va întâmpla cu ei? Evreii contau pe o reactie imediata si fara mila contra lor, din primele zile ale victoriei legionare.
Pogromurile imaginate de evrei nu s-au întâmplat. Au ramas în imaginatia lor, nu pentru ca n-ar fi fost vinovati de crimele savârsite sub Regele Carol, ci pentru ca noi nu gândeam dupa mentalitatea lor: ochi pentru ochi si dinte pentru dinte. Noi eram crestini. Evreii n-au avut nimic de suferit fizic în timpul guvernarii legionare. Fireste, aveam intentia ca, mai târziu, sa propunem Generalule Antonescu o serie de masuri destinate sa slabeasca presiunea lor asupra românilor în domeniul economic, unde ei detineau peste 70 la suta din bogatiile tarii.
M-am referit la complicitatea lor cu regimul carlist, nu pentru a relua vechile acuzatii contra evreilor, ci pentru a explica starea lor de spirit dupa instaurarea Statului National-Legionar. Marii lor sefi si-au facut socoteala ca, în conditiile politice create dupa 6 Septembrie, nu mai este loc pentru ei în România si cea mai buna solutie ar fi sa paraseasca tara. Multi evrei, de orientare comunista, mai ales din Moldova, n-au mai asteptat acest îndemn, ci din primele zile au trecut Prutul, îngrosând rândul acelor conationali ai lor care operau din cadrul NKVD contra populatiei românesti a Basarabiei.
Mai marii sinagogii le-au mai dat o porunca: sa nu vânda întreprinderile la români, ci sa caute cumparatori germani, de preferinta din Reich. Tranzactiile sa se faca discret, pentru ca atunci când se va auzi în cercurile românesti ca cutare sau cutare întreprindere a trecut în proprietatea germana, actele sa fie deja încheiate.
1. Cointeresându-i pe Germani la acapararea proprietatilor lor, acestia se vor comporta mai tolerant cu evreii si vor amâna aplicarea legilor lor rasiale în România.
2. Dat fiind enormul profit ce-l vor realiza Germanii din aceste tranzactii, la rândul lor, vor face presiuni asupra legionarilor ca sa-si modereze atitudinea fata de evrei, pentru a nu le tulbura afacerile.
3. Sinagoga vedea si mai departe lucrurile. În cazul unei victorii aliate, de care ei nu se îndoiau, bunurile vândute nemtilor vor fi mai usor recuperate, fie ca prada de razboi, fie cu alte titluri (despagubiri, constrângeri etc.), decât daca ar fi vândute românilor.
4. Mai sperau apoi ca din concurenta dintre nemti si legionari pentru acapararea întreprinderilor si pravaliilor evreiesti, sa se nasca tensiuni între cele doua grupe, de care vor profita si ei într-o forma oarecare.
Conform ordinului primit de la Sinagoga, Evreii, si în special bogatasii lor, au început cu febrilitate sa se desfaca de bunuri, cautând aproape exclusiv cumparatori germani.
În perspectiva noastra de atunci, nu întra deloc ideea sa ne angajam într-un proces de recuperare a unei parti din bogatia acumulata de evrei. Aveam lucruri mult mai importante si mai urgente de facut: reorganizarea miscarii si buna administratie a ministerelor ce ni s-au încredintat. Nici nu dispuneam de cadre suficiente pentru a ne substitui evreilor. Problema putea fi amânata. Nici guvernul nu avea aceasta preocupare. În primele mele conversatii economice cu Antonescu, n-am abordat aceasta chestiune. Pentru simplul motiv ca nu exista**.** Cine a provocat guvernul sa se ocupe de bunurile evreiesti au fost evreii însisi, care, prin precipitarea lor de a-si lichida capitalurile ce le detineau, pentru a emigra, si exclusiv în profitul Nemtilor, au târât guvernul într-o actiune neprevazuta în agenda guvernarii si nedorita de noi. Si atunci s-a angajat o cursa între evrei, care cautau cumparatori germani pentru proprietatile lor, si guvern, care

cauta sa frâneze aceasta tendinta daunatoare economiei nationale, pentru a retine cât mai multe bunuri evreiesti în patrimoniul national.
Panica în care au întrat evreii dupa 6 Septembrie, unita cu directiva primita de la conducerea lor de a-i prefera pe germani la lichidarea avutiilor lor, au determinat guvernul sa ia o serie de masuri destinate sa împiedice o noua înstrainare masiva a bunurilor tarii.

4. CAZUL GALERIES LAFAYETTE

Cine n-a cunoscut marele magazin universal „Galeries LaFayette" de pe Calea Victoriei din Bucuresti'? Magazinul a ramas cu acelasi nume si sub comunisti, fiind transformat într-o întreprindere a Statului: în 1979 a ars si în incendiul de acolo au murit sute de oameni. Ei bine, acest magazin merita sa fie mentionat în aceasta lucrare, deoarece tensiunea provocata de tentativa evreilor de a-l vinde nemtilor a jucat un rol important în orientarea politicii economice a Statului National-Legionar. A fost ca o piatra, care, prin greutatea ei, a pus în miscare masurile luate de guvern contra „înstrainarii" bunurilor evreiesti.
Proprietarul Galeriilor era un evreu sau un consortiu evreiesc. La schimbarea regimului, proprietarii, temându-se sa nu piarda averea, s-au decis sa se desfaca cât mai repede de întreprindere si, conform ordinului primit de la Sinagoga, au intrat în tratative cu cumparatorii germani. Tranzactia s-a încheiat repede, deoarece evreii erau grabiti sa puna mâna pe bani si sa paraseasca tara. Semnarea contractului era iminenta. La începutul lui Octombrie, vine la mine Pavel Suru, proprietarul librariei cu acelasi nume de pe Calea Victoriei, si ma informeaza ca Galeriile sunt pe punctul de a fi vândute unor oameni de afaceri germani. Cum Pavel Suru îi cunostea pe germanii care voiau sa achizitioneze magazinul, l-am rugat sa-i aduca la Presedintie. Stând cu ei de vorba, le-am spus ca n-am nimic împotriva sa intre în posesia întreprinderii, dar i-am sfatuit sa-si caute si un asociat român, sa fie si capitalul românesc reprezentat într-o proportie oarecare, pentru ca lumea sa nu spuna ca sub regim nationalist noi patronam trecerea bunurilor evreiesti în mâini straine. Nu ma gândeam la legionari, care nu aveau bani, ci la orice alt român, indiferent de culoarea lui politica, dispus sa investeasca în aceasta afacere. Am fost surprins de refuzul german. Mi-au comunicat ca ei au mandat de la firma lor sa cumpere întreprinderea în totalitatea ei.
În acelasi timp, au sosit la Presedintie, alte stiri alarmante. În afara de *Galeries LaFayette*, alte întreprinderi evreiesti au intrat în discutii cu oameni de afaceri germani, pentru a le vinde acestora. Nu ne aflam în fata unui caz izolat, ci a unui sistem, care, profitând de panica evreilor si de starea de tranzitie în care se gasea Statul român de la un regim la altul, vroia sa transforme economia româneasca într-o anexa a economiei germane. Trebuie sa precizez ca invazia de cumparatori germani de la începutul guvernarii noastre nu avea nimic de-a face cu vechile acorduri economice încheiate sub Regele Carol. Era un fenomen cu totul nou, care se datora exclusiv schimbarii de regim din România.
Eram contrariat nu numai de faptul ca abia instalati la putere si cu atâtea probleme pe cap, dupa ce cu sângele nostru deschisesem drumul Puterilor Axei în sud-estul european, Germanii din Reich nu se gândeau decât la acapararea bunurilor evreiesti, ci si de refuzul lor de a accepta colaborarea românilor. Vroiau sa fie singuri stapâni pe toate bunurile achizitionate de la evrei.
"Galeries LaFayette" a fost semnalul ofensivei economice germane, realizata cu scopul sa se substituie în România locurilor parasite în comert si industrie de evrei. Dar si guvernul s-a sesizat de intentiile germane si a reactionat cu „legea comisarilor de românizare".

5. LEGEA COMISARILOR DE ROMÂNIZARE

Un Consiliu de Ministri, convocat la începutul lunii Octombrie, s-a ocupat în mod special cu problema bunurilor evreiesti. Tema în discutie a fost ce masuri trebuiesc luate pentru ca marile întreprinderi comerciale si industriale evreiesti sa nu sufere o noua înstrainare, iar poporul român sa piarda si acest unic prilej pentru a se emancipa economiceste.
În acest consiliu s-au înfruntat doua teze:
– eu am propus, sustinut de toti ministri legionari, ca sa se înfiinteze în cadrul Ministerului Economiei Nationale, o Comisie de Control a bunurilor evreiesti, destinata sa-si dea avizul în fiecare caz de transfer de proprietate. Nu se va putea încheia nici un act de vânzare fara aprobarea acestei comisii. Comisia va avea minimum trei persoane si va fi constituita nu numai din specialisti în materie, dar si din persoane care sa reprezinte în acelasi timp si o garantie de onestitate si corectitudine;

– a doua teza, prezentata de G. Leon, Ministrul Economiei Nationale, cerea sa se creeze institutia „Comisarii de românizare”, care sa fie numiti la toate întreprinderile evreiesti mari si mijlocii. Rolul lor ar fi sa vegheze atât asupra componentei personalului angajat, pentru a promova elementul etnic românesc, cat si asupra titlurilor lor de proprietate, pentru a împiedica lezarea intereselor nationale.
Eu sustineam ca infinit mai usor poate sa se exercite controlul asupra întreprinderilor evreiesti printr-un organ central, decât sa se împrastie acest control pe toata suprafata tarii. Si, apoi, e infinit mai usor sa gasesti 3-5 oameni competenti si de caracter decât sute de buni administratori, necesari pentru a ocupa locurile comisarilor de românizare. În fiecare caz în parte, în fiecare întreprindere, trebuie sa contam pe deficientele umane ale comisarilor, care ar putea anula însasi intentia legislatorului.
Ma gândeam în sinea mea si la faptul ca principalii nostri oponenti acum, în procesul de românizare al economiei, erau germanii. În alti termeni si cu alta autoritate ar trata cu ei aceasta comisie de înalt nivel, tinând seama si de interesele lor, decât daca se vor hârjoni comisarii de românizare cu ei, pentru fiecare afacere în parte.
Dezbaterile au durat mai bine de o ora si jumatate. Generalul nu se pronuntase înca. Statea la îndoiala sa adopte un punct de vedere sau celalalt. Atunci a intervenit Leon cu un argument care l-a determinat pe General sa treaca de partea acestuia. În Ardealul de Nord, spunea Leon, guvernul maghiar a numit comisari la toate întreprinderile românesti, cu scopul evident al lichidarii lor. Trebuie sa raspundem provocarii maghiare, adoptând aceeasi masura. Cum în Ardealul liber sunt multe întreprinderi cu capital budapestan, trebuie sa procedam la fel, aducându-le sub controlul Statului si cea mai eficace masura este tot formula comisarilor de românizare.
Interventia lui Leon a fost decisiva. Generalul Antonescu s-a alaturat opiniei lui si i-a dat dispozitii ca sa întocmeasca de urgenta textul legii, pentru a-l semna cat mai repede.
Legea comisarilor de românizare a aparut în *Monitorul Oficial* din 5 Octombrie 1940 si a avut urmatorul continut:
Art. 1. „Ministerul Economiei Nationale poate numi, oricând va socoti necesar, fara motivare, comisari de românizare pe lânga orice întreprindere”.
Art. 2. „Toate actele de gestiune vor fi supuse aprobarii prealabile si nemotivate a comisarului, care supravegheaza si actele de administratie”.
Art. 3. „Actiunile la purtator se nominalizeaza si se stampileaza în termen de 30 de zile. Înscrierea titlurilor în registrele de actionari se va face numai cu aprobarea comisarului, pe baza de acte de proprietate cu data certa, anterioara datei de 9 August 1940”.
Art.4. „Actiunile la purtator se blocheaza pe data numirii Comisarului, pâna la nominalizare”.
Din textul legii se vede clar ca nu avea în vedere numai întreprinderile evreiesti, ci orice fel de întreprindere, pe lânga care Ministerul Economiei Nationale „va socoti necesar” sa numeasca comisari de românizare. Desi originea acestei legi trebuie cautata în tendinta comunitatii evreiesti de a se desface de bunurile ei în profitul germanilor, din cauza masurilor luate de guvernul maghiar în teritoriul ocupat, s-a extins aplicarea ei, înglobând orice fel de întreprindere.
Ce s-a obtinut momentan cu aceasta lege a fost blocarea acapararii bunurilor evreiesti de catre germani. Dar, cum vom vedea în capitolul urmator, legea era defectuos întocmita, încât, pâna la urma, si partea ei buna si pozitiva n-a dat roadele asteptate.

6. CUM S-A APLICAT LEGEA

Prin legea comisarilor de românizare s-a pus o frâna acapararii întreprinderilor evreiesti de catre germani sau alti straini de peste hotare, dar mai departe nu s-a prevazut nimic. Ce urmeaza dupa aceea? Procesul economic nu poate fi blocat. S-a pus o stavila concurentei germane, dar cum ajung românii în posesia întreprinderilor evreiesti, guvernate de acum înainte de comisarii de românizare? Prin ce mecanism financiar se asigura primatul elementului românesc în economie? Daca un evreu vrea sa-si vânda întreprinderea sau partea lui sau actiunile lui, de unde ia românul banii ca sa-l poata plati pe evreu?
Legea nu prevedea nimic si nici nu a fost completata mai târziu cu vreun instrument de credit, destinat sa înlesneasca elementului românesc cumpararea bunurilor evreiesti. Concurenta germana avea la dispozitie atât capitaluri lichide cât si credite din abundenta. În tara, numai marile banci liberale puteau contribui la dezlegarea problemei. Dar, liberalii, desi au fost staruitor invitati de mine, prin Cretianu, Ministrul

Finantelor, sa participe la cumpararea de întreprinderi evreiesti, au refuzat. Legea comisarilor de românizare a ramas suspendata în aer, ca o cladire începuta, dar neterminata.
S-a procedat tot atât de gresit si în ceea ce priveste alegerea personalului destinat sa devina comisari de românizare. Ceea ce prevazusem când am cerut un control central, se întâmplase întocmai. S-au numit comisari de românizare fara sa se fi stabilit în prealabil criteriile dupa care trebuia sa se faca aceste numiri. A fi cineva avocat, profesor, medic, functionar superior, nu era o indicatie suficienta ca va fi si un bun administrator al unei întreprinderi. Trebuia si o oarecare rutina în materie economica, dublata de o corectitudine ireprosabila, caci nu vor lipsi tentativele de coruptie din partea evreilor.
Trebuie sa precizez ca numirea comisarilor de românizare era de resortul exclusiv al Ministerului Economiei Nationale. Toate numirile au fost facute de Leon si de urmasul acestuia, Cancicov. Fapt ce se poate verifica din Monitorul Oficial si din gazetele timpului. Miscarea legionara nici prin mine si nici prin Secretariat nu a avut o raspundere directa. N-am facut decât o singura interventie la Ministerul Economiei Nationale pentru a fi numit comisar de românizare profesorul Ion Vintan, la întreprinderea „Petrosani" de pe Valea Jiului, unde s-a descoperit ca majoritatea capitalului era budapestan. Pentru actionarii de la Budapesta au fost ucisi în 1929 muncitorii români!
Cum facea numirile Ministrul Leon? Dupa influentele ce se exercitau asupra lui, fara a cunoaste precis nici identitatea petitionarului si nici competenta persoanelor numite. Au fost si legionari printre comisarii de românizare, dar au fost mai multi dintre acei care au fost simpli simpatizanti sau prieteni, dupa cum au fost numiti si multi care nu aveau nici o legatura cu miscarea, prin jocul influentelor si intereselor. Legionarii, în orice caz, au constituit o minoritate.
Si atunci s-a creat o situatie paradoxala. O lege care, dupa aparente, în judecata publicului, ar fi fost impusa de miscare, când în realitate nu ne apartinea, era aplicata de persoane straine de miscare, de un ministru liberal, care nu facea altceva decât sa se supuna influentelor ce se exercitau asupra lui, la ministerul sau, de diverse grupe, între care nu lipseau nici legionarii.
Mai e o chestiune care trebuie lamurita si care, mai târziu, a devenit un cap de acuzare contra guvernarii noastre. Comisarii de românizare erau platiti de întreprinderile respective cu 50.000 lei lunar. Suma era mare daca o comparai cu lefurile celor mai înalti functionari. Un ministru pe vremea aceea nu avea mai mult decât 35.000 de lei. Dar 50.000 nu era exagerat, tinând seama de faptul ca comisarii de românizare, desi numiti de Stat, erau functionari particulari, apartineau înaltului personal al întreprinderilor, iar marile întreprinderi ale tarii, evreiesti în special, plateau directorilor si membrilor din consiliul de administratie sume fabuloase. Totusi, pentru a nu crea situatii privilegiate în miscare, am dat o circulara prin care stabileam ca toti functionarii publici sau privati, care îsi datoreaza situatia noului regim, nu pot beneficia din salariul lor de o suma mai mare de 20.000 de lei. Restul trebuiau sa-l verse în casieria miscarii.
Miscarea legionara n-a avut nici un amestec în fixarea retributiei comisarilor de românizare. Tot Ministrul Leon este acela care a stabilit acest plafon. Probabil gândindu-se la ceea ce am spus mai înainte, ca functionarii întreprinderilor private beneficiaza de alte norme de salarizare.

7. EXORBITANTE PRETENTII GERMANE

Tot în aceasta perioada, prima jumatate a lunii Octombrie, s-au perindat în audienta pe la mine o multime de oameni de afaceri germani si emisari la diverse întreprinderi din Reich, care voiau sa obtina concesiuni economice în România. Fireste ca i-am primit cu toata bunavointa, considerându-i si pe ei un fel de camarazi de ideologie. Dar când i-am ascultat si am auzit cu ce mandat vin, am ramas înmarmurit de enormitatea pretentiilor lor. Ei nu vroiau sa colaboreze cu românii la refacerea economiei nationale, ci pur si simplu, profitând de noua conjunctura, sa acapareze principalele izvoare de bogatie ale tarii.
Ca sa întelegem cum de si-au îngaduit sa vina la mine cu astfel de propuneri, trebuie sa cunoastem mentalitatea de atunci a oamenilor de afaceri germani. Economia Reichului era stânjenita în acel moment de o serie de restrictii impuse de necesitatile razboiului. Nu putea nici exporta din cauza blocusului si nici nu gaseau spatiu suficient de dezvoltare în Europa aflata sub dominatia lor. Când România a trecut, dupa 6 Septembrie, de partea Puterilor Axei, întreprinderile particulare din Reich si-au îndreptat atentia spre tara noastra, considerând ca aici li se deschid debuseuri promitatoare. Nu era un teritoriu ocupat de Reich, cu economia devastata si aservit legilor razboiului, ci o tara de economie libera, unde puteau face investitii. România mai avea si avantajul ca detinatorii de pâna atunci ai puterii economice, evreii, se pregateau sa abandoneze pozitiile lor din cauza regimului legionar. Acest fapt ar fi creat un gol economic

în tara noastra, în care ar fi putut patrunde germanii cu usurinta, înarmati cu experienta lor industriala si cu capitalurile lor.
De alta parte, în toamna anului 1940, Reichul se afla în culmea puterii lui militare si febra victoriilor îi cuprinse si pe oamenii de afaceri germani. Cine li s-ar fi putut împotrivi? Cu atât mai putin miscarea legionara, pe care o considerau un fel de anexa a national-socialismului. România li se deschidea ca o arie potentiala de exploatare în Europa, unde întreprinderea privata putea sa-si gaseasca compensatii pentru pierderile suferite în alte parti.
În cursul conversatiilor avute cu acesti reprezentanti ai diferitelor firme germane, am avut prilejul sa ascult cele mai stranii si cele mai absurde proiecte de investitii germane în economia româneasca, care aveau si dezavantajul ca nu se puteau realiza decât cu aprobarea si sprijinul Statului. Statul român, în conceptia lor, trebuia sa serveasca drept instrument de executie al planurilor lor de acaparare a principalelor ramuri ale economiei nationale. Sa însir câteva din propunerile ce ni s-au facut în aceste zile, de care îmi aduc aminte perfect de bine si pe care le expun fara cea mai mica exagerare:
– unii preopinenti mi-au cerut – de obicei veneau doi, trei – sa se înfiinteze un monopol al grânelor, institutie singura îndreptatita sa le cumpere de la producator si apoi sa le comercializeze. Acest monopol sa fie încredintat unui grup financiar german;
– altii mi-au propus sa se acorde firmei ce-o reprezentau monopolul pescariilor din Dunare si Marea Neagra. Directia Generala a Pescariilor Statului trebuia sa treaca atributiile ei noii societati germane ce se va crea;
– o mare librarie de pe Calea Victoriei era râvnita de o firma de aceeasi specialitate ca sa treaca în proprietatea ei:
– C.A.M. (Casa Autonoma a Monopolurilor) a trezit interesul unui grup care avea fabrici de tigari în Germania;
– o batalie grea s-a dat în jurul petrolului, unde germanii nu se multumeau cu aprovizionarile curente, ci vroiau sa ajunga si în stapânirea societatilor petrolifere.
În privinta monopolurilor pretinse de ei, le-am dat raspunsuri categorice: tot ce apartine patrimoniului national general, cum ar fi grâul, nu poate fi concesionat unor straini. Referitor la întreprinderile particulare ce-i interesau, am repetat declaratia facuta în cazul *Galeries LaFayette*: sa-si caute parteneri români cu care sa intre în tovarasie si vor avea toate înlesnirile.
Trebuie sa adaug ca oamenii de afaceri germani care au invadat în aceasta epoca România nu erau trimisi directi ai guvernului de la Berlin. N-au aparut niciodata însotiti de Neubacher sau cu vreo recomandare din partea acestuia. Erau reprezentanti la diverse întreprinderi particulare, care, din proprie initiativa, îsi cautau norocul în România, unde li se deschisese pe neasteptate un câmp promitator de investitie. Ca urmare a acestei situatii penibile, s-a cerut pe cale oficiala, chiar în timpul guvernarii noastre, guvernului german, ca acesta sa potoleasca excesele de zel ale negustorilor din Reich, ceea ce a avut un anumit efect.
Cum aproape toti emisarii care au luat contact cu mine s-au întors cu mâinile goale din România, s-au plâns cercurilor oficiale de la Berlin de „sovinismul" miscarii legionare, care se opune colaborarii cu germanii, absurdelor lor pretentii, care, daca ar fi acceptate, elementul românesc ar fi fost exclus în proportie de 100% din tranzactiile cu evreii si sectoarele cele mai importante de productie ar fi trecut sub controlul german.

8. MAGAZINELE EVREILOR

În timp ce achizitionarea marilor întreprinderi evreiesti de catre germani parea blocata prin legea comisarilor de românizare, cu toate defectele ei, s-a ivit o noua problema în razboiul economic triangular, care privea sutele de magazine aflate în posesia evreilor.
Urmând si la acest sector sfatul dat de Sinagoga, evreii i-au evitat pe români si au preferat sa vânda germanilor pravaliile lor. De asta data erau mai putin interesati germanii din Reich sa cumpere micile întreprinderi comerciale ale evreilor, cât mai ales compatriotii nostri sasi si svabi. Minoritatea germana a intrat si ea în febra achizitiilor pentru a-si mari reteaua comerciala de care dispunea.
Vestile ce le primeam din Ardeal si Banat erau nelinistitoare. La Brasov, la Sibiu, la Timisoara, membri ai grupului etnic german acaparasera sau erau pe punctul sa intre în stapânirea a numeroase bunuri evreiesti, iar românii ramâneau eternii pacaliti ai tuturor schimbarilor politice. Prefectii din aceste regiuni au raportat ce se întâmpla în judetele lor si chestiunea a ajuns sa se discute în Consiliul de Ministri, dar fara

ca guvernul sa ia vreo masura. Situatia a ramas în suspensie, pâna când într-o zi am fost chemat de Generalul Antonescu. Cu o fata posomorâta mi-a spus cât este de îngrijorat de actiunea minoritatii germane. Domnule Sima, dupa rapoartele prefectilor, sasii si svabii cumpara pe capete case de comert evreiesti. Fenomenul a luat proportii îngrijoratoare. Ar trebui sa intervii D-ta, cu legionarii D-tale.
– Domnule General, miscarea nu are fonduri decât acelea care se aduna din cotizatii si care sunt strict necesare pentru administratia ei. Legionari particulari, detinatori de capitaluri, nu cunosc. Am avut pâna în primavara anului 1938 un comert înfloritor, pe care ni l-a suprimat Regele Carol, la instigatia evreilor. Mai avem ceva sume strânse la „Ajutorul Legionar”, dar acestea nu pot fi utilizate decât pentru scopurile pentru care au fost adunate si anume pentru ajutorarea populatiei. Aici este nevoie de o actiune de Stat. Va rog sa dispuneti sa se deschida credite românilor care vor sa cumpere pravalii evreiesti, indiferent ca sunt sau nu legionari.
– Domnule Sima, în acest moment nu pot sa blochez sume mari de bani, pentru a crea acest fond. O voi face mai târziu. Pâna atunci ca o masura provizorie, întreprindeti D-voastra ceva, cu mijloacele ce le aveti.
– Domnule General, singurii bani de care dispunem sunt cei dati de D-voastra miscarii de la *Straja Tarii***,** vreo 60-70 de milioane. Dar acesti bani sunt destinati educatiei tineretului. Ar fi o deturnare de fonduri. Dar daca D-voastra ne dati dezlegare, am putea face ceva cu ei, ca o masura provizorie.
– Bine, Domnule Sima, foloseste acest fond pâna ce Statul va interveni cu mijloacele lui...
Asa s-a facut ca, în urma acestei convorbiri cu Seful Statului si bazându-ma pe cuvântul lui, am utilizat fondul ramas de la *Straja Tarii***,** pentru a-i ajuta pe românii dornici sa se angajeze în comert, luând locul evreilor în magazinele pe care acestia le ofereau spre vânzare.
Fondul *Straja Tarii* era administrat de „Patrimoniul Legionar”, institutie nou creata, sub conducerea inginerului Nicolae Horodniceanu. Sef al investitiilor acestui fond si ajutor al lui Horodniceanu a fost inginerul Duiliu Sfintescu, un element priceput în materie, care a realizat o serie de operatii bancare si comerciale excelente, în perfecta ordine si fara a fi bruscati posesorii evrei.
Cum procedam? Pe baza cererilor primite de la organizatiile noastre din provincie, dadeam dispozitii lui Horodniceanu sa deblocheze cutare sau cutare suma în beneficiul acestor organizatii. Se transferau sumele în mod global, în cutare sau cutare punct al tarii, 5, 10, 15 sau chiar 20 de milioane de lei, iar repartitia fondului – diversilor aspiranti la pravaliile evreiesti se facea sub supravegherea sefilor locali. Bineînteles ca existau români mai înstariti si nu aveau nevoie decât de un împrumut suplimentar. Asa se explica faptul ca s-a putut face fata nevoilor imediate cu atât de putini bani. Existau si resurse locale, iar fondul de la Centru servea ca un fel de credit bancar. Cea mai mare parte a fondului a mers în Ardeal si Banat, pentru ca acolo se dadea batalia cu concurenta germana. Inginerul Sfintescu nu se ocupa de micul comert, ci numai de acele transferuri de proprietate care reprezentau un oarecare volum.
Fireste ca ar fi fost mai potrivit sa se centralizeze operatiile la Bucuresti, unde sa se examineze fiecare caz în parte, dar timpul nu permitea crearea unei filiere de control a investitiilor si rentabilitatii lor.
Mai trebuie observat ca nu miscarea era cea care achizitiona aceste magazine, pe numele ei, ci persoane particulare, cu ajutor banesc de la miscare. Acesti particulari puteau fi legionari, dar tot asa de bine putea fi orice român apt pentru comert si cunoscut de organizatie ca om corect. Desfacerea de pravalii evreiesti era foarte mare în acea vreme, în luna Octombrie, si românii cautau si ei sa puna mâna pe ceva, în cadrul modestelor lor posibilitati.
De îndata ce pravaliile achizitionate de la evrei ar fi întrat sub conducerea româneasca, proprietarii lor români trebuiau sa restituie progresiv sumele împrumutate, pentru a fi recuperate de Patrimoniul Legionar. Mai târziu am dat o circulara prin care stabileam ca 40 la suta din câstigul magazinelor cumparate cu ajutorul financiar al miscarii trebuia varsat în casa miscarii.
Cum era de prevazut, fondul ramas de la *Straja Tarii* s-a epuizat repede. Cererile de capitaluri erau tot mai mari. I-am comunicat Generalului situatia. Atunci Colonelul Dragomir, Ministrul Coordonarii Economice, a venit cu ideea ca pentru alimentarea fondului destinat cumpararii de pravalii evreiesti, sa se treaca în patrimoniul miscarii toate sumele provenite din diferenta de pret a grâului. Tocmai în acel timp se ridicase pretul vagonului de grâu de la 70.000 la 85.000 lei. Toti angrosistii de grâu trebuiau sa plateasca Statului diferenta de pret a cantitatilor avute în depozit. Generalul a aprobat proiectul si imediat s-a întocmit si semnat un Jurnal al Consiliului de Ministri prin care se autoriza transferarea acestei sume în patrimoniului miscarii.
Jurnalul Consiliului de Ministri a aparut în *Monitorul Oficial* din 22 Noiembrie 1940:

”Printr-un Jurnal al Consiliului de Ministri, întocmit de Dl. Ministru Nicolae Dragomir, s-a decis ca fondurile rezultate din diferentele de pret prevazute de articole 8 si 9 din decretul-lege Nr. 2393 din 1940 vor fi puse la dispozitia administratiei Patrimoniului Miscarii Legionare, pe masura încasarilor efectuate, în conformitate cu dispozitiile art. 9 din sus-numitul decret-lege, urmând a fi utilizate pentru lucrari de utilitate sociala”.
Expunerea de motive
”D.N. Dragomir, ministrul coordonarii, a prezentat Consiliului de Ministri acest jurnal, cu urmatoarea expunere de motive:
Miscarea legionara a luat initiativa unor importante lucrari de utilitate sociala. În împrejurarile de azi, aceasta binevenita initiativa cauta sa fie sprijinita pe toate caile.
Mijloacele obtinute prin contributie publica fiind în mod evident insuficiente, ar fi nimerit ca Statul sa intervina în sprijinul acestei actiuni.
În acest scop s-ar putea destina fondul rezultat din diferentele de pret stabilite prin decretul-lege Nr. 2393 din 1940, a carei destinatie urmeaza a fi data de guvern”.
Din motive lesne de înteles, Jurnalul nu pomeneste de folosirea acestor sume pentru achizitii de bunuri evreiesti, dar destinatia acestor bani a fost cea stabilita în Consiliul de Ministri, când s-a semnat acest Jurnal.
Sumele obtinute din diferenta de pret a grâului au facut în total alte 70 de milioane de lei si au fost repartizate organizatiilor provinciale, precumpanitor în Ardeal si Banat.
Abia târziu de tot, în luna Decembrie, Banca Nationala a deschis un credit de 300 de milioane de lei, pentru ajutorarea negustorilor români. Acest credit a fost utilizat în primul rând la întarirea comertului românesc din Capitala, care se gasea în stare falimentara la venirea noastra si nu mai putea face fata concurentei evreiesti.
În aceste conditii minore am dat batalia comertului românesc sub regimul national-legionar. Generalul Antonescu ne-a trimis sa luptam pe frontul economic fara arme si fara munitie suficienta, ca soldatii români în primul razboi mondial.
Repet ca miscarea legionara nu avea nici un interes în acel moment sa-si angajeze fortele în sectorul economic. La momentul oportun, am fi reluat batalia comertului legionar dupa principiile fixate de Capitan si cu experienta achizitionata atunci. Succesul întreprinderilor ce le-am creat, de orice natura ar fi fost ele, era asigurat de la început prin enorma masa a cumparatorilor de care dispuneam. Cu o jumatate de milion de legionari si cu milioane de simpatizanti, nimeni n-ar fi putut rezista concurentei legionare.
Pentru a preîntâmpina abuzuri, ca persoane care au achizitionat bunuri evreiesti cu titlul particular sa le numeasca „legionare”, în 16 Noiembrie am dat o circulara prin care interziceam utilizarea numelui Legiunii fara de aprobarea mea directa:
„Nu se poate utiliza numele Miscarii Legionare în comert sau industrie fara de aprobare prealabila.
Nimeni nu are dreptul sa utilizeze numele Miscarii Legionare în întreprinderi de comert sau industrie, fara aprobarea mea directa.
Calitatea de legionar nu-i acorda dreptul nimanui sa-si intituleze întreprinderea care-i apartine cu titlul particular drept legionara.
Nici o organizatie din Capitala sau provincie nu are dreptul sa înceapa vreo actiune în comert sau industrie, fara aprobarea mea prealabila.
Organizatiile care au început pâna acum asemenea întreprinderi vor raporta imediat situatia exacta si vor cere aprobarea”.
Bucuresti, 16 Noiembrie 1940
HORIA SIMA
Mai târziu, chiar Conducatorul Statului, din aceasta lupta dezinteresata, care s-a dat sub patronajul sau, ne-a facut un cap de acuzatie, sustinând ca ne-am fi repezit la pravaliile jidovesti, ca o banda de tâlhari, luându-le sub amenintare, pe preturi mult inferioare valorii lor. Cartea *Pe Marginea Prapastiei* sau alte carti care s-au inspirat din ea, sunt pline de defaimari si neadevaruri. Autorii acestor carti uita sau nu vor sa ia act de un lucru: evreii erau în panica în timpul guvernarii noastre si, sub imperiul panicii, cautau sa vânda cat mai repede bunurile ce le aveau. Nu puteau tine la pret. Era logic ca întreprinderile lor sa se vânda sub pretul lor real. Efectul psihologic – e un fenomen cunoscut de când lumea – influenteaza asupra pretului. Aceasta acuzatie cade de la sine.

Marea majoritate a întreprinderilor si magazinelor evreiesti achizitionate în timpul guvernarii noastre au fost cumparate în conditii corecte, prin buna învoire si prin încheiere de acte. Abia din a doua jumatate a lunii Decembrie s-au produs incidente regretabile. Au fost cazuri de pravalii luate sub presiune de către elemente iresponsabile. Aceasta se datoreaza starii de nervozitate generala care domnea pe atunci în tara. Se multiplicau semnele ca Antonescu pregateste ceva contra Legiunii. Trebuie apoi avut în vedere ca aceste fenomene de dezordine si anarhie sunt caracteristice oricarei revolutii si trebuie sa treaca oarecare timp pâna ce valurile ei se integreaza în Stat.
Dupa 23 Ianuarie 1941, evreii au declarat în bloc ca toate pravaliile vândute de ei au fost luate de legionari sub amenintare. Era suficienta o declaratie în acest sens ca sa li se restituie bunurile. În modul acesta, lotul majoritar al întreprinderilor evreiesti, achizitionate în conditii legale, a fost trecut în lotul minoritar, al magazinelor obtinute în anumite localitati prin presiuni. Generalul Antonescu, desi cunostea realitatea, desi stia ca batalia economica pentru românizarea bunurilor evreiesti s-a dat sub conducerea lui, a preferat sa taca si chiar sa-si însuseasca aceasta acuzatie, pentru a se elibera nu numai de orice raspundere, dar si pentru a face atât pe placul evreilor cât si al germanilor.

9. UN SCHIMB DE SCRISORI CU GENERALUL

Stirile care veneau din sectorul economic erau din ce în ce mai rele. Începeau sa lipseasca de pe piata articole de prima necesitate. Recolta fusese slaba si se luasera masuri pentru limitarea consumului de pâine. Preturile urcau îngrijorator din cauza speculantilor care îsi faceau aparitia în astfel de momente.
Mai erau alte simptome, tot atât de nelinistitoare. Atât evreii cât si oamenii de afaceri ai vechilor partide sabotau refacerea tarii, pentru a pune regimul în dificultate. De alta parte, masurile luate de General si de Leon pentru a împiedica o noua înstrainare a bunurilor tarii erau insuficiente. Începuse numirea comisarilor de. românizare, dar ce urma dupa aceea? Nimeni nu stia. Comisarii de românizare trebuiau înzestrati cu mijloacele necesare ca sa-si poata îndeplini mandatul. Ei reprezentau o functie provizorie, care nu se putea eterniza. Chestiunea evreiasca trebuia tratata nu cu mijloacele primitive ale comisarilor de românizare, ci în cadrul unui plan care sa fixeze etapele si limitele rezolvarii ei. Guvernul nu-si fixase pozitia nici fata de asaltul întreprinzatorilor germani de a acapara cât mai multe bunuri evreiesti, profitând de conjunctura creata de rasturnarea regimului carlist.
În alti termeni, lipsea o politica economica. Nu stiam unde mergem. Nu se definise nimic precis în orientarea economica a tarii. Problemele se rezolvau de la caz la caz, dar fara sa existe o îndrumare generala. Desi miscarea nu avea conducerea directa a economiei nationale, totusi fiind co-raspunzatoare la guvernare, am crezut de datoria mea sa atrag atentia Generalului asupra lipsei de coerenta si unitate în acest sector. Plecam de la ideea ca Statul trebuie sa intervina într-o forma globala în economie, armonizând toate fortele productive. Aveam nevoie de un plan economic, asa cum se procedase în Italia si Germania, cu rezultate spectaculare. Aveam nevoie de un plan economic, care sa îmbratiseze în egala masura atât industria cât si agricultura, atât comertul cât si schimburile cu strainatatea.
Ma gândeam si la eventualitatea ca România ar putea participa la razboi. Cu atât mai mult trebuia sa ne organizam resursele economice, pentru a nu suferi lipsuri în interior si pentru ca armata de pe front sa fie hranita si echipata. Discutii partiale pe aceasta tema am avut cu Generalul, dar fara rezultat. Anomalia în care naviga Statul National-Legionar era urmatoarea: continuam sa ne orientam dupa vechiul sablon liberal incompatibil cu vremurile pe care le traiam atât pe plan european cât si pe plan intern. Pentru a nu mai exista nici un dubiu asupra conceptiei legionare în materie economica, i-am trimis Generalului o scurta scrisoare, în care îi expuneam punctul nostru de vedere în organizarea economica a tarii:
Domnule General,
„Stirile care îmi parvin din domeniul economic sunt tot mai alarmante. Lipsa de coeziune si unitate.
Pâna când nu va exista un comandament unic în domeniul economic, pâna atunci lucrurile se vor înrautati pâna la faliment. E o criza care se apropie zi de zi.
Explicatia: un regim legionar nu poate sa dainuiasca cu o structura economica liberala. Aici e dificultatea: doua conceptii, doua lumi care se lovesc.
Accentul trebuie sa cada pe elementul politic si în economie, asa cum a fost si în Italia si în Germania.
Trebuie oameni de suflet, dublati de tehnicieni. Tehnicianul singur si cu judecata economica a veacului trecut ne duce la râpa.

Adaptarea la noua structura a Statului trebuie sa se faca repede si energic. Orice zi de întârziere este fatala. E trist ca orice va semnalez în acest domeniu, priviti cu oarecare neîncredere. Cei din lumea veche chiar daca sunt sinceri nu pot sa faca binele, pentru ca nu stiu sa gândeasca în spiritul economiei dirijate de Stat.
Aici e centrul nevralgic al problemei si nicaieri în alta parte.
Cu aceleasi sentimente de devotament, 16 Octombrie 1940".
HORIA SIMA
Cititorul poate sa-si dea seama ca eu puneam în aceasta scrisoare o problema generala, care privea structura economica a Noii Românii. Care e politica Statului National-Legionar în economie, cum proiectam sa se desfasoare ansamblul productiei nationale? Nu se poate guverna pe doua linii: în politica sa proclamam Statul National-Legionar, iar în economie sa cârpim „pe ici, pe colo, prin partile esentiale", dupa nemuritoarea formula a lui Caragiale, vechea economie.
Am vorbit în aceasta scrisoare de „economia dirijata", pentru ca aceasta era expresia la moda pe atunci, împrumutata din limbajul Statelor revolutiilor nationale, economie aplicata cu succes atât în Germania cât si în Italia, economie bazata în primul rând pe capacitatea de munca si creatie a întregului popor. Economie dirijata presupune însa ca factorul politic al Statului dirijeaza procesul, chiar daca oamenii de specialitate, straini de miscare, aplica în concret normele economice fixate de guvern. Esential era, deci, sa se schimbe conceptia economica, sa se treaca de la liberalism, incapabil sa organizeze fortele productive ale tarii dupa dezastrul suferit, la un program coerent si unitar, De altminteri, însusi Generalul, chiar înainte de formarea guvernului cu legionarii, daduse directive ministerului Economiei Nationale sa se introduca rationalizarea riguroasa a consumului de pâine, de carne, a uleiului si a sapunurilor, iar paralel sa se fixeze preturi mici si durabile la marfurile de tip popular, pentru a mentine puterea de cumparare a claselor de jos. Era un început de gândire dirijata în economie, ceea ce m-a încurajat sa-i pun problema într-o forma plenara.
Fireste, am exagerat în scrisoare vorbind de un faliment apropiat daca nu se iau masurile preconizate de mine, daca nu se întocmeste un plan si nu se aplica principiile economiei dirijate. Târâs-grapis, economia putea sa mearga înainte si dupa vechiul calapod, dar în detrimentul maselor populare, cu pretul jecmanirii micilor slujbasi, a taranilor si muncitorilor. Economia a mers în acest stil si dupa îndepartarea noastra de la putere. Intrând România în razboi, piata n-a suferit, dar nu în urma unor masuri întelepte de guvernare, ci pentru ca recolta anului 1941 a fost excelenta, gratie efortului legionar, si pentru ca lipsurile ce s-au ivit au putut fi compensate cu productia din Basarabia si Transnistria. La Bucuresti si în marile orase se observa chiar un oarecare belsug. Traiau bine cei ce aveau câstiguri mai bune, dar acest tablou confortabil era platit cu saracia cronica a milioane de suflete, care, în afara de tributul de sânge de pe front, trebuiau sa sufere si vexatiunile continue ale unui aparat de Stat corupt pâna în maduva oaselor. De la mare la mic, de la ministru la ultimul jandarm, toti îsi creau situatii din exploatarea mizeriei unui întreg popor.
La aceasta scrisoare, în care eu atacam o problema de principiu, Generalul Antonescu mi-a raspuns într-o forma neasteptat de dura si fara nici o legatura cu tema tratata de mine. Citind raspunsul Generalului, oricine îsi poate da seama de diferenta de ton, conceptie si intentii.
Domnule Sima,
„Am primit scrisoarea D-voastra prin care ma avertizati ca vom merge la „faliment", deoarece am pus la conducerea economica persoane care reprezinta coruptia liberala, atragându-mi atentia ca „criza se apropie din zi în zi", fiindca nu am pus „accentul pe elementul politic", cum s-a facut în Italia si Germania.
Spre uimirea si mâhnirea mea, D-voastra îmi spuneti, cu o brutalitate pe care, daca o merit în forma si fond, o las sa o judece si altii ca „este trist ca orice îmi semnalati în acest domeniu, privesc cu o oarecare neîncredere".
Personal însa nu cred ca în acest gingas capitol si vast domeniu, al economiei, trebuie sa primim elemente care nu au fost verificate.
D-voastra ati vrut sa mi-l impuneti, printre altii, pe Dl. Manoilescu. V-am spus si nu mai revin, de ce, cu regret, nu am putut da curs acestei dorinte.
Ma supun si în aceasta privinta la judecata tuturor.
Fiindca, fara sa va dati osteneala sa va sprijiniti pe fapte concrete, dupa cum ar fi corect, îmi aruncati, cu atâta severitate si usurinta, în fata, raspunderea politica a „falimentului economic", pe care afirmati ca-l provoc, sunt dator, nu sa ma apar si sa pun lucrurile la locul lor.

Nu stiu daca în Italia si Germania s-a facut astfel. Informatiile mele sunt cu totul altele. Atât revolutia fascista, cât si cea national-socialista, nu numai ca nu au darâmat, ci s-au sprijinit pe economia burgheza. Eu nu pot darâma si economia evreiasca si pe cea liberala în acelasi timp, fiindca aceasta economie este a burgheziei românesti .
”Falimentul”, Domnule Sima va veni, dar nu din cauza nepriceperii sau relei credinte a Generalului Antonescu, ci din cauza faptului ca si în administratie si în economie am introdus, la cererea d-tale, elemente care fac ceea ce zilnic semnaleaza si Siguranta si strigatele de alarma care ne vin din toate partile.
Doriti dovezi? Le aveti în rapoartele serviciilor de informare ale Statului care zilnic semnaleaza ceea ce se petrece în tara din cauza nemultumirilor din ce în ce mai crescânde, provocate nu de greselile Generalului Antonescu, nici de reaua lui credinta fata de idealurile legionare, nici de elementele pe care le-a introdus în guvernul sau, ca elemente cu experienta si ponderatoare.
Când ajungeti la astfel de acuzatii grave, este necesar sa aprofundati mai bine lucrurile.
Sunt patruzeci de ani, Domnule Sima, de când – întemeiat pe cariera mea militara – mi-am dat seama ca rostul unui adevarat român este nu de a-si crea o situatie personala, ci de a lupta, pentru ca întreaga natiune sa nu se rezeme decât pe caractere, pe competenta si pe valori de munca, iar Statul sa nu fie condus decât cu autoritate si prestigiu.
Dupa o truda plina de jertfe si chiar de umilinte pentru îndeplinirea acestui tel, am izbutit sa creez în jurul neamului meu o atmosfera de încredere.
N-o spun cu un titlu de închipuire, ci pentru ca eu însumi consider aceasta favoare drept o grea servitute a vietii.
Când la începutul lunii Septembrie am luat, tot prin lupta, raspunderea unei lovituri de Stat, a unei Domnii si a crearii unui nou regim, opinia publica sanatoasa si masele legionare m-au întovarasit, cu încrederea lor, sprijinindu-se, pe acest trecut.
De atunci, zilele si noptile mele le-am închinat stradaniei de a salva Statul.
Din primul ceas, am solidarizat la aceasta actiune cu tineretul legionar, socotind ca România Mare trebuie zidita în primul rând pe aportul curat si dinamic al Miscarii Legionare.
De aceea am declarat Statul National-Legionar.
Si cu toate ca aveam în acel moment la dispozitia mea alte personalitati si forte politice, am preferat sa pornesc la drum cu Legionarii si câtiva specialisti alesi în afara de orice contingenta politica, pentru ca vroiam sa-mi asigur o echipa de guvernare omogena si unitara, ca sa pot salva Statul.
Am întins, astfel, încrederea de care ma bucuram personal, asupra întregii echipe de guvernare.
Tara ne-a dat sprijinul si încrederea, lasându-ne sa lucram.
V-am sprijinit patrunderea elementelor legionare în toate posturile administrative si am lasat Miscarii Legionare toata libertatea de actiune, în convingerea ca, purtata de entuziasm, dar si de sentimentul raspunderii si al ordinii, ma va ajuta la constructia Statului.
Drept orice, D-voastra gasiti ca trebuie sa-mi faceti lectii de conducere si organizare si ma faceti raspunzator de ce se va întâmpla în ordinea economica, desi ati fost în fiecare zi alaturi de mine si ati vazut toate masurile ce le-am luat si zbuciumul ce-l pun ca totul sa fie executat.
Ordinea economica este framântata, Domnule Sima, pentru alte motive.
Statul este dezmembrat si secatuit. Neajunsurile evacuarii nepregatite si dezastruoase, a unei treimi din teritoriu, reducerea încasarilor, povara refugiatilor evacuati, dezordinea provocata de predecesori, încurcaturile care decurg din concesiile nechibzuite si dureroase, care apasa economicul, pe care le-au facut altii etc., toate acestea reunite într-un an economic slab, ar fi constituit în împrejurari normale, cauzele unei grave crize. Azi când aceste împrejurari s-au îmbinat cu o schimbare radicala a regimului politic si reformele severe pentru însanatosirea vietii publice, criza economica a capatat un cuprins mai grav.
Eforturile ce se fac pentru îndreptare sunt lovite si de sabotajul unora si de inertia si nepriceperea altora, dar si de atitudinea unora din elementele introduse de guvernarea noastra, la recomandarea D-tale, în economia nationala.
Vreti, Domnule Sima, cazuri concrete? Vi le voi da!
Ele sunt numeroase. Multe mi-au fost semnalate chiar de unele elemente serioase ale D-tale, care sunt foarte alarmate de ceea se întâmpla si ce ne asteapta daca continuam sistemul.

Nu darâmând, nu lovind în fiecare zi, nu blocând prin masuri usuratice activitatea economica a întreprinderilor darâmate, nu asa se reface ordinea economica. Cu atât mai mult cu cât aceasta ordine este legata pe planul international de alte elemente, pe care eu trebuie sa le tin în seama si sa le organizez colaborarea cu noi, pentru ca sa maresc interesul lor politic pentru Tara noastra, si deci sa asigur si sprijinul lor.
Astfel fiind si judecând cu calm, cred ca în alta parte trebuiesc vazute cauzele si mijloacele.
Rezistenta unora, neîncrederea multora si insuficienta elementelor recomandate de D-ta.
Rezistenta, nedreapta si nepatriotica a unora, o putem combate prin pedepsirea sabotajului. Si stiti masurile ce le-am luat în aceasta privinta.
Dar neîncrederea multora nu poate fi combatuta numai prin represiune.
V-am atras atentia ca în Tara cresc nemultumirile în privinta regimului. Ca în fiecare zi, de la politia numita chiar de D-voastra, primesc informatii de starea de nemultumire provocata în Tara de prea desele incidente.
Pâna si în armata, care mi-a dat toata încrederea ei – care mi-e scumpa – si pentru care am facut si fac zilnic eforturi de îndreptare si de ridicare, pâna si aici se prinde neîncrederea si cresc nemultumirile pentru ca legionarii cred ca pot aresta si maltrata ofiterii.
Este ultima cauza care agraveaza criza si îi pregateste „falimentul”.
Perchezitii nedrepte, arestari insultatoare în contra ofiterilor, straini de orice actiune politica, confiscari de bunuri sau îndemnuri la dezordine, ca acel al *Bunei Vestiri*, iata ce mareste neîncrederea.
Izgonirea brutala din unele servicii si întreprinderi a unora, fiindca nu au fost legionari, si imposibilitatea în care sunt puse elemente curate si întregi, de a ne ajuta, iata ce se adauga la aceasta neîncredere.
O seama de experiente usuratice, de masuri de blocare luate de comisari ai D-voastra la întreprinderi; imprudente gesturi, greseli ale D-lui Ministru de Externe, care, împreuna cu actul neuman de brutalitate si nelegal comis în contra unor supusi straini la Ploiesti, au creat conflicte internationale, care pot expune Tara chiar la un conflict armat.
Zilnic îmi pierd câteva ceasuri, din timpul meu, atât de scurt pentru o munca creatoare, cu aplanarea incidentelor si pe plan intern si pe plan extern.
În fiecare zi aflu de un nou incident, descopar un nou act de provocare, o noua dezordine.
Daca continuam asa, Domnule Sima, nu numai ordinea economica, dar tot Regimul Legionar si Guvernul si Tara se vor prabusi.
În loc de a sprijini efortul pe care îl fac, îmi trimiteti scrisori prin care îmi aruncati – sunt mâhnit sa va repet – raspunderi pe care, cred, nu le am.
Domnule Sima, pentru ultima oara va spun, de asta data în scris, fiindca m-ati provocat.
În primul rând sa iesim din vag.
Citati-mi cazuri si greseli concrete ale ministrilor economiei si va voi raspunde. Eu sunt gata sa va dau toate problemele pentru care Generalul Antonescu devine impopular si regimul economic se agraveaza. La ele adaug informatiile Serviciului Secret, care arata ca criza si neîncrederea vin de la fortele unor legionari nepregatiti si, mai ales dezorientati.
Astfel nu mai merge.
Având raspunderea totala, în fata Tarii, a constiintei mele, si a Istoriei, eu trebuie sa am întreaga libertate de conducere. Numai astfel, pot da regimului National-Legionar toata forta întregii Natiuni, toata încrederea tuturor valorilor Neamului.
Plângeri zilnice din tara, datorita unor acte de dezordine, framântari secrete de grup si chestiuni personale, intrigi nepotrivite si diversiuni de scrisori, fara dovezi, atunci când v-am dat fapte – numai fapte precise – acestea nu mai pot continua.
Eu nu vreau sa repet pacatul si nepriceperea celor ce m-au precedat.
Am facut Actul de la 6 Septembrie ca sa salvez Statul de la prabusire, ca sa-l scap de anarhie sau de ocupatie straina. Am facut aceasta ca o concluzie a trecutului meu de ostas si de român. Am facut-o ca sa apar Tara, nu sa o prabusesc.
Eu nu pot sa-mi leg numele pe care l-am întemeiat, în patruzeci de ani de munca, pe ordine de raspundere, de o prabusire provocata chiar si dintr-un sincer entuziasm.
Asadar, va rog sa alegeti:
Sau va luati singur raspunderea în fata Tarii si a Istoriei, si conduceti Tara dupa constiinta si priceperea D-voastra;

Sau îmi dati toata libertatea si toata autoritatea în conducerea Tarii, alegerea oamenilor si perimarea tuturor greselilor **si** tuturor dezordinilor.
Eu îmi iau raspunderea sa ridic un regim daca sunt ascultat; nu pot însa consimti sa fiu prizonierul lui si sa ma prabusesc cu el, daca nu ma urmeaza.
Stiti ca nu am oameni de capatuit. Accept orice sugestii de persoane. Trebuie sa am libertatea, fara a fi mereu suspectat în a le numi si înlocui când se vor dovedi a nu fi la înaltime, cu pricepere si ordine.
La fel am cerut si pentru conducerea Armatei în 1934 si în 1938. Nu am fost ascultat si rezultatul se simte.
Convocati-va prietenii si hotarâti! Cu doua capete nu se poate duce un corp decât la dezastru.
Astept raspunsul D-voastra si va rog sa nu întârzie, fiindca nu pot paraliza conducerea Statului de aceste neîntelegeri si a-l expune la ocupare straina, în caz când ele se vor agrava.
Fiti sigur însa ca Generalul Antonescu nu are nevoie de depline puteri si de deplina libertate în conducere si actiune pentru a favoriza elemente plutocratice si a sugruma Miscarea Legionara, ci, din, contra, pentru a folosi si a o ridica pe culmile pe care doreste sincer sa o vada urcând.
Pentru aceasta am nevoie de autoritate.
Imixtiunea tuturor în numiri si conducere nu poate duce decât la dezastru.
21 Oct. 1940.
General Ion ANTONESCU
P.S. Va restitui scrisoarea si va rog sa va judecati singur, legionareste, si sa apreciati daca Generalul Antonescu, dupa ce a facut pentru Tara si pentru noi, merita sa fie astfel maltratat".
Raspunsul Generalului, în afara de faptul ca nu examina problema pusa de mine, este un monument de ipocrizie si cinism. În loc de a raspunde întrebarilor mele, deviaza de la subiect, utilizeaza un sofism bine cunoscut si în final face responsabila miscarea de criza economica. Merita sa-i acordam un spatiu mai larg:
1. Generalul se considera bruscat, maltratat, ofensat. Nici prin gând nu mi-a trecut sa-i fac vreun repros Generalului. Am semnalat o stare de fapt si m-am referit la o chestiune de principiu, un fel de a concepe economia tarii, care privea Statul si guvernarea noastra comuna si nicidecum persoana Generalului. Conducatorul Statului interpreta interventia mea ca o acuzatie personala, ca o încercare de a-l face raspunzator de criza economica, o necuviinta „de a-i da lectii de conducere si organizare". Cu aceasta mentalitate atotstiutoare, cu aceasta distanta olimpica de toti colaboratorii lui, nu se putea discuta nimic cu el, nu se mai putea trata nici o problema. Punctul de vedere al miscarii nu putea coincide întotdeauna cu al lui si era normal sa avem pozitii diferite. Atunci, ori de câte ori se ivea o divergenta de opinii, însemna ca-i aducem o ofensa personala? Se pot ivi discutii contradictorii, si la urma, ca rezultat al lor, sa se ajunga la o concluzie comuna.
2. Generalul facea o regretabila sau voita confuzie între economia „liberala" din România, adica acea parte a economiei românesti care se afla în mâinile burgheziei partidului liberal (circa 30 la suta, caci restul era stapânit de evrei) si economia liberala ca sistem, ca principiu, economia de tip capitalist, asa cum s-a dezvoltat ea în Occident si o gasim descrisa în orice tratat de economie. Eu ma refeream la conceptia economica, bazata pe liberalismul clasic, si nu la posesiile partidului liberal. Niciodata nu m-am gândit sa-i deposedez pe liberali de avutiile lor. Dimpotriva, îi consideram aliati împotriva evreilor.
3. Nu m-am referit în scrisoarea mea la titularul Departamentului Economiei Nationale, Profesorul Leon, si nicaieri nu se gaseste în scrisoarea mea expresia „coruptia liberala". Este o pura inventie a Generalului. Nu era vorba nici de persoane si nici de liberali, ca detinatori ai capitalului românesc, ci ceream un anumit patronaj al Statului, chemat sa dirijeze activitatea economica a tarii în împrejurarile grele pe care le traiam. Dar a dirija, nu înseamna a se substitui legitimilor proprietari ai mijloacelor de productie. Nu propuneam schimbarea stapânilor, ci un sistem eficace de coordonare a întregii vieti economice a natiunii. Capitalul si întreprinderile continuau sa ramâna în mâna particularilor si se schimba numai perspectiva sau contextul în care ele lucrau. Într-o economie dirijata primeaza binele comun si nu interesul devorant al fiecaruia. Plan, organizare, integrarea tuturor activitatilor economice într-un angrenaj general, care sa garanteze maximum de bunastare întregului popor.
4. Îl propusesem pe Profesorul Mihail Manoilescu la conducerea Economiei Nationale, înainte de a fi numit Leon, pentru ca era cel mai mare economist al tarii, cu un renume bine stabilit peste hotare, cu lucrari care pâna astazi sunt citate ca texte clasice ale gândirii economice contemporane. Manoilescu nu era agreat de cercurile liberale si asa se explica si aversiunea lui Antonescu, deoarece se ciocnise cu

liberalii în doua rânduri, în cursul carierei lui politice: în 1926, în timpul guvernarii Generalului Averescu, si în 1931-1932, în timpul guvernarii Iorga-Argetoianu.
5. Nici în Italia si nici în Germania nu se desfiintase economia privata. Capitalurile au ramas în mâna marii burghezii, dar s-a realizat altceva: o subordonare a intereselor particulare intereselor supreme ale Statului. Toate întreprinderile lucrau în ritmul si cu restrictiile impuse de Stat, pentru a face fata boicotului extern cât si necesitatilor razboiului. Eu ma refeream la aceasta convergenta a tuturor eforturilor unei natiuni, de la întreprinzator la muncitor, pentru a asigura o economie viabila. Raspunsul Generalului, în toata scrisoarea lui, cadea în afara problemei. În vremuri de criza, ca acelea pe care le traiam atunci, Statul nu putea lua o postura neutrala.
6. Pentru a se apara de „gravele acuzatii", pe care eu niciodata nu i le-am adus, Generalul face o incursiune în trecutul sau, aratând ce-a facut el pentru tara si ce raspunderi uriase apasa pe umerii lui. Toata aceasta peroratie nu-si avea locul, era în afara de subiect, pentru ca eu niciodata nu i-am contestat meritele lui pentru patrie.
7. „El ne-a adus la putere". Si noi cât de ingrat ne purtam cu el! Reaua credinta este evidenta. Generalul îsi aroga toate meritele actiunii de la 6 Septembrie si ignora aportul de sacrificii al miscarii, fara de care n-ar fi existat nici 6 Septembrie si nici el Conducator al Statului. Mai afirma ca avea la dispozitie si alte forte politice cu care sa formeze guvernul, ceea ce este totalmente fals. Nici la 6 Septembrie, nici la 14 Septembrie si nici în momentul în care scria aceasta scrisoare nu existau în tara alte forte politice capabile sa-si asume raspunderea situatiei. Vechile partide erau mult mai slabe decât miscarea si inoportune pentru a întra în guvern în acel moment de politica externa, când ne orientam spre Axa.
8. Raspunderea crizei o azvârle asupra miscarii. Desi în scrisoarea mea nu se gasea nici o intentie de a-l învinui pe General de criza, el se apara de aceasta ofensa inexistenta, atacându-ne.
Generalul enumera o serie de cauze obiective si reale pentru explicarea crizei: pierderea unei treimi din teritoriul tarii, reducerea încasarilor, povara refugiatilor etc. Dar adauga si un alt factor al crizei, care i se parea cel mai important, dezordinea provocata în economie de legionari:
"Falimentul va veni... din cauza faptului ca si în administratie si în economie am introdus, la cererea D-tale, elemente care fac ceea ce zilnic semnaleaza si Siguranta si strigatele de alarma care ne vin din toate partile.
Izgonirea brutala din unele servicii si întreprinderi a unora, fiindca nu au fost legionari, si imposibilitatea în care sunt puse elemente curate si întregi de a ne ajuta, iata ce se adauga la aceasta neîncredere.
O seama de experiente usuratice, de masuri de blocare luate de comisari ai D-voastra la întreprinderi „.
Acuzatiile Generalului erau nedrepte pâna la absurd, din urmatoarele motive:
– mai întâi, în economia nationala, noi nu detineam decât un loc foarte mic. Toti ministrii au fost recrutati din afara Legiunii, iar marea majoritate a functionarilor superiori care conduceau ministerele economice apartineau tot cadrelor vechi;
– cât priveste comisarii de românizare, la care se refera Generalul, ca ar fi principalii provocatori ai crizei, nu ne apartin. Nici legea si nici numirile ce s-au facut în virtutea ei;
– în sfârsit, era prea devreme ca sa se constate daca „elementele legionare" care au întrat în economie erau pregatite sau nu. Scrisoarea Generalului poarta data de 21 Octombrie. Numirile erau în curs. Oricine se poate convinge citind presa timpului. În 25 Octombrie, ziarul *Buna Vestire* „publica o lista numeroasa" de comisari de românizare numiti de Ministrul Leon, nume ce-mi sunt în marea majoritate, complet necunoscute. Putini comisari de românizare ajunsesera pâna atunci sa-si ia posturile în primire. Se poate vedea din presa timpului, câte numiri s-au facut dupa aceea. Deci era prematur sa se judece activitatea lor. Legea era în faza de aplicare. Trebuia sa treaca doua-trei luni pentru a se constata „insuficienta de pregatire" a unor anumite elemente. Generalul se referea la o raspundere pe care noi nu o aveam în acel moment. Nici n-am dorit legea comisarilor si nici n-am colaborat la aplicarea ei.
9. Incidente de alta natura. Parându-i-se ca „dezordinile" economice sunt insuficiente pentru a acuza miscarea, adauga incidente de alta natura care, iarasi, nu au nimic de-a face cu problema ridicata de mine. Eu ceream o reglementare globala a economiei nationale, iar Generalul raspunde la abuzurile savârsite de legionari în administratie si politie.
Între aceste incidente, pomeneste si de niste ofiteri care ar fi fost arestati si maltratati. Nu cunosc nici un caz. Probabil Generalul se referea la o serie de ofiteri arestati pentru crimele savârsite sub regimul carlist, operatie care era în curs pe vremea aceea. Legionarii, respectuosi fata de armata, nu puteau savârsi astfel de acte.

10. Între autorii acestor incidente îl amesteca si pe Mihail Sturdza, Ministrul de Externe, care ar fi patronat maltratarea unor supusi englezi pe Valea Prahovei. Este vorba de un grup de agenti englezi, descoperiti la Ploiesti de politia legionara, dupa schimbarea regimului. Acestia au fost trimisi în România ca sa prepare azvârlirea în aer a sondelor si incendierea rafinariilor de petrol – operatie pe care ei o pregateau cu consimtamântul Regelui Carol. Tolerati de organele fostului regim, au fost prinsi cu tot stocul de aparate si explozive, destinat sa scoata din circulatie pentru multa vreme productia noastra petrolifera.
11. Ce concluzii trage Generalul din acest rechizitoriu împotriva miscarii? Nu se poate guverna un corp cu doua capete!
”Sau va luati singur raspunderea în fata Tarii si a Istoriei si conduceti tara dupa constiinta si priceperea D-voastra.
Sau îmi dati toata libertatea si toata autoritatea în conducerea Tarii, alegerea oamenilor si reprimarea tuturor greselilor si tuturor dezordinilor”.
Era absurda constatarea Generalului. Nu existau doua comenzi în Stat. Generalul conducea singur Statul. El dispunea de puterea legislativa si tot el facea orice numire. Eu nu aveam nici o putere în Stat.
Deci, Generalul tintea la ceva mai mult si acesta este tot rostul raspunsului sau, complet în afara de problema ridicata de mine: Sa fie proclamat si seful Legiunii. Îl stânjenea faptul ca miscarea avea o alta conducere, consemnata si în noul Act Constitutional. Ori la aceasta nu puteam consimti. Nu din ambitie, ci pentru ca Generalul nu avea nici o afinitate spirituala cu miscarea si ar fi ruinat acest organism renascut dupa nenumarate sacrificii, reducându-l la un instrument al puterii lui. Daca Generalul Antonescu ar fi avut sufletul Generalului Cantacuzino, care se identificase total cu idealurile Legiunii, se putea face aceasta unificare.

10. AL DOILEA SCHIMB DE SCRISORI

Raspunsul Generalului m-a surprins atât prin violenta limbajului cât si prin acuzatiile adânc nedrepte ce le azvârlea asupra miscarii. Mai avusesem pâna atunci nepotriviri de vederi cu Generalul, dar întotdeauna se rezolvau pe cale amicala, fara nici o urma de suparare. Simteam din raspunsul lui de acum ca fusesem prelucrat de cercuri ostile noua, care începusera sa se grupeze în jurul persoanei lui.
A continua pe acelasi ton, aratându-i ca e nedrept, ca acuzatiile lui, luate bob cu bob, sunt neîntemeiate, ar fi însemnat sa maresc tensiunea la maximum. Cum tot rechizitoriul lui contra Legiunii culmina în cererea lui de a fi proclamat si seful miscarii, am evitat aceasta chestiune, ca si cum n-as fi înteles despre ce este vorba. Unitatea de comanda în Stat nu era de fapt primejduita, deoarece Generalul detinea toate pârghiile lui de comanda. Nici o numire si nici o lege nu se puteau face fara semnatura Conducatorului. Miscarea era altceva. Ea avea spiritul si structura ei, pe care Generalul nu le asimilase. El avea o mentalitate cazona. În miscare nu e destul sa dai ordine, ca în armata, ci trebuie sa te bucuri în prealabil de dragostea legionarilor, singura virtute care garanteaza executarea lor.
A doua scrisoare a mea, la o saptamâna dupa raspunsul Generalului, avea o semnificatie mai larga extinzându-se asupra politicii globale a regimului. Am reluat chestiunea economica, dar nu ca subiect principal de discutie, ci ca una din problemele tratate în ansamblul situatiei generale.
Ce constatam în decursul scurtei noastre guvernari, când abia trecuse o luna de zile de la intrarea noastra în ministere? Înainte de formarea guvernului, i-am oferit Generalului, cum am scris în prima parte a lucrarii, alternativa sa facem alegeri libere, cu participarea tuturor partidelor, propunere pe care i-am repetat-o mai târziu si care a fost motivul principal al convocarii marii manifestatii legionare de la 6 Octombrie, al carei obiectiv era tocmai sa demonstreze popularitatea miscarii. Generalul a preferat sa ramâna în cadrul deplinelor puteri primite la 6 Septembrie 1940, de la Regele Mihai, si a refuzat solutia alegerilor. Abia dupa ce Generalul s-a decis sa pastreze deplinelor puteri, fara consultarea poporului, am cerut, pentru realizarea colaborarii noastre, ca miscarea sa fie proclamata organ unic de guvernare, ceea ce s-a si înfaptuit prin Actul Constitutional de la 14 Septembrie 1940.
Ei bine, între timp ce am constatat? Chiar Generalul nu respecta clauzele Decretului-Lege din 14 Septembrie si, pe sub mâna, încuraja celelalte formatiuni politice sa tina întruniri si sa se organizeze! Acest procedeu neloial contravenea Actului Constitutional, pe care Generalul îl semnase. Nimic nu-l silise la aceasta solutie. Miscarii nu-i era teama de celelalte partide si bucuros s-ar fi înfruntat cu ele într-o

competitie electorala, dar de vreme ce însusi Generalul a optat pentru regimul autoritar, trebuia sa se tina de el, trebuia sa fie consecvent cu propria lui iscalitura.
A doua scrisoare a mea a fost determinata de informatiile ce le primisem din diferite puncte ale tarii ca partidele începusera sa se miste, încurajate chiar din cabinetul Generalului si cu aprobarea lui tacita. Pentru a lamuri aceasta stranie situatie a politicii regimului, i-am trimis Generalului a doua scrisoare, care avea urmatorul continut:
Domnule General,
„Va marturisesc ca intentia mea este ca astazi sa lichidam definitiv orice urma de neîntelegere si sa patim pe un drum limpede si istoric.
Toata neîntelegerea, Domnule General, provine de la spirit, de la o conceptie, de la o atmosfera sufleteasca si nu de la oameni. Regimul legionar cere guvernare în spirit legionar, guvernare totalitara. Guvernare totalitara înseamna monopolul politic al unei miscari, aceea care a biruit, exclusivitate daca vreti: asa e în Italia, asa e în Germania. Cine îndrazneste, trebuie sa fie sanctionat. Pentru ca acest lucru este un atribuit fundamental al Statelor totalitare.
La noi se constata exact contrariul. Nu numai ca vechile partide asasine ale tineretului, odioase în fata opiniei publice si raspunzatoare de dezastrul actual al tarii, nu sunt puse la index, dar sunt încurajate si, în taina, îndemnate sa se reorganizeze.
Cui foloseste? Caci Generalul Antonescu nu poate sa-i foloseasca sa se organizeze nemernicia societatii omenesti, care a complotat permanent contra vietii lui! În al doilea rând, e o violenta încalcare a decretului-lege, prin care s-a instaurat regimul legionar. În al treilea rând, orice încurajare a lor înseamna pierderea încrederii în Axa, care se sprijina aici în România, exclusiv pe cuvântul de ostas al Generalului Antonescu si pe miscarea legionara.
Tot regimul legionar presupune presa dirijata. Presa dirijata înseamna ca nimic nu poate sa apara, ceea ce ar veni în contradictie cu regimul instaurat si suprimarea a tot ce a fost excrescenta si ticalosie a vechiului regim. Ce se constata? Ziarele de santaj ca *Porunca Vremii* continua sa apara. Ziare comunizante ca *Timpul* etc. Ceea ce este mai grav, este ca li se permite sa scrie despre întrunirea diferitelor grupari, cum sunt cuzistii, care sa afirme „expectativa lor binevoitoare”. Acestea sunt semne de slabiciune intolerabile. Oamenii complet descalificati azi au devenit insolenti si ataca regimul în vazul tuturor.
În al patrulea rând, regim legionar înseamna economie dirijata, total opusa economiei vechi liberale. Cine sa realizeze aceasta? Oamenii vechilor partide? Specialistii care traiesc în contact permanent cu bancherii si vechii oameni politici si care primesc ordine de la aceste oficine? Toate ordinele si dispozitiile D-voastra ramân neîndeplinite, Domnule General, în acest domeniu.
Aici situatia este asa de alarmanta, ca daca nu se intervine în câteva saptamâni, prabusirea este inevitabila. Lumea veche opune rezistenta formidabila, lumea noua ar vrea sa lucreze, sa stabileasca o noua ordine, dar este oprita.
Cui apartine raspunderea? D-voastra în toate ocaziile, o aruncati pe legionari. Ca si cum cele câteva ilegalitati ar fi decisive si aceste facute, în cele mai multe cazuri, de perfecta buna credinta.
Raspunderea apartine:
1. Guvernului;
2 D-voastra;
3. Miscarii Legionare.
Alaturi de D-voastra se consuma în aceasta guvernare o miscare cu un trecut glorios, cum putine tari au avut.
Sa presupunem ca vin reclamatii contra legionarilor. Cazurile, evident, trebuiesc cercetate. Dar D-voastra sunteti în fruntea Statului legionar ca sa-i aparati în primul rând pe legionari, pentru ca ei sustin osatura noului Stat.
În loc de aceasta, alarma nejustificata si toate reclamatiile luate în considerare. Constat ca toti oamenii acestia din lumea veche gasesc o larga întelegere în sufletul D-voastra, pe care îl speculeaza acesti nemernici în detrimentul regimului.
Domnule General,
Sa nu uitati ca este regim legionar, ca legionarii au întâietate, ca ei trebuie ascultati mai întâi si asupra lor sa se îndrepte grija D-voastra parinteasca. Acestia au fost loviti de 2 ani si iarasi ei sa sufere? Constatarile mele finale sunt urmatoarele:

l. Un mare asalt al lumii vechi, al plutocratiei si iudeo-masoneriei, ca sa va infiltreze idei si oameni straini de spiritul legionar.
2. Oamenii acestia speculeaza bunatatea si spiritul de dreptate al D-voastra.
3. D-voastra sunteti însufletit de cele mai bune intentii care sunt contracarate de influente nefaste.
4. Multi dintre asa zisii prieteni ai D-voastra va fac cel mai cumplit rau, sapând treptat si metodic raporturile de încredere cu miscarea legionara.
5. Singurii sprijinitori leali si sinceri ai Generalului Antonescu sunt legionarii.
6. Numai cu legionarii, Generalul Antonescu poate sa duca Tara spre un destin mare.
7. Generalul Antonescu are în fata cel mai mare moment din viata vreunui om de Stat.
8. Generalul Antonescu, daca vrea sa mearga la biruinta, trebuie sa conduca tara în spirit legionar si cu legionari.
9. Miscarea Legionara nu se poate retrage de la cârma Tarii, pentru ca ea a venit cu D-voastra, biruind o lume veche. Duhul ei ne depaseste pe toti. El trebuie sa se împlineasca.
10. Orice împiedecare a revolutiei legionare este fatala tarii.
11. De aceea va imploram sa mergem înainte pe drumul Capitanului, sa ne dati libertatea sa ne realizam programul legionar, care înca nu a început, pentru ca noi pâna acum am fost prizonieri ai propriului nostru Guvern, situatie pe care am suportat-o numai din dragoste si respect fata de D-voastra.
Vreau lucrul acesta, pentru ca raspunderea cade nu numai asupra D-voastra si a mea, ci asupra întregii miscari legionare, cu toti martirii ei si cu toti anii de suferinte.
Cu aceleasi sentimente de devotament,
(Horia Sima)
Bucuresti 28 Octombrie 1940"
Textul scrisorii mele are nevoie de câteva explicatii. De asta data ma ridicam peste chestiunea economica si puneam o problema de ordin general: al spiritului în care trebuie sa functioneze regimul legionar. Daca miscarea a fost proclamata organ politic al Statului, atunci alaturi de ea nu se mai pot manifesta alte formatiuni. Generalul însusi optase pentru aceasta formula.
În cursul scrisorii mele, am folosit de câteva ori termenul „totalitar". Trebuie lamurit ce întelegeam eu la vremea aceea prin aceasta vocabula. Termenul era la moda pe atunci, ca si „economia dirijata", si întrase în limbajul tuturor miscarilor nationaliste din Europa. Dar exista diverse specii de totalitarism. Totalitarism, în sensul pur al cuvântului, dus pâna la ultimele consecinte, pâna la anihilarea persoanei umane, nu exista decât în Rusia bolsevica, unde sistemul marxist invadeaza si sfera vietii individuale. În Germania national-socialista, totalitarismul a acaparat Statul, dar nu a violentat sfera familiei si a individului. În Italia, nici cel putin Statul nu a ajuns la gradul de perfectiune totalitar din Germania. Mussolini a fost mai degraba seful unui regim paternalist, asemanator cu dictatura benevola a lui Franco. Eu ma refeream la exclusivitatea miscarii de a se afirma în Stat si nimic mai mult, fara a ne atinge de viata particulara a oamenilor, de proprietatea privata si de activitatea culturala a natiunii. De fapt, regimul legionar nu s-a impus cu forta natiunii, ci a fost saltat la putere de natiune printr-o adeziune quasi-unanima. Daca s-ar fi facut alegeri, asa cum am propus eu, ieseam din ele cu majoritati zdrobitoare, aproape de unanimitate. Se produsese un fenomen de ecumenicitate nationala, cum spune Capitanul.
Îi atrageam atentia Generalului ca reorganizarea partidelor este o „violenta încalcare a decretului-lege, prin care s-a instaurat Statul national-legionar". Mai târziu, Generalul Antonescu si-a însusit punctul meu de vedere si în 13 Noiembrie 1940 a semnat un decret de reprimare a întrunirilor si manifestatiilor cu caracter politic potrivnice prevederilor decretului-lege Nr. 3151 din 14 Septembrie 1940. Eu nu-i cerusem sa mearga atât de departe, ci doar sa nu încurajeze de la Presedintie, direct sau indirect reluarea activitatii politice a partidelor.
Ma refeream apoi la presa care functiona sub cenzura. Aceeasi inconsecventa. Aceleasi fenomene. Daca e cenzura si asta nu am vrut-o noi, ci Generalul, atunci nu se pot tolera manifestatii care contravin ordinii existente.
Reluând apoi tema economiei dirijate, aratam ca oamenii vechiului regim nu pot organiza economia nationala în stilul cerut de noile împrejurari.
În concluzie, în politica, în presa, în economie, se creasera situatii contradictorii, care amenintau stabilitatea regimului.
Trecând la chestiunea „dezordinilor" provocate de legionari, am aratat ca originea crizei nu trebuie cautata în ele, ci în contradictiile interne ale regimului, care se manifestau pe toate planurile. I-am adus

aminte Generalului de usurinta cu care el ia în considerare toate reclamatiile ce ajung la el, fara sa dea suficienta atentie izvorului de unde vin si intentiilor cu care este bombardat zi de zi cu aceste reclamatii.
"Constat ca toti oamenii acestia din lumea veche gasesc o larga întelegere în sufletul D-voastra, pe care îl speculeaza acesti nemernici în detrimentul regimului".
În partea a doua a scrisorii faceam un patetic apel la întelegerea sufleteasca a Generalului, de ostas si patriot, ca sa-si îndrepte grija parinteasca în primul rând catre legionari, care au suferit o crâncena prigoana timp de doi ani.
Nu întârzie nici raspunsul Generalului, care, trebuie recunoscut, este ceva mai ponderat decât în prima scrisoare:
Domnule Sima,
Nu este timp de polemica între D-ta si mine. Daca continuam, raporturile dintre noi, dintre mine si Miscare, se vor înrautati.
De aceasta situatie vor profita dusmanii si vor pierde Tara, Legiunea si noi doi.
Constient de aceasta perspectiva, nu voi aluneca, în ceea ce ma priveste, pe aceasta panta.
Incontestabil ca s-au facut si se fac greseli.
Sunt inerente mostenirii ce am primit, schimbarilor radicale ce au survenit, într-un ritm ametitor, imposibilitati în care ne-am gasit si eu si D-voastra, în a ne cauta si pregati cadrele, în a înfaptui colaborarea si programul si în a realiza sudura, atât de indispensabila unei bune conduceri între D-voastra si mine.
Întrebarea ceasului de fata nu este cine sunt vinovatii, ci ce facem?
Continuam cu metodele de pâna acum, ori ne oprim?
Daca continuam, dezastrul este inevitabil. Nu se poate ca un corp sa mearga cu doua capete.
Un organism politic, social si economic trebuie sa asculte de o singura conducere.
Aveti teama, o simt, ca Generalul Antonescu vrea sa salveze vechile conceptii, încearca sa-i acopere pe marii vinovati.
Profunda eroare si nemeritata ofensa.
Generalul Antonescu vrea ceea ce vreti si D-voastra. Însa cu alta metoda si în ritmul pe care-l reclama întelepciunea.
Nu se poate darâma totul într-o zi.
Trebuie sistem, trebuie succesiune în eforturi.
Trebuie darâmat si recladit pe compartimente.
Trebuie armonie în gesturi. Cum totul se înlantuieste într-un organism viu, trebuie aprofundata orice problema, înainte de a se trece la actiune.
Altfel, toata cladirea se darâma peste noi.
Generalul Antonescu este legat pe viata si pe moarte cu D-voastra.
Generalul Antonescu va realiza tot ce inima D-voastra tânara doreste, ceea ce sufletul D-voastra de buni si mari români viseaza. Inima lui bate la unison cu a D-voastra, sufletul lui simte si doreste la fel cu al D-voastra.
Mintea si energia lui sunt total puse în serviciul tarii, deci si al D-voastra.
Dar, Generalul Antonescu vrea sa darâme si sa recladeasca cu experienta omului matur, care cunoaste, a trait si a meditat catastrofe sociale, militare si politice si la noi si la altii si astazi si în toate timpurile.
Daca sunt: doua politici în Stat; doua justitii; doua conceptii si doua conduceri politice si economice; daca toti se amesteca, daca toti ordona si intervin – când vor si cum vor -, prabusirea, în circumstante interne si externe în care se gaseste Tara, va veni vertiginos.
Trebuie unitate în conducere.
Nu se poate doi sefi de orchestra sa conduca în acelasi timp aceeasi orchestra. În primul rând, trebuie separata guvernarea de partid.
Trebuie ca atât guvernul, cât si partidul sa aiba încredere totala si sa asculte în toate de acelasi om. Astazi una hotarasc si alta se încearca, de elemente fara raspundere, sa se impuna, de multe ori cu brutalitate, sefilor de autoritati responsabili fata de mine si fata de lege.
Am acceptat tot ce mi-ati cerut la guvernare.
Am primit pe cine ati vrut.
Trebuie sa se stie ca toti cei numiti au datoria sa se încadreze într-o singura lege, ca disciplina si ca norme: aceea a Statului.

Ei trebuie sa asculte si sa execute.
Ei nu pot impune sefilor lor metode si atitudini. Pot însa sugera, ca orice subaltern, orice idee buna.
Cu sistemul care tinde sa se generalizeze, anarhizam aparatul de Stat.
Nu întru în precizii. Nu este timp. Cunoasteti însa destule cazuri. Cunosc si eu foarte multe.
Nu uitati ca s-au strecurat intentionat în regim si aparatul economic elemente vârâte ca sa ne încurce. Pâna la purificarea Legiunii, ele pot face ravagii mari.
Generalul Antonescu nu poate lasa sa-i cada victima lor si el, si Legiunea si Tara.
În consecinta, ce va cere Generalul Antonescu în interesul Tarii si în interesul D-voastra?
El va cere sa declarati:
a) Ca, conform I.D. Nr... care este actul unic si de baza al constituirii politice a Statului Român, Generalul Antonescu este Seful Regimului Legionar si Seful Guvernului.
Având aceasta dubla calitate, se întelege de la sine ca si Guvernul si Regimul asculta de Generalul Antonescu.
b) Ca este separatie si nu imixtiune între partid si guvern;
c) Ca liniile principale de guvernare se hotarasc în forurile politice conducatoare ale Regimului Antonescu, care hotaraste în ultima instanta în privinta deziderատelor, succesiunii si ritmul aplicarii lor;
d) Ca, plecând de la liniile mari directoare stabilite cum am aratat mai sus, guvernul având raspunderea totala, trebuie sa aiba si libertatea totala de guvernare;
e) Persoanele de toate categoriile, din Legiune, care sunt indicate, prin pricepere, puterea lor de munca si trecutul lor onest si curat, sa ocupe locuri în administratiile publice de orice categorie, sa fie desemnate numai de forul de conducere politica al Regimului Legionar, si sa-mi fie prezentate în scris mie, pentru raspunderi, numai prin Dl. Horia Sima, care este si ramâne, sub Directia suprema a Generalului Antonescu, Comandantul Miscarii Legionare.
În consecinta, este singurul în drept sa prezinte Generalului Antonescu si deziderate politice si economice si recomandari de persoane pentru completarea si purificarea Aparatului de Stat, de sus si pâna jos.
f) Ca odata pe saptamâna sau de doua ori pe luna, Generalul Antonescu va prezida Forul de Conducere Politica al Regimului.
Cu aceasta ocazie, se vor discuta toate problemele care privesc si actiunea Regimului si aceea a Guvernului, pentru a face si acordul perfect si sudura totala între Guvern si Regim, între Generalul Antonescu si D-voastra".
Analizând a doua scrisoare a Generalului, constatam un amestec de idei rezonabile si de atacuri tot atât de nedrepte contra Legiunii. Dar tema centrala ramâne aceeasi: vrea sa smulga si sefia Legiunii, într-o forma mai voalata, mai putin directa.
I. Generatul recunoaste ca greselile sunt inerente grelei mosteniri ce-am primit-o. Ca n-am avut timpul necesar ca sa se pregateasca programul, cadrele si colaborarea. În sfârsit, un adevar. Ceea ce i-am spus de atâtea ori. O revolutie biruitoare, mai ales dupa teribilele pierderi suferite, nu poate „stante pede" sa se încadreze „fara murmur si sovaire" în ordinea de Stat.
II. Introducerea pare mai degraba o „captotio benevolentiae", caci revine la atac pe chestiunea conducerii. „Nu se poate ca un corp sa mearga cu doua capete". Trebuie sa se ajunga la o unitate de comanda.
III. Ca sa nu mai opunem rezistenta la cererea lui, afirma ca „el vrea ceea ce vrea Legiunea".
"Este o profunda eroare si nemeritata ofensa ca Generalul Antonescu vrea sa salveze vechile conceptii, încearca sa-i acopere pe marii vinovati".
IV. Ceea ce îl deosebeste de miscare este numai ritmul de lucru. El are un sistem, el reclama o succesiune de forturi. „Nu se poate darâma totul într-o zi".
Generalul Antonescu vrea sa recladeasca „cu experienta omului matur, care cunoaste, a trait si a meditat profund si îndelungat asupra cauzelor care au provocat marile catastrofe sociale, politice si militare".
Generalul nu spunea nimic nou. Acesta era si modul nostru de a gândi. Si noi vroiam acelasi lucru: sa iesim din improvizatie, sa începem sa elaboram un plan de guvernare, care sa fixeze pozitia regimului în toate compartimentele. Rolul primei mele scrisori tocmai acesta era: în economie sa trasam liniile mari ale desfasurarii ei.
V. Reia vechile acuzatii:
– ca ar exista doua politii (uitase ca politia legionara fusese ceruta chiar de el la începutul guvernarii noastre);

– ca ar exista doua justitii. Nu stiu de unde a scos aceasta enormitate. Exista o singura justitie, sub conducerea lui Mihai Antonescu, unde noi nu aveam nici un acces;
– doua conduceri politice. Alta absurditate, caci Generalul detinea toate pârghiile Statului si noi nu ne puteam plânge ca suntem prizonierii lui. Eu nu aveam nici o putere, nici sa numesc pe cineva si nici sa întocmesc o lege;
– doua conduceri economice. Tot atât de gresit. Seful economiei era omul pus de Antonescu, Profesorul Leon. Legea comisarilor de românizare nu ne apartinea. A fost întocmita împotriva opozitiei ministrilor legionari. Noi ne puteam plânge ca lucrurile nu merg bine în economie, lipsind o idee directoare, un plan.
VI. Strecoara si perfida insinuatie ca sunt infiltratii în Stat, „elemente vârâte ca sa ne încurce. Pâna la purificarea Legiunii ele pot face ravagii mari". O acuzatie tot atât de neîntemeiata. Nici timpul material nu permitea sa se produca astfel de infiltratii. Era aceasta insinuatie o pregatire a ceea ce avea de gând sa faca Generalul mai târziu? Dupa îndepartarea noastra de la putere, Generalul a utilizat pe scara larga aceste argumente, afirmând ca în miscare s-ar fi produs puternice infiltratii comuniste.
VII. Mereu revine la realitatea ce-l doare: ca guvernul si partidul sa asculte de acelasi om.
VIII. Într-o forma camuflata cere din nou Sefia Legiunii. El cere o declaratie prin care sa se spuna, ca, în conformitate cu decretul de constituire a Statului National-Legionar, Generalul Antonescu este si seful regimului si seful guvernului. Situatie pe care nu i-o contesta nimeni. Dar merge mai departe, sustinând ca ambele entitati, guvern si regim, asculta de el. Nici asta nu i-o contesta nimeni. Pâna când spune ca Dl. Horia. Sima ramâne sub conducerea suprema a Generalului Antonescu, Comandantul Miscarii Legionare. Deci el vroia sa se ridice peste mine, ca un fel de supercomandant.
Si de asta data, am ignorat aceasta cerere si am retinut din tabloul dorintelor o idee pozitiva: ca odata pe saptamâna sau de doua ori pe luna Generalul sa prezideze sedintele Forului Legionar, „în care sa se trateze toate problemele care privesc actiunea regimului si aceea a guvernului, pentru a se face acordul perfect si sudura totala între Guvern si Regim".
Aceasta sugestie am pus-o imediat în aplicare. Generalul, din acest moment, a fost invitat sa prezideze sedintele Forului Legionar, ceea ce s-a realizat fara întrerupere pâna în ajunul loviturii lui de Stat contra noastra.
Si ca încheiere, o observatie care caracterizeaza mentalitatea lipsita de orice omenie a scribilor care au redactat faimosul *Pe Marginea Prapastiei*. Schimbul meu de scrisori cu Generalul Antonescu este intitulat în aceasta carte „Horia Sima în fruntea faradelegilor! „.

11. CUM REZOLVA ANTONESCU PROBLEMELE ECONOMICE

Nu sunt cel mai chemat sa apreciez competenta cuiva în materie economica, dar Generalul, care nu iesise toata viata lui din mediul militar, avea pretentia ca e infailibil si în acest domeniu. Nu rareori am fost martor la masurile ce le-a luat cu greutatea omului atotstiutor, dar care, în fond, nu se potriveau cu realitatile si provocau ilaritate între colaboratori. El îsi imagina ca si economia se supune ordinelor, cum ai comanda o trupa la cazarma. Nu era nevoie sa fii doctor în economie ca sa-ti dai seama daca o dispozitie este aplicabila sau nu, iar daca nu cunosti suficient problema, te adresezi oamenilor de specialitate ca sa te lamureasca. Sa dam câteva cazuri ca sa ne convingem de usurinta cu care se pronunta în acest domeniu gingas si contradictiile la care ajungea.
Portocalele. În cadrul masurilor luate pentru echilibrarea balantei de plati cu strainatatea, s-a discutat într-un Consiliu de Ministri ce anume articole din comertul nostru cu Italia ar putea fi suprimate, în vederea economiilor. Între altele, Generalul a cerut sa renuntam la portocale, a caror valoare figura cu vreo 5 milioane de lei.
– Domnule General, i-am spus, sa lasam portocalele.
– Dar, de ce? Îti plac asa de mult?
– Nu pentru asta. Îmi plac, ce e drept, si mie, dar ma gândesc la oamenii bolnavi, la spitale, la cei batrâni, la copii. Pentru cinci milioane de lei, omorâm atâtea bucurii. Sa facem economii în alta parte.
– Bine, daca spui D-ta, sa ramâna. Generalul s-a înduiosat si a lasat libera la import partida de portocale.
Specula. Chiar de la începutul guvernarii, se ocupa, într-un Consiliu de Ministri, de problema speculei. Constata ca traiul se scumpeste si specula trebuie energic combatuta. Dar Generalul nu vedea decât defectele, si nu cauzele scumpirii traiului. Toata raspunderea o arunca asupra negustorilor.

”Tot negustorii scumpesc aceste marfuri. Cum procedeaza? Mie mi-a spus nevasta. Când trece controlorul, preturile afisate de negustor sunt cele fixate de autoritati, 15 lei, 17 lei, 20 de lei, la fiecare fel de marfa. Dupa ce trece controlorul, negustorul schimba imediat preturile si pune 20 lei, 25 lei, 30 de lei, în locul celorlalte. Celor care protesteaza, li se pune întrebarea daca le place sau nu”.

Nu odata Generalul aducea în discutia Consiliului chestiuni ce le auzea de la sotia lui sau de la anturajul sau feminin, nelipsit din casa lui. În realitate, viata se scumpea pentru ca se împutinase marfa si atunci era normal sa creasca preturile si, alaturi de ele, sa înfloreasca si specula.

Generalul ordona masuri urgente pentru reprimarea speculei. Între altele, cere o întarire a controlului mergând pâna a admite o propunere a lui Leon ca sa se închida pravaliile negustorilor vinovati. Dar cu astfel de masuri, Generalul aluneca, fara sa-si dea seama, în sistemul economiei dirijate, cu deosebirea ca nu-l aplica decât incoerent si insuficient, pe ici, pe colea, dupa cum se iveau cazurile, si nu avea în vedere ansamblul economiei nationale.

Aprovizionarea. Aprovizionarea populatiei cu articole de prima necesitate mergea atât de greu, atât din cauza pierderilor teritoriale suferite cât si pentru boicotul adversarilor, dupa propriile declaratii ale Generalului, din 14 Octombrie 1940:

„Va atrag atentia în general asupra aprovizionarilor, caci suntem boicotati. Este în aceasta privinta o mentalitate de ordin general: masurile noastre sunt boicotate atât de evrei, contra carora am luat cascada de masuri ce le-am luat, cât si de anumite cercuri ale regimurilor care au murit, si D-voastra trebuie sa combateti aceasta mentalitate printr-o activitate si printr-o supraveghere foarte intensa. Ochii si urechile D-voastra trebuie sa simta totul. Nu trebuie sa lasati ca aceasta subminare sa faca progrese, si aceasta nu se poate combate decât prin activitate, prin întelepciune si energia D-voastra”.

Ca urmare a acestor declaratii, în sedinta din 24 Octombrie, revine asupra problemei si propune ca samsarii sa fie izgoniti si miscarea sa-si asume raspunderea aprovizionarii în fiecare judet.

”Domnule Sima, ia dispozitii ca în toate judetele, în locul samsarilor, sa fie numit un, legionar”.

Ca urmare a deciziei luate de conducatorul Statului, am acceptat ca sa fie numit un sef al aprovizionarii în fiecare judet.

Si aceasta masura, cum poate observa oricine, face parte mai mult din sistemul economiei dirijate decât acel al economiei libere. Generalul se contrazicea. În cazuri concrete, specula, aprovizionare, cerea interventia Statului, dar refuza sa aplice acest criteriu întregii economii Nationale.

Solutia Generalului, cu sefii de aprovizionare, a dat rezultate mediocre. Acestia nu aveau alt rol decât sa descopere stocurile ascunse de cereale si alimente, pentru a le restitui pietei. S-au petrecut si interventii gresite, exces de zel, care au avut ca urmare plângeri la Presedintie... N-aveam nici noi de unde sa scoatem personal specializat pentru atâtea functii economice ce le crea peste noapte Generalul.

Ridicarea salariilor. În sedinta din 11 Octombrie 1940, Generalul se ocupa de problema muncitorilor.

”Minimul de salariu pe care-l prevad eu, nu este acela care asigura existenta muncitorului, ci acela care da posibilitatea sa aiba un standard de viata mai ridicat, pentru ca, prin ridicarea standardului de viata al lucratorilor de la sate si orase, ei sa poata avea posibilitatea sa cumpere produse fabricate; ca sa poata fi o circulatie vie si activa, cum spuneti D-voastra în economia politica”.

Pe drept cuvânt, Leon îi raspunde:

”Când posibilitatile de aprovizionare cu materii prime nu sunt normale si când nu sunt normale si o întreaga serie de conditii care determina productia, eu ma întreb daca nu cumva o ridicare a salariilor aduce si ridicarea de preturi, pe care noi vrem sa le comprimam?

La care îi raspunde Conducatorul Statului:

”Acest lucru nu-l voi lasa sa se produca. Aici este rolul de dirijare al Statului; aici intervenim noi. Eu ridic salariul lucratorului de jos, dar pe fabricant nu-l las sa mareasca plafonul preturilor”.

De asta data, Generalul folosea direct cuvântul „dirijare” si vorbea tot atât de clar de „interventia Statului”. Când i-am cerut eu cu o saptamâna mai târziu acelasi lucru, în scrisoarea ce i-am trimis-o, a avut o reactie furioasa. Generalul era în fond partizan al economiei dirijate dar nu întelegea exact ce înseamna. „Dirija” economia haotic, dezordonat, dupa lipsurile si nevoile ce se iveau, în loc sa ceara specialistilor elaborarea unui plan economic.

Fireste ca se putea ajunge la un echilibru între salarii si preturi, cum cerea Generalul, dar nu prin masurile lui sacadate, ci printr-o reorganizare generala a economiei.

12. O ÎNTÂLNIRE CU CLODIUS

Relatiile miscarii cu Dr. Hermann Neubacher; ministru însarcinat cu chestiunile, economice pentru România (*Sonderbeauftrager für Wirtschfatsfragen*), erau cordiale. Cum am scris în volumul *Sfârsitul unei domnii sângeroase*, l-am cunoscut în vara anului 1940 si am avut cu el dese întâlniri în casa lui Greceanu. Neubacher a sustinut întotdeauna cauza miscarii atât pe lânga Fabricius cât si la Wilhelmstrasse.

Simpatia lui pentru miscare n-a scazut nici dupa incidentele avute cu oamenii de afaceri germani sau cu membrii minoritatii germane. Bineînteles, nu-i convenea nici lui sa auda mereu plângeri din partea conationalilor sai ca legionarii sunt „sovinisti" si ca împiedica sistematic penetratia economica a Reichului în România. Dar, cu spiritul sau larg si generos, întelegea convulsiile unei revolutii ajunse la putere si necesitatea ca sa se lase timp miscarii pâna ce se va integra în structura Statului.

Dar si rabdarea lui avea o limita. Ca orice înalt functionar, Neubacher trebuia sa anunte si el „succese" la Berlin, Ce-a obtinut din colaborarea cu regimul legionar? Ce beneficii materiale pentru Reich? Ce întreprinderi au întrat sub controlul german? Toate vârfurile hitleriste se întreceau în a obtine avantaje pentru Reich din postul ce-l ocupau, caci cu, ele îsi justificau situatia. Fara succese în cariera, riscau sa fie înlocuiti.

De alta parte, cultivând relatiile cu noi, Neabacher se expunea criticilor lui Fabricius. Ministrul Reichului la Bucuresti acceptase victoria legionara pentru ca nu avea încotro, depasit de suvoiul evenimentelor, dar în sinea sa niciodata nu pe împacase cu ea, deoarece îi rasturnase toate tezele si prevederile ce le sustinuse ani de zile la Berlin. Dupa constituirea noului guvern, s-a legat trup si suflet de Antonescu, vazând în el nu numai un protector, dar si un aliat posibil, cu care ar putea sa-si ia revansa contra noastra. Pe Neubacher îl tachina mereu pentru prietenia aratata miscarii. „Ei, sa vedem ce-o sa obtii de la legionari". Si râdea de el cu rautate când i se, aducea la cunostinta vreo noua „isprava" a comisarilor de românizare.

Dar nici contactele cu Neubacher nu mergeau cum trebuia. De câte ori ne întâlneam, venea cu chestiuni minore. Pleda cazul întreprinderilor evreiesti, unde erau interese germane în joc. Ceea ce asteptam de la el, era ceea ce-i propusesem si lui Antonescu, ca ei sa ne ajute cu experienta lor ca sa ne întocmim si noi propriul nostru plan economic, întrând si noi în era economiei dirijate, gratie careia Germania poarta cu succes greutatea razboiului. Niciodata n-a deschis acest subiect în discutiile noastre. Si atunci am tras concluzia ca nici Germanii nu erau interesati în refacerea economiei românesti pe baze planificate, ci doar sa mearga bine livrarile de petrol si cereale si sa acapareze cât mai multe întreprinderi din mâna evreilor. Ma gândeam ca un plan elaborat de acord cu ei, eo ipso fixa si limitele lor de penetratie. Stiam atunci de ce sa ne tinem, ce sectoare îi intereseaza si cum se poate ajunge la o armonizare a intereselor comune. Atât Nemtilor cât si lui Antonescu nu le convenea o economie ordonata, planificata, impusa de necesitatile razboiului, ci o economie deschisa, de stil vechi, unde îsi puteau continua afacerile lor nestingheriti evreii si liberalii, iar, paralel, sa acapareze si oamenii de afaceri germani cât mai multe bunuri din România.

Este adevarat ca la începutul lui Decembrie s-a semnat la Berlin un acord de colaborare economica româno-germana pentru zece ani, dar acest acord nu privea organizarea economiei românesti, în sensul preconizat de noi, ci se referea mai mult la ajutorul ce-l da Germania României, pentru întarirea ei economica, oferind un împrumut si consilieri. Acord, de altfel, care nu s-a aplicat niciodata, cazând repede în desuetudine. Un plan economic presupunea un stat major de specialisti, care, dupa luni de zile de studiu, sa prezinte guvernului concluziile lor.

În fata lui Neubacher si a întregului personal diplomatic german, eram pus în stare de inferioritate si prin faptul ca nu puteam dezvalui „secrete de Stat". Nu-i puteam informa ca Leon si Generatul erau autorii legii comisarilor de românizare, ca Antonescu ne-a cerut sa oprim avalansa de cumparatori germani a bunurilor evreiesti, ca incidentele, unde si când se întâmplau, stau sub patronajul Conducatorului, ca noi nu suntem decât executantii unor ordine. Nu puteam sa-l pârasc „sublimei porti" pe Seful Statului. Niciodata si în nici o conversatie cu reprezentati ai Reichului n-am azvârlit raspunderea unei actiuni asupra Generalului. Era mult mai profitabil din punct de vedere politic pentru noi, dar nu era nici loial si nici demn de un român.

Vai, din nefericire, Generalul nu avea aceeasi conceptie a onoarei românesti. Nu avea scrupule de constiinta ca sa ne înnegreasca, ori de câte ori reprezentantii Reichului protestau pentru atitudinea „intransigenta" a legionarilor. Nu se solidariza cu noi, zicând „sunt executantii politicii mele". Nu se va

gasi în nici un document german vreun cuvânt de critica la adresa Generalului, rostit de mine sau de colaboratorii mei cei mai apropiati.
Era în a doua jumatate a lunii Octombrie, nu mai retin exact ziua când am fost avizat de Greceanu ca Clodius vrea sa ma cunoasca si pentru a înlesni aceasta întâlnire, a aranjat o cina la el acasa, la care va participa si Neubacher.
Ambasadorul Clodius era superiorul lui Neubacher, înalt functionar la Ministerul de Externe *(Stellvertreterleiter der Wirtschaftpolitischen Abteilung*). Evident, m-a interesat mult sa cunosc acest important personaj din anturajul lui Ribbentrop, care detinea o pozitie-cheie în relatiile economice ale Germaniei cu tarile europene. Speram ca, în cursul acestei întâlniri, sa am cu el o conversatie lamuritoare de înalt nivel. Îmi dadeam seama ca fusese si el copios informat despre „experimentele economice legionare" din România si asteptam sa deschida discutia asupra acestei chestiuni pentru a pune lucrurile la punct si pentru a-i sonda opinia asupra ideii mele de a organiza economia tarii noastre dupa principiile economiei dirijate. Eu urmaream sa se ajunga la o colaborare de fond cu ei, în care fiecare partener sa-si cunoasca exact limitele si obligatiile luate. De la economia convulsiva, bazata pe acaparare si jaf, sa se ajunga la o economie ordonata.
Greceanu si sotia lui, care era de origine germana, erau niste amfitrioni admirabili. Stiau sa creeze în casa lor o atmosfera calda si prieteneasca, în care fiecare se simtea bine. În cursul mesei, n-au avut loc decât conversatii banale, obisnuite la mesele diplomatilor, dar nu s-a abordat nici o problema serioasa. Ma asteptam ca dupa masa, dupa ce ne-am retras într-un salonas la cafea, ca discutia sa fie deschisa de Clodius. Dar nici atunci, nici Clodius si nici Neubacher, nu au ridicat vreo problema legata de misiunea lor în România. Vazând rezerva lor, am crezut inoportun sa-i provoc eu la discutie.
N-am înteles prea bine pentru ce s-a organizat aceasta întâlnire. Probabil Clodius vroia sa ma cunoasca, pentru a raporta la Berlin impresiile lui. În orice caz, s-a pierdut prilejul poate unic, sa ne lamurim reciproc pozitiile.

13. DOUA LEGI CONTRA EVREILOR

În vreme ce înfiintarea comisarilor de românizare si toate celelalte actiuni întreprinse pentru stavilirea acapararii comertului evreiesc de catre germani nu ne apartineau direct, ci am fost târâti în ele prin forta împrejurarilor, în urma unui proces economic ce-si are originea în Sinagoga si în care am întrat prin dispozitiile date de Conducatorul Statului, cu obiectivul de a salva patrimoniul national, cele doua legi din timpul guvernarii noastre, de expropriere a bunurilor rurale evreiesti, sunt de inspiratie legionara.
Ideea care m-a calauzit, dupa consultari cu figuri proeminente ale miscarii, a fost sa separam masa taraneasca de influenta nefasta a evreimii, care, prin coruptia ce-o împrastie, prin uzura si alcoolism, distruge rezervorul de vitalitate al neamului. Situatia oraselor era lamentabila din cauza marelui numar de evrei ce s-au aciuit în ele si au acaparat cea mai mare parte a comertului, dar penetratia lor la tara era infinit mai daunatoare. Gratie complicitatii cu politicienii, platiti de evrei pentru a le face toate hatârurile, bogatii codri ai României piereau de pe urma exploatarii lor salbatice. Evreii, proprietari de paduri sau arendasi, nu se îngrijeau sa reîmpadureasca locurile taiate si lasau muntii golasi, trecând la exploatarea altor perimetre. Apoi, muncitorii români, angajati de ei la întreprinderile forestiere, erau platiti cu salarii de mizerie, tragând toata vlaga din ei. Detinând apoi cea mai mare parte a fabricilor de spirt de la sate si orase, evreii alcoolizau populatia, amestecând adeseori spirtul curat cu cel metilic. În ziarele epocii dintre cele doua razboaie adeseori se citeau cazuri de moarte sau de orbire de tarani si muncitori din cauza „spirtului negru", vândut de cârciumarii evrei.
Evreii patrunsesera adânc în viata satelor noastre, au acaparat comertul de cereale, au pus mâna pe morile principale si alte industrii textile si alimentare, strâns legate de trebuintele populatiei rurale. Taranimea era redusa la cultura pamântului, iar pentru valorificarea produselor agricole era avizata aproape exclusiv la reteaua speculantilor evrei. În sfârsit, n-a scapat de rapacitatea lor nici mica proprietate taraneasca, pe care au început sa o achizitioneze fie direct, fie prin intermediari. Mii de hectare din vatra taraneasca au trecut în posesia lor.
Oprirea acestui proces de degradare si de deposedare al taranimii era o datorie primordiala a regimului legionar. Problema a fost semnalata înca din secolul trecut de cele mai mari somitati intelectuale ale neamului nostru, oameni politici, scriitori, ziaristi si filozofi. Au dat alarma asupra pericolului evreiesc si au cerut masuri pentru stavilirea lui. Dar pâna la regimul legionar nu s-a întreprins nimic pentru apararea

taranimii. Coruptia clasei conducatoare era prea mare pentru a da ascultare strigatului de jale care se ridica de pe ogoarele românesti.

Cel dintâi decret de expropriere rurala **a** bunurilor evreiesti a aparut în *Monitorul Oficial* din 5 Octombrie 1940 si se referea precumpanitor la terenurile agricole. Extragem din acest decret dispozitiile lui principale:

„Evreii de orice categorie nu mai pot stapâni, dobândi sau detine, sub nici un titlu si nici o calitate: proprietari, uzufructari, asociati sau administratori, proprietati rurale, adica terenuri arabile, fânete, islazuri, terenuri neproductive, balti, iazuri, vii, conacuri, parcuri, livezi cu pomi fructiferi, pepiniere, crescatorii de animale si pasari, stuparii, gradini de flori, indiferent daca acestea sunt situate în perimetrul municipiilor, comunelor urbane, suburbane sau rurale.

Toate acestea trec în patrimoniul Statului, împreuna cu întregul inventar viu sau mort, stocurile de cereale si nutreturi, aflate pe aceste proprietati sau oriunde, daca sunt destinate exploatarii acestora. Se declara nule de plin drept toate contractele de arendare, asociatie si administrare între un proprietar neevreu si un arendas, asociat sau administrator evreu".

Articolele decretului se refereau în continuare la modalitatile lui de aplicare si de despagubire a evreilor expropriati.

Articolul ultim din decret era deosebit de important, caci elimina din circuitul rural plaga arendasului evreu. În Moldova, mai ales, multi proprietari de mosii nu-si cultivau singuri pamântul, ci preferau sa traiasca la oras cu banii luati de la arendasii evrei, iar acestia, la rândul lor, exploatau pâna la sânge taranii care lucrau pe mosiile arendate.

Al doilea decret poarta data de 17 Noiembrie 1940 si îl completeaza pe cel dintâi, dispunând exproprierea padurilor, a industriilor forestiere, a fabricilor de spirt, a morilor, plus alte întreprinderi mai mici:

"Se expropriaza de la evrei – persoane fizice sau societati.

Padurile împreuna cu toate constructiile, uneltele, liniile ferate etc.

Morile de orice fel, situate chiar în orase.

Pivele si teascurile taranesti în ulei.

Pivele taranesti de postav, în comunele rurale si suburbane, împreuna cu terenul, inventarul viu si mort si toate stocurile de produse si materii prime.

Industriile forestiere, cu toate constructiile, teren, instalatii etc."

Restul articolelor se refera la aplicarea si interpretarea diferitelor dispozitii.

Cu aceste doua decrete, evreii au pierdut posesiile lor din mediul rural si un vechi deziderat al celor mai mari gânditori ai neamului nostru a fost îndeplinit. Taranimea a fost eliberata de vâscul care îi înabusea puterile ei vitale. Nu stiu în ce masura s-au mentinut în vigoare aceste decrete sub regimul militar a lui Antonescu sau au fost anulate prin diverse subterfugii administrative, înlesnite de coruptia cadrelor conducatoare.

La întocmirea celor doua decrete, n-am întâmpinat nici cea mai usoara greutate din partea Conducatorului Statului. Între putinele lucruri în care ne-am înteles perfect. Mihai Antonescu a fost foarte prompt si constiincios. El s-a însarcinat cu redactarea decretelor si toate specificarile referitor la proprietatile evreiesti care cadeau sub expropriere, au fost opera lui. Eu nu cunosteam suficient de bine gradul penetratiei evreiesti în mediul rural.

Evreii, în publicatiile lor postbelice, spun ca „am fost jefuiti de legionari" si bunurile pe care le aveau în aria rurala si dau fel de fel de cifre, asimilându-le pierderilor ce le-au avut în oras. Interpretarea acestor autori era eronata si rauvoitoare. Aceste terenuri, paduri, fabrici, etc., au întrat în patrimoniul Statului si nu al particularilor. Exproprierea lor s-a realizat pe baza unei legi. A fost o expropriere legala. Statul are dreptul sa-i exproprieze pe particulari când interesele colective o cer. Dupa primul razboi mondial, marii mosieri ai României au fost expropriati în beneficiul taranimii, lasându-li-se numai o mica parte din ce aveau înainte. Actiunea din 1940 nu diferea de cea de atunci si privea tot bunastarea taranimii. Plugarii erau pe punctul sa cada victima rapacitatii evreiesti, care se napusteau asupra lor ca o armata, în ordine de bataie si înzestrati cu enorme mijloace materiale.

14. CONSILIUL DE ADMINISTRATIE LEGIONAR LA MALAXA

Ani scris în volumul precedent de întâlnirea mea cu industriasul Malaxa, la vila lui de la sosea. Dupa formarea guvernului, l-am vizitat la biroul lui de la fabrica ce-o avea la marginea Bucurestilor, cu scopul de a trata cu el anumite cereri ale muncitorilor de la întreprinderea lui.
La uzinele Malaxa se formase înca din timpul Capitanului un puternic grup legionar, constituit din ingineri, subingineri, maistri si muncitori. Malaxa îi privea cu ochi binevoitori, pe legionarii angajati la el, nu numai pentru ca îl ocrotea de activitati subversive, dar si pentru prietenia ce-l lega de anumite persoane atasate miscarii, cum erau profesorul Nae Ionescu si inginerul Virgil Ionescu.
Venisem la el însotit de o delegatie legionara, reprezentându-i pe toti muncitorii si angajatii de la aceasta întreprindere. Ne-a primit cu oarecare teama si a aprobat fara nici o obiectie atât îmbunatatirile de salarii cat si alte revendicari de ordin social, prezentate de delegatie într-un program de zece puncte.
Era cea dintâi victorie ce-o obtinea muncitorimea româna de la un patron, fara greve si fara tulburari. Dupa o scurta reuniune, cam de o jumatate de ora, am vizitat, însotit de director, uzina. Pe unde treceam, eram primit cu aclamatii de muncitori, care, între timp, aflasera de noua scara de salarizare.
Peste câteva zile de la aceasta vizita, citesc în ziare ca s-a constituit un Consiliu de Administratie cu majoritatea legionara la întreprinderile Malaxa. În Consiliu figurau, între altii, Titi Cristescu din Obor, inginerul Nicolae Horodniceanu si Fanica Anastasescu. Am fost si surprins si suparat, caci noul Consiliu luase fiinta fara cunostinta mea. Nu stiam cine a tratat cu Malaxa aceasta chestiune si daca a fost o initiativa legionara. Dar m-am linistit când am aflat ca Malaxa însusi propusese aceasta schimbare în Consiliul de Administratie.
Care era calculul industriasului? Câta vreme traia Regele Carol, se afla sub înalta protectie a acestuia, facând parte dintre intimii lui, nu cei mai influenti. Cheltuia sume enorme ca sa-si mentina favorurile camarilei, în sperturi si joc de carti. Malaxa lupta cu armele ce i le oferea mediul politic corupt în care traia, pentru a supravietui. Plecarea Regelui Carol l-a lasat descoperit la vârf. Toata industria lui era amenintata. Odata cu luarea conducerii lui Antonescu, puterea economica a Statului revenise în mâinile liberalilor, care dominau la Banca Nationala si la ministerele economice. De la liberali Malaxa nu se putea astepta la nimic bun, deoarece acestia îl detestau pentru trecerea ce-o avusese pe timpul lui Carol. În aceasta situatie, singura salvare i se parea a fi miscarea, atât prin întrarea ei în guvern cât si prin faptul ca avusese prilejul sa ma cunoasca personal înainte de rasturnarea de la 6 Septembrie. Cu o graba înfrigurata si fara a ma informa cel putin, a recurs la solutia unui Consiliu de Administratie legionar, socotind ca s-a pus la adapost de intrigile liberalilor si treaba o sa mearga ca înainte.
Generalul Antonescu nu mi-a facut nici o observatie când a aflat de episodul de la Malaxa, doar azvârlea uneori câte o aluzie rautacioasa la adresa fostului membru al camarilei „care-si gasise ocrotire la noi”. Pâna într-o zi când, din cauza acestui Consiliu, am fost pus într-o situatie penibila fata de Conducatorul Statului. Cam la o luna de la intrarea în functie a acestui Consiliu, se prezinta la mine mai mulsi membri ai lui, rugându-ma ca sa intervin pentru obtinerea de fonduri de la Banca Nationala. Abia atunci am aflat pe ce baze functiona sistemul financiar al fabricilor Malaxa si de ce s-a grabit sa improvizeze un Consiliu de Administratie legionar. Malaxa nu lucra cu banii proprii, ci cu banii Statului. Ori de câte ori lua comenzi de la Stat pentru fabricarea de locomotive, vagoane, automotoare, tuburi destinate industriei, primea nu credite, caci nu platea dobânzi pentru ele, ci avansuri. Asa lucra Malaxa de când a luat fiinta întreprinderea lui. Era un abuz perpetuu, pe care trebuia sa-l onoreze cu marile sume de bani pe care le împartea generos la toti potentatii regimului, în frunte cu Regele Carol. O însemnata parte din beneficiile lui se duceau pe aceste cadouri.
Abia instalat Consiliul de Administratie legionar, si se iveste acest moment fatidic, când casa lui Malaxa era goala. Banca Nationala nu mai era dispusa sa-i procure fondurile necesare, conform traditiei stabilite pâna atunci sub Regele Carol. Generalul, la presiunea liberalilor, ordonase Bancii Nationale sa nu-i mai anticipeze nici un ban. Situatia era grava, caci întreprinderea se sufoca. În acest moment critic, vin la mine consilierii legionari ca sa ma roage sa intervin pe lânga General ea sa dispuna deblocarea sumelor necesare pentru continuarea lucrului.
M-am dus la General cu sentimentul ca chestiunea se va rezolva usor. Dar n-a fost asa. Abia am deschis gura si Generalul, mânios, a izbucnit într-o tirada contra lui Malaxa. Nici nu vroia sa auda de el. I-am explicat cum am putut ca nu putem rezolva abuzurile financiare ale lui Malaxa de azi pe mâine, cp ele dateaza de ani de zile si sunt o mostenire a vechiului regim. Daca îi luam acum oxigenul financiar, e silit

sa închida fabrica, ceea ce ar fi o pierdere mare pentru industria nationala, pentru Stat si pentru miile de muncitori, care ar ramâne fara lucru. A fost o discutie destul de tare, caci aveam si eu argumente puternice. În sfârsit Generalul a cedat si a dat dispozitii Bancii Nationale sa-i anticipeze milioanele de care avea nevoie în contul comenzilor contractate de Stat.
Am descoperit cu acest prilej ca pe General **si** mai ales pe Mihai Antonescu nu-i suparau atât de mult incorectitudinea lui Malaxa în relatiile cu Statul, cât mai ales faptul ca alesese un Consiliu de Administratie de majoritate legionara. Malaxa poseda un mini-imperiu industrial. Controla si „Resita" si alte fabrici importante din tara. Patrunderea legionarilor la Malaxa trezea gelozii în cercurile liberale si germane, caci miscarea ar fi câstigat o anumita greutate în economia tarii. Evident, nici eu nici camarazii de acolo nu se gândeau la o preponderenta economica, ci doar sa-i ajute pe muncitori si sa serveasca tarii din posturile ce le ocupau.

15. IMPRIMERIA DIN SARINDAR

Gazetele *Dimineata, Adevarul*, controlate de evrei, câta vreme au aparut, caci fusesera suprimate de guvernul Goga în Ianuarie 1938, ieseau din teascurile propriei tipografii, din Strada Sarindar. De aici si expresia de dispret folosita de gruparile nationaliste când se refereau la aceste ziare contaminate de iudaism: „presa din Sarindar".
Într-o zi vine la locuinta mea Malaxa cu un pachet de actiuni si mi le preda, zicându-mi:
– Domnule Sima, pachetul acesta de actiuni apartine societatii anonime *Dimineata* si *Adevarul*. Le-am cumparat de la proprietarii lor evrei si vi le ofer D-voastra pentru a ajuta actiunea de presa si de propaganda a miscarii. Din acest moment imprimeriile din Strada Sarindar va apartin. Va fac acest dar în amintirea neuitatului meu prieten Nae Ionescu si va rog sa nu dati alta interpretare gestului meu.
– Domnule inginer, cu acest titlu, evocând duioasa prietenie ce v-a legat de Profesorul Nae Ionescu, dascalul generatiei noastre, nu pot decât sa primesc acest pachet de actiuni si va multumesc pentru sacrificiul facut. Fara îndoiala, posesia atelierelor grafice din Sarindar ne va ajuta mult la difuzarea ideilor noastre în popor.
Imediat am procedat la îndeplinirea formalitatilor pentru transferul de proprietate al întreprinderii. Am întocmit actele pe numele meu, nu ca proprietate particulara, ci în calitate de sef al miscarii legionare.
Malaxa cumparase pachetul de actiuni cu suma de trei milioane lei. Suma parea mica în raport cu valoarea întreprinderii, dar societatea era grevata la Banca Nationala cu o datorie de 40 de milioane de lei! Împrumut pe care ne-am obligat sa-l restituim noi.
Tipografia din Strada Sarindar s-a numit de acum înainte „Imprimeriile Cuvântul", caci aici s-a instalat ziarul Cuvântul. Tot din zaturile ei au iesit cea mai mare parte a cartilor legionare ce le-am reeditat în decursul guvernarii noastre.

16. CANCICOV, MINISTRUL ECONOMIEI. PETRA, SUBSECRETAR DE STAT.

În 10 Noiembrie 1940, Gheorghe Leon, Ministrul Economiei Nationale, este înlocuit cu Mircea Canciov. Schimbarea nu avea nici o semnificatie politica, nici interna si nici externa. Si unul si altul erau liberali; si unul si altul servisera si în cabinetele Regelui Carol II; si unul si altul erau buni economisti, judecati prin prisma sistemului liberal; si unul si altul erau acceptati de Berlin; si unul si altul, în cursul gestiunii lor, s-au aratat binevoitori fata de miscare.
Plecarea lui Leon a fost determinata de influente... feminine. Sotia lui Canciov, Georgeta, care era si un fel de scriitoare, placuta si inteligenta, patrunsese în anturajul feminin al lui Antonescu. Doamna Antonescu, doamnele Veturia Goga, Veturia Manuila, au adoptat-o în cenaclul lor. De atunci, Doamna Canciov era nelipsita din casa lui Antonescu, mai ales de la vila lui de la Predeal, unde-si petrecea Conducatorul sfârsitul de saptamâna. În discutiile dintre aceste doamne s-a urzit planul de a-l înlocui pe Leon cu Canciov. O intriga de Palat si nimic mai mult.
Numirea lui Canciov a afectat si pozitia noastra în guvern. Sa nu uitam ca acest episod s-a petrecut în începutul lunii Noiembrie, când relatiile noastre cu Generalul erau înca bune. Fara sa fi cerut eu ceva, a venit Generalul cu propunerea ca, profitând de schimbarea titularului de la Economie, sa numeasca si un Subsecretar de Stat legionar la acelasi Minister. Îmi cerea sa dau numele persoanei alese cât mai în graba. Daca se poate în 24 se ore. Asa lucra Generalul. Nu-ti dadea timp nici sa respiri.

Omul cel mai potrivit pentru aceasta functie ar fi fost Gheorghe Ciorogaru, Doctor în Economie de la Heidelberg, ar fi fost un partener cu autoritate al lui Canciov. Din nefericire, aflasem despre el în ultimul timp lucruri nelinistitoare. Dupa cum am scris într-un articol anterior, dupa întoarcerea lui Ciorogaru de la Berlin, îl rugasem sa creeze o sectie de studii si cercetari economice în cadrul miscarii, de care aveam atâta nevoie. A primit si s-a pus pe treaba cu un grup de colaboratori, instalându-si biroul în Strada Romei. A lucrat cât a lucrat, dar vazând ca timpul trece, fara sa i se dea atentia cuvenita, si-a pierdut rabdarea, a abandonat studiul si a început sa-l frecventeze pe Profesorul Codreanu. Împreuna cu Preotul Borsa, îi propuneau Profesorul tot felul de planuri pentru rasturnarea mea, care s-au descarcat apoi în lovitura de la sediu. Regretând ca trebuia sa ma lipsesc de serviciul acestui specialist în economie, tocmai când era mai mare nevoie de el, evident numirea lui nu mai putea fi luata în considerare.
M-am interesat atunci daca printre functionarii superiori ai Ministerului Economiei nu ar fi un camarad apt sa ocupe acest post. Mi s-au dat câteva nume, dar Canciov mi-a atras atentia ca uzantele nu permit sa fie numit ministru o persoana care pâna atunci figurase ca functionar al aceluiasi Minister.
În aceasta situatie, vine la mine Petrascu, cu probleme de-ale Secretariatului. Îi spun ce ma framânta.
– Am eu pe cineva la Sibiu, îmi spune Petrascu.
– Pe cine?
– Pe Nicolae Petra.
– Cine e acest Petra? N-am auzit de el.
– Un legionar de nadejde. Necazul este ca e cumnat al lui Bidianu si nu stiu daca va convine.
– Îmi convine daca e un om priceput pentru acest minister.
– E director de banca.
– A fi director de banca în provincie, nu înseamna a fi un bun ministru.
– E un om pregatit. De vederi largi, ponderat si modest. N-a fost de acord cu atitudinea lui Bidianu din vara.
– Bine, chema-l la Bucuresti sa stau de vorba cu el.
L-am vazut pe Petra. I l-am prezentat lui Canciov. A facut impresie buna. Si asa a devenit Petra ministru, pe atunci un personaj necunoscut în politica tarii cât si în miscare.
În timpul cât a fost Petra Subsecretar de Stat la Economie, s-a ocupat si de chestiunea comisarilor de românizare. Nu-i placeau cum merg treburile în acest sector. Constatase anumite abuzuri. Mie-mi convine sa se readuca în dezbatere aceasta chestiune, caci se dovedea fragilitatea legii si de aceea l-am încurajat sa continue ancheta. Dupa ce a studiat dosarul comisarilor de românizare, chestiunea s-a tratat în reuniunea Consiliului de Ministri din 13 Decembrie 1940. Conducatorul Statului fusese informat si a cerut explicatii lui Canciov. Acesta i-a raspuns:
”Am auzit ca s-au facut abuzuri, însa nu mi s-au adus nume. Când m-am întors de la Berlin, colaboratorul meu, Dl. Petra, mi-a facut un rezumat al problemei. I-am cerut sa mi-l faca în scris. Apoi mi-a spus : „Ne curatam daca mergem înainte cu comisarii. S-au facut o multime de hotii si patam regimul.
Trebuie sa reglementam aceasta chestiune. L-am rugat pe Dl. Petra s-o puna în studiu si i-am cerut opinia lui. Nume, cazuri concrete nu mi-a adus. Mi-a aratat numai ca sunt unii care fac santaj, altii care s-au dat cu patronii în defavoarea Statului. Am cerut D-lui Petra ca împreuna cu Dl. Crisan sa faca un control discret si sa mearga cât mai adânc.
Aceasta chestiune trebuie adusa la o solutie. Sa se gaseasca o procedura mai buna, dar fara sa deserveasca ideea controlului si a românizarii întreprinderilor”.
La explicatiile lui Canciov, raspunde Generalul, dând urmatoarele instructiuni.
”Sunt si eu informat ca serviciul acesta, a carui idee a fost minunata, ca executie poate sa duca la catastrofa. Si atunci nu putem sa continuam pe calea aceasta, din cauza persoanelor.
Prin urmare, chestiunea comisarilor trebuie privita sub trei laturi.
Mai întâi trebuie sa facem ceea ce n-a facut Leon: instructii, în raport cu categoriile de afaceri si de actiuni, care cad în atributiile lor.
În al doilea rând, trebuie sa ne asiguram ca instructiunile acestea, care trebuie facute cât mai repede, nu ramân litera moarta. Trebuie ca Ministrul Economiei Nationale sa organizeze un sistem de controlori pe regiuni sau pe categorii de industrie, carora comisarii de românizare si patronii sa fie obligati sa le dea toate relatiile de care au nevoie.
A treia latura a problemei este schimbarea tuturor acelora care nu sunt de acord cu noi. Nu ne uitam la persoane si la cine le-a recomandat. Am convenit cu Dl. Horia Sima ca tot ce este rau plasat în

administratia Statului si în industrie sa fie înlocuit. Nu este o piedica în aceasta privinta. Si e mai bine ca s-a sesizat Dl. Petra de chestiunea comisarilor, ca sa facem purificare acolo printr-un om de-a lor.
Chestiunea aceasta trebuie tratata cu energie si cu repeziciune, pentru ca se petrec lucruri neplacute: unii comisari, în loc sa-i tina în loc pe jidani, s-au pus de acord cu ei".
Dezbaterile acestui Consiliu de Ministri confirma cu cea mai mare evidenta prevederile mele.
1. Generalul Antonescu recunoaste ca paternitatea legii comisarilor de românizare îi apartine, când spune „Sunt si eu informat ca serviciul acesta, a carui idee a fost minunata, ca executie poate sa duca la catastrofa".
2. Recunoaste ca legea a fost defectuos întocmita. Îi lipsea complementul necesar ca sa fie o buna lege. Partea ei de aplicare fusese lasata în aer. Ce trebuie sa faca comisarii de românizare? Cum sa dirijeze procesul de românizare al întreprinderilor? Ce scopuri se urmaresc si ce rechizite legale si mijloace materiale li se pun la dispozitie ca sa-si îndeplineasca misiunea lor? Aveau puteri discretionare în guvernarea întreprinderilor, dar nu li se indica cum sa se foloseasca de ele.
Ceea ce recunoaste Generalul:
"Mai întâi trebuie sa facem ceea ce n-a facut D-l Leon: instructiuni în raport cu categoriile de afaceri si de actiuni care cad în atributiile lor".
3. Recunoaste necesitatea unui control central, ceea ce eu propusesem de la început, pentru a nu lasa soarta întreprinderilor la discretia fiecarui comisar de românizare. El însusi propune instituirea unui fel de supra-control:
"Trebuie ca Ministerul Economiei Nationale sa organizeze un sistem de control pe regiuni sau pe categorii de industrie, carora comisarii de românizare si patronii sa fie obligati sa le dea toate relatiile de care au nevoie".
4. Generalul nu vedea sau nu vroia sa vada ca toate abuzurile semnalate provin dintr-o conceptie gresita a legii. Este imposibil sa gasesti câteva sute de persoane competente si corecte. Propunerea mea, cu crearea unei comisii centrale la Bucuresti, care sa cerceteze fiecare caz de transfer de proprietate evreiasca, ar fi dat rezultate mult mai bune.
Dupa aceasta dezbatere, s-au facut câteva schimbari de personal si s-au dat anumite instructiuni, dar viciul organic al legii n-a putut fi remediat.

17. CHESTIUNEA PETROLULUI

În chestiunea petrolului trebuie sa avem în vedere doua aspecte ale ei:
– livrarile de petrol ale României spre Germania.
– proprietatea societatilor petrolifere care exploatau subsolul românesc.
Cu izbucnirea razboiului, Germania era avizata într-o masura crescânda la importul de petrol românesc. În iarna anului 1939- 1940, Regele Carol sperând înca într-o victorie aliata pe frontul de vest, ca în primul razboi mondial, a sabotat exportul de petrol spre Germania, încât livrarile au ramas mult în urma dorintelor germane. Ca sa remedieze aceasta situatie, în Ianuarie 1940 a fost numit primarul de pâna atunci al Vienei, Dr. Neubacher Hermann, „ministrul însarcinat special cu chestiunile economice pe lânga Legatia Germana la Bucuresti". Nici Neubacher n-a avut mai mult succes în primele luni ale anului 1940, din cauza atitudinii de expectativa a Regelui Carol, care astepta sa se repete „minunea de pe Marna".
Dupa victoria Germaniei contra Frantei, livrarile de petrol spre Reich n-au mai fost expuse nici unei piedici. În ziua când Regele Carol s-a decis sa schimbe politica externa a României, orientându-se spre Axa, s-a semnalat la Bucuresti si un pact al petrolului, în care cotele de export au fost stabilite la un nivel satisfacator pentru nevoile Germaniei.
Dupa biruinta legionara de la 6 Septembrie, exportul de petrol spre Germania n-a mai constituit o problema, deoarece la Bucuresti venise la putere un guvern prieten al Puterilor Axei. Totul depindea acum numai de mijloacele de transport, destul de precare pâna atunci, pentru ca petrolul românesc sa ajunga din abundenta în Germania.
Mai dificila era chestiunea a doua, a apartenentei întreprinderilor petrolifere. Dupa primul razboi mondial, capitalul german a fost expulzat din industria petrolului românesc si posesiile germane au fost împartite între francezi, englezi si belgieni. Ca urmare, principalele societati de petrol din România se aflau în mâna grupurilor de interese occidentale: Americani, Englezi, Olandezi, Francezi, Belgieni. Germanii au încercat

în perioada 1938-1940 sa reocupe pozitii în petrolul românesc, dar fara rezultate apreciabile. Câteva întreprinderi neînsemnate au trecut sub controlul lor.
Abia dupa instaurarea regimului legionar, Germanii au reluat ofensiva de patrundere a lor în industria petrolifera a tarii. Ei sperau ca tocmai prin legionari interesele lor în acest domeniu sa fie favorizate.
Dar în acest moment, care li se parea lor extrem de prielnic pentru expansiunea lor în petrol, s-au izbit de legea comisarilor de românizare, a lui Leon si Antonescu. Pe baza acestei legi, Leon a numit comisari de românizare la toate societatile petrolifere. Cei numiti nu erau legionari, ci tineri ingineri care lucrau în petrol si faceau parte chiar din cadrul de conducere al acestor întreprinderi. Cunoscând bine problema, fiind martori ai salbaticei exploatari a acestei bogatii românesti în profitul capitalului strain, din care poporului român nu-i ramâneau decât firimituri, acesti tineri ingineri, însufletiti de elan patriotic, la aceasta mare cotitura a istoriei, socoteau sosit momentul ca, cu puterile cele aveau sa readuca în patrimoniul national, cel putin partial, societatile înstrainate.
Abia si-au luat în primire functiile, au si fost asaltati de emisari germani, care le cereau sa le deschida portile întreprinderilor pe care le aveau în supraveghere. Capitalul german se organizase, dupa îndrumarile guvernului Reichului, în vederea unor achizitii masive de actiuni ale vechilor societati. Comisarii de românizare s-au opus pretentiilor germane, creând de aici o noua sursa de conflict cu reprezentantii Reichului în România. Ei staruiau ca sa apere aceasta bogatie româneasca pentru a nu cadea în mâna altor straini.
Grupul comisarilor de românizare din ramura petrolului au venit de câteva ori pe la mine, pentru a-mi expune nelinistea lor si pentru a-mi cere sfatul. Eu le-am spus ca nu ne putem opune frontal penetratiei capitalului german în petrol, dar sa ceara reprezentantilor Reichului o colaborare cu capitalul românesc. Nimic mai natural. Nu putem admite ca societatile engleze, franceze, belgiene etc., presupunând ca ar fi schimbate de stapân, sa fie acaparate de alti straini. Trebuie luate în considerare în bloc toate interesele: ale vechilor actionari, cele germane, dar si cele românesti.
În aceasta privinta, un motiv de conflict cu Neubacher s-a ivit când ministrul a pretins ca societatea *Astra Româna*, care apartinea grupului olandez „Shell”, sa treaca sub control german. Pe ce îsi baza aceasta cerere? Trupele germane, când au ocupat Olanda, au capturat actiunile societatii *Astra Româna* din România, de la sediul societatii „Shell”. Considerând aceste actiuni o prada de razboi, pe baza posesiei lor, pretindea cedarea imediata a *Astrei* în mâna unui om de încredere al lor. Consultându-l pe inginerul Caleia, unul dintre acesti comisari, acesta mi-a explicat ca germanii nu poseda actiunile propriu-zise, ci numai cotoarele lor, care nu sunt echivalentele titlurilor de proprietate. Actiunile au fost transportate peste Ocean odata cu mutarea sediului lui „Shell”.
În timpul guvernarii noastre, germanii n-au putut patrunde în industria petrolifera, izbindu-se de vigilenta comisarilor de românizare, care, conform legii, dispuneau de puteri discretionare.
Neîntelegere cu Neubacher am mai avut si pe chestiunea Ministrului Dimitriuc, care fusese numit „Subsecretar de Stat pentru problemele petrolului”. Fiind o creatura a regimului carlist, am încercat sa-l dislocam, pentru ca ocupa o pozitie-cheie în economia nationala. Antonescu era dispus sa-l concedieze, dar ne-am izbit de opozitia înversunata a lui Neubacher. Acesta a venit atât la Conducator cât si la mine, cerându-ne cu cea mai mare energie sa-l pastram pe Dimitriuc, deoarece colaborarea cu el merge excelent. Dimitriuc a ramas mai departe la Economia Nationala, unde exercita un fel de pasalâc, neascultându-i decât pe Nemti, stiindu-se protejat de ei. A jucat un rol important în tratativele economice cu Germania, în care subiectul principal de discutie în schimburile comerciale era petrolul.

18. CURSUL MARCII GERMANE

Dr. Neubacher, Ministrul Reichului pentru afacerile economice la Bucuresti, s-a prezentat Ministrul de Finante, George Cretianu si dupa aceea Subsecretarului de Stat la acelasi Departament, Constantin Papanace, cam pe la începutul lunii Noiembrie, pentru a le cere sa consimta la fixarea unui nou curs al marcii, ridicându-l de la 50 lei, cat era pe atunci, la 60 de lei. Papanace a cautat sa-l convinga pe Neubacher ca nu e momentul cel mai potrivit ca sa pretinda aceasta devalorizare a leului în raport cu marca, deoarece economia româneasca a suferit mult de pe urma pierderilor teritoriale si înca nu s-a întremat. Dimpotriva, ar trebui ca Marele Reich sa tina seama de aceasta situatie precara si sa ajute României sa-si însanatoseasca baza materiala de existenta, fapt care va avea repercusiuni favorabile si în schimburile cu Germania.

Chestiunea a fost tratata si în urmatorul Consiliu de Ministri. Cretianu si Papanace au expus teza lui Neubacher si raspunsul lor. Ei au explicat împuternicitului Reichului pentru chestiunile economice ca stabilirea unui nou curs al marcii, superior celui vechi, ar însemna o grea lovitura pentru economia nationala. Generalul Antonescu a aprobat atitudinea lor si li s-a cerut sa nu cedeze.
Mare mi-a fost mirarea ca dupa acest Consiliu, în care Generalul sustinuse ferm si categoric punctul de vedere al Ministerului Finantelor, în cursul vizitei lui la Berlin, 22- 24 Noiembrie 1940, si-a schimbat opinia si, în conversatiile economice avute cu acest prilej, a acceptat cererea lui Neubacher, adica urcarea marcii de la 50 la 60 de lei. La prima discutie avuta cu Generalul, dupa întoarcerea lui din Germania, mi-a marturisit, fara a ma privi în ochi, ci undeva pe pereti, ca a trebuit sa admita noul curs al marcii pentru a obtine împrumutul.
Conducatorul Statului ne administrase o noua lovitura joasa, între multe altele. Pe de-o parte, ne cerea sa rezistam pretentiilor germane, caci cel mai aprig oponent al propunerilor lui Neubacher era ministrul legionar Papanace. Pe de alta parte, ajuns la Berlin, îsi renega propria lui atitudine, anuleaza ordinul dat în Consiliul de Ministri si se supune exigentelor germane. Evident, noi am ramas descoperiti, niste naivi care nu ne pricepem „sa facem politica".
Ridicarea cursului marcii nu era nici cel putin justificata din punct de vedere al schimburilor dintre cele doua tari. România, în acea conjunctura europeana, avea mult mai mult de oferit decât Germania de dat. Petrolul românesc era vital pentru soarta razboiului si valoarea lui cântarea greu în acordurile dintre cele doua State. De alta parte, gratie nefericitei politici germane de întelegere cu Rusia, noi am iesit cu granitele ciuntite si cu o economie zdruncinata. Era de datoria Reichului, ca noul nostru aliat, sa ajute la refacerea economiei românesti si nu sa o încarce cu un nou tribut.
Ridicarea cursului marcii anula apoi într-o oarecare masura însasi valoarea împrumutului contractat de 600 de milioane de marci, deoarece pentru restituirea lui aveam la dispozitie un instrument de schimb mult mai slab. Exportul României trebuia sa creasca considerabil pentru a compensa noua scadere a monedei, pe baza unui curs artificial fixat.
Generalul Antonescu la Berlin a abandonat interesele economiei românesti pentru a capta bunavointa lui Hitler. În vreme ce miscarea aparea în ochii potentatilor celui de-al Treilea Reich, dupa aceasta incalificabila concesiune, ca o organizatie sovinista, care se opunea sistematic tuturor planurilor de colaborare cu Germania, Generalul se înalta în ochii lor ca un om politic realist si loial, singurul capabil sa integreze România în marele spatiu economic german.

19. CONFLICTUL DE LA MEDIAS

Conform ordinului primit de la Sinagoga, evreii din Ardeal si Banat vindeau pravaliile lor sasilor, evitându-i pe români. Am explicat într-un capitol motivele acestei politici. Fireste, minoritatea germana era satisfacuta ca întretine relatii privilegiate cu evreii în cumpararea bunurilor lor. Fara sa faca eforturi mari, îsi puteau mari reteaua lor de magazine si volumul lor de afaceri.
Pentru a nu fi tulburati de români în aceste operatii, sasii si evreii s-au pus de acord ca sa trateze în secret vânzarea pravaliilor, pentru ca autoritatile sa nu afle decât în momentul când actele erau încheiate si nu se mai putea reveni asupra tranzactiilor. Fenomenul fusese semnalat în întreg Ardealul si Banatul.
La Medias, conflictul între români si sasi pe aceasta tema luase aspecte mai aspre, care a pus atât guvernul cât si miscarea într-o situatie neplacuta. Incidentele au fost consemnate într-un raport al Ministerului de Interne, care a fost prezentat Conducatorului Statului si apoi a fost dezbatut si în Consiliul de Ministri:
Bucuresti, 18 Decembrie 1940
Ministerul Internelor Cabinetul Ministrului
"Am onoarea a face cunoscut ca, în urma cercetarilor facute, Prefectul judetului Târnava-Mare raporteaza:
l. În ziua de 27 Noiembrie 1940, pe când se aflau în gara Copsa Mica, toate autoritatile publice, prefectul, seful politiei, comandantul Legiunii de Jandarmi, în asteptarea trenului cu care se înapoia Dl. General Ion Antonescu, Conducatorul Statului – de fata fiind si Dl. General Vasiliu si Dl. Ministru Rioseanu, sasii din Medias au ocupat, prin echipe organizate, pravaliile evreiesti din centrul orasului, în numar de 10 (zece), pretextând ca au contracte de vânzare-cumparare cu evreii, când în realitate ei nici pâna astazi nu au perfectat aceste contracte.

Pusi în fata acestui atac prin surpriza si pentru a nu da loc la conflicte cu minoritatea saseasca si dupa ce, prin interventia Miscarii Legionare s-au procurat creditele necesare, s-a început si de Miscarea Legionara batalia cumpararii imobilelor jidanesti, care au mai ramas în Sighisoara, Medias si în restul judetului.
La operatia aceasta de cumparare de imobile, se cauta a se respecta în totul dispozitiile legale în vigoare. Faptul ca românii vor sa ajunga în aceasta regiune în proprietatea pravaliilor si al imobilelor jidanesti, explica toata nemultumirea si agitatia sasilor, care s-au erijat acum în ferventi aparatori ai jidanilor de pretinsele brutalitati la care evreii ai fi supusi din partea autoritatilor românesti. În realitate, ei urmaresc sa-i înlature pe români de la orice cumparari de bunuri care apartin evreilor. Prin lumina acestor date este a se vedea si incidentul din noaptea de 3-4 Decembrie 1940 de la Medias.
Organele de control ale Inspectoratului de Politie din Alba-Iulia au avut o atitudine mai aspra fata de câtiva evrei din Medias, care vroiau sa cedeze pravaliile lor exclusiv sasilor.
Garzile cetatenesti pe care sasii pretind ca le-au instituit cu prilejul acelui incident, pentru apararea populatiei, sunt în realitate niste echipe ce fusesera instalate în fata pravaliilor si în curtile pravaliilor evreiesti cu aproximativ o saptamâna înaintea acelui incident, cu scopul de a-i opri pe români sa intre în tratative cu jidanii pentru cumpararea pravaliilor sau imobilelor.
În ziua de 4 si 5 Decembrie, Prefectul judetului a fost la Bucuresti, chemat la Ministerul Coordonarii, iar în ziua de 5 Decembrie 1940, Dl. Comandant al Garnizoanei si al Pazei teritoriului judetului, Dl. Lt. Col. Antohi, s-a deplasat la Medias, luând masuri de ordine, comunicând Prefectului ca situatia nu prezinta nimic grav.
În ziua de 8 Decembrie, Prefectul judetului a cercetat personal chestiunea de la Medias si a constatat ca populatia româneasca este profund indignata de atitudinea Sasilor, care îi sprijina pe evrei si nu se împaca deloc cu ideea ca ar putea si românii sa cumpere pravalii ori imobile de la evrei. Ori, în agitatia si alarma pe care au dat-o evreii, ca o ironie a soartei, ei se vad aparati si încurajati în aceasta, tocmai de concetatenii nostri sasi".
Ministrul Afacerilor Interne, General Petrovicescu
Din examinarea acestui raport, facut de Prefectul Judetului Târnava Mare si însusit de Ministrul de Interne, General Petrovicescu, rezulta urmatoarele fapte:
l. Evreii vindeau pravaliile din proprie initiativa, fara constrângere, pregatindu-se sa paraseasca tara.
2. Evreii s-au pus de acord cu sasii sa le vânda lor pravaliile si, ca sa nu afle românii, sa duca tratativele în cea mai mare taina.
3. Pravaliile cumparate de sasi erau în centrul orasului si reprezentau comertul cel mai înfloritor al Mediasului.
4. Pusi în fata acestor fapte, au încercat si românii sa cumpere alte pravalii evreiesti, din ceea ce ramasese.
5. Românii s-au izbit si în aceasta încercare de aceeasi coalitie evreo-saseasca, interzicându-le accesul la alte bunuri evreiesti.
6. Sasii luau apararea evreilor, denuntând presupusele brutalitati pe care le-ar fi suferit din partea autoritatilor românesti.
7. Pentru a-i apara pe evrei, sasii au organizat niste pichete pe care le-au postat în fata pravaliilor evreiesti. În realitate, „pentru a-i înlatura pe români de la orice cumparari de bunuri care apartin evreilor".
8. Ca urmare, s-au petrecut o serie de incidente, fara gravitate, dar care indicau un anumit grad de tensiune între populatia româneasca si minoritatea germana de la Medias.
Acesta e filmul evenimentelor, asa cum rezulta din raportul Ministerului de Interne. Pentru miscarea legionara nu era decât motiv de îngrijorare sa se nasca incidente cu minoritatea germana, stiind prea bine ca aceasta minoritate se bucura de protectia puternicului Reich German. De alta parte, sasii din Ardeal erau camarazii nostri de ideologie în lupta contra comunismului. Am intervenit imediat la prefectul judetului ca sa tempereze zelul legionarilor, chiar daca dreptatea ar fi de partea lor. Astfel de actiuni ne faceau mai mult rau si aduceau mai mare paguba.
Dar originea acestor incidente era mult mai adânca. Erau consecinta lipsei unui plan economic, a unei directive, care sa organizeze economia nationala. Inconvenient pe care Generalul nu-l vedea sau se prefacea ca nu-l vede. Daca ar fi existat planul cerut de mine de la începutul guvernarii noastre, astfel de incidente nu s-a fi produs, deoarece în acest plan s-ar fi înglobat, relatiile noastre cu Germania si cu minoritatea evreiasca. Am fi stiut atunci cum sa procedam, în ce limite si pe ce etape. Acum mergeam înainte târâti de evenimente si nu dominându-le din perspectiva unei viziuni generale a realitatii economice românesti.

20. APOTEOZA MUNCITORIMII

Patura sociala care a simtit mai mult binefacerile guvernarii legionare a fost muncitorimea. Pentru taranime n-am putut face prea mult din cauza timpului prea scurt al guvernarii noastre. Singura ei multumire a fost ca nu mai era terorizata si batjocorita de odiosii de jandarmi. Dar taranimea era cu noi stiind ca ne vom îngriji si de soarta ei. În planul ce-l aveam, ne gândeam în primul rând sa punem la dispozitia plugarilor credite ieftine, esalonate pe mai multi ani, ca sa scape de împrumuturi oneroase la banci si de uzura evreilor. În revista *Muncitorul Legionar*, care aparuse în 10 Noiembrie, sub conducerea lui George Macrin, scriam urmatoarele:

"Odata cu România Legionara, începe pentru muncitorul român o era de dreptate si de omenie. Grija de soarta lui ne-a lasat-o însusi Capitanul, care a fost vesnic framântat de icoana celor chinuiti si napastuiti. Muncitorul Român paseste astazi mândru si senin pe drumul biruitor al Garzii de Fier. El stie ca o viata noua începe pentru el. El stie ca în curând suferintele lui vor apune si munca lui va fi rasplatita".

Horia Sima

Problema muncitorilor era mai la îndemâna de rezolvat, caci nu trebuia decât sa le impunem întreprinderilor sa se poarte mai omeneste cu ei, revizuindu-le scara de salarizare. În aceasta privinta, n-am cunoscut un moment de liniste, intervenind oriunde era nevoie pentru a usura viata muncitorului. Am povestit cum m-am dus la Malaxa si acesta a aprobat caietul de revendicari al personalului angajat la el, muncitori si functionari. Era o prima victorie pe frontul social al Noii României. A doua „descalecare" a mea în lumea muncitorilor a fost la Brad, în judetul Hunedoara, unde erau minele de aur ale societatii „Mica". Fusesem profesor în aceasta localitate si cunosteam starea de mizerie a muncitorilor care lucrau sub pamânt ca sa scoata aurul din maruntaiele lui.

La societatea „Mica" stapânea, pana la venirea noastra la conducere, Ion Gigurtu. Politica lui de salarizare a angajatilor varia dupa importanta politica si sociala a fiecarui grup. Era extrem de generos cu membrii Consiliului de Administratie, între care figurau de obicei oameni politici, cum era Octavian Goga. Platea bine cadrul de conducere al întreprinderii, directori si ingineri superiori. Era destul de zgârcit cu micii functionari, iar pe cei care se trudeau mai mult, pe muncitorii care scormoneau dupa aurul din mina, îi trata ca pe niste paria, platindu-i mizerabil.

În timp ce se purta atât de hain cu muncitorii, a lasat sa se construiasca pe o înaltime din apropierea Bradului un sanatoriu pentru tuberculosi, vrând sa arate grija ce-o poarta muncitorimii. În loc de a le da salarii mai bune, pentru a nu deveni tuberculosi, le oferea camere de spital pentru a-si scuipa plamânii! Gigurtu se prefacea pe deasupra ca este un adept al miscarilor nationaliste, când în realitate era un trimis al Regelui în mijlocul lor, pentru a le tine sub control, cu ajutorul mijloacelor de care dispunea. În vara anului 1940, si-a dezvaluit adevarata identitate politica: prea supus servitor al Majestatii Sale. În criza care a precedat alungarea de pe tron a Regelui Carol, a cerut Generalului Antonescu „sa traga în legionari!".

Dupa cuvântarea mea de la Brasov din 9 Octombrie, în care am denuntat atrocitatile maghiare din Ardealul de Nord, m-am repezit la Brad ca sa rezolv la fata locului si problema acestor muncitori si le-am vorbit de pe o tribuna improvizata. Am evocat lupta si sacrificiile Capitanului pentru tara flamânda si goala, le-am explicat conceptia lui despre drepturile si datoriile muncitorului si le-am amintit mila ce-o simtea pentru muncitorii care lucreaza sub pamânt, carora trebuie sa li se faca dreptate înaintea tuturor. Pentru asta am venit si eu în mijlocul lor ca sa le aduc vestea cea buna ca soarta lor se va schimba sub regimul legionar.

Ma uitam la ei, vreo doua mii de oameni. Toti, fara exceptie, aveau fetele supte si palide, privirea stinsa si spinarile încovoiate înainte de vreme. Erau oameni între 20-40 de ani. La cuvintele mele, n-au raspuns nici cu aplauze si nici macar cu aprobari din cap. Stateau închisi în durerea lor. O multime apatica, fara interes. Un scepticism ancestral îi povatuia sa nu mai creada în nimeni. Venisera atâtia politicieni, în jurul alegerilor, promitându-le marea cu sarea, încât se îndoiau si de spusele mele.

Dar, de asta data n-a fost asa. A doua zi li s-a anuntat de directie urcarea salariilor. Pâna atunci un muncitor lucrând opt ore sub pamânt, primea 45 de lei pe zi. Din acel moment salariile lor s-au dublat, ajungând la 90 de lei pe zi. Nu le venea sa creada! Proportional, s-au anuntat îmbunatatiri si pentru micii functionari care erau cei mai napastuiti. M-am informat cu cât ar apasa ridicarile de salarii asupra bugetului întreprinderii. La un beneficiu net anual de 200 milioane... doar 6 milioane! Îi mai ramâneau directiei 194 de milioane anual pentru a le distribui actionarilor si politicienilor.

Un al treilea episod din viata muncitorimii române sub regimul legionar s-a petrecut la minele de carbuni de Petrosani. Într-o zi vine la mine la Presedintie o delegatie a minerilor de pe Valea Jiului, pentru a ma anunta ca sunt decisi sa recurga la greva daca nu li se aproba maririle de salarii cerute de ei.
– Bine, le-am spus. Sa vedem despre ce este vorba. Ce cereti?
Îmi expun doleantele lor. O ridicare de salarii între 8-12 procente, dupa natura muncii prestate. Cererile lor nu numai ca erau rezonabile, ci modeste, în comparatie cu salariile mici pe care le primeau.
– Si pentru atâta lucru vreti sa declarati greva?
– Domnule Ministru, alta data când am încercat sa obtinem îmbunatatiri si am facut greva, am fost împuscati.
– Acum vremurile s-au schimbat, dragii mei. Acum sunteti voi stapâni pe tara, cu alti români, cu toti românii. A încetat exploatarea. Nu mai e nevoie sa faceti greva. Voi da dispozitii comisarului de românizare ca sa va împlineasca îndata cererile, pe baza tabloului pregatit de voi.
Oamenii nu stiau cum sa-mi multumeasca. Asa ceva nu mai vazusera.
La „Resita", controlata de Malaxa, la Hunedoara, la uzinele Nadrag, Calan si Titan, în industria petrolifera, prin acelasi procedeu expeditiv, s-a ridicat simtitor nivelul de viata al muncitorului. Într-o vizita la IAR-Brasov, am ascultat cererile muncitorilor, prezentate de o delegatie legionara, si l-am rugat pe Popescu-Botosani, directorul întreprinderii, sa le ia imediat în considerare.
Paralel, Vasile Iasinschi, Ministrul Muncii, printr-o serie de decizii întelepte, a stabilit un minimum de salarii pentru micile întreprinderi si chiar pentru lucratori, calfele si ucenicii care erau angajati la meseriasi-patroni. Muncitorimea se simtea ocrotita si aparata sub regimul legionar. Nu mai era exploatata pâna la sânge de patroni fara inima sau de întreprinderi straine de viata neamului nostru. Dar Vasile Iasinschi nu urmarea ca impunând salarii minime pentru muncitori sa-i puna în conflict cu patronii si sa creeze din ei o tabara dusmana întreprinzatorilor, cum era obiceiul comunistilor. Ministrul îsi însusise idealul miscarii, de a realiza înfratirea muncitorilor cu patronii pe baza unui echilibru just între remuneratie si productie. Cu prilejul inaugurarii salii de mese a lucratorilor de la Fabrica de tabacarie si încaltaminte *Grigore Alexandrescu*, la 1 Decembrie 1940, Iasinschi a tinut o însemnata cuvântare cu caracter programatic, pentru orientarea ministerului ce-l conducea:
„Fiecare întreprindere, a spus el, are tendinta sa se dezvolte, sa ajunga mare. Si întreprinderile *Grigore Alexandrescu* la origine au fost mici. Începutul acesta trebuie respectat, pentru ca respectându-l pe el, ne respectam pe noi. Nu se poate ca aceasta fabrica mare sa nu se fi ridicat la proportiile de astazi, din acea meserie rudimentara, decât prin munca în momentele acestea, când suntem nevoiti a galopa la pas cu evenimentele, nu am procedat înca la organizarea propriu-zisa a muncii. Asta nu înseamna ca nu ne gândim serios la aceasta problema. Intervenind scumpetea vietii, ne-am gândit în primul rând sa trecem peste greutatile actuale. Aceasta nu înseamna ca muncitorul sa se anchilozeze în aceste preturi maximale. Muncitorul trebuie stimulat, pentru a întelege frumusetea lucrului bine efectuat. Inteligenta si priceperea muncitorului trebuie rasplatite. Emulatia la mestesug trebuie încurajata. Muncitorul care da un produs cât mai bun contribuie si la progresul patronului, si astfel armonia dintre muncitor si patron va fi o realitate".
Alaturi de mineri, cei mai nenorociti, cei mai dezavantajati de soarta, erau muncitorii si muncitoarele din fabricile de textile. Sub regimul nostru acesti muncitori si-au recapatat dreptul la viata. Cele mai multe din uzine erau în mâinile evreilor si acestia nu se interesau decât de câstig, neîngrjindu-se de elementarele conditii de igiena. Localuri mizerabile, neaerisite, în care respiratia era îngreunata si de praful si scamele ce se desprindeau din baloturile de lâna si bumbac. Muncitorii textilisti erau total la discretia patronilor, care, prin mijloacele lor de coruptie, aveau de partea lor, în conflictele ce se iveau, autoritatile Statului, de la jandarm pâna la asa zisii inspectori de la Ministerul Muncii. Salariile erau fixate suveran de directorii întreprinderilor, fara posibilitatea vreunei contestatii. Pe cât erau de mici aceste salarii, pe atâta se faceau si mai mici în anumite perioade ale anului, când fabrica nu lucra la randamentul maxim, deoarece stocurile fixate fusesera atinse. Cei ce protestau, erau pur si simplu concediati si familiile lor ramâneau pe drumuri. Sub regimul nostru, aceste scene degradante nu s-au mai întâmplat. Prin masurile luate, sub supravegherea Ministerului Muncii, s-au realizat îmbunatatiri substantiale în scara de salarizare, în igiena localurilor, iar urâtele moravuri patronate de odinioara au disparut. Cu aceste masuri, miscarea a câstigat vertiginos în popularitate, iar comunismul si-a pierdut orice atractie în mase, fiind redus la o expresie inofensiva, a agitatorilor de profesie, înfeudati Rusiei bolsevice. Dupa expulzarea noastra de la putere, Generalul Antonescu si exploatatorii care s-au concentrat în jurul lui ne-au acuzat ca prin aceste ridicari substantiale de salarii, mai ales în industria grea, am bolsevizat tara! Îi durea pe acesti domni. În realitate

am scapat tara de bolsevism, ideologia comunista pierzându-si mediul unde sa se implanteze, mizeria maselor populare.

21. CINCI MILIARDE SAPTE SUTE SAPTEZECI SI PATRU MILIOANE DE LEI

La aceasta cifra impresionanta, comparând cu bugetul Statului de atunci, s-au ridicat economiile realizate sub regimul legionar, în perioada Septembrie-Decembrie 1940. Bani disponibili pentru alte scopuri si alte nevoi ale natiunii. Ziarul *Buna Vestire* din 3 Ianuarie 1941 a publicat pe prima pagina un articol semnat de Constantin Ghidel, în care autorul comenteaza aceste stralucite rezultate bugetare aratând ca sunt rodul severei administratii a banului public sub guvernul legionar si al muncii pline de devotament a întregului popor. Reproducem acest articol care reda mai bine decât noi astazi, în termeni inspirati de actualitatea momentului, procesul de însanatosire a economiei nationale.

5 774.000.000

"Regimul national-legionar, prin Domnul General Ion Antonescu, Conducatorul statului român, a facut tarii cu ocazia sfârsitului de an un bilant al realizarilor sale dupa patru luni de guvernare.

Într-un timp atât de scurt, pe care vechile regimuri îl foloseau numai pentru orientarea generala si fixarea retributiilor membrilor din Societatea anonima care era partidul, noul regim politic al României a reusit, cu toate vicisitudinile vremurilor, sa realizeze o economie de 5.774.000.000 lei.

Daca aceasta cifra a fost atinsa în împrejurarile atât de grele prin care a trecut tara noastra, cu hotarele sfâsiate, cu un exod de refugiati în mare parte functionari care grevau bugetul public, cu un pasiv enorm la încasarile Statului prin luarea unor provincii cu industrii bogate si în plina activitate, cu toate loviturile pe care factorii naturii – cutremurul – le-au cauzat materialiceste aproape în toata tara, apoi ce economii se puteau face în trecut, când nici o piedica nu lovea mecanismul normal de functionare al Statului?

De abia acum noi cetateni umili ai acestei tari care ne duceam grijile si nevoile cum numai Dumnezeu putea sa stie, pentru binele si propasirea acestei tari, vedem jaful pe care partidismul l-a facut în gospodaria noastra publica.

A fost o iresponsabilitate totala. De altfel cine putea sa raspunda la partid? În aceasta societate anonima pe actiuni al carui singur scop era jefuirea patrimoniului national si pricopseala membrilor în dauna natiunii?"

Este adevarat ca la capitolul excedentului bugetar intrau si economiile realizate prin desconcentrari de trupe. Conducatorul Statului, în darea lui de seama publicata la sfârsitul anului pentru a înfatisa înfaptuirile regimului, evalueaza economiile de la Ministerul Armatei, de pe urma desconcentrarilor, la doua miliarde si jumatate. Cifra pare exagerata, deoarece desconcentrarile nu au început decât la 15 Noiembrie 1940. Dar chiar daca ar fi asa, mai ramân trei miliarde doua sute saptezeci si patru milioane, care se datoreaza exclusiv muncii, cinstei si corectitudinii acestui guvern.

Toti defaimatorii mai vechi si mai noi ai miscarii legionare ar fi trebuit sa se întrebe cum a fost posibil ca într-o tara „în plina anarhie", cum a fost descrisa mai târziu în *Pe Marginea Prapastiei*, sa se depaseasca în câteva luni gravul dezechilibru economic si sa se realizeze acest progres uluitor? Bugetul Statului era o oglinda a încrederii cetatenilor în regim, al ordinii care domnea în tara si al spiritului cu care lucrau sutele de mii de legionari pentru a usura soarta neamului nostru lovit de atâtea calamitati.

Sunt anumiti factori care trebuie luati în considerare daca vrem sa întelegem aceasta grabnica însanatosire economica a tarii:

1. Ministrii nu mai pradau Statul, cum era obiceiul pamântului sub regimurile anterioare. Ei se multumeau cu leafa lor modesta, neîndestulatoare pentru multiplele obligatii cele aveau ca ministri, de vreo 35.000 lei lunar. Ministrii legionari nu s-au atins de fondurile secrete ce le aveau la dispozitie. Sub guvernarile anterioare, ministrii profitau de situatia lor în Stat pentru a-si crea surse paralele de venituri, fie din fondurile secrete fie din diverse concesiuni ce le faceau, calcând legea, particularilor sau întreprinderilor, fiind cointeresati în schimb în afacerile lor.

2. Toata tara îsi platea cinstit impozitele. Plateau taranii având convingerea „ca nu se mai fura". Platea patura mijlocie de meseriasi si negustori pentru a ajuta actiunea de românizare a comertului. Plateau evreii de teama, neputând sa mai însele Statul; plateau pentru prima oara cinstit si întreprinderile liberale, nemaiputând sa se sustraga platii impozitelor. Într-un consiliu de ministri, Papanace a declarat ca fabrica „Letea", al carei presedinte era Dinu Bratianu, avea o restanta de impozite de 20 milioane de lei!

3. Aparatul Ministerului de Finante, administratori financiari, controlori, perceptori, devenise mai eficace la încasarea impozitelor, temându-se de sanctiuni. Pâna la guvernarea noastra si cel mai mic functionar de la Finante îsi rotunjea veniturile cu bacsisurile ce le primea de la contribuabili, pentru a le trece cu vederea impozitele reale – sume ce se pierdeau pentru Stat.
Facând uz de aceste economii, care se datorau stradaniei întregului popor, Generalul s-a aratat generos fata de o singura categorie: militarii. Dintr-o trasatura de condei, în ajunul Craciunului, a sters toate datoriile ce le aveau ofiterii la „Casa Ostirii" – datorii care urcau la 500 de milioane lei. Pentru alte categorii de slujbasi ai statului n-a aratat aceeasi marinimie. Nu s-a gândit sa suprime curbele de sacrificiu introduse sub guvernul Iorga-Argetoianu si nici n-a respectat gestul de compensatie cu datoriile contractate de învatatori, preoti si profesori la respectivele lor case de credit. Îl interesa armata, pentru ca **SE GÂNDEA SA FACA DIN NOU APEL LA EA CA INSTRUMENT CONTRA LEGIUNII SI CONTRA NATIEI.**

22. CRESTEREA DEPUNERILOR BANCARE

Începând din luna Martie 1939, depunerile bancare au început sa scada din cauza nesigurantei politicii noastre externe. În primavara acestui an se fac mari concentrari de trupe la granita de vest, dupa ocuparea Cehoslovaciei de catre diviziile germane. Teama de un eventual razboi, în care ar putea intra si România, a determinat populatia sa-si retraga banii ce-i avea depusi atât la Casa de Economii cât si la bancile particulare.
Aceasta scadere continua a depunerilor bancare s-a oprit abia la în Septembrie 1940, dupa instalarea Statului National-Legionar. Din acest moment a început un fenomen invers, de sporire a economiilor particulare la banci. Tendinta s-a accentuat în lunile urmatoare, încât, în Decembrie 1940, Casa Nationala de Economii si Cecuri a adus la cunostinta publicului vestea îmbucuratoare ca în ultimele trei luni cuantumul depunerilor la aceasta institutie a crescut aproape cu un miliard de lei! Dar nu numai Casa Nationala ci, paralel, toate bancile de reputatie bine stabilita au înregistrat sporuri importante la sectia depunerilor.
Contrar provocarilor de panica, ce spuneau ca luându-se masuri contra evreilor se va produce un haos economic, publicul a reactionat în sens pozitiv, acordând încredere politicii economice a guvernului legionar. Cum se explica aceasta încredere? Ea are un fundament real. Mai întâi, cu venirea Legiunii la putere, lumea care avea bani lichizi în pastrare, stia ca-i poate încredinta acum fara grija institutelor de credit ale Statului, deoarece exista garantia unor oameni corecti si priceputi în posturile de raspundere.
În al doilea rând, încrederea a revenit si din cauza risipirii necunoscutei externe. Cu încadrarea României în Axa si certitudinea granitelor ce ne-au ramas, Românii au început sa priveasca cu optimism viitorul, sperând în vremuri mai bune.
În al treilea rând, mersul general al economiei românesti promitea o crestere a prosperitatii. Însamântarile de toamna au depasit cu mult cota anilor precedenti, încât se astepta o recolta bogata la vara viitoare. Debuseurile pentru cereale erau asigurate prin conventia cu Germania, care se mai angajase ca la primavara sa trimita si un numar important de tractoare si masini agricole. Toti acesti factori conjugasi au creat efectul psihologic necesar pentru restaurarea încrederii maselor populare în economia nationala. Afluenta depunerilor la banci era o dovada a înviorarii si întaririi fortelor de productie ale natiei.

23. PROTESTUL LUI NEUBACHER

Era dupa Anul Nou. Prin 8-9 Ianuarie 1941, când primesc un telefon de la Neubacher, rugându-ma sa trec pe la biroul lui pentru a-mi comunica o chestiune importanta. Nu-mi poate vorbi în cabinetul meu de la Presedintie, caci vrea sa fim singuri. M-am dus imediat. Neubacher îsi avea resedinta pe Strada Wilson, în localul fostei Legatii austriece. Ministrul economic al Reichului era un om cald si expansiv. De asta data m-a salutat cu raceala si, fara nici o introducere, mi-a întins o hârtie scrisa de mâna lui, spunându-mi ca era o nota de protest din partea guvernului Reichului pentru atitudinea neamicala a miscarii legionare în relatiile economice germano-române. Am început sa citesc nota si pe masura ce înaintam în lectura ei, tonul se înasprea acuzându-ne în final de sovinism în colaborarea economica cu Germania. În convorbirea ce-a urmat, mi-a citat mai multe cazuri în care comisarii de românizare au blocat tratativele cumparatorilor germani cu evreii. Ceea ce l-a umplut de revolta si l-a determinat sa-mi predea aceasta

nota, a fost o recenta întâmplare de la Brasov. Un grup german vrând sa achizitioneze marele magazin textil al evreului Neumann, s-a izbit de refuzul comisarului de românizare, sprijinit, de autoritatile locale. Contractul nu s-a putut încheia. I-am raspuns ca voi cerceta cazul de la Brasov si daca s-a savârsit vreo ilegalitate, grupul german va primi satisfactie. În ceea ce priveste nota de protest, i-am exprimat nedumerirea si amaraciunea mea. Nu ma asteptam la acest demers tocmai din partea lui, cunoscut ca prieten si sustinator al miscarii. Cum suntem camarazi si luptatori pentru acelasi ideal, când se ivesc incidente de acest gen, explicabile prin complexitatea problemelor ce se pun guvernarii noastre, ele ar trebui rezolvate prin buna întelegere, fara a crea tensiuni inutile si daunatoare.
În acel moment, ma framânta gândul sa-i spun adevarul, aratându-i ca în toata actiunea de românizare a întreprinderilor evreiesti, noi suntem executantii unui ordin care vine de la Conducatorul Statului si cel mai nimerit lucru ar fi sa i se adreseze lui pentru a-si clarifica politica fata de Germania. Dar iarasi ma retinea sentimentul, ca de atâtea ori, sa nu apar în postura mizerabila a unui intrigant care-si pâraste seful, pentru cine stie ce beneficii personale. Si am tacut din nou, luând asupra noastra o raspundere pe care nu o aveam.
În ceea ce priveste incidentul de la Brasov, n-am mai avut timp sa-l lamuresc. Evenimentele s-au precipitat, prinzându-ne pe toti în hora lor fatala.

24. DESFIINTAREA COMISARILOR DE ROMÂNIZARE

Cu câteva zile înainte de lovitura de Stat a Generalului Antonescu, ma agraieste Mihai Antonescu, întrebându-ma ce facem cu legea comisarilor de românizare, caci vin tot mai multe plângeri.
– Dupa mine, i-am spus, poate fi desfiintata. Nu e o lege inspirata de miscare. Este creatia fostului ministru al economiei, Leon, si de la început mi-am dat seama de dificultatile ce le vom avea în aplicarea ei. Sunt satul si eu de reclamatiile ce vin, caci toate se sparg în capul miscarii, ca si cum noi am fi raspunzatori de faurirea acestei legi.
Ca urmare a acestei convorbiri, Cancicov si Mihai Antonescu au întocmit decretul-lege de desfiintare al comisarilor de românizare, care a aparut în *Monitorul Oficial* din 19 Ianuarie 1941.
Cum desfiintarea comisarilor de românizare s-a petrecut cu o zi înainte de dezlantuirea atacului antonescian contra Legiunii, 20 Ianuarie 1941, s-a dat interpretarea, atât în rândurile adversarilor cât si în lumea legionara, ca a fost o masura premergatoare rupturii ce-a urmat. În realitate, desfiintarea comisarilor de românizare s-a facut cu consimtamântul meu si în momentul acela nu aveam de unde sa stiu ca Generalul ne va sari în spate.
Evident, în cercurile germane suprimarea comisarilor de românizare a fost primita cu satisfactie, caci se elimina influenta legionara în economie, raspunzatoare, chipurile, de blocarea intereselor germane în România, în timp ce Generalul îsi netezea imaginea ca un om accesibil cererilor lor.
E semnificativ faptul ca în decretul-lege din 19 Ianuarie 1941 se interzicea întreprinderilor unde au existat comisari de românizare de a face acte de cumparare si de vânzare si alte modificari ale patrimoniului lor, fara de aprobarea Ministerul Economiei Nationale. „Statul, spunea Mircea Cancicov în expunerea de motive, trebuie sa paseasca la organizarea unui sistem de conducere si de control unitar, pentru a pregati viitoarea reforma de reconstructie a vietii economice”. Ni se dadea dreptate noua, ministrilor legionari, care am combatut chiar de la originile ei legea comisarilor de românizare – o recunoastere tardiva – adoptându-se formula propusa de noi, a unui control central al vânzarii bunurilor evreiesti. Nu stiu în ce masura s-a aplicat acest control dupa plecarea noastra de la putere.

25. PERFIDIA GENERALULUI ANTONESCU

În trei luni si jumatate de regim legionar s-au realizat mari îmbunatatiri în administratia publica, fapt cu atât mai vrednic de remarcat cu cât am guvernat în împrejurarile catastrofale pe care le-am mostenit de la fostul regim. Cu granitele prabusite, cu o treime din teritoriul national pierdut, cu sute de mii de refugiati, cu un an agricol sarac, guvernul nostru, într-un timp-record, a reusit nu numai sa normalizeze situatia economica a tarii, dar sa si prezinte la sfârsitul anului un bilant excedentar, care întrecea toate asteptarile.
Pentru a verifica acest fapt, avem la dispozitie chiar darea de seama a Generalului Antonescu de la sfârsitul anului 1940, publicata sub numele de „Înfaptuirile guvernului de la 6 Septembrie la 31 Decembrie 1940”. Aceasta declaratie oficiala nu mai lasa nici un dubiu asupra rolului fecund si creator al legionarismului în viata de Stat. Vom extrage din acest document numai acele parti, vom selectiona numai

acele realizari sociale si economice, numai acele „înfaptuiri" în care rolul miscarii a fost determinant în progresul realizat.
I. *Refacerea agricola a tarii*. Semanaturile de toamna s-au realizat pe o suprafata de 2.389.555 hectare, fata de numai 1.660.000 în anul 1939. Diferenta este enorma, caci înseamna un spor de 39 la suta. Pregatirea ogoarelor pentru însamântarile de primavara însumeaza alte 1.300.000 hectare. Acest rezultat exceptional în agricultura se datoreaza prefectilor legionari si organizatiilor noastre, care aveau ramificatii pâna în ultimul catun. Cuiburile de legionari i-au îndemnat si încurajat pe tarani sa iasa la câmp cu plugurile si sa lucreze din toate puterile pentru a nu lasa nici un petec de pamânt necultivat. Fara acest urias efort de ultima ora, tara ar fi cazut prada foametei în anul viitor.
II. *Ridicarea nivelului de trai al muncitorimii*. În darea de seama a Generalului se recunoaste ca salariile muncitorilor s-au marit sub regimul legionar, dupa regiuni, între 30 si 70 la suta. Si aceasta „înfaptuire" este opera exclusiva a miscarii. Am aratat în capitolele anterioare cum am intervenit personal la marile întreprinderi pentru protectia muncitorimii si cum, paralel, Vasile Iasinschi, Ministrul Muncii, a fixat o scara de salarizare minima pentru toate categoriile de lucratori.
III. *Ajutorarea populatiei evacuate.* Refugiatii din Ardealul de Nord, din Bucovina de Nord si din Basarabia au fost sprijiniti de Stat în doua feluri: prin ajutoare imediate, care li s-au acordat pentru a face fata primelor nevoi, pâna vor putea sa-si înjghebeze o noua existenta si, în continuare, prin plasarea lor în functii si munci corespunzatoare ocupatiei lor anterioare, fie la Stat fie în întreprinderi particulare fie în agricultura. Pâna la 15 Noiembrie 1940, spune comunicatul, au fost repartizati în administratia Statului cea mai mare parte a slujbasilor din teritoriile pierdute: 32.231 de preoti, învatatori si functionari; 427 avocati au putut sa-si reia activitatea în diferite barouri, primind prime de asezare; medicii si farmacistii au fost repartizati în noi posturi; taranilor refugiati li s-au pus la dispozitie pamânturi arabile din disponibilitatile Statului; studentii si-au gasit locuri în camine, iar elevii au fost reintegrati în diverse licee din tara.
Toate aceste operatii de asezare a sutelor de mii de refugiati au cazut în sarcina ministrilor legionari; Corneliu Georgescu, Subsecretar de Stat pentru Colonizare si Populatia Evacuata; Vasile Iasinschi, Ministrul Muncii, Sanatatii si Ocrotirilor Sociale; Traian Braileanu, Ministrul Educatiei Nationale si al Cultelor; General Petrovicescu, Ministrul de Interne. Toti s-au achitat în mod stralucit de misiunea lor, rezolvând repede si eficace toate problemele refugiatilor.
IV. *Actiunea „Ajutorului Legionar".* Comunicatul face cunoscut ca, pentru a usura viata refugiatilor, „Ajutorul legionar" a înfiintat cantine cu pret redus pe lânga fiecare Prefectura. Dar în afara de mesele platite, „Ajutorul Legionar" a distribuit 500.000 de mese gratuite populatiei lipsita de mijloace. Gratie miscarii legionare nu mai existau oameni care sa moara de foame în România.
V. *Exproprierea proprietatilor rurale ale evreilor.* Generalul pune în contul „înfaptuirilor" guvernului si exproprierea a 56.430 hectare, a morilor si întreprinderilor forestiere aflate pâna atunci în stapânirea evreilor. Dupa cum am aratat mai sus, exproprierea bunurilor rurale evreiesti se datoreaza initiativei miscarii legionare. O parte a acestor bunuri a servit la reasezarea populatiei refugiate. Li s-au dat taranilor pamânturile arabile, iar alti refugiati au fost numiti functionari la morile si întreprinderile forestiere expropriate.
VI. *Excedent bugetar de 5.774.000.000*. Cum de s-a ajuns la aceste economii fabuloase într-un timp atât de scurt? Cum de s-a realizat acest miracol economic? Explicatia ne-o da tot comunicatul Generalului. Încasarile Statului au crescut considerabil, exact imediat dupa instaurarea guvernului legionar. Iata cifrele comparative:
Septembrie 1940, s-au încasat 3.502.400.000 lei fata de numai 2.768.800.000 lei în luna Septembrie a anului anterior, 1939.
Octombrie 1940, s-au încasat 3.874.260.000 lei fata de numai 2.766.000.000 în Octombrie 1939. Si asa mai departe, plusul de încasari mentinându-se la aproximativ un miliard de lei în lunile urmatoare. Am explicat, într-un capitol anterior, de unde a venit acest supliment de încasari în arca Statului.
Excedentul de 5.700.000.000 se mai datoreaza si severei administratii a banului public sub regimul legionar. Economiile realizate sunt imaginea fidela a unor ministri constienti de raspunderea lor fata de Stat.
Pentru toate aceste „înfaptuiri", Generalul n-a avut nici un cuvânt de recunostinta si multumire, nici când a publicat aceasta dare de seama si cu atât mai putin mai târziu, când s-a despartit de noi în modul odios în care a facut-o, atacându-ne pe la spate. Si-a însusit aceste realizari ca si cum ar fi fost opera lui

exclusiva, ignorând munca si sacrificiile miscarii. Orice om cu mintea sanatoasa trebuie sa se întrebe cum se poate ca o tara aflata „în convulsiunile anarhiei” sau pe „marginea prapastiei”, dupa termenul predilect de mai târziu al generalului, sa poata prezenta, într-un interval atât de scurt, un bilant economic atât de îmbucurator? Trebuie sa presupunem ca colaborarea miscarii la guvernare a reprezentat un coeficient de munca intensiva, de sacrificiu zilnic si de patriotism curat, pentru ca sa poata face acest salt impresionant în economie. Daca acest ritm de guvernare ar fi continuat, s-ar fi creat din România o oaza de prosperitate în Europa, cu toata calamitatea razboiului.
În loc de a recunoaste si rasplati munca noastra dezinteresata si rodnica pentru neam Generalul Antonescu, dupa ce a ajuns singurul stapân al tarii, ne-a coplesit de cele mai infame acuzatii, care dovedesc josnicul sau caracter. Noi am fost ca niste soldati care am fost trimisi de Seful Statului pentru a ocupa niste pozitii economice înaintate, cu scopul de a feri patrimoniul national sa nu cada în mâna altor straini. Desi înzestrati cu mijloace precare, ne-am facut datoria cum am putut, fiind convinsi ca Generalul Antonescu împartaseste aceleasi îngrijorari pentru soarta economiei nationale. Nu ne puteam imagina ca mai târziu, renegându-si propriile lui idei si decizii, sa ne dezavueze si sa ne acuze de savârsirea unor fapte pe care el însusi le ordonase. O asemenea miselie era peste putinta noastra sa concepem. L-a întrecut chiar si pe Regele Carol, care ne era cel putin dusman declarat.
Generalul s-a ridicat pe mormintele noastre, ne-a invitat sa participam la laurii victoriei într-o guvernare comuna, ne-a solicitat ca sub patronajul sau sa dam batalia de românizare a comertului si industriei, pentru ca apoi sa faca stânga împrejur si sa apuce un alt drum, desolidarizându-se de noi si de tot ce-am facut împreuna în domeniul românizarii, sub propria lui conducere. Pentru a face pe placul evreilor si pentru a capta bunavointa Germanilor, ne-a azvârlit în rândurile celei mai josnice spete de delicventi, acuzându-ne de furturi, violente si însusiri de bunuri straine, desi stia prea bine ca n-au nici un fundament, cu circumstanta agravanta ca aceste presupuse „delicte” au fost acte care au emanat din tronul propriei lui autoritati de Sef de Stat.
Aceasta conduita dementa, aceasta lipsa elementara de omenie fata de niste colaboratori loiali, nu putea duce decât la catastrofa. Au fost ofensate toate valorile morale si politice ale natiei noastre.

26. ...SI PERFIDIA LAMENTATIILOR EVREIESTI

În diverse publicatii belice si postbelice, evreii se plâng copios de „jafurile” ce le-au suferit sub regimul legionar. Lucrurile trebuie puse la punct, caci evreii pun în acelasi cântar si evalueaza la acelasi nivel pierderile lor materiale suferite în aceasta perioada, fara sa faca nici o distinctie asupra provenientei lor, asupra cauzelor care le-au provocat. Toate le atribuie în bloc „abuzurilor”, „amenintarilor”, „jafurilor” si „violentelor” legionare. Toate pagubele lor îsi au originea în aceasta dezlantuire de ura a „instinctelor primare” ale legionarilor. Daca citesti incriminarile lor, atunci ai impresia ca în timpul guvernarii noastre bande de legionari cutreierau tara de la un capat la altul, îi terorizau-pe evrei si îi obligau sa le vânda pe preturi de nimic pravaliile sau casele lor.
E un tablou fantezist, total îndepartat de realitate. Dar asa e obiceiul lor. Pentru orice presupusa nedreptate suferita într-o tara, umplu mapamondul cu plângerile lor. Se spunea pe la noi: „daca tragi pe un ovreiu de perciuni la Hârlau, se cutremura New York-ul de „bestialitatile” suferite de ei în România”.
Noi nu contestam ca s-au petrecut si ilegalitati, ca au fost si cazuri de pravalii luate sub amenintare, abuzuri savârsite de elemente care nu s-au integrat în mentalitatea de Stat, dar a afirma ca toate pierderile de bunuri evreiesti din perioada guvernarii legionare se datoreaza unor acte de „vandalism” legionar, este un basm. Evreii sunt experti în arta de a amplifica la infinit nedreptatile ce le-au suferit.
Pentru a restabili adevarul, trebuie sa examinam factorii care au afectat bunurile evreiesti în perioada guvernarii legionare, trebuie sa disociem ceea ce s-a savârsit legal si cu o împuternicire legala, de aceea ce a putut constitui un delict contra proprietatii private, trebuie sa defalcam din blocul lamentatiilor partea care nu poate fi atribuita unei transgresiuni a legii. Pentru a aprecia la justa lor valoare pierderile evreiesti din aceasta epoca, trebuie sa le trecem prin mai multe site si numai ceea ce va ramâne din aceste expertize succesive, poate întra în categoria „abuzului” si a „delictelor”.
1. *Bunuri cazute sub legile de expropriere a proprietatilor rurale evreiesti.* Evreii n-au fost alungati din aceste proprietati prin amenintari, n-au fost jefuiti de ele, ci aceste bunuri au întrat în proprietatea Statului în virtutea unei legi, ramânând sa se dispuna mai târziu de folosirea lor. Legionarii n-au devenit stapânii acestor bunuri, ci le-au luat în primire, unde era cazul, în calitatea lor de functionari ai Statului.

A fost acest procedeu legal? A fost un atentat la sacrosanta proprietate privata si au evreii dreptul sa se plânga? Nu e pentru prima oara când Statul Român purcede la exproprieri de folos obstesc. Sub Domnitorul Cuza, au fost expropriate mosiile mânastiresti si pamântul împartit la tarani. Dupa primul razboi mondial, guvernele de atunci au întocmit legi care au expropriat mosiile marii boierimi. S-a vorbit atunci de acte de violenta, de abuzuri, de deposedare ilegala? O serie de cetateni ai tarii au suferit pagube uriase de pe urma acestor exproprieri, dar fiind o lege de interes obstesc, s-au resemnat. De ce evreii sa faca exceptie? Numai pentru ca sunt evrei? Statul era în dreptul lui sa exproprieze bunurile lor rurale, constatând ca devenisera un balast social, care ameninta sanatatea fizica si integritatea morala a taranimii. A fost o lege de ocrotire a paturii taranesti.
În consecinta, din capitolul lamentatiilor evreiesti trebuie sa scoatem acele bunuri pe care le-au pierdut în virtutea unei legi.
2. *Legea comisarilor de românizare*. Aceasta lege, cum am aratat în capitolul respectiv, este o lege de provenienta strict antonesciana. De repercusiunile ei asupra averilor, evreii îi pot acuza cel mult pe autorii acestei legi, în speta Generalul, Leon si Mihai Antonescu.
Nu trebuie uitat apoi ca aceasta lege a fost provocata tocmai de graba lor de a se desface de marile lor întreprinderi, cautând de predilectie sa le vânda nemtilor. Legea nu era îndreptata atât împotriva lor cât sa împiedice coproprietatile evreiesti sa cada în mâna altor straini.
De altminteri, evreii n-au avut prea mult de suferit de pe urma acestei legi, deoarece în cazurile în care au încheiat tranzactii cu germanii, germanii însisi s-au îngrijit ca sa intervina la Ministerul Economiei, prin Neubacher, pentru a anula numirea comisarilor de românizare de la acele întreprinderi.
În alte cazuri, destul de numeroase, patronii evrei au corupt comisarii de românizare si acestia, în loc sa apere interesele Statului, au trecut de partea evreilor si s-au facut avocatii lor. Faptul acesta scandalos a fost remarcat chiar de Generalul Antonescu într-un Consiliu de Ministri.
3. *Anularea debitelor de bauturi spirtoase si a debitelor de tutun detinute de evrei*. Prin decrete-legi semnate de G. Cretianu, Ministrul Finantelor; Mihai Antonescu, Ministrul Justitiei, si Generalul Antonescu, se ridica evreilor toate autorizatiilor de vânzare a tutunului si a bauturilor spirtoase. Nu se pot plânge ca au fost „jefuiti” în acest gen de afaceri, caci li s-au anulat licentele pe baza unei legi.
4. *Evreii nu mai pot fi proprietari de cinematografe si case de filme*. Printr-un decret al Generalului Antonescu din 20 Noiembrie 1940, li se retrag evreilor autorizatiile ce le aveau pâna atunci de a avea cinematografe si case de filme.
5. *Initiativa evreilor în vinderea propriilor lor bunuri.* Îndata dupa instaurarea regimului legionar, evreii, cuprinsi de panica, au început sa vânda cu duiumul pravaliile lor dând preferinta cumparatorilor germani. Toate aceste tranzactii, din care n-au lipsit nici românii, nu pot fi trecute în contul „abuzurilor” legionare. Evreii si-au exercitat m mod liber dreptul de a-si vinde pravaliile, iar actele de vânzare le-au încheiat fara nici o constrângere, fie germanilor fie românilor.
6. *Pierderi suferite de evrei în cursul ciocnirilor din Ianuarie*. E un fapt netagaduit ca în cursul asa zisei rebeliuni, în realitate lovitura de Stat a Generalului Antonescu, o multime de magazine evreiesti, mai ales în Capitala, au fost sparte si jefuite. Dar cine poarta raspunderea acestor jafuri? Acela care ne-a atacat, agresorul, Generalul Antonescu si nu victimele agresiunii lui, care am fost noi, legionarii. Dar în dezlantuirea loviturii de Stat, Antonescu a fost instigat si de capeteniile comunitatii evreiesti din România, cum recunosc ei însisi. Prin urmare, raspunderea pierderilor materiale suferite de evrei în Ianuarie cade asupra acelora care au provocat dezordinile, haosul si criza de autoritate a Statului, în acele zile tragice. Când fortele de ordine se înfruntau pe baricade, era de asteptat ca pleava societatii sa profite de aceste tulburari pentru a face spargeri si jafuri.
7. *Campania de false reclamatii*. Dr. Filderman, presedintele Comunitatii evreiesti din România, s-a specializat în aceasta materie, citim în darea de seama a Consiliului de Ministri din 22 Octombrie:
”S-a constatat ca s-au facut guvernului numeroase reclamatii care au fost gasite neadevarate.
Astfel presedintele Federatiei Uniunilor de Comunitati evreiesti din tara. Dl. Dr. W. Filderman, a reclamat ca la Piatra-Neamt nu se da voie sa se înmormânteze nici un evreu pâna nu se platesc taxe în folosul miscarii legionare.
Rabinul – Sef din Piatra – Neamt si Presedintele Comunitatii evreiesti locale au dat declaratii în scris ca afirmatia nu este adevarata.
Dl. Filderman a mai declarat ca la Negresti (Vaslui) au fost sigilate magazinele de cereale ale comerciantilor evrei.

S-au facut cercetari si s-a constatat ca au fost blocate conform legii numai cereale provenind de pe mosiile expropriate. De altfel, toti au dreptul legal de a face contestatie în fata justitiei.
Tot Dl. Filderman a mai reclamat ca la Raducaneni (Falciu) au fost închise magazinele evreiesti; si aceasta informatie este inexacta.
S-a hotarât ca pe viitor cei care fac reclamatii de aceasta natura sa fie dusi, împreuna cu organele anchetatoare, la fata locului si daca se va constata netemeinicia reclamatiilor lor, sa fie trimisi în judecata, pentru raspândire de stiri false si tendentioase".
Si atunci eliminând acest cuantum: „important de pagube ce se datoreaza unor factori de natura politica si istorica si nicidecum unor acte anarhice stimulate de miscare, ce mai ramâne din faimoasele lor reclamatii? Un numar foarte limitat de cazuri care pot fi atribuite legionarilor, abuzuri savârsite de elemente care n-au avut timp sa-si însuseasca mentalitatea Statului si care au crezut ca se poate face dreptate Românului prin mijloace expeditive, trecând peste legile în vigoare.

27. EVREII SI COMERTUL LEGIONAR

Lamentatiile evreilor, ca sa fie just apreciate, trebuie puse fata în fata cu ce-au facut ei contra legionarilor, în perioada când erau mari si tari în România, sub domnia carlisto-lupesciana. Ce omenie au aratat ei, ce respect fata de munca si sacrificiile tineretului legionar, care a îndraznit sa se masoare cu ei în domeniul comertului, fara sa calce nici un milimetru legile în vigoare?
Dupa cum e bine cunoscut, comertul legionar iesise în anul 1937 din faza primelor începuturi si se dezvolta vertiginos. De la modesta cooperativa de consum din Strada Gutenberg se trecuse la restaurante si pravalii de coloniale, pentru ca sa se orienteze în final si spre comertul de textile, care cerea investitii mai importante. Tocmai în toamna acelui an se inaugurase un mare magazin de stofe la Bacau, în inima unui centru dominat fara rival de evrei. Deschiderea altor magazine din aceeasi bransa erau prevazute la Brasov, Timisoara si Arad. Eu însumi cerusem aprobarea Capitanului pentru un magazin de stofe la Lugoj. Daca nu ar fi intervenit prigoana din 1938, miscarea ar fi dispus în scurta vreme de o puternica retea comerciala în întreaga tara.
Ceea ce îi nelinistea mai mult pe evrei, era batalia fierului vechi. Printr-o circulara, Capitanul mobilizeaza toate garnizoanele legionare, mari si mici, ca sa înceapa strângerea fierului vechi si a altor metale care zaceau azvârlite prin curtile gospodarilor sau chiar în pulberea drumului. La chemarea Capitanului, a raspuns cu entuziasm întreaga populatie. Pâna si copiii de scoala primara socoteau ca o mândrie ca sa-si adune gramajoara lor de fier, ca sa o ofere Capitanului. În câteva luni s-au adunat cantitati imense de fier vechi, care nu asteptau decât sa fie ridicate, încarcate în vagoane si apoi trimise turnatoriilor din tara. Era lesne de înteles ca vânzarea fierului vechi ar fi procurat miscarii milioane de lei, acel capital de care avea nevoie pentru a continua batalia comertului legionar, într-o proportie capabila sa slabeasca preponderenta iudaica în economie.
Se raspândise falsa credinta în popor ca „românul nu e bun în comert" si nu se poate masura cu evreul. Aceasta conceptie era rezultatul unei educatii gresite a paturii conducatoare. Înstrainarea românului de comert se datoreaza unor împrejurari istorice, care încep odata cu întemeierea Statului Român modem. Noua clasa diriguitoare fusese crescuta într-un mediu refractar muncii productive, luându-si obiceiul rau sa traiasca din „politica" si din exploatarea maselor populare. Se crease mentalitatea ca prin politica se ajunge cel mai usor la „creanga verde". Tinerii cu carte, dupa ce-si luau diploma, întrau într-un partid „pentru a face cariera", în loc de a-si pune creierul si energia la contributie pentru a se afirma în comert si industrie. Posesorii pamântului, marii mosieri, în loc sa-si cultive singuri mosiile, le abandonau pe seama administratorilor, iar ei îsi tocau averile în strainatate.
Paralel cu aceasta evolutie nesanatoasa a societatii românesti în secolul al XIX-lea, care a împiedicat crearea unei clase de mijloc românesti, se produsese si invazia evreilor pe pamântul nostru, venind din Galitia si Rusia. Când au patruns ei în Principate, exista un comert românesc înfloritor. Alaturi de români, mai erau si alte natii crestine care se îndeletniceau cu schimburi de marfuri : armeni, greci, levantini. Cu acestia negustorimea autohtona nu ajunsese la tensiune, deoarece comunitatea de religie usura asimilarea lor progresiva în sânul natiunii majoritare.
Cu patrunderea evreilor în târgurile noastre, nu se ivise numai un concurent în plus fata de vechii negustori, ci irupsese o forta economica organizata, care, înzestrata cu mijloace materiale superioare, înainta sistematic pentru a cuceri pozitiile economice detinute pana atunci de români. Evreii nu dispuneau

numai de capitaluri si legaturi internationale, gratie fratilor lor din Occident, ci se prezentau în fata negustorilor români ca o oaste, care înainta dupa regulile razboiului: încercuirea adversarului, izolarea lui si apoi dislocarea lui. Negustorul român, atacat de acest inamic redutabil, era condamnat sa vânda si sa dispara. Asa au cazut unul dupa altul, mândrele asezaminte de comert românesti, lasând strazi întregi goale de orice nume bastinas. Nu era vorba de pricepere, caci oricât de îndemânatici ar fi fost negustorii români nu puteau rezista asediului concentric al unei activitati organizate, ale carei planuri, pentru fiecare caz în parte, porneau de la Sinagoga.
Rationamentul Capitanului a fost simplu si eficace. Daca evreii formeaza o armata economica, si numai prin actiunea ei se explica succesele lor spectaculare în comert, atunci noi trebuie sa procedam la fel, unindu-ne fortele si organizându-ne. În acest caz evreii nu ar mai lupta cu indivizi izolati în ofensiva lor economica, ci s-ar izbi de o alta armata, constituita dupa aceleasi principii. Negustorul român, în fata acestei comunitati agresive, nu ar mai fi singur, ci s-ar apara încadrat si sustinut de frontul compatriotilor lui. Deci colectivitate contra colectivitate, oaste contra oaste, front românesc contra frontului comercial evreiesc.
În trei ani de comert legionar, 1935- 1937, Capitanul a facut demonstratia cât e de falsa conceptie ca „românul nu e bun de negustorie”. Începând de la mic la mare, concentrând în aceasta batalie alte sacrificii grele impuse legionarilor, a izbutit sa se ridice pâna la liziera marelui comert, provocând îngrijorare între fruntasii Sinagogii. Iata un adversar care nu se manifesta în stil cuzist, cu spargeri de geamuri sau ciomagindu-i, ci lupta tocmai pe terenul lor, comertul, si pentru a se masura cu ei, începuse sa-si faureasca o clasa de negustori români, un grup de legionari care faceau ucenicie, pentru a se specializa în aceasta profesie.
Capitanul, desi lipsit de capital, avea un mare avantaj fata de evrei, pe care a stiut sa-l exploateze cu maximum de folos pentru noul comert românesc: avea clientela sigura. Comertul nu e numai local si marfa. Mai trebuie sa-si intre si lumea în pravalie pentru a-ti cumpara marfa. Altminteri dai faliment. Capitanul stia ca în momentul când va deschide pravalia, vânzarea va fi asigurata prin marele numar de legionari, prieteni si simpatizanti care vor veni sa se aprovizioneze în magazinele legionare. Si asa s-a întâmplat. Oriunde se deschidea o pravalie legionara, mii de oameni îi calcau pragul si comertul mergea excelent.
Dar Capitanul nu se gândea numai la atractia ce-o exercita o firma legionara asupra publicului. În acelasi timp, el s-a straduit sa ofere clientelei marfuri de calitate si la preturi modeste. În modul acesta, cine lasa banii într-o pravalie legionara, pleca si cu multumirea ca a fost bine servit. Dupa principiul fixat de Capitan, comertul legionar trebuie sa se limiteze la un câstig mic. Ceea ce se pierdea aparent în detaliu, se câstiga în mare. Volumul marfurilor desfacute asigura cresterea rapida a capitalului investit, care putea servi apoi la implantarea altor unitati comerciale în alte puncte ale tarii.
Între obiectivele prigoanei carliste a figurat si suprimarea comertului legionar, a carui dezvoltare impresionanta ameninta pozitia dominanta a evreilor în economia tarii. Conformându-se ordinelor primite de la Sinagoga, prin intermediul Elenei Lupescu, Regele Carol s-a decis sa dea lovitura de gratie si comertului legionar. Îndata dupa octroirea noii Constitutii si interzicerea oricarei activitati politice, guvernul l-a avertizat pe Capitan ca trebuie sa procedeze la lichidarea întreprinderilor create sub patronajul miscarii. Capitanul se supune acestei dispozitii si, prin circulara din 22 Februarie 1938, anunta încetarea comertului legionar si, pentru lichidarea lui, numeste o comisie sub conducerea lui Popescu-Buzau.
Pentru lichidarea comertului-legionar
”a) Se va forma o comisie de lichidare avându-l ca presedinte pe Dl. Popescu-Buzau.
b) Rog cea mai mare grija si corectitudine pâna în ultimul moment.
c) Comertul nostru nu are decât o vechime de un an si mai putin; nu vom putea plati furnizorii, deoarece investitiile facute în case, în haine, asternut pentru copii si personal, în inventarul necesar, rafturi, cântare, mobilier, instalatii de lumina, apa, bucatarii, masini de transportat, amenajari de imobile, nu se pot acoperi decât în interval de 1-2 ani, oricât de bine ar merge un comert, cum a fost cazul comertului legionar, care a mers excelent. În afara de aceasta mai urmeaza pierderea din vânzarea unei parti din marfuri sub pretul de cost, lucru fatal la lichidare.
Valoarea totala a comertului legionar se ridica la suma de 11 milioane.
Deficitul pe care nu-l putem acoperi din cauza motivelor însirate mai sus va fi de circa 1 milion de lei.

Ni se pune problema falimentului. Este o formula, dar nu e onorabila si îi pune în discutie pe oamenii care au încredere în onoarea noastra si ne-au acordat creditul lor.
De aceea noi trebuie sa facem toate sfortarile pentru a iesi cu obrazul curat si cu onoarea nepatata.
Nu vrem sa ramânem datori la nimeni cu nici un ban.
Fac apel la toti prietenii nostri sa faca o ultima sfortare subscriind dupa putere pentru a ne achita obligatiile si a închide onorabil usile comertului nostru.
Subscrierile se fac la Ing. Horodniceanu".
Bucuresti, 23 Februarie 1938.
Corneliu Zelea Codreanu
Rezulta din aceasta circulara ca Corneliu Codreanu luase toate masurile necesare ca sa lichideze comertul legionar, în asa fel încât sa nu pagubeasca pe nimeni. El spera ca guvernul sa aiba atâta omenie ca sa-i lase ragazul necesar de a se retrage onorabil din afacerile miscarii. Dar n-a fost asa. Nici acel minimum de timp necesar nu i s-a acordat ca sa poata pune ordine în socoteli, platind furnizorii. Cu o graba si cu o brutalitate care nu prevestea nimic bun, guvernul a procedat la lichidarea comertului legionar pe cale politieneasca, fara sa tina seama de pagubele facute miscarii si de soarta personalului angajat. Paralel cu planurile guvernului si în întelegere cu el, Nicolae Iorga începuse o campanie prin ziarul sau *Neamul Românesc*, denuntând comertul legionar ca o activitate subversiva si aratând guvernul sa ia masuri contra lui. Îl acuza pe Capitan ca „printre blide si pahare pregateste revolutia si pune la cale acte sângeroase".
În 26 Martie 1938, se prezinta la restaurantele si magazinele legionare care mai functionau, comisari de politie, însotiti de jandarmi, cerând evacuarea imediata a localurilor, caci au ordin sa le închida. Era vadita intentia guvernului de a brusca situatia, aratând ca este dispus la cele mai mari ilegalitati pentru a zdrobi miscarea.
Dupa aceste acte incalificabile, Capitanul i-a scris lui Nicolae Iorga acea faimoasa scrisoare, care va ramâne un act de acuzare perpetua contra acestui straniu personaj al politicii românesti:
Pentru Profesorul Iorga
Comertul Legionar de la Obor si de la Lazar.
"Astazi, Sâmbata 26 Martie 1938, orele 9 dimineata, cele doua restaurante de la Obor si de la Liceul Lazar, au fost închise de autoritati.
La fel si magazinul de coloniale de la Obor.
La cel dintâi s-a prezentat Comisarul Furduescu, de la circ. 18-a, însotit de trei Comisari ajutori si de un pluton de jandarmi sub comanda unui sergent.
La cel de la doilea, Comisarul sef Malamuceanu, însotit de doi Comisari ajutori, punând în vedere personalului sa se retraga, deoarece au ordin sa evacueze si sa închida imediat localul.
Dl. Popescu le-a cerut sa arate un ordin scris. Au raspuns: „Avem ordinul verbal". Personalul s-a retras, fara nici o împotrivire, lasând totul în mâinile autoritatilor.
Mentionez ca procedura, lipsa de omenie, caci tot mai exista omenie, chiar si în cele mai mari injustitii pe care vrei sa le faci.
Este într-adevar lipsit de orice simt de omenie sa te prezinti la o afacere comerciala, sa o închizi imediat, sa scoti personalul în drum, luându-i si camera în care dormea.
Si pe deasupra si râsul si satisfactia comerciantilor iudei, care priveau cum se darâma si acest început de comert românesc.
Ce ar fi fost daca s-ar fi spus: Va pun în vedere ca în termen de 3 zile sa va aranjati toate chestiunile si sa închideti localul, caci Ministerul de Interne a luat aceasta dispozitie.
A II-a chestiune. Refuzi sa dai ordin scris în virtutea caruia sa putem actiona în justitie si sa vedem asupra cui cade raspunderea morala si juridica.
N-ati vrut sa ne dati ordinul? Ei bine vi-l dau eu cum a fost primit de autoritatile locale din partea D-lui Armand Calinescu:
"Prefectura si Chestura Politiei, Directia Sigurantei, Bacau, Galati, Piatra Neamt, Arad.
Urmare a ord. Ministerului de Interne Nr. 745/25 si Siguranta Generala Nr. 1488/25, luati masuri si îngrijiti închiderea si sigilarea localurilor de consum si debit cunoscute si specificate prin anexa ord. 1821/17 din 2 crt.
Raportati de urmare 25.687.00213, 86.091, 22.001.
A III-a remarca este aceea ca închiderea acestor doua restaurante ne-a cauzat prejudicii materiale sângeroase si obligatii carora nu le putem face fata în nici un fel. Deci mari prejudicii morale.

Întreprinderea „Obor” s-a deschis la data de 3 Octombrie 1937, facându-se numai cheltuieli de investitii în reparatia localului în valoare de 400.000 lei cu o chirie de 200.000lei.
Restaurantul „Lazar” s-a deschis în Noiembrie 1937, cu o chirie de 280.000 lei.
În ambele localuri, marfuri, vesela si vinuri în pivnita, în cea mai mare parte pe credit, peste 2 milioane jumatate.
Tot ce am adunat prin cea mai mare economie si munca se afla aici.
Acum 15 ani în urma, când tineretul manifesta zgomotos împotriva cuceririi iudaice (nu mai zgomotos decât Dl. Iorga în 1906), Domnii de astazi, acesti Domni din guvernul de astazi ne spuneau:
”Nu asa rezolvati problema evreiasca. Apucati-va de comert. Faceti comert cu ei”.
Iata, ne-am apucat cu sufletul plin de sperante. Cu dor de munca.
Când ati vazut însa ca pornim, ca suntem corecti, ca suntem capabili, ca munca noastra este binecuvântata de Dumnezeu, veniti tot voi, si distrugeti acest început serios din vremea noastra, veniti fara mila, si înabusiti aceste încercari, tot avântul nostru si tot atâtea sperante.
Ce epitete pot sa va dau? Ce cuvânt din limba româna vi s-ar potrivi? Ne acuzati ca am gresit acum? Ne scoateti o crima din ceea ce voi însiva ne-ati îndemnat ieri sa facem?
Vine Profesorul Iorga care striga acum 4 luni, dând alarma în linia comertului românesc crestin rapus de jidani, si facând apel, chiar la violenta noastra, vine, ne murdareste gândurile noastre cele mai curate, si ne rapune el pe noi pe români?
Sub guvernarea fericita si crestina a I.P.S. Patriarhul Miron, nu mai exista în România nici jidani, nici comert jidanesc, nici problema jidaneasca.
Nu mai existam decât noi, care trebuie sa fim nimiciti prin orice mijloace”.
(…………….)
Bucuresti, 25 Martie 1938.
Corneliu Zelea Codreanu
Iata cum s-au purtat evreii cu comertul legionar, în perioada când erau ei mari si tari în România! Sub regimul legionar au avut posibilitatea sa trateze vânzarea pravaliilor cu cine vroiau, sa-si aleaga cumparatorii între germani si români si sa primeasca în schimbul comertului lor, daca nu pretul real, al întreprinderilor, cel putin o substantiala restituire a capitalului investit. Când evreii au guvernat tara, au procedat fara mila contra comertului legionar. În 1938, sub domnia lupesciano-carlista, guvernul decide lichidarea comertului legionar în câteva ore, fara cea mai elementara consideratie pentru pagubele suferite în marfa, mobilier, credite. Unde este omenia? La Regele Carol, la Elena Lupescu, la Armand Calinescu, care nu s-au gândit decât sa dea satisfactie evreilor, zdrobind acest început de comert românesc, sau la legionarii din 1940, care nu i-au despuiat pe evrei dupa metoda ce li s-a aplicat lor, ci le-au lasat ragazul si alegerea ca sa-si lichideze bunurile cum vor ei?

V. POLITICA EXTERNA

În politica externa am avut de luptat atât cu duplicitatea diplomatiei germane cât si cu duplicitatea lui Antonescu. Pâna la urma s-a ajuns la un acord între guvernul german si conducatorul statului casa ne elimine de la putere.

1. UMBRE ÎN RELATIILE CU AXA

În timp ce în interior biruinta legionara se cristalizase în Statul National – Legionar, nu tot asa de clare erau relatiile noastre cu Puterile Axei. Contrar aparentelor, nici la Roma si nici la Berlin pozitia miscarii nu se prezenta sub auspicii favorabile. Ca sa întelegem strâmtoarea în care am ajuns mai târziu în raporturile noastre cu aceste puteri, trebuie sa recapitulam în câteva cuvinte, politica Axei fata de România în aceasta perioada de tranzitie, de la sfârsitul lui August pâna la 14 septembrie 1940.

Dupa ce dictatul de la Viena fusese acceptat la Bucuresti, atât Berlinul cât si Roma erau dispuse sa colaboreze cu Regele Carol, ignorând atât sentimentele de revolta ale populatiei cât si sacrificiile miscarii legionare. Toate rapoartele anterioare ale lui Fabricius erau concepute în favoarea fostului suveran, în sensul ca cu toate repetatele lui acte de duplicitate fata de Axa si cu toate represiunile sângeroase contra Garzii de Fier, ramâne singurul factor capabil sa garanteze stabilitatea interna si integrarea pacifica a României în sistemul Puterilor Axei. De aceea Legatia germana ne-a cerut noua, a doua zi dupa dictatul de la Viena, sa pastram liniste, deoarece asa cer interesele Germaniei.

Aceasta a fost prima faza a politicii germane fata de România, care umple intervalul de la 31 August la 4 Septembrie 1940. Când însa evenimentele au luat alt curs, gratie revolutiei legionare, si Antonescu a fost chemat la Palat Fabricius a luat în considerare si eventualitatea abdicarii Regelui Carol si substituirii lui cu Generalul, tocmai atunci numit Presedinte de Consiliu. Informat si Berlinul, a început sa navigheze în aceeasi directie. Regele nu mai parea indispensabil pentru garantarea ordinii interne si a prieteniei cu Axa, caci se ivise pe scena substituirea lui, Generalul Antonescu, capabil sa joace acelasi rol, fara sa fie grevat de trecutul acestuia. Aceasta este faza a doua a politicii germane fata de România, în acele zile de mari zguduiri nationale.

Dar lucrurile nu se opresc aici. Urmeaza faza a treia, a proclamatiei Statului National – Legionar, la 14 Septembrie. Amploarea biruintei legionare, concretizata într-o forma noua de Stat a surprins cercurile germane din tara si din Berlin. Strategii de la Wilhelmstrasse prevedeau si chiar doreau o participare a miscarii în cadrul guvernului Antonescu, dar nu în proportia ce se realizase, cu aceasta penetratie profunda în Stat. Supararea lui Fabricius era cu atât mai mare cu cât nici nu fusese consultat la formare noului guvern. Se stia, evident, ca se duc tratative între mine si Antonescu, dar Legatia Germana ramasese în afara de procesul politic în curs. Când s-a dat pe fata politica noului guvern, Fabricius si consilierii lui n-au putut sa se opuna, dar în sinea lor au pastrat anumite rezerve si amaraciuni, sperând ca într-un viitor apropiat punctul lor de vedre sa prevaleze din nou.

Fabricius mai avea si un motiv personal sa fie nelinistit de proclamarea Statului National – Legionar. El ramasese descoperit, în solutiile ce le preconizase referitor la România, atât la Berlin cât si la Bucuresti. Ani de zile a aparat tronul Regelui Carol, cu toate faradelegile acestuia, descriind miscarea în termeni minori, ca incapabila sa devina factor de guvernamânt. Fata de mesele legionare, care iesisera ca din pamânt la 6 Septembrie, se simtea acum umilit si vinovat.

Situatia lui Fabricius era penibila. Toate expertizele lui de politica externa pentru rezolvarea problemei românesti se prabusisera. Atunci si-a cautat refugiul la Antonescu, devenind un fel de umbra a acestuia, însotindu-l în toate deplasarile lui din Capitala, cautând a-i descoperi slabiciunile si posibilitatile de alianta pentru a-si apara propria lui pozitie. De la început s-a stabilit o prietenie strânsa între Fabricius si General, care, mai târziu, pe masura ce s-au cunoscut mai bine si si-au descoperit reciproc intentiile si planurile, s-a transformat într-o complicitate progresiva pentru expulzarea Legiunii de la putere.

Atitudinea lui Fabricius fata de miscare era întarita si de faptul ca la Berlin domnea aceeasi mentalitate. Berlinul a fost surprins de brusca ascensiune a miscarii legionare la putere, fapt care venea în contrazicere cu rapoartele lui Fabricius de pâna atunci si chiar cu obiectivele generale ale politicii germane în Europa. Am aratat, la începutul lucrarii, cum era conceputa „noua ordine europeana” din perspectiva lui Hitler. Se baza pe predominanta Reichului, cu excluderea nu numai a oricarui rival, dar si a oricarei concurente pe

continent. Nationalismul românesc, ca oricare alt nationalism, nu era vazut cu ochi buni la Berlin, caci reprezenta o piedica în calea realizarii planurilor germane de hegemonie în Europa.
Cu aceste perspective nefavorabile pe plan extern a început guvernarea legionara. La început am putut sa ne strecuram profitând de confuzia ce domnea atât la Bucuresti cât si la Berlin referitor la sprijinul de care ne bucuram din partea Reichului. Generalul îsi imagina ca miscarea este un factor sine qua non al politicii germane în România si numai prin colaborarea cu ea îsi poate consolida conducerea Statului. La rândul lor germanii nu stiau cât de legat este Generalul de miscare si nu cutezau sa faca vreun pas gresit, exprimându-si îndoieli asupra colaborarii cu noi. Pe masura ce aceasta cortina de confuzii s-a clarificat, pe masura ce Fabricius s-a convins ca Generalul nu este atât de atasat de noi si ca, în realitate, nu urmareste altceva decât sa dispuna de puteri absolute în Stat, iar pe masura ce si Antonescu a aflat ca pozitia noastra la Berlin nu este tocmai atât de solida cum îsi imaginase la început, în aceiasi masura s-a tesut si s-a adâncit conspiratia antilegionara, care a dus, în final la lovitura de la 21 Ianuarie 1941.

2. AUDIENTA LUI FABRICIUS

Abia se instalase noul guvern si Fabricius, Ministrul Reichului la Bucuresti, îmi solicita o audienta. Cineva de la Legatia germana telefonase la Presedintie si cineva din jurul meu îmi comunicase cererea lui Fabricius. Interventia Legatiei se petrecuse într-un val vârtej de întrevederi si convorbiri, fiind asediat din toate partile, încât n-am putut raspunde imediat. Retinusem telefonul primit de la Legatie si nu asteptam decât un moment mai linistit pentru a-l primi.
Cum nu eram initiat în chestiunile de protocol, nu mi-am dat seama ca întârzierea raspunsului meu putea sa aiba si o alta semnificatie: îl tin în asteptare pe Fabricius pentru ca este un fel de „personna non grata" pentru miscare. Departe de mine gândul de a-l trata pe Ministrul Reichului cu raceala sau indiferenta, dar în mintea lui Fabricius nu mai exista nici un dubiu ca la mijloc este acest motiv, ca nu vreau sa-l primesc din cauza atitudinii lui permanent ostile fata de miscare.
Nelinistit de situatia lui personala, în disperare de cauza, Fabricius s-a adresat Ministrului nostru de Externe, Mihail Sturdza, rugându-l sa intervina pe lânga mine pentru a-i acorda audienta ceruta. Sturdza m-a informat imediat de starea de spirit a lui Fabricius si de interpretarea ce-o da acesta întârzierii raspunsului meu. Mi-am dat seama de eroarea facuta si în aceiasi zi i-am fixat audienta.
Întâlnirea a avut loc la Palatul Cantacuzino de pe Calea Victoriei, chiar în sala unde se tineau reuniunile Consiliului de Ministri. Fabricius a venit însotit de Mihai Sturdza. I-am explicat mai întâi ca amânarea se datoreaza unei pure întâmplari, fiind sub presiunea a zeci de chestiuni care trebuiesc rezolvate, si l-am rugat sa ma ierte.
În cursul întrevederii nu s-a tratat vreo tema deosebita. A fost o audienta de prezentare si cunoastere reciproca. I-am exprimat dorinta si speranta ca colaborarea cu Ministrul Afacerilor Straine se va desfasura în termeni cordiali si în interesul comun al ambelor tari. L-am asigurat de loialitatea noastra fata de General, care a salvat România de la prabusire.
În tot timpul întrevederii , care a fost scurta, Fabricius nu s-a simtit în largul lui. Ma privea cu ochi banuitori, Încercând sa-si faca o parere despre acest tânar ridicat din neant în ierarhia suprema a Statului.
L-a despartire mi s-a parut ca a plecat multumit si împacat convigându-se ca temerile lui nu erau fondate.

3. RETEAUA DE SABOTORI ENGLEZI DE PE VALEA PRAHOVEI

O prima chestiune de politica externa de care ne-am izbit chiar la începutul guvernarii noastre a fost arestarea de catre legionari a unor supusi englezi ce-si aveau resedinta pe Valea Prahovei.
Cine erau acestia? Cu îngaduinta guvernelor din timpul dictaturii carliste, îndata dupa izbucnirea razboiului, în Septembrie 1939, serviciile engleze au organizat o retea de sabotori pe Valea Prahovei, cu misiunea sa repete operatia din primul razboi mondial, azvârlind în aer sondele de petrol si incendiind rafinariile. Daca s-ar fi realizat acest plan, ar fi avut grave urmari pentru operatiile militare ale Puterilor Axei, avizate în mare parte la aprovizionarea cu petrol românesc.
Paralel germanii, pentru a preîntâmpina eventualele acte de sabotaj ale agentilor englezi, au implantat un serviciu propriu de securitate pe Valea Prahovei, însarcinat sa supravegheze activitatea acestora si sa comunice orice fapt suspect. Guvernul Reichului, pe baza rapoartelor primite din România, intervenea la Bucuresti, ori de câte ori li se parea situatia grava, denuntând activitatea agentilor englezi si facând presiuni ca sa fie împiedicati. Regele Carol ,desi era initiat în planurile engleze de paralizare a industriei

petroliere românesti, totusi nu-i convenea sa se înfrunte direct cu Reichul de teama represaliilor. El lasa englezilor toata libertatea sa-si pregateasca actele lor de sabotaj, dar ori de câte ori primea vreun avertisment dur de la Berlin, se grabea sa intervina pentru a opri executarea lor. Retelele engleze se abtineau pentru moment de la actiune, dar nu erau dezradacinate. Ele ramâneau mai departe în functie, sub binevoitoare protectie a guvernului român, pândind un moment favorabil, când ar putea sa duca la bun sfârsit misiunea lor.

În cadrul politicii de duplicitate ce-o ducea Regele Carol fata de axa, Moruzov, seful serviciului secret, avea o pozitie aparte. Îsi avea jocul lui propriu, independent de-al Suveranului. El stia de existenta sabotorilor englezi si era responsabil de siguranta lor, conform ordinelor primite de la Rege, care, în acelasi timp avea grija sa-i comunice lui Canaris sabotajele ce pregatesc englezii în România, pentru ca pe baza acestor servicii aduse Reichului, în cazul unei victorii germane sa-si poata pastra postul si influenta lui în România. În modul acesta, guvernul Reichului dispunea de o dubla sursa de informatii: a propriilor lui agenti de pe Valea Prahovei, dar si de rapoartele lui Canaris, întocmite pe baza a ceea ce primea de la Moruzov, încât atunci când dispunea sa se intervina la Bucuresti prin Legatia germana, Regele ramâne perplex, atât erau de precise si amanuntite datele servite de Fabricius. Nu-i mai ramânea altceva de facut decât sa se plece în fata evidentei, ordonând „sabotarea" actelor de sabotaj pregatite de englezi.

Dupa biruinta legionara de la 6 Septembrie, serviciile engleze care operau pe Valea Prahovei au ramas descoperite, lipsindu-le înalta protectie de care se bucurau pâna atunci. Serviciul german de securitate a socotit momentul oportun pentru a elimina reteaua de sabotori din regiunea petrolifera, atât de periculoasa pentru interesele militare ale Germaniei, folosindu-se în acest scop de atasamentul ce-l aratau legionarii Puterilor Axei. Dr. Luptar, seful serviciului german de securitate de pe Valea Prahovei, a luat contact cu organizatia legionara din acest judet, care abia se înfiripase sub conducerea profesorului Mihail Tase, dezvaluindu-i existenta retelei de sabotori englezi si pericolul ce-l reprezenta atât pentru România cât si pentru Germania. Dr. Luptar a cerut ca legionarii sa intervina cât mai repede, pentru a-i face inofensivi pe agentii englezi, înainte ca acestia sa poata întreprinde ceva, profitând de starea de tranzitie în care se gaseste tara.

Mihail Tase, seful judetului Prahova, si Gheorghe Cârciumaru, devenit mai târziu seful politiei legionare din acelasi judet, au adus un nepretuit serviciu tarii, împiedicând reteaua de sabotori sa treaca la actiune. Pericolul era iminent, caci Generalul Antonescu, ocupat cu ocuparea teritoriilor cedate si cu multe alte probleme grave, n-ar fi putut lua conta-masuri eficace, cu atât mai mult cu cât noul guvern nu se constituise înca, iar aparatul Statului era tot cel vechi, mostenit de la regimul precedent. Legionarii locali au înteles importanta dezvaluirilor facute de Dr. Luptar si si-au asumat raspunderea de eliminare a acestei primejdii potentiale, chiar fara sa aiba o acoperire legala.

Într-adevar, facând o descindere la domiciliul unui oarecare supus englez Percy Clark, directorul unei fabrici de sârma, si sediul presupusilor sabotori, au descoperit un arsenal de unelte de distrugere: mari cantitati de explozive, pregatite pentru a fi utilizate, bombe incendiare si alte arme. Probele erau evidente. Supusii englezi implicati în afacere, Brazier, Yoring, Andersen, Treacy si altii, au fost sechestrati si, se pare, maltratati, un fapt regretabil, s-au înfatisat cu lux de amanunte, ca în aventurile lui Jules Verne, peripetiile, suferintele si pericolele prin care au trecut membrii Intelligence Service-ului din România. Se evoca în aceste carti gen „serie noire" numai salbaticiile legionarilor si nu se pomeneste nimic de „misiunea" acestor sabotori si de nenorocirea ce-ar fi putut-o provoca tarii. În ipoteza ca guvernul Majestatii Sale ar fi dat ordin agentilor lui din România sa execute planul prevazut-inexplicabil cum de n-au intervenit-si acestia începeau actiunile de distrugere, cu certitudine ca o divizie aero-purtata germana ar fi coborât în regiunea petrolifera, pentru a opri extensia dezastrului, si nu era exclus ca si rusii, profitând de starea de confuzie existenta în România, sa faca si ei o incursiune în restul tarii, pentru a lua „sub protectie", Bucovina de Sud, regiune la care râvneau atât de mult caci le deschidea poarta spre Europa Centrala.

Suprimarea retelei de sabotori englezi de pe Valea Prahovei s-a facut fulminant, printr-o initiativa legionara locala, si fara stirea lui Antonescu. Dar desi era evident ca interventia legionarilor din Prahova, în colaborare cu serviciul german, a înlaturat o primejdie iminenta pentru tara, de care a beneficiat în primul rând Antonescu, Generalul n-a înteles importanta operatiei. Dupa constituirea guvernului, a fost alarmat prin multiplele canale care serveau de legatura între Presedintia Guvernului si serviciul englez, ca niste „supusi englezi" au fost sechestrati si maltratati de legionari la Ploiesti. De alta parte a intervenit si legatia engleza, cerând eliberarea cetatenilor „retinuti în mod abuziv".

Generalul Antonescu a redus toata chestiunea la un „abuz al camasilor verzi”, fara sa se întrebe macar ce s-ar fi petrecut cu tara daca sabotorii englezi ar fi intrat în actiune. Singurul lui gând era atunci sa nu-i supere pe englezi, sa n-aiba neplaceri cu ei, si a dat ordin ca sechestratii sa fie eliberati, fara sa se mai faca cercetarile de rigoare de catre organele judiciare militare.
"Nu vreau sa am dificultati cu englezii, spunea în sedinta Consiliului de Ministri din 22 Septembrie 1940. I-au ridicat pe englezi! Ce-au cautat?"
O afacere de spionaj si sabotaj a tratat-o ca un „incident diplomatic”. Eu i-am aparat pe legionarii din Prahova, spunând ca „autoritatile de acolo nu si-au facut datoria”. Ma referam la vechile autoritati, la acele ramase de pe timpul lui Carol, care, cu stirea Palatului, au tolerat constituirea retelelor engleze de sabotaj.
Dar ma întreb cum ar fi procedat englezii daca pe teritoriul Marii Britanii s-ar fi descoperit o retea de sabotori. Ar fi fost dati în judecata si probabil condamnati la moarte!

4. ATROCITATILE MAGHIARE DIN ARDEALUL CEDAT. DISCURSUL DE LA BRASOV

Dictatul de la Viena daduse doua garantii României: garantarea noilor frontiere reduse la 2/3 din vechiul teritoriu si garantarea egalitatii de tratament a populatiei românesti ramasa în Ardealul de Nord, cu ceilalti cetateni maghiari. Articolul 5 al sentintei de la Viena stabileste acest principiu:
„Guvernul Regal Maghiar îsi asuma obligatia solemna de a echivala integral celorlalti maghiari persoanele care, pe baza prezentei decizii arbitrale, dobândesc cetatenia maghiara, dar sunt de nationalitate româna. Guvernul Regal Român îsi asuma în mod solemn obligatia analoga pentru cetatenii români de nationalitate maghiara care ramân pe teritoriul Statului Român”.
Aceasta clauza era cu atât mai necesar sa fie introdusa în textul dictatului cu cât majoritatea populatiei din Transilvania cedata era de origine etnica româna: dintr-o populatie de 2.603.589 locuitori, erau 1.304.898 români si numai 968.571 maghiari. Nedreptatea ce ni se facuse la Viena era evidenta: regiuni întregi de deasa si straveche populatie româneasca fusesera predate Budapestei.
Guvernul român a executat constiincios si în timpul prevazut dictatul de la Viena, dând ordin armatei sa se retraga din teritoriul cedat pe noua linie de demarcatie a celor doua tari. Operatiile de evacuare a Ardealului de Nord au început la 5 Septembrie 1940 si s-au încheiat la 15 septembrie 1940, fara cel mai mic incident, respectând întru totul articolul 2 din tratat:
„Guvernul Regal Român si Guvernul Regal Maghiar se vor îngriji ca evacuarea si ocupatia sa se desfasoare în perfecta liniste si ordine”.
Nu tot asa au înteles ungurii obligatiile luate. Românii, amintindu-si de suferintele îndurate de fratii lor de sub jugul maghiar se temeau, pe buna dreptate, ca vor reveni acele vremuri cumplite de teroare si deznationalizare fortata în teritoriul cedat, dar se mângâiau cu speranta ca Puterile Axei, care au patronat dictatul, nu vor tolera izbucnirile de ura ale vecinilor nostri, obligându-i sa se comporte civilizat. Românii se mai gândeau la tratamentul blând si uman de care s-a bucurat minoritatea maghiara în perioada României Mari, ceea ce ar putea avea ce urmare o purtare asemanatoare si din partea ungurilor. La unirea Ardealului cu patria-mama nu s-a înregistrat dincolo de munti nici un act de varsare de sânge contra populatiei maghiare. Caracterul tolerant al poporului nostru nu putea concepe sa verse sângele unor oameni fara aparare, chiar daca faceau parte dintr-o natie care ne-a asuprit o mie de ani. Sub stapânire româneasca, ungurii s-au bucurat de drepturi egale cu românii; au avut deputatii lor în Parlament, ziarele lor, scolile lor si au putut sa se exprime fara restrictie în limba lor materna.
Dupa semnarea dictatului de la Viena, chiar în aceeasi zi, ministrii de externe ai celor doua puteri arbitrare au facut declaratii clare si categorice asupra sensului si spiritului în care concep ei sentinta de la Viena, ceea ce a întarit încrederea poporului român ca nu se va întâmpla nimic grav la intrarea trupelor maghiare în Ardealul cedat. Von Ribbentrop a declarat cu acest prilej:
„Astazi s-a obtinut, în aceasta parte a Europei, o pacificare definitiva, în favoarea tuturor celor interesati. Sunt convins ca în modul acesta s-a creat o baza sanatoasa pentru relatii durabile si amicale între Ungaria si România”.
Ciano, ministrul de externe al Italiei a fost si mai explicit:
„Am avut în vedere un scop mai înalt; n-am vrut numai sa salvam pacea în aceasta parte a Europei, ci am vrut sa asiguram o pace solida si sigura. Aceasta stabilitate si aceasta siguranta pot fi obtinute numai prin

bunavointa si justitie”. „Bunavointa si justitia” se cereau respectate de ambele parti. Ungurii contractasera aceleasi obligatii prin dictatul de la Viena, sa nu provoace acte ireparabile în relatiile cu românii.
Toate aceste garantii si declaratii cuprinse în actul de la Viena îi faceau pe români sa presupuna ca ocupatia maghiara va decurge în conditii civilizate, fara brutalitati sau varsari de sânge, respectându-se clauza nediscriminarii populatiei românesti în raport cu populatia maghiara.
Dar, din nefericire, n-a fost asa. Ocupatia s-a convertit în tragedie. De la primul pas facut de trupele maghiare peste granita de apus a tarii, un val de atrocitati si crime inimaginabile chiar si pentru cei mai pesimisti români s-a abatut asupra Transilvaniei cedate. Nu s-au petrecut niste acte izolate, care puteau fi interpretate ca opera unor elemente necontrolate, ci s-a extins progresiv cu înaintarea trupelor maghiare o actiune concertata, sistematica, de terorizare a populatiei românesti, realizata de bande organizate, cu sprijinul si încurajarea noilor autoritati. O furie devastatoare contra a tot ce este românesc s-a revarsat într-un crescendo înspaimântator, bagând groaza pâna si în copiii de scoala.
Scopul acestor violente, schingiuiri si varsari de sânge era ca, sub imperiul panicii, sa provoace o fuga în masa a populatiei românesti din teritoriul încorporat Ungariei, cautându-si refugiu în tara libera, pentru a slabi forta etnica a românismului din Ardealul de Nord. Planul maghiar a reusit partial. Aproape 200.000 de români care îsi aveau locuintele statornice în aceasta partea tarii si-au cautat salvarea peste noua frontiera, lasând în urma tot ce-au agonisit într-o viata de om. Furia maghiara s-a dezlantuit cu deosebita intensitate asupra paturii intelectuale românesti: preoti, profesori, învatatori, avocati, medici au fost ridicati de acasa cu ce aveau pe ei, încarcati apoi în vagoane de marfa si expediati fara nici o explicatie în punctele de intrare ale noii frontiere.
Fireste, asa s-a petrecut din totdeauna în trecutul viforos al neamului nostru, taranimea n-a putu fi clintita de pe locurile ei strabune, preferând sa îndure toate chinurile si umilintele din partea noilor stapânitori decât sa-si paraseasca vatra strabuna. Socoteala guvernului maghiar era ca taranimea româna, lipsita de îndrumatorii ei firesti, preoti si învatatori, va deveni o masa accesibila asimilarii, neputând rezista multa vreme severelor metode de maghiarizare.
Ecoul atrocitatilor maghiare izbea în tara libera ca valurile unei mari dezlantuite. Nu era zi în care sa nu se afle o noua veste grozava. Abia îsi revenise poporul nostru dupa catastrofa teritoriala, si o noua durere îl încerca si tulbura. În timp ce în România libera poporul respira usurat dupa alungarea tiranului de pe tron si îsi lega ranile cu o noua încredere în viitorul lui, din Ardealul de Nord nu se auzeau decât gemetele victimelor cazute prada represiunii maghiare. Ungurii nu intrau în ordine în teritoriul ocupat, ca o armata civilizata, ci semanând pretutindeni numai sânge li moarte. Pareau mai degraba o hoarda de navalitori, amintind cum au venit în Europa din fundurile asiatice, înainte de a se fi crestinat.
Situatia guvernului român era dificila, deoarece, prin noua noastra politica externa, atasându-ne puterilor Axei, nu puteam interveni cu energia cuvenita pentru a pune capat acestor salbaticii, obligându-i pe unguri sa-si respecte propria semnatura.
Abia se terminase marea manifestatie legionara de la 6 Octombrie , unde 100.000 de oameni au aclamat noua conducere, când am fost pus în fata acestei probleme de o gravitate exceptionala. Poporul astepta de la guvernul legionar un gest, un semn de putere si afirmare, care sa înfiereze furia nimicitoare a ungurilor contra populatiei românesti fara aparare. La Presedintie eram asaltati din ora în ora de stirile deprimante care veneau din Ardealul de Nord. Nu mai era timp de pierdut. Trebuia facut ceva, trebuia data o replica guvernului de la Budapesta, trebuiau denuntate si facute iresponsabile autoritatile maghiare pentru sângele varsat. În acele clipe de adânca îngrijorare, m-am decis sa tin acel discurs de la Brasov, care a fost primit cu o imensa satisfactie de întreaga populatie româneasca, de-o parte si de alta a noii frontiere.
M-am dus la generalul Antonescu si i-am spus de intentia mea de a vorbi în numele guvernului, pentru a denunta si condamna faradelegile savârsite de unguri în Ardealul cedat. Generalul, revoltat si el de cele întâmplate, m-a aprobat din toata inima. M-am pus imediat pe treaba pentru a redacta cuvântarea. Am ales Brasovul ca oras unde sa vorbesc, atât pentru traditiile lui culturale românesti cât si pentru asezarea lui în apropierea noii granite cu Ungaria.
În dupa masa de 9 Octombrie am pornit spre Brasov cu mai multe masini, în care luasera loc si însotitori mei. Adunarea era fixata pentru orele 9 seara, în aula Liceului Andrei Saguna. Pe drum, la intrarea în Sinaia, la o curba, soferul primei masini nu si-a dat seama, din cauza înserarii, de o cotitura si a intrat în santul soselei. Celelalte masini, ca niste oi, crezând ca este drumul cel mai bun, au luat aceeasi directie si ne-am trezit cu toate masinile în sant, izbindu-se una de alta. Sper norocul nostru, santul nu era adânc, iar viteza prea mica. Eram cu sotia mea si, dupa lovitura, ne-am uitat unul la altul sa vedem daca mai suntem

întregi. În afara de o izbitura la un deget, care mi s-a încovoiat putin, nu ne-am ales decât cu sperietura. Pâna când s-au ridicat iar masinile de pe sosea, a trecut timpul si am ajuns cu întârziere la Brasov.
În fata liceului Andrei Saguna era o mare de oameni. Se instalasera megafoane, caci aula era neîncapatoare. Am intrat în sala si m-am urcat la tribuna, unde era totul pregatit. Alaturi de mine au luat loc autoritatile Brasovului, primarul orasului, Ionica, prefectul judetului, Traian Trifan, seful organizatiei legionare, Marian. Am pronuntat cuvântarea cu voce putin alterata din cauza oboselii ultimelor zile. Discursul a fost difuzat prin Radio Bod – Brasov, încât toata tara a putut sa-l asculte în momentul rostirii lui. Ministerul Propagandei s-a însarcinat dupa aceea sa traduca si sa publice discursul meu în mai multe limbi europene, germana, italiana si franceza, sub forma unei brosuri intitulate R*aporturile Româno – Maghiare*, care s-a distribuit agentiilor de presa si legatiilor.
Transcriu textul complet al discursului de la Brasov, pentru ca a devenit o piesa istorica, fiind primul act al protestului noului guvern contra persecutiilor maghiare din Ardealul ocupat.
„Domnilor, Camarazi,
Ma înfatisez înaintea voastra, în acest oras de nobila traditie ardeleana, ca sa raspund la o întrebare care apasa greu în sufletul tuturora si care tulbura munca de refacere a tarii. E valul fara oprire al oamenilor îngroziti de salbaticiile maghiare care si-au parasit cu miile asezarile lor si tot ce-au agonisit în cursul mai multor generatii, pentru a-si cauta scaparea între noile hotare. E strigatul de durere din Ardealul suferintei milenare, în care a reaparut spectrul frângerii pe roata. E geamatul schingiuitilor si al martirilor, ucisi oriunde au intrat trupele maghiare.
Era greu de presupus ca ungurii sa renunte la sistemul de opresiune sângeroasa, binecunoscut în istoria stapânirilor maghiare asupra altor popoare si sa adopte o linie politica interna, care sa asigure libera dezvoltare a poporului românesc din Ungaria. Totusi, întemeiati pe garantiile date de Puterile Axei la Viena, nu ne puteam imagina vreodata ca epoca de suferinta din trecutul Ardealului sa reînvie cu atâta intensitate si în forme atât de cumplite.
Sentimentul de adânca îngrijorare pentru soarta poporului român ramas în Ardealul cedat, care a stapânit la începutul ocupatiei maghiare toate sufletele românesti, s-a transformat astazi într-o realitate cruda de un neînchipuit tragism. Trupele maghiare de ocupatie si populatia civila maghiara, organizata si înarmata, s-au napustit asupra românilor dezarmati si pasnici si dupa ce i-a scos din case si i-a batjocorit, dupa ce i-a despuiat de întreg avutul lor, i-a azvârlit peste noile hotare din cuprinsul României libere.
Dar aceste fapte sunt numai aspectele cele mai moderate ale prigoanei maghiare. Din relatarile ce urmeaza, veti vedea ce grad de salbaticie au atins ororile maghiare.
Dezlantuirea masacrului
În comuna Trasnea, judetul Salaj, comandantul trupelor ungare a ordonat executarea a douazeci de români si incendierea satului. Soldatii au început sa-i vâneze pe cei care cautau sa scape. Au fost împuscati astfel înca 76 de români.
Învatatorul comunei, Cozma, a fost spânzurat de crucea bisericii, iar preotul Costea a fost legat de un stâlp si ciopârtit cu baionetele pâna când a murit.
În noaptea de 13/14 Septembrie un detasament maghiar a împuscat la Ip, judetul Salaj, 155 români, barbati, femei si copii. A fost împuscat chiar un copil de leagan. Victimele au fost aruncate într-o groapa comuna.
În comuna Huedin, lânga Cluj, populatia ungara l-a ars de viu pe rug, în piata orasului, pe protopopul Aurel Munteanu, dupa ce-l maltratasera în mod îngrozitor rupându-i bratele.
În aceeasi localitate, locuitorul Vasile Popa a fost spânzurat de picioare si i s-a turnat var nestins peste ranile ce le avea pe cap.
În comuna Berlin, judetul Trei Scaune, populatia maghiara a masacrat zece români.
În ziua de 7 Septembrie, locotenentul Mihail Parau, comandantul unui pluton de graniceri, a fost ranit si asasinat de trupele maghiare.
Locuitorul Vasile Gurzau, fost primar al comunei Muresenii de Câmp din judetul Cluj, a declarat ca în ziua de 22 Septembrie un detasament de soldati unguri a masacrat în aceasta comuna trei familii de români: preotul Andrei Bujor, împreuna cu sotia, doua fiice si un fiu, precum si servitoare lui; învatatorul Gheorghe Petrea, împreuna cu sotia, mama si fetita lui în etate de patru ani; locuitorul Ion Gurau cu sotia lui. Susnumitii au fost împuscati dupa ce fusesera supusi mai întâi la chinuri groaznice. Cadavrele au fost aruncate într-o groapa comuna.

În ziua de 17 Septembrie, la Cluj, un preot a fost împuscat de bandele maghiare în fata catedralei greco-catolice. Tot la Cluj ungurii au macelarit 8 sergenti de strada români. Dupa ce le-au scos limbile, au purtat cadavrele prin oras pentru a-i intimida pe români.
Au mai fost asasinati gardianul public Vasile Damian, locuitorii Vasile Albu, Ion Mureseanu, gardianul Ilie Moldoveanu, gardianul Ilie Pop, gardianul Alexandru Pop si Iosif Pop.
În ziua de 22 Septembrie, ungurii l-au spânzurat chiar al intrarea bisericii pe preotul si dascalul comunei Irina, precum si pe notarul comunei, împreuna cu fiul sau, sublocotenent în rezerva.
Pe soseaua Sân Mihai, din Bihor, au fost gasite cadavrele a 20 de soldati din armata româna, împuscati de unguri. Ei erau originari din comunele Pausa si Trasnea din judetul Salaj si se înapoiau acasa, fiind desconcentrati. În comuna Stoinesti, judetul Bihor, ungurii au împuscat un copil de 13 ani. În aceeasi comuna, au mai fost împuscati Pavel Sas si Ion Mitrut cu sotia, iar locuitorul Vasile Popa si un altul au fost grav raniti.
Tot în ziua de 22 Septembrie ungurii au împuscat la Târgu Mures 18 legionari români.
Într-o comuna, populatia ungara l-a asasinat pe preotul greco-catolic la biserica, în timp ce oficia sfânta slujba.
În comuna Aramasul Mare locuitorul Borza Gavrila a fost împuscat, dupa ce mai întâi fusese pus sa-si sape singur groapa.
În aceeasi comuna au mai fost asasinati doi români.
În comuna Budas, judetul Somes, populatia maghiara a devastat casele tuturor românilor. Fostul primar al comunei a fost asasinat.
Pe soseaua Rastoci, Huedin, s-au gasit 24 de cadavre de români, printre care erau femei si copii; în comuna Seredei, judetul Salaj, ungurii au împuscat 16 români, printre care si un preot român.
Notarul Victor Bart, din comuna Popesti, judetul Bihor, a fost pedepsit în modul urmator pentru crima de a fi vorbit româneste. I s-au taiat bucati de carne din corp, punându-i-se sare pe rani.
În comuna Dragu, judetul Cluj, autoritatile ungare au împuscat 14 soldati români desconcentrati.
La Oradea, în ziua de 9 Septembrie, ungurii au executat în curtea cazarmii regale Ferdinand 20 de români, a caror identitate nu s-a putut stabili.
La Cluj, un taran român, asupra caruia s-a gasit un drapel românesc.
Ungurii au incendiat biserica româneasca din comuna Comalau, judetul Trei Scaune.
Primarul comunei Odorheiu, judetul bihor, a fost maltratat în mod îngrozitor de unguri. Între altele, i s-a tintuit cu cuie un tricolor românesc pe spate. Reusind sa fuga în România, a fost internat în spitalul din Beius.
În dupa amiaza zilei de 23 Septembrie, la orele 5, au fost executati la Oradea 35 de români, în majoritate legionari. La executie ar fi asistat si publicul, platind o taxa de spectacol de 1 pengo.
La Târgu Mures, autoritatile maghiare l-au executat pe studentul Alexandru Lupu din comuna Sângeorgiu de Mures.
Membrii Garzii de Fier sunt persecutati în mod special. Astfel, legionarul Ion Costelas din Oradea a fost împuscat de jandarmii unguri pentru ca s-au gasit asupra lui carti legionare.
În satul Baciu, judetul Cluj, doi tarani români a fost maltratati în mod îngrozitor, având împunsaturi de baioneta pe frunte, la tâmple si la urechi.
Pe soseaua spre Huedin s-au gasit cadavrele a trei tarani români.
Guvernul maghiar în slujba dusmanilor Europei Noi
De ca s-a dezlantuit acest masacru? În numele carei civilizatii se savârsesc aceste crime? Sau coroana Sf. Stefan nu poate gasi alt sprijin în inima popoarelor robite decât violenta si asuprirea?
Guvernul maghiar a cutezat sa afirme la început, pentru a-si justifica ororile îndreptate contra populatiei românesti si recunoscute în parte de oficialitatea maghiara, ca ele sunt masuri de represiune împotriva unor elemente razvratite ale populatiei românesti si care opuneau rezistenta înaintarii maghiare.
Afirmatia guvernului maghiar este total lipsita de valoare, pentru ca este de neînchipuit ca niste oameni ramasi fara aparare, neînarmati si neorganizati sa opuna rezistenta trupelor maghiare de ocupatie. Este o metoda binecunoscuta, la care au recurs ungurii întotdeauna, de a arunca vinovatia asupra victimelor.
Dupa ce ocupatia maghiara s-a terminat si vechiul sistem de justificare a atrocitatilor nu mai putea sa dureze, guvernul maghiar si-a cautat un nou instrument de acoperire a terorii, care creste zi de zi în intensitate si a încercat sa arunce raspunderea asupra României.

Guvernul român este acuzat ca a ordonat masuri de prigonire a populatiei maghiare ramasa la noi, iar ceea ce se întâmpla în Ungaria nu sunt decât represalii pentru tratamentul aplicat ungurilor din România. Aceasta scuza se spulbera la cea dintâi confruntare cu realitatea. Nu numai ca la noi nu a fost ucis nici un ungur, dar nu se pot înregistra nici cazuri de maltratare a populatiei maghiare de la noi.
Dimpotriva, autoritatile au primit ordin de la guvern sa vegheze ca avutul si viata cetatenilor de origine maghiara sa fie aparate si ocrotite.
Am impus chiar presei o atitudine moderate în raporturile noastre cu Ungaria, pentru ca, de la sufletele noastre încarcate si tulburate de ecourile durerilor din Ardealul ocupat, sa nu alunecam si noi pe drumul varsarilor de sânge. Si dovada cea mai pretioasa a nobletei atitudinii noastre este ca sub regimul legionar, lucratorii unguri, care în primul moment s-au refugiat în teritoriul ocupat, dupa câtva timp s-au reîntors în România, preferând sa traiasca în atmosfera de dreptate sociala care se creeaza sub ochii nostri.
Dictatul de la Viena noi l-am executat fara sovaire si cu pretul unui imens sacrificiu am înlaturat orice posibilitate de conflict în bazinul dunarean.
Cu toate ca poporul nostru a fost greu încercat de pe urma hotarârii de la Viena, totusi nu si-a îndreptat dusmania contra Puterilor Axei, ci, printr-o intuitie superioara, si-a dat seama de unde i se trage nenorocirea si, în mijlocul celei mai grele crize externe, a reactionat cu toata puterea si a reusit sa-si restabileasca unitatea si echilibrul interior. Cu energia hotarârilor decisive, poporul român a darâmat un regim care purta raspunderea prabusirii hotarelor si, încadrat într-o noua disciplina, s-a alipit puterilor care lupta astazi pentru a instaura în Europa o mentalitate si o conceptie noua de viata.
Ungurii, dupa ce ieri au cerut Puterilor Axei sa li se satisfaca pretentiile lor pentru ca pacea în bazinul dunarean sa se aseze definitiv si dupa ce li s-a acordat, dincolo de asteptarile lor, astazi în loc sa se respecte angajamentele luate la Viena, provoaca din nou neliniste în aceasta parte a Europei si tulbura interese care le depasesc pe cele strict nationale ale ambelor popoare si se încadreaza pe un plan european.
Atunci când poporul român abia recules dupa marile pierderi suferite si când, sub noul regim legionar, a pornit la actiune de refacere a tarii, când credea ca si-a recâstigat cel putin pacea la hotare, dintr-o data este pus în fata unor împrejurari cumplite, pe care nu le-am dorit si nu le-am provocat noi.
Ce i-a determinat pe unguri sa revina la vechea lor politica de teroare si asuprire?
În ordine interna a României nu s-a petrecut nici un fapt care sa justifice actiunea maghiara în Ardealul ocupat. Populatia maghiara continua sa se bucure de un tratament blând si omenos, iar în cei 20 de ani de stapânire româneasca acest tratament a fost asa de îngaduitor încât a mers pâna la slabirea atributului de suveranitate al poporului nostru.
Ne-am înfrânt durerea unei umiliri de o mie de ani pentru a se înlesni apropierea dintre cele doua popoare, iar acum când strigatele de durere ale fratilor nostri de sânge întemnitati, izgoniti si ucisi ne-au rascolit sufletul, am oprit dezlantuirea de patimi.
În aceasta situatie, daca nici un fapt intern din România nu corespunde actiunii maghiare de represiune, cui servesc aceste provocari, a caror intensitate creste pe zi ce trece si care iau aspecte tot mai tragice? Ele sunt straine de interesele ambelor popoare, sunt straine de interesele Europei Noi, deci atunci nu este cazul sa vedem mai departe si sa identificam în provocarile maghiare actiunea politica a acelor puteri care si-au bazat întotdeauna dominatia lumii pe intriga, pe crearea de conflicte si pe specularea animozitatilor dintre popoare.
Exista o limita a rabdarii si demnitatii unui neam
"România Legionara refuza sa se lase târâta pe drumul deschis de provocarile maghiare si reactia asa cum vrea Budapesta nu va veni (vii si prelungite aplauze), pentru ca avem constiinta înalta a misiunii noastre de a lua parte la crearea unei lumi noi, întemeiata pe dreptate si ordine (aplauze prelungite si repetate).
Stim, pe de alta parte, ca prigoana maghiara s-a dezlantuit mai cu seama contra legionarilor.
Cuvântul de ordine care s-a azvârlit în multime a fost „ ucideti-i pe legionari".
Privim nedumeriti si nu putem întelege ca o tara legata de Puterile Axei sa caute nimicirea tocmai a acelor elemente care reprezinta spiritul nou biruitor în Europa. Noi am vrut o spiritualitate a frontierelor care astazi si mai ales mâine vor fi dominate de ideea etnicului (aplauze); am vrut o colaborare pasnica pentru a realiza în bazinul dunarean o convietuire eliberata de orice dusmanii.
Însa aceasta ostilitate declarata contra elementului legionar arata ca la Budapesta domneste o profunda neîntelegere a ideii Noii Europe, care peste toate împotrivirile va deveni mâine o realitate. (Aplauze prelungite).

Ungaria a cerut ca revendicarile ei sa fie satisfacute pentru a se realiza o pace durabila între cele doua popoare.
Astazi Ungaria calca angajamentele de la Viena si creeaza o stare de neliniste si tensiune, iar pacea este din nou amenintata tocmai de aceea care au cerut, în numele ei, revendicarile teritoriale.
România Legionara nu se plânge si nu raspunde provocarilor, dar exista o limita a demnitatii unui neam (aplauze prelungite si îndelung repetate, urale). Nu dam avertismente, dar credem ca cei 1.400.000 de români din Ardealul ocupat au dreptul la viata si la un trai omenesc (aplauze prelungite).
Convinsi de dreptatea noastra, stapâni pe vointa noastra, nimeni nu ne va putea opri sa faurim poporului nostru viitorul pe care îl merita (vii aplauze, îndelung repetate, ovatii)."
Datele referitoare la persecutiile maghiare mi-au fost puse la dispozitie Ministerul Afacerilor Straine, dar, cum timpul nu-mi permitea, n-am folosit decât o parte din ele. O lista mai completa a atrocitatilor maghiare se gaseste în brosura pregatita de Ministerul Propagandei.
Si acum epilogul expeditiei de la Brasov.
Dupa sfârsitul manifestatiei, am plecat cu toate autoritatile la restaurantul „Coroana", unde ni s-a servit o gustare. În aceeasi noapte am plecat mai departe pe soseaua Brasov – Fagaras – Sibiu, cu intentia de a fi a doua zi la Brad, unde eram asteptat pentru a rezolva chestiunea salariilor muncitorilor de la Societatea „ Mica". Când am iesit din Codlea, am avut o alta întâmplare neplacuta cu masina. În plina viteza, usa masinii s-a deschis si sotia mea, care tinea mâna pe mâner, a fost trasa cu putere în afara. Cu mare greutate am retinut-o, fiind amândoi amenintati sa fim supti de vârtejul vitezei, pâna a observat soferul si a oprit.
L-am întrebat atunci pe sofer, care apartinea personalului Presedintiei Consiliului, a cui masina a fost aceasta înainte. Spre surprinderea mea, îmi spune ca era masina cu care circula Armand Calinescu si daca nu se însela era chiar aceea în care fusese împuscat! Fara sa-mi comunice nimic, Generalul îmi rezervase mie aceasta masina, iar el îsi luase alta. Întors la Bucuresti, am schimbat masina, iar automobilul lui Calinescu a ramas în garaj.

5. MANIFESTATIA TINERETULUI EUROPEAN DE LA PADUA. UN DETASAMENT LEGIONAR DEFILEAZA ÎN FATA DUCELUI

La începutul lunii Octombrie 1940, 28.000 de tineri fascisti, în jurul vârstei de 18 ani, din organizatia Gioventu Italiana del Littorio, dupa un antrenament militar în regiunea Liguria, au pornit pe jos spre Padua, într-un mars de 450 km, realizat în mai multe etape. Tinerii acestia erau voluntari, înscrisi pentru front chiar deal declararea razboiului si, dupa încheierea perioadei de instructie în taberele din Liguria se îndreptau acum spre Padova pentru a-l aclama de Duce si a defila în fata lui.
Partidul fascist a invitat cu acest prilej sa participe la manifestatia avangardistilor italieni tineretul nationalist european, pentru a realiza un act comun de camaraderie si înfratire între toate generatiile noi care lupta pentru aceleasi idealuri. La apelul fascistilor, au trimis formatii de tineri la Padua germanii, spaniolii, ungurii, bulgarii si românii.
Primind invitatia si Miscarea Legionara, s-a constituit un detasament de 120 de camasi verzi, recrutat în cea mai mare parte dintre studenti. Am încredintat conducerea formatiei comandantului legionar Victor Silaghi, care îsi facuse studiile în Italia si stapânea perfect limba acestei tari.
Grupul legionar a plecat cu trenul prin Iugoslavia si, în dimineata zilei de 8 Octombrie, a intrat în Italia prin punctul de frontiera Postumia. Din acest moment, prin toate garile si orasele pe unde au trecut, legionarii s-au bucurat de o primire exceptionala, atât din partea autoritatilor cât si a populatiei. La sosirea ternului în Postumia, muzica carabinierilor a intonat *Giovinezza*, iar legionarii au raspuns cu *Sfânta Tinerete Legionara*. Coborând din tren, Victor Silaghi cu statul sau major au trecut în revista formatiile tineretului fascist care se aflau pe peron, iar, în continuare, detasamentul român a avut onoarea sa primeasca defilarea tineret, începând cu „Balilla" si sfârsind cu militia fascista. Trenul s-a pus în miscare în mijlocul ovatiilor entuziaste ale lumii concentrate pe peron.
Urmatoarea oprirea fost la Trieste, unde primirea ce li s-a facut a fost si mai impresionanta. Victor Silaghi, cu statul sau major au trecut aici în revista o unitate de avangardisti din organizatia G.I.L. La Mestre. Autoritatile locale si populatia i-au întâmpinat pe legionari cu cosuri de fructe. Multimea a izbucnit în interminabile aplauze. Pentru prima oara vedeau italienii legionari îmbracati în camasi verzi.

Seara, pe la orele 6, trenul soseste la Padova. Legionarii s-au coborât din vagoane si s-au încolonat în formatie de mars. În fruntea coloanei luase loc o garda de onoare italiana, care purta drapele italian si român. Coincizând la sosire cu germanii, detasamentul legionar a fost precedat de un grup mai mare de tineri national-socialisti, format precumpanitor din ofiteri raniti pe front si care se aflau în convalescenta. Coloana italo – germano – romàna a strabatut strazile vechiului oras în cântece si în aplauzele a mii de oameni, care îi salutau cu bratul în sus de pe trotuare si balcoane.
În „Piazza del Erbe" marsul se încheie, coloana se rupe si oaspetii straini sunt condusi la autobuze pentru a fi transportati la locurile de încartiruire. Dar grupul românesc mai întârzie, caci este înconjurat de multime, care îi îmbratiseaza pe tineri, strigând „Viva la Guardia di Ferro", „Viva Codreanu". Victor Silaghi se bucura de atentii speciale. Pentru prima oara, marturiseste Silaghi unui corespondent, în viata lui este primit cu flori si nu cu gloante. Cu mare greutate legionarii s-au desprins de multime si s-au urcat în autobuze. Sunt condusi la Scoala Zanela, unde sunt încartiruiti. În fata edificiului, pe balconul caruia flutura steagurile italian si român, o alta manifestatie. Oamenii adunati îi aclama si intra în vorba cu ei, cerând insigne legionare.
A doua zi, 9 Octombrie, toate unitatile de tineri europeni participa la o repetitie generala a defilarii, care va avea loca doua zi, în fata Ducelui. Detasamentului legionar i s-a fixat locul între grupul national-socialist si falangisti. Românii au trezit multa simpatie în populatie prin tinuta si disciplina lor.
În vederea defilarii si a vizitei Ducelui, Padua luase aspect de sarbatoare. Orasul a fost pavoazat cu drapele tuturor natiunilor participante. Sosirea Ducelui era asteptata ca un mare eveniment. Coloana celor 28.000 de avangardisti ajunsese în Padua si facea exercitii de defilare.
În dimineata de 10 Octombrie a început marea manifestatie de înfratire a tineretului european cu camarazii italieni, gata sa primeasca botezul sângelui. Prin fata tribunei Ducelui, înconjurat de mari demnitari ai statului si ai partidului, au defilat în primul rând detasamentele oaspetilor, urmate de formatiile compacte ale tineretului fascist. Ducele a urmarit defilarea tineretului legionar cu ochii pironiti, ca si cum resurectia Garzii de Fier în România i-ar fi produs o imensa satisfactie.
Dar cei mai multumiti ca au trait aceasta zi extraordinara, când au putut aduce omagiul lor Ducelui, au fost, desigur, legionarii. A trecut timpul întunecat când relatiile dintre tineretul român si tineretul italian erau monopolizate de hibrida *Straja Tarii*, organizatie creata pe suferintele si mormintele generatiei de sacrificiu a României. Din neant, într-un act de eroism pur, reînviase Miscarea Legionara, în al carei destin nu mia credeau nici Puterile Axei.
Dupa manifestatia de la Padua, grupul legionar si-a continuat calatoria la Predappio, pentru a vizita leaganul revolutiei fasciste. Cu prilejul acestui act de omagiu, Victor Silaghi, conducatorul grupului legionar, a trimis o telegrama Ducelui. Ducele i-a raspuns prin intermediul ministrului Italiei la Bucuresti, Ghigi:
Bucuresti, 4 Noiembrie 1940
Domnule Comandant,
Am primit placuta însarcinare de a va aduce la cunostinta ca Ducele, caruia i-a parvenit telegrama trimisa de Dumneavoastra si camarazii legionari cu ocazia vizitei la leaganul revolutiei fasciste, a apreciat în mod deosebit actul dumneavoastra original.
Mi-ar fi deosebit de agreabil sa va întâlnesc pentru a reînnoi, Domnule Comandant, sentimentele celei mai distinse consideratii.
Ghigi, Ministrul Italiei la Bucuresti.

6. SOSIREA MISIUNII MILITARE GERMANE LA BUCURESTI

Misiunea militara germana, sosita la Bucuresti în 12 Octombrie 1940, are o istorie mai veche. Pentru prima oara s-a vorbit de acest proiect în audienta mea la Regele Carol al II-lea din 2 Iulie 1940, cum am povestit în volumul precedent *Sfârsitul unei Domnii Sângeroase.*
Le sugestia Legatiei germane, m-am prezentat regelui din partea acesteia si l-am rugat sa ia în considerare propunerea venita de la Berlin, cerând fara întârziere guvernului german trimiterea unei misiuni militare în România, unica garantie posibila contra unei noi invazii sovietice, care s-ar putea produce chiar dupa cedarea Basarabiei si a Bucovinei de Nord. Ca urmare a acestei convorbiri, Rege la Carol l-a chemat pe Fabricius si a solicitat în mod oficial, de la stat la stat, trimiterea acestei misiuni.

Fabricius a transmis cererea Regelui Carol la Berlin, dar raspunsul a fost negativ, deoarece regele propunea concomitent doua lucruri: garantarea frontierelor existente, dupa rapirea Basarabiei si a Bucovinei de Nord, cât si prezenta unei misiuni militare în România. Reichul nu vroia sa-si lege mâinile cu o garantie teritoriala, înainte de a se fi satisfacut revendicarile Ungariei si Bulgariei. În scrisoarea lui Hitler catre Regele Carol din Iulie 1940, îi comunica acestuia ca nu se gaseste în situatia de a raspunde celor doua cereri, atâta vreme cât chestiunile teritoriale pendinte cu Ungaria si Bulgaria nu erau rezolvate.
Îndata dupa 6 Septembrie, generalul Antonescu a reînnoit cererea Regelui Carol catre guvernul Reichului de a se trimite cu cea mai mare urgenta o misiune militara în România, caci numai prin aceasta prezenta germana rusii se vor abtine sa încerce o noua patrundere în România. Rationamentul lui Antonescu era corect. Garantia teritoriala data României ciuntite de Puterile Axei la Viena n-aveau decât o valoare formala, atâta vreme cât nu era dublata de o acoperire militara, simbolizata chiar numai prin mici unitati germane.
Tratativele s-au încheiat repede, caci si Germania avea maximum de interes sa puna piciorul în România, atât pentru a-si asigura grânele si petrolul din tara noastra cât si pentru a putea controla spatiul aerian carpato-danubian, aceasta pozitie cheie are domina întregul sud-est european.
Generalul a dus tratativele cu Germania din cabinetul sau, fara amestecul Ministerului de Externe si fara a ma tine nici pe mine la curent cu desfasurarea lor. Este adevarat ca odata mi-a comunicat în mod confidential de existenta acestor tratative si de apropiata lor încheiere. Mi-am dat seama de necesitatea ca aceste tratative sa se duca cu cea mai mare discretie, pentru a nu provoca reactii nedorite din partea Rusiei Sovietice. N-am ridicat nici o obiectie, ci, dimpotriva, m-am bucurat de acest fapt, caci triumfa punctul de vedere al Legiunii în politica externa. Fara o alianta cu Puterile Axei eram la discretia Rusiei Sovietice, care ne-ar fi putut invada si înghiti oricând.
Am înteles asadar necesitatea secretului în ducerea acestor tratative, dar n-am înteles pastrarea lui dupa ce devenise de domeniu public. Generalul Antonescu ne-a tinut în ignoranta asupra iminentei sosiri a misiunii militare germane. Ce rost avea ca sa tina ascunse ziua si ora debarcarii Statului Major al misiunii germane la Bucuresti? Nu era decât o singura explicatie valabila: Antonescu nu vroia ca miscarea sa-si faca aparitia la primirea ofiterilor germani, pentru a culege numai el roadele din colaborarea militara ce se stabilise între cele doua tari.
În dimineata de 12 Octombrie, exact cu doua ore înainte de sosirea trenului special în Gara Mogosoaia, vine la mine Biris si-mi comunica fantastica stire ce aflat-o pe anumite canale ca, în câteva ore, va sosi misiunea militara germana. De ce ne-a ascuns Antonescu acest fapt când noi am fost primii care am cerut integrarea României în Axa, iar el era un intrus în alianta cu aceste puteri? Chestiunea m-a socat atât de mult încât am luat hotarârea precipitata, neprotocolara, trecând peste dispozitiile sefului statului, de a ma prezenta eu însumi, vice-presedintele guvernului, la primirea misiunii militare germane, în fruntea unor detasamente legionare. În graba, am mobilizat câteva formatiuni legionare si le-am îndreptat spre Gara Mogosoaia. Cu câteva minute înainte de sosirea trenului, am aparut si eu rasturnând protocolul aranjat de Presedintia Consiliului.
Cel mai înalt reprezentant al guvernului pâna al venirea mea era generalul Pantazi, subsecretarul de stat la Armata, care, vazându-ma, zâmbea încurcat. I-a asezat pe legionari într-o parte a peronului, iar cealalta parte a fost ocupata de trupa. La intrarea trenului în gara, muzica militara a intonat imnurile celor doua tari, dupa ce s-au facut prezentarile. Vrând – nevrând, generalul Pantazi a trebuit sa ma prezinte si pe mine; grupul de ofiteri germani a fost condus sa treaca în revista si formatiunile legionare.
Primul esalon al misiunii militare germane era format dintr-un grup de ofiteri superiori, avându-l în frunte pe generalul Erik Hansen, seful misiunii armatei de uscat sipe generalul Wilhelm Speidel, seful misiunii aeriene. Dupa încheierea ceremoniei, ofiterii germani însotiti de Pantazi s-au îndreptat spre Hotelul Ambasador unde au fost încartiruiti, iar noi ne-am retras la sediu, comentând evenimentele.
Generalul Antonescu aflase de la Pantazi de iruptia mea nedorita în Gara Mogosoaia, dar n-a suflat o vorba si nu si-a manifestat în nici o forma nemultumirea. Reaua lui vointa era prea evidenta ca sa faca tot el pe suparatul, dupa ce se adeverise clar intentia lui de a ne elimina din relatiile cu militarii germani, tocmai pe noi care am cerut înca din 1935 alaturarea României de statele revolutiilor nationale.
La scurt interval, conducatorul statului a dat un banchet la „Cercul Militar" în cinstea misiunii militare germane. În afara de membrii misiunii, în frunte cu generali Hansen si Speidel, au participat si un mare numar de ofiteri români din garnizoana Bucuresti, începând de la generali pâna la sublocotenenti,

împreuna cu ministrii legionari, fruntasi ai Legiunii de la Secretariatul miscarii si de la comandamentele legionare din capitala.
Atmosfera a fost foarte cordiala. Generalul Antonescu si generalul Hansen au ridicat toasturi pentru cele doua tari si pentru capeteniile lor. Generalul Antonescu se gasea si el într-un moment de euforie, bine dispus si chiar afectuos cu toti invitatii. Catre miezul noptii, generalul se retrage.
Lumea se amestecase, ofiterii germani, cu ofiterii români si cu legionarii, facând cercuri-cercuri si discutând fel de fel de probleme.
La un moment dat se ridica generalul Iacobici si cere tuturor sa ridice un pahar de vin în cinstea mea. Toata lumea s-a ridicat în picioare si a dus cupa la gura. Dar lucrurile nu s-au oprit aici. Tot la comanda lui Iacobici, întreaga asistenta, ofiteri români, ofiteri germani si legionari au început sa-mi scandeze numele: „Horia Sima, Horia Sima”. Se auzea pâna în strada. A fost un moment de neuitat din viata mea. Nu atât pentru mine, caci nu ma credeam vrednic sa primesc aceste aplauze, care ar fi trebuit sa se adreseze Capitanului, ci pentru ca erau un test, exprimând pulsul armatei, care nu ne era ostila, ci dimpotriva, fraterniza cu noi în acelasi patriotism vibrant. Mai ales ofiterii tineri erau de un entuziasm debordant, simtindu-se solidari cu noi prin apartenenta la aceeasi generatie.
Fara îndoiala, i s-a raportat lui Antonescu explozia de simpatie a corpului ofiteresc fata de mine, caci de atunci a evitat cu grija ca sa-i mai adune împreuna la manifestatii pe ofiteri cu legionarii. Pe ofiteri îi tinea cu gelozie la o parte, pentru a nu se contamina de spiritul legionar.

7. REACTIA LUI MUSSOLINI

Mussolini n-a fost informat de tratativele în curs dintre Berlin si Bucuresti pentru trimiterea unei misiuni militare în România. Când a aflat, la 12 Octombrie, de sosirea ei la Bucuresti, a avut un acces de revolta. Era convins ca Hitler în mod intentionat l-a lasat în necunostinta de cauza de existenta acestor tratative pentru a-l pune în fata unor fapte întâlnite, considerând România o tara încadrata ariei imperialiste germane, din care Italia era exclusa. Mussolini, umilit si amarât de comportamentul neloial al aliatului sau principal, s-a decis sa reactioneze cu vigoare, fara sa se mai consulte cu Hitler, platindu-i cu aceeasi moneda.
A dat ordin ministrului sau la Bucuresti casa intervina cu toata energia pe lânga guvernul român pentru a obtine din partea acestuia un acord identic cu cel perfectat cu Germania: trimiterea unei misiuni militare italiene, formata precumpanitor din trupe alpine, care ar servi la instruirea vânatorilor nostri de munte. Ghigi l-a vazut pe Antonescu si i-a expus cererea Ducelui, dar fara sa fi obtinut rezultate apreciabile. Conducatorul statului s-a mentinut într-o rezerva enigmatica.
Ghigi a venit si la mine si m-a rugat staruitor sa-l înduplec pe generalul Antonescu ca sa aprobe trimiterea unei misiuni militare italiene în România. Este o dorinta fierbinte a Ducelui. Pentru mine, chestiunea era clara. Prezenta unor trupe italiene în România nu putea decât sa întareasca dispozitivul nostru de aparare fata de Rusia. Dar mai puteam beneficia si de un alt avantaj important, din punct de vedere al politicii externe. Se crea o stare de echilibru în relatiile noastre cu Italia si cu Germania. Nu mai ramâneam exclusiv la discretia Berlinului, ci colaboram cu puterile Axei ac un al treilea partener. În sfârsit, în problema Ardealului, oferind aceasta satisfactie Ducelui, l-am putea avea de partea noastra în eventualitatea ca s-ar redeschide dosarul de la Viena.
M-am dus imediat la Antonescu si i-am cerut sa raspunda favorabil cererii lui Mussolini, invitându-i si pe italieni sa-si trimita o forta militara în România. Antonescu a reactionar rece si evaziv. El are anumite angajamente cu guvernul german pe care nu le poate calca. Mi-a dat sa înteleg ca securitatea noastra externa depinde exclusiv de Berlin si ca Italia joaca un rol secundar în cadrul Puterilor Axei.
Generalul Antonescu savârsea în acel moment o eroare grava de strategie politica si militara, calcând pe urmele lui Hitler, care îl bruscase pe Mussolini prin hotarârea lui unilaterala de a trimite trupe în România. Hitler considera razboiul virtual câstigat si, stapân pe destinele Europei, îl trata pe Mussolini ca pe un aliat secundar. România cadea în lotul german de expansiune si, în consecinta, Mussolini nu avea ce sa caute în aceasta parte a Europei. Antonescu, la rândul lui, preocupat exclusiv sa-si consolideze puterea în România cu ajutorul Berlinului, si-a îngaduit sa ignore si el veleitatile lui Mussolini, fara a tine seama de coordonatele generale ale razboiului. Urmând sfaturile lui Fabricius, a admis doar venirea unui numar de ofiteri italieni de aviatie, care nici nu meritau macar numele de misiune militara.

Mussolini, exasperat de putinul succes ce l-a avut interventia lui de la Bucuresti, s-a decis sa-si ia revansa în alta parte si, în 28 Octombrie, a luat fatala hotarâre de a ataca Grecia. Rationamentul lui era urmatorul: „Daca Hitler nu m-a consultat când si-a trimis trupele lui România, voi proceda la fel, ocupând Grecia, pentru a tine pas cu cuceririle germane în Balcani. O compensatie indispensabila pentru a mentine Italiei rangul de mare putere.
Consecintele au fost dezastruoase pentru cursul întregului razboi. Armata italiana n-a putu strapunge linia de aparare greaca si ofensiva s-a împotmolit. Englezii au debarcat în Grecia si, încurajata de prezenta lor în Balcani, Iugoslavia a rupt pactul de neutralitate cu Germania. Mussolini a fost salvat de Hitler, dar cu un pret care a rasturnat premisele favorabile ale razboiului. Armata germana a zdrobit toate aceste rezistente cu usurinta si cu pierderi relativ mici. Dar cea mai mare pierdere a fost timpul pierdut. Campania din rasarita început cu o luna mai târziu de cum fusese prevazuta, acea luna care ar fi foste necesara pentru ocuparea Moscovei, înainte de caderea teribilei ierni rusesti.
Iata cum lipsa de psihologie politica a lui Hitler în tratarea problemei românesti, dublata de megalomania bolnavicioasa a lui Antonescu, preocupat exclusiv sa-si consolideze puterea cu ajutorul german, a provocat nefericita reactie a lui Mussolini. Conflagratia din Balcani ar fi putut fi evitata fara de cumulul de greseli al tuturor acestor protagonisti ai razboiului.

8. O INTRIGA ÎN TREI ACTE

Regele Carol, dupa trecerea frontierei în Iugoslavia, s-a refugiat mai întâi în Elvetia unde a ramas putin timp. Nesimtindu-se în siguranta aici, a plecat mai departe spre Spania si s-a stabilit undeva prin sudul ei.
Cam pe la sfârsitul lunii Octombrie 1940, aflându-ma într-o zi în cabinetul generalului Antonescu, acesta scoate o hârtie si mi-o întinde. Ce era? Un report al legatiei noastre de la Madrid asupra contactelor politice ce le luase regele Carol cu diverse personalitati ale regimului fascist.
– Domnule Sima, dupa cum vezi, regele Carol nu se astâmpara. Desfasoara o activitate daunatoare relatiilor noastre cu Spania. În afara de îndrumarile ce le va da Ministrul de Externe agentilor nostri diplomatici de la Madrid, cred ca ar fi bine sa trimiteti doi legionari în Spania care sa-i urmareasca pas cu pas miscarile.
Dupa aceasta introducere, pune pe raportul legatiei de la Madrid urmatoarea rezolutie:
„Sa se trimita doi legionari în Spania pentru a supraveghea activitatea fostului rege”.
– Bine, domnule general. Voi studia documentul, voi cere informatii suplimentare si va voi comunica parerea mea.
Din aceasta convorbire, n-am putut trage alta concluzie ca generalul era sincer îngrijorat de dificultatile ce ne putea crea fostul rege în relatiile cu Spania.
La doua-trei zile intervine un fapt nou care m-a pus pe gânduri, facându-ma sa ma îndoiesc de sinceritatea intentiilor lui Antonescu. Secretariatul Miscarii ma informeaza ca doi legionari se pregatesc pe ascuns sa-si scoata pasapoartele si sa plece în Spania! Se aflase si numele lor: însusi seful Corpului Muncitorilor Legionari, Dumitru Groza si un alt legionar, mai putin cunoscut, Constantin Constantinescu, originar din Oltenia, student la Politehnica din Timisoara. Înainte de a fi întreprins ceva, în sensul propunerii generalului, lipsindu-mi pentru asta chiar tipul necesar, se pregateste o expeditie în Spania, despre care eu nu stiam nimic. Era ceva necurat la mijloc. E vreo legatura între discutia avuta cu Antonescu si expeditia clandestina organizata de Groza spre Spania? Pentru a preîntâmpina sa nu fim târâti într-o actiune daunatoare miscarii, i-am chemat pe cei doi legionari si i-am certat aspru pentru ca vroiau sa plece în Spania fara stirea mea. I-am avertizat ca daca persista în planul lor, voi trece la sanctiuni, amenintându-i chiar ca voi interveni la legatia spaniola sa nu le dea vize.
În curând am descoperit tot firul afacerii, care era mult mai complicat. Groza si Constantinescu n-au luat hotarârea de a pleca în Spania de capul lor, ci în urma instigatiei unei doamne din înalta societate bucuresteana, printesa Caragea. Casa ei era frecventata de Groza si prieteni de-ai lui. Printesa Caragea se arata a fi o apriga legionara, pâna la exaltare. Se tineau la ea acasa sedinte de cuib, în care, într-o atmosfera de mister, se jura pe cruce cu pedepsirea celor vinovati de asasinarea Capitanului si a elitei legionare. De regele Carol, printesa spunea ca marele vinovat nu trebuie sa scape cu viata. Groza, impresionat de patosul eu razbunator, s-a decis sa plece în Spania fara sa mai întrebe conducerea miscarii. Groza l-a recrutat pe Constantinescu si asa s-a format echipa celor doi.

De fapt Groza fusese atras într-o cursa. Printese Caragea nu era acea ferventa legionara care se manifesta, ci o fiinta mult mai prozaica, lucrând de multa vreme cu Serviciul Secret al Armatei. Dupa arestarea lui Moruzov, Serviciul Secret al Armatei trecuse sub controlul colonelului Rioseanu, subsecretar de stat la Interne si om de încredere al generalului.
Abia dupa ce am aflat toate aceste amanunte, mi-am dat seama ca apostila generalului pe raportul legatiei de la Madrid nu era straina de intriga lui Rioseanu prin Serviciul Secret. Ma aflam în fata a doua actiuni paralele cu acelasi scop: sa determine plecarea unei echipe legionare în Spania, pe urmele lui Carol. Chiar daca nu mi-as fi dat consimtamântul la propunerea generalului, pe linia Serviciului Secret, la instigatia principesei Caragea, Groza si Constantinescu ar fi parasit clandestin tara, ajungând în Spania.
În aceasta ipoteza, Groza si Constantinescu n-ar fi mers în Spania pentru motivul invocat de Antonescu în convorbirea noastra, adica sa urmareasca activitatea politica a fostului suveran – ci pentru a pune în actiune ceea ce le sugerase printesa Caragea. La Timisoara nu reusise planul lui Antonescu de a-l elimina pe fostul rege. Acum vroia sa repete încercarea în Spania si tot prin mijlocirea legionarilor. Generalul se temea ca, într-o alta conjunctura politica si militara în Europa, regele Carol sa nu revina pe tron, caci atunci soarta lui va fi pecetluita. Numai disparitia fizica a lui Carol i-ar fi asigurat viitorul. Daca regele ar fi murit pe pamântul Spaniei, rapus de mâna legionara, generalul ar fi tras singur profitul al acestei actiuni, fara ca sa cada raspunderea atentatului asupra lui. Evident, pentru noi problema avea un alt aspect. Regele Carol ar fi meritat sa fie sanctionat, dar ne-am fi înstrainat simpatia regelui Mihai, cu care trebuia sa conducem tara, caci legaturile de sânge sunt mai tari decât orice alte consideratii.
Si acum actul al treilea al acestei intrigi. Peste câteva zile sunt invitatul generalului la vila de la Predeal. Acolo am întâlnit-o pe nelipsita doamna Goga. La un moment dat, aflându-ma singur cu ea, ma ia de-o parte si ma întreaba fixându-ma în ochi:
– Ce aveti de gând cu Carol? Nu este cazul… si îmi face semn cu mâna ca si cum ar tine un revolver si ar trage.
– Nu, doamna, i-am raspuns, nu are nici un sens. Pentru un rege este mai cumplita pedeapsa sa-si piarda tronul si apoi sa moara în exil decât sa fie convertit în martir. Ar fi un martiraj nemeritat.
Doamna Goga nu mi-a pus aceasta întrebare pentru ca împartasea gândul generalului. O, nu. Fiind zi si noapte în casa lui Antonescu era initiata în toate secretele Presedintiei. Nimic nu scapa ochiului ei vigilent. Ea aflase de la Antonescu convorbirea avuta cu mine si ca se planuia ceva în Spania si voia sa stie daca s-a dat curs operatiei, pentru a putea aviza serviciul secret englez. Englezii, la rândul lor, l-ar fi pus în garda pe regele Carol.

9. DOAMNA HIMMLER LA BUCURESTI

Într-o dimineata, pe la sfârsitul lui Octombrie, aflându-ma la Presedintie, îmi telefoneaza Papanace, comunicându-mi stirea ca doamna Himmler se afla la Bucuresti, venita într-o vizita privata.
Asta n-ar fi fost nimic, dar adauga ca doamna Himmler se gaseste chiar în biroul lui si ar dori sa ma cunoasca. Ma roaga sa trec pe la el, pentru a o saluta pe sotia Recihsführerului.
Fara a întârzia o clipa, m-am urcat în masina si, în câteva minute, am fost la Ministerul de Finante, putin contrariat de aceasta convocare brusca. Intrând în biroul lui Papanace, fac cunostinta cu o doamna de statura mijlocie, zvelta, tip de germana. Era numai cu Papanace, fara nici o alta suita. Dupa prezentarile cuvenite, îl vad pe Papanace ca scoate o insigna legionara si, în prezenta mea, o agata de pieptul doamnei Himmler. Era un fel de decoratie din partea miscarii.
Încheiata cu aceasta ceremonie, nu stiam daca Papanace a facut un program în continuare. O vizita la conducatorul statului sau o masa data de miscare în onoarea ilustrei doamne. Nimic. Ne-am uitat unii la altii câtva timp, am schimbat câteva întrebari de politete si m-am despartit, lasând-o pe doamna Himmler cu Papanace.
N-am înteles cum de-a ajuns doamna Himmler la Papanace, când normal era sa fie condusa la Presedintie, sa ma vada întâi pe mine ca maxim reprezentant al miscarii si, apoi, eventual, pe Conducator. Trebuia apoi sa le cunoasca pe doamnele legionare, sa se faca un cerc în jurul ei, sa i se arate o suma de lucruri de-ale noastre. Unei doamne de talia ei, trebuia sa i se acorde toata atentia cuvenita cât timp sedea la Bucuresti, ca si unui personaj oficial, desi venise în vizita particulara.

N-am mai auzit nimic de doamna Himmler dupa aceasta întrevedere-fulger, în care Papanace facea pe amfitrionul. S-a pierdut un prilej ca doamna Himmler sa cunoasca mai bine miscarea, transmitând sotului ei impresiile culese la Bucuresti.
Aparitia doamnei Himmler în biroul lui Papanace, rasturnând toate regulile protocolului, nu era chiar asa de nevinovata. Îsi avea tâlcul ei. Cine a aranjat aceasta întrevedere a avut inspiratia sau chiar ordinul de undeva sa scoata în evidenta persoana lui Papanace. Prin prezenta Doamnei Himmler, i se acorda acestuia o anumita greutate, o anumita preferinta, indicându-l ca o „personna grata" în fata guvernului german. Numai asa mi-am explicat strania întâlnire.
Este stiut ca guvernul german în toate tarile ocupate sau aliate avea obiceiul sa aplice o tactica de confruntari si alternative între conducatorii lor, pentru a le putea controla mai bine. Nu e unul, avem o rezerva, este altul care ne poate servi interesele.
Cine stie ce serviciu german a descoperit în Papanace punctul slab al miscarii victorioase, un rival potential al meu (poate din timpul exilului la Berlin) si îi cultivau imaginea…

10. TINERETUL FASCIST SI TINERETUL NATIONAL-SOCIALIST LA SERBARILE DE LA IASI

Arhanghelul Mihail a fost ales de Capitan patronul Legiunii. La origine chiar, în momentul întemeierii ei, miscarea s-a numit Legiunea Arhanghelul Mihail. În fiecare an, la chemarea Capitanului, în ziua de 8 Noiembrie când cade sarbatoarea Arhanghelului, toata suflarea legionara tinea post, mergea la Biserica si se închina cu evlavie Ocrotitorului ceresc al miscarii.
Urmând aceasta traditie, am convocat si eu masele legionare sa se adune la Iasi, pentru a sarbatori chiar în cuibul de unde a pornit miscarea pe patronul ei spiritual. Ca un omagiu adus stravechii cetati românesti, de unde si-a luat zborul Legiunea, am proclamat Iasul „oras al miscarii legionare".
Am invitat sa participe la serbarile de la Iasi tineretul fascist si tineretul national-socialist. Invitatiei noastre i s-a raspuns imediat de organizatia tineretului fascist, care cunoscuse camasile verzi la Padua si care acum primise cu bucurie sa întoarca vizita tineretului legionar. Cu invitatia tineretului national-socialist s-a ivit o dificultate diplomatica. Pâna la acea data, legionarii n-au calcat în mod oficial pamântul Germaniei, încât nu puteam pretinde ca sa vina tineretul hitlerist mai întâi în România, o mica putere în raport cu Marele Reich German. Consultându-ne cu delegatii lui „Hitlerjugend" aflatori în Capitala, am ajuns la o solutie de compromis: noi sa trimitem mai întâi o delegatie care sa se întoarca acasa, însotita de delegatia tineretului german, destinata sa participe la serbarile de la Iasi. Odata aceasta formalitate îndeplinita, nimic nu mai statea în calea prezentei camasilor brune la Iasi.
Timpul scurt ce-l aveam la dispozitie nu permitea decât plecarea si întoarcerea legionarilor cu avionul. În graba am constituit o delegatie legionara a tineretului , sub conducerea Secretarului General, Nicolae Petrascu, din care faceau parte Constantin Stoicanescu, seful national al tineretului, Ilie Smultea, seful Fratiilor de Cruce, Vasile Andrei, seful studentimii legionare, George Macrin, Victor Mezdrea si Dr. Victor Biris. Delegatia de legionari români a plecat în 2 Noiembrie si a fost primita la Berlin de Arthur Axmann, seful tineretului hitlerist, în 3 Noiembrie 1940. Legionarii români au adus omagiul lor camasilor brune care au cazut pentru cauza nationala, depunând o coroana la mormântul lui Horst Wessel. A doua zi au plecat la Weimar, unde au fost primiti de Reichsstathalterul provinciei. Oaspetii români au vizitat institutiile culturale, uzinele Wilhelm Gustloff si diferite asezaminte national-socialiste.
Dupa aceasta scurta sedere în Germania, delegatia româneasca a luat drumul înapoi spre tara tot cu avionul, de asta data însotita de o delegatie germana, formata din sefii superiori ai organizatiei „Hitlerjugend". Masa participantilor, un detasament de 150 tineri national-socialisti, trebuia sa soseasca cu trenul în aceeasi zi.
La coborârea din avion pe aeroportul Baneasa, în dupa masa zilei de 6 Noiembrie 1940, cele doua delegatii au fost salutate de Comandantul Legionar, Preot Vasile Boldeanu, seful biroului organizarii de la Secretariatul General al Miscarii, care, într-o scurta cuvântare, le-a urat bun sosit:
"Scumpi prieteni si dragi camarazi,
Am venit sa aducem salutul de „bine v-ati întors acasa", salutul sefului regimului legionar, al D-lui Comandant al Miscarii Legionare si îmbratisarea frateasca a tuturor legionarilor. Prietenilor, pentru dragostea cu care v-au primit, iar voua, dragi camarazi, pentru cinstea si demnitatea cu care a-ti purtat camasa verde pe pamântul Marelui Reich. Traiasca Legiunea si Capitanul!"

Garda legionara de onoare, prezenta la aeroport, a intonat „Sfânta Tinerete Legionara”, dupa care a luat cuvântul Dr. Finck, în numele organizatiei centrale a tineretului german, aducând salutul Führerului:
"Va aduc salutul si marea dragoste a Führerului si a Marelui Reich German. Traiasca Legiunea si Capitanul!"
Cum avionul aterizase la orele 2,30 dupa masa, iar trenul special cu detasamentul german era prevazut sa ajunga la orele 3,50, cele doua delegatii s-au îndreptat în graba spre Gara de Nord, pentru a nu scapa momentul sosirii lui. Primirea oaspetilor germani a luat aspectul unei manifestatii impresionante de fraternizare între cele doua miscari, de o amploare neobisnuita. Gara era frumos pavoazata cu drapele românesti, germane, italiene, spaniole si japoneze. La iesirea din gara, pe peretele de deasupra, fusese fixata fotografia Capitanului, în format mare, împodobita cu cetina de brad. Peronul garii era întesat de legionari, care, într-o ordine desavârsita, sub comanda Inginerului Nicolau, asteptau sa dea onorul oaspetilor. Guvernul era reprezentat prin Vasile Iasinschi, Ministrul Muncii si al Sanatatii, si de Horia Cosmovici, Subsecretar de Stat la Presedintie. Din partea Legatiei germane era prezent Consilierul de Legatie, Steltzer.
La oprirea trenului, coboara mai întâi Dr. Blomquist, seful detasamentului german, cu statul sau major. Este salutat de Vasile Iasinschi si ceilalti reprezentanti ai guvernului român, dupa care conducatorii tineretului german trec în revista formatiile legionare în acordurile imnului *Sfânta Tinerete Legionara,* cântat de o muzica militara. Când grupul de comandanti germani se apropie de formatiunile tineretului hitlerist din România, apartinând lui „Auslandsorganisation”, o alta muzica militara intoneaza *Deutschland über Alles*, urmata de *Horst Wessel Lied*. Detasamentul german coboara din vagoane, se încoloneaza si porneste spre iesire. În fata portretului Capitanului, se opresc, saluta cu bratul în sus si pastreaza un minut de reculegere.
În Piata Garii, ministrii si celelalte oficialitati primesc defilarea detasamentului german. Se formeaza apoi o coloana mixta româno-germana din tinerii veniti din Reich, tinerii grupului etnic german din România si camasile verzi. Coloana, având în frunte muzica tineretului german, strabate arterele principale ale Capitalei, în ovatiile multimii, pâna la Statuia lui Mihai Viteazul. În fata Statuii, are loc o noua defilare, a tuturor grupurilor, în acordurile muzicii tineretului din Reich.
În seara aceleiasi zile, conducatorii tineretului german, în frunte cu Dr. Finck, au venit la Presedintie, unde au trecut mai întâi pe la biroul meu, pentru a ma saluta. La urarea mea de bun venit, a raspuns Blomquist, seful detasamentului din „Hitlerjugend”, care a spus urmatoarele:
”Domnule Comandant,
Noi toti stim de lupta miscarii D-voastra. Am urmarit din presa si am fost cu sufletul mereu alaturi de D-voastra. Cunoastem jertfele voastre de sânge. Prin ele ati aratat vointa D-voastra legionara de a birui.
Ati stiut prin prudenta, lupta si întelegerea datoriei, prin sacrificii mai ales, sa stabiliti legatura cu marea idee a nationalismului noii Europe. Am venit sa punem temelie acestei camaraderii si suntem convinsi ca în mijlocul vostru ne vom gasi gata pentru viitoarele batalii”.
Delegatia tineretului german a trecut apoi în sala festiva a Presedintiei, unde a fost primita de Generalul Antonescu. Conducatorul Statului, într-un moment de sinceritate si buna dispozitie, cum rar îi erau proprii, le-a facut o declaratie de solidaritate deplina cu Legiunea :
”Sunt fericit sa va salut în numele guvernului national-legionar. De la mine, pâna la ultimul legionar, sunteti primiti cu toata camaraderia si fratia.
Sper ca veti ramâne cu amintiri frumoase si bune impresii din România.
Multumindu-va, doresc sa ne vedem la Iasi.
Traiasca partidul national-socialist german”.
Tot în ziua de 6 Noiembrie, noaptea, la orele 12,30 a sosit cu Simplonul delegatia tineretului italian, formata din 7 ofiteri, care conduceau grupul, si o centurie din G.I.L. (*Gioventu Italiana del Littorio*). Pe peronul garii era prezent Pelegrino Ghigi, Ministrul Presei, Alexandru Constant, Emil Bulbuc, Secretar General la acelasi minister, Victor Silaghi, conducatorul grupului legionar de la Padua, si Ion Victor Vojen, Ministrul României la Roma, care se afla în acel moment la Bucuresti.
La sosirea trenului, seful expeditiei italiene, Eduardo Natoli, a fost salutat de Ministrul Constant si de reprezentantii Legatiei italiene. Dupa trecerea în revista a formatiunilor legionare, tinerii fascisti se încoloneaza si pornesc spre iesire, în acordurile lui Giovinezza, cântata de o muzica militara. În Piata Garii, cu toata ora înaintata, o mare multime de oameni astepta tineretul italian si izbucnea în urale la

aparitia lor. Se cânta de întreaga asistenta imnurile celor doua tari si apoi, fiind ora înaintata, tinerii fascisti sunt condusi la masini, de unde pleaca spre caminele unde sunt încartiruiti.
În ziua de 7 Noiembrie, cele doua detasamente, german si italian, au pornit spre Iasi cu un tren special, pentru a fi a doua zi dimineata în Capitala Moldovei. La Iasi, în prezenta Regelui, a Reginei-Mama, a membrilor guvernului, în frunte cu Generalul Antonescu, a reprezentantilor diplomatici ai Axei, a avut loc o mare manifestatie, în cadrul careia au defilat si formatiile germane si italiene, salutate cu tunete de aplauze de populatie si de masele legionare.
Dupa întoarcerea la Bucuresti, grupul italian a mai zabovit în România, dorind sa cunoasca frumusetile tarii si locurile ei istorice. Condusi permanent de Emil Bulbuc, Secretarul General al Ministerului Presei, au vizitat mai întâi Parcul Carol, unde au depus o coroana de flori la Mormântul Eroului necunoscut. În continuare au facut un pelerinaj la cimitirul militar Ghencea, unde sunt înhumati eroii italieni din primul razboi mondial. La „Casa Verde", au depus o jerba de flori la Mausoleul eroilor cazuti în Spania si au pastrat un minut de reculegere. Tot însotiti de Emil Bulbuc s-au deplasat la Predeal, pentru a cunoaste locurile dragi Capitanului, unde a trait atâtea clipe frumoase, dar si atâtea dureri. S-au oprit mai întâi la cimitirul legionar din vale, unde au contemplat îndelung sirul de cruci. „Emotia, scria ziarul *Buna Vestire,* de care au fost cuprinsi camarazii de lupta ai Italiei fasciste, în fata nesfârsitelor cruci ale martirilor legionari, i-a zdruncinat adânc pe cei prezenti. Dupa ce au depus o coroana de flori, tinerii au îngenuncheat la marginea mormintelor cu ochii în lacrimi, gest de suprema înfratire a acestui tineret cu tineretul biruitor al Legiunii".
Tineretul italian a lasat o amintire nestearsa în inima poporului român, prin gestul sau de solidaritate spontana cu grijile populatiei, încercata tocmai în aceste zile de catastrofalul cutremur. Din primul moment, tinerii fascisti s-au prezentat în echipe perfect organizate, cu sefii lor, pentru a participa, alaturi de legionari si de autoritati, la dezgroparea victimelor aflate sub darâmaturile edificiului „Carlton". „Cu un spirit de disciplina si jertfa, scrie tot ziarul *Buna Vestire*, care a produs o adânca impresie în rândurile populatiei bucurestene, tinerii membri ai G.I.L., în frunte cu conducatorii lor, au muncit neîntrerupt, în cursul zilei si al noptii, cimentând cu gestul lor pentru totdeauna legatura de fratietate între tineretul fascist si cel legionar".
Înainte de a se întoarce în patrie, am oferit o masa delegatiei italiene la „Athenee Palace", la care au participat Ministrul Ghigi, cu colaboratorii sai cei mai apropiati, Emil Bulbuc, Victor Silaghi, P.P. Panaitescu, Rectorul Universitatii de la Bucuresti, si Octavian Rosu, pe care îl desemnasem sa fie reprezentantul miscarii legionare pe lânga partidul fascist, echivalent cu delegatul acestui partid la Bucuresti. La sfârsitul mesei, am rostit o cuvântare în care am exaltat camaraderia ideologica dintre cele doua popoare.
"Camarazi,
România Legionara va multumeste pentru sentimentele de profunda camaraderie si dragoste pe care le-ati dovedit tineretului legionar, atât la serbarile tineretului fascist la Padua cât si aici, pe pamântul tarii noastre.
Ne-ati aratat întreaga simpatie atât pentru serbarile de la Iasi cât si în ceasurile grele ale catastrofei prin care am trecut.
Ceea ce ne leaga, dincolo de originea comuna, de istoria care sta marturie, este si lupta si suferintele pentru aceleasi idealuri.
Fascismul a deschis un drum biruitor în istorie, al carui final glorios nu poate fi decât victoria armelor care lupta pentru instaurarea unei Europe Noi, care înseamna descatusarea din robia unei lumi nedrepte a tuturor natiunilor europene.
Intuitia geniala a Marelui Vostru Duce a învrednicit poporul italian ca el sa fie deschizatorul acestor zari noi pentru Europa.
Capitanul nostru, Corneliu Codreanu, în cea dintâi clipa a luptei pe care a început-o la Iasi, a declarat ca „soarele nostru rasare la Roma" si daca regimul înstrainat de aspiratiile poporului nostru – care s-a prabusit a avut atitudini de neîntelegere a marii opere fasciste, noi, legionarii, întotdeauna am crezut în biruinta Ducelui Mussolini si în eternitatea Romei.
În clipa în care Generalul Ion Antonescu, Conducatorul Statului si Seful Regimului Legionar, va pasi pe pamântul sacru al Italiei, în salutul lui sa simtiti îmbratisarea calda a miilor de camasi verzi din România.
Va rugam, camarazi, la plecarea voastra din România, sa duceti Ducelui si poporului italian marturisirea de credinta a Miscarii Legionare, înfratita pentru totdeauna cu Miscarea Fascista".

La cuvântarea mea, a raspuns Eduardo Natoli, Comandant Federal al G.I.L. si seful detasamentului de tineri fascisti, cu urmatoarele cuvinte:
”Domnule Comandant,
Profit de împrejurarea fericita de acum pentru a da expresie celor mai adânci multumiri pentru camaradereasca primire pe care ati rezervat-o tinerilor lui Mussolini.
Am vizitat cimitirul de la Predeal, în semn de omagiu pentru gloriosii vostri camarazi, cazuti pentru un nou regim, de ordine europeana.
Îngaduiti-mi, D-le Comandant, sa va ofer acest pumnal, ce reprezinta un simbol pentru Garda Armata a Revolutiei Fasciste.
În numele tineretului italian al Lictorului, care încadreaza în rândurile lui noua milioane de tineri, însufletiti de o singura credinta si învatati sa Creada, sa Asculte si sa Lupte, exprim salutul si urarea lui cu strigatul nostru de batalie”.
În cursul cuvântarii, Eduardo Natoli mi-a oferit baioneta de Comandant al G.I.L. si insigna organizatiei.
Masa de înfratire cu tinerii italieni s-a încheiat în mijlocul unui mare entuziasm, în cântece si strigate pentru Duce.
Dupa terminarea festivitatilor de la Iasi, tineretul hitlerist a mai ramas si el câteva zile în tara noastra vizitând diferite locuri. Ca si tineretul italian, tineretul german, dupa tragica noapte a cutremurului, a sarit în ajutorul populatiei, participând la lucrarile de dezgropare ale victimelor de la „Carlton”. Tineretul hitlerist german s-a bucurat de aceleasi atentii ca si tineretul fascist din partea mea. I-am invitat si pe ei, întreg grupul, la o masa la Athenee Palace, în seara de 12 Noiembrie. A asistat seful detasamentului german, Blomquist, Dr. Finck, reprezentantul tineretului german în România, precum si ziaristii Karl Hermann Theil si Dr. Kromer, de la *Völkischer Beobachter.* Din partea romaneasca au participat Dr. Victor Biris, Constantin Stoicanescu, Victor Medrea si Victor Silaghi.
Într-o atmosfera de mare entuziasm, la sfârsitul mesei, am rostit câteva cuvinte, în care am exaltat camaraderia dintre camasile verzi si camasile brune:
”Camarazi,
Sunt fericit ca înainte de reîntoarcerea voastra în Marea Germanie, am prilejul sa stau în mijlocul camarazilor din Hitlerjugend.
Nu v-am considerat o singura clipa straini, iar voi prin tinuta frumoasa care ati avut-o cu prilejul marilor serbari de la Iasi si prin interventia voastra barbateasca si adevarat national-socialista, cu prilejul marii încercari ce-a suferit-o Capitala în aceste zile, ne-ati dovedit ca înfratirea dintre ideea legionara si cea national-socialista si contopirea spirituala dintre Hitlerjugend si tineretul legionar este o realitate.
Miscarea legionara v-a urmarit cu atentie si dragoste si va multumeste prin mine.
Mâine parasiti Bucurestiul, care cunoaste înca durerile marilor prefaceri. Duceti cu voi impresii si amintiri despre un tineret legionar iesit din marea scoala a suferintei, despre un popor care aici în sud-est îsi cere dreptul la viata, anuntând totodata zorii unei Noi Europe, propovaduita de geniul lui Adolf Hitler si realizata de glorioasa armata germana, în rândurile careia multi dintre voi ati sângerat.
Camarazi,
Fiti acasa, în marea voastra patrie, solii sentimentelor noastre de camaraderie pentru conducatorii Hitlerjugend, interpretii sentimentelor noastre pentru Marea Armata Germana si interpretii sentimentelor noastre de dragoste pentru marele D-voastra Führer, caruia îi uram din tot sufletul marea biruinta finala”.
A raspuns Comandantul detasamentul german, Blomquist:
”Nu ne-am simtit nici o clipa straini în minunata D-voastra patrie; acest lucru sporeste fericirea pe care am avut-o venind în tara în care au biruit credinte asemanatoare cu ale noastre, dupa o lupta nespus de grea, lupta pe care noi o cunoastem atât de bine si despre care s-a scris atât de mult la noi, unde a fost urmarita cu cea mai mare atentie si dragoste”.
Încheind cuvântarea sa, Blomquist a adaugat:
”Legiunea sub Horia Sima va impune poruncile Capitanului, caci el este chezasia marelui testament lasat legionarilor spre împlinire.
În numele întregului tineret german fac cele mai calde urari nobililor luptatori legionari si închin un gând pios marii jertfe legionare”.
Dupa sederea în Capitala, delegatia tineretului german, în drumul spre patrie, s-a oprit la Brasov, pentru a cunoaste acest stravechi oras, întemeiat de cavalerii teutoni. În 12 Noiembrie, detasamentul german a fost primit în gara Brasov de autoritatile locale, în frunte cu prefectul Traian Trifan si primarul Ionica. A doua

zi, 13 Noiembrie, grupul german a facut o excursie la Bran, unde a vizitat castelul, iar dupa amiaza fanfara tineretului national-socialist a dat un concert în Piata Sfatului, colectând cu acest prilej bani pentru ajutorarea sinistratilor cutremurului.
Seara, la plecarea din gara Brasov, delegatia germana a fost salutata de Traian Braileanu, Ministrul Educatiei, care le-a tinut cuvântul de despartire în limba germana. În rezumat, Traian Braileanu le-a spus urmatoarele:
”În numele guvernului si al D-lui Comandant Horia Sima, am venit la Brasov sa va spun un cuvânt de despartire. Ati venit sa ne cunoasteti tara. Ne-am straduit sa va aratam si sufletul nostru care va dorea de mult. Am sarbatorit împreuna ziua Patronului Legiunii la Iasi, în orasul Miscarii Legionare. Ne-am înfratit în însufletirea serbarii. Dar în a doua noapte ne-a lovit nenorocirea cutremurului. În aceasta nenorocire, v-am cunoscut mai mult cât de aproape ne sunteti. Ati luat parte la durerea noastra si ne-ati dat tot sprijinul de camarazi. Asa vom ramâne, uniti pe vecie, în bucurie si în durere. Când va veti întoarce în patria voastra, în marea si neînvinsa tara, creata de geniul Führerului, pastrati amintirea prieteniei noastre si va rugam sa lasati fiecare câte o particica din inima, aici la noi, ca dorinta de a reveni sa fie întotdeauna treaza”.
Profesorul Constatin Stoicanescu a adresat un salut în numele tineretului legionar, profund legat sufleteste de tineretul german.
Conducatorul detasamentului german, Blomquist, a raspuns printr-un înflacarat discurs, aratând strânsa legatura ce exista între tineretul german si Garda de Fier a Capitanului.
”Sunt convins, a spus Blomquist, ca România va trece biruitoare prin toate greutatile si va deveni tara frumoasa pe care o visa Capitanul”.
A încheiat cu un salut al tineretului german catre Horia Sima si catre toti camarazii din Garda de Fier**,** de care îi leaga o strânsa prietenie. În uralele legionarilor aflati în mare numar pe peron, trenul s-a pus în **MISCARE.**

11. PERSONALUL DIPLOMATIC LEGIONAR

În cadrul extern al diplomatiei românesti i-am cerut Generalului Antonescu sa numeasca ministri legionari în Statele revolutiilor nationale, Germania, Italia, Spania si Portugalia, la care s-a adaugat si Grecia, pentru ca reprezentantul nostru de acolo sa poata interveni pentru protectia minoritatii romanesti din aceasta tara, victima a unor noi persecutii.
Pentru Legatia de la Berlin, aveam o persoana cum nu se putea mai potrivita sa ocupe acest post. Inginerul Constantin Greceanu, indicat atât prin serioasa lui pregatire profesionala – era inginer la Resita – cât si prin excelentele lui relatii cu lumea diplomatica germana de la Bucuresti. În vara anului 1940, casa lui a servit ca loc de întâlnire cu diversi notabili ai Legatiei germane: von Ritgen, Neubacher, Colonelul Gestenberg si alti functionari mai mici. Sotia lui de origine germana era o amfitrioana desavârsita, stiind sa creeze la întrevederile cu reprezentantii Legatiei acea atmosfera de buna dispozitie care înlesneste tratarea problemelor de fond.
Greceanu era înzestrat si cu o inteligenta politica remarcabila, care îi permitea sa ma ajute cu tact si cu bun simt în conversatiile ce le aveam cu nemtii. Era o placere sa-l ai alaturi de tine pe acest camarad loial si dezinteresat, care nu avea alta ambitie decât sa fie de folos tarii si Legiunii. Marile servicii aduse miscarii si cunoasterea mentalitatii germane îl indicau de la sine pentru postul de înalta raspundere de la Berlin. Adaug ca era bine apreciat si de Generalul Antonescu, care fusese informat de repetatele lui interventii la Legatia germana, pentru a-i cere lui Carol eliberarea lui de la Bistrita.
Când l-am propus pe Greceanu pentru postul de Ministru al României la Berlin, Generalul a aprobat cu vadita satisfactie si a dat imediat ordin lui Sturdza sa-i pregateasca decretul de numire. Când toate acestea erau în curs, îsi face aparitia la Presedintie Ioan Victor Vojen, cu pretentia de a fi el numit ministru la Berlin. El venea cu argumentul ca, în timpul exilului, îsi faurise legaturi importante în lumea militara si politica a Marelui Reich, care ar putea fi folosite acum la consolidarea pozitiei externe a României Legionare. Ceea ce spunea era într-anumita masura adevarat, dar, din experienta mea de la Berlin, unde am trait cu el în pribegie, constatasem cu deceptie ca relatiile ce si le facuse în numele miscarii, le pastra pentru sine, ca o zestre personala, neîngaduind amestecul altora. De alta parte, el nu crezuse niciodata în posibilitatea unei victorii legionare, asa cum se realizase la 6 Septembrie, ci îsi pusese nadejdea într-un conflict armat germano-roman, care va duce iremediabil la prabusirea regimului carlist. Acesta ar fi fost

momentul lui, când cu relatiile ce le avea, putea aspira sa joace un rol de prima linie la refacerea tarii. Era o ipoteza, care nu putea fi exclusa, dar care, din fericire pentru tara, nu s-a realizat.
Evident am refuzat categoric propunerea lui, comunicându-i ca i-am rezervat Legatia de la Roma. Dar cum Vojen anuntase deja pe la prietenii lui de la Berlin ca se va întoarce ambasador, acum se considera diminuat în ochii acestora. Si atunci, vazând ca eu nu cedez, i s-a adresat lui Antonescu, sperând sa-i smulga acestuia consimtamântul pentru numirea la Berlin. Era un act de inadvertenta fata de mine, care nici n-a dus la rezultatul dorit, caci Generalul nu se putea arata ingrat cu un om pe care-l aprecia si care a contribuit la victoria comuna.
Dupa mai multe asalturi zadarnice, Vojen s-a resemnat si a acceptat sa mearga la Roma. Pentru miscare, aceasta capitala era tot atât de importanta ca si Berlinul. Ne alipisem de Puterile Axei si Italia avea un cuvânt de spus atât în mersul general al razboiului cât si în chestiunea speciala care privea conflictul nostru cu Ungaria. Se cunostea slabiciunea lui Ciano pentru Budapesta si prezenta unui ministru legionar la Roma ar fi putut crea o contra-pondere eficace în lupta de influente pe lânga Duce.
Ion Victor Vojen n-a înteles importanta misiunii lui la Roma pentru tara si miscare. A plecat cu sentimentul frustrarii, pentru ca nu a obtinut satisfactia la care aspira. Stapânit de aceasta stare de spirit, Vojen nu putea sa se angajeze cu toate puterile în lupta de a schimba atitudinea guvernului italian fata de România, a carei diplomatie continua sa sufere sub povara reminiscentelor din perioada carlista. Nu s-a simtit la Roma greutatea prezentei lui, multumindu-se sa faca acte de rutina. Se împrietenise cu Ciano, este drept, dar n-a exercitat nici o influenta asupra acestuia, simtindu-se satisfacut sa aiba cu el relatii mondene. Din punct de vedere legionar, sederea lui Vojen la Roma a fost fara de folos si chiar daunatoare. În loc de a potenta imaginea victoriei legionare din tara, risipind prejudecatile ce se acumulasera la Roma contra miscarii în perioada dictaturii carliste, Vojen se îngrijea mai mult sa-si cultive propria lui imagine, încât atunci când a izbucnit conflictul cu Antonescu, în Ianuarie 1941, noi am ramas total descoperiti. Mussolini s-a alaturat fara împotrivire tezei germane, ca noi am fi „niste capete necoapte" si ca numai Generalul Antonescu reprezinta garantia stabilitatii interne în România si garantia alaturarii ei sincere de Axa.
O fericita alegere am facut cu numirea lui Radu Ghenea la Madrid. Stapân pe mai multe limbi, posedând în acelasi timp si finetea de spirit a artei diplomatice, gratie educatiei primite, Radu Ghenea a fost „*the right man în the right place*". Temperamentul lui vibrant se potrivea cu firea expansiva a spaniolului, încât în putinul timp în care a fost ministru si-a creat relatii numeroase în lumea guvernamentala. Devenise prieten intim cu Serrano Suner si cu alti diplomati, intrase în cercurile falangiste si era apreciat chiar de personalitatile franchiste propriu-zise, relatii care nu s-au rupt nici dupa caderea noastra de la putere. Activitatea lui diplomatica în Spania a lasat urme durabile care nu s-au stins nici pâna astazi. Radu Ghenea a fost un model de legionar diplomat, dovedind ce poate sa faca un om care desi nu apartine acestui cadru, se ridica mult deasupra diplomatilor de cariera prin adânca lui iubire de tara. Radu Ghenea a fost un pasionat al marilor împliniri nationale, încât opera lui la Madrid si-a cucerit un loc de frunte în patrimoniul istoric al legiunii.
Nu cunosc amanunte din activitatea diplomatica a scriitorului Constantin Gane, numit la începutul lui Noiembrie, la Atena, autorul celebrei carti *Trecute vieti de doamne si domnite*, dar presupun ca formatia legionara si apartenenta lui la o veche familie româneasca, care si-a împletit destinul cu istoria neamului, l-au predestinat sa fie vrednic aparator al intereselor nationale si al minoritatii românesti din Grecia.
Revenind la Greceanu, în scurtul timp cât a fost în functie a dovedit prin propriile lui fapte ca am facut o buna alegere. Reusind sa treaca peste rigiditatea protocolului, Greceanu si sotia lui s-au împrietenit cu familiile înaltilor demnitari ai Reichului. Frecventa casa lui Dr. Göbbels, era apreciat de Göring si avea circulatie în numeroase sfere ale regimului. Era, cum s-ar zice, un om introdus. Acest roman de o rara distinctie, purtator al unui nume ilustru, acest cavaler al unor vremuri apuse, n-a avut timpul necesar ca sa risipeasca toate îndoielile si calomniile care se propagau din abundenta contra miscarii de la Bucuresti la Berlin, pe canalul Legatiei si al altor oficine informative rauvoitoare noua.
Legatia de la Lisabona am oferit-o inginerului Virgil Ionescu, în împrejurari pe care le voi evoca mai târziu, proiect care nu s-a putut realiza din cauza opozitiei lui Antonescu.

12. CALVARUL MINISTRULUI DE EXTERNE

E greu de precizat momentul când Generalul Antonescu, împins de anturajul sau nefast, care-i cultiva orgoliul bolnavicios, s-a decis, în forul lui interior, sa ne elimine de la putere. Dupa toate probabilitatile, întâia oara i-a venit acest gând dupa manifestatia de la 6 Octombrie, când nadajduia sa fie proclamat Sef al Legiunii si n-a primit aceasta satisfactie.

Dar de la gând la realizare, e o distanta. Generalul nu putea pierde din vedere anumiti factori: marea popularitate a miscarii dupa biruinta de la 6 Septembrie si necunoscuta ce-o reprezenta Reichul German în calculele lui. Daca ne bucuram la Berlin de acel sprijin neconditionat, cum crezuse Regele Carol si cum îsi închipuise si el la început, niciodata n-ar fi îndraznit sa ne loveasca, deoarece pe plan intern eram prea tari si orice încercare a lui de a ne disloca din Stat ar fi fost sortita esecului. Toate sperantele si le-a pus asadar în captarea bunavointei lui Hitler, în convertirea acestuia într-un aliat al sau, fapt care sa-i permita, la caz de nevoie, sa aiba spatele acoperit de armata germana din România.

Trebuie sa distingem asadar între acest gând, nedeslusit la început si preliminariile loviturii antonesciene, care s-au dezvoltat pe masura ce germanii s-au aratat dispusi sa între în jocul lui. În planul lui Antonescu de eliminare a noastra de la putere, un prim obstacol, s-a parut a fi titularul Ministerului de Externe, Mihail Sturdza, un om dintr-o bucata, incapabil sa savârseasca un act de neloialitate. Loial fata de Conducatorul Statului, dar loial **si** fata de miscare.

Controlul Ministerului de Externe de catre miscare îl supara pe General, deoarece nu-l putea folosi pentru a transmite pe calea lui pârile lui nedrepte contra legionarilor. Pentru a evita sa corespondeze cu guvernul german prin Ministerul de Externe, si-a creat o agentie de comunicatie paralela cu cea oficiala, folosindu-se de strânsa lui prietenie cu Fabricius. Seful Legatiei germane la Bucuresti devenise confidentul Conducatorului si prin rapoartele ce le trimitea la Berlin, luate direct din gura lui Antonescu, se convertise în al doilea Ministru de Externe al României, cel putin în ce priveste relatiile cu Germania. Toate chestiunile importante cu guvernul german Antonescu le trata direct cu Fabricius, tinându-l în ignoranta pe Ministrul sau de Externe, Mihail Sturdza, procedeu anormal si absurd în orice Stat de ordine.

Generalul a dat prioritate liniei Fabricius nu pentru a asigura maxima pastrare a secretului, ci pentru ca putea transmite la Berlin nemultumirile lui privitor la colaborarea cu miscare, fara ca sa se afle ceva în cercurile legionare. Generalul se ferea de noi, nu de agentii care roiau în jurul lui. Rapoartele trimise de Fabricius aveau avantajul ca nu veneau direct de la Conducator, pentru a fi banuit de partinire, ci de la instanta suprema a diplomatiei germane la Bucuresti, purtând pecetea autoritatii si a credibilitatii acesteia. Între ei doi se stabilise o perfecta sincronizare în actiunea lor comuna de a diminua si chiar contesta capacitatea miscarii de a guverna. Fabricius era oaspetele preferat al Generalului în vila lui de la Predeal, nelipsind mai niciodata Duminica si sarbatorile.

Totusi Generalul nu era multumit nici cu dublura Fabricius. Prezenta lui Sturdza îl incomoda, nu numai pentru ca era un legionar de credinta, ci si pentru ca îsi cunostea la perfectie meseria. Nu era un ministru de externe improvizat, ci un diplomat de cariera, care a servit chiar înainte de primul razboi mondial în diferite capitale europene. În afara de perfecta dominatie a tehnicii relatiilor internationale, a fost unul dintre marii nostri diplomati care s-a opus politicii titulesciene de apropiere de Rusia, care ar fi avut ca rezultat transformarea României într-o baza de atac a Sovietelor contra Germaniei. Pe baza informatiilor lui Sturdza, au reactionat în anii 1935-l936 George Bratianu, Octavian Goga, Corneliu Codreanu, Pamfil Seicaru, combatând proiectul Titulescu. Antisovietismul intransigent al lui Sturdza îl designa de la sine ca un tot atât de aprig adept al Puterilor Axei, încât Berlinul si Roma aveau în fruntea Ministerului de Externe al României un aliat de talie, pe care n-au stiut sa-l aprecieze. Dar tocmai aceasta adeziune sincera a lui Sturdza la Axa deranja anturajul lui Antonescu si pe nenumaratii agenti infiltrati la Externe, caci le stânjenea libertatea de manevra pentru o alta eventualitatea, când va reveni la politica titulesciana.

Sturdza nu putea fi manipulat nici contra Legiunii si nici în atasamentul lui fata de Puterile Axei, doua motive puternice care l-au determinat pe Antonescu, prizonier al unui anturaj suspect, sa caute sa se debaraseze de el. Acceptat la început din cauza conventiei cu miscarea, Sturdza devenise mai târziu un personaj odios în ochii lui Antonescu si tinta principala a atacurilor lui.

Pentru a-i face viata insuportabila si a-l determina sa plece singur, Antonescu a recurs la metoda torturarii nervilor ministrului, cu fel de fel de chestiuni straine de functia lui sau intentionat deformate. Nu era audienta de serviciu în care sa nu-i descopere vreo lipsa în lucrarile acestuia si sa nu-i faca observatii. Nimic din ceea ce facea Sturdza, nu era bun. Totdeauna gasea vreo obiectie de ridicat, chiar atunci când

activitatea ministrului sau îl putea multumi pe cel mai exigent sef al guvernului. Nu ma pot extinde asupra nenumaratelor ofense ce-a trebuit sa le îndure Ministrul Sturdza. El însusi le-a povestit în cartea lui de amintiri *România si Sfârsitul Europei*, cu toate amanuntele posibile. Cititorul va gasi acolo o completare indispensabila a acestui capitol.
Generalul nu cunostea sau se prefacea ca nu cunoaste protocolul ce guverneaza Ministerul de Externe. De aceea îi cerea sa îndeplineasca misiuni care nu cadrau cu functiile si prestigiul unui ministru de externe. Aceasta imixtiune continua într-un domeniu pe care-l cunostea mai bine un diplomat de cariera, constituia o materie de permanent conflict între General si Sturdza. Dar Antonescu nu se multumea cu observatii cuviincioase în diferendele cu ministrul sau, ci profera insulte, brusca si umilea. Câte grosolanii si mojicii a trebuit sa suporte acest descendent al uneia din cele mai vechi familii românesti, ale carei origini sunt semnalate înca din secolul al XIII-lea!
Anturajul Generalului îl atâta pe acesta pâna la delir ca sa-l scoata pe Sturdza de la Externe. Într-o zi îmi spune speriat Generalul: „Uite, Domnule Sima, ce-am aflat, ca Doamna Sturdza pregateste un complot ca sa ma omoare".
– Vai, Domnule General, cum puteti crede asa ceva? Doamna Sturdza este o fiinta de o rara gingasie. Nu poate omorî o gaza, necum sa se gândeasca la o asemenea grozavie. Stirea este falsa si ar merita sa fie cercetata, pentru a descoperi de unde a venit.
Afacerea „complotului" a fost înmormântata, caci Doamna Goga era autoarea acestei inventii criminale si persoana ei era „tabu" în anturajul Generalului.
Între Conducatorul Statului si Ministrul sau de Externe se crease o atmosfera de guerrila permanenta. Sturdza era fara încetare tras la raspundere pentru inventiile absurde ale Generalului sau ale camarilei lui. Scopul acestor agresiuni continue era sa-l determine pe Sturdza sa reactioneze asa cum îi dicta demnitatea lui de om si sa-si prezinte demisia. A suportat acest calvar, cum spune în cartea lui de amintiri, ca sa apuce ziua când, în calitate de Ministru al României, va înmâna Uniunii Sovietice, ultimatumul de evacuare al Basarabiei si Bucovinei.
Recunosc ca Mihail Sturdza a savârsit anumite imprudente în relatiile cu Generalul, care au fost copios exploatate de acesta. Zic „imprudente", nu erori de politica externa, imprudente în raport cu acest personaj primejdios, dupa ce stia prea bine ca Antonescu îl pândea la cotitura ca sa-l scoata din functie.
1. La sfârsitul lunii Octombrie, Sovietele ataca un ostrov lipit de partea româneasca a bratului Chilia si, dupa ce macelareste si captureaza garnizoana locala, se instaleaza în ostrov, ca si cum ar fi pamântul lor. Antonescu se afla în momentul atacului la Predeal si atunci un grup de generali, în frunte cu Seful Statului Major, în lipsa Conducatorului, l-au cautat în graba pe Ministrul de Externe, pentru a-l întreba cum sa reactioneze. Chestiunea era grava si urgenta. Sturdza, asa a si facut, nu putea da decât un singur raspuns: sa contra-atace, sa-i alunge pe rusi si sa reocupe ostrovul. Nu se putea tolera aceasta noua penetratie sovietica în teritoriul românesc, caci se creau precedente periculoase, chiar daca mai târziu, într-un eventual razboi, ostrovul ar fi fost reîncorporat României.
Este cazul teritoriului Herta, pe care ticalosul de Rege Carol l-a lasat în mâna rusilor, desi nu figura în ultimatumul dat si n-a apartinut niciodata imperiului rusesc. Când Sovietele au invadat din nou Basarabia si Bucovina în 1944, au considerat teritoriul Herta parte integranta a Statului lor, pe baza precedentului creat în 1940 si au ramas cu el. Sturdza recomandând reactia imediata, nu se gândea numai la frontierele de atunci ale tarii noastre, ci si la viitoarele consecinte ale unor asemenea noi încalcari. Chestiunea era prea grava pentru a fi tratata de alta maniera decât pe calea armelor.
Sturdza avea dreptate în fond, dar a facut imprudenta sa nu-i trimita imediat la Conducator, pentru a cere ordinul acestuia. Acum, în realitate, tot acolo se ajungea, chiar daca nu le-ar fi indicat Sturdza datoria lor de a se adresa lui Antonescu. O actiune militara, de tipul celei preconizate de el, nu se putea executa fara aprobarea Sefului Statului. Generalii n-ar fi dat ordinul de contra-atac fara autorizatia lui Antonescu. Deci, nu s-ar fi produs nici o interferenta de atributii, cum mi-a spus Generalul dupa aceea: „Sturdza era sa ma bage în razboi cu Rusia", la proxima întâlnire. Aceasta eventualitate era exclusa, caci Antonscu detinea controlul ultim al comenzii.
Sturdza n-a gresit în consultul dat Generalilor. Agresiunea sovietica i se parea atât de grava încât orice întârziere în respingerea ei ar fi încurajat Rusia Sovietica sa comita noi agresiuni.
Cum a reactionat Generalul? Evident s-a consultat cu ministrul sau de externe secund, Fabricius, si acesta luând avizul Berlinului, i-a recomandat liniste. Germania mu era pregatita de razboi si nu putea sa se angajeze în acel moment într-un conflict cu Rusia Sovietica pentru apararea României. Generalul

Antonescu se supune acestui verdict, desi leza interesele natiunii. Politica noastra externa era orientata spre Axa, dar nu era identica cu Axa. Noi aveam interese proprii de aparat, independent de atitudinea Germaniei si a Italiei. Nu puteam tolera la infinit noi agresiuni sovietice, care ar fi creat precedente periculoase, cum a fost si cazul cu teritoriul Herta.
Si apoi un contra-atac românesc pentru reocuparea ostrovului nu ar fi dus neaparat la razboi. Nici Rusia nu era dispusa în acel moment sa se înfrunte cu Germania din cauza României, care se afla sub protectia Puterilor Axei.
Generalul s-a ocupat prea putin de acest „incident" de frontiera si mai mult de modul cum sa-l exploateze contra lui Sturdza. Indignarea lui Antonescu n-a ramas circumscrisa între noi sau în sânul guvernului, ci a fost larg difuzata în cercurile germane, ajungând pâna la Ribbentrop si Hitler. Fabricius a avut grija sa transmita la Berlin versiunea Generalului, din care rezulta maturitatea de gândire politica a Conducatorului. Fabricius tragea concluzia ca Sturdza este „total nepotrivit" sa conduca politica externa a României, pregatind terenul pentru eventuala lui înlocuire.
2. O alta imprudenta a lui Sturdza fata de General s-a petrecut dupa vizita la Berlin. Alarmat de conversatia avuta la Statul Major german, unde facându-se o estimatie a fortei sovietice, Keitel si Antonescu coincideau în parerea lor ca Rusia nu dispune de un sistem de aparare în adâncime, ca dincolo de linia Odesa-Riga se întinde un vacuum militar, Sturdza si-a pus în gând sa mai ramâna doua zile la Berlin, pentru a avea o noua întrevedere cu Ribbentrop, în care sa-si expuna temerile lui. Aceste erori grosolane în aprecierea capacitatii militare a Rusiei nu puteau parveni decât din surse inamice.
Sturdza a mai ramas doua zile la Berlin, fara sa-l poata vedea pe Ribbentrop, care s-a eschivat sa-l primeasca, pentru a nu-l supara pe Antonescu. Cine stie daca aceasta întâlnire nu ar fi schimbat cursul razboiului!
S-a întâmplat însa ca, la vreo doua saptamâni dupa vizita la Berlin, Fabricius sa fie rechemat. Antonescu a fost profund afectat de aceasta schimbare, vazând în ea o lovitura contra lui. El atribuia interventiei lui Sturdza rechemarea lui Fabricius si ramânerea Ministrului de Externe la Berlin, dupa terminarea vizitei oficiale, îl întarea în aceasta convingere, desi acesta întârziase pentru alte cauze si n-avea nici o raspundere în decizia de la Wilhelmstrasse. „Imprudentele" lui Sturdza erau reflexul adâncilor lui îngrijorari pentru soarta tarii si niciodata nu s-a gândit sa-i faca vreun rau Conducatorului.

13. CALATORIA GENERALULUI ANTONESCU LA ROMA

Îndata dupa marea manifestatie de la Iasi, Generalul Antonescu s-a pregatit sa plece la Roma, raspunzând unei invitatii a guvernului italian. Ducele luase primul contact cu noul regim românesc la Padua, unde primise defilarea camasilor verzi si fusese impresionat de tinuta martiala a detasamentului legionar. Dar Ducele avusese prilejul sa cunoasca miscarea legionara si mai înainte, când cu prilejul vizitei unui grup de parlamentari ai Garzii de Fier la Roma, în Ianuarie 1938. Amintirea acestei întâlniri neuitate si pline de sperante pentru viitorul ambelor natiuni a fost apoi întunecata de prigoana carlista, asasinarea Capitanului si de aparitia unei alte organizatii a tineretului din România, *Straja Tarii***,** care pretindea ca este inspirata din fascismul italian si care în realitate nu urmarea decât sa subplanteze tineretul legionar în Noua Europa.
Biruinta de la 6 Septembrie si crearea Statului national-legionar au rasturnat premisele de politica externa cu care opera pâna atunci guvernul italian în România. Adevaratul tineret din România iesise din catacombe si incendiase cu elanul lui întreaga natiune. În fata acestor schimbari neasteptate, Ducele s-a simtit dator sa acorde cea mai mare atentie noii conduceri românesti. Primirea Generalului Antonescu si a suitei lui la Roma a întrecut toate asteptarile, a fost grandioasa, fiind realizata în stilul celor mai fastuoase traditii romane.
În vederea plecarii la Roma, m-a chemat Generalul la el pentru a stabili împreuna lista însotitorilor lui. În afara de Sturdza, care mergea din oficiu, m-a întrebat pe cine mai recomand eu sa-l însoteasca:
– Domnule Sima, eu nu am partid, nu am oameni. Sunt singur. Spune D-ta pe cine sa iau cu mine.
– Domnule General, nu sunteti singur. Toata tara este cu D-voastra si va însoteste în gând la Roma.
Niciodata nu l-am vazut atât de blând pe General si mieros ca atunci. Facea impresia unui om mic, abatut si dezarmat. În realitate, se prefacea, fiindu-i teama ca, în absenta lui din tara, sa nu-l rastorn, folosindu-ma de puterile ce le aveam, caci la parasirea tarii trebuia sa ma numeasca presedinte de consiliu ad-

interim. Cu aceasta atitudine pocaita vroia sa-mi arate ca-si preda soarta loialitatii mele si ca sa-mi capteze bunavointa, îmi lasa toata libertatea de a alege personalul din suita lui.
Dupa ce m-am consultat cu camarazii mei, dintre ministri m-am oprit la doua persoane care mi s-au parut cele mai indicate, sa mearga la Roma pentru a sprijini actiunea politica si diplomatica a Generalului. Unul era Alexandru Constant, Ministrul Presei si al propagandei, care prin însasi functia ce-o îndeplinea nu putea lipsi din anturajul Generalului, iar al doilea, Constantin Papanace, care, prin originile lui armânesti, era cel mai indicat sa informeze guvernul italian asupra minoritatii românesti din Balcani. În campania de cucerire a acestei tari, armata italiana va intra si în tinuturile populate de Români si atunci Ducele va trebui sa fie informai cine sunt acestia, care e atitudinea lor fata de italieni, pentru a sti ce tratament sa le aplice. Desi n-avea rang de ministru, l-a pus pe lista si pe Vladimir Dumitrescu, Secretar General al Cultelor si Artelor, care conducea de fapt acest minister la ordinele Profesorului Traian Braileanu, aglomerat cu problemele Ministerului Educatiei. Vladimir Dumitrescu era conferentiar universitar si un om de o vasta cultura, bucurându-se de o înalta apreciere în cercurile intelectuale ale Capitalei.
În echipa însotitoare a Generalului, l-am adaugat pe Nelu Manzatti, directorul general al Radio-difuziunii, si pe Alexandru Randa seful presei legionare. Apoi, un grup de ziaristi-colaboratori la gazetele legionare: Stefan Ionescu, secretar general la Cuvântul, Mircea Pop si Dragos Vrânceanu, redactori la *Buna Vestire*.
Pentru buna primire a Generalului au colaborat cu guvernul italian Ion Victor Vojen, noul Ministru al României în Italia si Profesorul Dumitru Gazdaru, tot recent numit Directorul Scolii Române de la Roma. Distins om de stiinta, Profesorul Gazdaru era apreciat de Capitan, care-l destinase sa candideze pe listele legionare în alegerile din 1937. În toamna anului 1940, Gazdaru a fost numit de catre Profesorul Traian Braileanu, Directorul Scolii Române din Roma, dar cum era vorba de un post important în strainatate, avea nevoie si de aprobarea Generalului. Înainte de a pleca la Roma, Profesorul Gazdaru m-a vizitat la Presedintie, pentru a-mi multumi pentru încrederea avuta în el si pentru toate înlesnirile ce i le-am facut pentru a fi numit si a-si lua postul în primire. Profesorul Gazdaru s-a introdus repede în cercurile fasciste, iar cu prilejul vizitei Generalului la Roma a dat dovezi ca este si un bun organizator.
Conducatorul Statului a plecat spre Roma din Gara Mogosoaia, în seara de 12 Noiembrie 1940. În afara de grupul însotitorilor romani, numiti mai sus, în acelasi tren au mers si Ministrul Italiei la Bucuresti, Pelegrino Ghigi. Peronul garii era întesat de membrii guvernului si de înaltele personalitati civile si militare ale Statului. O companie cu muzica si drapel a dat onorul si un detasament legionar a fost trecut în revista de General. Cum tineretul italian din organizatia G.I.L. nu parasise înca Bucurestiul, s-a prezentat si el la gara pentru a-l saluta pe General. Fanfara tineretului fascist a intonat *Giovinezza*, iar legionarii au raspuns cu Sfânta Tinerete Legionara.
În calitatea mea de Presedinte de Consiliu ad-interim, l-am salutat pe General la despartire printr-o declaratie de loialitate si de încredere în misiunea lui peste hotare:
”Domnule General,
La plecarea D-voastra în Italia fascista a Marelui Duce Mussolini, guvernul si miscarea legionara sunt prezente, dovedind înca odata ca Generalul Antonescu, primul soldat al României Legionare si Conducatorul firesc al acestui popor, iesit victorios din cea mai mare revolutie a lui, este în acelasi timp purtatorul destinelor legionare si dincolo de hotare.
Dorim din suflet ca întrevederea dintre marii barbati de Stat si revolutionari, Generalul Antonescu si Ducele Mussolini, sa însemne începutul unei noi epoci de lumina si nedespartita prietenie între popoarele noastre înfratite.
D-voastra, Domnule General, prin trecutul D-voastra neîntinat, prin atitudinea D-voastra barbateasca, prin uriasele D-voastra înfaptuiri si prin loialitatea si dragostea fata de marsul biruitor al Italiei imperiale, sunteti predestinat sa dati raporturilor dintre România Legionara si Italia fascista sinceritate si trainicie.
Domnule General,
Guvernul si tara întreaga, tara biruintei legionare si a biruintei D-voastra, va întovaraseste cu dragoste si cu încredere nemarginita în drumul D-voastra spre Italia, care va fi un drum de biruinta.
Sa traiti, D-le General!
Traiasca Ducele Mussolini si Italia Fascista!”
La urarea mea, Generalul a raspuns cu urmatoarele cuvinte:
”Multumesc guvernului si Legiunii pentru bunele urari ce mi-au facut si spun din nou ca Generalul Antonescu si de data aceasta, ca si întotdeauna, pâna la moarte, va lupta pentru drepturile neamului românesc”.

Îndata Generalul si însotitorii lui s-au urcat în vagoane si trenul s-a pus în miscare în uralele legionarilor.
Trenul special a strabatut Iugoslavia si a ajuns la Roma în dimineata de 14 Octombrie. În continuare, reproducem impresiile unui martor ocular la istoricul întâlnirii între Conducatorul Statului Român si Ducele Mussolini la Roma, ziaristul Mircea Pop, de la gazeta *Buna Vestire.*
„La orele 10, în sunetele Imnului Regal Român, trenul special soseste în Gara Termini. Seful Regimului Legionar, purtând uniforma de General, coboara urmat de camaradul Sturdza, Ministrul Afacerilor Straine. Ducele Mussolini îi iese în întâmpinare. Cei doi conducatori ai popoarelor italian si român, stapâni pe destinele lor, îsi strâng îndelung mana. Apoi urmati de Contele Galeazzo Ciano si Ministrul Sturdza parasesc peronul îndreptându-se spre iesire.
Afara, în piata garii, astepta o multime imensa. Soarele care nu s-a aratat demult pe strazile Romei, îsi arunca multumit ploaia de lumina, care participa si ea la sarbatoarea celor doua neamuri. Sute de drapele însufletesc acest cadru solemn. Culorile României pentru prima data reprezinta dincolo de granitele tarii expansiunea vointei lor, aceea de a pasi în matca fireasca a istoriei, pe care a hotarât-o Capitanul.
O companie din cel de-al doilea regiment de grenadieri prezinta armele. În mijlocul urarilor furtunoase se disting accentele Imnului Regal si ale *Giovinezzei*, în timp ce Generalul Antonescu, însotit la o jumatate de pas de Duce, trece în revista trupele.
Ambasada României Legionare este prezentata apoi Ducelui, dupa care acesta îsi ia ramas bun de la Conducatorul Statului Român.
Generalul Antonescu ia apoi loc în prima masina, alaturi de Contele Ciano, Ministrul Afacerilor Straine, fiind urmat apoi de masinile oficiale. Conducatorul Statului este îndrumat de-a lungul entuziasmul si ovatiilor neîntrerupte pâna la resedinta ce i s-a fixat la *Villa Madama*.
La orele 10,45, Generalul paraseste *Villa Madama* si se îndreapta cu suita lui spre Quirinal. Aici, coboara din masina si semneaza în cele doua registre de onoare, unul pentru Regele-Împarat si celalalt pentru Regina. Se reface apoi cortegiul si în aceeasi alura rapida se îndreapta spre Pantheon, uriasa cladire straveche, cu zidurile înnegrite de vreme, care adaposteste mormintele primilor regi ai Italiei, Victor Emanuel al II-lea si Umberto I.
În fata lumii care asteapta sub bolta de la intrare, se aliniaza o companie de onoare si reprezentantii Institutului National ai garzii de onoare a Pantheonului, în frunte cu presedintele Baldini, precum si un grup numeros de ofiteri superiori din Consiliul Militar. D-l General Antonescu asista la depunerea a doua coroane de flori si pastreaza cu suita un minut de tacere, dupa care urmeaza semnatura în registrul de onoare.
Imediat dupa aceea, însotit de Excelenta Sa, Celesia Vegniasco, Conducatorul Statului Român se urca în automobil si câteva minute mai apoi coboara din nou în fata imensului monument Vittoriale, unde odihnesc ramasitele pamântesti ale Soldatului Necunoscut. Un detasament din regimentul de grenadieri Nr. 1, în uniforme albastre, da onorul, în timp ce muzica executa Imnul Regal Român. Conducatorul Statului urca treptele largi de marmura alba spre Mormânt. În fata sa patru grenadieri poarta coroane de flori cu panglici verzi. Când Generalul se opreste, întreaga suita se grupeaza în frunte si saluta legionareste. Dupa câteva clipe de reculegere, Generalul Antonescu trece prin fata delegatiilor de ofiteri superiori, carora le raspunde la salut, în timp de muzica cânta *Canzone de Piave*.
Cortegiul se reface. Ambasada României Legionare este salutata cu strigate entuziaste, de un grup de români, cu „Traiasca Legiunea si Capitanul". Salutul legionarilor rasuna pentru prima data pe strazile cetatii romanitatii. Este parca un îndemn de desteptare si chemare la glorie a tuturor celor ce traiesc sentimentul latinitatii.
La „ARA DEI CADUTTI FASCISTI" în Campidoglio se depune o coroana de lauri, pe ale cârei panglici se poate citi „Legionarii Garzii de Fier în semn de omagiu eroilor cazuti pentru fascism". La iesire o companie de tineri fascisti a Academiei G.I.L., în uniforma albastra cu centura si diagonala, în manusi albe, da onorul cu armele. Pe steagul lor sta scrisa inscriptia strabuna „Senatul si Poporul Roman".
Dupa cum se poate vedea din reportajul ziaristului, programul Generalului si al suitei lui a fost extraordinar de încarcat în dimineata sosirii lor la Roma. Abia se încheiase pelerinajul pe la locurile de glorie ale Italiei si cortegiul a trebuit sa se îndrepte spre Quirinal, unde, pentru ora 12, era prevazuta audienta la Regele-Împarat, Victor Emmanuel III. Dupa o convorbire de 25 de minute, Regele-Împarat l-a invitat la masa pe Conducatorul Statului cu întreaga lui suita.
În dupa amiaza aceleiasi zile, a avut loc prima audienta a Conducatorului la Ducele Mussolini, în Palatul Venezia. La întrevedere au asistat si cei doi Ministri de Externe, Ciano si Sturdza. Audienta a durat peste

doua ore, în cursul careia au fost abordate problemele de fond dintre cele doua tari, între care si chestiunea Ardealului.
Prima zi de sedere a delegatiei române la Roma s-a încheiat cu un mare dineu de gala, oferit de Contesa si Contele Ciano.
Dimineata celei de-a doua zi, 15 Noiembrie, a fost consacrata vizitarii monumentelor istorice ale Romei. La ora 1, Ducele a oferit un dejun în onoarea Generalului Antonescu si a însotitorilor lui în saloanele fortelor militare. În aceeasi zi, dupa amiaza, s-au întâlnit pentru a doua oara Ducele cu Generalul, cu asistenta celor doi ministri de externe, audienta în care s-a continuat cu examinarea problemelor tratate în reuniunea anterioara.
Ziua a doua la Roma s-a încheiat cu un dineu oferit de Generalul Antonescu în onoarea Contelui Ciano, în saloanele Legatiei Române de la Roma.
Sâmbata 16 Noiembrie, ambasada româna în frunte cu Generalul Antonescu a fost primita în audienta de Sanctitatea Sa, Papa Pius al XII, si, în aceeasi seara, oaspetii români au luat drumul înapoi spre tara, în trenul special cu care sosisera.
În afara de programul principal, care s-a desfasurat la cel mai înalt nivel între cele doua guverne, au avut loc o serie de manifestatii paralele de ordin politic, cultural si gazetaresc. Generalul Antonescu a vizitat Scoala Româna din Roma, unde a fost primit de Profesorul Gazdaru, directorul Scolii, de membrii Institutului si de membrii coloniei române. Generalul s-a interesat de mersul institutiei, a vizitat biblioteca, salile de studiu si dormitoarele. A cerut lamuriri asupra promotiilor de pâna atunci si asupra nevoilor ce le mai are scoala. A urmat o receptie într-un cadru strict românesc, în cursul careia s-a rulat un film legionar cu recentele evenimente din tara si s-au executat câteva imnuri de-ale miscarii.
În presa italiana, în afara de ample reportaje asupra vizitei noilor conducatori ai României, au aparut o serie de declaratii ale demnitarilor români. Mai întâi Generalul Antonescu i-a convocat la sediul Legatiei Române pe ziaristii italieni, pentru a le comunica impresiile lui despre vizita la Roma. Întrevederea s-a desfasurat în prezenta directorului general al presei italiene, Gherardo Cossini. „Va multumesc, a spus Generalul, pentru atitudinea ce-ati avut-o fata de mine si poporul românesc. Constat o schimbare totala între trecut si prezent. România s-a schimbat si ea cu totul si starea actuala va dura, pentru ca schimbarea este definitiva.
”România de astazi nu mai este cea de ieri. Ea este alaturi de Axa si suntem hotarâti sa mergem cu Axa pâna la capat. Acest lucru vi-l spune un soldat”.
Alexandru Constant, Ministrul Presei si al Propagandei, a adresat un mesaj ziarului *Tribuna*, care a fost publicat în numarul din 16 Noiembrie 1940:
”Cu 1800 de ani în urma legiunile romane puneau în Dacia temelii de granit unui nou popor. Furtunile istorice au separat apoi Dacia Traiana de trunchiul romanic.
Am trait acolo în Carpati si la Dunare din voia lui Dumnezeu si din spada noastra. Nu am uitat insa niciodata sa privesc spre Roma. Ori de cate ori, în decursul istoriei, s-a crezut ca suntem parasiti de destin, ne-am ridicat mai dârzi prin constiinta latinitatii. Înfrângerile noastre au fost numai începuturi de noi capitole istorice.
La Milano, Ducele spunea în 1914 „Învinsii au o istorie. Absentii nici una”. Acest adevar l-a citit în istoria Italiei. El este si al nostru.
România legionara începe astazi un nou capitol de istorie. Si nu este o întâmplare ca aceasta se face printr-o împrospatare a izvoarelor latinitatii noastre. La Roma noi începem un nou capitol de istorie latina la Dunare”.
Constantin Papanace, Subsecretar de Stat la Finante, si-a îndeplinit datoria fata de fratii români din Balcani, dând un interviu ziaristului Guido Puccio, aparut tot în ziarul *Tribuna*, numarul din 17 Noiembrie 1940. Raspunzând la chestiunile puse, Papanace arata ca „elementul latin împrastiat în Balcani îi reprezinta pe descendentii vechilor colonii romane, care au adus în acea parte a Europei ordinea, civilizatia si dreptatea de la Roma. Acesta este un fapt recunoscut de toti oamenii de stiinta care s-au ocupat de acele regiuni din punct de vedere istoric si etnic. Aceste populatii au rezistat valurilor slave care le-au asaltat din toate partile. Muntii le-au oferit refugiu, care, cu apararea lor naturala, le-au îngaduit sa-si pastreze individualitatea. În secolele al XII-lea si al XIII-lea, acesti latini au reusit chiar sa creeze unitati politice, cum este Valahia Mare, Mica Valahie si Valahia Alba. Chiar în timpul ocupatiei turcesti, aceasta populatie a fost singura care nu a recunoscut suveranitatea turceasca”.

Constantin Papanace a subliniat apoi aportul de sacrificiu al tineretului român din Balcani miscarii legionare:
”Mai mult decât oricând este relevant faptul ca tineretul aromân a dat miscarii camasilor verzi un puternic si pretios aport de oameni si sacrificii. În ultimii doi ani au cazut pentru cauza noastra nu mai putin decât 26 de capetenii legionare originare din Macedonia”.
Grupul de ziaristi români, în frunte cu Alexandru Constant, Ministrul Propagandei, au fost primiti în audienta de Alessandro Pavolini, Ministrul Culturii Populare. Cu acest prilej, Pavolini a adresat un mesaj *ziarului Buna Vestire*, cu urmatorul continut:
”În timp ce steagurile Lictorului îl saluta în Roma-mama pe gloriosul Conducator al noului Stat legionar român, sunt fericit sa trimit *bataioasei Buna Vestire*, condusa de eminentul meu prieten si camarad Alexandru Constant, cordialul meu salut de fascist si gazetar”.
Roma, 16 Noiembrie 1940
La întoarcerea în tara, Generalului si însotitorilor lui li s-a facut o primire entuziasta în toate garile unde s-a oprit trenul special, culminând cu manifestatia triumfala de la Bucuresti. Trenul special a intrat în gara Mogosoaia, luni dimineata 18 Noiembrie, unde Generalul a fost asteptat de guvernul in corpore si de mii de legionari. Sosirea Conducatorului s-a realizat într-un cadru de adevarata sarbatoare. Pe tot parcursul, de la gara la presedintie, Generalul a fost salutat cu însufletire de mase mari de oameni, pe strazile frumos pavoazate cu steaguri nationale.
Daca trecem acum la evaluarea politica a vizitei Generalului la Roma, ea n-a dus la rezultatele asteptate de poporul nostru. Daca dam la o parte fastul cu care a fost primit Conducatorul, n-a ramas nimic sau aproape nimic din sperantele ce ni le-am pus cu totii în aceasta întâlnire. Nici Ducele si cu atât mai putin Ciano nu erau accesibili cererilor românesti în acel moment, care s-au concentrat exclusiv pe chestiunea nedreptatii ce ni s-a facut cu dictatul de la Viena si a atrocitatilor ce le sufera populatia româneasca din partea ungurilor.
Sunt doua categorii de cauze care explica putinul interes ce l-a trezit interesul Generalului la Roma în cercurile guvernului italian. Mai întâi razboiul dezlantuit de Italia în Grecia mergea rau. Dupa un prim succes de frontiera, operatiile militare s-au împotmolit în Tesalia si Epir si amenintau sa se transforme într-un dezastru. Cu câteva zile înainte de sosirea lui Antonescu, se mai întâmplase si atacul aviatiei britanice în rada portului Napoli, distrugând cel mai mare cuirasat al Italiei. Strâmtorat în Libia, în Grecia si pe mare, Mussolini era avizat acum la ajutorul lui Hitler pentru a restabili situatia militara. De unde pâna atunci Mussolini trata la egalitate cu Hitler, acum ajunsese în situatia incomoda de partener debil al Axei. Englezii, încurajati de esecul ofensivei italiene, debarcasera în Creta si se pregateau sa ocupe pozitii si în Grecia continentala.
Trecând la relatiile italo-române, Antonescu venise de la Roma cu mâinile goale. Refuzase sa-i acorde lui Mussolini satisfactia de a trimite si el o misiune militara italiana în România pentru a echilibra existenta unui acord asemanator cu Germania. Prin trimiterea acestei misiuni, Mussolini ar fi primit o compensatie de mare putere, în orgoliul lui ranit de întâmplarile din Balcani. Antonescu nu si-a dat seama de importanta ce avea în acele momente de singuratate si amaraciune pentru Mussolini împlinirea acestei cereri. Obsedat de teama de a nu pierde favoarea Berlinului, de care depindea victoria lui în eventualitatea unei dispute finale cu Garda de Fier, Antonescu a tratat marginal chestiunea italiana si, în modul acesta, toata pledoaria lui pro-Transilvania a cazut pe un teren arid. Iata cum o problema de politica interna, pe care singur si-o creasе, a alterat întreg câmpul politicii externe românesti si Antonescu n-a reusit sa obtina la Roma nici cel putin încetarea persecutiilor maghiare contra populatiei române din Ardealul cedat.
Sturdza facuse un excelent travaliu preliminar în chestiunea atrocitatilor suferite de populatia româneasca din partea ungurilor. L-a trimis pe Valer Pop la Berlin si pe Mihail Manoilescu la Roma, ca sa ceara puterilor garante sa trimita o comisie de ancheta în Ardealul cedat, pentru a cerceta la fata locului afirmatiile României. Guvernele Puterilor Axei au aprobat constituirea acestei comisii. Comisia de Ancheta a fost formata de Ambasadorii Altenburg si Roggieri. Comisia germano-italiana însotita de Alexandru Randa, ca delegat al Ministrului de Externe al României, a strabatut toate locurile indicate în memoriul lui Sturdza, unde s-au savârsit asasinate. Comisia a confirmat afirmatiile Ministrului nostru de Externe „pâna la ultimul mort”. Faptele erau prea cunoscute ca sa poata fi negate.
Dar mai târziu acest succes diplomatic al guvernului roman a fost anulat de interventia lui Ciano, care, primind raportul comisiei, pentru a nu-i supara pe unguri, l-a modificat si a facut presiuni si asupra lui Ribbentrop sa si-l însuseasca asa cum l-a redactat el.

Raportul comisiei de ancheta germano-italiana a fost remis guvernului român cu putin timp înainte de plecarea Generalului la Roma. El diferea fundamental de asigurarile date de cei doi anchetatori si de informatiile ce le primise guvernul roman de la Legatiile noastre de la Berlin si Roma. Raportul oficial, asa cum iesise din mâna lui Ciano, era de o partialitate revoltatoare în favoarea ungurilor si nu mai avea nici o asemanare cu textul original al celor doi anchetatori.
În atitudinea pro-maghiara a lui Ciano au intervenit doua elemente: binecunoscuta lui simpatie pentru Budapesta, dar si amaraciunea lui si a lui Mussolini ca guvernul nostru nu a raspuns la cererea guvernului italian de a trimite o misiune militara în România. Ciano platea polita refuzului guvernului roman de a-i invita si pe italieni sa fie prezenti militareste în România.
Pledoaria Generalului în chestiunea dictatului de la Viena si a atrocitatilor maghiare, secundat energic de Sturdza, a fost exemplara, bine documentata, fierbinte, fanatica chiar, dar s-a izbit de impasibilitatea celor doi interlocutori, preocupati în acel moment mai putin de chestiunea Ardealului si mai mult de ceea ce se întâmpla cu operatiile engleze din Mediterana. Generalul s-a cantonat în chestiunea maghiara si n-avea viziunea globala a razboiului.
Fireste ca nu era momentul potrivit sa se ceara o revizuire a dictatului de la Viena. Abia dupa un razboi victorios, s-ar fi putut redeschide aceasta problema pentru Puterile Axei. Dar bruscându-l pe Mussolini în chestiunea misiunii militare, Generalul n-a putut obtine nici acel minimum ce se putea spera de la Roma: încetarea persecutiilor contra populatiei românesti din Ardealul cedat.
Poporul roman si-a pus mari sperante în vizita Generalului la Roma, crezând ca în curând ne... vom întoarce în vechile frontiere. În realitate n-a obtinut nici ceea ce în mod rezonabil ar fi putut sa ceara de la Mussolini – o interventie energica la Budapesta ca sa înceteze valul de persecutii din Ardealul de Nord – daca politica externa a Generalului ar fi fost mai lucida si mai coerenta.
Lui Antonescu i-a placut sa cultive himera ca el este omul predestinat sa refaca imaginea României Mari, recuperând si Ardealul cedat, ceea ce a creat grave daune României în cursul razboiului.

14. STATUTUL GRUPULUI ETNIC GERMAN DIN ROMÂNIA

La începutul lunii Noiembrie 1940, vine la mine la Presedintie Andreas Schmidt, noul conducator al minoritatii germane din România, si-mi prezinta din partea gruparii lor un proiect de Statut destinat sa reglementeze relatiile acestei comunitati cu Statul Român, dupa schimbarea constitutionala ce a suferit-o prin instaurarea regimului legionar. Din perspectiva noii situatii politice din România, el cerea ca Statutul minoritatilor germane sa se clarifice si sa se precizeze, pentru a deveni un instrument juridic capabil sa garanteze libera ei dezvoltare etnica.
Proiectul de Statut adus de Andreas Schmidt nu brusca evolutia constitutionala de pâna atunci a Statului Român, ci se baza pe anumite antecedente admise sub guvernarile anterioare. Era cunoscut faptul ca înca sub regimul dictaturii carliste, grupul german din România obtinuse recunoasterea lui, ca entitate etnica, sub numele de „Comunitatea nationala a Germanilor din România” (*Die Volksgemeinschaft der Deutschen în Rumänien*). Aceasta organizatie, înfiintata sub regimul carlist, era oficial îndreptatita sa reprezinte interesele Germanilor din România fata de guvernul român. Comunitatea Germana din România, înzestrata cu privilegiul de a controla activitatea culturala si politica a tuturor membrilor ei din România, a intrat în bloc în „Frontul Renasterii Nationale”, la înfiintarea acestuia, formând o sectie aparte, si obtinând 12 deputati în Noul Parlament. Evident, ce-l interesa pe Regele Carol în acel moment, era sa capteze bunavointa acestei minoritati, pentru ca aceasta, la rândul ei, prin legaturile ei cu Reichul, sa contribuie la împacarea lui cu guvernul german, dupa încordarea ce-a intervenit prin asasinarea lui Corneliu Codreanu.
Andreas Schmidt a invocat si „Dictatul de la Viena” în sprijinul Statutului sau. Într-adevar, în cadrul acestui acord, Ministrul de Externe al României, Manoilescu, a semnat cu Ribbentrop un protocol aditional, prin care guvernul român se obliga „sa trateze la egalitate în orice privinta pe membrii Grupului Etnic German cu membrii comunitatii etnice românesti si pozitia grupului german sa o întareasca, în sensul „Hotarârilor de la Alba Iulia”, pentru a-si putea pastra caracterul ei german”. Trebuie remarcat faptul ca protocolul de la Viena, fiind redactat în graba, continea o clauza superflua si anume egalitatea de tratament între români si germani. Ca indivizi singuratici, sasii si svabii din Ardeal si Banat s-au bucurat de egalitate în fata legii, chiar de la întemeierea României Mari. Ceea ce aducea nou „Dictatul de la Viena” nu se referea la membrii acestei comunitati, ci la indicarea Grupului Etnic German ca entitate

politica reprezentativa a tuturor germanilor din România, cu care guvernul român trebuia sa trateze în viitor, acordându-i toate înlesnirile pentru a-si mentine specificul sau german.
Ce continea în plus proiectul lui Andreas Schmidt?
1. Nimic în esenta care sa nu fi fost aprobat înainte de guvernele anterioare ale dictaturii carliste. Proclamarea Grupului Etnic German ca organizatie unica a germanilor din România se savârsise înca sub Carol si cu acest titlu participa la viata politica a tarii, intrând în „Frontul Renasterii" si apoi în Parlamentul-emanatie a partidului unic. Prin „Dictatul de la Viena", pozitia câstigata de acest grup fusese confirmata printr-un acord aditional.
2. Elementul nou pe care-l introdusese Andreas Schmidt în proiectul sau nu se referea asadar la recunoasterea acestui grup ca organ reprezentativ al totalitatii germanilor din România, ci la natura activitatii lui politice. Se autoriza crearea si functionarea unui partid national-socialist al Grupului Etnic German din România, în cadrul caruia se vor manifesta politic membrii acestui grup.
Grupul etnic obtinea si dreptul ca alaturi de drapelul românesc, sa poata arbora si drapelul german.
Nici aprobarea pe care o cerea Grupului Etnic German de a crea un partid national-socialist în România, nu era ceva necunoscut în România si în Europa. Chiar în tara noastra se înfiripase un partid national-socialist, dupa venirea lui Hitler la putere. Nu avea audienta mare, dar exista. Apoi, în Europa, în tari de regim democratic traditional, se întemeiasera partide national-socialiste: în Elvetia, Olanda, Danemarca, Norvegia, Suedia, Belgia, Austria. Nimic mai natural ca si germanii din România sa ceara libertate de a se manifesta politic în conformitate cu doctrina national-socialista, într-o perioada când Germania hitlerista era stapâna Europei.
E curios ca acei ce-au dezaprobat autorizatia data de guvernul român legionar unui partid national-socialist în România, nu s-au simtit niciodata incomodati de faptul ca în tarile democratice functionau partide comuniste, care nu numai ca aveau o ideologie totalitara, dar erau si total aservite Moscovei, capitala URSS-ului, care nu si-a ascuns niciodata telurile ei imperialiste de dominatie a lumii întregi. Nu se masura cu doua masuri? Unde e consecventa si logica?
Chiar daca s-ar fi constatat ca proiectul de Statut al lui Andreas Schmidt ar contine anumite elemente susceptibile sa lezeze suveranitatea nationala, România nu avea nici un mijloc sa se opuna, fiind total avizata în acele momente decisive pentru existenta noastra ca Stat, la sprijinul si la protectia Marelui Reich German, în fata teribilei amenintari bolsevice. Si mai dispuneam de un argument puternic, pe care cercetatorii superficiali ai acelor timpuri grele îl trec cu vederea. Ne aflam în perioada când o crâncena prigoana se dezlantuise în Ardealul de Nord contra populatiei românesti. Trebuia sa-i câstigam pe sasi si pe svabi ca aliatii nostri contra terorii maghiare si, mâine, pentru o eventuala revizuire a Dictatului de la Viena. Tratându-i cu generozitate, îi vom avea de partea noastra în procesul nostru cu Budapesta.
La sfârsitul audientei, i-am comunicat lui Andreas Schmidt ca sunt total de acord cu Statutul propus de el si ma voi duce imediat la General pentru a-i expune cauza si a-i solicita aprobarea lui. Am trecut în cabinetul lui Antonescu si dupa ce i-am facut un rezumat al discutiei avute cu Andreas Schmidt, i-am prezentat proiectul de Statut adaugând ca-l consider acceptabil si folositor pentru interesele tarii. Legiferarea lui va fi si o buna introducere la proxima lui vizita la Berlin.
Antonescu m-a ascultat, a citit proiectul, dar n-a avut nici un semn de viata. Se vede ca gândurile lui erau în alta parte.
– Bine, am sa i-l trec lui Ica (Mihai Antonescu), ca sa-l examineze si el, fiind specialist în Drept Constitutional. Mâine vom vorbi.
A doua zi a venit Ica la mine, spunându-mi ca Generalul nu poate aproba textul propus de Andreas Schmidt, considerându-l ca stirbeste suveranitatea Statului Roman. Trebuie gasita o alta formulare care sa modifice anumite paragrafe, susceptibile sa fie interpretate ca o imixtiune în afacerile interne ale României. „Ma voi ocupa eu de o alta redactare a Statutului."
Am avut o discutie mai lunga cu el, expunându-i punctul meu de vedere. Nu numai ca nu ne putem opune legiferarii lui, fiind o derivatie a Dictatului de la Viena, pe care Generalul s-a obligat sa-l execute, dar am câstiga un aliat puternic în relatiile cu Reichul acum când tensiunea cu Ungaria a ajuns la maximum.
De atunci n-am mai stiut nimic de soarta proiectului lui Andreas Schmidt, pâna ce în 21 Noiembrie apare în *Monitorul Oficial* decretul-lege cu Statutul Etnic German din România. L-am citit sa descopar schimbarile introduse de Ica, „pentru a nu leza suveranitatea „Statului Român". Nimic esential. Câteva înlocuiri de cuvinte si de asezare a frazei, care în fond repetau vechiul text. Niste exercitii mai mult de stil si gramatica decât modificari de continut. Grupul Etnic German era recunoscut ca persoana juridica de

drept public si se putea organiza pe plan politic ca partid national-socialist, putând arbora alaturi de culorile românesti si culorile Reichului german.
Toata nemultumirea Generalului, cu Statutul prezentat de Andreas Schmidt, se datora faptului ca acesta mi se adresase întâi mie pentru a obtine aprobarea lui. În lupta pentru acapararea puterii totale în Stat, Generalul vedea în Andreas Schmidt un aliat de-al nostru si un obstacol potential în calea ambitiei lui nemarginite.
Mai târziu, dupa eliminarea noastra de la putere, Generalul Antonescu si cu Ica n-au mai avut aceleasi scrupule constitutionale în relatiile cu Grupul Etnic German. Au admis ca guvernul german sa faca recrutari directe de soldati din sânul minoritatii germane din România, ceea ce însemna o grava încalcare a ideii de suveranitate nationala. Dar cum de aceasta concesiune nu profita decât Conducatorul, constiinta lui patriotica intrase în adormire...

15. VIZITA LA BERLIN. SEMNAREA PACTULUI TRIPARTIT

La câteva zile dupa întoarcerea de la Roma, Generalul Antonescu a plecat în vizita la Berlin, în urma unei invitatii a Führerului. Motivul pentru care fusese invitat la Berlin faurise alte planuri si plecase cu alte intentii, care lasau în umbra problemele de politica externa ale României. El vroia sa-l vada pe Hitler pentru a afla care este opinia acestuia despre miscare si daca n-ar putea obtine din partea lui un fel de „*Rückversicherung*" în cazul unui conflict cu legionarii asupra metodelor de guvernare.
Ca si în cazul precedent, al vizitei la Roma, Generalul a repetat în fata mea scena cu singuratatea lui politica. El „nu are oameni", „nu are partid" si cu un aer neputincios m-a rugat din nou pe mine sa-i întocmesc lista persoanelor care sa-l însoteasca, adaugând ca trebuie sa fie o suita numeroasa.
M-am bucurat de starea lui de spirit, de atentia ce-o acorda miscarii, de dorinta lui de a aparea la Berlin înconjurat de demnitari legionari si am introdus pe lista numai elemente riguros selectionate pentru a face impresie buna în mediul politic al celui de-al Treilea Reich, unde credeam ca se va desfasura o mare batalie pentru destinele României. În afara de Sturdza, Ministrul de Externe, care mergea din oficiu, am ales sa faca parte din suita generalului pe Vasile Iasinschi, Ministrul Muncii, Sanatatii si Ocrotirilor Sociale, atât pentru cunoasterea limbii germane cât si pentru tinuta lui de legionar; pe Alexandru Constant, Subsecretar de Stat la Propaganda, si pe Constantin Papanace, Subsecretar de Stat la Finante, pentru ca amândoi avusesera legaturi în anumite sfere ale guvernului german în timpul refugiului lor la Berlin; P.P. Panaitescu, unul din marii nostri istorici, Rectorul Universitatii din Bucuresti si Directorul ziarului Cuvântul, pentru a da un nou imbold relatiilor culturale cu Germania; Victor Medrea, Directorul General al Presei, si Victor Biris, Secretar General la Ministerul de Interne, atât pentru functiile ce le îndeplineau cât si pentru stapânirea limbii germane. Biris jucase si un rol important în cursul exilului din Berlin, 1939-l940. L-am mai adaugat pe Alexandru Randa, Seful Presei Legionare, autorul unei documentate lucrari asupra national-socialismului german. Gazetele noastre au fost reprezentate de Barbu Slusanschi de la *Cuvântul* si Nicolae Pop de la *Buna Vestire*. Au mai facut parte din delegatie, Mircea Cancicov, Ministrul Economiei Nationale si aghiotantii Generalului.
Înainte de plecare, Generalul a semnat un decret-lege prin care eram numit Presedinte ad-interim al Consiliului de Ministri pe timpul absentei lui din tara.
Plecarea delegatiei romane spre Berlin a avut loc în seara de 19 Noiembrie, de pe peronul garii Mogosoaia. Guvernul in corpore l-a salutat pe General la plecare. Cu acest prilej i-am adresat o scurta cuvântare, pentru a-i ura calatorie buna si succes în misiunea lui.
"Domnule General,
Dupa întoarcerea din Italia fascista, unde ati asezat raporturile româno-italiene pe o temelie noua si durabila, va îndreptati astazi spre Berlin, raspunzând invitatiei Führerului Adolf Hitler. Este astazi prima data când Conducatorul României face o vizita oficiala în Marea Germanie national-socialista. Niciodata calatoria unui barbat de Stat n-a fost urmarita de un întreg popor cu atâta dragoste si cu atâtea nadejdi de mai bine.
Domnule General,
În Germania national-socialista a Marelui Führer Adolf Hitler veti gasi multi prieteni: prieteni din totdeauna ai Miscarii Legionare, prietenii D-voastra si ai neamului nostru. Dragostea noastra pentru Führer si încrederea în viitorul Statului Legionar, care-si va gasi un loc de onoare în Noua Europa a dreptatii, vor fi chezasia reusitei actiunii D-voastra.

Domnule General,
În numele Guvernului Român si în numele Miscarii Legionare va urez din tot sufletul un drum bun si o întoarcere de biruitor.
Sa traiti, Domnule General!
Traiasca Führerul Adolf Hitler si Germania National-Socialista!".
General Antonescu mi-a multumit pentru urarile de bine si si-a exprimat în acelasi timp satisfactia de a pleca în Germania sprijinit de încrederea întregului popor românesc.
"Plec cu încrederea poporului românesc si sper sa ma întorc cu încrederea poporului, german", au fost ultimele cuvinte ale Conducatorului înainte de a se urca în tren.
Abia în ajunul calatoriei la Berlin, textul Pactului Tripartit, care urma sa fie semnat si de România, a fost înmânat de Fabricius Generalului si Ministrului de Externe. Examinându-l, Sturdza a descoperit în redactarea lui grave erori, care compromiteau atât pozitia României în relatiile internationale cât si întreaga strategie a razboiului. Pactul, cum informeaza Sturdza în cartea lui *România si Sfârsitul Europei*, nu prevedea obligatia Japoniei de a participa la un razboi al celorlalte doua puteri Semnatare, Germania si Italia, contra Rusiei Sovietice, dar implica obligatia Puterilor Axei de a declara razboi Statelor Unite, în eventualitatea ca Japonia ar fi angajata într-un conflict cu aceasta putere. România semnând Pactul Tripartit, îsi asuma aceeasi obligatie, ceea ce nu ne-ar fi produs decât inconveniente. România nu era interesata sa participe la conflictul Axei cu Puterile Occidentale, în timp ce toate nadejdile noastre se îndreptau spre posibilitatea izbucnirii unui razboi germano-sovietic, de la care asteptam recuperarea provinciilor rapite, dar si asigurarea existentei noastre ca Stat independent. În drumul de la Viena spre Berlin, Sturdza i-a cerut cu insistenta ca, înainte de semnatura, sa-i ceara la Ribbentrop si Hitler remedierea lui, printr-un protocol aditional, chiar si secret, în care sa se precizeze si obligatia paralela a Japoniei de a declara razboi Rusiei în cazul unui conflict germano-sovietic. Când a început campania din rasarit, Japonia nefiind legata prin Pactul Tripartit asa cum a prevazut Sturdza, s-a abtinut de a-si trimite trupele contra Rusiei Sovietice în Extremul Orient. În schimb, când Japonia a atacat Statele Unite, în Decembrie 1941, semnatarii Pactului Tripartit, între care si România, automat si-au îndeplinit obligatia lor înscrisa în Pact de a se considera în razboi cu aceasta putere. Si atunci s-a ajuns la paradoxala situatie ca România sa fie aliata Germaniei, Italiei si Japoniei în razboiul acestora cu America, dar sa nu fie legata prin nici un tratat de alianta cu aceste puteri în razboiul contra Rusiei! România a facut un razboi de fapt în rasarit, pe socoteala ei proprie, si nu un razboi bazat pe o obligatie internationala înscrisa într-un tratat.
Generalul Antonescu n-a dat atentia cuvenita observatiei facute de Sturdza, fie ca nu pricepea problema fie ca nu vroia sa întreprinda nimic fara aprobarea lui Fabricius, care, cum am mentionat, devenise confidentul sau în politica lui externa. Ori, Fabricius executa politica lui Ribbentrop, care savârsise imensa greseala, cu consecinte atât de grave pentru cursul razboiului, de a nu prevedea în Pactul Tripartit un paralelism de obligatii între Germania si Japonia. Sturdza a tras consecinte si la solemnitatea semnarii Pactului a refuzat sa-si puna semnatura alaturi de General.
Refuzul Generalului de a lua în considerare sfatul lui Sturdza avea si un alt substrat. Intrarea României în Pactul Tripartit era pentru el o afacere secundara si nu pentru asta venise el la Berlin. Era un prilej binevenit pentru a trata o alta problema, de natura interna, care-l preocupa în cel mai înalt grad. Vroia sa afle în ce masura guvernul german sprijinea miscarea si ce atitudine ar lua daca ar ajunge la o rafuiala cu ea. Eforturile principale ale lui Antonescu nu s-au concentrat în domeniul politicii externe a României, care avea nevoie sa fie clarificata, dupa dezastrul lasat în urma de Regele Carol, ci spre politica interna, unde colaborarea cu miscarea îl stânjenea. În toate întrevederile avute la Berlin n-a avut decât o singura grija; sa câstige încrederea lui Hitler, sa apara în ochii acestuia ca soldatul „*sans peur et sans reproche*", pe care Germania sa se poata baza în orice împrejurare. Cum relateaza Sturdza, au avut loc întrevederi „clandestine" între General si Ribbentrop, la care el n-a fost invitat. Ce s-a putut discuta în acest „*tete a tete*" cu Ribbentrop, n-au avut probleme de politica externa, caci, în acest caz, nu avea nici un rost sa-l excluda pe Sturdza. Subiectul acestor întâlniri paralele i s-a dezvaluit lui Sturdza când Ribbentrop l-a apostrofat cu urmatoarele cuvinte: „Nu va puneti niciodata în conflict cu armata. Ar fi o nebunie. Într-o astfel de ciocnire miscarea ar fi distrusa". Sturdza, consternat, si-a dat seama de intrigile ce s-au tesut contra Legiunii si a protestat cu energie, spunându-i ca dragostea si respectul pentru armata este o traditie în miscare si ca asezându-l pe General în fruntea noastra, am dat o noua dovada a acestei dragoste si a acestui respect".

Declaratia lui Sturdza n-a avut efectul dorit. Ribbentrop a devenit complicele lui Antonescu în întrevederea acestuia cu Hitler. Cu prilejul audientei avute cu Führerul, s-a petrecut o scena rar întâlnita în analele diplomatiei. Ministrul de Externe al României a fost lasat la usa si a intrat la Hitler numai Antonescu. Dupa aproape o ora de asteptare, a fost invitat si Sturdza sa intre în biroul Führerului, unde, spre marea lui mirare, l-a gasit si pe Ribbentrop. Nu i s-a comunicat lui Sturdza ce s-a tratat în prima parte a audientei, ca sa poata face legatura. În prezenta Ministrului de Externe, a atacat exclusiv chestiunea dictatului de la Viena. Cu un atlas în mâna, a aratat nedreptatea ce ni s-a facut. A fost o pledoarie documentata si elocventa, cum recunoaste Sturdza.
A doua zi, în cursul banchetului dat de Hitler, acesta adresându-se lui Sturdza, i-a repetat pe un ton aspru avertismentul auzit mai înainte din gura lui Ribbentrop: „D-voastra nu stiti poate cine este Generalul Antonescu. Nu ati putea gasi mai mare patriot pentru a apara interesele tarii D-voastra".
– O stim foarte bine, a raspuns Sturdza, caci altminteri nu l-am fi ales sa fie capul nostru.
Acest schimb de cuvinte a fost suficient ca sa-l lamureasca pe Sturdza asupra celor discutate în prima parte a audientei si pentru ce a fost lasat afara: punerea sub acuzatie a Miscarii Legionare. Antonescu i s-a plâns lui Hitler de greutatile ce le întâmpina în guvernare din cauza generozitatii lui. El i-a adus la putere pe legionari si acum îi rastoarna Statul. Hitler, aducându-si aminte de propria lui experienta cu partidul, în anul 1934, când a fost nevoit sa recurga la represalii sângeroase contra propriilor lui camarazi pentru a restabili ordinea, i-a dat dreptate lui Antonescu si l-a încurajat sa faca acelasi lucru în sânul miscarii. Aprobându-l pe Antonescu, Hitler savârsea o greseala enorma. Antonescu nu era seful partidului legionar, cum era Hitler seful partidului national-socialist. Antonescu era mai degraba un fel de General Schleicher pentru Miscare, care urmarise, când a fost cancelar, lichidarea miscarii national-socialiste.
Trebuie sa stigmatizam mizerabila atitudine a Generalului, care-si cauta sprijin la „Sublima Poarta Germana", pentru a expulza miscarea de la putere si a ramâne singurul stapân în România.
Daca Ministrul de Externe a fost tratat cu atâta desconsiderare de câtre forurile germane, la cererea lui Antonescu, ne putem imagina ce s-a putut întâmpla cu restul delegatiei legionare. Spre deosebire de vizita în Italia, unde demnitarii legionari s-au bucurat de atentia cuvenita, la Berlin, în afara de actele înscrise în protocol, care nu puteau fi eliminate, ministrii nostri n-au putut vedea pe nimeni din fruntasii regimului. Normal ar fi fost ca Ministrul Propagandei, Alexandru Constant, sa fie primit în audienta de colegul sau, Göbbels, iar Papanace de alt Ministru de resort al Reichului. Cel putin într-o vizita protocolara. Constant nu l-a putut întâlni decât pe seful presei, Dietrich. S-a întâmplat si un incident neplacut cu camarazii nostri. Vasile Iasinschi, în numele echipei legionare, a cerut sefului protocolului sa le rezerve o ora, în cadrul programului de receptie, ca sa depuna o coroana pe mormântul lui Horst Wessel. Nimic mai firesc decât ca o miscare sa-i onoreze pe mortii unei alte miscari, cazuti pentru idealuri comune. Dörnberg le-a satisfacut dorinta, dar vadit contrariat, ca si cum Ministrului de Externe german nu i-ar fi convenit acest act.
Bilantul politic al vizitei Generalului Antonescu la Berlin s-a încheiat cu rezultate negative.
I. Adeziunea României la Pactul Tripartit s-a realizat în cele mai nefericite conditii. Nu eram aliati cu germanii si celelalte puteri semnatare într-un eventual razboi contra Rusiei. În schimb contractasem obligatia, prin semnarea acestui pact, sa fim alaturi de Japonia, Germania si Italia, în eventualitatea unui conflict cu Statele Unite. Un pact absurd, cu obligatii unilaterale. Noi si toate celelalte puteri semnatare trebuia sa fim alaturi de Japonia în razboiul ce-l pregatea aceasta tara în Pacific, dar Japonia nu era obligata sa ne asiste pe noi si pe celelalte puteri, în primul rând Germania, într-o ciocnire cu Rusia.
II. Cu toata pledoaria lui înfocata, Antonescu nu l-a putut determina pe Hitler sa accepte revizuirea dictatului de la Viena. Era de asteptat, caci faptul se consumase si nu se mai putea reveni asupra lui în acele împrejurari. Hitler era în ajunul unor noi operatii militare, în Balcani si în Rusia, si atunci nu mai avea libertatea de miscare, chiar daca ar fi vrut sa tulbure „noua ordine europeana" stabilita în bazinul dunarean. Antonescu obtinuse o victorie morala. Se pare ca Hitler a fost convins de nedreptatea ce ni se facuse la Viena si chiar îi facuse promisiunea ca lucrurile nu vor ramâne asa la sfârsitul razboiului, dar, din punct de vedere politic, relatiile româno-maghiare au ramas exact în situatia lor anterioara, cu Ardealul de Nord ocupat.
III. Ceea ce nu i se poate ierta lui Antonescu, este ca n-a obtinut de la Hitler nici cel putin promisiunea ca va face presiunile necesare la Budapesta de a înceta sângeroasa prigoana contra populatiei românesti din Ardealul cedat. Si dupa vizita la Berlin si mai târziu, în tot cursul razboiului, ungurii s-au purtat cu aceeasi salbaticie, urmarind deznationalizarea românilor, prin teroare si prin masuri economice restrictive.

Dar daca rezultatele de politica externa au fost inexistente, în schimb Generalul s-a întors cu beneficii copioase pentru propria lui cauza. Pe Antonescu nu-l interesau atât „interesele României” în acel moment, ci cum sa câstige încrederea lui Hitler în dauna Miscarii Legionare. Titlul ce-l dobândise de „Conducator al Statului Român” nu era amenintat de nimeni, dar el nu putea suferi nici cel putin limitarea puterii lui prin colaborarea cu miscarea. Lui Hitler i-a placut caracterul lui ferm, inflexibil, de soldat fanatic, chiar atunci când apara cauza Transilvaniei. Între cei doi exista o înrudire de temperament. Si unul si altul, erau oameni ai deciziilor repezi, dar, din nefericire, nu totdeauna bine gândite, ceea ce în final nu puteau duce decât la catastrofa. Dar sa nu credem ca Antonescu l-a captat pe Hitler numai prin prestanta lui fizica. Oferise în schimbul certitudinii ca va fi sprijinit, în cazul unei crize interne, concesiuni substantiale, pe plan militar, economic si diplomatic. Practic oferise totul, tot potentialul României în razboiul ce-l purta Germania, fara sa obtina în schimb nici cel putin un tratat secret de alianta, contra Rusiei, asa cum procedase Bratianu în primul razboi mondial. România a intrat în razboiul din rasarit fara sa fi primit nici cel putin „un petec de hârtie”.
La întoarcere, i-am organizat Generalului din nou o primire triumfala. Pe peronul garii Mogosoaia l-au întâmpinat întreg guvernul cu toate înaltele autoritati ale Statului. Piata din fata garii, era plina de legionari. 20.000 de camasi verzi din toate corpurile legionare din Capitala au izbucnit în urale nesfârsite, când Generalul a trecut în revista formatiile lor. Strigatele de „Conducator, Conducator” se rostogoleau ca un uragan în vazduhul Capitalei. De-a lungul traseului parcurs de General, pâna la Presedintie, alte zeci de mii de oameni asteptau trecerea coloanei de masini ca sa-l salute. Se raspândise vestea ca Generalul a obtinut revizuirea dictatului de la Viena, încât multimea scanda entuziasta: „Vrem Ardealul, vrem Ardealul”.
Nu stiu ce s-a petrecut în sufletul Generalului când a vazut si a ascultat uriasa manifestare de simpatie a tineretului legionar. Nu a simtit oare ca are remuscari când a confruntat starea de spirit a tarii cu întunecatele lui gânduri ?

16. FUNERALIILE CAPITANULUI. BALDUR VON SCHIRACH SI VON BOHLE LA BUCURESTI

Guvernul german si partidul national-socialist au fost reprezentate la înmormântarea Capitanului de doua personalitati însemnate ale Reichului: Baldur von Schirach, seful tineretului german si Ernst Wilhelm von Bohle, seful organizatiei externe a partidului (Auslandsorganisation), si Secretarul de Stat în Ministerul de Externe. Baldur von Schirach era trimisul lui Hitler, iar von Bohle îl reprezenta pe Rudolf Hess, loctiitorul Führerului la conducerea partidului.
Ei au sosit cu avionul în dupa amiaza zilei de 29 Noiembrie 1940 si cum nu fusesem anuntat decât în ultimul moment, mi-a ramas putin timp ca sa pregatesc primirea lor. Antonescu considerând ca oaspetii reprezinta mai mult partidul decât Statul, n-a venit la aeroport, cedându-mi mie întâietatea de a-i saluta pe pamântul României. În câteva ore am mobilizat corpurile legionare din Capitala si în momentul aterizarii avionului, formatiile noastre, în camasi verzi si cu drapele, se aflau pe aeroportul Baneasa.
Însotit de Victor Medrea, pe care-l numisem între timp sef al protocolului legionar, i-am întâmpinat pe delegatii Reichului la coborârea lor din avion si dupa prezentarile de rigoare, am ascultat imnurile celor doua tari în pozitie de drepti. Dupa sfârsitul acestei ceremonii, am trecut în revista compania de onoare, cu muzica si drapel, si apoi detasamentele legionare, care ne-au salutat, pe masura ce înaintam, cu bratul în sus. În fata steagurilor, Baldur von Schirach si von Bohle se înclinau si salutau. Ne-am urcat apoi în masini, eu cu Baldur von Schirach si Victor Medrea, care îmi servea de interpret, si i-am condus pâna la Athenee Palace, unde li se rezervasera camere.
În dimineata de 30 Noiembrie, Baldur von Schirach si von Bohle au asistat la slujba înmormântarii la Biserica Sf. Ilie Gorgani. La picioarele sicriului Capitanului, care era asezat pe un pod mai înalt, cei doi reprezentanti ai Reichului au depus o splendida coroana de trandafiri rosii, pe a carei panglica erau scrise cuvintele „Adolf Hitler”.
Dupa sfârsitul funeraliilor, seara, Legatia germana a dat o receptie în onoarea reprezentatilor Reichului, la care au fost invitati, în afara de Generalul Antonescu si de mine, alti ministri si demnitari legionari. De partea germana, au asistat toti sefii de misiuni, militari si civili, de la Bucuresti, împreuna cu personalul Legatiei germane. Mai era prezenta si o delegatie a armatei germane din România, formata din ofiteri, subofiteri si soldati.

Cu prilejul acestei receptii, Baldur von Schirach, care statea lânga mine la masa, mi-a transmis din partea lui Rudolf Hess invitatia de a-l vizita la Berlin, comunicându-mi si ziua fixata pentru primirea mea, 15 Ianuarie 1941. L-am rugat sa-i exprime lui Rudolf Hess multumirile mele pentru invitatie si pentru marea bucurie ce mi-o face de a-l putea cunoaste si saluta personal la data stabilita. În cursul conversatiei care a urmat cu Baldur von Schirach, acesta m-a sfatuit sa întretin cele mai bune raporturi cu seful Statului, pentru a se putea consolida regimul legionar. I-am raspuns, oarecum nedumerit, ca loialitatea noastra fata de General este o dogma si ca relatiile noastre au fost bune pâna la tensiunile ce s-au ivit în ultimele zile din cauza executarii la Jilava a asasinilor Capitanului de catre un grup de legionari. I-am explicat starea sufleteasca a acestor oameni care au lucrat la deshumarea osemintelor Capitanului si revolta care i-a cuprins când au descoperit trupul Capitanului ars de vitriol si cu streangul la gât. Baldur von Schirach parea ca m-a înteles, desi comportamentul lui era rece, rezervat, protocolar, spre deosebire de von Bohle, în care simteai ca bate o inima de camarad. Era cald, afectuos si deschis în toate manifestarile lui.
Dupa venirea lui Baldur von Schirach si von Bohle la Bucuresti pentru a participa la înmormântarea Capitanului, dupa ce au depus coroana de flori din partea Führerului, ca un omagiu adus întemeietorului miscarii, dupa ce s-a aflat de invitatia mea la Rudolf Hess, toate aceste fapte au produs o puternica impresie asupra Generalului Antonescu, determinându-l sa revina la o atitudine mai moderata. Mâniile lui din ajun s-au risipit ca prin farmec. Nu-l mai recunosteam. Vorbea pe un ton blând si împaciuitor, ca si cum nu ar fi fost nimic între noi cu doua zile înainte, când îmi cerea sa-i cedez sefia miscarii. Revenisem la atmosfera buna din primele zile ale guvernarii noastre. Îsi daduse seama ca guvernul Reichului nu era dispus sa-l sustina într-o actiune de desprindere violenta de miscare. Mai erau rezistente de înfrânt la Berlin si trebuia sa astepte o alta oportunitate, pâna ce si acestea erau înlaturate.

17. O SCRISOARE A LUI HIMMLER

La câteva zile dupa înapoierea celor doi delegati germani la Berlin, Baldur von Schirach si von Bohle, primesc o scrisoarea din partea Reichsführerului SS Himmler, care mi se adresa pe un ton foarte prietenos, cu cuvintele *„Lieber Kamerad Horia Sima*”. Nu stiu daca e vreo legatura între convorbirile avute cu înaltele personalitati germane la Bucuresti si acest mesaj. Eu nu l-am provocat si n-am cerut interventia nimanui dintre demnitarii Reichului în afacerile noastre interne. În orice caz scrisoarea lui Himmler a fost binevenita, contribuind la restabilirea echilibrului guvernarii noastre, grav zdruncinat dupa întâmplarile de la Jilava. Aceasta scrisoare mi-a dat siguranta ca Reichul nu este dispus sa-l sprijine pe Antonescu, daca ar încerca o actiune de forta contra miscarii.
Ce spunea Himmler în scrisoarea lui? O serie de consideratii judicioase si care coincideau perfect si cu punctul nostru de vedere:
I. Aproba executarea sumara a asasinilor Capitanului de la Jilava, afirmând ca „o asemenea masura este justa”. Un astfel de act nu se poate realiza în cadrul justitiei legale, care întotdeauna va fi împiedicata sa se pronunte cu severitate, fiind îngradita de paragrafele pe care trebuie sa le consulte.
Dar, îmi atragea atentia ca actiuni de acest gen nu trebuie sa se produca decât o singura data, caci altminteri „ordinea de Stat ar suferi si s-ar zdruncina în final însasi structura lui”.
II. Dându-mi ca exemplu colaborarea dintre Hindenburg, Presedintele Reichului, si Cancelarul Hitler, Himmler ma sfatuia sa apuc acelasi drum în relatiile cu Generalul Antonescu: „binele si viitorul României depind de unirea strânsa si plina de încredere între Miscarea Legionara si Conducatorul Statului Român”. Nu se poate imagina, continua Himmler, ca Miscarea Legionara sa poata reconstitui România fara de Generalul Antonescu, dupa cum era sigur ca, urmând exemplul Italiei si Germaniei, si Generalul „va fi patruns din ce în ce mai mult de convingerea ca patria nu poate fi refacuta, fara ajutorul D-voastra, camarade Horia Sima, care ati preluat mostenirea Capitanului Codreanu, si fara ajutorul legionarilor”.
III. Himmler aproba masura ce-am luat-o de a desfiinta politia legionara, caci în modul acesta se evita primejdia „de a se naste un dualism în puterea politieneasca”. Recomanda ca un numar cât mai mare de membri sa fie încadrati în Politia de Stat, unde sa-si însuseasca cât mai repede cunostinte profesionale.
IV. Scrisoarea se încheia cu invitatia ca daca vin în Germania (cu prilejul vizitei la Hess) sa-l caut si pe el pentru a trata atât problema reorganizarii politiei cât si alte probleme de interes comun dintre cele doua tari.
Dupa cum se poate convinge oricine, scrisoarea lui Himmler nu continea nici un element susceptibil sa fie interpretat ca o atâtare la revolta contra Sefului Statului. Dimpotriva, Himmler îmi recomanda „sa câstig

si inima lui Antonescu", pentru ca, „în modul acesta, între Conducerea de Stat si Miscarea Legionara va lua nastere o unitate indisolubila...".
N-am dat scrisoarea s-o citeasca si Generalul, considerând-o de natura particulara, o transmisiune de gânduri si preocupari de la un camarad la altul. Totusi s-a aflat de existenta scrisorii si dupa expulzarea noastra de la putere, 23 Ianuarie 1941, Generalul Antonescu l-a acuzat pe Himmler si serviciul lui din România ca n-ar fi straini de „rebeliunea" contra lui. Pentru a risipi aceasta acuzatie, Himmler i-a trimis Generalului o copie a scrisorii adresate mie în 5 Decembrie 1940 si asa se face ca documentul a ramas si în Arhiva Ministerului de Externe de la Bucuresti.

18. ACORDUL ECONOMIE GERMANO-ROMÂN

În urma schimbului meu de scrisori cu Generalul din Octombrie, prin care îi propuneam adoptarea unui program de economie dirijata, Conducatorul Statului desi mi-a raspuns aspru si pe nedrept, combatând conceptia mea, totusi, în cursul întrevederii lui cu Hitler, a anuntat hotarârea guvernului român de a întocmi un plan decenal pentru refacerea economica a României. Este evident ca planificarile economice apartin mai degraba sistemului de economie dirijata decât economiei liberale, încât Generalul Antonescu îsi însusise în final ideea mea, desi ma atacase cu vehementa când am cerut o schimbare de perspectiva în organizarea economiei nationale. Generalul s-a dus direct la Führer cu planul decenal, fara sa-mi spuna mie nimic si fara sa trateze chestiunea în prealabil în Consiliul de Ministri, cum ar fi fost normal.
Când Seful Statului i-a vorbit lui Hitler de planul decenal, n-avea nimic pregatit, nici un studiu din partea unui grup de specialisti, ci l-a scos din tolba nou-nout, exclusiv ca sa-l impresioneze pe Hitler, aratându-i ca merge în organizarea economiei românesti pe urmele experientei germane, care a dat rezultate atât de stralucite.
Pentru realizarea acestui plan, Generalul a solicitat sprijinul Germaniei, în forma unor credite de lunga durata. Hitler a aprobat cererea lui Antonescu si a trecut-o forurilor economice competente pentru a fi examinata si pusa în aplicare. Ca urmare a acestei întelegeri, Cancicov, Ministrul Economiei Nationale, a dus tratative intense cu persoanele acreditate de guvernul german si, ca rezultat al lor, s-a ajuns la încheierea unui nou acord economic româno-german. Protocolul noului acord a fost semnat în 4 Decembrie 1940, din partea României de catre Constantin Greceanu, Ministrul nostru la Berlin si de Dr. Dimitriuc, Subsecretar de Stat pentru Problemele Petrolului, iar din partea Germaniei de catre Dr. Clodius. Pentru a cunoaste esenta acestui acord si a-l putea valoriza din punct de vedere al intereselor românesti nu avem alta sursa mai buna decât însasi declaratiile facute de Cancicov, Ministrul care a dus tratativele, presei românesti, dupa întoarcerea lui de la Berlin, în 13 Decembrie 1940. Reproducem din aceste declaratii textul acordului, însotit de explicatiile si comentariile ministrului.
"Cred necesar sa se lamureasca pe întelesul tuturor paturilor sociale, atât natura cât si însemnatatea acestor aranjamente.
Unele din aceste acorduri reprezinta normala si periodica revizuire si punere la punct a conventiei de schimburi si plati în curs, în lumina experientei anului ce se termina si a necesitatilor anului ce începe. În acest scop sunt prevazute sesiunile anuale ale Comisiilor Guvernamentale, româna si germana, compuse din cei mai distinsi tehnicieni, care s-au întrunit si anul acesta si au reglementat, prin protocoalele respective, într-un spirit de larga întelegere mutuala, atât traficul de marfuri si plati cu Germania si Protectoratul Boemiei si Moraviei cât si cu tarile ocupate de Germania, Olanda, Belgia, Norvegia si Guvernamântul General.
De data aceasta însa, în afara de aceste aranjamente periodice de natura speciala si de o tehnica necesara în cadrul noului spatiu european, s-a mai semnat un protocol privitor la colaborarea germano-româna pentru realizarea unui vast plan românesc de 10 ani, în vederea reconstructiei tarii, prin refacerea si completarea utilajului national în toate domeniile economiei publice si private a Regatului Român.
Asupra acestui acord vreau sa insist în mod deosebit pentru a explica împrejurarile în care s-a elaborat si a fixa cadrul sau juridic si economic, de o valoare epocala si fara precedent în tara noastra.
Dupa evenimentele zguduitoare pentru constiinta nationala, care au început la finele lunii Iunie si au culminat la începutul lunii Septembrie 1940, s-ar fi putut crede ca adaptarea vietii noastre sociale si economice la noua stare de fapt va fi grea si de lunga durata. Cu granitele sfâsiate, cu echilibrul sufletesc rupt, cu aparatul productiei, circulatiei si repartitiei bunurilor deranjat, problemele ce se puneau pentru

noul regim al revolutiei legionare erau din cele mai grele ce s-au pus vreodata pentru un Conducator de Stat si un regim politic.
Si totusi, pentru a ma limita numai la discutia laturii economice a problemei, iata, România Noua, desi mutilata si redusa în posibilitatile sale materiale momentane, încheie, pe plan international, un act juridic de colaborare economica si financiara, în conditii pe care niciodata nu le-a obtinut România veche".
Textul acordului economic
"Sa amintim textul acordului, pentru a face comentarii cât mai substantiale.
Cu scopul ca sa realizeze printr-un plan decenal reconstructia economica a României, Guvernul Regal Român a luat contact cu Guvernul Reichului pentru a obtine sprijinul si colaborarea acestuia la realizarea acestui plan. Guvernul German se declara gata sa acorde sprijinul sau financiar si tehnic, în toate domeniile economiei pentru reconstructia României. Pentru executarea practica a acestui Acord, cele doua guverne au convenit, în primul rând, urmatoarele:
1. Germania acorda, pe timpul cât va dura planul decenal, credite importante, pe termen lung, în conditii speciale, necesare pentru realizarea planului.
2. Colaborarea ce exista actualmente în domeniul agricol si forestier pentru intensificarea si sporirea productiei, va fi continuata în acest scop si în cadrul creditelor acordate. Germania va dispune livrari considerabile de unelte si masini pentru dezvoltarea agriculturii românesti si va pune la dispozitie instalatiile necesare pentru asanarea mlastinilor si irigarea regiunilor agricole.
3. Pentru a promova metodic productia industriala a României în cadrul noii ordini economice a Europei, Germania, în colaborare cu industria româna si în conformitate cu planul de 10 ani, va pune la dispozitie sprijinul ei financiar si tehnic.
4. În cadrul planului ei decenal, România va dezvolta caile ei de comunicatie si anume atât reteaua de cai ferate si de sosele cât si conductele de petrol, potrivit debuseelor firesti ale economiei românesti, în cadrul noii ordini europene. Germania va efectua livrarile considerate necesare pentru executarea acestui plan în cadrul creditelor planuite.
5. Germania se declara gata ca, în afara de creditele pe termene lungi, dupa o întelegere prealabila cu Guvernul Român si în conditiile stabilite în aceasta întelegere, privitoare la colaborarea capitalului român cu cel german, sa puna la dispozitie capitalul si pentru dezvoltarea industriei românesti si a sistemului ei bancar si de credit pe baza colaborarii în domeniul economiei private.
6. Guvernul German pune la dispozitie Guvernului Român – la cererea acestuia – specialisti agricoli, industriali si altii.
7. Cele doua guverne vor avea grija la stabilirea raporturilor de politica comerciala dintre cele doua tari ca piata germana sa ramâna asigurata ca debuseu sigur pentru produsele românesti, cu preturi potrivite si independente de crizele economice si ca importanta pietei românesti în schimburile comerciale cu Germania sa continue a fi sporita.
8. Cele doua guverne constata cu satisfactie ca colaborarea româno-germana a si început în toate domeniile. Ele sunt hotarâte sa asigure continuitatea rodnica a acestei colaborari, în interesul celor doua popoare.
Dupa ce a facut textul acordului, Cancicov l-a completat cu o serie de comentarii, destinate sa scoata în evidenta importanta si avantajele lui pentru România.
1. România îsi întocmeste singura, asa cum interesele ei o cer, planul decenal al refacerii economice...
2. Pentru dezvoltarea metodica a industriei românesti în cadrul planului de 10 ani, Germania va pune la dispozitie sprijinul ei tehnic si financiar.
3. Colaborarea capitalului german cu cel român, în cadrul economiei private, în industrie si în sistemul bancar, se va face în baza si în cadrul unei întelegeri de la Stat la Stat.
4. Cele doua guverne se angajeaza ca, în stabilirea raporturilor de politica comerciala, piata germana sa fie un debuseu sigur pentru produsele românesti, cu preturi potrivite si independente de crizele economice.
5. Germania, pentru executarea planului de 10 ani, pune la dispozitie – pe termen lung si cu procente mici în conditii speciale – credite necesare, considerabile, adica atât cât vor fi necesare dupa amploarea planului romanesc.
Dupa ce subliniaza principiile acordului economic, adauga Cancicov si aceste comentarii, pentru a demonstra atmosfera „de perfecta reciprocitate în încrederea sinceritatii cuvântului dat de Statul Legionar":

a) Nu se înstraineaza nici fondul, nici exploatarea bunurilor tarii, nici veniturile speciale (ca de pilda alta data, chibriturile, telefoanele, C.A.M.).
b) Nu se face control strain (ca de pilda alta data, cu ocazia împrumutului stabilizarii).
c) Plafonul creditelor pentru împrumut nu sunt impuse, ci fixate de noi dupa necesitatile ce le vom stabili prin planul de 10 ani.
d) Regimul colaborarii capitalului strain, în domeniul economiei private, va fi stabilit în cadrul legal al unei întelegeri de la Stat la stat.
În continuare Cancicov arata ca împrumuturile ce le vom primi de la Germania se vor realiza în natura, adica nu vom primi devize, ci obiecte si diverse materiale pe care le vom achizitiona în contul sumelor puse la dispozitie în cadrul acestor împrumuturi. Raspunzând criticilor acelora care ar putea obiecta ca împrumuturile ar putea fi anihilate prin preturi mari necontrolate cu care ar putea fi facturate cumpararile din Germania", spune ca acest lucru ar fi posibil în principiu „numai în cadrul economiei liberale, a preturilor variabile sub legea cererii si a ofertei sau a unor factori conjuncturali.
În cazul împrumutului de fata, însa, nu trebuie sa se uite ca realizarea lui se face pe piata germana, adica a acelei tari în care a reusit, spre uimirea întregii lumi, conceptia integrala a economiei dirijate, bazata pe stabilitatea celor trei factori substantiali: moneda – salarii – preturi. Notiunea pret, în economia germana, este concreta si stabila".
Partea cea mai delicata a expunerii lui si unde ministrul nu s-a simtit tocmai în largul tui, a fost justificarea ridicarii marcii de la 50 la 60 lei, caci în timp ce acordul economic legat de planul decenal, reprezenta o promisiune, un proiect legat de viitor, noua reglementare a cursului marcii constituia o realitate actuala, apasând greu asupra economiei românesti, care abia îsi reluase respiratia. De fapt nu este Cancicov responsabil de noul curs al marcii, ci Antonescu. Ca sa câstige încrederea cercurilor economice germane, stiind cât de greu atârna opinia lor în deciziile lui Hitler, a consimtit la ridicarea cursului marcii, în timpul vizitei lui la Berlin, dupa ce noua ne daduse ordin mai înainte sa ne opunem cu toata energia lui Neubacher, când acesta adresase aceasta cerere Ministerului de Finante, Cancicov, în declaratia lui, nu putea decât sa-l acopere pe Conducatorul Statului în fata tarii, cu autoritatea lui de specialist. Iata cum a explicat el urcarea cursului marcii:
"În afara de acest acord de importanta epocala, s-a încheiat înca o conventie speciala pentru reglementarea cursului RMK fata de leu. Ca o consecinta fireasca a RMK în spatiul european, atât occidental cât si sud-estic.
Trasatura de unire între aceste parti ale continentului pentru înlesnirea schimburilor si platilor o face, în cadrul unui plan precis si de o conceptie tehnica superioara, Casa Centrala de Compensatii (*Clearingul Central*) de la Berlin.
Ca România sa nu ramâna izolata si sa-si poata fixa pozitia sa în acest vast sistem, s-a convenit o stabilire a cursului RMK cu începere de la 1 Aprilie 1941 de la 50 lei la 60 lei = 1 RMK".
Pentru a se evita pagubele ce-ar putea rezulta pentru economia româneasca, prin urcarea cursului marcii, s-au luat o serie de masuri destinate ca noul curs sa nu afecteze transportul de petrol, Banca Nationala si industria de Stat privata. Ministrul expune în amanunt întelegerea facuta cu guvernul german ca aceste sectoare ale economiei nationale sa nu sufere de pe urma schimbarii raportului între marca si leu.
Ministrul încheie importantele lui declaratii cu convingerea ca România a apucat pe drumul cel bun si ca va putea duce la bun sfârsit opera de reconstructie a tarii, facând un vibrant apel catre români „sa pasim cu vointa dârza la executarea planului de refacere economica a tarii". Iata ultimele lui cuvinte:
"Se poate pune însa o întrebare: Cum se face ca România Noua, mutilata si redusa la posibilitatile sale materiale momentane, obtine un tratament si avantaje pe care nu le-am putut obtine timp de 20 de ani, România Veche, pentru înzestrarea si dezvoltarea economiei nationale?
Examinarea obiectiva a împrejurarilor lasa sa se desprinda un singur raspuns.
Viziunea clara a viitorului ca si experienta trecutului trebuie sa indice conducatorilor de State calea de urmat pentru popoarele a caror îmbinare de interese în politica economica a continentului a avut si are aspectul unei colaborari organic predestinate.
Domnul General Ion Antonescu, Conducatorul Statului Român, are meritul de a fi exprimat pe linii mari si clare, atât la Roma cât si la Berlin, înainte ca si în timpul vizitelor sale oficiale din cursul lunii Noiembrie, nu numai bazele sistemului conceput de Corneliu Codreanu, pentru a angaja politica externa a României, dar în acelasi timp a expus cu convingere si sinceritate punctele cardinale ale vastului sau plan

de reconstructie a Statului, pe baza colaborarii de capital si tehnica în conditiile principale enumerate mai sus.
Când Domnul General Antonescu mi-a facut onoarea sa-mi solicite colaborarea la Guvern pentru executarea planului sau economic si când Domnul Sima mi-a aratat încredere si m-a asigurat de tot sprijinul sau, nu am avut nici un moment de ezitare pentru a primi aceasta sarcina".
Ca un fapt de mare importanta din declaratiile lui Cancicov si necesar de a fi relevat din punct de vedere al miscarii legionare, caci nu vine de la un prieten al ei, ci de la un fost adversar, este recunoasterea contributiei revolutiei legionare la procesul de însanatosire al economiei românesti într-un timp-record. Dupa ce enumera zguduitoarele evenimente ce-au avut loc din Iunie pâna în Septembrie 1940, care au redus la limita posibilitatile materiale de existenta a Statului Român, arata ca „problemele ce se puneau pentru noul regim al revolutiei legionare erau din cele mai grele ce s-au pus vreodata pentru un Conducator de Stat si un regim politic". Dar iata ca România Noua biruie aceste greutati si încheie un act de colaborare economica, pe care niciodata România veche nu l-a putut obtine.
Declaratiile lui Cancicov, optimiste, convingatoare si pline de încredere pentru viitorul României, nu aprofundeaza îndeajuns esenta acestui acord economic, care contine o serie de lacune si puncte subrede. Citind declaratiile lui Cancicov, mi-am dat seama de atunci de fundamentele gresite ale întelegerii economice de la Berlin, dar timpul si gravele preocupari ce-au urmat nu mi-au mai dat ragazul necesar ca sa le semnalez în vreun Consiliu de Ministri. Îndoielile mele au fost confirmate total de evolutia economica a relatiilor româno-germane, dupa expulzarea noastra de la putere si în cursul razboiului.
1. Nu se fac planuri economice pe termen atât de lung, zece ani, ci pe patru sau cinci ani. Observatia era cu atât mai justa cu cât ne aflam în timp de razboi, când nu se stie ce poate aduce ziua de mâine.
2. Planul decenal nu avea nici o baza concreta. Nu se savârsise nici un studiu prealabil pentru a dispune de el macar într-o forma rudimentara. Cu o usurinta condamnabila pentru un om de Stat, Antonescu i-a vorbit lui Hitler de un plan economic care nu exista decât în imaginatia lui. Dar nu posibilitatea realizarii acestui plan fantezist îl interesa pe General, ci sa se serveasca de el ca de o piesa politica pentru a capta bunavointa lui Hitler, supralicitând miscarea.
3. Generalul Antonescu nu avea de gând sa aplice planul propus de el, caci realizarea lui ar fi însemnat, ceea ce eu propusesem, adoptarea sistemului de economie dirijata. Ramânând în cadrul economiei liberale în tot cursul razboiului, implicit cadea si pretentia lui de a organiza economia romaneasca pe baza acestui plan.
4. Prin lovitura de Stat din Ianuarie 1941 si expulzarea noastra de la putere, Generalul nu mai putea aspira la realizarea planului decenal, deoarece executia lui presupunea existenta unui puternic cadru politic, capabil sa-l puna în aplicare în toate domeniile economiei nationale.
5. Acordul economic prevedea la punctul 6 trimiterea de tehnicieni si experti germani în România, care sa ajute la dezvoltarea agriculturii si a industriei. Aceasta clauza a fost sistematic sabotata de guvernul român, ceea ce arata cât de putin interesat era Generalul la reusita planului de 10 ani.
6. Nici guvernul german n-a facut presiuni asupra guvernului român, pentru a trece la întocmirea planului decenal si punerea lui în practica. E de presupus ca expertii germani si-au dat seama din primul moment de aspectul fantezist al planului decenal si l-au acceptat sa figureze ca un balast, înteresându-se mai mult de latura politica a acordului, adica ce beneficii ar putea trage Germania pentru aprovizionarea ei cu materii prime din România.
7. Planul decenal a cazut în desuetudine, as putea zice chiar de a doua zi de când a fost intercalat în acordul germano-roman, ramânând în istoria relatiilor economice cu Germania ca o curiozitate istorica.
8. Singurul avantaj real al acordului economic ar fi fost daca Germania s-ar fi angajat sa livreze armament modern României. Ori, capitolul înarmarii armatei n-a figurat în agenda lui Antonescu. Presupunem ca a ignorat aceasta chestiune, stiind din discutiile prealabile cu Fabricius si Hansen ca Hitler nu este dispus pentru moment sa furnizeze armament de calitate României.
România dispunea în acel moment de argumentele puternice în fata guvernului german, petrolul, grânele si admirabila ei pozitie strategica, ca sa poata cere în schimbul lor arme. Antonescu a sacrificat problema înarmarii pentru a nu-l supara pe Hitler, fiind preocupat în primul rând sa-si consolideze pozitia lui politica la Berlin în detrimentul miscarii.
9. Ridicarea cursului marcii de la 50 la 60 de lei nu era justificata. România, la data încheierii acordului, iesise din faza dezechilibrului economic si dadea semne vadite de însanatosire, chiar fara ajutorul Reichului. Explicatia lui Cancicov ca marca a trebuit sa fie urcata ca o rezultata a încadrarii noastre în

marele spatiu economic german era fortata si neconvingatoare. Ridicarea marcii a fost un act politic al Generalului, o concesiune financiara facuta exclusiv cu scopul de a intra în gratiile lui Hitler.
Cine a platit urcarea cursului marcii a fost taranimea, ale carei produse s-au devalorizat pe piata germana, în timp ce petrolul, bancile si industria au fost scutite de pagube prin acorduri suplimentare între cele doua guverne.
10. Articolele 3 si 5 ale acordului erau daunatoare economiei nationale. Acestea se refereau la colaborarea capitalului german în domeniul economiei private, pentru dezvoltarea industriei românesti si a sistemului ei bancar. Cu aceste doua articole, germanii îsi asigurau penetratia în petrol, în metalurgie si banci, fara a aduce o contributie proprie la progresul economic al tarii. Ei urmareau doar sa patrunda în întreprinderile existente, fara sa se angajeze si creeze ei însisi noi întreprinderi.
Dupa expulzarea noastra de la putere si ca o recompensa pentru ajutorul dat de armata germana în evenimentele din Ianuarie, Conducatorul Statului a sacrificat parti importante din patrimoniul industrial si petrolifer al tarii, oferindu-le consortiilor germane.

19. O LOVITURA DE LA BERLIN. RECHEMAREA LUI FABRICIUS

Dupa criza provocata de întâmplarile de la Jilava, din noaptea de 26/27 Noiembrie, izbutisem sa restabilesc echilibrul guvernarii. Totul parea ca merge spre o normalizare a raporturilor cu Generalul Antonescu. Desigur ca, în sufletul lui, Generalul nu era deloc multumit cu matchul nul la care s-a ajuns, dupa încercarea de a uzurpa si conducerea Legiunii, dar atitudinea guvernului german nu-i lasa alta alegere decât sa respecte acordul cu miscarea.
La aplanarea conflictului a contribuit puternic interventia lui Neubacher din ziua de 27 Noiembrie si, trebuie sa recunosc, ca nici Fabricius n-a avut o alta atitudine în acel moment, probabil în urma unor indicatii de la Berlin. Si Ministrul Reichului la Bucuresti i-a comunicat lui Antonescu ca executiile de la Jilava nu sunt un motiv ca sa se puna în primejdie existenta Statului National-Legionar. Participarea lui Baldur von Schirach si a lui von Bohle la funeraliile Capitanului, precum si mesajele ce mi le-au adus, au avut darul sa-l potoleasca pe General, indicându-i acestuia ca guvernul Reichul nu doreste o schimbare a sistemului de guvernare.
În aceste împrejurari satisfacatoare, când colaborarea cu Antonescu îsi reluase cursul normal, cade ca un trasnet vestea rechemarii lui Fabricius în 13 Decembrie si înlocuirea lui cu Manfred von Killinger. Interpretarea noastra a fost favorabila. Guvernul Reichului trimite un om de partid în locul unui diplomat de cariera, pentru a-si manifesta solidaritatea cu miscarea, în virtutea afinitatilor ideologice. În cercurile legionare din Capitala domnea o stare euforica. Viitorul miscarii parea asigurat, având în vedere ca împreuna cu noul ministru, emanatie a partidului, ne vom putea întelege mai bine decât cu Fabricius, care, în tot timpul dictaturii carliste, a sustinut politica Regelui, iar dupa instaurarea regimului legionar, devenise un fel de om de casa al lui Antonescu, informând Berlinul mai mult în sensul vederilor acestuia.
De fapt Fabricius cazuse victima tocmai propriilor lui rapoarte la Berlin, inspirate în mare parte de Antonescu, în care semnala cu vadita partinire, evolutia dificila a relatiilor dintre miscare si General. Ribbentrop, analizând rapoartele lui Fabricius, nu putea decât sa fie îngrijorat de starile interne din România. Se mergea spre o confruntare între armata si miscare (ceea ce nu era adevarat), care trebuia evitata cu orice pret, în aceste momente, când se pregatea campania din Balcani si apoi din Rusia. Fabricius, în socotelile lui Ribbentrop, era un bun diplomat, dar prea fin, prea moale, pentru a putea servi într-o perioada de razboi. În România trebuia trimis un om energic, un tip autoritar, un luptator verificat, care sa puna ordine în acest teatru de operatii, atât de important pentru interesele Reichului. Cum necesitatile de ordin militar aveau precadere, alegerea lui Ribbentrop a cazut pe Baronul Manfred von Killinger, camarad de lupta al Führerului, având si un grad înalt în SA. Pâna în momentul numirii la Bucuresti, von Killinger functionase ca Ministru al Reichului la Bratislava si Ribbentrop fusese multumit cu activitatea desfasurata de el în acest post.
În timp ce noi comentam cu bucurie numirea lui von Killinger la Bucuresti, considerând ca vom avea ca Ministru al Germaniei un camarad de lupta, mi se aduc niste foi volante informative care circulau prin sferele guvernamentale si politice din Bucuresti. Ce erau acestea? Erau niste note informative sapirografiate care nu emanau de la vreun serviciu oficial al Statului, ci apartineau unui grup particular, care le difuza în cerc restrâns, la anumite persoane, primind în schimbul lor anumite ajutoare. Cunosteam aceste foi înca din 1938, din timpul dictaturii carliste. O legionara necunoscuta de autoritati, care lucra ca

secretara în cabinetul ministrului Ghelmegeanu, le scotea din cosul de hârtii al acestuia, unde le arunca, dupa ce le citea si le rupea, si apoi pe filiera noastra ajungeau pâna la Comandamentul Legionar. În general materialul informativ din aceste foi se referea precumpanitor la miscare în acea vreme, culegea comentariile legionarilor liberi asupra arestarii si procesul Capitanului si zvonurile ce circulau în mediul lor în legatura cu stramutarea Capitanului dintr-o închisoare într-alta. Din când în când aparea si câte o notita senzationala, care dezvaluia ceva din activitatea clandestina a miscarii si care ne nelinistea, caci faptul relatat nu putea fi cunoscut si transmis decât de cineva care avea atingere cu Comandamentul Legionar din Capitala. Prin Septembrie 1938, trebuia sa plece Alecu Cantacuzino de la Brasov, unde statea ascuns dupa evadare, si sa vina la Bucuresti. Se fixase si data plecarii, cu o masina si cu însotitorii lui. Dar chiar în preziua când trebuia sa se puna expeditia în mars, îmi cad din nou în mâna aceste foi, aduse în graba de la fata care le lua din cosul de hârtii al lui Ghelmegeanu. În ele **se** scris negru pe alb ca în ziua cutare, Alecu Cantacuzino va veni cu o masina de la Brasov la Bucuresti. Cum s-a putut afla arest lucru, când doar câtiva stiau de deplasarea lui în acea zi? În graba am trimis un curier la Brasov si am contramandat plecarea. În ziua anuntata de foile informative, soseaua Brasov – Bucuresti era într-adevar întesata de controale...
Ce spuneau aceste foi despre substituirea lui Fabricius cu Manfred von Killinger? Reproduceau o declaratie culeasa din gura lui Maniu:
”Baronul Manfred von Killinger vine la Bucuresti ca sa faca în România ce-a facut în Slovacia, unde a eliminat din guvern partidul „Garzile Hlinka”, dând puterea Monseniorului Tiso, Presedintele Statului. Killinger vine la Bucuresti ca sa lichideze Garda de Fier”.
Am râs cu pofta când am citit declaratia lui Maniu. Cum o sa-i elimine de la putere tocmai pe prietenii lui cei mai loiali? Ar fi o dementa. Poate avea Antonescu motive de îngrijorare, dar nu noi.
Într-adevar, când a auzit de rechemarea lui Fabricius, Generalul a avut un acces de furie. I s-a parut ca politica Reichului s-a înclinat definit spre miscare si ca însasi pozitia lui de Conducator al Statului este amenintata. Loviturile venisera una dupa alta, confirmând întarirea pozitiei legionare la Berlin: drastica interventie a lui Neubacher dupa evenimentele de la Jilava, participarea lui Baldur von Schirach si von Bohle la funeraliile Capitanului, invitatia mea la Hess, scrisoarea lui Himmler... Si acum îl pierdea si pe sprijinitorul sau cel mai sigur în relatiile cu guvernul german. Se întelesese perfect cu Fabricius, care i se atasase atât de strâns încât adeseori uita ca este Ministrul Reichului, convertindu-se în purtatorul de cuvânt al Conducatorului pe lânga Ribbentrop.
Fara sa mai examineze si alte ipoteze, Generalul n-a stat nici o clipa la îndoiala sa atribuie rechemarea lui Fabricius unei intrigi a miscarii legionare la Berlin. În realitate, noi n-am avut nici cel mai mic amestec în aceasta afacere. Nici nu mi-ar fi trecut prin cap sa întreprind un asemenea pas. Chiar daca aveam motive de nemultumire cu Fabricius, cum era sa ne amestecam noi în afacerile interne ale publicului Reich German? Era o necuviinta si o operatie primejdioasa. De la mine nu a pornit nici cea mai usoara incitatie de a determina schimbarea lui Fabricius si dupa câte stiu si ceilalti demnitari s-au abtinut sa întreprinda vreo actiune în acest sens.
Antonescu avea însa un motiv puternic sa creada ca legionarii „i-au facut figura” cu Fabricius: ramânerea lui Sturdza înca doua zile la Berlin, dupa încheierea vizitei oficiale. De ce a ramas Sturdza daca nu pentru a cere rechemarea lui Fabricius? Rezultatele se vad. Sturdza este responsabil de plecarea lui Fabricius. „E o lovitura ce mi-a dat-o mie, lipsindu-ma de cel mai bun sfatuitor ce-l aveam în relatiile mele cu guvernul german”.
De fapt Sturdza era nevinovat. Cum explica în amintirile lui, ramasese la Berlin pentru cu totul alte motive, care n-aveau nimic de-a face cu o intriga diplomatica. Era îngrijorat de superficialitatea informatilor germane asupra capacitatilor militare ale URSS-ului si vroia sa-i expuna lui Ribbentrop nelinistile lui. S-a înapoiat fara sa vada pe nimeni de la Wilhelmstrasse, încât nu si-a putut realiza planul pentru care a ramas. În schimb, din dorinta de a face bine Germaniei, si-a atras suspiciunea si ura lui Antonescu, care din acel moment pândea un prilej prielnic ca sa-l scoata de la Externe.
Schimbarea Ministrului Germaniei la Bucuresti avea si un alt aspect, un dedesubt mult mai adânc, pe care la vremea aceea nu-l pricepusem, si care ni s-a dezvaluit mult mai târziu si treptat, în exil din Germania, pe masura ce-am observat politica generala a Reichului, orientata spre o dominatie totala în Europa. National-socialismul se impusese în Europa, dar nu vroia ca alte miscari nationaliste, chiar prietene ale Reichului, sa ajunga la putere în alte tari, pentru ca i-ar fi îngreunat realizarea politicii lui imperialiste. Orice miscare nationalista, prin natura ei, cauta sa apere patria contra oricaror tendinte de subjugare sau

înfeudare ale altor puteri. Nationalismul Garzii de Fier nu putea conveni politicii generale a Reichului, care urmarea în final sa transforme Europa într-un nou imperiu germano-roman. Manfred von Killinger primise mandatul de a „pune România la pas” cu politica globala a Reichului, care începuse sa se aplice înainte ca razboiul sa fi fost câstigat. Miscarea Legionara trebuia eliminata sau redusa la o expresie politica subordonata, dupa cum se procedase în Slovacia cu „Garda Hlinka”. Atât pentru razboiul din rasarit ce se apropia cât si pentru a integra România în „noua ordine europeana”, Killinger era *„the right man în the right place*”.
Declaratia lui Maniu nu era atât de absurda cum ni se paruse noua atunci. Avea dreptate.

20. CADEREA LUI STURDZA. O NOUA CRIZA ÎN RELATIILE CU ANTONESCU

Din momentul rechemarii lui Fabricius, soarta lui Sturdza era pecetluita. Generalul Antonescu era decis sa-l scoata de la Externe. Era numai o chestiune de timp pâna ce-l va elimina din guvern. Nu putea sa-i ceara demisia imediat, deoarece nu vroia sa se descopere ca-l concediaza din cauza lui Fabricius. Nu putea justifica plecarea lui Sturdza cu plecarea lui Fabricius. Rechemarea unui ministru plenipotentiar al unei puteri straine nu putea servi ca motiv pentru schimbarea propriului sau Ministru de Externe.
Generalul s-a hotarât sa amâne rafuiala finala cu Sturdza câteva zile, cautând alte pretexte pentru a-l debarca. N-avea nici un motiv serios sa se lipseasca de serviciile lui Sturdza, dar imaginatia lui, iritata de pierderea lui Fabricius, devenise fertila în a descoperi fel de fel de greseli în sarcina Ministrului de Externe, facându-i zile amare. Tactica întrebuintata de General contra lui Sturdza era de a-l coplesi de învinuiri nedrepte, ori de câte ori acesta trebuia sa raspunda în vreo problema de politica externa. În cartea lui de memorii, Sturdza a expus pe larg nedreptele observatii ce i le facea Generalul pe marginea notelor lui. Ceea ce l-a exasperat mai mult pe Ministrul de Externe, era tonul necuviincios, brutal, ordinar, în care îsi varsa veninul Generalul, când i se adresa lui Sturdza, fie în scris fie în discutii. Acest, duel, în care si Sturdza s-a aparat cu demnitate de ofensele ce le primea din partea Generalului, a mers crescendo, pâna ce Ministrul de Externe nemaiputând rabda, i-a scris Generalului sa aleaga între demisia lui sau promisiunea ca nu va mai fi hartuit în conducerea Ministerului.
Conducatorul Statului a fost prea bucuros de acest deznodamânt. Fara sa-mi comunice nimic nici macar mie, care aveam dreptul sa fiu informat primul, deoarece Externele apartineau lotului de ministere atribuit miscarii, anunta încetarea din functie a lui Sturdza pe data de 19 Decembrie 1940.
O noua criza izbucnise în relatiile cu Generalul Antonescu. Dar, spre deosebire de criza precedenta, de origine interna, provocata de executiile de la Jilava, criza aceasta îsi avea centrul de greutate peste hotare. Demiterea lui Sturdza era efectul rechemarii lui Fabricius, un act de politica externa a Reichului, care se repercuta în politica interna a României, amenintând din nou echilibrul guvernarii, cu mare greutate restabilit dupa Jilava. Antonescu se razbunase pentru rechemarea lui Fabricius, înlaturându-l la rândul lui pe Sturdza fara ca acesta sau miscarea sa aiba vreo raspundere sau cel putin vreun amestec cât de neînsemnat în decizia luata de Ribbentrop.
Era stranie si neînteleasa atitudinea guvernului german, care, dupa ce a contribuit puternic la aplanarea conflictului cu Antonescu, dupa evenimentele de la Jilava, acum crea el însusi un motiv de ciocnire între miscare si Conducator, prin schimbarea neasteptata si inoportuna a reprezentantului sau la Bucuresti. Probabil biruise între timp alte influente pe lânga Hitler, care nu vedeau cu ochi buni ascensiunea Garzii de Fier la putere în România si care instigau ca neîntelegerile cu Generalul sa se perpetueze, pâna ce se va ajunge la conflict deschis. Cert este ca de aici încolo, de la expulzarea lui Sturdza, vom trai într-un climat permanent de tensiune. Generalul va deveni tot mai pretentios, tot mai îndraznet si autoritar, stiindu-se tare la Berlin, de unde îi veneau nu numai sprijinul, dar si încurajarile sa se desprinda de miscare.

21. GRECEANU, MINISTRU DE EXTERNE

Alarmat si mâhnit de plecarea lui Sturdza din guvern, m-am dus imediat la General pentru a-i cere explicatii.
– Domnule General, aflu ca Sturdza nu mai este ministru. Aveam dreptul sa fiu întrebat si eu înainte de a se fi luat o astfel de masura, pentru ca stiti prea bine ca Ministerul de Externe apartine grupului de ministere atribuit miscarii prin acordul ce l-am stabilit la constituirea guvernului.
Cu niste priviri piezise care nu prevedeau nimic bun, Generalul nu-mi da alta explicatie decât aceasta:

– Domnule Sima, nu ma pot întelege cu el si asta e totul. Fara îndoiala ca Externele apartin miscarii, dar am mai convenit ca daca vreunul din echipa D-voastra nu corespunde, poate fi înlocuit.
– Este adevarat ceea ce-mi spuneti, dar înainte de a face aceasta schimbare, era de datoria D-voastra sa ma întrebati si pe mine. Unde ajungem daca procedati astfel, ignorând întelegerea noastra de baza? Va rog sa-mi comunicati motivele pentru care va lipsiti de serviciile lui Sturdza.
– Domnule Sima, n-am nimic de adaugat mai mult decât ca nu ma pot întelege cu el.
Din aceasta vorba nu l-am mai putut scoate, cu toate insistentele mele. Asa a trecut o jumatate de ori de discutii sterile.
– Bine, îi spun, daca vreti cu orice pret sa va despartiti de Sturdza, atunci va propun sa-l numiti în locul lui pe Constantin Greceanu, Ministrul nostru de la Berlin. E un om cu care stiu ca va întelegeti perfect. Nu am auzit decât vorbe de lauda despre el din partea D-voastra.
A jucat un rol mare în biruinta de la 6 Septembrie, un motiv în plus sa-i fim recunoscatori. Vorbeste limba germana, sotia lui este de origine germana, iar în cursul sederii lui la Berlin, a facut o excelenta impresie atât lui Hitler cât si în cercurile Ministerului de Externe.
Generalul s-a tulburat când i-am cerut numirea lui Greceanu. Nu pentru ca Greceanu nu ar fi corespuns acestui post si nu s-ar fi bucurat de aprecierea lui, ci pentru ca avea alte intentii cu Externele: sa-l sustraga de la miscare si sa-l retina pentru sine.
– Da, e o idee, sa ma mai gândesc.
– Domnule General, trebuie sa va decideti acum. Lumea se întreaba, e nelinistita în urma acestei demisii. Criza trebuie rezolvata repede în interesul guvernarii noastre. Vazând ca nu da nici un raspuns, ochii umblându-i încoace si încolo pentru a scapa privirilor mele, am trecut la atac cu o alta solutie, stiind ca îi va conveni si mai putin.
– Domnule General, daca nu va convine Greceanu, va rog sa-mi treceti mie Ministerul de Externe. D-voastra aveti Armata. Nimic mai firesc sa am si eu un minister care sa corespunda rangului meu în guvern: Externele.
Antonescu s-a uitat la mine speriat si a batut în retragere:
– Nu, Domnule Sima, nu cred ca este bine, pentru Rusia Sovietica. Ramânem la Greceanu.
– De acord. Când îi faceti decretul de numire?
– De îndata ce vine de la Berlin.
– Dar, pâna când vine, îmi îngaduiti sa anunt numirea lui prin ziare si la radio?
– Poti sa anunti, Domnule Sima. Asa se face ca, dupa aceasta discutie penibila, în care am reusit sa-i smulg aprobarea pentru numirea lui Greceanu, presa si postul nostru de radio au transmis stirea ca noul nostru Ministru de Externe este Constantin Greceanu.

VI. ÎN CENTRUL GUVERNARII

În scurtul timp de guvernare ce ne-a stat la dispozitie, miscarea legionara a dat un stralucit examen de energie creatoare în toate domeniile. Poporul a fost smuls din starea de disperare în care îl lasase regimul anterior si a prins noi puteri pentru a înfrunta cu încredere ziua de mâine.

1. REALIZARILE REGIMULUI LEGIONAR SI ÎNTÂMPLARI MEMORABILE

Regimul legionar se caracterizeaza printr-o vulcanica activitate în toate domeniile, printr-un ritm trepidant de realizari. E ca si cum energiile încatusate ale neamului de zeci si poate de sute de ani „ar fi izbucnit navalnic spre lumina".

Dusmanii n-au notat în perioada guvernarii noastre decât defectele si petele ei: infractiuni, delicte, nereguli, abuzuri, inerente oricarei revolutii. Comparata cu oricare alta revolutie, guvernarea legionara a fost extrem de blânda chiar si cu aceia care i-au cauzat miscarii suferinte atroce. Dupa strangularea Capitanului, dupa masacrarea elitei legionare, n-ar fi fost de mirare sa se produca razbunari care sa egaleze cel putin aceste crime monstruoase. În loc de a ne repezi pentru a nimici si „samânta acestor netrebnici", cum spunea Argetoianu, când a luat puterea dupa Argeseanu, ne-am limitat la principalii vinovati si chiar si pe acestia era sa-i scapam din mâna, ocrotiti de Antonescu, fara fulgeratoarea reactie a legionarilor din noaptea de 26-27 Noiembrie, în fata gropii de la Jilava.

Ceea ce nu-si dau osteneala sa examineze inamicii nostri, este partea pozitiva a guvernarii noastre, una din cele mai fecunde etape din istoria contemporana a României. Într-un timp-record, Statul s-a consolidat, arca lui s-a umplut de bani si o frenetica activitate constructiva s-a notat în toate domeniile. O, daca am fi avut numai doi ani de guvernare, am fi schimbat fata României!

De unde venea aceasta vitalitate creatoare a regimului legionar? Din zvâcnirile întregii natiuni. Noi nu eram decât expresia din adâncuri a maselor populare, care de veacuri asteptau sa se reverse în istorie, pentru a o plamadi dupa geniul neamului nostru. Regimul legionar era totalitatea nationala integrata în Stat. Era vointa nationala ajunsa la maturitate politica. Daca s-ar fi facut alegeri, am fi luat majoritati zdrobitoare, chiar fara a recurge la ajutorul faimoasei „prime majoritare", prin care guverna tara, în era partidelor, o minoritate.

În partea aceasta voi trata despre înfaptuirile Miscarii Legionare în scurta ei trecere prin Stat, ce a realizat în diversele sectoare ale vietii nationale si cum a reactionat in fata grelelor probleme ce se puneau poporului nostru, abia iesit dintr-o teribila încercare. Tot aici vor fi consemnate momentele de durere si de doliu ale Legiunii, petrecute în aceasta perioada, pentru ca fac parte integranta din aceeasi tonica generala a regimului, fiind împartasite si sustinute de participarea masiva a natiunii. Fie în acte creatoare fie în zile de întristare, simteam cum inima neamului bate alaturi de noi.

Evident, nu tot ce-a creat miscarea în scurta ei guvernare se gaseste adunat în paginile care urmeaza. În alte parti, cum e Batalia Economica, cititorul a facut cunostinta cu efortul nostru pentru a salva patrimoniul material al natiunii. Dupa cum n-am introdus în aceasta parte nici Deshumarea Capitanului, care, prin proportiile si consecintele ei, reprezinta o tema de sine statatoare.

Am concentrat în *Realizarile Regimului* si *Întâmplari Memorabile* piese istorice razlete, de o ordine sau alta, care nu-si gaseau locul nici în despartamintele precedente si nici în cele ce vor urma. În aceasta parte se gaseste miezul guvernarii noastre, înfatisat în actele lui culminante, cunoscute de toata tara. Calomniile si minciunile care s-au azvârlit asupra guvernarii legionare, ca un torent neîntrerupt de peste 40 de ani, nu vor putea niciodata sa-i anuleze sensul ei creator, bazat pe iubire adânca de neam si calauzit de dorinta unei împliniri drepte a misiunii lui în lume.

2. 13 OCTOMBRIE. REAPARITIA „LIBERTATII"

Sugrumata în timpul dictaturii carliste, în rând cu toate publicatiile legionare, *Libertatea* îsi reia aparitia în 13 Octombrie 1940.

Libertatea era singura mostenire ce-a lasat-o Mota familiei sale. Nu avea nici o avere. Din munca lui de avocat n-a agonisit nimic pentru ai sai. Tot ce-a câstigat, în afara de strictul necesar pentru existenta, era

pentru Legiune. În *Testamentul* lui a adresat o singura rugaminte personala Capitanului: „Nu lasati *Libertatea* sa moara”, socotind ca venitul foii va ajunge sotiei si copiilor lui pentru trai.
Mota, cu aprobarea parintelui sau, stramuta *Libertatea* de la Orastie la Bucuresti, unde își reia aparitia de la 1 Septembrie 1936, sub directa lui conducere. N-a avut decât câteva luni ragaz ca sa o reorganizeze, pentru a o adapta luptei legionare, caci în 24 Noiembrie ia drumul spre Spania.
În scrisoarea testamentara adresata Capitanului, cere ca „totul sa ramâna pe loc si sa continue ca si înainte de plecarea mea”.
”Cu concursul sau si lasând *Libertatii* sectorul operei ziaristice pe care o împlinea pâna acum în Legiune, foaia e asigurata si familia mea are din ce trai. Te rog deci, ajuta *Libertatea* sa traiasca”.
E de dorit ca, cu timpul, sa fie crescut si un element redactor. Va fi salariat, va face cariera aici...”
Acestea sunt dispozitiile testamentare ale lui Ion Mota referitor la *Libertate.*
Având în vedere ca, asa cum a lasat Mota, foaia a ramas proprietatea familiei sale, numai sotia lui, Doamna Iridenta Mota, putea hotarî când sa apara, sub ce conducere si în ce conditii. În aceasta chestiune, nu m-am amestecat sub nici o forma, nici adresându-ma Doamnei Mota si nici Parintelui Mota, desi se simtea lipsa gazetei în lumea legionara. În afara de faptul ca Libertatea reprezenta pentru noi un legat sacru, care ne amintea permanent sacrificiul de la Majadahonda, reaparitia ei ar fi fost salutata cu bucurie în masele populare romanesti. *Libertatea* trebuia sa-si reia functia gazetareasca ce-a îndeplinit-o întotdeauna de la nasterea ei; de a fi un luminator al maselor romanesti, de a aduce slova Legiunii în popor, tâlcuind-o pe întelesul lui si oferindu-i un material care sa corespunda si preocuparilor lui zilnice.
În consecinta, am fost extrem de bucuros când am aflat ca *Libertatea* va reapare si ca noul ei redactor, ales de Doamna Mota, era Viorel Trifa, Presedintele Uniunii Nationale a Studentilor Crestini Români. Însarcinarea lui Trifa era binevenita atât prin faptul ca era un bun administrator si organizator cât si prin pregatirea lui intelectuala. Colaborase multi ani la foaia Preotului Trifa, unchiul sau, „Oastea Domnului”, unde își însusise îndemânarea de a scrie articole pe întelesul poporului.
Primul numar al *Libertatii* apare sub guvernarea legionara în 13 Octombrie 1940 si va continua saptamânal pâna când, dupa 23 Ianuarie, gazeta, odata cu întreaga Legiune, va intra din nou în prigoana, fiind suprimata de Antonescu.

3. „CUVÂNTUL” ZIAR AL MISCARII LEGIONARE

În prima jumatate a lunii Octombrie, primesc vizita Doamnei Nae Ionescu, o femeie mai mica de statura, dar energica si vioaie. Nu venise sa se plânga sau sa ceara ceva, ci ca sa faca un dar nepretuit Legiunii: sa treaca proprietatea ziarului *Cuvântul*.
În cuvinte simple, dar clare si hotarâte, mi-a spus ca sotul ei, Profesorul Nae Ionescu, s-a alipit în ultimii ani de Legiune din toata convingerea si a murit în credinta legionara, încât ea, ca proprietara legitima a *Cuvântului***,** nu poate face altceva decât sa-i urmeze gândurile ce le-a avut pâna în ultima clipa. Ea crede ca ziarul nu poate avea o alta menire mai frumoasa si mai înalta decât sa serveasca Miscarii, pentru care Profesorul a trait si s-a jertfit. A venit sa-mi ofere mie, ca Sef al Legiunii, proprietatea ziarului *Cuvântul*, fara nici o obligatie pecuniara sau de alta natura.
Nu ma asteptam la aceasta propunere. Nu ma credeam vrednic sa iau succesiunea ziarului, gândindu-ma la uriasa distanta care ma separa de acela care nu mai este. O, daca ar fi trait, cât ne-ar fi ajutat Profesorul, prin relatiile lui la Berlin si la Roma si prin prestigiul de care se bucura în toata tara! Era venerat de toata intelectualitatea tânara a României si prin martiriul sau din lagar se ridicase pe culmile trairii legionare.
Dupa aceasta întâlnire, am facut actele la Tribunal, devenind proprietarul ziarului *Cuvântul*.
Darul Doamnei Nae Ionescu a coincis cu darul inginerului Nicolae Malaxa, care tot pe atunci mi-a predat pachetul de actiuni al Imprimeriilor *Adevarul* si *Dimineata* din Strada Sarindar, achizitionate de el de la grupul care le detinea pâna atunci. Cele doua fapte s-au petrecut concomitent, fara a avea nici o legatura între ele. Fiecare a actionat din imboldul sau propriu, fara a se fi produs vreo interventie sau sugestie din partea noastra.
Cu aceste doua ofrande pe Altarul Legiunii, s-au creat conditiile pentru aparitia *Cuvântului*. Nu numai ca eram stapânii ziarului, dar dispuneam si de o imprimerie de mare capacitate, unde putea fi tiparit în conditii optime.

În plina era legionara, aveam nevoie si de un organ de publicitate, care sa exprime si sa comenteze momentul istoric pe care-l fauream. *Cuvântul* poseda toate titlurile necesare ca sa devina „Ziar al Miscarii Legionare".
Fondat în 1924 de Titus Enacovici, umpluse un gol în ziaristica româneasca de dupa razboi, înviorând constiinta nationala, care începuse sa se clatine sub actiunea fortelor subversive. Cei mai temuti polemisti ai timpului si cei mai alesi oameni de cultura au colaborat în paginile acestui ziar, ridicându-l la un prestigiu intelectual neegalat. De la 1933, linia ziarului s-a împletit cu destinul Legiunii, culminând cu moartea de martir a directorului si animatorului sau, Nae Ionescu.
Cântarind toate aceste merite si straluciri care se reflectau din trecutul acestui ziar, am acceptat propunerea colaboratorilor mei din domeniul presei si propagandei ca sa poarte subtitlul de „Ziar al Miscarii Legionare".
Având în vedere cine a fost Nae Ionescu si ce-a reprezentat în cultura româneasca, am încredintat directia ziarului Profesorului P.P. Panaitescu, mare istoric, specialist în slavistica, cunoscut în tara si apreciat în cercurile savantilor peste hotare. Ca secretar general a intrat Stefan C. Ionescu, fratele Comandantului Legionar, Andrei C. Ionescu, un gazetar talentat si priceput în organizarea tehnica a unei publicatii.
De la aparitia lui în 14 Octombrie, *Cuvântul* a luat în scurta vreme o dezvoltare extraordinara. Sapte editii zilnice, cu un tiraj de 120.000 exemplare, întrecând atât *Curentul* cât si *Universul*, care detinea pâna atunci recordul popularitatii. Avea corespondenti în toate capitalele lumii si în orasele tarii, putând rivaliza cu cele mai bune gazete europene.

4. BATALIA FIERULUI VECHI. COMANDAMENTUL MATERIILOR PRIME

Urmând de-aproape conceptia si planul de lucru al Capitanului, din circulara lui din 15 Septembrie 1937, am reluat „Batalia fierului vechi" trei ani mai târziu. Se stia ce succes imens a avut campania deschisa de Corneliu Codreanu pentru strângerea fierului vechi. Dupa un prim raport ce i s-a adresat în 15 Decembrie 1937, deci, abia la trei luni de la lansarea apelului sau, toate organizatiile judetene dispuneau de cantitati enorme de fier si alte metale, care nu asteptau decât sa fie încarcate în vagoane si trimise la destinatie. Dar a venit viforul prigoanei carliste si aceste uriase gramezi de fier, adunate de mâini harnice de legionari, au fost confiscate de autoritati.
La o luna de la proclamarea Statului National-Legionar, am redeschis batalia fierului vechi printr-o circulara data în 14 Octombrie 1940. De asta data am extins aria de colectare la toate deseurile si resturile de materii prime care puteau lua din nou drumul fabricii, revenind sub forma de bunuri în consumul general. Am creat un „Comandament al Materiilor Prime", care trebuia sa strânga, prin mijlocirea organizatiilor judetene, în afara de fier si metale neferoase, o serie de produse naturale sau ramasite de articole casnice, azvârlite dupa întrebuintare:
– ghinda si jir
– turte oleaginoase
– cârpe de lâna sau de bumbac
– par de porc
– foite de staniol
– resturi de hârtie.
Am încredintat conducerea Comandamentului Materiilor Prime Comandantului Legionar Constantin Jorjoaia.
M-am orientat în aceasta noua perspectiva de angajare a bataliei fierului vechi dupa situatia dificila a României în ansamblul economiei europene. Din cauza razboiului, eram taiati de o multime de surse de aprovizionare din strainatate si eram avizati din ce în ce mai mult la resursele proprii ale tarii. Orice materie prima care putea fi în timpuri normale ignorata si abandonata, reprezenta acum o valoare nepretuita si trebuia recuperata si reintrodusa în circuitul national al economiei.
Ca si în timpul Capitanului, batalia fierului vechi si a altor materii prime a dat în scurta vreme rezultate spectaculare. La începutul lunii Ianuarie 1941, din toate regiunile tarii se anuntau zeci de vagoane de fier si alte metale, de hârtie si resturi de lâna si bumbac. În afara de ajutorul ce-l dadeam industriei nationale, aprovizionând-o cu materii prime, convertibile în articole de consum, miscarea putea dispune în curând de capitaluri însemnate si de o sursa de câstig care se reînnoia permanent. Aceste capitaluri puteau fi apoi investite în întreprinderi ale miscarii, contribuind la emanciparea economica a poporului nostru.

5. UN DISPENSAR AL IUBIRII DE OAMENI

Între înfaptuirile regimului legionar a trecut aproape neobservat si s-a scris prea putin despre existenta lui chiar si în presa, a dispensarului din Strada Cobalcescu, care merita sa fie asezat la loc de onoare. A fost o institutie-model, care a alinat multe suferinte si a carei activitate binefacatoare s-a desfasurat în tacere, cu discretie si modestie, desi participau la aceasta opera dezinteresata somitati medicale.

De fapt dispensarul din Strada Cobalcescu nu era ceva nou în istoria Legiunii. Ca multe alte institutii create din timpul Capitanului, a avut un precursor, în dispensarul care a luat fiinta pe Calea Grivitei, în fata Atelierelor Cailor Ferate cu acelasi nume, în toamna anului 1937. Se închiriase un apartament cu cinci camere, dintre care patru serveau pentru consultatii, iar a cincea era sala de asteptare. Chiria se platea din cotizatiile medicilor legionari. Dispensarul din Calea Grivitei era condus de Doamna Ana Maria Marin, sotia Comandantului Legionar, Vasile Marin, cazut în Spania, si umplea un gol în viata medicala a Capitalei, fiind asezat inima acestui cartier muncitoresc. Majoritatea bolnavilor, consultati si tratati gratuit, veneau din lumea muncitoreasca.

Dupa dezlantuirea prigoanei din 1938, dispensarul a mai functionat câteva luni pâna ce a fost închis de autoritati, fiind considerat o oficina subversiva, iar directoarea lui, Doamna Marin, internata în Mânastirea Suzana. „Din ce greseala a fost arestata", se întreba Doamna Marin în cartea ei recent aparuta, caci nu contravenise cu nimic legilor dictaturii carliste? „Poate nu din greseala. Policlinica unde lucra acum avea succes: îngrijea gratuit bolnavii din contributia medicilor. Policlinica fusese socotita de autoritati loc de propaganda si nu loc de ajutor fratesc, iar initiatoarea ei a fost pusa pe lista neagra".

În timpul guvernarii noastre, vechiul proiect a fost reluat de echipa medicilor legionari si realizat cu ajutorul Statului. Ministerul Sanatatii, prin Dr. Alexandru Popovici, le-a pus la dispozitie o casa încapatoare pe Strada Cobalcescu, unde noul dispensar a început sa functioneze din luna Octombrie 1940. Toti doctorii legionari din Capitala si alti prieteni de-ai lor, medici, dadeau consultatii gratuite în diferite specialitati. Se faceau si mici operatii, iar medicamentele, în masura posibilitatilor, erau oferite tot gratuit. Au lucrat la acest dispensar surori diplomate de spital, precum si surori improvizate, recrutate dintre legionare. Marieta Iordache, Maica Mihaela de mai târziu, si multe alte legionare faceau treburile cele mai grele, curatenia si dezinfectia. Conducerea dispensarului i-a revenit tot Doamnei Marin, în virtutea experientei ei anterioare.

Dispensarul a fost asaltat de bolnavi, dintre care multi cu boli cronice, crezând ca legionarii pot face minuni si în salvarea vietilor omenesti. Iata cum descrie Doamna Marin, în cartea ei, *Poveste de dincolo...*, munca grea de la dispensar:

"Niciodata n-am fost mai obositi si mai saraci ca atunci.

În Strada Cobalcescu se aduna o echipa de doctori veniti fiecare cu instrumentele de care aveau nevoie, doctori care îsi sacrificau timpul rezervat carierei lor pentru a se darui altora... Erau mai multe oferte decât locuri. O afluenta nebuna de oameni fara sperante, care îsi luau zilnic portia de încredere în viata, pe care o pierdusera. Surori de spital si surori improvizate ajutau cu caldura si dragoste. Asta cereau oamenii înfricosati, grabnic ajutor, si asta învatau si vindecatorii clasici de boli ca sa faca".

Dupa lovitura de Stat a Generalului Antonescu, s-a închis si acest dispensar, înaltat pe temelia iubirii de oameni. Ministerul Sanatatii, din ordinul Conducatorului, a trimis o delegatie la dispensar pentru a ridica de acolo toate instrumentele si aparatele, desi ele nu apartineau Statului, ci au fost aduse de medicii care dadeau consultatii. S-a facut un inventar în fata Doamnei Marin si ea a semnat de predare. Localul a fost evacuat si închis, fiind considerat, ca si pe timpul lui Carol, „un centru de subversiune contra Statului".

6. ASOCIATIA „PRIETENII LEGIONARILOR" SE ÎNCADREAZA ÎN MISCARE

În 6 Noiembrie 1936, a luat fiinta Asociatia *Prietenii Legionarilor*. Initiativa nu a fost a Capitanului, ci a venit din partea unor oameni din afara miscarii, care, impresionati de lupta tineretului, vroiau sa-i dea o mâna de ajutor, fara a-si descoperi identitatea. Acest grup s-a prezentat Capitanului cu urmatoarea propunere:

"Am luat initiativa de a stabili o legatura între cei care n-au devenit si nu pot deveni legionari.

Sunt multi care au fost cu sufletul alaturi de aceasta miscare, dar nu s-au putut încadra, fie ca au fost functionari de Stat, întreprinderi particulare, fie pentru ca au fost comercianti sau industriasi îngramaditi

de multe greutati în meseriile lor, pentru ca sunt în asa fel construiti sufleteste încât nu s-au putut integra complet în spiritualitatea severa a acestei miscari.
Totusi sunt o buna parte de Români din aceasta tara, care recunosc ca tinerilor acestora merita sa li se trimita o mâna de ajutor pe frontul pe care ei îngheata luptând pentru tara”.
***
”Aceste gânduri ne-au facut sa ne orientam catre un fel de asociatie discreta de ajutorare a tineretului, denumita *Prietenii Legionarilor.*
Grupului de initiativa, Capitanul ie-a dat urmatorul raspuns:
”Primim cu multa bucurie propunerea D-voastra. Ea ne va fi de un real ajutor pentru biruinta.
Aceasta propunere însa rezolva si o alta problema.
În jurul nostru avem prieteni, indiferenti si dusmani. Am considera un dezastru, daca mâine, când goarna biruintei va suna peste pamântul românesc, cei ce au fost prietenii adevarati ai neamului, ar fi sa fie aruncati cu dispret în laturi, iar cei ce ne-au învrajmasit sau au stat indiferenti pâna în preajma biruintei, ar fi sa fie încarcati cu rasplati nemeritate ca eroi de ultima ora. Acest tablou ne urmareste de multa vreme. Caci daca a doua zi dupa victorie s-ar întâmpla acest lucru, întreaga opera legionara s-ar sfarâma.
De aceea propunerea dv. este salvatoare: pe baza ei îi vom putea cunoaste pe cei care ne-au fost prieteni în ceasuri aspre, pe cei ce-au stat indiferenti la toate încercarile acestui neam si pe cei ce ne-au dusmanit, dusmanindu-i viitorul.
Nu urmarim razbunare, ci simtim necesitatea de a crea un sentiment al raspunderii în mijlocul acestei natii românesti.
Fiecare va trebui sa stie ca pentru atitudinea sa va raspunde. Nu poate trai pe lume o natie dispusa la toate parerile, la toate atitudinile, la toate schimbarile si la toate compromisurile”.
În urma acestui raspuns, s-a fixat, de acord cu Capitanul, Statutul Asociatiei *Prietenii Legionarilor* în urmatoarele puncte:
I. *Prietenii Legionarilor* îi ajuta pe legionari material si moral, dupa puteri, lunar si anual.
II. Ei sunt cu totul în afara organizatiei legionare, ale carei legi de primire sunt cu mult mai severe.
III. Ei nu se cunosc între ei si nu se întrunesc niciodata.
IV. Ei nu pot fi cunoscuti nici de legionari.
V. Cea dintâi adunare a acestor oameni se va face în ziua Biruintei. Atunci ei vor fi convocati nominal de Seful Legiunii, vor fi cunoscuti de legionari si sarbatoriti de întreaga suflare.
VI. Poseda un numar de ordine si o parola.
VII. Vor fi informati corect si la timp asupra tuturor problemelor importante. În timpul guvernarii noastre, solicitat de Comitetul de Conducere al Asociatiei, am împlinit punctul V din Statut, care stabilea ca prima adunare *a Prietenilor Legionarilor* se va tine în ziua biruintei. Atunci vor fi convocati, cunoscuti de toti legionarii si sarbatoriti de toata suflarea româneasca.
Actul de încadrare al Prietenilor Legionarilor în Legiune s-a savârsit în ziua de 21 Octombrie 1940, în Amfiteatrul Facultatii de Drept din Capitala. Din toate colturile tarii au descins atunci la Bucuresti acesti anonimi, care desi neîncadrati si necunoscuti de lumea legionara, au adus servicii nepretuite miscarii, atât în prigoana cât si în perioada de pregatire a victoriei de la 6 Septembrie. Convingerile lor intime, care ardeau „ca un sâmbure nestins de lumina si dragoste în sufletul lor”, cum scria pe atunci ziarul *Buna Vestire,* acum si le puteau da pe fata, fara teama de a fi trasi la raspundere de o stapânire haina. În aceasta clipa, s-au desprins din anonimat si au pasit în rând cu nesfârsitele coloane de camasi verzi, pentru a lucra umar la umar cu ei la refacerea României.
Din comitetul de sapte al persoanelor care conducea organizatia, numai patru mai erau în viata. Profesorul Sumuleanu murise înainte de prigoana, iar Preotul Duminica-Ionescu si Inginerul Eugen Ionica cazusera victima valului de teroare carlista din noaptea de 21/22 Septembrie 1939. În dimineata zilei fixate pentru aceasta solemnitate, au luat loc pe estrada în jurul meu cei patru supravietuitori: Doamna Zoe Sturdza, Doamna Beiu Palade, Grigore Coanda si Profesorul Eugen Chirnoaga. În afara de acestia au fost invitati sa prezideze actul Colonelul Stefan Zavoianu, Avocat Dr. Ratescu si Profesorul Pantazi.
Mai întâi s-a oficiat o slujba de un sobor de preoti, raspunsurile fiind date de corul studentilor legionari. Cuvântarea festiva a fost tinuta de Profesorul Eugen Chirnoaga, care a explicat asistentei cum a luat nastere asociatia, rostul ei în cursul prigoanei ultime. Reproducem în întregime discursul Profesorului Chirnoaga, pentru ca evoca mai bine ca oricare alt comentar ce-a însemnat *Prietenii Legionarilor* în viata Legiunii si ce sacrificii a adus în groaznica înclestare cu regimul carlist:

”Peste câteva zile se împlinesc patru ani de când drept raspuns la propunerea unui comitet de initiativa, Capitanul a hotarât înfiintarea *Asociatiei Prietenii Legionarilor.*
Care era rostul acestei Asociatii?
Sa dea putinta acelora care prin vârsta lor, prin situatia lor în organismul de Stat, potrivnic Miscarii Legionare, sau prin conditia lor de viata nu putea sa-si manifeste fatis sentimentele lor fata de Legiune si sa activeze ca legionari încadrati în cuiburi.
Cu acelasi prilej, Capitanul a stabilit criteriile dupa care cererile de înscriere în Asociatie puteau fi primite sau respinse si a pus bazele de functionare ale Asociatiei.
Scrisoarea Capitanului, adresata Comitetului la 6 Noiembrie 1936, a fost actul de nastere al Asociatiei si legea ei fundamentala.
Mai mult decât oricare altul dintre organele create de geniul Capitanului pentru încadrarea multimilor românesti în slujba ideii legionare, *Prietenii Legionarilor*, care nu figurau decât ca niste simple numere, au reprezentat aportul maselor anonime la cladirea edificiului legionar.
Se cuvine sa punem într-o lumina deosebita rolul pe care femeile l-au avut în Asociatia noastra. Bine reprezentate în Comitet prin doua doamne, prietenele legionarilor au fost cele mai bune propagandiste ale Asociatiei, ducând cuvântul izbavitor de la casa la casa, sfarâmând cu râvna staruitoare de albine prejudecatile barbatilor, sosind brat la brat cu dânsii sau luându-le adeseori locul când acestia sovaiau sa-si ia raspunderea de a aparea chiar sub aceasta forma într-o organizatie legionara.
Multi dintre prieteni au adus admirabile servicii miscarii în timpul prigoanei. Gratie faptului ca relatiile lor cu Legiunea erau necunoscute Politiei si Sigurantei, dar cunoscute capeteniilor legionare, ei au putut fi folositi ca agenti de legatura si casele lor au servit ca locuri de întâlnire sau de adapost pentru camarazii urmariti ca fiarele salbatice.
Astazi dupa biruinta si dupa înscaunarea regimului legionar, anonimii de ieri pot iesi cu mândrie în lumina zilei, aducând prinosul lor de recunostinta si de munca rodnica la picioarele României legionare.
Dar mai presus de toate sa ne aducem aminte de jertfa suprema a celor doi eroi ai credintei legionare, fosti membri ai comitetului nostru, Parintele Duminica-Ionescu si Inginerul Eugen Ionica, ostasi neînfricati ai oastei mântuitoare. Numele lor sa fie slavit de-a lungul veacurilor.
Adunati aici de pe tot cuprinsul tarii ne întoarcem catre comandantul nostru, acela care a luat locul Capitanului în greaua lupta de izbavire a românismului si-i spunem:
Camarade Comandant!
Prietenii de ieri scuturând într-o pornire vijelioasa valul anonimatului, pasesc mândri în soarele diminetii si înconjurându-te cu nemarginita încredere si devotament ostasesc sunt gata la datorie si asteapta ordinele D-voastra.
Traiasca Legiunea si Capitanul!”
Dupa intonarea imnului *Sfânta Tinerete Legionara,* am spus eu câteva cuvinte, aducând omagiul Asociatiei *Prietenii Legionarilor* pentru aportul ei la lupta comuna si pentru suferintele îndurate pentru cauza neamului. Prigoana sangvinara a Regelui Carol n-a crutat nici Comitetul Asociatiei, care a trebuit sa plateasca un crâncen tribut în grozava înclestare cu regimul.
”Prieteni ai Legiunii,
Ati venit din tot cuprinsul tarii românesti ca sa împliniti o porunca a Capitanului. Prietenii legionarilor în ziua biruintei vor fi recunoscuti si sarbatoriti de întreaga suflare româneasca. Prin întemeierea acestei asociatii, Capitanul a aratat ca jertfa legionara, oricât de neînsemnata ar fi ea, e sfintita prin puterea de daruire a sufletului.
Prietenii Legionarilor nu au stat în rândurile dintâi în fata inamicului. Structura lor sufleteasca si desigur greutatile vietii nu le-au îngaduit sa intre în rândurile luptatorilor, dar tot atât de adevarat este ca nu au lipsit de la marea chemare a Capitanului, de la batalia dintre cele doua lumi.
N-a fost usor ca într-o vreme când eram huliti si batjocoriti, alungati si loviti de acei care ne ucideau în numele patriotismului, sa dai o mâna de ajutor acestei miscari, chiar în felul mai îndepartat al prieteniei, atunci când regimul asasinilor pândea din toate partile sa te umileasca, sa te îndoctrineze cu tradarea Garzii de Fier, ca sa-ti ia si pâinea de la gura si sa te doboare.
Capitanul a spus sa fiti sarbatoriti de întreaga suflare româneasca. Sarbatorile legionare, oricât de stralucite ar fi ele, vor fi pentru totdeauna însa umbrite de tristetea mormintelor legionare, pentru ca din rândurile noastre lipsesc cei ce ne-au fost mai scumpi si mai dragi. Lipseste Capitanul, lipseste cuibul Nicadorilor si al Decemvirilor, lipsesc cohortele eroilor si martirilor nostri.

Cu ce a gresit Miscarea Legionara?
”Ce greseli a facut Miscarea Legionara în fata neamului ca sa fie atât de cumplit lovita, sa fie atât de aspru pedepsita? Adevarata vinovatie a Garzii de Fier a fost prea marea ei iubire de neam. Era un climat politic care se crea treptat prin puterea de jertfa a legionarilor si pe care nu-l puteau tolera tradatorii de tara, si toti care au trait din exploatarea si îngenuncherea poporului nostru.
Capetele cuminti care ne-au asigurat de douazeci de ani ca politica lor e cea mai înteleapta, iar noi nu suntem decât agitatori vânduti strainilor, contra carora orice mijloc de distrugere si pedepsire este justificat, pentru ca asa cer interesele superioare ale tarii, astazi pot sa-si priveasca opera: sute de vieti tinere sacrificate pentru ca legiunea ucisa sa nu le mai tulbure banchetul permanent al vietii lor, sute de vieti tinere sacrificate, pentru ca sa apere nu o tara, cum spuneau ei, fiindca din trupul tarii curg siroaie de sânge, ci o clica solidara prin jaf, coruptie si vânzare de patrie”.
(…)
Încadrarea în Legiune
”În numele Capitanului, va multumesc voua, prieteni ai Legiunii, pentru ajutorul ce ni l-ati dat miscarii în vremuri grele pentru ea; ca recunostinta pentru jertfa voastra, Miscarea Legionara va scuteste pe toti aceia care vreti sa va încadrati, de stagiul de pregatire de trei luni.
Calitatea voastra de prieteni ai Legiunii a încetat, de azi, dar puterea voastra de jertfa trebuie sa continue sub o alta forma în mijlocul Legiunii. Închegati într-un regim puternic, întemeiat pe dreptate si omenie, stapân pe vointa si destinul vostru, aveti toata libertatea sa participati la munca de refacere a tarii si sa deveniti legionari”.
Dupa încheierea festivitatii, noii încadrati în miscare, proveniti din fostii prieteni ai legionarilor, au facut un pelerinaj la locul unde au fost expuse trupurile martirizate ale celor noua legionari care l-au pedepsit pe Armand Calinescu.

7. LEGIONARII UCISI LA VASLUI SUNT REÎNHUMATI LA PREDEAL

În seara de 23 Octombrie, un grup de calatori urca în acceleratul de Moldova cu destinatia Vaslui. Sunt familiile legionarilor asasinati în noaptea de 21/22 Septembrie 1939 în lagarul din aceasta localitate, însotite de camarazii lor ramasi în viata, care merg sa ajute la lucrarile de dezgropare si identificare.
În Gara Vaslui oaspetii durerii sunt întâmpinati de un detasament de camasi verzi, sub comanda sefului garnizoanei locale. Dupa ce li se da onorul, se îndreapta spre cimitirul orasului, în marginea caruia se afla mormântul comun al celor 32 legionari ucisi din ordinul Regelui Carol.
La ora 7 dimineata, când abia se desprindeau zorii zilei, o echipa de 20 de legionari localnici încep sapaturile pentru a ridica stratul de pamânt ce zacea peste trupurile lor. De aici înainte, vom urmari reportajul ziaristului I. Diaconescu, trimis special al ziarului *Buna Vestire*, care a fost de fata la zguduitoarea scena a dezgroparii:
”Pamântul este umed si cleios; se prinde de unelte!
Lucrul merge anevoie.
Alaturi de mormântul comun, stau familiile mortilor!
Se aud suspine, gemete, îmbarbatari.
Un camarad povesteste la un colt al mormântului: „I-a împuscat pe la 5 dimineata. Apoi autoritatile au adunat jidanii din Vaslui, ducându-i in corpore la locul asasinatului ca sa se bucure de priveliste. Au fost adusi si câtiva români care au privit încremeniti, facându-si cruce.
Pe la ora 6 seara, 30 de legionari vasluieni din arestul jandarmeriei au fost adusi între baionete sa sape groapa comuna a camarazilor lor. La ora 9,30 groapa era gata.
A doua zi dimineata, camionul jidanului Galler, depozitar de alcooluri din Vaslui, a adus trupurile celor ucisi în cimitir. Primele sase au fost asezate în groapa, unul lânga celalalt. Dar comisarul era probabil grabit si a dat ordinul ca sa se arunce claie peste gramada, pentru ca lucrurile sa se termine mai repede.
Altfel va îngrop si pe voi, a spus el camarazilor care au sapat groapa. Dupa aceasta s-a turnat var. O parte din vesminte le-au fost ridicate si împartite de politie”.
(…)
”În timp ce se lucreaza sârguincios la scoaterea pamântului, corul legionar intoneaza *Imnul Legionarilor Cazuti*.

Pe marginea mormântului ard lumânari sfioase, picura lacrimi din toti ochii. Asistenta devine foarte numeroasa. În afara de camasile verzi, care se aduna neîncetat din toata Moldova, vin tarani din satele din jur si orasenii din Vaslui.
La ora 11,30 la un capat al gropii, se descopera primele ramasite mortuare. Sunt câteva bucati de stofa si par. Se sapa în continuare cu precautie. Se aduc fase, bandaje, acid fenic; camaradul doctor Valer Neagoe începe sa despresoare cu mistria oseminte din stratul ultim de pamânt. El este depus pe pajiste si acoperit. Este Zosim Danielescu din Ploiesti; îl recunoaste mama sa.
Urmeaza dezgroparea celorlalti".
Si asa, rând pe rând, pe masura ce sunt scoase din fundul gropii si întinse pe iarba, se trece la identificarea lor, dupa anumite caracteristice fizice, recunoscute de rudeniile lor, sau, când sunt prea desfigurati, dupa anumite obiecte personale ce le pastreaza în haine.
Cei 32 legionari ucisi la Vaslui, în ordinea deshumarii, sunt urmatorii:
1. Zosim Danielescu
2. Mircea Motoc
3. Vasile Popescu
4. Gheorghe Nicolicescu
5. Dorin Constantinescu
6. Virgil Borzea
7. Tucan Boris
8. Locot. Maricari Nicolae
9. Constantin Boboc
10. Gheorghe Volocanu
11. Ion Belgea
12. Petre Rioseanu
13. Spiru Popescu
14. Moraru Alexandru
15. Mircea Goga
16. Mircea Teohari
17. Spiru Bujgoli
18. Radu Dobre
19. Traian Clime
20. Victor Puiu Gârcineanu
21. Iordache Spânu
22. Teodor Tudose
23. Caratasu Chiriac
24. Valeriu Cardu
25. Sola Stavri
26. Nicu Comanescu
27. Calapar Mihai
28. Ion Antoniu
29. Teodor Stahu
30. Supila Polisperhon
31. Ion Busuioc
32. Gogu Racman

În general, noteaza corespondentul, trupurile sunt îngrozitor de mutilate. Se vede ca jandarmii, pentru a le grabi sfârsitul, i-au mai înjunghiat cu baioneta sau i-au lovit cu patul pustii. Ion Antoniu are teasta sparta de un pat de pusca.
Dupa ce parintii, fratii sau surorile adunate în jurul gropii, cu lacrimi în ochi si cu inimile strânse de durere, au stabilit identitatea celor ucisi, osemintele lor au fost înfasurate în cearceafuri si apoi învaluite în pânza tricolora. Chiar în cimitir s-a savârsit apoi o slujba de vesnica pomenire de catre un sobor de preoti, în mijlocul unei multimi încremenite de durere. Pe marginea sicrielor si în mâinile tuturor ardeau sute de lumânari, care aruncau vapaia lor tremuratoare în amurgul serii.
S-a format apoi cortegiul funebru. Sicriele au fost asezate pe care trase de boi si acoperite cu cetina. Dupa fiecare car, pasesc familiile celor ucisi, iar în urma convoiului, în pas domol, coloana legionara.

Cortegiul strabate strada principala a orasului, de-a lungul careia se vad arborate steaguri tricolore îndoliate. Ferestrele caselor crestinesti sunt deschise si pe pervazul lor ard lumânari. Din balcoane atârna scoarte românesti. Elevii si elevele din localitate, împreuna cu o mare multime de oameni, ocupa ambele trotuare, tinând lumânari în mâna. Clopotele tuturor bisericilor rasuna într-un dangat trist.
”Pluteste în tot orasul un duh de smerenie, reculegere si religiozitate. Ochii tuturor sunt umezi.
Vasluiul lui Stefan cel Mare, atât de înstrainat, astazi se întoarce cu gândul la vremurile stravechi când românul era stapân la el acasa”.
Coloana de care si oameni se apropie de Gara Vaslui. Aici sicriele sunt coborâte si apoi purtate pe umerii legionarilor pâna la vagoanele pregatite pentru transportul lor. Mâine dimineata, Vineri, 25 Octombrie, un tren special îi va duce pe martirii Legiunii si ai Neamului pe ultimul drum, pâna la Predeal, unde sunt asteptati pentru a primi crestineasca înmormântare în cimitirul din localitate. Familiile lor îndoliate si multi camarazi de suferinta din lagare pleaca cu acelasi tren al destinului tragic al miscarii pentru a le da ultimul salut când îsi vor gasi locul de veci alaturi de alti frati de-ai lor.
În timp ce se desfasura la Vaslui actul de deshumare al celor 32 de legionari, o alta ceremonie tot atât de cernita, se petrecea la Bucuresti, având ca decor crematoriul „Cenusa”. În urma unor informatii primite ca la crematoriul din Dealul Spirei s-ar gasi osemintele calcinate ale mai multor legionari, arsi în cuptorul de aici, o echipa legionara, sub conducerea lui Bartolomeu Livezeanu, face o descindere aici si începe cercetarile. Într-adevar, îndrumasi de mecanicul crematoriului si de preotul care slujea, au aflat cenusa celor ucisi în prigoana din 1939: Vasile Christescu, Locot. Nicolae Dumitrescu, Nicoleta Nicolescu, Victor Dragomirescu, grupul Nadoleanu si grupul Miti Dumitrescu. Sub titlul „Grozaviile de nedescris petrecute în hrubele crematoriului”, ziarul *Buna Vestire* din 27 Octombrie 1940, publica cutremuratoarea marturisire a mecanicului Ion Cerchez, care era angajat la crematoriu:
”Iata ce povesteste mecanicul.
În anul trecut, mi se pare în seara de 22 Septembrie, au fost aduse zece cadavre cu masina Societatii, spunându-se ca sunt cei ce l-au asasinat pe Armand Calinescu. Incinerarea s-a facut fara participarea noastra si în prezenta unui domn colonel si a mai multor civili. Cine au fost nu stiu nici azi.
Cenusa am scos-o eu dimineata, fiindca incinerarea a durat pâna la 6 în zori si am pus-o într-o ladita, ladita aceea de colo, pe care apoi am ascuns-o într-un colt din subsolul cuptorului. A stat acolo mai mult de sase luni. Mi s-a spus s-o arunc pe câmp.
Asta primavara am luat ladita si în loc s-o arunc pe câmp, am îngropat-o în coltul crematoriului, dinspre „Valea Plângerii”.
Cel de-al zecelea cadavru, fiindca zece spune mecanicul ca au fost, se pare ca ar fi al camaradului Victor Dragomirescu.
”În ziua de 26 Ianuarie 1939, s-au adus de la Institutul Medico-Legal doua cadavre cu auto-dricul Institutului. Incinerarea s-a facut în prezenta D-lui Comisar al circumscriptiei 23 precum si a altor persoane pe care nu le cunosc.
Cadavrele, dupa data, sunt ale camarazilor Vasile Christescu si Locot. Nicolae Dumitrescu.
”În ziua de 18 Februarie 1939, noaptea, pe la orele 11,30, s-au adus la crematoriu 7 cadavre, pe care n-am putut sa le vad, întrucât nu mi s-a permis sa ies din crematoriu. Cadavrele erau însotite de mai multi plutonieri de jandarmi. Tot ei aranjau cadavrele în sicrie bine acoperite pentru a nu putea fi vazute.
Macabra operatie s-a facut cu asistenta unui colonel, a unui procuror, a unui medic si a altor persoane din Prefectura Politiei pe care nu le cunosc. Despre identitatea celor arsi n-am cunostinta. Incinerarea a început pe la ora 24 si s-a terminat pe la ora 5 dimineata.
În ziua de 10 Iulie 1939, s-a adus la crematoriu pe la orele 23 sau 24, o femeie, cu masina de turism a Prefecturii Politiei. Depunerea în sicriu s-a facut în dosul crematoriului, pe întuneric, asa ca nu pot da alta relatie. Incinerarea s-a facut în prezenta delegatilor Prefecturii de Politie.
Dupa toate indicatiile, femeia aceasta a fost desigur camarada Nicoleta Nicolescu.
În ziua de 27 Septembrie 1939, au fost aduse doua cadavre de la închisoarea Jilava cu masina Societatii. Cadavrele au fost însotite de un jandarm, iar incinerarea s-a facut în prezenta jandarmului si a unui comisar civil. Cine sunt, nu stiu.
În ziua de 10 Octombrie 1939, s-a adus un cadavru cu mâinile legate la spate, îmbracat si pus cu fata în jos într-un sicriu. Incinerarea s-a facut în prezenta a doi comisari în civil.
În ziua de 31 Octombrie 1939, s-a incinerat de-asemenea un cadavru în asistenta delegatilor Prefecturii de Politie.

Alte relatii nu mai cunosc”.
Declaratia este semnata Ion Cerchez.
Pentru transportarea urnelor cu cenusa gasita la crematoriu a legionarilor incinerati aici, s-a format o coloana de 2.000 de legionari apartinând tuturor corpurilor din Capitala. În noaptea de 26/27 Octombrie, care cade spre Duminica, la ora 3 spre ziua, s-a oficiat o slujba religioasa în curtea crematoriului si apoi cortegiul cu urnele funerare a strabatut orasul în mars pâna la Gara de Nord. Aici legionarii s-au îmbarcat într-un tren special, cu destinatia Predeal. La Ploiesti s-a adaugat o garnitura de vagoane cu legionari din judetul Prahova.
Cele doua manifestatii de doliu, cea venind de la Vaslui si coloana de la Bucuresti, s-au întâlnit la Predeal, unde, Duminica, la ora 3 dupa masa, a avut loc actul reînhumarii în cimitirul din localitate, sub conducerea Comandantului-Ajutor Vasile Iovin. Urnele cu cenusa celor arsi la crematoriu au fost depuse într-un mormânt separat.

8, IASIUL PROCLAMAT ORAS AL MISCARII LEGIONARE. MAREA MANIFESTATIE DE LA 8 NOIEMBRIE

Sarbatoarea Arhanghelului Mihail si Gavril are o însemnatate deosebita pentru miscare, prin faptul ca l-a ales Capitanul pe Arhanghelul Mihail Patron al Legiunii si chiar i-a dat numele lui la întemeiere. Ziua de 8 Noiembrie reprezinta pentru Miscare un moment culminant al existentei ei, în care legionarii de pretutindeni se îndreapta spre altare pentru a-si aduce prinosul lor de recunostinta si multumire Arhistrategului ostilor ceresti. Ocrotirea de care ne-am bucurat din partea Arhanghelului s-a dovedit atât în taria si permanenta operei Capitanului cât si în sprijinul de care ne-am bucurat din partea lui la 6 Septembrie 1940. Daca Arhanghelul ne-a ajutat ca sa alungam ostile întunericului care se cuibarise chiar în incinta Palatului, tot la picioarele lui trebuie sa alergam ca sa-i multumim si sa-l rugam sa ne acorde si mai departe protectia în încercarile ce ne mai asteapta.
Nu puteam trece peste aceasta sarbatoare, în plina era legionara, fara sa-i fi acordat importanta cuvenita, ca piatra din capul unghiului a Legiunii noastre. Dar unde puteau sa se adune legionarii din toate colturile tarii sa se închine Arhanghelului, decât la Iasi, cetate care a vazut înmugurind viata legionara si unde s-a savârsit actul de botez al miscarii?
Acolo va trebui sa se strânga cohortele de camasi verzi, pentru a continua traditia acestei zile înaltatoare, când Legiunea îsi sarbatoreste patronul ei ceresc. Mergând mai departe pe firul acestei gândiri, am ajuns la concluzia ca si orasul în care s-a plamadit miscarea merita sa primeasca o distinctie, care sa aminteasca generatiilor viitoare de legionari însemnatatea lui istorica, fiind vatra legionarismului, locul unde a luat nastere o miscare de o putere si de o stralucire necunoscuta pâna atunci în neamul nostru. Calauzit de acest gând, am adresat o chemare legionarilor, în care am proclamat Iasiul oras al Miscarii Legionare. Proclamatia poarta data de 31 Octombrie si are urmatorul continut:
Iasiul, oras al Miscarii Legionare
”Legionari,
Iasiul, Capitala Moldovei, orasul unde Capitanul în 1919, împreuna cu muncitorul Constantin Pancu au început lupta contra comunismului, orasul care a cunoscut zbuciumul luptelor studentesti de la 1922 împotriva jidovimii si orasul unde, în 1927, a luat nastere Legiunea „Arhanghelul Mihail”, e strâns legat de sufletul si istoria Miscarii Legionare.
Iasiul va deveni din ziua de 8 Noiembrie 1940, Orasul Miscarii Legionare.
Îndeplinim astfel gândul Capitanului si traditia fixata de el în Capitala Moldovei, care a avut gloria sa vada începuturile Miscarii Legionare; ne vom închina în fiecare an Protectorului Legiunii, Arhanghelului Mihail, si ne vom întari puterile sufletesti pentru luptele si încercarile care ne asteapta.
Dupa 13 ani de înfrângeri si victorii, ne întoarcem în orasul unde au rasunat cele dintâi apeluri ale Capitanului adresate unui neam încatusat, cele dintâi razvratiri ale tineretului acestei tari, cele dintâi înfiorari ale cântecului legionar si de unde au izbucnit cele dintâi gloante contra dusmanului.
Cei care au disparut dintre noi, în frunte cu Capitanul, se vor pogori pentru o clipa între zidurile Iasiului si vor primi defilarea miilor de camasi verzi.
Moldova toata si Bucovina sa fie prezente la 8 Noiembrie la Iasi.
Bucuresti, 31 Octombrie 1940
Horia Sima

La câteva zile de la publicarea acestui comunicat în presa, Generalul Antonescu fara sa ma consulte, anunta ca ziua onomastica a Majestatii Sale Regele se va sarbatori la Bucuresti în ziua de 8 Noiembrie, cu asistenta Conducatorului Statului, a guvernului si a armatei. În aceasta zi, ar fi avut loc asadar, dupa dispozitia lui Antonescu, doua sarbatori cu doua semnificatii diferite: una la Iasi cu legionarii, de la care eu nu puteam lipsi, si alta la Bucuresti cu Regele, demnitarii Statului si corpul diplomatic. Era inevitabil sa se produca confuzie în tara si strainatate, speculându-se cu începutul unei scindari în structura Statului National-Legionar. Dându-mi seama de urmarile primejdioase ce le-ar avea asupra politicii generale a Statului desfasurarea a doua festivitati paralele de 8 noiembrie, de-o parte Legiunea cu Comandantul ei, de alta parte Regele, Conducatorul si Armata, i-am scris câteva rânduri Generalului, explicându-i interpretarile ce s-ar putea naste în opinia publica si rugându-l sa revina asupra deciziei luate. I-am propus contopirea celor doua manifestatii si deoarece noi nu puteam renunta la Iasi, fiind leaganul legionarismului, sa dispuna concentrarea tuturor oficialitatilor la Iasi, în frunte cu Majestatea Sa Regele. Generalul, ca niciodata, a raspuns prompt si constiincios invitatiei mele. Parea ca astepta sa-i fac aceasta propunere, caci a dat imediat dispozitii sa se schimbe programul. Invitându-i pe Majestatile Lor sa vina la Iasi, unde vor sarbatori concomitent ziua Regelui Mihai cât si ziua Legiunii. Regele si Regina-Mama au acceptat cu multa bucurie invitatia, încât ziua de 8 Noiembrie si orasul Iasi s-au convertit în momentul culminant al unitatii si fratietatii românesti din timpul guvernarii noastre. De la Rege pâna la opinca, întreaga natiune a vibrat de emotia acestei comemorari.
Dat fiind distantele mari si dificultatile de transport, am stabilit ca numai patru regiuni vor veni la Iasi, si anume: Suceava, Iasi, Galati si Dobrogea. Celelalte organizatii vor trimite numai delegatii. Am încredintat din nou organizarea si conducerea serbarii de la Iasi Comandantului *Bunei Vestiri,* Radu Mironovici, care daduse un examen stralucit, când a avut comanda marii manifestatii de la Bucuresti din 6 Octombrie.
Orarul trenurilor cu plecarea si sosirea în Gara Iasi a tuturor legionarilor participanti a fost întocmit de Alexandru Popovici de la Secretariatul General al Miscarii.
Din Gara de Nord de la Bucuresti s-au format trei trenuri speciale: unul destinat ministrilor, fruntasilor Legiunii si corpului diplomatic; al doilea era pentru Antonescu si sotia lui, pentru mine si familiile legionarilor cazuti în prigoana carlista. Al treilea tren era rezervat Majestatilor Lor si a suitei lor.
La ora 7,30 soseste în Gara Iasi primul tren cu oficialitati, din care coboara Ministrii Iasinschi, Papanace si Constant, apoi Comandantii *Bunei Vestiri*, Ilie Gârneata, Radu Mironovici si Mile Lefter, Cavalerii Ordinului Mihai Viteazul, Corpul Diplomatic al Puterilor Axei, atasatii militari ai Italiei si Germaniei si sefii celor doua misiuni militare germane, Generalii Hansen si Speidel, membrii coloniei germane si italiene din România, precum si un grup numeros de reprezentanti ai presei interne si externe.
La ora 8,30 soseste al doilea tren oficial, cu Generalul Antonescu, împreuna cu mine si cu familiile legionarilor cazuti. Peronul este împodobit cu ramuri de brad si cu un mare numar de steaguri tricolore, care dau cladirii un aspect maiestuos. Generalul, în camasa verde, primeste raportul Generalului Racovita si apoi trece în revista compania de onoare. Se îndreapta spre garda legionara în fruntea careia se afla Comandantul Ventonic, care îi da raportul si îl conduce sa treaca în revista camasile verzi. Urmeaza formalitatile prezentarii personalitatilor locale: Primarul Orasului, Prefectul Judetului, Comandantul de Armata, Comandantul Garnizoanei locale, Prim-Presedintele Curtii de Apel, Procurorul General si Rectorul Universitatii.
Înca din zorii zilei sosesc necontenit trenurile încarcate cu legionari. E o revarsare de mase legionare cum n-a vazut niciodata Iasiul si care ascunde pentru o clipa trista realitate etnica a acestui oras, dominat de evrei.
Iata cum descrie corespondentul ziarului *Buna Vestire* luarea în stapânire a Iasiului de camasile verzi.
„Trenurile cu legionari sosesc încontinuu. Te miri de unde mai vin. Toti mândri, cu ochii cautatori, senini. Zeci de mii de glasuri izbucnesc deodata si cântecele celor din Ardeal, cu cele din Oltenia si altele se împreuneaza si Iasiul clocoteste. Capitanul este prezent în sufletul si ochii fiecaruia. Doamna Elena Codreanu lacrimeaza.
Capitane, Capitane, parca se aude strigând fiecare grup.
Grupurile coboara din trenuri si într-o ordine desavârsita coloanele sunt refacute, rândurile perfect aliniate".
La orele 9,30 soseste trenul cu Majestatile Lor. În momentul opririi trenului, fanfara intoneaza Imnul Regal. Coboara Regele în uniforma de general de cavalerie, urmat de Regina-Mama Elena. Generalul Antonescu îl întâmpina pe Suveran, urându-i bun sosit în leaganul nationalismului românesc. La fel ma

îndrept si eu catre Majestatile Lor, urându-le bun sosit. Primarul orasului Spiridon Poleacu, ofera Regelui si Reginei traditionala pâine cu sare, în timp ce Suveranul trece în revista compania de onoare, Regina Elena se îndreapta spre Doamna Elena Codreanu si Doamna Antonescu, cu care se întretine. O legionara îi ofera un buchet de flori. De la compania de onoare, Regele se îndreapta spre formatia legionara, unde primeste raportul Comandantului Alexandru Ventonic si apoi trece în revista coloana camasilor verzi.
Dupa terminarea formalitatilor de prezentare a autoritatilor locale, se formeaza cortegiul regal pentru a se îndrepta spre Mitropolie. În fata, automobilul Majestatilor Lor, urmat de un escadron de cavalerie. Apoi vin masinile Conducatorului Statului, masina mea, automobilul Doamnei Antonescu si al Doamnei Codreanu. Un escadron închide cortegiul. Cortegiul urca spre Mitropolie prin mijlocul a doua ziduri de brate legionare, pe ambele trotuare ale parcursului. Urale nesfârsite îi întovarasesc pe Majestatile Lor pâna când cortegiul ajunge la Mitropolie. Aici o companie de onoare prezinta armele. Pe treptele Palatului Metropolitan, Majestatile Lor sunt întâmpinate de I.P.S.S. Mihailescu, Mitropolitul Moldovei. La intrarea în Biserica, îi asteapta un sobor de preoti cu Sf. Evanghelie. Îndata începe serviciul religios, pentru preamarirea Arhanghelului Mihail, patronul Legiunii si a Majestatii Sale Regelui.
Dupa Serviciul Divin, ilustrii oaspeti, în frunte cu Regele, se îndreapta pe jos, spre Palatul Administrativ, în fata caruia va avea loc actul comemorarii. Imensa coloana legionara, de-o parte si de alta a strazii, saluta cu bratul în sus. Urale nesfârsite se aud pâna la marginile Iasiului. Fatada Palatului Administrativ este împodobita cu un urias tablou al Arhanghelului. În fata Palatului, se ridica o tribuna maiestuoasa, tapetata toata cu verde si împodobita cu ghirlande de brad. În tribuna iau loc Majestatile lor, Conducatorul Statului, Comandantul Legiunii, Doamna General Antonescu, Doamna Codreanu, Profesorul Ion Zelea Codreanu si Corneliu Georgescu. La dreapta, reprezentantii Corpului Diplomatic, delegatii tineretului german si italian, membrii guvernului, Statul Major al Legiunii si Cavalerii Ordinului Mihai Viteazul. În fata tribunei sunt familiile legionarilor cazuti. Primul care ia cuvântul este Comandantul *Bunei Vestiri* Corneliu Georgescu, care, în numele Întemeietorilor Miscarii, a rostit urmatoarea cuvântare:
Majestatile Voastre, Domnule General, Legionari,
"Suntem în Iasiul începuturilor, în Iasiul suferintelor, în Iasiul nadejdilor noastre. Aici s-a ridicat munte, Capitanul, acum douazeci de ani, împotriva puhoiului, smulgând cu bratu-i hotarât stindardul rosu înfipt pe zidurile atelierelor din Nicolina de miile de muncitori bolsevizati.
Aici s-a ridicat acum douazeci de ani singur Capitanul împotriva miilor de studenti comunizati, abatându-i pe calea nazuintelor nationale. Aici au zidit Capitanul si Mota, cu mâna lor, primul camin al nationalismului, cu sutele de mii de caramizi framântate din lutul Basarabiei, cu sudoarea generatiei tinere si impregnate cu semnul neamului nostru.
În acest camin a amestecat acum 13 ani Capitanul tarâna sfânta, ridicata de pe toate locurile de batalie ale înaintasilor nostri, unind pamântul Sarmisegetuzei cu acela de la Rovine, tarâna mormântului de la Turda cu aceea de la Roscani de peste Prut si huma Marasestilor si aceea a Maramuresului românesc, legând astfel ostasii Legiunii sale sa fie aparatori pe veci ai întregului pamânt sfintit cu sângele stramosilor.
Iasiul Cetatuii, unde s-au adunat prima data trimisii întregii studentimi nationaliste din tara sa asculte cuvântul Capitanului, Iasiul Galatei, în care au suferit tortura foametei Capitanul si Mota, Iasiul icoanei marelui nostru protector Sfântul Arhanghel Mihail, simbol al dreptatii Dumnezeiesti, primeste astazi, dupa doua decenii de lupta, de suferinta si de jertfa, pe Regele de mult asteptat, pe Regele biruintei nationalismului legionar, pe Majestatea Sa Regele Mihai I.
De ziua numelui Majestatii Sale, nume care din vointa lui Dumnezeu este cel al protectorului nostru, marele Arhanghel Mihail, uram Regelui tineretii noastre multi ani!
Augustei Mame a Regelui nostru, Majestatii Sale Regina Elena, cu atâta dragoste urmarita de întreaga suflare româneasca pe drumurile pribegiei Sale de odinioara, Iasiul nazuintelor românesti îi ureaza: Bine ati venit!
Iasiul martiriului legionar, în acesti 13 ani de lupte a Legiunii Arhanghelului Mihail, face front în fata ostasului cu inima si credinta verde si asigurându-l ca va fi urmat cu toata hotarârea în lupta pe care o duce pentru înaltarea neamului, striga din toata inima: Traiasca Generalul Antonescu!
Decisi sa realizam prin orice jertfe idealul pentru care s-a presarat cu sute de morminte legionare, idealul Capitanului nostru de totdeauna, camasile verzi din Moldova si Bucovina, împreuna cu cei de aceeasi credinta de pretutindeni, salutam cu bratul ridicat prezenta în fruntea noastra a tatalui Capitanului, D-l Profesor Ion Zelea Codreanu, parintele care a dat cea mai mare jertfa pentru biruinta miscarii si strigam astazi în ziua aniversarii întemeierii Legiunii noastre:

Traiasca Legiunea si Capitanul!”
Cuvântarea lui Corneliu Georgescu a fost întrerupta de urale prelungite când i s-a adresat Regelui, Reginei-Mama Elena, Generalului Antonescu si Profesorului Codreanu.
M-am urcat apoi eu la tribuna, spunând urmatoarele cuvinte:
”Maria Ta, Majestate,
Domnule General, Camarazi
Capitala Moldovei traieste astazi o îndoita sarbatoare: a regelui nostru Mihai I si a Natiunii Române, întruchipata în acest ceas al istoriei si pentru totdeauna, în Miscarea Legionara.
E un moment de adânca semnificatie pentru poporul nostru coborârea Regelui Mihai de ziua Lui în mijlocul legionarilor, în orasul în care s-a întemeiat miscarea noastra si de unde au pornit cele dintâi chemari la lupta ale Capitanului.
Astazi Dinastia si Poporul Românesc formeaza o unitate desavârsita, iar Regele Mihai, care se afla la vârsta când în Legiune porti orice povara si câstigi bataliile, se bucura de încrederea nemarginita a întregului popor, desavârsind astfel armonia sufletului legionar, crescut de Capitan în dragoste si devotament pentru Coroana.
Iar Regina-Mama Elena întruchipeaza icoana nepretuita a suferintelor cumplite pe care atâtea mame de legionari le-au îndurat pentru fiii lor.
Pentru Iasi, aceasta participare, necunoscuta pâna azi în istoria lui, si aceasta revarsare de suflet legionar, este o reparatie pentru toate suferintele la care a fost supus si toate durerile cu care a fost încarcat. Cine vrea sa masoare rezultatele unei politici nefaste, înfeudata intereselor straine, pentru cine vrea sa patrunda acest spirit antinational – negatia trecutului si distrugerea viitorului unui neam – care a pus stapânire pe patura noastra conducatoare si i-a inspirat întreaga ei linie de conduita, Iasiul sta marturie ca o osânda permanenta a celor care au condus tara pâna acum si au îngaduit înstrainarea lui.
Nu este o întâmplare ca miscarea s-a nascut la Iasi pe pamântul Moldovei. Cotropirea straina a luat aici aspecte de nimicire a populatiei autohtone si era firesc ca în acest colt de tara, instinctul de conservare al poporului nostru sa se manifeste cu mai multa putere, sa izbucneasca si sa se organizeze pentru rezistenta.
Când în 1920, steagul rosu fâlfâia pe atelierele Nicolinei, studentul Codreanu, cu muncitorul Pancu, au cutezat într-o lume care-si pierduse legatura cu pamântul si sufletul tarii, sa-i înfrunte, sa-i trezeasca din amagitoarele visuri si sa le deschida zarea destinului românesc.
Când în 1922, iudaismul provocator si insolent invadase portile Universitatii si ameninta sa se infiltreze în sufletul studentimii, acelasi student, cu ochi scaldati în durerile neamului sau, le-a iesit în cale, le-a descoperit intentiile, le-a oprit înaintarea si i-a îngenuncheat în fata sufletului românesc.
Când în 1925, democratia corupta, aservita fortelor oculte, a încercat sa nimiceasca prin teroare rezistenta studentimii în fata cotropitorilor, când se parea ca abuzul a înfrânt pentru totdeauna legalitatea, tara a cunoscut razvratirea aceluiasi suflet mare al Capitanului.
Când în 1927, aceleasi forte oculte, ajutate de pseudo-nationalisti, vroiau sa nimiceasca miscarea nationalista, prin dezbinare si compromitere, acelasi Corneliu Codreanu raspundea dusmanilor din umbra cu închegarea frontului generatiei de luptatori în Legiunea Arhanghelului Mihail.
De atunci au trecut 13 ani si fiecare zi a însemnat pentru Legiune o jertfa încununata de biruinta. Unul câte unul, dusmanii de moarte ai Neamului Românesc s-au împotrivit vointei legionare de recucerire a pozitiilor pierdute, pentru ca mai târziu sa-si strânga rândurile într-o mare coalitie a puterilor întunericului si sa încerce cu eforturi unite si într-un asalt suprem nimicirea miscarii legionare.
Si atunci Capitanul a adresat Neamului Românesc cel mai mare discurs al sau si cel din urma: a primit moartea. Dar din moarte i-a fost dat înca odata Legiunii sa smulga biruinta si sa-i înfrânga pe dusmanii ei.
Legiunea, în drumul ei de lupte si suferinte, a avut întotdeauna alaturi de ea, în momente grele, prestigiul, întelegerea si dragostea Generalului Antonescu. Este singurul care ne-a înteles si în ochii caruia miscarea legionara si-a pastrat toata încrederea, iar legionarii au fost socotiti întotdeauna oameni de onoare.
În prigoana, Generalul Antonescu a crezut în noi, în biruinta noastra; noi credem în el si mergem cu el împotriva tuturor dusmanilor patriei.
În Iasi, la 8 Octombrie, avem lânga noi delegatiile tineretului national-socialist si fascist, care si-au verificat puterea de sacrificiu pe câmpurile de bataie, unde se decide soarta întregii lumi.
Miscarea Legionara, legata de marile revolutii nationaliste din Apus, prin jertfele pentru un ideal comun, este mândra si onorata sa-i salute în orasul miscarii legionare pe reprezentantii tineretului fascist si national-socialist si prin ei sa ureze marilor conducatori biruinta deplina. Prin geniul lor Europa sa ajunga

clipa în care toate miscarile nationaliste sa sarbatoreasca împreuna ziua marii victorii, apoteoza glorioasa a celei mai îndraznete lupte din istoria omenirii.
Traiasca Majestatea Sa Regele Mihai I!
Traiasca Regina-Mama Elena!
Traiasca Generalul Ion Antonescu!
Traiasca delegatiile tineretului fascist si national-socialist!
Traiasca România Legionara!
Dupa fiecare din aceste urari, multimea legionara a izbucnit în urale prelungite.
În locul meu trece la tribuna Profesorul Ion Zelea Codreanu, care e ascultat într-o tacere desavârsita, respectându-i-se marea lui durere:
”Camarazi legionari,
În aceasta mareata sedinta de cuiburi, pe care ne-a daruit-o Dumnezeu si Minunea Sfântului Arhanghel Mihail, se cuvine ca la începutul cuvântului meu sa-i salut pe toti oaspetii nostri, pe care însasi voia lui Dumnezeu ni i-a trimis si ni i-a daruit.
Camarazi legionari, voi stiti ca noi legionarii Sfântului Arhanghel Mihail avem cea mai monarhica gândire din lume, deci de buna seama, dupa aceasta gândire, ar trebui ca mai întâi în frunte sa ma adresez Regelui nostru. Dar îmi spune ceva de sus sa înfrâng aceasta eticheta si sa ma adresez mai întâi Reginei Mama, Reginei inimilor noastre, a neamului nostru întreg, Reginei Elena.
Maria Ta, Regina noastra, nu-Ti închipui cât Te-a dorit poporul romanesc, cu ce dor si cu ce lacrimi Te-a asteptat Tara noastra, care este si Patria Mariei Tale, a plâns de bucurie când a vazut telegrama prin care Generalul Antonescu a trimis-o Mariei Tale, ca sa vii sa ne bucuri pe noi.
Maria Ta, daca ar fi dat Dumnezeu din ceruri sa fii venit în Tara cu doi ani mai înainte, câta crutare de sânge s-ar fi facut, câte lacrimi amare si ce noian de suferinte si ce pete de rusine ar fi fost înlaturate de pe Tara noastra. Dar ai venit mai târziu si bucuria venirii Mariei Tale noi a trebuit s-o platim înaintea lui Dumnezeu cu jertfe mari, cu sângele copiilor nostri, cu sângele fratilor nostri si cu ce are Neamul nostru mai sfânt. Am platit înaintea lui Dumnezeu, dar suntem foarte bucurosi ca voia lui Dumnezeu din Ceruri Te-a adus în mijlocul Neamului nostru, înaintea Tarii noastre, care Te primeste cu lacrimi de bucurie.
De aceea suntem foarte fericiti ca Te avem în sfârsit în mijlocul nostru, foarte fericiti ca ai binevoit sa vii, la aceasta sedinta solemna de cuiburi a noastra, de bucurie si de înaltare a sufletelor noastre catre Sfântul Arhanghel Mihail, care este patronul si stapânul nostru.
Si acum ma adresez Regelui nostru. Voi spune tot asa: Maria Ta, ce bucurosi suntem. O, Doamne, ce bucurosi am fi fost si nu spun mai mult.
Iar acum Maria Ta, noi îti multumim adânc ca în ziua de astazi, când îl serbam pe patronul nostru sfânt, pe stapânul nostru din ceruri, care este si patronul Mariei Tale, atâta dragoste ai avut pentru noi, încât ai venit la serbarea noastra, ca sa îl serbam împreuna pe Sfântul nostru patron comun din Ceruri, pe, Sfântul Arhanghel Mihail, marele arhistrateg al Cerului, marele voievod al ostilor ceresti.
Da, suntem bucurosi, suntem fericiti de aceasta înalta onoare si de mare bucurie pe care Maria Ta ne-ai adus-o noua astazi.
Apoi salut, îl salut ostaseste pe ostasul viteaz, care este Generalul Antonescu. Ne cunoastem de mult, de pe câmpul de lupta. Nu este ceasul s-o spunem, dar noi ostasii stim foarte bine ca cele mai multe din biruintele pe care le-am avut pe front au fost mai întâi concepute si scrise de tânarul maior de pe vremuri, care este Generalul Antonescu de astazi. Dar am spus, genialul strateg de atunci, Generalul de astazi. D-ta Domnule General, ai dovedit si altceva: un suflet viteaz în timp de pace. Sa stii ca istoria acestei tari nu va uita noaptea aceea în care D-ta ai îndraznit, cu riscul vietii D-tale si cu riscul vietii noastre a tuturor, câti suntem aici si înca de o suta de ori pe atâta, si cu îndrazneala D-tale, ai facut sa nu înecam într-un fluviu de sânge si noi si tara.
De aceea eu te salut împreuna cu camarazii mei, care te iubesc, pentru ca crezi în onoare, în destinul lor dat de Dumnezeu.
Multumesc si cavalerilor ordinului Mihai Viteazul, aceia care atrasi de iubirea pentru vitejia aratata de jertfele legionare, au parasit Bucurestiul si au venit sa asiste la sedinta noastra de cuiburi, pentru ca împreuna cu noi legionarii si cu oaspetii nostri, sa-l slavim împreuna cu D-voastra pe marele patron comun, care este si patronul D-voastra, pe Sfântul Mare Arhanghel Mihail al cerurilor, Marele Voievod al ostilor ceresti, a carui spada a fost creata de Dumnezeu înaintea tuturor celorlalte creatii ca sa fie etern biruitoare. Apoi dupa aceea, multumesc din toata inima tuturor celorlalti oaspeti alesi si înalti.

Multumim domnilor generali ai prea glorioasei armate germane care au venit la noi ca sa se înfrateasca cu ostasii nostri.
Apoi multumesc din toata inima vitejilor reprezentanti ai tineretului national-socialist german, va multumesc voua, camarazi din acest tineret, si multumesc Germaniei national-socialiste întregi, pentru onoarea si bucuria ce ne-a facut-o de a asista la aceasta mareata sedinta de cuiburi a noastra.
Întorcându-va în Germania, camarazi, spuneti Germaniei national-socialiste ca Neamul nostru întreg este alaturi de aceasta mare Germanie si sa spuneti ca privim cu admiratie la marea voastra armata.
Camarazi fascisti italieni, din toata inima va multumesc, Italiei fasciste, multumesc tineretului fascist care a tinut sa ne cinsteasca trimitându-va pe D-voastra la aceasta mare serbare a noastra. Va multumesc din toata inima.
Spuneti Italiei fasciste, când va veti întoarce acolo, spuneti Romei eterne ca noi, daco-romanii acestia de aici, suntem astazi România Legionara a Garzii de Fier, privim cu mare mândrie Legiunile Romei eterne, pasind pe pamântul de multe ori milenar traco-roman din Macedonia.
Spuneti Romei eterne ca poporul român priveste cu mândrie spre Roma.
Si împreuna, camarazi national-socialisti si fascisti, sa stiti bine ca poporul român legionar este acum si de-a pururi cu voi. De aceea strig:
Heil Gott Gesandtem Führer Adolf Hitler
(Strigate prelungite de „Heil, Heil”).
Victoria e gloria al nostro Duce Benito Mussolini (urale prelungite).
Si acum, camarazi, sa scurtam sedinta noastra de cuiburi. Astazi îl sarbatorim pe stapânul nostru cel vesnic, pe Sfântul Arhanghel Mihail. Noi, ca o Biserica, caci Legiunea este ca si o Biserica, avem doi patroni, doua hramuri: întâi pe Sfântul Arhanghel Mihail si în al doilea rând pe Sfântul Mare Mucenic Gheorghe, purtatorul de biruinta, care a umbrit tot pamântul romanesc de pe steagurile lui Stefan cel Mare.
Este o deosebire între acesti doi Sfinti: Sfântul Arhanghel Mihail ne-a chemat el pe noi la el – va voi spune altadata prin ce minune, pe când eram închisi la Vacaresti în 1923; iar pe sfântul Mare Mucenic Gheorghe l-am luat noi.
Ridicarea Mânastirii de la Predeal
Camarazi, slavirea Sfântului Arhanghel Mihail se poate face numai într-un singur fel: îndeplinind înainte de toate juramintele pe care noi le-am luat. Si asa zic juramintele Capitanului: la Predeal, trebuie sa se înalte o mare Mânastire, cu hramul Sfântului Arhanghel Mihail si cu al doilea hram, acela al Sfântului Mare Mucenic Gheorghe. Si în acea Mânastire sa fie adapostite moastele sfinte ale tuturor legionarilor cazuti. Aceasta este o dorinta veche a Capitanului. Îndeplinirea ei va fi multumirea noastra în fata stapânului nostru ceresc. În iarna aceasta se va face totul pentru ca în primavara, daca ne da Dumnezeu liniste, sa se poata începe cladirea acestei sfinte Mânastiri. Iar cu aceasta ne-am gândit si la slavirea martirilor nostri si la sfintele lor moaste, asa cum se spune în sedintele noastre de cuiburi si trebuie sa facem.
Si acum trebuie sa ne mai gândim la ceva, la familiile mortilor nostri. Ei bine, declar aici, în scurta vreme vom lua initiativa ca sa se alcatuiasca din toata familiile legionarilor cazuti, o singura familie, a tuturor celor care s-au jertfit.
Nu trebuie sa uitam de altceva. Nu trebuie sa uitam de vitejia care a fost si care pâna la capat Va fi temelia esentiala a legionarului.
Camarazi legionari, încheind, noi îl rugam pe Dumnezeu ca pentru rugaciunile Sfântului Arhanghel Mihail si pentru toate suferintele noastre, sa ne învredniceasca sa trecem peste toate vicleniile, peste toate împotrivirile si peste toate vrajmasiile si sa cream acea tara pentru care a murit Capitanul si au murit toti martirii nostri. Tara pe care a visat-o sufletul mare a lui Ionel Mota, Patria noastra, România Legionara, care sa straluceasca ca Soarele Sfânt de pe Cer.
Iar noi cu totii sa strigam acum si în orice clipa:
”Traiasca Legiunea si Capitanul!”
Ultimul orator a fost Generalul Antonescu, Conducatorul Statului, care a tinut un vibrant discurs, în care a preamarit sacrificiul Capitanului:
”Sire, Majestate, Legionari, Români,
Prin vrerea Domnului, cea dintâi praznuire a zilei Regelui nostru o facem aici la Iasi – în Iasiul care a cuprins alta data ceasurile de grea cumpana ale Tronului. Aici Regele Ferdinand si-a trait anii de încercare

domneasca. Aici, El a devenit Regele cel Mare, fiindca a stiut sa-si rezeme tronul pe suferinta si încercarile neamului.
Va doresc, Sire, sa va harazeasca Dumnezeu o domnie tot atât de vrednica.
Fiindca Regii mari sunt aceia care spala treptele tronului cu lacrimile suferintei întelese si care se înalta pe ele, ducând în spate poverile împlinite ale neamului.
A vrut Domnul, Sire, ca ziua Majestatii Sale sa fie însasi ziua de proslavire a biruintei Legiunii Arhanghelul Mihail. Este în acest semn, care ne vine de dincolo de noi, o împletire de destine. Sa ne legam credinta în Majestatea Ta de însasi credinta în biruinta legionara, pentru ca biruinta Legiunii trebuie sa fie biruinta Majestatii Tale, trebuie sa fie de-a pururi ziua Legiunii.
Aici în Iasi, Corneliu Zelea Codreanu si-a afirmat prima oara credinta lui nebiruita în puterile neamului si fapta lui de înnoire rascolitoare. Aici s-a zamislit cu harul Domnului si vointa Capitanului, Legiunea Arhanghelul Mihail, Legiune care a pornit în numele vechii credinte, la noua fapta româneasca, Legiune care, în numele Arhanghelului, si-a dezlantuit asprimea judecatii, alegerea adevaratilor Români si înlaturarea nevrednicilor.
De aceea ne-am adunat aici, sa reîmprospatam credinta, asa cum crestinii merg la altar sa-si întareasca viata.
Ziua de azi este ziua noastra de marturisire si închinare în amintirea Capitanului, este ziua faptei lui de martir al Neamului Românesc. Pilda lui de jertfire este o judecata si un strigat: e o judecata pentru toate lasitatile, tradarile si prabusirile trecutului; este un strigat pentru datoriile si chemarile viitorului.
Sa nu se uite de nepasatori si partasii trecutului; sa nu se uite de ziditorii viitorului: eroii si jertfitii Legiunii au pus sângele lor la temelia Regatului lui Mihai I si a generatiei lui Codreanu si Horia Sima.
Cu sângele lor, au spalat toate înfrângerile ceasurilor din urma. Sub semnul lor, vom duce biruinta ceasurilor ce vor sa vina.
Legionari! Un gând de slava si de rugaciune catre Arhanghelul Mihail, patronul Legiunii, proteguitorul luptei legionare si al noii Românii.
Un gând de pietate si de închinaciune în memoria Capitanului.
Legionari!
Un gând în Iasiul începutului de credinta legionara, în Iasiul încercarilor neamului si ale lui Codreanu: sa facem legamânt ca îl vom sluji cu vrednicie pe Arhanghelul nostru, pe Regele tarii si amintirea Capitanului.
Sire,
În numele tarii si al armatei, în numele Miscarii Legionare, va daruiesc de ziua Arhanghelului Mihail, aceasta spada istorica, purtata pe plaiurile românesti la începutul veacului al XVII-lea. Vointa tarii este ca aceasta spada sa n-o încingeti decât în ziua Sfântului Mihail, iar restul anului sa stea la Muzeul Armatei. Sa nu fie a voastra pe de-a-ntregul si sa n-o încingeti în orice zi, decât atunci când Arhanghelul Mihail va va învrednici sa redati neamului toata bucuria dreptatii si toata întruparea noua pe care o merita; când neamul va ispasi, se va izbavi si va izbândi, când Regele si tara prin suferinta, prin jertfa si prin munca, vor înalta din nou gloria Neamului si a Tronului.
Sa traiti Sire!
Traiasca România!
Traiasca Legiunea!"
(Urale prelungite)
Terminându-se seria cuvântarilor, toti s-au îndreptat spre Caminul de la Râpa Galbena, edificat de Capitan, unde a luat nastere miscarea. Acum a fost transformat în muzeu al miscarii, cu obiectele ce s-au putut aduna în pripa. Oaspetii au zabovit mai mult în odaia în care Capitanul a citit actul de întemeiere al miscarii si care a servit ca sediu al ei în primii ani. Acolo au vazut Icoana Arhanghelului Mihail, carti, manifeste ce-au putut fi salvate din prigoane. Nu era mult de vazut. Nici timpul n-a permis. O colectie mai bogata si multe marturii despre Capitan si Legiune au cazut prada prigoanelor, arse sau distruse.
În drum spre Camin si la întoarcere o multime imensa ocupa strazile pe care trecea cortegiul. Abia mai poate fi oprita de cordoanele legionare. Iata cum relateaza corespondentul aceasta scena de neuitat: „O multime imensa s-a adunat pe strazi, la ferestre, pe acoperisuri. Strazile pe o mare distanta, pe parcursul cortegiului, sunt tixite de lume. Cordoanele legionare abia mai pot sa tina valurile de oameni, copii, care vreau sa-si vada conducatorii. Mici bentite de culoare verde erau prinse în piepturile tuturor. Portretul Capitanului, în mici rame, este de-asemenea prins în piept. Uralele nu se mai sfârsesc.

Regina priveste necontenit în jur, cautând sa vada cât mai departe. Zâmbeste încontinuu, multumind dragostei mari ce-i arata poporul.
De peste tot se arunca flori.
Din departare se aude „Stefan Voda al Moldovei”.
Uralele izbucnesc în valuri din ce în ce mai puternice.
Dupa vizitarea Caminului, cortegiul se îndreapta la Universitate, unde va avea loc defilarea. Lânga Statuia lui Mihail Kogalniceanu s-au ridicat tribunele frumos împodobite în verde. Chipul Capitanului, într-un desen de proportii uriase, patroneaza solemnitatea. Alaturi de Capitan strajuieste chipul Arhanghelului Mihail. În tribuna principala iau loc Regele Mihai si Regina-Mama Elena, Generalul Antonescu, Conducatorul Statului, Comandantul Miscarii Legionare, Doamna General Ion Antonescu, Doamna Elena Codreanu si Profesorul Ion Zelea Codreanu, tatal Capitanului. În tribuna din dreapta iau locul corpul diplomatic, membrii guvernului si familiile legionarilor ucisi. Sunt de fata Parintele Mota, Doamna Florica Clime, Doamna Liliana Cotiga, Doamna Inginer Ionica, familia Profesor Cristescu, familia Sterie Ciumetti. În aceeasi tribuna se gasesc si Comandantii *Bunei Vestiri*.
Începe defilarea. În frunte apar misiunile tineretului german si italian. Urmeaza ofiterii garnizoanei, elevii liceului militar, unitati din armata si clerul. Apoi începe defilarea coloanelor legionare. Peste 50.000 de legionari au trecut prin fata tribunelor, marturisindu-si credinta lor si hotarârea lor de a împlini testamentul lui Mota, al unei tari ca soarele sfânt de pe cer”. Defilarea a durat doua ore si jumatate, sfârsindu-se abia pe la ora patru dupa masa.
Dupa sfârsitul solemnitatilor, a avut loc o masa la Palatul Administrativ, la care au participat, în afara oaspetilor de la Bucuresti, Parintele Mota, Profesorul Ion Zelea Codreanu, Doamna Elena Codreanu si familiile celor cazuti. În cursul mesei au tinut toasturi Spiridon Poleacu, Primarul Orasului, Generalul Ciuperca, Comandantul Armatei a IV-a si la urma, Generalul Antonescu.
Într-o atmosfera de mare cordialitate, fara restrictii protocolare, s-a desfasurat aceasta masa. Un moment unic în istoria Legiunii si a Neamului, când Regele si Regina au stat la aceasta masa si-au vorbit cu umilele familii ale celor cazuti, cum era mama lui Fleschin, al carei copil a fost ucis la Huedin. Distantele s-au topit la Iasi între detinatorii de înalte raspunderi în Stat si sufletele îndoliate ale celor cazuti, pentru a nu ramâne decât oameni. Si Generalul Antonescu parea multumit si fericit. Niciodata nu l-am vazut într-o dispozitie mai buna.

9. DESCHIDEREA UNIVERSITATII TRANSILVANE LA SIBIU

Ca urmare a cedarii Transilvaniei de Nord Ungariei, Universitatea româneasca de la Cluj n-a mai putut functiona si întreg corpul profesoral s-a retras în Ardealul liber, în cautarea unui oras unde sa se aseze si sa-si poata continua activitatea.
Îndata dupa formarea guvernului, s-a discutat între ministri unde ar fi mai bine sa fie mutata Universitatea de la Cluj. Erau patru orase în perspectiva: Brasov, Timisoara, Sibiu si Alba Iulia. Brasovul atragea prin intensitatea vietii românesti din timpul dominatiei maghiare; Timisoara era un oras modern, cu cladiri impunatoare, unde era usor de gasit localuri corespunzatoare pentru functionarea Universitatii; Alba Iulia aspira la aceasta onoare prin semnificatia ei istorica, iar Sibiul ca sediu al Mitropoliei Ortodoxe, unde plutea înca duhul Marelui Saguna. În cele din urma, alegerea s-a redus la Alba Iulia si Sibiu. Organizatiile noastre din Ardeal pledau pentru Alba Iulia, sustinând ca acest loc istoric, unde Mihai Viteazul a pus temeliile unitatii nationale, trebuie sa devina si un centru cultural. În favoarea Alba Iuliei mai intervenea si faptul ca se gasea într-o regiune româneasca, în timp ce Sibiul era centrul minoritatii germane. Alba Iulia a cazut pâna la urma din cauza unui argument de ordin material. Era un oras mic, incomod, care cu greu ar fi putut gazdui Universitatea, cu profesorii si studentii ei. Ar fi avut nevoie de mari performante urbanistice, ceea ce nici timpul si nici bugetul Statului nu permiteau. În cele din urma a iesit biruitor Sibiul. Aici s-au concentrat majoritatea Facultatilor, cu exceptia celei de Stiinte, care a trecut la Timisoara, si a Academiei Comerciale, care si-a gasit adapost la Brasov.
Rector al Noii Universitati a fost numit Profesorul Sextil Puscariu, alegere cum nu se poate mai nimerita atât prin renumele lui de om de stiinta, cunoscut si peste hotare, cât si prin darurile lui de excelent organizator. Sextil Puscariu a depus o munca titanica si, în scurta vreme, în conditiile vitrege de atunci, a izbutit sa puna pe picioare institutia;
– a obtinut localurile necesare pentru tinerea cursurilor si pentru laboratoare;

– a repartizat echitabil fortele didactice pentru a nu suferi calitatea învatamântului;
– a fixat tinerea regulata a examenelor, pentru ca studentii sa nu piarda anul scolar.
Redeschiderea Universitatii de la Cluj la Sibiu a fost si o replica data de intelectualitatea româna si de forta creatoare a Statului National-Legionar barbariei maghiare, care a urmarit din primul moment ca, în teritoriul ocupat, sa distruga orice urma de cultura româneasca. Românii refugiati nu s-au descurajat, ci, într-un efort suprem, profesori si studenti, au aprins la Sibiu faclia stinsa la Cluj.
Inaugurarea Universitatii de la Cluj la Sibiu a avut lor Duminica, 10 Noiembrie, în prezenta înaltelor autoritati ale Statului. Evenimentul era prea important ca guvernul sa nu-i acorde cea mai mare atentie. La Sibiu s-a deplasat Conducatorul Statului, însotit de un grup de ministri, din care faceam parte eu, Ministrul Educatiei Nationale, Traian Braileanu si Ministrul Justitiei, Mihai Antonescu. Am plecat din Bucuresti cu un tren special, în seara de 9 Noiembrie si am ajuns la Sibiu în dimineata de 10 Noiembrie.
În Gara Sibiu, oaspetii au fost întâmpinati de Alexandru Constant, Ministrul Propagandei, si Alexandru Rioseanu, Subsecretar de Stat la Interne, veniti mai înainte. Se mai aflau pe peronul garii Sextil Puscariu, noul Rector al Universitatii C1ujene, P.P. Panaitescu, Rectorul Universitatii din Bucuresti, Generalul Leventi, Comandantul Corpului VII Armata. Generalul Antonescu a trecut mai întâi în revista compania de onoare si apoi s-a îndreptat spre formatiile legionare. Seful judetului, profesorul-preot Spiridon Cândea, i-a dat raportul. Dr. Albert Dorr, primarul orasului, i-a prezentat traditionala pâine cu sare.
În continuare, la Catedrala Ortodoxa, s-a savârsit slujba religioasa de catre IPSS Mitropolitul Nicolae Balan, înconjurat de un sobor de Episcopi si Arhimandriti. Corul Scolilor Normale de baieti si fete din Sibiu a dat raspunsurile. La slujba de la Catedrala au mai luat parte, în afara de autoritatile amintite, Maiorul Hake, reprezentantul Misiunii Militare Germane, Protopop Unit Dr. Badilu, reprezentantul Cultului Evanghelic, Vicarul Dr. Müller si presedintii centrelor studentesti cu drapele.
Solemnitatea inaugurarii s-a desfasurat în Aula Noii Universitati. Nu au vorbit decât Rectorul Universitatii Sextil Puscariu si Conducatorul Statului, Generalul Antonescu. Sextil Puscariu în cuvântarea sa nu s-a limitat la traditionala dare de seama a activitatii desfasurate de Universitate în anul precedent, ci având în vedere consecintele ocupatiei maghiare, a facut un scurt istoric al Universitatii Daciei Superioare, expunând realizarile ei în cursul a doua decenii de stapânire româneasca, de la 1920 la 1939.
”Domnule General,
Am onoarea a va raporta ca azi, 10 Noiembrie, am deschis la Sibiu Universitatea din Cluj Regele Ferdinand I. Ca în toti anii – ca si când nimic neobisnuit nu s-ar fi întâmplat – s-au tinut examene în Octombrie si începerea cursurilor în prima jumatate a lui Noiembrie.
Traditia Universitatii noastre cere ca la inaugurarea unui nou an universitar, Rectorul sa dea seama în public despre activitatea din anul expirat. Dati-mi voie sa trec repede peste aceasta parte a discursului meu.
As vrea sa arat înainte de toate cât de adânc simtita a fost durerea ce-am îndurat-o pierzând pe iubitul nostru coleg Nicolae Draganu, unul dintre stâlpii Universitatii noastre de la întemeierea ei, pe care a slujit-o ca rector, ca pro-rector, decan si profesor cu toata iubirea si cu adânca sa eruditie.
Din cauza limitei de vârsta, au iesit din rândurile noastre profesorii Valer Moldovan si Bogdan Ionescu de la Facultatea de Drept si profesorul Emil Racovita de la cea de stiinte. Ne bucuram totusi ca în calitate de Director al Institutului de Speologie, acest mare savant si acest nepretuit sfatuitor, a ramas în mijlocul nostru. Din momentul când – acum douazeci de ani – primise sa-si paraseasca o stralucita situatie în strainatate, spre a ne ajuta sa ridicam o cetatuie a stiintei în Dacia Superioara, el ne-a fost un nepretuit îndrumator si astazi înca, la o vârsta când altii cauta odihna binemeritata, sta neobosit în primele rânduri ale celor ce instaleaza la Timisoara Facultatea noastra de Stiinte.
Aceasta Facultate se îndreapta cu recunostinta si catre D-l Dimitrie Pompeiu, celebrul academician, pe care, desi profesor la Universitatea din Bucuresti, îl consideram ca un scump coleg si parinte al sectiei matematice, organizate de el.
Strainatatea cu care am mentinut, ca si în anii trecuti, raporturi vii de colaborare stiintifica, i-a distins pe trei din colegii nostri, alegându-l pe unul membru corespondent al Academiei din Berlin, iar pe D-nii profesori Ion Lupas si Coriolan Petran, membri corespondenti ai Academiei din München.
Am evocat numai câteva momente din cele petrecute în cursul anului trecut pentru ca sa va pot da câteva date asupra Universitatii noastre în cursul celor doua decenii care tocmai se încheie.

În acesti douazeci de ani Universitatea Dacica Superioara, privita la început cu putina încredere la noi în tara si mult hulita de dusmanii nostri peste hotare, a izbutit sa se impuna ca un factor cultural de prim rang si sa dezvolte o activitate apreciabila.
Ea poate fi ilustrata prin urmatoarele cifre:
Au fost înscrisi în anii 1920-l939, 65.652 studenti, dintre care 4.068 licentiati si 505 de doctori au împânzit tara si cu deosebire Transilvania cu tineretea lor creatoare, întemeiata pe o solida pregatire profesionala.
Profesorii nostri au tiparit o serie de manuale pretioase pentru studenti, iar asupra cercetarilor facute în institutele si laboratoarele noastre marturisesc cele 20 de publicatii periodice, în 201 tomuri cu 65.021 pagini, tiparite în româneste si în limbi straine.
Unele din aceste studii au o importanta deosebita prin faptul ca dau un substrat din cele mai solide revendicarilor noastre nationale.
Înfratirea daco-latina
”Analizele sanguine întreprinse în laboratoarele noastre au dovedit ca, din punct de vedere rasial, sângele ce curge prin vinele noastre e ca vinul nobil, ale carui calitati cresc cu vechimea lui si care înnobileaza vinul nou cu care se amesteca. Neamurile straine, care de buna voie s-au lasat absorbite de noi, nu au alterat calitatea superioara a sângelui nostru traco-geto-dac, lamurit cu sânge latin, iar indicele sanguin, în Carpatii estici, dovedeste originea romana a celor ce si-au însusit în mare parte graiul secuiesc.
Sutele de harti ale Atlasului Lingvistic Român dovedesc o admirabila solidaritate nationala ce nu tine seama de obstacole geografice si de vremelnice hotare politice si pe care nimic nu o poate zdruncina.
Dezgroparile facute de arheologii nostri dau la iveala asezari ale stramosilor din cele mai vechi timpuri. În cimitire acoperite cu straturi groase de pamânt, oasele navalitorilor barbari sunt asezate dupa rânduirile conlocuitorilor lor români. Ajunge sa râcâi pamântul pe ambele versante ale muntilor pentru ca sa te convingi de autohtonia si continuitatea noastra. Cununa de lauri a împaratului Traian, pe care nu de mult ati evocat-o, Domnule General, nu e la noi o piesa, ci un simbol.
Noi nu suntem venetici, ci suntem înfipti cu radacini de multe ori milenare în solul tarii noastre, pe care n-am cucerit-o prin norocul schimbator al armelor, ci prin calitatile noastre de rasa. Noi nu ne-am largit hotarele etnice printr-o conjunctura politica favorabila, ci prin calitatile cu care ne-a înzestrat firea, cu frumusetea noastra fizica si sufleteasca, cu omenia si inima noastra de frumusete si dreptate. Cu asemenea calitati am trecut biruitori prin furtuni si asupriri, asimilându-i pe cei ce au râvnit la bogatiile pamântului care nu era al lor, ci noua ne-a fost prieten, caci noi l-am muncit cu credinta si i-am încredintat din batrâni pe mortii nostri iubiti”.
Cetatea Sibiului
”Sibiul, din care Gheorghe Lazar, protejatul baronului Bruckenthal, a descins în Tara Româneasca, în care, la începutul secolului trecut, editorii sasi raspândeau temeiuri de veci bisericii noastre stramosesti, în care se tineau adunarile nationale si aparea *Tribuna*, din care Consiliul Dirigent a condus destinele Daciei Superioare, a primit trei Facultati ale Universitatii noastre între zidurile lui, iar Timisoara, capitala ospitaliera a Banatului, binecuvântat de bogatii materiale si spirituale, adaposteste Facultatea noastra de Stiinte.
Tuturor celor ce în zilele grele ne-au întins o mâna de ajutor, le exprim cele mai vii multumiri. Sentimentele noastre de gratitudine se îndreapta înainte de toate catre D-voastra, Domnule General, atât în calitate de Conducator al Statului cât si de Ministru al Armatei. Ne-ati pus la dispozitie cu generozitate sumele mari de care aveam nevoie, iar acum în urma ati donat, din economiile realizate la presedintia Consiliului de Ministri, cinci milioane pentru procurarea unui camin pentru studentii nostri. Armata a adus sacrificii grele, cedându-ne doua din cladirile de care avea nevoie pentru pregatirea ofiterilor de infanterie.
Multumirile noastre se adreseaza de asemenea D-lui Ministru al Educatiei Nationale, care cu suflet larg a dat ascultare cererilor noastre, a caror dreptate nimeni nu o putea mai bine judeca decât acest distins profesor universitar. Toata întelegerea si toata bunavointa de a ne ajuta am gasit-o si la D-l Ministru al Sanatatii, care ne-a pus la dispozitie spitale pentru instalarea unor clinici si ne-a fagaduit material sanitar.
Si autoritatile sibiene s-au grabit sa ne ajute dupa posibilitatile, pe care le-au conceput într-un mod mai larg decât altele. Tin în deosebi sa multumesc cu acest prilej Comitetului scolar al liceului de fete „Domnita Ileana”, care, prin doamna directoare Iliescu, ne-a cedat pentru vremelnica noastra asezare la Sibiu, cladirea mareata, terminata în rosu, a noului lor liceu.

Multumim tuturor celor ce ne-au înlesnit mutarea de la Cluj la Sibiu si Timisoara. Tin sa accentuez ca aceasta mutare n-o întelegem in sens geografic, ci istoric. Noi nu schimbam numai un oras ardelean cu altele din Transilvania si Banat, ci parasim o mentalitate spre a ne încadra în noul curs politic pe care l-a impus marea revolutie la care asistam".

Apostolatul Profesorilor

"Daca în 1919, când mi s-a facut cinstea sa organizez Universitatea din Cluj, ceream profesorilor sa faca apostolat de dascali si de cercetatori stiintifici, ferindu-se de chemarile ademenitoare ale partidelor politice, azi le spun: voi, conducatorii spiritualitatii din Ardeal sunteti datori sa deveniti cei mai aprigi propagandisti ai marii primeniri politice prin care trece tara, sa cautati sa creati aceasta noua *forma mentis* de care România are nevoie.

Stiinta si politica de partid nu se puteau face în acelasi timp. Partidele politice au sterilizat nenumarate talente. Dar stiinta si politica nationala nu se exclud, ci se întregesc. Noi care n-am înteles la timp ca ceea ce ni se parea, la elevii nostri, razvratire, era de fapt entuziasm, trebuie sa îngrijim ca prapastia, pe care un birocratism academic o sapase între profesori si studenti, sa înceteze. Cei ce vor izbuti sa cladeasca poduri cât mai multe si cât mai solide de la sufletele generatiei tinere la sufletele generatiei batrâne, vor avea mai mare merit decât cei ce vor scrie, în izolarea camerei sau a laboratorului lor, o carte mai mult sau vor face un curs bazat pe o biografie mai bogata.

O spune colegilor, la sfârsitul carierei lui, unul care, în tot cursul activitatii sale de profesor si cercetator, si-a impus si a cerut elevilor sai o cât mai riguroasa documentare stiintifica si a considerat orice contributie noua a stiintei românesti ca o victorie nationala. Sunt convins însa ca mai mult decât o carte scrisa valoreaza în fata studentilor, care se îndreapta cu toata încrederea vârstei lor spre dascal, pilda unei vieti curate si a unei tinute demne si intransigente".

Ascultatii Pe Batrânii Cu Suflet Tânar

"Iar voua, iubiti studenti, care ati înteles chemarea vremii înaintea noastra, tin sa va spun urmatoarele. „Batrânii" despre care multi dintre voi aveti o parere rea, au fost cei ce au sângerat pentru izbândirea României Întregite. Ei si-au dat tributul lor cu dragoste curata pentru neam. Daca dupa ajungerea idealului, n-au fost în stare sa conceapa un nou ideal, e în firea lucrurilor. Cei douazeci de ani de la Unire încoace au fost atât de sterpi nu pentru ca generatia mea a fost lipsita de dragostea de tara, ci fiindca s-a încapatânat sa o conduca tinându-i la distanta pe tineri, care aveau credinta erei noi ce începea.

Cu dragostea, care e principiul de baza al Miscarii Legionare, apropiati-va de dascalii vostri, care nu au alta dorinta decât sa se primeneasca împreuna cu voi si sa dea curateniei voastre sufletesti temelia solida a pregatirii profesionale si dorul sacru de a descoperi adevarul stiintific.

V-o spune voua unul care, atunci când a trecut prin Cluj sicriul lui Mota si Marin, n-a considerat ca atâtia altii din generatia sa ca sacrificiul lor a fost un gest inutil de fanatism, ci a crezut în „Învierea prin moarte". De aceea a spus câteva cuvinte de bun ramas, în numele Universitatii, celui ce ca presedinte al societatii „Petru Maior", a fost un apostol al studentimii clujene.

Când spiritul de sacrificiu legionar si altruismul totalitar al lui Ionel Mota îi vor însufleti deopotriva pe profesorii si studentii acestei Universitati, atunci nu este important daca vom sta câteva luni sau câtiva ani în adapostul provizoriu de la Sibiu; caci atunci putem avea încredintarea deplina ca suntem folositori acestei tari, Regelui, care vegheaza cu iubire asupra ei, înteleptului Conducator al Statului si vrednicului conducator al Miscarii Legionare.

Traiasca Majestatea Sa Regele!

Traiasca Generalul Antonescu!"

În cuvântarea sa, Generalul Antonescu a evocat tragedia Ardealului sfâsiat din cauza unui regim care s-a facut vinovat de prabusire si de crimele contra tineretului. Pornind de la aceasta trista realitate, a facut apel la profesori si studenti ca sa transforme Universitatea clujeana pribeaga la Sibiu într-o citadela a românismului.

Domnilor ministri,

Domnule Rector si Domnilor Profesori,

Români,

Legionari,

Din ceasul când Dumnezeu si sfâsierea Neamului mi-au adus pe umeri raspunderea viitorului, azi este prima oara când pun piciorul pe pamântul Ardealului însângerat.

De aceea, ca ostas, ca român si Conducator al Statului, socotesc ca nu-mi pot cinsti raspunderile, venind aici, decât îndreptând cel dintâi gând al meu si al tuturor, spre toti fiii Transilvaniei zbuciumate.
Ardeleni, Frati dragi si încercati,
Cugete risipite,
Vetre stinse si tradate,
Români smulsi din glia sfintita de sudoarea muncii stramosesti.
Voua, va închin azi toata durerea si toata nadejdea mea.
Întelegeti-ma, întelegeti-ma.
În tacerea noastra masurata, ca si în actiunea noastra sincera, demna si dârza...
Sa nu vedeti nici uitare, sa nu aflati nici o îndoiala.
Si voi, Ostasi Ardeleni, care v-ati parasit tindele, tradând legea stramoseasca a Sarmisegetuzei, sa nu va zdrobiti inimile, pentru a lasa sa curga veninul deznadejdii.
Toti trebuie sa aveti încredere. Generalul Antonescu, în numele tuturor constiintelor, va cere încredere. Trebuie sa i-o dati.
Nici eu, nici Legionarii n-am dat pâna acum o lupta de dreptate si redesteptare, pentru ca sa ne tradam azi Tara si Neamul.
Noi platim azi greu si aspru greselile trecutului.
Un ostas, care am luptat pentru granite si pentru înaltarea Armatei – care am primit prigoana si umilirea închisorii, fiindca ma îndârjisem sa apar onoarea si ostirea tarii – stau azi cu fruntea sus în fata voastra, Ardeleni, si azi stau cu fruntea în fata acelora care pândesc din umbra si cu perfidie, vinovatii de ieri, vinovatii de totdeauna.
Odata cu mine si Legionarii va pot privi cu mândrie, ardeleni, fiindca, ani de-a rândul, au strigat ca Neamul se pravaleste si si-au dat viata în lupta neegala, primind botezul mortii în frunte cu Comandantul Miscarii, Ardeleanul Horia Sima.
Vina nu e a noastra.
Vina e toata numai a acelora, de la voi si de la noi, care au primit ca Tara sa se prabuseasca sau au dus-o la prabusire.
Istoria pe ei îi va judeca si nu pe noi.
Noi peste ei si fara ei, ne facem astazi datoria de a pazi Neamul, de a-i reda linistea, siguranta si puterea.
În continuare, Generalul Antonescu exalta rostul Universitatii în viata unui neam, cerând „sa câstigam înauntru ceea ce am pierdut în afara”. „Adevarata Universitate, spune el, nu este numai scoala cartii, ci si scoala Neamului”.
Adresându-se studentilor, le aminteste datoriile lor în clipa de fata:
”Domnilor, Universitatea este si scoala vietii si scoala lumii. Adevaratul profesor daltuieste sufletele si caracterele, ca sculptorul în piatra.
Prindeti dalta, domnilor profesori, si taiati în piatra caractere si constiinte. „Tara le asteapta. Tara are nevoie de ele. Numai prin ele, putem cladi Neamul.
Înlaturati pe aceia care risipiti în scopuri s-au îndepartat de la datoria exemplului, au umilit caracterele si au facut scoala lingusirii, a lasitatii si a tradarii.
Fiti apostoli. Numai asa va veti cinsti locul de îndrumatori spirituali ai Neamului.
Iar voi, studenti dragi si legionari, plini de râvna, simtiti-va datoria.
Sunteti viitorului Ardealului Românesc. Pe umerii si pe piepturile voastre se va rezema si va trai puterea Neamului.
De mintea si sufletul vostru atârna viitorul Tarii.
Ati suferit, v-ati întunecat, v-ati razvratit, v-ati jertfit pentru ca sufletul Ardealului sa fie zidit în Duhul Capitanului si Ardealul sa devina legionar. Fiti mândri ca Comandantul Miscarii Legionare este fiul Ardealului.
Aveti însa azi de facut mai mult. Aveti sa ziditi.
De entuziasmul si dezlantuirea fortei voastre atârna soarta României. Ea nu poate fi sigura si mândra decât daca uniti forta cu întelepciunea.
Munciti, munciti, munciti.
Din zorii zilei pâna în zorii viitorului.
Aplecati-va puterea pe carti, oteliti-va bratele, întariti-va sufletele.

Un neam poate fi redesteptat prin viforul entuziasmului, dar nu poate fi înaltat decât prin dogoarea muncii si patima raspunderii.
Neamul Romanesc a pierdut si alta data granitele, el a primit si alta data ropotul cotropitorilor.
Sufletul si constiinta lui nu au putut fi însa cotropite de nimeni, fiindca veac de veac, nenumarate veacuri, el a zidit pe mintea româneasca a generatiilor care pe pamântul Ardealului si pretutindeni au primit toate împilarile si toate umilirile, dar au stiut sa duca nestinsa lumina culturii si credintei românesti.
Jertfa lor va este straja.
Fapta lor de ieri este în mâinile voastre de azi.
Cinstiti-o.
Întemeiati româneste si legionareste o traditie studenteasca si româneasca si jurati-va sa închideti ochii cu acelasi suflet tânar de studenti si de Români".
Sensibil la argumentele organizatiilor legionare din Ardeal ca Alba Iulia ar trebui sa adaposteasca Universitatea pribeaga a Clujului, Generalul Antonescu a fagaduit solemn în fata profesorilor si studentilor ca guvernul va începe zidirea Cetatii Culturii Românesti a Ardealului în orasul lui Mihai Viteazul si al Încoronarii.
Alba Iulia – Cetatea Culturii Românesti din Transilvania
"Pentru ca Ardealul nu trebuie sa aiba Universitatea lui pe drumuri de pribegie.
Pentru ca lasând Sibiului rosturile sale duhovnicesti si asezarile sale etnice si comerciale, trebuie totusi sa dam Universitatii Ardelene zarile sale proprii.
Pentru ca acolo unde este mintea, este si puterea, si unde este unitatea sufletului, este si a pamântului, am hotarât sa zidim Cetatea Culturii Românesti din Transilvania la Alba Iulia.
În Alba Iulia marelui si nepieritorului Mihai, în Alba Iulia Unirii si a încoronarii întregitoare a lui Ferdinand I si a Reginei Maria, acolo va fi cetatea spirituala, de peste Carpati, a Neamului lui Mihai I.
Ne-o porunceste trecutul si umbrele lui sfinte.
Ne cheama acolo viitorul.
Vom sprijini cu toate jertfele noastre aceasta întemeiere.
Fiindca asa raspunde un Neam întreg si mândru la actele brutale de darâmare ale altora.
Zidind cu spiritul".
Dupa încheierea solemnitatii, oaspetii s-au îndreptat spre Palatul Metropolitan, unde au vizitat Muzeul si Academia Teologica.

10. CUTREMURUL

Eram în drum spre Sibiu, în dimineata de 10 Noiembrie, când Generalul Antonescu mi-a comunicat stirea ce-o primise prin teletip ca la Bucuresti si în alte localitati din tara s-a petrecut un mare cutremur. Alte amanunte nu avea. Vizita de la Sibiu a fost întunecata de aceasta veste. Tot în cursul sederii la Sibiu am aflat de prabusirea blocului Carlton si ne întrebam daca alte cladiri cu mai multe etaje n-au avut aceeasi soarta. Ce proportii a avut cataclismul? Vom gasi Capitala o mare de ruine?
Când ne-am întors, am aflat cu usurare ca pagubele materiale si victimele omenesti au fost mult mai mici decât ne imaginam la început. În afara de caderea spectaculara a blocului Carlton, nici o alta cladire de caracteristici asemanatoare nu s-a darâmat. Numarul victimelor în alte cartiere ale Capitalei era redus. Câtiva morti si acestia din cauza cosurilor sau a acoperisurilor care s-au prabusit. Caramizi sau bucati de zid le-au cazut în cap omorându-i, precum si peste 300 de raniti. Echipele legionare au identificat vreo 200 de imobile cu zidurile crapate, în primejdie de a se darâma si pentru prevenirea accidentelor, locatarii din ele au fost evacuasi în alte case.
Toate eforturile de ajutorare s-au concentrat asupra blocului Carlton. Cladirea avea la subsol o sala de cinematograf, încât s-a prabusit în sine, afara de partea superioara, care a fost proiectata pe Bulevardul Bratianu, întrerupând circulatia. O imensa gramada de moloz si fiare zaceau pe Bulevard. S-au putut salva putini si numai din cei ce locuiau la etajele de sus. Se cunosc câteva cazuri miraculoase de salvare. Un tata s-a închis cu copilul în sifonier, si sotia lui n-a mai avut vreme sa intre. De sub darâmaturi a fost scos sifonierul, iar tatal cu copilul au fost gasiti în viata, în timp ce mama zacea alaturi zdrobita sub moloz. Un soldat-pompier, care facea de paza la postul de observatie al blocului, a fost azvârlit de la etajul al XII-lea în strada, iar, în urma lui, se întindea marea zidarie gata sa-l prinda din urma.

Din primul moment, legionarii din toate corpurile au alergat la locul nenorocirii, pentru a ajuta la dezgroparea victimelor. Au mai participat la lucrarile de salvare unitati ale armatei, soldati germani si chiar tineri fascisti care se întorceau de la serbarea de la Iasi, în drum spre Italia. Legionarii au lucrat zi si noapte, la lumina reflectoarelor, mai bine de o saptamâna, în echipe care se schimbau încontinuu, pentru a scoate cadavrele si a-i afla pe ultimii supravietuitori. Conducerea operei de salvare a luat-o Comandantul Legionar Sandu Valeriu. S-au scos si s-au carat peste 500 de vagoane de material.
Am fost si eu a doua zi, seara, la locul dezastrului. Era un spectacol dantesc. Cadavrele erau desfigurate si greu de identificat. Se scoteau mâini, picioare si capete separate de corp. Tocmai atunci Sandu Valeriu mi-a aratat trupul unei femei, din care nu mai ramasese decât craniul cu parul ei negru si bazinul atârnat de sira spinarii. Restul disparuse.
În subsolul cladirii se refugiasera mai multe persoane. Spre surprinderea lor, telefoanele din aceasta parte mai functionau, cablul fiind subteran. Cei îngropati acolo au putut comunica cu lumea din afara. Strigau disperati sa fie ajutati, caci aerul se împutineaza si vor muri asfixiati. S-au facut toate sfortarile ca sa fie salvati. S-a sapat si un tunel dintr-o cladire învecinata, dar emanatiile de gaz, de la conductele sparte, au întrerupt lucrarile.
Spre nenorocirea lor, s-a aprins pacura care era depozitata în subsolul cladirii si au pierit din cauza fumului si a arsitei. Flacarile au izbucnit la suprafata, învaluind uriasa gramada de moloz. Glasul lor, a doua zi dimineata, nu s-a mai auzit prin telefon. În speranta ca ar mai fi totusi cineva în viata, s-a format atunci o echipa de sacrificiu de zece legionari, care, îmbracati în costume de azbest, erau decisi sa patrunda la subsol. Nici aceasta ultima încercare n-a reusit. Echipele legionare n-au mai descoperit decât cadavrele pe care le-au transportat la morga.
La Carlton locuiau 236 de persoane, în afara de aceia care dormeau acolo întâmplator. Din acestia au murit 140.
Cutremurul s-a simtit în tara pe o arie la poalele muntilor, cuprinsa între Iasi si Craiova, având epicentrul în Vrancea si a fost de gradul 9. Localitatile mai rau lovite de cutremur au fost urmatoarele:
– Oraselul Panciu fiind în centrul zguduirii, a fost total darâmat. Nici o casa în picioare. 44 de morti si un mare numar de raniti;
– La Galati, un mare numar de case si de cladiri publice avariate. 34 morti, 141 în întreg judetul Covurlui;
– La Focsani, strada principala în ruine. Cladirile publice au suferit mari daune. 12 morti;
– Bârlad, aproape toate casele atinse. 12 morti;
– Tecuci, 19 morti, Biserici si cladiri publice în stare jalnica;
– Buzau, mari distrugeri în centru. 20 morti;
– Iasiul a avut mai putin de suferit. 8 morti.
În Muntenia, judetul cel mai încercat a fost Prahova, cu peste 100 de morti. Cutremurul s-a simtit în toate localitatile din acest judet, dar oraselul cel mai lovit a fost Câmpina, cu numerosi morti si raniti. Case prabusite, mai ales în centru.
Închisoarea Doftana distrusa. Printr-o minune, Celula Capitanului a ramas intacta, cu chipul Capitanului, cu florile si icoanele sfinte din ea.
La Târgoviste, mari stricaciuni la cladirile publice. Liceul Militar de la Mânastirea Dealului complet distrus, încât n-a mai putut fi utilizat. Scoala s-a mutat la Predeal.
Craiova a avut 5 morti si multe case crapate. Cutremurul s-a simtit aproape în toata tara, dar fara sa produca daune mari sau multe victime. Total în tara, 593 morti si 1271 raniti.
Generalul Antonescu, impresionat de munca depusa de echipele de salvare, a dat un comunicat în care a elogiat fapta lor.
Comunicat
”Peste tot în tara, germanii în cap cu sefii lor, legionarii, autoritatile si multi oameni de bine, au facut minuni de vitejie. Datorita lor multe vieti au fost salvate, multe suferinte alinate si multe alte catastrofe înlaturate.
Cinste lor.
Generalul Antonescu se înclina si le multumeste”.
Pentru ajutorarea sinistratilor, guvernul a deschis un credit extraordinar. Führerul Adolf Hitler a trimis un ajutor în medicamente si articole de prima necesitate în valoare de 10 milioane.

”Ajutorul Legionar” a intrat în functiune cu toate mijloacele de care dispunea, pentru a alina durerile si lipsurile populatiei lovita de cutremur. În acest scop a adresat si o chemare de solidarizare a poporului cu cei cazuti în nenorocire.
Catre toti Românii,
Dumnezeu a încercat amarnic poporul nostru. El ne-a trimis semne cutremuratoare si vrea sa ne mântuiasca încercându-ne.
Multi frati si-au pierdut viata, iar altii adapostul si agoniseala.
Cei care aveti putin si cei care aveti mult, daruiti din prinosul vostru ca si din prinosul nostru.
Fiecare poate darui – toti ne putem darui.
Nici un roman sa nu lipseasca de la aceasta batalie grea.
Daruiti bani, material de constructie, brate.
Trebuie sa câstigam batalia.
Vrem ca biruinta sa fie a natiei întregi”.
Ziarele legionare *Buna Vestire* si *Cuvântul* au deschis liste de subscriptie.
Organizatia „Munca Legionara”, creata la câteva zile dupa cutremur, sub conducerea Profesorului Constantin Stoicanescu, si-a fixat ca prim obiectiv reconstruirea oraselului Panciu.
În cadrul „Razletilor” s-au format echipe de ingineri si arhitecti care umblau pe strazile Capitalei si unde descopereau imobile avariate, ofereau proprietarilor lor planuri de reparatie în mod gratuit.
Miscarea Legionara, prin diferitele ei organizatii, a mobilizat toata tara în ajutorul sinistratilor. A fost un exemplu impresionant de solidaritate nationala cu cei loviti de acest cataclism.
Ministrul Japoniei, impresionat de eficacitatea echipelor legionare în actiunea de salvare a sinistratilor, a venit la Presedintie si mi-a prezentat personal felicitarile calduroase.

11. ORGANIZATIA „MUNCA LEGIONARA”

A doua zi dupa cutremur, în 11 Noiembrie, a aparut circulara mea prin care anuntam înfiintarea Organizatiei „Munca Legionara” sub conducerea Profesorului Constantin Stoicanescu.
Aceasta organizatie avea menirea si continue opera taberelor de munca, începuta de Capitan în 1924. În împrejurarile de atunci, când aveam raspunderi de guvernare, activitatea taberelor de munca trebuia sa fie conceputa pe alte baze, mai largi, pentru a putea contribui la refacerea economica a României. Scopul „Muncii Legionare”, în noua perspectiva, era de a realiza lucrari publice si particulare în conformitate cu planurile stabilite de la Centru si cu mijloacele masive de care dispunea miscarea în acea vreme. Nu se mai lasau taberele de munca la discretia initiativelor locale, ci se fixau obiectivele de realizat în functie de necesitatile generale ale tarii.
Taberele de munca, în cadrul, Statului National-Legionar, mai aveau rostul sa combata somajul. Nu numai legionarii puteau sa lucreze în ele, ci oricare român care vroia sa-si câstige onorabil existenta, fiind platit conform tarifelor în vigoare. Lucrarile proiectate erau asa de mari încât ar fi fost nevoie de zeci de mii de oameni pentru îndeplinirea lor.
Am încredintat conducerea noii organizatii Profesorului Constantin Stoicanescu, fost sef al judetului Timis. Numirea lui era o garantie ca „Munca Legionara” va deveni în scurta vreme o forta creatoare în Statul National-Legionar. Era o personalitate dinamica, de o inteligenta rara, înzestrat cu o mare putere de convingere, fiind capabil sa trezeasca entuziasm între legionari pentru actiunile proiectate. Era, cum spunea Capitanul, nu un om ci „o forta omeneasca”.
În 15 Noiembrie, Constantin Stoicanescu, anuntând crearea noii organizatii, preciza scopurile ce le urmareste si modul ei de functionare:
Comandantul nostru, Horia Sima, mi-a încredintat comanda muncii de salvare si refacere urgenta a tarii.
Dupa un lant de alte suferinte, prin cutremurul din noaptea de 9 Noiembrie, o noua încercare a survenit naprasnic în viata noastra. Suferinta ne încearca pe toti si indiferenta în fata ei ar fi cutremuratoare.
Acum e vremea când trebuie sa înceapa înfratirea si refacerea prin elanul muncii. Încercarile sortii si lipsurile sunt dintre cele mai mari pe care le cunoaste istoria. Dar nu trebuie sa ne lasam prada descurajarii, ci, în fata suferintelor mari, vointa de salvare sa fie si mai mare. Si salvarea nu poate fi împlinita decât prin munca”. Dupa ce da îndrumari asupra modului de functionare al noii organizatii, Stoicanescu încheie apelul sau cu urmatoarele cuvinte:

”Reîncepem taberele de munca legionara, pastrând în inimi si în ochi imaginea îndemnatoarea a Capitanului, care ne-a faurit pentru vremurile acestea grele. Sub îndemnurile lui, simtind alaturi de noi, înfrigurati, pe toti cei dusi din rândurile noastre, pentru acelasi dureros ideal, vom îndeplini hotarârea Domnului General Antonescu si ordinul Comandantului nostru, Horia Sima”.
Birourile „Muncii Legionare” s-au deschis în Strada Cobalcescu Nr. 1, fiind conduse de un grup de tineri din elita Capitalei. Seful Statului Major-Tehnic a fost inginerul Alexandru Avram. S-au creat mai multe sectii, cu personal calificat si competent: studii si proiecte, organizarea economico-financiara, educatia legionara, inspectoratul de control al executiei lucrarilor, economatul, transporturile, secretariatul si propaganda.
Pornind la drum pe un plan bine conceput, întocmit înainte de aparitia ei publica, „Munca Legionara” a fost nevoita sa renunte pentru moment la ideea ei initiala de ajutorare a sinistratilor. Realizarile organizatiei au fost absorbite total, din ceasul înfiintarii ei, de problemele create de cutremur.
Constantin Stoicanescu a facut apel la toate organizatiile din judetele neatinse de cutremur ca sa îndrume spre Bucuresti mestesugari si muncitori, pentru ca de aici sa fie repartizati la locurile unde trebuia sa se faca reparatii la casele avariate.
Organizatia „Munca Legionara” catre meseriasi si muncitori
”Pentru a se veni în mod organizat si intens în ajutorul sinistratilor, Organizatia „Munca Legionara” a facut apel la organizatiile legionare din judetele nesinistrate sa-i trimita meseriasi si muncitori.
Apelul a fost înteles.
Zilnic sosesc muncitori din toate partile tarii. Cum însa nevoile sunt mari, Organizatia „Munca Legionara” continua apelul catre toti meseriasii si muncitorii sa se prezinte la organizatiile legionare cele mai apropiate pentru a fi îndrumati în regiunile administrative.
Adapostirea si plata sunt asigurate de Miscarea Legionara, Organizatia „Munca Legionara”, iar transporturile se vor face cu foi de drum eliberate de Organizatia „Munca Legionara”, prin organizatiile judetene sau prefecturile locale”.
Comandantul O.M.L. Prof. C. Stoicanescu
În 25 Noiembrie, C. Stoicanescu anunta ca un lot de 500 de zidari, tiglari si sobari au sosit în Capitala pentru a participa la repararea imobilelor. Ei au fost repartizati la cele 11 sedii ale organizatiei „Razletilor”, pentru ca de aici sa fie pusi la dispozitia cetatenilor din cartierele respective care aveau nevoie de brate de munca. Totodata Stoicanescu face apel la cadrele tehnice din Bucuresti, ingineri, arhitecti, conductori tehnici, profesionisti liberi, ca sa sacrifice câteva ore din timpul lor pentru a supraveghea si îndruma santierele de reparatie în diverse puncte ale Capitalei.
Munca de ajutorare a sinistratilor a fost organizata de la Centru în asa fel încât sa dea rezultate imediate. Într-un interval de 10 zile de la catastrofa, „Munca Legionara” a transportat pe tren dispensare, scoli primare si un spital capabil sa adaposteasca 100 de bolnavi. Au fost reparate mai întâi casele mai putin lovite de cutremur, ramânând ca acele ce nu mai puteau fi locuite sa fie cladite din nou.
Dar cum vor putea fi ajutati oamenii care au ramas fara adapost în pragul iernii, casele lor fiind darâmate? Stoicanescu a gasit o solutie ingenioasa. Se vor construi case de lemn demontabile, din panouri mari, care pot fi transportate la fata locului, oriunde este nevoie, si acolo vor fi reconstruite. Stoicanescu a întemeiat la Bucuresti un santier, pentru construirea acestor case care sa serveasca de prim adapost sinistratilor. Dupa planul Arhitectului Joja, seful biroului de proiectare al organizatiei, s-a început construirea de case de lemn de mai multe tipuri, dupa numarul membrilor unei familii. Tabara s-a deschis la o fabrica de cherestea de la marginea Bucurestilor, Strada Mieilor, al carei proprietar era un iscusit mester, Chirto, el însusi membru al miscarii. La aceasta fabrica s-au concentrat peste 300 de legionari, majoritatea tâmplari, care au lucrat zi si noapte la facerea locuintelor. „Munca Legionara” anunta, la o luna de zile de la înfiintarea acestei tabere, ca s-au construit 300 de case de lemn care nu asteptau decât sa fie transportate si montate unde era nevoie. Aceste case, care costau între 35 **si** 100 de mii de lei fiecare, dupa marimea lor, se puneau complet gratuit la dispozitia sinistratilor. Era o solutie provizorie pentru ca lumea sa aiba un adapost pentru iarna. „Munca Legionara” anuntase ca la primavara va începe construirea de case solide de caramida, iar cele de lemn vor fi ridicate si folosite la adapostirea legionarilor în taberele de munca.
În comuna Patârlagele-Buzau o echipa de studenti, sub conducerea legionarului Tomescu, în cadrul „Muncii Legionare”, a construit 17 locuinte pentru sinistrati. La inaugurarea si sfintirea acestor case am luat si eu parte la sfârsitul lunii Decembrie.

La Galati, Focsani, Tecuci si alte localitati lovite de cutremur, „Munca Legionara” a înfiintat tabere de munca locale, care au început sa lucreze la transportul darâmaturilor si la recladirea gospodariilor distruse.
În 12 Decembrie 1940, „Munca Legionara” anunta, printr-un comunicat publicat în ziare, ca au început lucrarile de reconstruire ale orasului Panciu, total distrus de cutremur:
”Realizarile santierului Panciu, înfiintat în 18 Noiembrie 1940:
Construirea si amenajarea unor barcamente demontabile, construirea de camere de lemn cu pereti dubli, umpluti cu rumegus de lemn. Ridicarea scheletului de lemn pentru un magazin legionar. Ridicarea unor magazii si depozite pentru materiale si alimente. Darâmarea caselor si a tuturor constructiilor care amenintau cu prabusirea.
De asemenea s-a dat o deosebita atentie organizarii asistentei medicale, deparazitarea cu etuve, dezinfectarea locuintelor, consultatii, pansamente etc.
Lucrarile continua în acelasi ritm si primele necesitati sunt pe cale de a fi satisfacute, ceea ce însemna rezolvarea uneia din cele mai dificile probleme, problema locuintelor.
Planul de reconstructie al orasului Panciu este în studiu si Statul Major Tehnic al Organizatiei „Munca Legionara” cauta formula unui stil unitar.
Desigur ca odata cu venirea primaverii, ceea ce acum este numai un proiect, va fi o realitate, caci Organizatia „Munca Legionara” a dovedit ca stie sa duca, legionareste, la bun sfârsit, hotarârile luate”.
Profesorul Stoicanescu era adânc preocupat si de problema Motilor, napastuiti sub toate regimurile. O echipa de ingineri legionari au plecat în regiunea lor pentru a studia modalitatea de a fi scosi din mizerie prin lucrarile executate chiar în satele lor, scutindu-i de a mai umbla în toata tara pentru un **sac** de malai.
Într-un timp record, de altminteri ca toate institutiile „Munca Legionara” a oferit primul ajutor sinistratilor. Oamenii loviti de cutremur au vazut ca sub regimul legionar nu sunt parasiti în voia sortii, în acest ceas de restriste, ci întreaga natiune îi cerceteaza si cauta sa le aline suferintele si nevoile lor.

12. EMISIUNILE DE TIMBRE LEGIONARE

Traian Popescu, sef de cuib din familia „Mihai Viteazul”, era Vice-Presedintele Asociatiei Filatelice din România. El însusi filatelist pasionat, a fost primul care a vorbit superiorilor lui din familia „Mihai Viteazul” de o emisiune de timbre care sa comemoreze existenta Statului National-Legionar. Sefii lui ierarhici, inginerul Stancescu si Vica Negulescu, au fost entuziasmati de idee si s-au alaturat initiativei lui. Odata având asentimentul familiei lui, Traian Popescu s-a adresat „Ajutorului Legionar”, pentru a-i cere patronajul. Ilie Gârneata, seful acestei organizatii, a fost bucuros de aceasta initiativa si a delegat pe avocatul Nicolae Chisalicescu ca sa-l ajute la facerea demersurilor oficiale necesare pentru obtinerea autorizatiei.
Pe la începutul lui Octombrie, prin Nicolae Chisalicescu, Traian Popescu a ajuns la mine, la Presedintie. Mi-a explicat proiectul si i-am dat aprobarea. Dar cum rezolutia finala era de resortul Conducatorul Statului, i-am telefonat Generalului, rugându-l sa primeasca delegatia legionara.
Generalul Antonescu a fost cucerit de idee. Le-a spus: „Bravo, baieti, asa se lucreaza”. Generalul a telefonat personal Colonelului Teodorescu, Directorul Postelor, spunându-i sa astepte la birou pe cei doi delegati si i-a dat ordin sa aprobe emisiunile de timbre propuse de miscare. Cum era într-o Sâmbata, trecut de amiaza, Generalul le-a pus la dispozitia lui Chisalicescu si Traian Popescu o masina a Presedintiei, pentru a ajunge cât mai repede la Palatul Postelor.
În sondajele anterioare, facute de anumiti legionari în legatura cu emisiunea acestor timbre, Colonelul nu s-a aratat prea binevoitor, dar, dupa convorbirea telefonica cu Generalul, n-a avut încotro si a dat ordin Fabricii de Timbre sa puna în lucrare fara întârziere proiectele de emisiune prezentate de miscarea legionara.
Cliseele au fost executate cu o arta desavârsita de expertul Fabricii de Timbre, gravorul Serban Zainea.
Primul timbru legionar a aparut la 8 Noiembrie si a fost închinat serbarilor de la Iasi. Avea efigia Capitanului, iar dedesubt fraza testamentara a lui Ion Mota „Sa faci, Capitane, o tara ca soarele sfânt de pe cer”. În partea dreapta, erau datele aniversare, 8 Noiembrie 1927-l940, iar sus gardul de fier. Timbrul avea o valoare postala de 7 lei, plus o suprataxa de 30 de lei pentru „Ajutorul Legionar”. Emisiunea era cea obisnuita când se comemora un eveniment de catre posta, de 100.000 bucati. Timbrul s-a pus în

circulatie la Iasi, în ziua serbarii de 8 Noiembrie. Pe stampila postei aplicata timbrelor cumparate în acea zi figura inscriptia „Iasiul oras al Miscarii Legionare”.
Al doilea timbru era destinat postei aeriene si a iesit în 30 Noiembrie, comemorând ziua în care osemintele Capitanului au fost depuse la „Casa Verde”. Avea tot chipul Capitanului, dar, în locul cuvintelor lui Mota, avea de jur-împrejur cunoscuta lui declaratie de politica externa. „În 48 de ore dupa biruinta vom fi alaturi de Axa Roma-Berlin”.
Traian Popescu si ceilalti initiatori au vrut sa sublinieze cu aceasta inscriptie faptul ca Alianta cu Puterile Axei fusese preconizata de Corneliu Codreanu. Generalul Antonescu tocmai se întorsese de la Berlin, unde semnase Pactul Tripartit. Timbrul avea o valoare postala de 20 de lei, plus 5 pentru „Ajutorul Legionar”. Emisiunea, cea obisnuita, de 100.000 serii. Aceasta emisiune s-a pus în vânzare la Alba Iulia, cu prilejul serbarii de 1 Decembrie. La posta se aplica o stampila speciala, în care se mentiona orasul si ziua serbarii.
A treia emisiune a fost închinata memoriei lui Mota si Marin, cu prilejul comemorarii lor la 13 Ianuarie 1941. S-au imprimat doua timbre separate, unul cu efigia lui Mota, iar celalalt cu a lui Marin. Valorile difereau: primul era de 15+15, iar al doilea de 7+ 7. Pe ambele timbre, în stânga, aparea icoana Arhanghelului Mihail, minunat realizata, iar în dreapta, pe margine ziua si locul marelui sacrificiu, în 13 Ianuarie 1937.
În afara de aceste timbre individuale, s-a mai imprimat si un bloc filatelic, în care cei doi eroi figurau împreuna. Blocul filatelic avea deasupra doua ramuri de lauri, încoronând imaginile lui Mota si Marin. Mai jos se distingeau monograma si gardul de fier. Sub chipul lor, cele doua date aniversare, 13 Ianuarie 1937-13 Ianuarie 1941. Valoarea blocului filatelic era de 300 de lei. În timp ce din timbrele individuale s-a tras emisiunea normala de 100.000 de bucati, din blocul filatelic nu s-au imprimat decât 20.000.
Din emisiunile de timbre legionare, conform conventiilor postale internationale, s-au trimis o mie de serii din fiecare Biroului Uniunii Postale de la Geneva. Aceasta institutie le repartiza apoi tuturor Statelor-membre si le imprima si în buletinul ce-l publica. În modul acesta emisiunile legionare au fost cunoscute în întreaga lume, iar cataloagele internationale le-au reprodus pe baza indicatiilor oficiale de la Geneva.

13. OFENSIVA „AJUTORULUI LEGIONAR”. SEMNIFICATIA SPIRITUALA SI NATIONALA A ACESTEI OPERE

Pâna la sfârsitul anului 1940, „Ajutorul Legionar” luase o dezvoltare extraordinara, comparând cu timpul scurt de când intrase în functiune. În trei luni prezenta si eficacitatea acestui organism s-a raspândit în toata tara, patrunzând în cele mai umile paturi ale populatiei. Ca sa întelegem fulgeratoarea ascensiune a acestui asezamânt legionar, trebuie sa pornim de la starea de spirit a populatiei dupa biruinta de la 6 Septembrie, dispusa la toate sacrificiile. Reproducem aici comentariul unui ilustru gazetar, Ion Diaconescu, aparut în *Buna Vestire* din 1 Ianuarie 1941, în care se explica „misterul” reusitei acestei institutii. A fost o avalansa de generozitate a întregului neam, trezita si pusa în valoare de forta spirituala a miscarii:
Revista realizarilor dinamismului legionar „Ajutorul Legionar”
”Una din poruncile testamentului moral al Capitanului, lasat neamului pentru reînvierea sa, este: legea ajutorului reciproc.
Dupa biruinta Miscarii, acest comandament al fondatorului României Noi, a fost materializat de Comandamentul Legiunii într-o organizatie temeinica si cu ramificatii pe întreg cuprinsul tarii, denumita „Ajutorul Legionar”.
Rosturile acestei institutii nu sunt de milostenie si pomana, ci de a stârni si dezvolta solidaritatea Romanilor.
Oricare frate de un sânge cu noi, cazut în nenorocire, are drept, nu la pomana sau milostenie, ci la un sprijin spre a se ridica, pentru a se reface si a deveni un element bun al colectivitatii românesti;
Acest drept, al celui sarac în nenorocire, este, în celalalt talger al balantei, o datorie a tuturor consângenilor.
Fratele cazut este o pierdere morala si biologica a natiei. Ridicarea lui este un câstig pentru întreaga comunitate.
Scopul urmarit de Ajutorul Legionar este deci numai în aparenta de ajutorare materiala. În fond el urmareste trezirea si afirmarea solidaritatii natiei, fiind astfel de esenta pur morala si, daca vreti, rasiala.

Cu aceste atribute, „Ajutorul Legionar” poarta pecetea în sensul spiritual al cuvântului.
Si aceasta cu atât mai mult într-o tara, în care solidaritatea nationala era foarte precara si efemera.
Rezultatele obtinute de „Ajutorul Legionar”, în abia trei luni de activitate, sunt o dovada incontestabila asupra capacitatii ogorului sufletesc al natiei, de a primi si fecunda samânta revolutiei spirituale legionare.
Au daruit „Ajutorului Legionar” daruri de bani sau în natura, aproape un milion de români, sau daca socotim pe capete de familie, cam unul din trei.
Prin urmare, a treia parte din natie s-a solidarizat cu opera urmarita de „Ajutorul Legionar”, în scurtul timp de trei luni de zile.
Un asemenea rezultat a întrecut cele mai optimiste asteptari.
În sufletul neamului nostru, zac nestiute si nefolosite, virtuti împaratesti cu care se pot face minuni.
Este rostul Legiunii de a trezi la viata aceste virtuti si a le valorifica întru edificarea celui mai stralucit viitor.
În presa timpului, întâlnim numeroase informatii referitor la actele de caritate ale „Ajutorului Legionar”, si acestea, desigur, nu reprezinta decât o mica parte din acelea ce s-au înfaptuit. Legionarii, angajati în activitatile „Ajutorului Legionar”, nu erau preocupati de propaganda si afisaj personal, ci se aflau zi si noapte pe teren, pâna la epuizare, batând la casele celor nevoiasi, pentru a le asculta pasurile si a le da o mâna de ajutor.
Aproape nu era saptamâna sa nu se anunte deschiderea unei noi cantine sau a unui nou sediu al organizatiei, în diferitele cartiere ale Capitalei. În 23 Octombrie, într-o singura zi, „Ajutorul Legionar” anunta ca s-au distribuit în Bucuresti 3071 mese. În acel moment functionau la Bucuresti 11 cantine scolare, în care s-au servit 1525 mese. Copiii saraci s-au bucurat de masa în mod gratuit. La cantina „Voievodul Mihai”, se ospatau împreuna refugiati, intelectuali si muncitori, cu o capacitate zilnica de 1396 de mese. Nu trebuie uitat ca aceste ospatarii populare erau în functiune abia la o luna de la întemeierea „Ajutorului Legionar”.
”Ajutorul Legionar” a luat sub ocrotire de la primele saptamâni de activitate familiile legionarilor cazuti.
În scopul grabnicei ajutorari, Ilie Gârneata, seful organizatiei, a adresat în 12 Octombrie un chestionar acestor familii, cu rugamintea de a raspunde întrebarilor puse:
1. Date biografice asupra legionarului cazut.
2. Date în legatura cu situatia materiala, în general, a întregii familii.
3. Date în legatura cu situatia personala a fiecarui membru al familiei (vârsta, studii, profesia).
4. Date asupra altor persoane care erau sprijinite de cel ucis.
5. Orice alte date în legatura cu întocmirea unei statistici în aceasta chestiune. Odata în posesia acestor raspunsuri, Ilie Gârneata s-a îngrijit ca familiilor celor cazuti sa primeasca un prim ajutor în numerar, ramânând ca prin masuri ulterioare sa se bucure de o asistenta permanenta.
La 1 Noiembrie a fost inaugurata Cantina Comisariatului Refugiatilor de pe Strada Brezoianu, în prezenta Arhiereului Veniamin Pocitau, a Doamnei General Antonescu, Ilie Gârneata, Dr. Ilie Colhon, comisarul refugiatilor din Ardealul de Nord si Doamna Claudian Tell.
În provincie se desfasura aceeasi activitate febrila pentru ajutorarea refugiatilor si a familiilor sarace. Aproape n-a fost judet în care sa nu se fi creat un restaurant popular si sa nu existe o organizatie care sa se ocupe de cei lipsiti de mijloace.
În 20 Octombrie, „Ajutorul Legionar” concepe o operatie strategica de înalt nivel pentru cunoasterea nevoilor populatiei: Recensamântul Saraciei. În loc ca lumea saraca a Capitalei sa întinda mâna pentru a cere o bucata de pâine sau a bate pe la usile stapânirii, mergeau legionarii în întâmpinarea lor, cautându-i la ei acasa pentru a le cerceta lipsurile si a lua masurile de ajutorare. Comunicatul din presa spune urmatoarele:
Echipele „Ajutorului Legionar” pe teren
”Se întreprinde aici în Capitala tarii recensamântul întregii populatii nevoiase, facut dupa un plan de ansamblu, alcatuit în chip metodic.
Este cea mai vasta ancheta facuta în tara noastra pâna astazi, ale carei rezultate statistice vor constitui oglinda starilor sociale din Capitala, dupa care se va pasi întâi la ajutorarea si plasarea în servicii a celor nevoiasi si lipsiti de munca, pentru combaterea crizei economice actuale; apoi la stabilirea normelor ce vor calauzi mâine politica de Stat, în domeniul social si economic.
În odaitele mizere, adesea facute din scânduri, legionarii alcatuiesc fisa nevoiasului.

În fise se prevede nationalitatea si religia celor cercetati, cauzele saraciei, nevoile imediate si posibilitatile de plasare a celor fara lucru.
Ancheta nu se termina cu promisiuni, ci de îndata familiile vizitate primeau un ajutor minim: asistenta medicala, internari în spitale, alimente, lemne de foc, o mica suma de bani etc.
Echipele „Ajutorului Legionar" îsi îndeplineau aceasta misiune cu sobrietate si demnitate, dar si cu inima. Prezenta lor în mahalalele Capitalei a fost cea mai buna propaganda ce se putea face în grelele împrejurari de astazi".
"Ajutorul Legionar" a întreprins o vasta actiune de ajutorare a sinistratilor din zonele atinse de cutremur. Ilie Gârneata, seful institutiei, a parcurs 1000 de kilometri pentru a vizita orasele lovite de cutremur si a luat masuri de ajutorare pe baza propriilor constatari pe teren. În zilele de 15, 16 si 17 Noiembrie s-a interesat de daunele suferite de populatie în Iasi, Vaslui, Bârlad, Tecuci, Râmnicu-Sarat, Panciu si Ploiesti, împartind un prim ajutor de patru milioane de lei.
În 14 Decembrie 1940, „Ajutorul Legionar" anunta proxima inaugurare, a zece cantine scolare numai în Capitala. Ziarele publica si o lunga lista a realizarilor „Ajutorului Legionar" în mai multe judete din tara.
Generalul Antonescu, în darea de seama asupra guvernarii de la 6 Septembrie la 31 Decembrie 1940, pune între înfaptuirile din aceasta perioada si realizarile „Ajutorului Legionar":
Înfiintarea de cantine gratuite sau cu pret redus în toata tara, 500.000 mese gratuite, distribuite în trei luni de Miscarea Legionara".

14. O MANIFESTATIE COMUNISTA

În ziua de 3 Noiembrie, partidul comunist a organizat o manifestatie de protest a ceea ce numeau ei „regimul fascist" si contra prezentei armatelor germane în România, pe care le denuntau ca „armate de ocupatie".
Sefii lor au ales ca loc de manifestatie Halele Obor si au fixat-o într-o Duminica dimineata, când o multime de locuitori din cartier veneau sa se aprovizioneze la aceasta piata. Socoteala lor era clara. Cum putini ar fi raspuns chemarii partidului, numarul lor anemic s-ar fi amestecat cu masa precupetilor si a cumparatorilor si, în modul acesta, ar fi dat impresia unei „mari" adunari de protest.
Prefectura de Politie fusese informata de planurile comunistilor prin Florin Becescu, care conducea, sub Moruzov, sectia anticomunista din Serviciul Secret si ramasese în acest post si sub noi, fiind un specialist în materie.
Am avut prilejul sa vorbesc cu Florin Becescu dupa manifestatia de la Obor, fiindu-mi prezentat de catre Mile Lefter. M-am întretinut câtva timp cu el asupra problemei comuniste. M-a asigurat ca organizatia lor clandestina din Capitala nu prezinta nici un pericol real pentru Stat, fiind constituita din câteva zeci de persoane. Apoi si acest aparat minuscul, jumatate este infiltrat de agenti ai Serviciului Secret, încât toate miscarile lor sunt perfect controlate. Singura lor posibilitate de manifestare este sa azvârle din când în când manifeste prin curtile oamenilor, pâna ce se descopera filiera lor si multiplicatorul.
Ca si alte dati, informatia primita de la Florin Becescu s-a adeverit întocmai. Prefectura de Politie a concentrat în dimineata de Duminica, la Obor, un contingent puternic de comisari si agenti, care au ocupat punctele strategice ale pietei, pentru a putea taia fuga manifestantilor. Când au aparut agitatorii comunisti, s-a vazut ca desfasurarea de forte era prea mare. Nu erau mai multi decât 15- 20. S-au urcat pe niste scaune sau scânduri si unii dintre ei au început sa vorbeasca multimii, în timp ce altii împrastiau manifeste. Dar n-a trecut decât câteva minute, pâna ce au putut sa se strecoare prin multime si sa fuga. În goana dupa ei, s-a întâmplat un tragic accident, care a costat viata unui legionar. Functionarul de la Prefectura de Politie, Chirica Nita, alerga dupa un manifestant comunist pe care-l credea o capetenie a lor, vroind sa-l captureze. Ceilalti care veneau din urma l-au confundat pe Chirica cu unul dintre comunistii care fugeau si, dupa mai multe somatii, au tras în directia lor. Nita Chirica s-a prabusit într-un lac de sânge, ranit mortal, în timp ce comunistul urmarit de el se pare ca a scapat.
Manifestatia comunista planuita la Obor s-a dizolvat înainte chiar ca sa fi prins corp si lumea adunata în piata sa stie despre ce este vorba. N-a avut nici un rasunet si nici nu s-a vorbit de ea în Capitala. Punctul ei negru a fost tocmai moartea accidentala a acestui brav legionar, cazut la datorie în combaterea inamicilor patriei.
Legionarul Chirica Nita a fost înmormântat la Predeal în 6 Noiembrie 1940. S-a savârsit mai întâi slujba înmormântarii la Biserica Sf. Ilie Gorgani, unde i-a fost adus sicriul, în prezenta Colonelului Zavoianu,

Prefectul Politiei Capitalei. Au mai asistat la slujba Maiorul Orasanu, Secretarul-General al Prefecturii, Inspectorul de Politie, Eremia Socariciu, chestor de politie Ilie Stânga, chestor Virgil Popa, Dr. Jianu, Comandor Popovici si Victor Apostolescu, care a comandat ceremonia.
Dupa slujba s-a format o coloana legionara de autobuze, care au transportat sicriul lui Nita Chirica pâna la Predeal, unde a avut loc actul înhumarii, în cimitirul eroilor legionari.
Pentru ziua de 13 Decembrie, partidul comunist a anuntat din clandestinitate ca se vor produce greve si tulburari. Cum s-a raportat în Consiliul de Ministri, ziua de 13 Decembrie a trecut în liniste în toata tara. S-au facut arestari de comunisti în anumite centre, la Radauti, Sibiu, Suceava, Botosani, Iasi si Giurgiu, **PRINSI PE CÂND RASPÂNDEAU MANIFESTE. MAREA MAJORITATE A CELOR ARESTATI ERAU EVREI.**

15. „AXA”

Un grup de intelectuali din Legiune considerând ca trebuie sa se accentueze cu mai mare energie coordonatele doctrinare ale Miscarii în presa regimului si ca gazetele ce le avem nu raspund deplin acestui deziderat, mi-au cerut aprobarea ca sa scoata un nou ziar, al carui nume sa fie *Axa*.
Alegând acest titlu, membrii acestui cerc vroiau sa arate ca sunt continuatorii vechii publicatii a Miscarii, *Axa*, aparuta în anul 1936, iar de alta parte sa sublinieze ca România apartine sistemului de alianta al Puterilor Axei, iar ei vor sustine, prin scrisul lor, noua orientare de politica externa a tarii noastre. *Axa* a aparut în 2 Decembrie 1940, purtând subtitlul „ziar de lupta politica si doctrinara legionara”. Era un cotidian de seara, avându-l ca director pe Pavel Costin Deleanu, iar ca prim-redactor pe Crisan Axente. Acesta era cunoscut în lumea legionara sub forma prescurtata a numelui sau de botez, Crisu Axente.
Paul Costin Deleanu era un vechi colaborator al revistei *Axa*, si îsi facuse un nume în publicistica româneasca. Avea o solida formatie filozofica, iar colaborarea lui, alaturi de Vasile Marin si Mihai Polihroniade la *Axa***,** , era o garantie ca noua gazeta nu se va îndeparta de la linia de gândire legionara.
Crisu Axente era Doctor în Drept de la Paris si se tragea din istorica familie a tribunului Axente, care a jucat un mare rol, sub conducerea lui Avram Iancu, în luptele cu ungurii din anii 1848-1849. Tatal lui a descalecat din Ardeal si s-a asezat la Turnu Severin unde a profesat avocatura. Aici s-a nascut Crisu Axente.
Sub guvernarea legionara, Crisu Axente a fost numit, în graba primelor zile, Prefect al Judetului Mehedinti, pentru ca mai târziu sa renunte la acest post si sa vina la Bucuresti, unde, credea el, ca prin formatia lui intelectuala, va putea fi mai de folos luptei noastre.
Gazeta *Axa*, desi aparuta mai târziu decât confratii ei *Buna Vestire* si *Cuvântul*, s-a impus repede opiniei publice prin stilul ei sobru si rigoarea analizelor ei politice.
Prin aparitia *Axei*, presa legionara a atins apogeul posibilitatilor ei de dezvoltare din acel moment. Cele trei ziare au depasit tirajul vechilor gazete, *Universul*, *Curentul* si *Timpul*, devenind organele predilecte de informatie ale paturii urbane a poporului nostru. Fiecare dintre ele avea caracteristici proprii, în modul cum tratau aspectele vietii publice, dar, în acelasi timp, se completau armonios prin forul lor doctrinar comun. Printr-un Comunicat al Secretariatului General, din 19 Decembrie, cele trei cotidiane, *Buna Vestire*, *Cuvântul* si *Axa*, au fost recunoscute ca formând împreuna „presa legionara”. Dar nu era suficient sa existe o presa legionara; trebuia sa fie si ziaristi pregatiti care sa o si scrie. La noi în tara, oricine se putea improviza în ziarist, fara sa aiba nici macar o diploma universitara si nici macar bacalaureatul. Pentru a elimina acest neajuns, Ministrul Propagandei, Constant, împreuna cu Horia Cosmovici, au luat initiativa de a crea o universitate Libera de Ziaristica. Universitatea de Ziaristica a fost inaugurata în 17 Decembrie în Sala Studentilor în Litere si Filosofie, în prezenta ministrului si a înaltilor functionari de la Departamentul sau. Au luat cuvântul Alexandru Constant, P.P. Panaitescu si la urma Horia Cosmovici si-a desfasurat conferinta de deschidere, având ca subiect „Rolul presei si propagandei în Statul national-legionar”.

16. REÎNVIEREA CARTII LEGIONARE

E o norma constanta prigonitorilor Miscarii ca odata cu uciderea capeteniilor ei, sa urmareasca si sa distruga si gândul lor transmis prin cartile ce le-au scris. Fie ca acesti opresori au fost Carol sau Antonescu sau natia straina a comunistilor, procesul a ramas acelasi. Se asasineaza legionarul, dar se

cauta si asasinarea spiritului lui, temându-se ca din aluatul lui sa nu rasara alti legionari. De aceea, prima grija a supravietuitorilor din aceste prigoane a fost sa salveze de la disparitie gândurile acestor oameni care s-au sacrificat pentru idealul de marire nationala. Trupurile lor se transformasera în tarâna, dar ramâne cartea, ca marturie suprema a vietii lor eroice. Cu toata furia distructiva a tiranilor, n-au putut fi gasite si arse toate exemplarele din cartile lor, publicate în perioada anterioara. În anumite locuri nestiute, s-a mai pastrat ceva în suflete pioase. Acest patrimoniu cultural ascuns a constituit baza de plecare pentru a reface biblioteca Legiunii si a o împrastia iarasi în lume. Odata cu biruinta de la 6 Septembrie si sfarâmarea catuselor care tineau neamul ferecat, a reînviat si gândul ctitorilor Miscarii de sub lespedea grea a tiraniei carliste. În acelasi ritm vertiginos în care s-a desfasurat toate activitatile noastre si în perioada guvernarii, „a izbucnit navalnic spre lumina" si cartea legionara. În câteva saptamâni, putinele exemplare salvate de la distrugere au luat calea tiparniturii si slova legionara a patruns cu iuteala unui fulger în toate colturile tarii. Vasile Posteuca, conducatorul „Serviciului de Propaganda scrisa" al Miscarii, s-a pus pe treaba cu o energie titanica pentru a reedita tezaurul doctrinar si istoric al Miscarii. Munca lui a fost considerabil înlesnita de faptul ca dispuneam atunci de imprimeria moderna a *Cuvântului* si alte tiparnite în Capitala si în provincie. Nu trebuia sa ne mai ascundem de nimeni si nici probleme materiale nu aveam, caci cartea legionara se vindea atunci în zeci de mii de exemplare. Pasiunea de a reedita cartea legionara avea si o alta explicatie. Marea majoritate a autorilor acestor carti nu mai erau în viata. Cazuse victima terorii carliste. Ei nu mai erau fiziceste între noi. Trupeste nu mai existau, dar faceam efortul ca prin opera lor, sa-i mentinem vii în mijlocul nostru. Publicam scrierile lor nu numai dintr-un act de pietate, ca o aducere aminte a jertfei lor, ci pentru ca simteam nevoia sa-i încorporam luptei, noastre, sa le simtim îndrumarea lor binefacatoare în crearea Statului National-Legionar, sa triumfe conceptia lor în tiparele noi ale vremii. Zbuciumul si caldura lor spirituala sa ne ocroteasca si sa ne calauzeasca si pe noi care purtam poverile grele ale refacerii tarii. Cum era si firesc, Posteuca a acordat prioritate în activitatea publicistica a serviciului sau reeditarii scrierilor ramase de la Capitan: *Pentru Legionari*, *Carticica Sefului de Cuib* si *Circulari si Manifeste*. *Însemnarile de la Jilava* nu fusesera înca descoperite. În acelasi lot de urgenta au aparut cartile legionarilor cazuti în Spania, *Cranii de Lemn* a lui Ion Mota si *Crez de generatie* a lui Vasile Marin. Testamentul lui Mota si-a reluat zborul spre toate cuiburile si casele legionare.

Din *Crez de generatie* s-a extras articolul „Cuvinte catre Studenti" si s-a publicat într-o brosura aparte, pentru a servi la orientarea noilor generatii de studenti.

Au urmat apoi clasicii doctrinei legionare, care au interpretat mai precis conceptia Capitanului: Ion Banea, cu cartile lui *Capitanul* si *Rânduri catre generatia mea*, Alexandru Cantacuzino, cu puternicele lui studii, scrise cu vigoare si luciditate, *Românul de Mâine*, *Ce suntem noi*, *Miscarea Legionara si lumea comunista*, la care s-a adaugat brosura cu relatarea expeditiei legionare în Spania, *Pentru Hristos*; Victor Gârcineanu, cu micul lui eseu, dar profund ca inspiratie legionara, *Din Lumea Legionara*.

Au fost reproduse apoi povestirile capeteniilor legionare care au participat la expeditia din Spania: *Însemnari de pe front* a lui Neculai Totu, *Crucificatii* lui Banica Dobre si *Cea mai mare jertfa legionara* a Preotului Borsa.

N-au fost uitate nici cunoscutele lucrari de talmacire stiintifica a doctrinei legionare, *Miscarea Legionara si Taranimea*, *Miscarea Legionara si Muncitorimea*, de Traian Herseni; *Suflet si Gând Legionar* de Ion Veverca si seria de probleme tratate de Ernest Bernea în *Cartea Capitanilor*, *Stil Legionar* si *Tineretul si Politica*.

A vazut lumina zilei si studiul de politica externa al lui Mihail Polihroniade *Tineretul si Politica Externa*.

Au reaparut si doua studii mai putin cunoscute: *Revolutia Fascista* a lui Doru Belimace si *Problema Aromânilor* scrisa de Iancu Caranica.

Nu puteau lipsi din acest avânt editorial *Cartea de Cântece* si colectia de articole a Profesorului Nae Ionescu, *Roza Vânturilor.*

În cursul prigoanei precedente documentul de politica externa al lui Vasile Christescu, *Situatia României dupa acordurile de la München*. Tot o carte aparuta clandestin în prigoana este si *Adevarul în Procesul Capitanului*, care a fost oferita publicului într-o noua editie.

Din timpul guvernarii noastre prea putine lucrari s-au publicat, întâi pentru ca efortul organizatiei s-a concentrat în directia salvarii vechiului stoc de carti si apoi toate condeiele legionare au fost acaparate de ziaristica **si** problemele Statului. Evenimentul literar principal al acestei perioade este aparitia a doua magistrale lucrari ale Profesorului Traian Braileanu, *Sociologia si Arta Guvernarii* si *Teoria Comunitatii*

Omenesti. Merita sa fie semnalate si cele doua eseuri politice ale lui Horia Cosmovici, *România Legionara si Axa* si *Statul si Elita Legionara*.
Marea majoritate a acestor carti au fost tiparite sub auspiciile „Serviciile de Propaganda Scrisa" al miscarii, dar, în anumite cazuri, au fost alte edituri, straine de miscare, care s-au însarcinat cu publicarea lor. Astfel *Crez de generatie* si *Sociologia si Arta Guvernarii* au aparut la „Cartea Româneasca", iar *Teoria Comunitatii Omenesti*, la „Georgescu-Delafras".

17. CONFERINTE LA RADIO

Dupa proclamarea Statului National-Legionar, Presedinte al Consiliului de Administratie al Societatii de Radio-Difuziune a fost numit profesorul Nichifor Crainic, fostul Ministru al Presei si Propagandei din guvernul precedent, în timp ce Nelu Manzatti îndeplinea functia de director.
Într-o zi vine la mine Nichifor Crainic si-mi sugereaza ca la postul nostru de radio sa înceapa un ciclu de conferinte saptamânale, având ca tema generala momente din trecutul Miscarii. Propunerea lui Crainic mi s-a parut foarte potrivita si am pus-o îndata în aplicare. O serie de personalitati legionare au fost invitate sa vorbeasca la Radio, alegându-si liber subiectul.
În modul acesta s-au perindat prin fata microfonului de la postul nostru de radio o serie de fruntasi legionari care au tratat fie episoade din istoria Miscarii fie probleme doctrinare. Si-au dat contributia lor la acest ciclu de conferinte legionare profesorii universitari Traian Braileanu si Ion Gavanescul, Comandantii *Bunei Vestiri*, Corneliu Georgescu si Ilie Gârneata, Comandantul Legionar Andrei C. Ionescu, Constantin Papanace, Constantin Noica si altii.
Aceste conferinte sunt de o valoare nepretuita pentru cunoasterea trecutului legionar, încât ar trebui culese din presa timpului si reproduse într-un volum. Acei ce le-au pronuntat nu sunt istorici de profesie, cercetatori ai documentelor timpului, ci oameni care au creat ei însisi istorie, prin participarea lor la realizarea evenimentelor pe care le evocau.

18. GARZILE LEGIONARE MOTORIZATE

Sub impulsul lui Radu Mironovici, ajuns mai târziu Prefect al Politiei Capitalei, s-a creat o scoala de motomecanizare, al carei scop era sa-i învete pe tineri sa conduca motociclete, masini si tractoare.
Instructorii acestei scoli erau legionari cu experienta în materie: tehnicieni, ingineri, mecanici. Grupul de comanda era format din comandantii legionari si ajutori de comandanti Bartolomeu Livezeanu, Matei Coriolan, Filon Lauric, Laurian Tâlnaru, Bucur Coriolan si Stapânoiu, sub conducerea suprema a lui Radu Mironovici. La început scoala de pregatire a viitorilor conducatori de masini nu dispunea decât de câteva motociclete si prima demonstratie a priceperii lor a fost cu prilejul marilor manifestatii legionare de la Iasi din 8 Noiembrie. 30 de motociclisti au deschis cortegiul oficial si au defilat prin fata înaltilor oaspeti. La întoarcerea Generalului Antonescu din Germania, automobilul Sefului Statului era precedat de un stol de motociclisti legionari, în fruntea carora se afla Radu Mironovici. Când automobilul a ajuns în curtea presedintiei, Generalul s-a dat jos si a strâns mâna motociclistilor care l-au însotit.
Radu Mironovici si comandantii legionari din jurul lui, care au pus bazele acestei scoli, au pornit de la ideea ca tara nu dispune de suficiente cadre de conducatori de vehicule motorizate. Aceasta lipsa putea fi remediata repede numai prin cursuri accelerate de pregatire a tineretului. Cursurile durau de la 10-15 zile si dupa predarea lor, elevii dadeau un examen în fata comisiilor de Stat si li se eliberau carnetele de conducere, dupa tipul de masini pentru care se pregatisera.
Scoala de motomecanizare s-a diversificat mai târziu, pentru a preda cunostinte si pentru conducerea de automobile, camioane si tractoare. Parcul ei de vehicule s-a îmbogatit si el, dispunând de motociclete cu atas, de masini de turism, autocamioane si tractoare agricole. Pentru a fi în nota timpului, unitatea aceasta legionara, care împartea gratuit cunostinte tehnice tineretului, s-a numit „Garzile legionare motorizate".
Garzile legionare motorizate aveau trei centre unde se pregateau viitorii mecanici si soferi: la Facultatea de Agronomie, la garajul C.F.R. din Strada Zoe Râmniceanu si pe un teren din jurul Arcului de Triumf. Cel mai important centru a fost la Facultatea de Agronomie, unde studentii acestei scoli nu numai ca au urmat în mare numar cursurile, dar au colaborat ei însisi ca instructori la raspândirea cunostintelor între ceilalti elevi.
Ca urmare a conventiei cu Germania, care s-a angajat sa livreze în primavara 1000 de tractoare pentru nevoile agriculturii românesti, Garzile motorizate au luat initiativa de a crea o scoala aparte, unde sa se

predea cursuri exclusiv pentru conducerea tractoarelor. Scoala s-a deschis la ferma Academiei de Agricultura de la Baneasa, cu ajutorul parcului de tractoare existent aici.
În urma întelegerii cu ministerele respective si cu aprobarea Conducatorului, s-au realizat comenzi importante de motociclete, masini si camioane în strainatate, si mai ales în Germania.
Ziaristul Gheorghe Ganea, de la *Buna Vestire*, semneaza un reportaj în 12 Decembrie 1940, în care explica însemnatatea acestei scoli legionare, capabile, în scurta vreme, sa înzestreze natiunea cu mii de tehnicieni si conducatori de masini:
”Miscarea legionara este astazi în masura sa înzestreze tara cu toate cele necesare spre a da un impuls puternic vietii noastre economice si apararii teritoriale.
Tineretul trebuie pregatit în spiritul vremii, masina trebuie sa-i fie principalul auxiliar, sa luam exemple de la tarile ce-au realizat adevarate minuni prin tehnica si înteleapta întrebuintare a masinilor.
În masura în care va reusi formarea acestui corp de elita al conducatorilor de masini, actiunea de motorizare va fi extinsa în întreaga tara.
Din acest corp de elita vor fi recrutati viitorii tehnicieni si instructori ce vor fi trimisi la tara, unde vor forma centre în genul celor care functioneaza actualmente în Capitala.
Organizatiile legionare regionale vor imita exemplul organizatiei din Capitala, procurându-si masinile de care au nevoie, pentru o buna reusita a actiunii”.
Scoala de tractoare de la Baneasa si Garzile motorizate legionare au devenit piese de acuzatie contra miscarii dupa 23 Ianuarie 1941. În procesul politic ce ni s-a facut de Antonescu, aceste doua institutii legionare de mare interes national figurau ca „dovezi” în pregatirea „rebeliunii”.

19. MOARTEA PARINTELUI MOTA. FUNERALII NATIONALE

În 20 Noiembrie, Miercuri, orele 7 seara, s-a stins din viata la Spitalul „Asezamintele Sfânta Elena” din Capitala, Parintele Ion Mota, tatal neuitatului erou martir, Ionel Mota. Cu prilejul serbarilor de la Iasi din 8 Noiembrie, a luat o raceala si la întoarcerea la Bucuresti, simtindu-se rau, a fost internat în spital. Medicii au constatat o congestie pulmonara, complicata cu o uremie. Cu toate îngrijirile date de un grup de distinsi medici, n-a mai putut fi salvat. Îndata dupa încetarea din viata, trupul neînsufletit al Parintelui Mota a fost ridicat de la spital si transportat la Biserica Sf. Ilie Gorgani.
Vestea trecerii la cele eterne a Parintelui Mota s-a raspândit ca fulgerul în Bucuresti. Biserica s-a umplut într-o clipa de legionari si de personalitati din lumea politica si culturala. La orele 12 noaptea, Preotul Mihailescu, parohul Bisericii, a savârsit o slujba. Îndata dupa asezarea pe catafalc, legionarii au început sa faca de garda la capatâiul marelui disparut. A doua zi, ziarele legionare au aparut cu chenar negru si în articole pe prima pagina au evocat viata venerabilului nationalist român.
A doua zi, Joi 21 Noiembrie, în cursul Consiliului de Ministri, tinut în absenta Generalului Antonescu, plecat în Germania, la cererea mea, s-a aprobat facerea de funeralii nationale Parintelui Mota, ca un omagiu adus de întreaga natie acestui neînfricat aparator al drepturilor Românilor Ardeleni în timpul opresiunii maghiare. S-a întocmit un Jurnal al Consiliului de Ministri, care a fost semnat de ministrii prezenti. În urma consultarii cu Doamna Mota, s-a stabilit ca înmormântarea sa se faca la Orastie, orasul de unde si-a desfasurat Parintele Mota întreaga lui activitate de preot, gazetar si fruntas al românismului de peste munti.
Totodata am întocmit un ordin de zi catre întreaga Miscare, prin care ceream ca toate cuiburile sa tina sedinta solemna în ziua înmormântarii Parintelui Mota, în care vor evoca figura marelui disparut:
Ordin de Zi
Se va citi în toate cuiburile, în sedinta solemna, în ziua înmormântarii Parintelui Mota la Orastie;
”Parintele Ion Mota, tatal eroului de la Majadahonda, dupa o viata de zbucium si dureri, închinata Neamului Românesc, a închis ochii pentru totdeauna în Capitala României Legionare.
Prigonit sub Unguri pentru credinta lui nationalista, Dumnezeu l-a învrednicit pe marele Preot al neamului nostru sa cunoasca si zidurile reci ale închisorilor românesti si sa fie lovit de cele mai cumplite dureri la o vârsta împovarata de ani.
Parintele Ion Mota si-a îndeplinit misiunea pe acest pamânt.
În vechea Ungarie, a luptat în primele rânduri pentru eliberarea poporului românesc din robia maghiara, iar dupa razboi, fiul sau, Ionel Mota, a continuat linia de jertfire si lupta a tatalui, întâlnit cu Capitanul pe marele plan de transformare launtrica a poporului nostru.

În marea înclestare dintre cele doua lumi, Parintele Mota a fost unul dintre cei putini din vechea generatie care a înteles sfortarile de înnoire ale tineretului, care le-a urmarit cu dragoste de parinte si pe care le-a ocrotit si aparat.
Parintele Mota a trait, zi de zi, framântarile generatiei noastre, pâna când Dumnezeu l-a încercat cu cea mai mare durere: jertfa de la Majadahonda.
Dupa pierderea fiului sau pe câmpiile însângerate ale Spaniei, o singura mângâiere a putut sa-i aline durerea de Parinte: BIRUINTA LEGIONARA.
Majadahonda va straluci în istoria neamului românesc si va înfrunta veacurile.
Prin ea s-a înaltat neamul romanesc spre Înviere si tot ce a scris si a gândit Ionel Mota vor ramâne puncte de reazem pentru toate asezarile de mâine ale poporului nostru.
Parinte al tuturor durerilor si rastignirilor, sa ierti neamului românesc umilirile si suferintele pe care le-ai indurat din pricina celor înstrainati, si, noua tuturor, sa ne dai iertarea ta, Parinte al lui Ionel Mota si Parinte al neamului romanesc.
Bucuresti, 23 Noiembrie 1940.
HORIA SIMA
Comandantul Miscarii Legionare
În cursul acestei zile, zeci de mii de cetateni al Capitalei s-au închinat în fata sicriului în care zacea Parintele Mota îmbracat în sfintele odajdii. S-au adus sute de buchete de flori care au învaluit de jur împrejur catafalcul. De-o parte si de alta stateau de straja legionari, facând cu schimbul, în pozitie neclintita. Afara, cordoane de legionari mentineau ordinea si conduceau publicul spre intrarea în Biserica, sub comanda studentului Bartolomeu Livezeanu.
Ceremonia oficiala a înmormântarii s-a desfasurat Vineri, 22 Noiembrie, tot la Biserica Sf. Ilie Gorgani. La orele 12 un sobor de preoti, între care si preotii legionari Imbrescu si Palaghita, în frunte cu Vicarul Patriarhiei, Arhimandritul Veniamin Irineu Felea, au savârsit Sfânta Slujba a prohodirii, în prezenta familiei, a guvernului, a armatei si a corpului diplomatic. S-au depus numeroase coroane de flori din partea autoritatilor si a asociatiilor patriotice. Majestatea Sa Regele a trimis, prin reprezentantul sau, o frumoasa coroana de flori din crizanteme rosii.
Din partea familiei au asistat la slujba Doamna Maria Mota, sotia Parintelui Mota, Doamna Elena Codreanu, fiicele Parintelui, Doamnele Dr. Bornemisa si Dr. Popp, nepoteii Parintelui, Gabriela si Mihai, însotiti de Doamna Profesor Codreanu.
De la Presedintie a venit Doamna Maria General Antonescu, însotita de doamnele Veturia Goga, Veturia Barbu si Alexandrina Cantacuzino, Presedinta „Societatii Ortodoxe a Femeilor Române".
Guvernul a fost reprezentat de mine, care fusesem tocmai numit Presedinte de Consiliu de Ministri Interimar, în absenta Generalului Antonescu, plecat în Germania; de Traian Braileanu, Ministru al Educatiei Nationale, de Nicolae Mares, Ministru al Agriculturii, si de General Petrovicescu, Ministru de Interne. Au fost prezenti toti Subsecretarii de Stat de la Apararea Nationala : Generalul Pantazi, Ministru Subsecretar de Stat al Armatei, Comandor Jienescu, Ministru Subsecretar de Stat al Aviatiei si Amiral Kosciulschi, Ministru Subsecretar de Stat al Marinei.
Casa Regala a fost reprezentata prin Lt. Col. Erwin Kraus.
Din partea Armatei a participat un numeros grup de generali: Steflea, Popescu, Vasiliu, Ramiro Enescu, Sava, Boteanu, Petrescu-Togo, Badulescu, alaturi de alti ofiteri apartinând unitatilor din Capitala.
Puterile Axei au fost prezente la ceremonia funebra prin Pelegrino Ghigi, Ministrul Italiei, Ministrul Consilier Steltzer, din partea Legatiei Germane, Langenecker, delegatul organizatiei national-socialiste din România.
Cavalerii „Ordinului Mihai Viteazul" au delegat sa participe la funeralii pe Coloneii Malamuceanu, Bolintineanu si Cristodor.
Magistratura i-a trimis la înmormântare pe titularii celor mai înalte instante din Capitala: Dimitrie Lupu, Prim-Presedinte al Curtii de Casatie, Coman Negrescu, Procuror General la Curtea de Casatie, Iancu Petrescu, Presedintele Curtii de Apel, Benedict Stoenescu, Procuror General la Curtea de Apel, Emul Vântu, Prim-Presedinte al Tribunalului Ilfov, Ion Gheorghiade, Prim Procuror al aceluiasi Tribunal.
Lumea culturala a Bucurestilor a fost reprezentata de profesorii universitari Simion Mehedinti, Radulescu-Motru, Traian Herseni, Radu Gyr.
Sindicatul Presei din Ardeal si Banat l-a trimis pe profesorul Costea, iar Asociatia „Transilvania" din Bucuresti pe inginerul Ardeleanu si avocatul Macarie.

A facut o profunda impresie în asistenta prezenta unui grup de tarani din Orastie, îmbracati în traditionalele lor costume albe, din dimie si itari.
Dupa sfârsitul slujbei, la ora 1, sicriul a fost ridicat pe umeri de preoti, purtat afara din Biserica si asezat pe un afet de tun tras de 7 cai albi. În acest moment muzicile militare reunite, ale unui Batalion, din Regimentul de Garda al Palatului, si al Regimentului 30 Infanterie, au intonat Rugaciunea.
S-a format apoi cortegiul, care a fost deschis de o companie de soldati din Regimentul 30 Infanterie. În frunte, un legionar tinea Crucea ce urma sa fie depusa pe mormântul de la Orastie. Alti legionari purtau o icoana a Arhanghelului Mihail, coroanele si perina cu decoratii a defunctului. Dupa ei se încolonau un lung sirag de preoti.
Dupa cler, înainta afetul de tun cu sicriul, iar în urma lui familia. Profesorul Codreanu pasea tinându-i de mâna pe cei doi nepotei.
La o anumita distanta, apare reprezentantul Majestatii Sale, Lt. Col. Erwin Kraus, urmat de membrii guvernului si de înaltele autoritati ale Statului. Cordoanele au fost tinute pe dreapta de Comandantii Bunei Vestiri, Corneliu Georgescu, Radu Mironovici si Mile Lefter, iar în stânga de preoti, între care era si Arhimandritul Felea, Vicarul Patriarhiei.
Cortegiul s-a urcat pe Bulevardul Elisabeta, fiind încadrat de-o parte si de alta de formatiile legionare. Circulatia era întrerupta. Pe trotuare o multime de oameni salutau ultimul drum prin Capitala al Parintelui Mota si îsi faceau cruce cu lacrimile în ochi. Din Bulevard, cortegiul s-a îndreptat pe Calea Victoriei. În fata Palatului Regal, un moment de reculegere. Toata lumea s-a oprit. Gornistul din Garda Palatului, a început sa sune prelung onorul. În mijlocul unei taceri mormântale, nu se auzeau decât suspine si plânsete. De aici si-a continuat drumul pe Calea Grivitei, pentru a ajunge la Gara de Nord.
În Piata Garii de Nord s-a format un careu, cu afetul de tun în mijloc. În sunetele imnului national *Desteapta-te Romane* a defilat mai întâi un batalion din Regimentul 30 Infanterie. Apoi, în ritmul imnului *Sfânta Tinerete Legionara*, au defilat prin fata sicriului formatii din toate corpurile legionare din Capitala.
Dupa încheierea defilarii, sicriul a fost ridicat de pe afetul de tun de catre preoti si purtat pe umeri pâna la vagonul mortuar, împodobit cu cetina de brad si cu steaguri tricolore. În interiorul vagonului s-a savârsit un ultim serviciu religios si s-a cântat apoi *Imnul Legionarilor Cazuti*.
În vagonul mortuar au mai intrat un grup de legionari care aveau misiunea sa faca permanent de garda la capatâiul Parintelui Mota si trei preoti în odajdii, care vor rosti rugaciuni în tot timpul drumului.
În celelalte trei vagoane speciale, atasate trenului, au luat loc membrii familiei, Lt. Col. Erwin Kraus, reprezentantul Majestatii Sale, delegatii oficiali ai guvernului la ceremonia de la Orastie: Generalul Petrovicescu, Ministrul de Interne, Nicoale Mares, Ministrul Agriculturii si Profesorul Ion Protopopescu, Ministrul Lucrarilor Publice. În afara de acestia, au mai facut drumul la Orastie cu acelasi tren, Corneliu Georgescu, Comandant al Bunei Vestiri, Nicolae Petra, Subsecretar de Stat la Economie, Traian Herseni, Secretar General la Educatie, si Nicolae Petrascu, Secretar General al Miscarii.
În garile principale pe acest parcurs, Ploiesti, Predeal, Brasov, Teius, Alba Iulia, au iesit în întâmpinarea Parintelui Mota, Organizatiile Judetene si un numar mare de poporeni.
Ceremonia cea mai impresionanta a fost în Gara Brasov. Parintele Mota si-a petrecut copilaria în acest oras, fiind elev câteva clase al liceului „Andrei Saguna". A stat permanent în legatura cu pleiada româna de intelectuali de aici în lupta contra tiraniei maghiare. Stirea mortii Parintelui Mota a avut efecte zguduitoare în acest centru de românism militant. Pentru Ardeleni, Parintele Mota nu era numai un preot venerabil, ci si un parinte spiritual al întregii natiuni. Cu moartea lui disparea o veriga care lega trecutul de viitorul neamului.
Cu mult înainte de sosirea trenului, peronul garii era întesat de lume. Au fost prezenti la aceasta ultima întâlnire cu patriarhul nationalismului ardelean, Traian Trifan, Prefectul Judetului, Traian Marian, seful organizatiei judetene legionare, Ion Bordeianu, Comandant legionar din vechea garda, Dr. Ion Mosoiu, Directorul Licelului „Andrei Saguna", Dr. Sandu Udrea, Directorul Arhivelor Istorice ale orasului si reprezentantul cercului cultural italo-român din localitate.
La intrarea trenului în gara, fanfara Liceului „Andrei Saguna" a intonat marsul funebru, iar un detasament legionar a dat onorul. Un sobor de preoti, în frunte cu Protopopul Nistor, au oficiat un scurt prohod, dupa care legionarii au intonat *Imnul Legionarilor Cazuti*. Trenul si-a luat zborul spre alte locuri de popas.
Trenul special a sosit la Orastie Sâmbata, 23 Noiembrie, la orele 7 dimineata. Orasul era plin de lume, care venise cu o zi înainte din Tara Motilor si judetele învecinate, pentru a-l însoti în ultimul sau drum pe marele disparut. Gara era frumos împodobita cu flori, drapele tricolore si drapele verzi ale Garzii de Fier.

Pe peronul garii asteptau autoritatile locale, reprezentate de Iosif Costea, Prefectul Judetului, Viorel Boborodea, Seful organizatiei judetene, Colonelul Leonida Popescu, Comandantul garnizoanei locale, Baranga, Primarul Orasului, si Parintele Pruteanu, din partea comunitatii ortodoxe locale. La coborârea sicriului, garda legionara a dat onorurile. Dupa un scurt serviciu religios, raspunsurile fiind date de corul liceului „Aurel Vlaicu", s-a format cortegiul funebru. În frunte, un grup de legionari în formatie de cruce, apoi coroanele, între care s-a remarcat coroana Majestatii Sale. A urmat sicriul asezat într-un car tras de legionari, iar dupa el o coloana de preoti. Pe întreg parcursul, fanfarele Motilor si ale minerilor au intonat marsuri funebre, care alternau cu *Imnul Legionarilor Cazuti*.

Cortegiul s-a oprit în dreptul Noii Catedrale, ctitoria Parintelui Mota. Sicriul a fost ridicat pe umeri de legionari si depus pe catafalcul din interiorul Bisericii.

La orele 2 dupa masa a început slujba înmormântarii, savârsita de Mitropolitul Nicolae Balan al Ardealului. Împreuna cu el au slujit Prea Sfintia Sa Ciopron, Episcopul Armatei, si Vicarul Arhiepiscopiei de la Sibiu, Trandafir Scorobet. Un mare numar de preoti îi înconjurau pe înaltii demnitari ai Bisericii Ortodoxe din Ardeal. Raspunsurile au fost date de corul Facultatii de Teologie de la Sibiu. Biserica era neîncapatoare pentru lumea ce venise. Pe lânga reprezentantii guvernului, ai Universitatii de la Sibiu si ai autoritatilor locale, se aflau numeroase delegatii de moti, o delegatie a Grupului Etnic German, a comunitatii maghiare din localitate si a celorlalte confesiuni, greco-catolica, catolica si reformata.

Dupa slujba a luat cuvântul IPSS Mitropolitul Balan, care a scos în evidenta lupta dârza a Parintelui Mota pentru cauza nationalismului romanesc din Ardeal. Pentru trecutul sau de lupte si suferinte, Preotul Mota si-a câstigat merite nepieritoare în fata neamului, iar Biserica l-a ridicat la cinstea de Iconom Stavrofor.

Tot în catedrala a vorbit apoi Profesorul Ion Zelea Codreanu, aratând spiritul în care si-a crescut Parintele Ion Mota pe iubitul lui Ionel, care a stiut sa duca mai departe lupta pentru Neam si Hristos.

La orele 3 dupa masa, cortegiul s-a refacut si s-a îndreptat spre cimitirul orasului. Ajungând aici, sicriul a fost coborât si purtat pâna în fata mormântului deschis. O companie de ostasi din garnizoana locala a dat onorul, Parintele Mota fiind decorat si cu ordinul Ferdinand I. De jur împrejur s-au strâns membrii familiei, oficialitatile si o mare multime de oameni.

Elogiul defunctului a fost facut de Corneliu Georgescu, Comandant al Bunei Vestiri, care a înfatisat dârzenia de luptator a Parintelui Mota, pentru împlinirea idealului national al Unirii. „El n-a dorit, a spus Corneliu Georgescu, nici marimi si nici demnitati dupa ce si-a vazut visul cu ochii. Dupa înfaptuirea României Mari, Parintele Mota s-a retras în mijlocul credinciosilor lui din Orastie. Aici si-a crescut fiul în ideea crestina si nationala, învatându-l sa se jertfeasca pentru dreptatea lui Dumnezeu".

"Guvernul si Legiunea se închina în fata jertfei Parintelui Mota si se roaga pentru vesnica sa odihna".

A luat apoi cuvântul Nicolae Petrascu, secretarul general al Miscarii, care a evocat sacrificiile facute de familia Mota pentru izbânda Legiunii.

Au mai adus tributul lor de recunostinta amintirii si operei Parintelui Mota, Iosif Costea, Prefectul Judetului, Octavian Buzunea, din partea Sindicatului Presei din Ardeal, studentul Macri, în numele Uniunii Studentilor Crestini Români, Buta din partea ziarului *Libertatea* si Col. Leonida Popescu, Comandantul garnizoanei locale, în numele Armatei.

Dupa stihuirile ultimei prohodiri a Episcopului Ciopron, sicriul a fost coborât în mormânt. În timp ce legionarii cântau *Plânge printre ramuri luna*, bulgarii de pamânt se rostogoleau peste sicriul marelui preot al românismului ardelean, acest Deceneu al Daciei contemporane.

Parintele Mota a murit în plina apoteaza legionara. A trait sa vada biruinta de la 6 Septembrie, proclamarea Statului National-Legionar, marile serbari de la Bucuresti si Iasi, fara sa ceara nimic pentru sine, ca si în momentul împlinirii României Mari. Dupa caderea fiului sau la Majadahonda, ce mai putea astepta de la oameni? Nu l-am vazut decât rareori la Bucuresti si atunci se strecura tacut si sfios. Singura lui bucurie era sa contemple tara trezita la o noua viata de marsul camasilor verzi.

Dumnezeu i-a harazit ca un privilegiu sa moara înainte ca urâciunea din sufletul lui Antonescu sa-si arate toata ticalosia de care era capabil la 21 Ianuarie, lovind în acei care, cu pretul sângelui lor, l-au ridicat la putere. În timp ce Parintele Mota, împacat cu sine însusi si cu lumea, coboara în groapa de la Orastie, Generalul Antonescu la Berlin se îndeletnicea sa pârasca Legiunea în fata lui Hitler...

20. 10 DECEMBRIE

10 Decembrie a fost ultima mare manifestatie legionara sub guvernarea noastra. Dupa 10 Decembrie, încordarea între Conducatorul Statului si Legiune a crescut în asa masura încât nu ne-a mai permis sa convocam legionarii pentru comemorarile noastre.

În a doua parte a acestei lucrari, la capitolul *Reorganizarea Studentimii*, am aratat ca, în 27 Septembrie, Consiliul Suprem al Studentimii l-a ales pe Viorel Trifa ca Presedinte al Uniunii Nationale a Studentilor Crestini Români. Noul presedinte era cunoscut pâna acum ca un bun orator, dar s-a dovedit a fi si un excelent organizator. Punându-se îndata „pe treaba", cum m-a anuntat în telegrama ce mi-a trimis-o dupa alegere, în scurta vreme a reorganizat Uniunea si centrele studentesti din tara si s-a îngrijit paralel si de îmbunatatirea conditiilor de viata ale tineretului universitar. Caminele si cantinele studentesti au trecut sub administratia autonoma a Uniunii si sub noua conducere si-au schimbat înfatisarea, devenind oaze de sanatate si de voie buna. Ministerul Educatiei Nationale, prin decretul lege din 15 Octombrie, dispune reorganizarea Uniunii pe noi baze. În competenta a organizatiei cad toate problemele de asistenta, burse, sport, raporturi externe.

Înainte de dictatura carlista, studentimea româna din Capitala îsi avea sediul ei la „Casa Studenteasca, de pe Calea Plevnei Nr. 61. Odata cu începerea prigoanei, studentii au fost alungati de la sediul lor, iar localul închis si sigilat. Dupa 6 Septembrie, studentimea a reintrat în posesia „casei" si în aceasta cladire s-au mutat atât birourile Uniunii cât si ale Centrului Studentesc Bucuresti, condus de Dr. Valer Neagoe. Tot la „Casa Studenteasca" de pe Calea Plevnei s-a redeschis la 1 Noiembrie 1940 cantina studenteasca, care functionase mai înainte si care a fost suprimata odata cu toate organizatiile studentesti.

Tot Uniunea Nationala a Studentilor a primit si însarcinarea sa distribuie, dupa criterii de echitate, bursele studentesti, începând din luna Octombrie. Cu aceasta decizie, Ministrul Educatiei Nationale întarea autonomia administrativa a corpului studentesc.

Printr-un decret semnat de Conducatorul Statului, în urma propunerii Ministrului Educatiei Nationale, Traian Braileanu, în 4 Noiembrie, Viorel Trifa a fost confirmat pe trei ani în functia de Presedinte al Uniunii Nationale a Studentilor Crestini Români. În modul acesta, Trifa primise o îndoita recunoastere în fruntea studentimii: din partea Consiliului Suprem al Studentimii si a Statului National-Legionar.

Ca sef al studentimii legionare pe întreaga tara îl numisem pe Vasile Andrei si în circulara data la 10 Octombrie îi recomandam sa lucreze în armonie cu noul Presedinte al Uniunii Nationale. Din colaborarea celor doi sefi s-a ajuns la cele mai bune rezultate, realizându-se opere însemnate în beneficiul întregii studentimi.

Generalul Antonescu, impresionat de activitatea rodnica a Uniunii Nationale a Studentilor Crestini Români, a intervenit cu un ajutor substantial din partea Statului, pentru a ameliora conditiile de viata materiala ale studentimii. În acest scop a alocat din bugetul Statului suma de 100 de milioane de lei pentru repararea si amenajarea caminelor existente si pentru a asigura o hrana satisfacatoare noilor generatii de carturari. Iata cum saluta un student-gazetar, Anastasie Eftimie, în *Buna Vestire* din 10 Decembrie, evenimentul:

"Hotarârea D-lui General Ion Antonescu, Conducatorul Statului si Presedintele Consiliului de Ministri, de a aloca un fond de 100.000.000 lei pentru reorganizarea si punerea în functiune a caminelor studentesti constituie un eveniment de covârsitoare semnificatie nationala si trebuie privit ca atare.

Consecintele acestor masuri revolutionare vor fi stralucite si imediate.

Peste un trecut de neîntemeiata vrajmasie politicianista, îndreptata împotriva tineretului carturaresc si luptator, peste un divort artificial creat între generatii de fosti guvernanti obtuzi si lipsiti de perspective, D-l General Antonescu vine sa tamaduiasca ranile si sa întinda generos mâinile parintesti ale întelegerii".

În aceasta atmosfera de entuziasta participare la cladirea noului Stat Românesc, a întâmpinat studentimea glorioasa zi de 10 Decembrie, când tineretul de la toate Universitatile din tara în anul 1922, într-o miscare spontana, s-a ridicat contra invaziei evreiesti în centrele de cultura ale României si a înstrainarii de mâine a clasei conducatoare.

La orele 9 dimineata, s-a savârsit o slujba la Biserica Studenteasca Sf. Anton din Piata Carol de catre Duhovnicul studentimii, Preotul Georgescu-Edineti. Au asistat toti presedintii din Capitala, in frunte cu presedintele Uniunii, Viorel Trifa, si Presedintele Centrului Studentesc Bucuresti, Dr. Neagoe. S-a facut mai întâi o rugaciune pentru pomenirea conducatorilor studentimii morti în prigoana. În jurul altarului se aflau familiile celor ucisi, mame si surori, în vesminte negre si cu fetele palide de suferinta. Sunt prezente

în Biserica drapelele tuturor societatilor studentesti, începând de la Uniune pâna la cele ale Facultatilor. În continuare s-a rostit si un Te-Deum pentru viata si sanatatea Regelui, a Reginei-Mama, a Conducatorului, a Guvernului, a Armatei si a corpului profesoral. Ceremonia se încheie cu „Multi Ani Traiasca", dupa care Parintele Edineti stropeste cu apa sfintita drapelele.
Din Piata Carol, studentimea Capitalei, încolonata si în ordine perfecta, se îndreapta spre „Casa"' de pe Calea Plevnei. Aici va avea loc festivitatea împlinirii a 18 ani de la actul epocal de la 10 Decembrie 1922. Sala mare de la parter, în care se va desfasura comemorarea, este tapetata în verde, iar în fund, unde e tribuna, un urias portret al Capitanului domina vederea. La masa oratorilor, de-o parte si de alta, se însiruie tricolorul românesc, flancat de drapelele german, italian, spaniol si japonez.
La ceremonie au participat Traian Braileanu, Ministrul Educatiei Nationale, Mihai Antonescu, Ministrul Justitiei, Generalul Pantazi, Subsecretar de Stat la Armata, Constantin Papanace, Subsecretar la Presa si Propaganda, Comandantii Bunei Vestiri, Corneliu Georgescu, Radu Mironovici, Ilie Gârneata, Mile Lefter si Rectorul Universitatii de la Bucuresti, P.P. Panaitescu. În afara de acestia au mai fost prezenti în sala numerosi profesori universitari si multi demnitari ai regimului si ai Miscarii.
La urma am sosit si eu, fiind salutat la intrare de Vasile Andrei, seful studentimii legionare. Am luat loc la tribuna, alaturi de Traian Braileanu si Rectorul P.P. Panaitescu.
Solemnitatea a început cu apelul studentilor cazuti în prigoana carlista. Dupa fiecare nume, sutele de studenti raspundeau în cor „Prezent". Defilau prin fata ochilor sufletesti ai colegilor figurile martiale ale lui Gheorghe Furdui, Paul Craja, Iosif Bozântan, Traian Cotiga, Ion Antoniu, Ion Caratanase, Mircea Goga, Stefan Curca si atâtia altii care s-au jertfit pentru ca neamul sa traiasca. Studentimea cânta apoi Imnul Legionarilor Cazuti.
Presedintele Uniunii, Viorel Trifa, adresându-se asistentei, anunta ca se afla în sala delegatii studentimii germane si italiene, care vor lua cuvântul pentru a saluta studentimea româna. În primul rând vorbeste Franz Ronenberger, reprezentantul studentimii germane, care a spus urmatoarele:
"Sunt fericit sa aduc studentimii române salutul studentimii Germaniei national-socialiste.
Cu acest prilej gândul nostru se îndreapta în primul rând catre Capitan, al carui martiriu în lupta D-voastra nationalista este cunoscut tuturor.
Suntem bucurosi ca aceasta colaborare germano-româna este din nou îndrumata pe caile ei traditionale, gratie Miscarii Legionare.
Traiasca Legiunea si Capitanul!"
La sfârsitul cuvântarii delegatului german, corul studentesc intoneaza *Horst Wessel Lied.*
Trece apoi la tribuna delegatul studentimii italiene Valserioti, care se adreseaza studentimii cu urmatoarele cuvinte:
"Camarazi Studenti ai României Legionare,
Vin sa va aduc salutul universitar italian, întrucât tinerimea italiana simte o deosebita simpatie pentru tineretul român, care merge paralel cu al nostru în opera lui de renastere.
Ca si voi am crezut si noi în Capitanul vostru si în idealurile lui nationaliste. Eu va asigur ca Italia si studentimea italiana are deplina încredere în voi si în destinul vostru. Noi suntem siguri ca, pâna la urma, în cadrul Miscarii Legionare, România va iesi victorioasa".
A luat cuvântul apoi, Viorel Trifa, Presedintele Uniunii Studentesti, care a tinut un important discurs, în care a definit rolul studentimii în viata politica a tarii, ca avangarda revolutionara a miscarii nationaliste.
"Camarazi,
Sarbatorim ziua de 10 Decembrie într-un Stat legionar. Este aceasta un punct la care am ajuns si pentru care au trebuit sa treaca foarte multi ani; nici mai mult si nici mai putin decât 18 ani au trecut pâna am ajuns aici, ca în Statul legionar sa sarbatorim ziua de 10 Decembrie.
Desigur ca istoria nu se scrie întotdeauna dupa fapte, ci de multe ori si dupa hârtoage; daca însa va fi cineva sa o scrie dupa fapte, atunci va avea sa scrie un capitol important: lupta studentimii române crestine timp de 18 ani.
În toata aceasta vreme, studentimea crestina româna a fost un corp organizat si mai ales un corp care întotdeauna a luptat. Pentru ca asa am înteles noi misiunea noastra de luptatori ai unui neam.
Ceea ce caracterizeaza actiunile studentesti în cei 18 ani de pâna acum este în primul rând antisemitismul; în al doilea rând este lupta împotriva fostelor clase conducatoare; si în al treilea rând adeziunea totala pentru Capitan.

Studentul român a fost antisemit nu pentru ca a citit într-o carte ca trebuie sa fie împotriva jidanilor, ci pentru ca a simtit ca nu mai poate trai în tara lui. Daca de la 1922 încoace au fost studentii nostri antisemiti, aceasta a fost cauza acestei tragedii românesti, ca atunci când plecati de la sate, jecmaniti de jidani, s-au gasit la orase din nou jecmaniti de jidani. Si a trebuit atunci sa se ridice si sa spuna; „Aceasta nu se mai poate".

Aceasta a însemnat antisemitismul nostru. Dar, mai mult, studentimea nu s-a marginit sa strige pe strazi „Jos Jidanii" ci studentimea s-a gândit în acelasi timp cum se poate crea o soarta mai buna Neamului Românesc.

Si avea si dreptul sa o faca, caci noi eram mereu loviti. Multi dintre ai nostri cadeau rapusi de gloante, Si atunci si-a zis: ce are sa iasa, trebuie sa fie o Românie mai buna, asa cum au visat-o stramosii nostri.

Dar cu timpul ei au fost nevoiti sa constate ca treburile în Stat merg tot mai rau si atunci a început lupta împotriva clasei conducatoare, care n-avea nimic în comun cu poporul.

Acesta este duhul sanatos de la tara, care venea sa imprime Miscarii Studentesti din România o nota noua, o nota revolutionara. Dar nici aceasta nu era destul.

Daca aceasta lupta împotriva paturii conducatoare avea sa reuseasca sau nu, eu nu stiu; a aparut în istorie Capitanul si ne-a dat o linie noua: pe aicea trebuie sa mergeti, împreuna, ca sa puteti realiza totul.

De aceea al treilea caracter al Miscarii tineretului a fost adeziunea totala pentru Capitan. Mândria vietii noastre este ca ne-am atasat total Capitanului, si când a fost în închisoare si când a fost omorât, în permanenta am ramas pe linia trasata de el. Adeziuni cu rezerve nu au fost în viata noastra. Camasile jumatate verzi, jumatate de alta culoare, nu au fost în viata studentimii.

Noi am fost vesnic aceiasi. Desigur ca lucrul acesta ne-a atras ura clasei conducatoare. Desigur ca lucrul acesta ne-a adus în situatia ca noi sa vedem în propria noastra tara dusmani ai acestei tari – asa cum nimeni dintre D-voastra n-a putut sa o creada.

Si au început fel de fel de sisteme, mai întâi în mod direct, apoi indirect.

Ne-au dat conducatorii tarii o educatie falsa. Generatia dinaintea noastra ne-a dat de multe ori cartea, dar România avea nevoie si de caractere. Într-adevar noi am vrut sa cladim si altceva; ori clasa conducatoare de atunci vroia sa faca din noi niste oameni simpli hârtogari.

De aceea noi am cautat sa venim cu un tip de om nou, care sa poata apoi sa conduca aceasta tara. Mai mult înca, aceasta clasa conducatoare a vrut sa ne cumpere; dar nici aceasta nu s-a putut, pentru ca linia Capitanului, în afara de propria noastra vointa, ne tinea acolo unde trebuia sa ramânem.

Au trecut atunci la extirparea noastra si l-au omorât mai întâi pe Capitan, apoi pe cei mai buni dintre ai nostri. Dintre conducatorii studentimii nu mai traieste azi nimeni. Toti au fost omorâti. Ati auzit citindu-se lista câtorva camarazi; nu sunt chiar toti, sunt si mai multi, caci s-a vrut ca prin moarte sa distruga ideea.

Trebuie sa fim permanenta revolutionara a neamului

"Rezultatul! Rezultatul este ca noi sarbatorim astazi Zece Decembrie în Statul Legionar. Rezultatul este ca ei nu mai sunt aici, iar noi am ajuns unde suntem; si nu suntem prin vrerea lor, ci prin necesitatea istorica si prin vointa noastra de a fi.

Am ajuns într-un Stat Legionar, într-o situatie atât de tragica, cum nimeni nu si-a putut închipui. Noi, studentii, nu mai avem sefi, noi studentii sa ne facem astazi totul; nimic nu am mai gasit din tot ce aveam dupa prigoana din anii 1938, 1939 si 1940; nimic din organizatiile studentesti; totul a fost distrus. Caminele închise, drapele arse, totul a fost închis si sigilat.

Dar un lucru nu s-a putut sigila: credinta noastra în biruinta. Am ajuns într-adevar în Statul Legionar, dar fara Capitan. Niciodata nu s-au gândit d-nii acestia ca Neamul Românesc este capabil sa dea mereu alti Capitani.

Iata-ne deci, peste vointa lor, cu sefii nostri. Iata-ne într-un Stat Legionar, pe care noi l-am visat, pe care noi l-am vrut, pentru care am luptat si pentru care ei desigur n-au avut decât zâmbete de ironie. Iata din nou un Comandant. Iata în fruntea noastra conducând un General. Si iata din nou o tara plina de camasi verzi.

O identificare totala s-a facut între Stat si Miscarea Legionara. Trebuie sa stie deci d-nii care astazi mai cred înca ca acest Stat Legionar ar fi venit pentru o perioada.

Trebuie sa stie acestia ca orice lovitura o vor da Miscarii sau sefului ei, va trebui sa treaca peste cadavrele noastre. Si ele vor fi, daca va fi nevoie, atât de multe, încât niciodata ei nu vor putea trece fara sa se împiedice.

Aceasta si pentru un alt motiv, pentru motivul ca noi avem aici o misiune de îndeplinit. În spatele nostru stau siruri multe de morti, care au murit în credinta ca vom realiza ceva din ceea ce au visat ei.
Noi avem un testament peste care nu putem trece nici cu vrerea noastra, nici a altora. Noi avem un testament de la mortii nostri scumpi din care nu cedam nici o iota.
Misiunea noastra a celor de astazi, este sa mergem hotarâti pe aceasta linie a înaintasilor nostri. Sa fim noi mai departe permanenta revolutionara a României.
Misiunea noastra este sa cream din acest corp studentesc un corp de elita, sa facem ca aici sa se pregateasca conducatorii de mâine, sa facem ca din biblioteca si de pe terenul de lupta sa iasa conducatorii adevarati ai României.
Iata de ce Statul Legionar va trebui sa capete o tot mai mare amploare. Nu avem nevoie pentru aceasta de un numar mare de camasi verzi îmbracate de azi pe mâine, ci avem nevoie de oameni care sa stie sa conduca, în spiritul Capitanului.
În acest spirit sarbatorim noi astazi ziua de 10 Decembrie. La acest lucru ne-am gândit, acesta trebuie sa-l realizam si cred ca sub comanda Comandantului nostru Horia Sima si sub conducerea Generalului nostru, Domnul Ion Antonescu, vom izbuti sa facem din România o tara „Ca soarele sfânt de pe cer".
Ultimul orator a fost Dumitru Groza, seful corpului muncitoresc legionar, care a exaltat solidaritatea de lupta si idealuri între studentime si muncitorime.
"Domnule Comandant,
Camarazi Studenti,
Camarazi Muncitori,
Dusmanii Neamului Romanesc si ai stravechii noastre credinte, urmarind întotdeauna dezbinarea Neamului si distrugerea completa a Patriei, au izbutit sa ridice între muncitorii si studentii români crestini un zid urias, care ne-a despartit zeci de ani, prin învrajbiri iudeo-masonice si lupte între frati. Este o metoda care duce popoarele la naruire sigura.
Prin dumnezeiasca întelepciune, tarie si lupta dârza a Capitanului nostru, la 10 Decembrie 1936, când s-a savârsit cea dintâi întelegere si unire între muncitorime si studentimea româneasca, zidul de ura si de miselie s-a prabusit în pulbere la pamânt.
Astazi aceasta unire, stropita cu sângele muceniciei noastre comune, este de granit.
Ne-au unit chinurile pe care le-am suferit împreuna în beciurile politiilor si în celulele temnitelor. Ne-au unit lacrimile mamelor noastre care îsi frângeau neputincioase mâinile la gratiile închisorilor si politiilor. Ne-au unit sângele pe care l-am varsat împreuna pentru dreapta credinta si sfânta noastra biruinta. Ne-au unit trupurile ciuruite de gloante ale studentilor si muncitorilor, azvârlite câineste în aceleasi santuri sau aruncate hoteste în gropile din mijlocul târgurilor. Ne-au unit crucile înfratite în acelasi cuptor diavolesc. Ne-au unit aceleasi valuri de doliu care fluturau pe chipul gârbovitelor noastre mame.
Pe fruntile nemângâiatelor sotii, pe ochii îngrozitelor noastre surori, pe fetele sarmanilor orfani ai muncitorilor si ai intelectualilor legionari ucisi miseleste în prigoana, la capatâiele de veci ale studentilor si muncitorilor cazuti pentru Legiune si Capitan, este acelasi plâns, se murmura aceeasi rugaciune si clocoteste aceeasi revolta.
În ceasul Învierii si al Biruintei, mâna care scrie si mâna care bate nicovala s-au gasit înclestate pe acelasi steag, pe aceeasi spada: Steagul Legiunii si Spada Arhanghelului Mihail.
Ne-a unit totul si de aceea nu ne mai poate desparti nici tunetul nici trasnetul, nici focul nici apa, iar moartea ne va gasi strâns uniti în jurul Comandantului nostru Horia Sima.
Camarazi,
În acest prim 10 Decembrie al biruintei noastre sa juram ca unirea noastra este indestructibila si vesnica, asemenea Duhului Capitanului si duhurilor tuturor studentilor si muncitorilor morti pentru Legiune si în credinta legionara. Sa juram si sa pornim cântând la munca, la lupta si la victorie.
Traiasca Legiunea si Capitanul!
Traiasca Comandantul nostru Horia Sima!
Traiasca România Legionara!
Solemnitatea de la „Casa studenteasca" s-a încheiat cu discursul meu:
"Camarazi,
Acest 10 Decembrie îl sarbatoreste studentimea într-un cadru si o atmosfera cu totul deosebite de cele anterioare.

Altadata, guverne straine de sufletul poporului nostru împiedicau prin mijloace binecunoscute libera manifestare a studentilor, aducând ca justificare nevoia de a apara o ordine de nimeni amenintata si un Stat care de douazeci de ani a fost într-un razboi continuu cu natia.
Aceasta ostilitate împotriva studentimii s-a înasprit în ultimii ani si a culminat cu prigoana din 1938, când numele de student a fost asimilat, în conceptia de guvernare a regimului disparut, cu acela de infractor permanent al Statului, pentru ca studentimea a refuzat sa se încadreze într-o ordine impusa de sus si pentru ca a participat cu toate fortele, pâna la epuizare, în lupta în care se afla angajata, pe viata si pe moarte, Miscarea Legionara.
Astazi studentimea comemoreaza în libertate împlinirea unui ideal care i-a angajat de douazeci de ani puterile ei creatoare si care încheie în acelasi timp o etapa glorioasa de lupta pe linia destinului legionar.
Natiunea întreaga recunoaste acum, dupa un lung drum de rataciri, în lupta studentimii, propriile ei aspiratii spre o lume de dreptate si omenie, iar tineretul care ani de-a rândul a fost considerat neserios, lipsit de simt politic si usor influentabil, astazi capata o stralucita confirmare a conceptiei lui politice si spirituale, pentru care a suferit si s-a jertfit.
Îndata dupa razboi, în plin entuziasmul României Mari, numai sufletul studentimii a întrezarit primejdiile care amenintau viitorul Patriei si a vibrat îndurerata în fata fenomenului de descompunere morala a natiei românesti, sub actiunea iudeo-masoneriei, care prin adâncire nu putea duce decât la un deznodamânt fatal pentru tara.
1918 ne-a adus unitatea teritoriala. Odata cu aceasta unitate, idealul care a însufletit atâtea generatii, a disparut si a intrat în istorie.
O falsa conceptie care s-a ivit, îndata dupa razboi, predica, în locul idealului ajuns, o atitudine defensiva a unor oameni cuminti; care nu mai au nimic de revendicat si a caror misiune se limiteaza la pastrarea unei situatii câstigate. S-a uitat însa de cei care tineau asemenea lectii de nationalism inofensiv, ca unitatea teritoriala nu atrage dupa sine si unitatea spirituala a unui popor, singura hotarâtoare pentru destinul lui istoric.
Însa aceasta unitate spirituala nu se poate realiza decât prin proiectarea, în departarile veacului nostru, al unui nou ideal, destul de luminos si de mare, ca sa poata înmanunchea toate eforturile natiunii noastre.
Slabiciunea si decadenta clasei conducatoare
Tocmai în acel moment critic al istoriei românesti, când se consumase un ideal, clasa conducatoare nu a fost capabila sa intervina si, prin absenta ei, si-a dovedit slabiciunea si decadenta.
Daca si înainte de razboi au existat masoni si masonerie, patura conducatoare a tarii, constienta si nationalista, a utilizat aceste forte, care dominau atunci în lume, în conjunctura internationala, pentru interesele tarii.
De la razboi încoace, s-a petrecut însa un fenomen de subplantare a paturii noastre conducatoare, o înlaturare pe nesimtite a elementelor legate de pamânt si de sufletul Patriei, si înlocuirea lor cu alte elemente de structura cosmopolita, care au servit si utilizat Statul românesc, cu toate resursele lui, pentru puterea mondiala a iudeo-masoneriei.
Numai asa se explica faptul ca, la un moment dat, a putut sa se ridice si sa domine aceasta excrescenta abominabila a genului uman, aceasta întrupare a tot ce poate fi mai odios si criminal în omenire, Armand Calinescu.
Oamenii din lumea veche n-au avut un ideal
Întrebam oamenii din lumea veche : unde mergeati si care era idealul vostru politic si spiritual? Si va raspund foarte simplu: N-aveati nici un ideal, pentru ca o anumita tehnica a îmbogatirilor rapide nu poate constitui un ideal, iar drumul vostru era fara orizont.
De atâtea ori am fost îndoctrinati ca idealul României s-a împlinit si ca acum n-avem decât sa ne aparam frontierele, fara sa stim ca un popor, care nu doreste nimic nou, care se multumeste sa consume din ceea ce a câstigat, e condamnat mortii.
Frontierele unei tari se mentin prin forta launtrica a unui popor si când aceasta forta lipseste, ele se prabusesc.
La noi a existat aceasta putere a sufletului românesc, dar voi v-ati pus de-a curmezisul ei si ati încercat prin toate mijloacele, de la persuasiune pâna la asasinat sa o nimiciti.
Ati reusit sa darâmati frontierele tarii, dar n-ati reusit sa nimiciti aceasta forta, Miscarea Legionara. Tot atacul concentric al iudeo-masoneriei n-a putut atinge flacara unei credinte, mare atât prin puterea ei ofensiva cât si prin puterea ei de rezistenta.

N-ati avut nici un ideal atunci si va repet întrebarea, daca aveti un ideal acum, sau v-ati facut un ideal din disparitia regimului legionar? E adevarat ca e pe cale sa dispara lumea consiliilor de administratie, a jafului din averea Statului, a fondurilor secrete, a exploatarii taranilor, muncitorilor si intelectualilor, e pe cale sa dispara lumea hrubelor masonice, lumea acelora care se simteau atât de bine în tovarasia rentabila a iudeilor.
Însa aceia care profetizeaza prabusirea tarii sub conducerea regimului legionar le raspundem ca nu se poate prabusi, pentru ca astazi însasi tara conduce.
Observatorul obiectiv poate sa constate apoi în lumea aceasta veche o susceptibilitate aproape maladiva, ori de câte ori se întâmpla chiar si cea mai însemnata calcare a unui text de regulament. De unde a aparut acest simt excesiv de legalitate si dreptate? Sa fie succesul regimului legionar care i-a schimbat atât de repede? De ce nu s-a manifestat înainte când trupurile legionarilor zaceau azvârlite pe strada?
”Oamenii miilor de ilegalitati si crime cer de la legionari sa fie sfinti si zei, dupa ce ne-au ucis Capitanul, care singur putea sa-i ierte, si dupa ce douazeci de ani acest tineret a fost umilit si rastignit.
Stim ca si acum sunt multi dintre aceia care regreta ca n-au fost împuscati zeci de mii în loc de o mie si ca în adâncul constiintei lor mai nadajduiesc într-o revenire a vremii, în care sa perfectioneze opera de nimicire a tineretului si sa transforme din nou o tara libera într-o tara de iloti si un neam mândru într-un neam umilit”.
Aici ma opresc cu reproducerea discursului meu, deoarece se gaseste mai sus acel pasaj care a fost comentat dupa expulzarea noastra de la putere, ca o dovada de aprobare a „asasinatelor de la Jilava” din noaptea de *26/27* Noiembrie 1940. În realitate cu aceste cuvinte explicam procesul sufletesc al legionarilor care i-au sanctionat pe criminalii erei carliste, când au descoperit în fundul gropii de la Jilava osemintele Capitanului.
În continuare, exaltam lupta studentimii, de la izbucnirea miscarii studentesti în 1922, pâna astazi, si îi indicam noul ideal ce trebuie sa-i absoarba energiile, pe linia spiritualitatii legionare.

VII. CONSIDERATII ASUPRA REGIMULUI. DIFICULTATI, INCIDENTE SI TULBURARI

Situatia mea în cadrul regimului legionar nu era de invidiat. Eram prins între un Conducator rau si perfid, persecutat de ideea dominatiei totale, si o miscare în plina efervescenta revolutionara, care aspira sa-si croiasca drumul ei propriu în istorie.

1. PARADOXUL GUVERNARII

Istoricii Statului National-Legionar, în consideratiile lor asupra guvernarii din aceasta perioada, fac o greseala initiala grava. Ei îsi închipuie ca puterea era împartita între Miscare si General si fiecare din parti îsi administreaza oarecum autonom sfera lui de raspundere. Ei se orienteaza dupa denumirea statului proclamat la 14 Septembrie, care cuprindea vocabula „legionar", si nu dupa exercitiul efectiv al conducerii Statului.
În realitate toate puterile erau concentrate în mâna Generalului Antonescu, prin îndoita lui calitate de Sef al Statului si Sef al Guvernului. Nici o lege si nici o denumire mai importanta nu se puteau face fara aprobarea Conducatorului. Cu toate aparentele asadar, cu toate ca miscarea figura în Actul Constitutional ca unica purtatoare a vointei nationale în Stat, Generalul era factorul decisiv al guvernarii, în sensul ca orice schimbari legislative sau executive în Stat trebuiau sa treaca prin cabinetul sau.
Ministrii legionari, ca toti ministrii, aveau anumite atributii administrative de rang inferior, pe care le exercitau în mod liber, dar când era vorba de o mare decizie, o lege sau o numire importanta, aveau nevoie de un decret al Generalului, care trebuia sa apara în Monitorul Oficial.
Ministrii legionari nu tratau cu mine chestiunile departamentului lor, ori de câte ori competenta lor era depasita, se prezentau cu dosarul Generalului, pentru a solicita aprobarea lui. Antonescu examina chestiunile prezentate de ministri si îsi dadea încuviintarea sau nu, dupa cum i se parea lui bine. Nu ma amestecam în treburile interne ale departamentelor conduse de legionari – interventiile mele au fost foarte rare – întâi pentru ca îi consideram pe oamenii propusi de mine apti sa exercite aceste înalte functii si chiar mult mai bine pregatiti decât mine în domeniul lor, si, în al doilea rând, pentru ca as fi tulburat mecanismul normal al guvernarii. Generalul era si Seful Guvernului si aceasta calitate îi dadea dreptul sa controleze întreg aparatul de conducere al Statului. Nu vroiam sa intru în conflict cu el.
Dar desi firele guvernarii nu treceau prin mâinile mele, când treburile nu mergeau bine la vreun minister condus de un legionar, Generalul ma chema pe mine sa se plânga de „neregulile" constatate, de cele mai multe ori nefondate, bazate pe denunturile ce le primea si apoi le exagera anturajul sau. Si atunci s-a nascut aceasta situatie paradoxala în relatiile mele cu Antonescu, ca el nu ma chema când rezolva actele de guvernare cu ministri, dar ma tragea la raspundere pentru erorile sau „abuzurile" legionarilor din guvern. Eu nu aveam atributii speciale în cadrul Statului, nu mi-a spus niciodata Generalul „D-ta te ocupi de cutare sau cutare problema sau cutare grup de probleme", ci trata direct cu ministrii de resort toate chestiunile care afectau departamentul lor. De nenumarate ori, îmi azvârlea câte o nota în fata ochilor, spunându-mi mânios:
– Uite, D-le Sima, ce fac oamenii recomandati de D-ta. Uite ce fac legionarii D-tale. Dupa expulzarea noastra de la putere, criticii sau mai bine zis defaimatorii nostri oficiali, caci au fost recrutati chiar din personalul de la Presedintie, au ignorat total rolul Generalului în guvernare, atribuindu-ne noua relele ei, în timp ce Conducatorului i-au rezervat toate înfaptuirile (caci au fost si de acestea). Procurorii politici ai dictaturii antonesciene refuzau sa ia act de faptul ca masurile pe care le înfierau ei acum au fost acestuia. În toate domeniile de guvernare – cum se poate convinge cititorul din lectura partilor anterioare – în domeniul sanctiunilor, al politicii economice, al politicii interne, al politicii externe, Generalul a fost solidar cu noi si chiar ne-a depasit în strasnicie în anumite chestiuni, pentru ca mai târziu sa condamne masurile luate de el, repudiindu-le paternitatea. Ori un om de onoare, un om de caracter, cum se pretindea, trebuia sa-si asume raspunderile guvernarii din aceasta perioada, cel putin în egala masura cu miscarea.
Dupa 21 Ianuarie 1941, data rupturii totale cu Antonescu, noi am fost lipsiti de orice mijloc ca sa ne aparam, în timp ce Generalul, la adapostul cenzurii si cu ajutorul tuturor mijloacelor de comunicatie ale Statului, ne împrosca zilnic cu tone de cerneala, pentru a convinge opinia publica ca am fost niste „criminali", niste „anarhisti", „derbedei" si „tradatori" ai tarii si am fi dus de râpa fara de interventia lui providentiala. Nu puteam întreprinde nimic pentru a raspunde acestei avalanse de infamii. Cenzura nu

numai ca oprea orice protest din partea noastra, dar orice rând favorabil Legiunii era interzis si chiar pedepsit în. În tara eram cu mâinile legate si nici în strainatate situatia noastra nu era mai buna. În Germania, o conventie încheiata între guvernul german si cel român interzicea legionarilor orice activitate politica, cu amenintarea de extradare în România. În tarile aflate sub controlul sau influenta Germaniei, ne izbeam de acelasi zid de oprelisti. Guvernul german veghea ca în nici o tara din Europa sa nu patrunda glasul nostru, pentru a nu-l „supara" pe Maresal.
Când vrem sa cercetam obiectiv guvernarea legionara, trebuie sa luam în considerare nu numai ce s-a întâmplat efectiv în România între 14 Septembrie 1940 si 21 Ianuarie 1941, ci si tragedia Miscarii Legionare în perioada „nationalismului european". În tara eram prizonierii sistemului de teroare organizat de Antonescu, iar în strainatate eram prizonierii sistemului organizat de guvernul german, pentru a împiedica sa iasa la lumina adevarul asupra Statului National-Legionar. În modul acesta, infamiile s-au acumulat an de an, lipsit de orice posibilitate de replica, încât, la sfârsitul razboiului, au existat chiar istorici de buna credinta care sa le ia drept fapte reale.

2. MINISTERE FARA PROBLEME

Au existat patru ministere „fara probleme", în sensul ca n-am primit contra titularilor acestor departamente „plângeri" din partea Generalului: Ministerul de Finante, Ministerul Presei si Propagandei, Ministerul Colonizarilor si al Populatiei Evacuate si Ministerul Lucrarilor Publice si al Comunicatiilor.
Ministrul de Finante era George Cretianu, fratele lui Alexandru Cretianu, Secretar – General la Externe în timpul guvernarii noastre. Dar spre deosebire de fratele lui, George Cretianu nu era numai un om priceput în finantele publice, ci si un coleg loial. Subsecretar de Stat la Finante era Constantin Papanace si relatiile dintre ei au fost excelente. Cretianu de la Finante nu venea la Antonescu sa-si denunte colaboratorul, cum se îndeletnicea cel de la Externe, care-si spiona superiorul pentru a-l pârî Generalului.
Conform liniei de conduita ce mi-o fixasem, nu m-am amestecat în treburile acestui minister. O singura data am încercat sa intervin, si anume în chestiunea pretului zaharului. Marea masa a taranimii nu putea cumpara zahar decât în cantitati mici, caci se vindea la preturi prohibite pentru punga ei. Mi-aduc aminte ca în satul de obârsie, în Mândra, tarancile mergeau „la bolta" sa cumpere zahar de „un leu sau doi", câteva bucatele.
Am avut o conferinta la Finante cu Cretianu si Papanace pe aceasta tema, examinând în comun cum s-ar putea scadea pretul zaharului. M-am interesat mai întâi daca nu s-ar putea obtine o reducere a pretului de vânzare a acestui articol la iesirea din fabrica. Mi s-a explicat ca fabricile de zahar lucreaza cu o limita de câstig minima, peste care nu se poate trece. Am propus apoi suprimarea taxei pe care o încasa Statul la fiecare kilogram de zahar, vreo zece lei. Era inuman ca Statul sa încarce acest aliment esential pentru hrana si cresterea copiilor cu o taxa atât de mare. Cretianu si Papanace, solidari, mi-au explicat ca golul ce se va naste în finantele publice, vreo 300 de milioane pe an, ar fi prea mare si ar dezechilibra bugetul, greu de suportat în dificultatile economice în care se zbatea tara. Am renuntat si la aceasta propunere, întristat ca nu se poate face nimic.
La Ministerul Presei si Propagandei, de fapt redus de Antonescu unui Subsecretariat atasat Presedintiei Consiliului, Alexandru Constant a facut fata cu competenta si autoritate. Contrar resentimentului ce l-am avut la început contra lui, pentru modul agresiv în care si-a cerut „dreptul" sa fie ministru, a trebuit sa recunosc mai târziu ca s-a achitat în mod stralucit de sarcina lui. Si-a ales colaboratori valorosi, a secundat cu tact si inteligenta politica noastra externa, scotând si o serie de brosuri în serviciul propagandei românesti peste hotare, si a reprezentat cu demnitate Statul Român în relatiile cu strainii, gazetari si oameni politici. Nici în contul acestui minister nu mi s-au prezentat „plângeri" din partea lui Antonescu.
La Subsecretariatul de Stat al Colonizarilor si Populatiei Evacuate, sub conducerea lui Corneliu Georgescu, treburile s-au desfasurat normal. Corneliu Georgescu a fost un bun administrator si a jucat un mare rol în ajutorarea refugiatilor din Basarabia, Bucovina de Nord, Ardealul de Nord si Dobrogea cedata. Nici o observatie din partea lui Antonescu. Dintr-un comunicat dat de Corneliu Georgescu, în 23 Octombrie, rezulta ca opera de plasare a refugiatilor este aproape terminata. Functionarii publici au fost plasati în functii de Ministerele carora apartineau, muncitorii au fost plasati la întreprinderi, iar agricultorii sunt asezati prin gospodarii".

Primul titular al Ministerului Lucrarilor Publice si al Comunicatiilor a fost Profesorul Pompiliu Nicolau, fost Rector al Scolii Politehnice din Timisoara. Cum fusese numit Pompiliu Nicolau ministru? Acesta scrisese o carte asupra problemei românesti dupa înfiintarea României Mari, în care critica guvernarile de pâna atunci si cerea mai multa seriozitate din partea paturii conducatoare. Cartea a facut oarecare vâlva. Generalul Antonescu fie ca a citit cartea, fie ca i-a atras cineva atentia asupra ei, cert este ca atunci când eu l-am propus pe Profesorul Protopopescu sa ia conducerea acestui minister, el mi-a raspuns „am eu un om bun si-l voi numi pe acesta". Supararea lui Protopopescu era cu atât mai mare cu cât Nicolau era rivalul lui de la Scoala Politehnica din Timisoara. Între ei era o veche cearta si mi se pare ca nici nu-si vorbeau.

Pompiliu Nicolau n-a stat mult la acest minister. Era un om scrupulos si cerceta toate rotitele ministerului pentru a pune ordine în administratia lui, în conformitate cu ideile exprimate în cartea lui. Pentru severitatea cu care guverna a intrat repede în conflict cu functionarii superiori ai Ministerului si, în primul rând, cu Colonelul Oraseanu, Directorul Regiei Autonome a Cailor Ferate, agreatul Generalului. Incomodând prea multa lume, au început intrigile si pârile în anturajul lui Antonescu si Pompiliu Nicolau a fost debarcat la o luna dupa numirea lui. La plecare mi-a scris câteva rânduri, în care recunostea ca nici eu si nici Miscarea n-am avut vreun amestec în concedierea lui si îmi multumea pentru consideratia acordata.

În locul lui a fost numit Profesorul Ion Protopopescu, asa cum propusesem la început. Acesta s-a considerat „reabilitat" dupa umilinta ce-a suferit-o prin numirea lui, la începutul guvernarii, la un post de mâna a doua, si chiar „razbunat", pentru ca lua locul rivalului sau. Fiind numit si direct de General, s-a considerat mai mult ministru al acestuia si mai putin al Miscarii, care nu fusese în stare sa-i ofere, când s-a constituit guvernul, decât un minister-sinecura al Inventarului Public.

Protopopescu a fost un bun ministru de rutina. Nu avea veleitati sa faca reforme sau sa iasa din cuvântul Generalului. În modul acesta, n-am auzit din gura Generalului nici un cuvânt de nemultumire contra lui.

Acestea au fost ministerele „fara probleme", adica acelea care n-au dat nastere la tensiuni cu Conducatorul Statului. La restul ministerelor ocupate de legionari, Educatie, Sanatate, Interne si Externe, conflictele n-au lipsit si în cele din urma s-au acumulat în asa masura încât titularii lor au devenit tinta atacurilor permanente ale Conducatorului. Nu era saptamâna si nici chiar zi în care sa nu mi se semnaleze de câtre Antonescu vreo „neregula" întâmplata la aceste ministere.

De Ministerul Afacerilor Straine si calvarul lui Sturdza, m-am ocupat la „Politica Externa". Ramâne sa examinam acum ce s-a întâmplat la celelalte ministere, cum au functionat ele sub tirul tot mai intens al mustrarilor lui Antonescu.

3. MINISTERUL EDUCATIEI NATIONALE

Cum am vazut la începutul lucrarii, cele doua ministere, al Educatiei Nationale si al Cultelor, au fost contopite de Antonescu într-un singur minister, care a fost încredintat Profesorului Traian Braileanu.

Ministerul Educatiei Nationale n-a fost un minister „fara probleme", ci un teren de permanente ciocniri între titularul lui si Conducatorul Statului. Profesorul Braileanu a întreprins o reforma a învatamântului superior si aceasta încercare de a însanatosi mediul Universitatii românesti i-a atras ostilitatea anturajului antonescian.

Ca sa întelegem spiritul si valoarea acestei reforme, trebuie sa explicam în câteva cuvinte care era starea învatamântului universitar la înscaunarea regimului legionar.

În vreme ce în România Mica Universitatea atinsese un înalt nivel stiintific, rivalizând cu universitatile apusene, în România Întregita si aceasta institutie degenerase, sub influenta nefasta a partidelor. Normele de selectie ale personalului universitar au fost progresiv ignorate, pentru a face loc la catedra unor pretinsi savanti, care nu aveau alt merit decât acela de a fi în gratiile unor partide ajunse la putere. Sub Regele Carol, aceasta anomalie s-a accentuat, devenind o regula de selectare a profesorilor universitari. Pentru a ocupa cineva o catedra, trebuia în prealabil sa treaca prin cenzura Elenei Lupescu, care îi cântarea pe pretendenti dupa simpatiile lor filosemite.

În perioada terorii Carol-Calinescu, au fost numerosi profesori universitari care au facut parte din guvernele care au masacrat floarea tineretului românesc sau au sprijinit actele criminale ale acestora cu autoritatea lor „ex-cathedra". Era normal ca, în cadrul noului Stat, studentimea, care a suferit cele mai

mari pierderi de vieti omenesti, sa ceara epurarea Universitatii de acele elemente care din parinti sufletesti ai tineretului se degradasera la rolul odios de agenti ai unui regim bestial.
Profesorul Traian Braileanu avea o înalta conceptie despre rolul Universitatii în societatea româneasca. El însusi un savant consacrat, cel mai mare sociolog al tarii, autor de lucrari care faceau onoare culturii nationale, ajuns în fruntea Ministerului Educatiei Nationale, si-a pus din primul moment problema unei reforme a învatamântului superior, pentru a-i reda stralucirea de odinioara. Dar aceasta reforma nu se putea realiza fara o revizuire a cadrelor universitare existente, pentru a-i putea elimina pe cei neapti de a împlini rolul de educatori ai noilor generatii.
Profesorul Braileanu a întocmit un proiect de lege în conformitate cu aceste consideratii si l-a supus aprobarii Conducatorului Statului. Generalul Antonescu a înteles sensul si necesitatea acestei reforme si a semnat Decretul-Lege din 2 Noiembrie 1940, cunoscut sub numele de „Adaptarea Învatamântului Superior la Structura Statului National-Legionar". Pe baza acestui decret, s-a constituit apoi „Comisia de revizuire pentru Universitatii si scoli speciale", prezidata de Profesorul Universitar P.P. Panaitescu, care avea misiunea sa examineze situatia „ Corpul didactic din învatamântul superior".
Comisia s-a orientat dupa urmatoarele norme în lucrarile ei de epurare a Universitatilor românesti de elemente necalificate sau daunatoare pentru formatia intelectuala a studentimii:
1. Profesori care au participat la guvernele asasine sau au sprijinit aceste guverne.
2. Profesori masoni.
3. Profesori ilegal numiti sau numiti prin influenta Elenei Lupescu.
4. Profesori fara lucrari stiintifice.
Ultimul punct era perfect justificat, fiind acceptat chiar de acei profesori universitari care au fost însarcinati mai târziu de General sa ancheteze lucrarile „Comisiei de revizuire". Nu puteau figura ca profesori universitari aceia ce n-aveau lucrari de specialitate, care se multumeau sa repete invariabil, an de an, aceleasi cursuri învechite, ramase mult în urma progreselor stiintifice.
De asemenea nu mai încapea nici o discutie asupra criteriului penultim de selectie. Profesori ilegal numiti, cei mai multi gratie interventiei Elenei Lupescu, nu aveau ce sa caute în sânul acestei institutii de înalta cultura.
Punctul 1 a stârnit oarecare controverse. Dar cum mai putea studentimea sa frecventeze cursurile asasinilor sau dintre prigonitorii lor, colaborând cu organele de represiune? Mai puteau Stefanescu-Goanga sau Ralea sa mai tina lectii în fata studentilor?
Ramâne un singur punct discutabil, acela al apartenentei unui profesor la masonerie, având toate titlurile si calificarile stiintifice în regula. Fixarea acestei norme era ca o reactie legata de timpul de atunci. Masoneria româneasca era dirijata din strainatate si era înfeudata Internationalei Comuniste. Într-un moment când se apropia razboiul din rasarit, cum puteau fi mentinuti la catedra profesori care propagau doctrine dizolvante, favorizând comunismul si slabind spiritul de aparare al poporului nostru?
E probabil ca în cursul cercetarilor comisiei de revizuire sa se fi facut si nedreptati. Dar care judecata omeneasca e dreapta? În orice caz, lucrarile acestei comisii nu constituiau ceva definitiv. Erau propuneri, recomandari, care trebuiau examinate succesiv de Ministerul Educatiei Nationale si de Conducatorul Statului. Profesorii universitari indicati a cadea sub prevederile de culpabilitate ale normelor de mai sus nu erau eliminati automat din învatamânt, ci dispuneau de mijloace de aparare si chiar le indicau, în anumite cazuri mai usoare, cum sa-si reglementeze situatia. Li se acordau termene ca sa se puna la punct cu lucrarile si diplomele sau sa-si dovedeasca nevinovatia. Mi-aduc aminte ca Petrascu a intervenit la Braileanu pentru Profesorul de Pedagogie G.G. Antonescu de la Bucuresti. Acesta nu avea lucrari de specialitate în genul marilor cercetatori. Avea doua cursuri excelente, pe care le tinea alternativ. Dar pe la catedra lui au trecut generatii de studenti care s-au pregatit pentru a reveni profesori secundari.
Dupa expulzarea noastra de la putere, Generalul Antonescu nu si-a recunoscut paternitatea acestui decret, procedeu ignominios, de care s-a folosit în toate sectoarele guvernarii cu legionarii, pentru a justifica lovitura de Stat. A azvârlit toata raspunderea reformei asupra Profesorului Braileanu, iar el s-a spalat pe mâini, ca si cum n-ar fi avut nimic de-a face cu acest decret, care nu putea lua nastere fara propria lui semnatura. Ca sa se razbune pe Braileanu si pe activitatea lui la Minister, a numit o „Comisie de Ancheta" care sa cerceteze „abuzurile" Comisiei precedente de revizuire si sa-i faca un referat. Comisia de ancheta a fost formata din profesorii C. Stoicanescu, Horia Hulubei si Scarlat Lambrino si rezultatele la care au ajuns au fost publicate în volumul *Pe Marginea Prapastiei*, cu rezolutia pusa de General:

”Sunt de acord cu concluziile la care a ajuns comisia. Este rusinos si tragic. Rusinos ca s-au gasit profesori universitari si un ministru, universitar si el, sa conceapa sau sa se preteze la astfel de infamii. Si este tragic ca, corpul universitar nu a reactionat cum trebuia si pe loc la aceste infamii. Daca eram universitar nu as fi acceptat sa ma prezint în fata unei astfel de instructii odioase sau daca ma duceam ma transformam în acuzator. Este în special dureros ca s-a gasit o comisie de universitari care sa se preteze la astfel de anchete.
Este evident ca în Universitate trebuie o purificare, trebuie o reparare a trecutului, trebuie înlaturat tot ce a patruns ilegal si tot ce dauneaza”.
Ce stranie aparitie în istoria României Generalul Antonescu! Dupa ce semneaza decretul de revizuire a cadrelor didactice din învatamântul superior si dupa ce Comisia începe sa lucreze în conformitate cu prevederile acestui decret, tot el vine sa-i condamne pe acei profesori angajati de Minister sa epureze Universitatea de elemente indezirabile, asa cum credeau ca îndeplinesc din înaltul lui ordin.
Dupa avalansa de indignari si revolte contra vechii Comisii, totusi Generalul mai are o lucire de constiinta recunoscând ca nu e strain de procesul de revizuire a cadrelor universitare, când adauga la urma:
”Este evident ca în Universitate trebuie o purificare, trebuie o reparare a trecutului, trebuie înlaturat tot ce a patruns ilegal si tot ce dauneaza”.
Dar acest deziderat nu l-a înfaptuit niciodata. Cu cine era sa elimine „tot ce a patruns ilegal si dauneaza Universitatii?” Cu fostii asasini ai tineretului, cu elementele introduse de Elena Lupescu, cu indivizi care nu posedau nici cel putin diplomele cerute la concursurile pentru ocuparea unei catedre? În perioada de guvernare a lui Antonescu, toti cei din categoriile fixate de Comisia de Revizuire sa fie eliminati si-au pastrat posturile, devenind cei mai entuziasti partizani ai Generalului. În schimb Profesorul Braileanu a fost arestat si a patimit sase luni în celulele Serviciului Secret de la Malmaison, pentru vina de a-si fi îndeplinit datoria de ministru si profesor sub înalta obladuire a Sefului Statului.
Eu n-am avut nici un amestec în conceperea acestei reforme. Profesorul Braileanu era în ochii mei prea mare ca sa ma amestec în afacerile departamentului sau. Toate chestiunile pendinte de acest minister s-au rezolvat între el si General.
Sigur ca privind mai târziu în urma, mi-am dat seama ca reforma Braileanu era buna si necesara în esenta, dar era prematura în acel moment politic. Miscarea nu era stapâna în Stat ca sa poata duce la bun sfârsit opera de însanatosire a învatamântului universitar. Pe masura ce Comisia de Revizuire, prezidata de Profesorul P.P. Panaitescu, înainta cu lucrarile, în aceeasi masura se organiza rezistenta celor amenintati sa fie eliminati. Reforma Braileanu s-a izbit de „interesele create”, care formau o puternica retea, cu audienta si simpatie în anturajul lui Antonescu. Un prilej binevenit pentru „familia lui politica” sa-l atâte pe Conducator contra Ministrului Educatiei Nationale. În ultimele doua luni, Profesorul Braileanu iesea amarât de la audientele de lucru de la General, caci nu auzeau decât reprosuri si amenintari. Sufletul lui curat nu putea concepe atâta miselie ca dupa ce Antonescu însusi aprobase proiectul de reforma si îl încurajase în aplicarea unor norme severe în învatamântul superior, tot el sa-l învinuiasca pentru ceea ce i se îngaduise mai înainte.
Atitudinea bizara a lui Antonescu în relatiile cu Braileanu reflecta în fond schimbarea lui de atitudine în relatiile cu Miscarea. La începutul lui Noiembrie 1940 guverna cu noi; în Decembrie si Ianuarie, se pregatea sa ne expulzeze din Stat, iar în primavara lui 1941, când a instituit Comisia de Ancheta, guverna contra noastra, angajându-se într-o noua prigoana.

4. MINISTERUL CULTELOR SI ARTELOR

La Ministerul Cultelor s-a produs o criza în relatiile cu Biserica Ortodoxa din cauza actiunii necugetate a Preotului Stefan Palaghita, care fusese numit Inspector la acest minister. Fire impulsiva si dezordonata, si-a pus de gând sa epureze înalta ierarhie bisericeasca de vladici care nu faceau cinste scaunului pe care sedeau.
Dupa o perioada de cercetari, a întocmit dosare împotriva a trei episcopi, pe care-i acuza de grave nereguli administrative, simonie si pacate omenesti. Traian Braileanu, care guverna si acest minister, sovaia sa dea curs anchetei întreprinse de Preotul Palaghita si atunci a venit la mine cu dosarele, în speranta ca voi fi mai accesibil argumentelor lui si voi accepta sa ridic chestiunea în fata Generalului Antonescu. Acesta, la rândul lui, trebuia sa ceara Sfântului Sinod sa ia masuri contra culpabililor. L-am lasat pe Preotul Palaghita sa-si desfasoare concluziile la care a ajuns în ancheta lui. Mi-a deschis dosarele

si mi-a aratat o multime de piese acuzatoare, între care si declaratii de martori. Dosarele erau bine întocmite si contineau suficiente dovezi de a-i pune sub acuzatie pe episcopi. Dupa ce si-a terminat rechizitoriul, am început sa-i explic care este pozitia Miscarii fata de Biserica :
– Nu ne amestecam în afacerile interne ale Bisericii. Nu trebuie sa cadem în eroarea partidelor sau a Regelui Carol, care au degradat Biserica la un instrument al intereselor lor particulare. Statul trebuie sa ajute Biserica, dar fara sa-i ceara nici un serviciu în schimb. Biserica este mult deasupra noastra, cum spunea si Capitanul. Forul care poate decide asupra conduitei Episcopilor este exclusiv Sf. Sinod, care nu trebuie supus la presiuni politice. Sf. Sinod trebuie sa ramâna suveran pe initiativele si deciziile lui".
I-am spus în continuare ca atunci când Generalul Antonescu m-a întrebat la începutul guvernarii „ce facem cu Patriarhul Nicodem", i-am raspuns ca „trebuie lasat unde e". Miscarea nu cere nici o satisfactie pentru faptul ca în timpul guvernarii carliste Patriarhul a justificat si a binecuvântat crimele regimului. I-am amintit ca în declaratia mea din 4 Iulie 1940, când am luat în primire Ministerul Cultelor, mi-am exprimat dorinta de a vedea o Biserica libera si independenta, dedicata exclusiv misiunii ei Divine, fiind telegrafic felicitat de Mitropolitul Balan.
Aceasta este pozitia Miscarii si l-am invitat sa închida dosarul contra Episcopilor si sa se ocupe de alte treburi.
Preotul Palaghita a plecat dezamagit de la mine. Dar între timp actiunea lui a avut si alte urmari care au provocat si interventia Generalului. Ministerul Cultelor, instigat de Preotul Palaghita, a suspendat plata salariului Episcopului Gherontie al Constantei, cel mai învinuit dintre ei. Episcopul s-a plâns Generalului si acesta a adus cazul în discutia Consiliului de Ministri, cerându-i lui Braileanu sa repare ilegalitatea. Episcopul Gherontie nu fusese nici inculpat, nici judecat si nici suspendat.
Mai târziu Preotul Palaghita a venit la mine cu o alta propunere tot atât de stranie, care privea de asta data miscarea. Si anume, sa dau dispozitii ca toti legionarii sa iasa din organizatiile de baza si sa formeze un corp aparte, cum ar avea studentii. Acest nou corp s-ar constitui pe regionale. Câte regionale are Miscarea, atâtea regionale de preoti sa fie. Bineînteles, el râvnea sa fie seful acestui corp nou.
I-am respins si aceasta idee, explicându-i ca daca am proceda la fel cu toate profesiile si toti intelectualii din Miscare, daca avocatii, medicii, inginerii, profesorii, învatatorii din miscare ar urma aceeasi evolutie, iesind din organizatia generala si constituindu-se în corpuri aparte, atunci decapitam Miscarea de cele mai bune elemente ale ei. Atunci cine sa conduca masele de legionari? La ora actuala avem preoti sefi de judet, preoti sefi de regiune, preoti prefecti. În prigoana, numerosi preoti au suferit lagar si închisoare si am avut preoti martiri, care au murit pentru popor în rând cu ceilalti legionari ucisi. Rolul lor este mare în Miscare. Daca i-am desprinde din mediul în care au crescut si s-au format, am saraci Miscarea de un factor important de aglutinare politica si orientare spirituala.
Pentru a doua oara Preotul Palaghita a plecat dezamagit de la mine. Era un agitat, un cap nebulos, victima a unei imaginatii haotice, care-l împiedica sa vada realitatea.

5. MINISTERUL SANATATII, MUNCII SI AL OCROTIRILOR SOCIALE

Ministerul Sanatatii si al Muncii, mai înainte despartite, au avut aceeasi soarta ca si Ministerul Educatiei si al Cultelor, fiind reunite de Antonescu într-un singur minister, avându-l ca titular pe Vasile Iasinschi.
La Ministerul Muncii administratia a functionat normal, fara frecusuri cu Generalul Antonescu.
Nu tot asa la Ministerul Sanatatii, unde relatiile lui Iasinschi cu Conducatorul Statului au devenit din ce în ce mai încordate. Câta vreme Iasinschi a facut acte de rutina si schimbari de personal care afectau numai cadrele sanitare inferioare, protestele Generalului nu s-au auzit. Dar când acesta a cutezat sa se atinga de situatia unor „intouchables", personaje care detineau functii importante în cadrul medical al tarii si care s-au bucurat de un tratament privilegiat sub toate regimurile, atunci mânia lui Antonescu s-a descarcat fulminant si cu cea mai mare brutalitate contra Ministrului Sanatatii. Acesti pontifi ai medicinii întretineau relatii cordiale cu anturajul antonescian si când situatia lor parea sa fie periclitata, îndata suna soneria de alarma de la Presedintie, pentru a-l pune în garda pe General de schimbarile întreprinse de ministrii legionari.
Au fost mai multe cazuri, dar dintre ele în special doua au creat tensiuni în guvern si au contribuit la deteriorarea relatiilor dintre Conducator si Iasinschi. Profesorul Dr. Iacobovici fusese înlocuit din functia de medic primar al Asezamintelor Brâncovenesti. Fiind sesizat de „nedreptatea" savârsita, Generalul

ordona o ancheta, punând urmatoarea rezolutie, pe care o reproducem, pentru ca cititorul sa-si dea seama de anomaliile ei, de contradictiile ei si confuziile acumulate în câteva linii:
”9 Ianuarie 1941
Ministerul de Justitie va numi pe cineva sa studieze daca dispozitia este legala si sa refere fara întârziere. Chiar daca ar fi legala, este o crima sa ne batem joc de putinii oameni de stiinta pe care-i avem. Cu astfel de sisteme se distruge totul. Eu nu sunt o firma închiriata de oameni care comit acte care depasesc ca arbitrar si razbunare actele fostului regim. Îl rog pe D-l Ministru Iasinschi sa spuna acestea D-lor de la Spitalul Brâncovenesc, care, daca nu înteleg aceasta, este ca dovedesc ca nu merita locurile pe care le-au ocupat si trebuie schimbati fara întârziere”.
Analizând rezolutia Generalului, se desprind urmatoarele concluzii si observatii:
1. Nimeni, nici medicii legionari si nici Ministrul Sanatatii, n-au contestat eminentele calitati stiintifice ale D-rului Iacobovici. Generalul deplasa chestiunea în discutie pe alt teren, strain de problema.
2. Dr. Iacobovici a fost înlocuit într-o functie administrativa, ca medic primar al Asezamintelor Brâncovenesti.
3. A fost înlocuit pentru ca medicii de la aceasta institutie au descoperit nereguli la spitalele aflate în administratia Asezamintelor Brâncovenesti.
4. Generalului Antonescu fiindu-i teama ca destituirea D-rului Iacobovici sa nu fi fost tocmai „arbitrara”, cum pretindea acesta, ca sa-si salveze totusi protejatul, are grija sa adauge în rezolutie ca „chiar daca ar fi legala, este o crima sa ne batem joc de putinii oameni de stiinta pe care-i avem”.
5. Medicii de la Asezamintele Brâncovenesti care au cerut înlocuirea D-rului Iacobovici erau informati ca sub administratia lui s-au savârsit nereguli. Nu s-a luat o decizie de ordin administrativ, destinata sa asigure o gestiune corecta la aceste asezaminte.
6. Generalul Antonescu nu se multumeste cu aceste observatii, ci adauga si enormitatea ca rechemarea lui Iacobovici întrece în „arbitrar si razbunare actele fostului regim”. Recurge la aberatie ca sa puna pe acelasi plan sau chiar mai mult crimele regimului carlist… cu destituirea unui functionar.
7. Generalul îi ameninta pe medicii de la Asezamintele Brâncovenesti cu destituirea lor, daca nu reintegreaza, de acord cu Ministrul, pe Dr. Iacobovici.
Din aceasta analiza rezulta cu claritate ca arbitrarul era practicat de Generalul Antonescu, care, sub influenta anturajului sau nefast, împiedica instaurarea unei administratii sanatoase la Asezamintele Brâncovenesti.
Al doilea caz, care caracterizeaza aceeasi mentalitate înveninata de mediul în care traia, a fost a Dr. Costinescu, fost Ministru al Sanatatii în mai multe guverne liberale iar, în vremea noastra, Presedinte al Crucii Rosii. În urma reclamatiilor facute de medicii legionari din Capitala ca la Crucea Rosie s-ar fi savârsit nereguli, Ministrul Iasinschi decide înlocuirea Dr. Costinescu. Abia s-a dat decizia, a si intrat în functie soneria de alarma de la Presedintie. De asta data însasi Doamna Maria Antonescu a luat afacerea în mâna, aducând la cunostinta sotului ei „oroarea” savârsita. Dr. Costinescu, introdus în tainele anturajului, i-a trimis o scrisoare Doamnei Antonescu, plângându-se de nedreptatea ce i s-a facut, fiind dat afara de la o institutie unde a muncit atâtia ani...
Ca de obicei, si în acest caz, Generalul deviaza de la subiect, ca sa-si justifice revolta contra înlocuirii abuzive a Dr. Costinescu, invocând consideratii de alta natura. Exalta opera realizata de Dr. Costinescu la Crucea Rosie, între altele crearea Sanatoriului de la Moroeni, care era într-adevar o institutie exemplara. Îsi ia osteneala chiar sa se duca la Moroeni, ca sa viziteze sanatoriul, întorcându-se încântat de ce-a vazut acolo. În discutia avuta la un Consiliu de Ministri, pune accentul pe realizarile „Crucii Rosii” sub presedintia Dr. Costinescu, în timp ce Ministrul se refera la neregulile descoperite la aceasta asociatie de binefacere nationala, care, într-un regim legionar, trebuie curmate. Dându-si seama Generalul ca la o ancheta ar putea iesi si nereguli, are grija sa adauge în cursul discutiei:
”Daca prin neregulile semnalate de D-ta s-a creat aceasta situatie, eu sunt fericit”. Cu alte cuvinte, dupa conceptia Generalului, poti sa furi, poti sa jefuiesti, daca s-a realizat ceva de importanta pentru Stat, atunci neregulile se pot trece cu vederea. Generalul ascundea vinovatia protejatilor lui îndaratul operelor ce le-au realizat acestia în fruntea unei institutii! Ne venea în minte afacerea Skoda, când perora Antonescu în favoarea Dr. Costinescu. Contractul încheiat de guvern cu Uzinele Skoda era bun pentru înzestrarea armatei, dar pretul armamentului achizitionat era oneros pentru Stat, din cauza intermediarilor, care au încasat mari comisioane.

Înlocuirile decise de Iasinschi erau perfect justificate din punct de vedere al corectitudinii administrative, dar, cine stie, opozitia Generalului nu ar fi fost atât de drastica daca s-ar fi petrecut la o data în Octombrie sau Noiembrie. Au cazut cum nu se poate mai prost, într-o perioada când Generalul Antonescu îsi ascutea armele ca sa ne loveasca pe la spate. Interventia lui în favoarea Dr. Costinescu era din 13 Decembrie, iar rezolutia lui pentru reintegrarea Dr. Iacobovici din 9 Ianuarie 1941. Peste doua saptamâni dadea lovitura de Stat contra propriului sau regim!

6. MINISTERUL DE INTERNE

În fruntea Ministerului de Interne sau al Afacerilor Interne, cum se mai numea, era Generalul Constantin Petrovicescu. Un om drept, fara nici o urma de rautate sau viclenie, incapabil sa faca vreun act daunator tarii sau prietenilor lui. Din cauza loialitatii lui fata de Miscare, a avut mult de suferit din partea lui Antonescu, care încercase la început sa-l atraga de partea lui, pentru a-l folosi mai târziu în politica lui de ruptura cu miscarea.

Generalul Petrovicescu a fost unul dintre delegatii guvernului, desemnati sa participe la funeraliile Preotului Mota la Orastie, alaturi de Nicolae Mares, Ministrul Agriculturii, si de Traian Braileanu, Ministrul Educatiei Nationale. Întorcându-se la Bucuresti, cu mare mâhnire si îngrijorare, mi-a comunicat conversatia avuta în tren cu Nicolae Mares. Acesta i-a vorbit de neîntelegerile dintre Garda si General si i-a propus sa treaca de partea Generalului, pentru ca, din pozitia lui de Ministru de Interne, sa-l ajute pe Conducator sa poata domina situatia în eventualitatea unui conflict deschis. Generalul Petrovicescu a ramas uimit de destainuirile lui Mares si i-a raspuns ca, dupa câte stie el, relatiile dintre Seful Statului si Seful Legiunii sunt excelente.

Trebuie bine notata data când a avut loc aceasta convorbire stranie: în timp ce Generalul se afla în vizita în Germania, asadar înainte de întâmplarile de la Jilava, care ar fi putut servi ca motor al tenebroaselor lui planuri.

Am ramas pe gânduri dupa discutia Petrovicescu-Mares, dar mi se parea mai mult o intriga a acestuia din urma decât dovada unei conspiratii care s-ar tese contra Legiunii cu stiinta Generalului. E adevarat ca nu eram scutiti de anumite neîntelegeri, dar acestea erau de importanta secundara si nu vedeam cum ar ameninta soliditatea regimului. M-am bucurat mai mult de atitudinea Generalului Petrovicescu, care a ramas ce-a fost întotdeauna: un prieten devotat al Miscarii, pe care acum, ca si în 1934, puteam conta în cele mai grele împrejurari. Evenimentele de mai târziu au dovedit taria de caracter a acestui om, care a preferat sa înfrunte închisoarea si cele mai mari nedreptati decât sa devina o unealta a noilor prigonitori.

Alaturi de Ministerul de Externe, Ministerul de Interne a fost tinta atacurilor permanente ale Conducatorului Statului. Aproape n-a fost Consiliu de Ministri în care Generalul Petrovicescu sa nu fi fost tras la raspundere de Antonescu pentru presupusele acte de dezordine **si** anarhie din tara. Externele si Internele erau doua ministere-cheie în Stat, a caror posesiune de catre miscare deranja planurile Generalului. Materie conflictiva exista din abundenta la Ministerul de Interne, pentru ca avea, între alte atributii, pastrarea ordinii interne si urmarirea fostilor demnitari carlisti. Fara îndoiala ca se savârseau acte ilegale, dar acestea luau proportii alarmante în gura Sefului Guvernului si al Statului, care le cauta cu lumânarea, le sublinia cu satisfactie si le exploata la maximum. Ce s-a petrecut sub regimul legionar e de neînchipuit. Nici un guvern din lume nu-si speculeaza propriile slabiciuni, daca le are, si nu arunca cu piatra în proprii lui colaboratori, la fiecare ocazie. Exista o solidaritate guvernamentala pe care trebuie sa o respecte toti ministrii, începând de la seful guvernului. E treaba opozitiei sa demaste sau a opiniei publice sa critice actele guvernului. Antonescu avea o placere deosebita, aproape perversa, sa înfiereze neregulile descoperite la ministrii legionari, ceea ce nu se petrecea cu ministrii afiliati ideologiei lui. Nu pentru îndreptarea Statului era el atât de sever în condamnarea neregulilor constatate la Ministerul de Interne, ci pentru a-si umple dosarele cu piese de acuzatie contra miscarii, justificându-si lovitura de Stat de mai târziu.

Generalul Petrovicescu a suferit enorm de pe urma acestor sageti înveninate pe care le primea la fiecare Consiliu de Ministri din partea Conducatorului. Nu odata a venit la mine rugându-ma sa-i dau voie sa-si prezinte demisia si tot de atâtea ori l-am rugat sa mai rabde si sa mai stea unde e, pentru ca dusmanii Legiunii sa nu profite de plecarea lui si Generalul sa numeasca pe cine stie cine la Interne. A fost un martir al atasamentului sau pentru memoria Capitanului si pentru tineretul legionar, al carui zel la munca pentru refacerea natiunii îl vedea si-l aprecia. Generalul Petrovicescu mai lupta cu o dificultate: nu era

stapân deplin la Ministerul de Interne. Antonescu îi pusese în coasta pe Colonelul Rioseanu, care avea o pozitie sui-generis în guvern. Numit Subsecretar de Stat pentru Ordinea Publica în guvernul de tranzitie, dintre 6-l4 Septembrie, a ramas cu acelasi titlu si în guvernul nou constituit cu legionarii. Odata numit la Interne, Generalul Petrovicescu a luat în primire toate resorturile ordinii publice: Jandarmeria, Directiunea Generala a Sigurantei si a Politiilor si Prefectura Politiei Capitalei. Aceasta structura ierarhica s-a stabilit cu atât mai usor dupa ce ultimele doua organe, Siguranta Statului si Prefectura de Politie au fost ocupate de legionarii Alexandru Ghica si Colonelul Zavoianu. Titularii raportau direct Generalului Petrovicescu fara sa mai treaca prin filiera lui Rioseanu, Subsecretar de Stat pentru Ordinea Publica. Aceasta situatie anormala s-a creat din pricina faptului ca Rioseanu însusi nu respecta ordinea ierarhica existenta, nu se considera subordonat Ministrului Petrovicescu, ci trata direct cu Antonescu si primea ordine direct de la acesta. Lipsit de resorturile principale ale puterii, Rioseanu s-a cantonat atunci în „Serviciul Secret" al Armatei, fostul fief al lui Moruzov. A întesat acest serviciu cu agenti dati afara de la Siguranta si de la Prefectura de Politie, aceia care servisera sub Carol, si cu ajutorul lor si-a creat un serviciu de informatii paralel. Dar „Serviciul Secret", sub conducerea lui Rioseanu, încetase de a mai fi ceea ce era destinatia lui reala, o oficina de contra-spionaj, ci s-a transformat într-un serviciu de informatii anti-legionar. „Serviciul Secret" se ocupa prea putin de dusmanii tarii, de infiltratiile comuniste, de agentii straini, si îsi desfasura precumpanitor activitatea supraveghind celelalte organe de protectie ale Statului. Rioseanu se interesa de ce se întâmpla la Prefectura de Politie, de ce se întâmpla la Directia Generala a Sigurantei, pentru a descoperi „nereguli" si a le raporta lui Antonescu. Conducatorul nu avea încredere în rapoartele Generalului Petrovicescu, în timp ce sorbea cu nesat toate informatiile prezentase de Rioseanu. La Comandamentul Jandarmeriei a fost numit de Antonescu, Generalul Vasiliu. Acesta s-a aratat binevoitor fata de Miscare sau se prefacea ca ne este prieten. În orice caz, câta vreme Corpul Jandarmeriei a ramas sub autoritatea Ministrului de Interne, Generalul Petrovicescu, n-am avut sa ne plângem de comportamentul jandarmilor. La sate au jucat un rol sters, evitând sa intre în conflict cu garnizoanele legionare. Mai târziu Generalul Antonescu a scos jandarmeria de sub ordinele Ministrului de Interne si a trecut-o la Presedintia Consiliului, cu scopul de a putea dispune de acest corp pentru momentul loviturii de Stat. La recomandarea mea, a fost numit ca Secretar General la Interne Dr. Victor Biris. Doctor în Drept si fost procuror la Oravita, care cunostea mecanismul ordinii publice. A fost un eminent colaborator al Generalului Petrovicescu si, în tot timpul guvernarii noastre, n-am auzit „plângeri" contra lui din partea lui Antonescu. În ceea ce priveste nemultumirile lui Antonescu contra Ministrului de Interne, din lunga lista ce-am auzit la sedintele ministeriale, cele mai multe erau de importanta secundara, care nu meritau sa fie tratate ca materie de guvernamânt, chiar în cel mai legalist Stat. Aceste nereguli puteau fi rezolvate perfect prin colaborarea dintre ministere sau la nivelul administrativ inferior. Ca sa dam un exemplu. În judetul Teleorman, un legionar trage o palma mosierului Stan Ghitescu. Acesta, pe lânga ca era mare mosier, mai era si membru al partidului national-crestin. Îndata ce a fost înstiintata Doamna Goga, l-a alarmat pe General si tragerea acestei palme s-a transformat într-un scandal guvernamental. Sigur ca legionarul care îl lovise pe Stan Ghitescu iesise din legalitate si trebuia sanctionat, dar n-am înteles niciodata cum de în jurul acestei palme Antonescu sa faca o zarva pâna la isterie, ca si cum s-ar prabusi tara, înveninând atmosfera unui Consiliu de Ministri, care trebuia sa se ocupe de treburi mai importante. Câte mii de palme n-am primit noi si sub regimul partidelor si sub regimul carlist? Care ministru, care sef de guvern sau care instanta judecatoreasca s-a însarcinat sa cerceteze bataile suferite de legionari pentru a-i pedepsi pe vinovati, politisti sau jandarmi? De aceasta natura erau marea majoritate a neregulilor cu care-l mitralia Generalul Antonescu la fiecare Consiliu de Ministri pe Petrovicescu si colaboratorii lui. Cele mai multe din „faradelegile" savârsite de legionari care îmbracau functii publice se pot grupa în patru categorii:

1. *Confiscari de automobile*. Într-o buna zi, tuna si fulgera Generalul Antonescu ca i s-a confiscat automobilul lui Lobey, fost secretar particular al lui Armand Calinescu si copartas la crimele acestuia. Ori de câte ori i se semnalau astfel de ilegalitati, Petrovicescu intervenea energic si automobilele luate erau restituite proprietarilor lor, ca si în cazul lui Lobey. O simpla operatie de politie era ridicata de General la rangul de problema de guvernamânt!

2. *Violari de domiciliu*. Functionarii de politie, legionari, fara îndoiala ca au savârsit astfel de delicte. Nefamiliarizati cu resorturile vietii publice, treceau uneori peste bariera legalitatii. Dar pe timpul regimului carlist, violarile de domiciliu nu mai erau exceptie, ci moneda curenta. Orice agent al fortei publice putea sa-ti intre în casa când vroia, fara sa aiba vreun mandat judecatoresc.

3. *Imixtiuni la vami*. Multi evrei paraseau tara prin punctele de frontiera Galati si Constanta. Evident, ei cautau sa scoata cât mai multi bani si obiecte de valoare, profitând de coruptia agentilor vamali. Aflând de aceste complezente ale vamesilor, organele politienesti din aceste orase au dublat functionarii de la vama cu proprii lor inspectori, pentru a împiedica evaziunea de capitaluri. La perchezitiile facute de functionarii legionari de la politie s-au descoperit mari fraude.
Chestiunea amestecului legionar la vami a fost ridicata într-un Consiliu de Ministri chiar de George Cretianu, Ministrul Finantelor. Atunci a intervenit Generalul Petrovicescu, aratând ca daca nu era acest supracontrol legionar, evreul Hurtig ar fi parasit tara cu multe milioane. Jean Hurtig, fost administrator al ziarelor *Timpul* si *Argus*, a fost arestat la Constanta de politia legionara, pe când vroia sa se îmbarce si sa fuga din tara cu bijuterii si devize în valoare de peste patru milioane de lei. Pâna la urma a convenit si Antonescu ca masurile luate de chesturile politiei de la Galati si Constanta sunt bune si a aprobat ca functionarii vamali sa fie dublati de functionarii legionari de la politie.
4. *Abuzuri ale Prefectilor*. Incontestabil ca, în zelul lor de a repara nedreptatile savârsite în trecut populatiei românesti, anumiti prefecti si-au depasit atributiile lor legale. Nu trebuie uitat ca eram în faza de initiere si de formatie a noului personal administrativ, ceea ce nu se putea realiza cât ai bate din palme. Incidentele erau inevitabile pâna când noii prefecti si-ar fi însusit practica administrativa. Asa de pilda, una din aceste ilegalitati. La Iasi, Prefectul Judetului, Dr. Ventonic, interzice încarcarea unor vagoane de marfa, pentru motivul ca proprietarii marfurilor erau evrei. Evident un abuz. A intervenit în Consiliul de Ministri chiar Ministrul Comunicatiilor, Pompiliu Nicolau. Ministrul de Interne, General Petrovicescu, a luat nota si a dat ordinele necesare Prefectului. Situatia s-a normalizat. Dar Generalul Antonescu nu s-a multumit cu acest mod simplu si expeditiv de a rezolva incidentul de la Iasi, ci a tinut o diatriba contra acestor procedee, care „ruineaza" economia tarii.
Ilegalitatile tratate în Consiliul de Ministri erau, în mare lor majoritate, de aceasta natura minora. Nu era o metoda de guvernare, ci o stângacie administrativa inerenta oricarui regim. Nu s-a vazut nici o revolutie în lume care sa debuteze, de a doua zi, cum vroia Generalul, printr-un legalism perfect. Fiecare revolutie trece printr-o faza de excese, pâna ce apele sociale se potolesc reintrând în matca lor. Revolutia legionara a fost una din cele mai blânde si mai tolerante din lume.
Au existat si cazuri mai grave de dezordine si anarhie, pe care le voi trata în alte capitole, fiind legate de anumite momente ale guvernarii noastre si având nevoie sa fie explicate prin ansamblul împrejurarilor în care s-au produs.

7. DIRECTIA GENERALA A SIGURANTEI SI A POLITIEI

Directia Generala a Sigurantei si a Politiei avea în subordine toate politiile din tara, în afara de Prefectura Politiei Capitalei, care era autonoma, având legatura directa cu Ministerul de Interne. În guvernul de tranzitie a fost numit de Antonescu Colonelul Petre Camenita la Directia Sigurantei, dar aflându-se despre el ca participase, pe când era Prefect de Arges, la asasinarea legionarilor, la protestele noastre, a fost înlocuit cu Alexandru Ghica.
Referintele Generalului Antonescu despre Alexandru Ghica erau bune. Ghica locuia în acelasi bloc cu Alexandru Rioseanu, pe Calea Dorobantilor. Erau vecini si buni prieteni, cunoscându-se de mai multi ani. În cursul verii anului 1940, Rioseanu îl tinea la curent pe Ghica privitor la arestarea si internarea Generalului si la demersurile ce se faceau pentru eliberarea lui. Dar, în afara de recomandarea lui Rioseanu, Generalul nu putea uita ca, în noaptea. de 5-6 Septembrie, numai datorita alarmei lui Ghica a putut sa zadarniceasca planul Regelui Carol de a-l aresta si schimba cursul evenimentelor. Numirea lui Ghica la Siguranta avea pentru Generalul Antonescu semnificatia unei recunostinte personale, în afara de faptul ca dadea satisfactie si unei legitime cereri a Miscarii.
Numirea lui Ghica a fost fericit aleasa si din punct de vedere al calitatilor personale ale acestuia. O mare forta de caracter, dublata de o temeinica pregatire intelectuala si profesionala, ca jurist si avocat. Sub conducerea lui Ghica, Directia Generala a Sigurantei a devenit o institutie solida a noului regim.
Alexandru Ghica si-a ales personalul cu mare grija. N-a facut nici o numire de Chestori, Sefi de Politie, Comisari, fara a se consulta cu organizatiile legionare respective, având încredere în judecata si aprecierea sefilor locali. În marea majoritate a cazurilor s-a înconjurat de colaboratori competenti si, daca s-au ivit si câteva exceptii, aceasta se datoreaza grabei cu care s-au facut aceste numiri. Nu trebuie uitat faptul ca stimulentul de a înlocui cât mai repede cadrele vechi ale politiei venea direct de la Antonescu, care, în

primele luni ale guvernarii, traia sub obsesia unei posibile contra-lovituri organizate de elementele carliste ramase în Stat.
Când numirile facute de Ghica nu corespundeau postului ocupat, sefi de politie sau comisari, Alexandru Ghica n-a ezitat sa ia masuri de revocare a elementelor care si-au depasit atributiile lor legale, chiar daca erau legionari si chiar daca erau fruntasi ai organizatiilor din acele judete. Citim în ziarul *Buna Vestire* din 9 Noiembrie 1940 urmatorul comunicat al Directiei Generale a Politiei:
"Alexandru Ghica a aplicat sanctiunea destituirii din functie a urmatorilor:
Stanescu Bucur, delegat-sef la Politiei orasului Turnu-Magurele;
Marinescu Nicolae si Stanoiu Dumitru, sefi-delegati ai comisariatelor de politie din Rosiorii-de-Vede si Alexandria, pentru faptul de a fi luat si tolerat masuri abuzive, care au dus la discreditarea Statului Legionar".
Aceste abuzuri au fost niste batai aplicate în public unor adversari politici, care, sub regimul anterior, s-au distins si ei prin abuzurile ce le-au savârsit contra legionarilor, insultându-i si lovindu-i.
Antonescu a exploatat cu mare tam-tam „abuzurile" legionare din Teleorman, dar n-a binevoit sa adauge ca Alecu Ghica, îndata ce-a aflat de aceste ilegalitati, a destituit fulminant toata seria de sefi de politie din judet, recrutati dintre legionari. Tot Alecu Ghica, în Ianuarie 1941, l-a destituit pe chestorul politiei din Braila, Mazilu, pentru ca a scos la curatatul zapezii pe strazi niste evrei batrâni. În cazul precedent ca si în cazul de la Braila, Ghica a procedat poate prea drastic, în raport cu culpa savârsita de cei destituiti, având în vedere ca erau elemente de elita ale Legiunii. Dar Ghica era un functionar constiincios, care vroia sa-l serveasca cu devotament pe Conducatorul Statului si principiile Statului national-legionar.
Cu exceptia unor întâmplari mai grave, de care vom vorbi în alta parte, politiile din tara, sub conducerea lui Alecu Ghica, au functionat normal si eficace. Evident, „plângerile" si „pârile" curgeau la presedintie din toate partile, pentru a discredita administratia legionara, simtind dusmanii unde e punctul slab al regimului, cum spunea într-un Consiliu de Ministri Generalul Petrovicescu:
"De vorbe, de aversiuni si de dusmanie nu vom scapa chiar daca vom fi mieii cei mai blânzi".
Relatiile dintre Rioseanu si Alecu Ghica n-au ramas aceleasi. Din relatiile de prietenie, s-au transformat în relatii de aversiune si mai târziu de dusmanie declarata. Ele reflectau înrautatirea raporturilor dintre Generalul Antonescu si Miscare. Rioseanu, un devotat al Generalului, urmând linia acestuia, cauta sa-i procure acestuia cât mai multe dovezi de „dezordinile" din tara, în timp ce Alexandru Ghica, un om de o mare corectitudine sufleteasca, refuza sa devina unealta dezagregrarii regimului, cum cauta sa-l capteze la început Rioseanu, pe baza prieteniei lor. Vazând ca nu-l poate atrage în conspiratia antonesciana, Rioseanu a început sa-l atace pentru a obtine înlocuirea lui. E caracteristica în aceasta privinta interventia lui Rioseanu în sedinta Consiliului de Ministri din 29 Noiembrie, în care s-a tratat chestiunea ordinii publice dupa întâmplarile de la Jilava:
"Ati spus, Domnule General, ca suntem raspunzatori de ceea ce se întâmpla.
Ca sa fiu responsabil eu, ca Ministru al Politiei, trebuie ca atât la Siguranta cât si la Politie, sa am oamenii mei.
Eu nu sunt sigur nici de D-l Mironovici si nici de D-l Ghica.
Pentru actele Dumnealor eu nu pot sa raspund".
Am explicat în capitolul anterior de ce nici Ghica si nici Prefectul Capitalei nu se supuneau lui Rioseanu, cum ar fi cerut ordinea ierarhica normala. Pentru ca nici Rioseanu nu se supunea Ministrului de Interne Petrovicescu, ignorând autoritatea acestuia si tratând toate chestiunile direct cu Conducatorul Statului.

8. PREFECTURA POLITIEI CAPITALEI

În contrast cu Directia Generala a Sigurantei Statului si a Politiilor, unde a domnit linistea si ordinea, Prefectura de Politie a tinut guvernul într-o permanenta încordare din cauza iesirilor necugetate si nepermise ale unora dintre noii functionari. Putem atribui vinovatia principala a dezordinilor de la Prefectura Cololelului Zavoianu, asa cum a facut Antonescu, în procesul ce i l-a intentat si care s-a încheiat cu condamnarea lui la moarte?
Acuzatia nu este dreapta, pentru ca trebuie sa tineam seama de împrejurarile extraordinar de grele în care si-a exercitat functia de Prefect al Politiei. Colonelul Zavoianu a avut cea mai ingrata sarcina dintre functionarii noului Stat. Înainte de a pronunta o judecata asupra gestiunii lui, trebuie sa ne aducem aminte

de momentul dramatic când a luat în primire Prefectura de Politie si problemele ce trebuiau sa se rezolve în cel mai scurt timp posibil.
Ce însarcinari primise Colonelul Zavoianu de la Conducatorul Statului si cum le-a îndeplinit?
l. Înlocuirea grabnica a vechilor cadre ale Prefecturii de Politie, o primenire de sus pana în jos, deoarece, cu rare exceptii, nu se putea avea încredere în comisarii si agentii acestei institutii. Nu numai pentru trecutul lor sângeros, caci participasera la toate crimele si ticalosiile dictaturii Carol-Calinescu, dar si pentru siguranta noului regim.
2. Având ca baza de actiune Capitala, tot Colonelului Zavoianu îi revenea obligatia de a proceda la arestarea celor vinovati de crime în perioada carlista. Comisia de Ancheta Criminala începuse sa lucreze concomitent cu numirea Colonelului Zavoianu si aceasta institutie exceptionala avea nevoie de concursul fortei executive pentru a-i aduce în fata ei pe culpabili. Era mai mult decât evident ca urmarirea si arestarea asasinilor legionarilor nu se putea realiza cu vechile cadre politienesti, compromise ele însele în aceste crime. Multi dintre fostii functionari ai Prefecturii de Politie au trecut prin fata Comisiei de Ancheta si au primit mandate de arestare.
Cum a procedat Colonelul Zavoianu pentru a îndeplini ordinele Conducatorului?
Spre deosebire de Directia Generala a Sigurantei, unde personalul central era restrâns, Prefectura de Politie avea un efectiv numeros, câteva sute de persoane, de la chestori, comisari si pâna la agenti si informatori. Din cauza aceasta, nu se putem face substituiri progresive si partiale, ci cu cea mai mare iuteala epuratia trebuia sa cuprinda nu numai vârfurile, ci si un mare numar de functionari inferiori. Nicaieri ca la Prefectura de Politie nu s-a observat mai clar ruptura cu vechiul regim. Colonelul Zavoianu a introdus la Prefectura un mare numar de legionari, adeseori trecând peste pregatirea si calificativele lor, dând prioritate necesitatii, sub presiunea impusa chiar de Conducerea Statului, de a transforma Prefectura, în cel mai scurt timp posibil, într-un instrument loial Statului National-Legionar. Paralel cu acest organism reconstituit din temelii, a mai realizat si performanta sa execute si mandatul Comisiei de Ancheta, arestând principalii responsabili de crimele contra legionarilor, pentru a fi anchetati si apoi deferiti justitiei. Tot Colonelul Zavoianu a mai obtinut de la Conducator si aprobarea ca lotul de acuzati aflati la început în stare de arest în subsolul Prefecturii de Politie sa fie transferat la Jilava si acolo sa fie pazit în interiorul închisorii de o garda legionara.
Considerând activitatea Colonelului Zavoianu ca Prefect de Politie din perspectiva istoriei legionare, el a fost omul predestinat sa fie unul din „razbunatorii" Capitanului, continuând seria eroica a lui Miti Dumitrescu si Lucian Caramlau, care au luptat si au cazut pentru a deschide drumul biruintei legionare de la 6 Septembrie. Fac parte din acea pleiada a legionarilor „care au încins sabiile neamului", pentru a-i pedepsi pe cei ce i-au facut rau, caci ucigându-l pe Corneliu Codreanu, au deschis drumul ciopârtirii tarii si apoi al invaziei bolsevice.
Ura mortala ce si-a atras-o Colonelul Zavoianu din partea fortelor care se grupasera în spatele lui Antonescu, pâna a-l aduce în fata plutonului de executie, nu a fost decât consecinta luciditatii lui implacabile ca datoria primordiala a regimului legionar este de a pedepsi sleahta de asasini care au distrus viitorul neamului. El s-a identificat cu aceasta misiune, ca un mistic, ca un iluminat, executând o porunca ce venea de dincolo, de la Capitan, lasata supravietuitorilor în testamentul întemeietorului Miscarii.
În momentul când, la începutul lunii Noiembrie, Generalul Antonescu si-a schimbat politica fata de asasinii legionarilor, vrând sa-i pedepseasca, dar „fara sa verse sânge", tot Colonelul Zavoianu s-a remarcat prin vigilenta si refuzul lui de a se supune deciziilor suspecte ale Comisiei de Ancheta, care, încurajata de atitudinea sovaielnica a lui Antonescu, vroia sa-i scoata de la Jilava sub fel de fel de pretexte, trecându-i sub paza, fie la Vacaresti, fie la diverse spitale sau sanatorii. Colonelul Zavoianu n-a executat aceste mandate, dându-si seama ca se urmareste scoaterea marilor criminali de sub paza legionarilor, ca un prim pas pentru a fi mai târziu eliberati. Pentru aceasta intransigenta s-a expus urii antonesciene si a platit cu viata fidelitatea fata de Capitan.
Graba cu care Colonelul Zavoianu a schimbat personalul politienesc de la Prefectura a avut si dezavantajele ei, care ne-au creat mai târziu mari greutati. Responsabili, care au lucrat sub conducerea lui Zavoianu, au fost urmatorii:
Serviciul Social: Chestor Ilie Stânga, avându-l ca ajutor pe Mardarie Popinciuc.
Serviciul Judiciar: Chestor Virgil Popa, ajutat de Pietraru.
Serviciul Circulatiei: I. G. Dimitriu.
Serviciul Moravurilor: Anchidim Useriu.

Secretar General: Maiorul Orasianu.
Secretarul Cabinetului Prefectului: Stelian Stanicel.
Cea mai nefericita alegere a Colonelului Zavoianu a fost a lui Ilie Stânga pentru Serviciul Social. Acest serviciu avea o importanta deosebita, care le lasa în umbra pe celelalte, deoarece în sarcina lui cadea urmarirea elementelor periculoase Statului sau pentru regimul politic existent. Sub Armand Calinescu acest serviciu a fost condus de faimosul Jean Dumitrescu, care si-a câstigat o trista celebritate cu schingiurile si omorurile de legionari în beciurile de la Prefectura.
Stânga mi-a facut atâtea greutati, a creat atâtea probleme în relatiile dintre Miscare si Conducator, încât refuz sa cred pâna astazi ca a fost de buna credinta. Abia scapasem de o trasnaie de-a lui, abia potoleam lucrurile, si o alta isprava rasunatoare, savârsita de agentii acestui serviciu, cutremura edificiul Presedintiei. Stânga lua initiative proprii, peste capul Prefectului si contrar îndemnurilor Ministrului de Interne si ale mele, la liniste si ordine. Parea ca se bucura de o impunitate garantata, ca o mâna nevazuta îl ocrotea, caci altfel este de neînchipuit îndrazneala cu care continua actele de tulburare a ordinii publice. Nu stiu de ce l-a pastrat în fruntea acestui serviciu Radu Mironovici, dupa întâmplarile de la Jilava, când se vadise rolul lui de agent provocator, ordonând alte arestari de oameni politici si creând un nou focar de tensiune cu Conducatorul Statului.
Serviciul Judiciar condus de avocatul Virgil Popa a functionat corect, iar cât priveste celelalte servicii n-am auzit sa se fi întâmplat în sfera lor de atributii acte reprobabile.
S-a mai întâmplat la prefectura de Politie un alt necaz. Romulus Opris conducea un birou de ancheta pentru straini. Nu stiu cum i-a venit ideea sa proclame serviciul sau „Biroul Doi", inspirându-se probabil din „*Deuxieme Bureau*" al armatei franceze, care avea misiuni de contra-spionaj. O denumire pompoasa, care nu avea nimic comun cu lucrarile acestui birou, caci urmarirea infiltratiilor de agenti straini nu cadea în sarcina Prefecturii de Politie, dar titlul ce si-l luase a creat o noua psihoza de neliniste la Presedintie. Rioseanu, ca patron al Serviciului Secret, socotea ca legionarii urmaresc subplantarea oficinei de informatii a armatei prin acest birou, si a raportat Conducatorului.
– Nu vom tolera niciodata, mi-a spus Rioseanu pe un ton amenintator, existenta acestui „Birou Doi", sub conducerea lui Opris.
Am avut o noua altercatie cu Generalul pe chestiunea acestui serviciu neautorizat de structura legala a Prefecturii. Iata cum o copilarie în fond, o eticheta grandilocventa, a creat o noua furtuna în sânul guvernului.
În cartea *Pe Marginea Prapastiei* este si o acuzatie nedreapta contra chestorului Stânga, pe care nu o pot trece cu vederea. Acolo se vorbeste de marile sume de bani ce s-ar fi gasit la Serviciul Social, ca rezultat al „jafurilor" savârsite de legionarii care operau sub comanda acestuia. Se da în carte o lista de bancnote românesti si de valute straine gasite în sertarele acestui Serviciu, între care dolari, lire si o multime de monede balcanice. Nu sunt niste sume neobisnuit de mari, dar trebuie precizata provenienta lor. Prefectura de Politie îi urmarea si pe traficantii de devize, în majoritate evrei, si descoperindu-i „in flagrant delict", le confisca valutele negociate. Daca ar fi avut intentia sa si le însuseasca, Stânga si oamenii lui ar fi avut suficient timp ca sa le scoata de la Prefectura si sa le puna la adapost sigur. Faptul ca acesti bani au fost gasiti de anchetatorii lui Antonescu este cea mai buna dovada ca au fost ridicati de la traficantii de devize pentru a fi restituiti Statului.
Daca i se poate imputa ceva Colonelului Zavoianu este ca a pierdut controlul diverselor servicii de la Prefectura. Fiecare sef de sectie lua initiative proprii, trecând peste Prefectul Politiei, care uneori puteau fi bune, dar alteori duceau la rezultate deplorabile. Am încercat sa remediez aceasta stare de lucruri si într-o zi m-am dus la Prefectura si în sala principala i-am convocat pe toti functionarii, mari si mici, dându-le anumite îndrumari. Interventia mea n-a dat roade, pentru ca nu cadrele inferioare erau atât de vina, cât raul care venea de sus. Ar fi trebuit schimbata întreaga garnitura de sefi de sectii si în primul rând echipa de la Serviciul Social. Sub mâna energica si competenta a altor sefi, si personalul inferior s-ar fi acomodat cerintelor legale.
Prezenta Colonelului Zavoianu în fruntea Prefecturii era pentru mine o garantie de ordine, nu numai ca era legionar de elita, dar si pentru ca era ofiter de cariera. Avea, cum se spune, disciplina în sânge. De ce atunci aceasta lipsa de unitate? Colonelul Zavoianu avea o imensa încredere în legionarii numiti la Prefectura, îi iubea ca un parinte, si nu-si putea imagina ca dragostea lui sa nu fie rasplatita. Unii legionari angajati la Prefectura au abuzat de dragostea si încrederea lui. Am avut si eu deceptiile mele cu legionarii, dupa cum n-a fost crutat nici Capitanul.

9. TACTICA LUI ANTONESCU

Trebuie sa întelegem – ca premisa fundamentala a acestui capitol – ideea ce l-a calauzit pe Antonescu, în timpul guvernarii cu legionarii. Nu-l interesau nici Statul si nici bunastarea natiunii, ci cum sa-si întareasca pozitia lui personala în detrimentul celorlalte forte. Patriotismul lui, pe care-l afisa zgomotos în toate împrejurarile, era fluid, identificându-se cu propria persoana. Încuraja tot ce contribuia la cresterea autoritatii si prestigiului sau, de oriunde venea, si combatea toate simptomele politice ce i-ar fi putut debilita puterea. Daca împlinea uneori si voia natiunii, o facea tot pentru avantajele care i le putea aduce momentan. N-avea o credinta, un ideal caruia sa-i subordoneze toate actele vietii lui, si era gata sa se împreuneze cu oricine i-ar fi putut asigura o mai larga portiune din Stat. Lipsa de scrupule si-a dovedit-o si la instaurarea dictaturii carliste, fiind arteficele ei principal.

Silit de împrejurari, a pactat si cu miscarea, pentru a-si putea consolida conducerea Statului, care la început era fragila, dar nu cu intentia de a fi un partener loial al miscarii. El nadajduia sa poata aservi si miscarea ambitiilor lui dictatoriale si abia când a vazut ca întâmpina rezistenta, s-a înclinat pentru o solutie de forta.

Pentru a ramâne singurul stapânitor, Generalul Antonescu a utilizat fata de noi, chiar din capul locului, metoda lui predilecta de care se servea în armata si care i-a atras porecla de „câinele rosu". Orice neregula ar fi descoperit în aria administrativa condusa de legionari, o convertea într-o demonstratie a incapacitatii noastre de a ne acomoda cerintelor Statului. Nu limita incidentele, de cele mai multe ori de natura minora, la proportiile lor reale, ci le exagera, le umfla, le da dimensiuni colosale, ca si cum din cauza lor întreaga cladire a Statului ar fi gata sa se prabuseasca. Cu aceasta interpretare anormala si absurda a oricarui incident, Antonescu urmarea sa ne creeze noua un complex de inferioritate si culpabilitate, iar el sa apara ca paladin al ordinii în Stat. De câte ori nu l-am auzit vaicarindu-se:

– Domnule Sima, cu astfel de metode ne prabusim Statul se duce de râpa, armata se revolta si opinia publica ne sare în cap.

– Domnule General, îi raspundeam, nu ne sare nimeni în cap. Nu exista actualmente în tara o forta capabila sa se atinga de actuala asezare. Binomul Antonescu-Miscare este prea puternic ca sa fie sfarâmat. Imensa majoritate a poporului e cu noi, iar nemultumitii se reduc la câteva cercuri isterice din Capitala. N-ati vazut cu cine e poporul la marile manifestatii la care ati participat?

Generalul stia ca spun adevarul. Dar nu-l interesa starea de spirit a tarii, net favorabila noua, ci cum sa obtina si conducerea miscarii. Zugravind „nelegiuirile" savârsite de anumiti legionari, ca o amenintare pentru însasi existenta Statului, el urmarea doar efecte teatrale, pe care sa le speculeze în favoarea lui.

Aceasta tactica de plutonier-major a întrebuintat-o chiar din primele zile ale guvernarii si a continuat-o în crescendo pâna la ruptura. Adeseori ajungea la situatii penibile cu interventiile lui în Consiliul de Ministri, caci nici nu binevoia sa se informeze suficient asupra incidentelor pe care le stigmatiza.

În sedinta din 27 Septembrie, îsi ridica glasul împotriva „excitarii simtului de bestialitate" în presa. Ce se întâmplase? Gazeta *Porunca Vremii* îl atacase pe Profesorul Iorga pentru trecutului lui, necrutându-l si nealegându-si epitetele. Generalul protesteaza contra acestei campanii de presa contra Profesorului Iorga. „Trebuie sa avem o presa decenta", proclama el sententios. Ma scol si îi atrag atentia ca *Porunca Vremii* nu este o gazeta legionara, ci apartine partidului national-crestin. În loc sa-si recunoasca greseala, rectificând amestecul Legiunii, face responsabil de articol cenzura, pe seful cenzurii si, în final, pe Ministrul Presei, Constant.

Tactica aceasta s-a intensificat dupa întâmplarile de la Jilava, creându-ne o atmosfera irespirabila. Dar nu numai atâta. A trecut la un stadiu de acuzatii. Vroia sa demonstreze ca neregulile savârsite de legionari sunt mult mai mari decât ale fostului regim. Vroia sa acopere crimele monstruoase din timpul lui Carol cu „bestialitatile, barbariile si cruzimile" ce le savârsea acum miscarea. Orice cercetator obiectiv îsi da seama ca nu exista termen de comparatie între cele doua regimuri. Perioada Carol-Calinescu s-a caracterizat printr-un plan de nimicire al unei generatii, în frunte cu Capitanul si elita ei, în timp ce sângele varsat la Jilava nu e decât expedierea acestor crime, reactia unui tineret contra calailor lui, în disperare de cauza, vazând ca Antonescu urmareste salvarea lor.

Daca n-ar fi fost asa cum era si daca n-ar fi urmarit planurile ce le urmarea, Generalul ar fi priceput ca în câteva saptamâni era imposibil sa controlez toate resorturile miscarii, mai ales când crescuse ca o avalansa dupa 6 Septembrie. El vroia ca toate sa mearga „ca pe sârma", ca la un regiment, dar si într-un regiment câte neglijente nu se pot descoperi la o inspectie. Daca ar fi fost un adevarat om de Stat, asa cum

se pretindea, si-ar fi dat, seama ca Miscarea e o revolutie si ca sa treaca de la fierberea revolutionara la asezarea statala, se cere timp, bun simt si educatie. Dar Generalului Antonescu nu-i convenea linistea si ordinea care domnea în cea mai mare parte a tarii, ci tocmai aceste incidente inerente oricarei noi experiente politice, tocmai dezordinile, pentru a le putea apoi specula în beneficiul sau.
Fara îndoiala ca unii legionari nu întelegeau situatia delicata în care ne aflam si, prin actele lor nesabuite, chiar de buna credinta fiind, furnizau Conducatorului argumente împotriva Miscarii. Nu întelegeau ca nu suntem la putere, ca detinem o parte din putere într-un echilibru precar. Odata ajunsi la putere prin giganticul efort ce l-am facut cu totii în vara anului 1940, trebuia sa fiu ajutat pentru a trece cu succes si faza de consolidare a puterii. Si aceasta nu se putea face decât prin prudenta la fiecare pas în administratia tarii, fara a cadea în tentatia de a ne arata cine suntem noi si cât suntem de tari, cum au facut din nefericire unii.

10. CORPURILE AUXILIARE

Prin „Corpuri Auxiliare" înteleg acele formatii legionare care aveau misiunea sa stea într-ajutorul organelor politienesti ale Statului, în perioada de trecere de la vechiul regim carlist la noul regim legionar. Tot sub aceasta denumire trebuie sa introducem si acele unitati legionare care vegheau la pastrarea ordinii si disciplinei în interiorul Miscarii.
A. *Politia Legionara*
Am explicat în partea a doua a lucrarii cum a luat nastere *Politia Legionara*, din ce îndemnuri s-a constituit si ce rol i-am rezervat în raport cu politia oficiala. Instigatorul Politiei Legionare a fost Generalul Antonescu. Practic, fara nici un titlu înca, Politia Legionari a început sa functioneze chiar în ziua de 6 Septembrie, dupa renuntarea la Tron a Regelui Carol II. Generalul Antonescu i-a rugat pe legionari sa faca de paza în jurul Palatului pentru a nu se face manifestatii si a fi lasat fostul Rege sa-si faca în pace pregatirile de plecare. Asa s-a format primul pichet de politie legionara, sub conducerea lui Alexandru Randa, care se plimba de sus pâna jos în fata Palatului Regal, îndemnând lumea sa se împrastie. La capitolul 3 din partea a doua, cititorii vor gasi toate amanuntele referitor la originile Politiei Legionare.
Sediul Politiei Legionare a fost pe Splaiul Independentei, o casa în colt, nu departe de Strada Izvor. Primul ei sef a fost Victor Apostolescu, care s-a distins prin eficacitatea si energia cu care i-a urmarit pe criminalii erei carliste. Politia Legionara a jucat un rol important în prima faza a guvernarii, când s-a decis arestarea uneltelor care au participat la executii de legionari. A fost o auxiliara pretioasa a politiei oficiale. Fara de existenta Politiei Legionare, multi complici ai Regelui Carol ar fi disparut.
Celor acuzati de crime si arestati, li s-a fixat mai întâi domiciliu fortat în casele lor. Paza lor era asigurata, afara la poarta, de jandarmi, iar înauntru de un grup de agenti, de obicei patru, dintre care doi erau delegati de la Prefectura de Politie, iar ceilalti doi erau detasati de la Politia Legionara. Membrii Politiei Legionare s-au purtat corect cu arestatii lor, fara insulte si amenintari.
Politia Legionara s-a constituit mai întâi în Capitala si apoi s-a extins în toata tara. De fapt terenul era pregatit. Îndata dupa 6 Septembrie, din initiativa sefilor locali, s-au format în mai toate orasele din provincie nuclee de „serviciu de ordine", dependente de organizatiile judetene. Aceste nuclee au format baza Politiei Legionare de mai târziu din perioada guvernarii.
Dupa ce Politia Legionara s-a organizat în toata tara, am dat o noua circulara, prin care am stabilit atributiile ei de auxiliara a Politiei de Stat.
În luna Noiembrie, l-am înlocuit pe Apostolescu cu Ion Boian la conducerea Politiei Legionare din Capitala. A fost o deficienta de serviciu. Cu toate repetatele avertismente, Apostolescu n-a fost în stare sa-i descopere pe faptasii unor tulburari în Capitala, care, dupa informatiile victimelor, se prezentau ca „politie legionara". Ca urmare a acestei schimbari la conducere, Victor Apostolescu a parasit Politia Legionara si a intrat în serviciu la Prefectura de Politie, însotit de Gheorghe Acrivu si Vasile Olteanu. Mai târziu, Apostolescu a trecut la Directia Generala a Sigurantei, fiind numit de Ghica Inspector Regional.
B. *Serviciul de Ordine*
Dupa întâmplarile de la Jilava, am desfiintat Politia Legionara si în locul ei am creat un serviciu de ordine pe întreaga miscare, a carui conducere i-am încredintat-o tot lui Boian, care, în scurtul timp cât a functionat ca sef al Politiei Legionare, a dovedit a fi un legionar constient si responsabil. Noul Serviciu nu mai avea nimic comun cu Politia Statului si nu se ocupa decât cu mentinerea ordinii înauntrul miscarii.

Serviciul de Ordine putea coopera cu Organele Statului, când descoperea ceva suspect, dar nu întreprindea nici o operatie de politie pe cont propriu.
Efectivul Serviciului de Ordine nu trecea de 50 si era format numai din personal selectat. Din fosta Politie Legionara, Boian a retinut anumite elemente, iar restul l-a completat cu recrutari noi, mai ales dintre studenti. Ion Boian a evacuat casa din Splaiul Independentei si s-a mutat cu birourile într-o casa de pe Strada Victoriei, nu departe de Legatia Germana.
Serviciul de Ordine în scurta vreme si-a meritat încrederea ce i-am acordat-o. În Capitala, a dat de urmele unor derbedei îmbracati în camasa verde care spargeau casele oamenilor. La manifestatia de la Alba Iulia, din 1 Decembrie, pentru prima oara Serviciul de Ordine si-a facut aparitia în public. Generalul Antonescu în persoana l-a felicitat pe Boian pentru modul eficace si discret cum a organizat paza noastra. La Conferintele de la Presedintie, convocate de General pentru a trata chestiuni de ordine interna, era regulat invitat si Boian, alaturi de Generalul Petrovicescu, Ghica, Mironovici si Rioseanu.
C. *Garzile Încazarmate*
Garzile Încazarmate au luat fiinta la sfârsitul lunii Octombrie 1940, sub conducerea lui Ovidiu Gaina, având sediul în Strada Cobalcescu Nr. 3. Se numeau Garzi Încazarmate, pentru ca legionarii încadrati în aceasta unitate duceau o viata de cazarma, cu un program riguros. Numarul lor era de aproximativ o suta, împartiti în, 10 cuiburi. Majoritatea era formata din elemente care luasera parte la luptele de la Brasov, Vâlcele si Bucuresti, sau care suferisera închisoare în cursul prigoanei 1938-1940. În conceptia lui Ovidiu Gaina, întemeietorul lui, acest corp trebuia sa continue spiritul si virtutile Corpului Mota-Marin, care a fost surprins de prigoana la începutul organizarii lui.
Garzile Încazarmate nu se amestecau în afacerile Statului. Nu participasera nici individual si nici colectiv la operatii de politie sau la pastrarea ordinii publice. Misiunea lor era strict limitata la necesitatile miscarii:
– faceau de paza la casa unde locuiam si ma însoteau când aveam nevoie de prezenta lor în deplasari;
– aveau în grija sediul legionar, mai ales dupa atacul ce l-a suferit;
– la manifestatiile legionare, faceau un cordon de protectie a personalitatilor regimului.
Garzile Încazarmate aspirau sa cultive idealul legionar, asa cum era expus în *Carticica Sefului de Cuib*. Programul lor zilnic avea trei puncte principale:
a) Educatia legionara. Sedinte de cuib, cu comentarii din cartile Capitanului, ale lui Mota si Marin si alte scrieri legionare.
b) Educatia nationala si culturala: lectii de istorie, geografie si drept.
c) Educatia pre-militara: mânuirea armelor (pistoale), atletism, gimnastica, mici teme tactice.
Seful Garzilor Încazarmate era secundat de un ajutor, care se schimba periodic. Primul ajutor al lui Ovidiu Gaina a fost Dumitru Leonties. Un ofiter de zi se îngrijea de administratie, aprovizionare, curatenie si legaturile cu exteriorul.
Garzile Încazarmate au fost un model de traire si disciplina legionara. Bine echipati **si** instruiti, era o mândrie sa-i vezi defilând pe strazile Capitalei într-o tinuta martiala.

11. CONSILIUL DE PATRONAJ AL OPERELOR SOCIALE

Nici nu trecuse o saptamâna de la circulara mea cu înfiintarea „Ajutorului Legionar” si apare un Decret al Generalului prin care se anunta crearea unui „Consiliu de Patronaj al Operelor Sociale”, sub presedintia propriei lui sotii, Doamna Maria General Antonescu. Asa cum era întocmit Decretul, noua institutie se suprapunea si îngloba toate operele caritative ale tarii, inclusiv „Ajutorul Legionar”.
Consiliul de Patronaj a fost urzit în anturajul feminin al Generalului Antonescu, cu scopul de a oferi doamnelor din suita lui o posibilitate legala sa se afirme în noul Stat. Dar urmarea si alte scopuri. Era o lovitura cu dublu efect: atât contra miscarii, pentru a tine sub control activitatea „Ajutorului Legionar”, cât si contra Reginei-Mame, careia în mod normal i-ar fi revenit patronajul operelor sociale din tara.
Doamna Maria Antonescu era ajutata în organizarea si conducerea Consiliului de Patronaj de intimele ei prietene: Doamnele Veturia Goga, Veturia Barbu si Veturia Manuila. Aceasta din urma a fost luata în Consiliu ca „experta”, pentru nu stiu ce studii socio-economice ce le-ar fi facut în Statele Unite. În realitate, Doamna Manuila, ca si sotul ei Sabin Manuila, erau în slujba englezilor. Veturia Goga, vioara Nr. 1 a spionajului englez în România, a introdus-o si pe Doamna Manuila în apropierea Generalului sub aceasta eticheta, pentru a putea culege si transmite mai bine informatiile.

Pentru a nu crea rezerve si suspiciuni din partea miscarii, Mihai Antonescu a staruit pe lânga mine ca sa accept sa figureze si sotia mea în Consiliul de Patronaj, ca a doua personalitate a noii institutii. M-am opus la început, explicându-i ca sotia mea nu este pentru treaba asta, abia a descins la Bucuresti din creierii muntilor, din Tara Motilor, si nu cunoaste mediul Capitalei si nici nu vreau sa o amestec în chestiuni politice. A suferit prea mult sub vechiul regim, desi nu facea parte din miscare. Cu toata împotrivirea mea, Mihai Antonescu a insistat atât de mult încât în cele din urma am consimtit sa intre si sotia mea în Consiliul de Patronaj. Argumentul lui Ica, cu care m-a dat gata, a fost ca prezenta sotiei mele în Consiliu i-ar face o mare placere nu numai Doamnei Maria Antonescu, dar si Generalului. Si asa se face ca în toate apelurile apare numele sotiei mele, scris gresit la început, Eliza Sima, si apoi corectat în Elvira Sima.

La sedintele Consiliului de Patronaj participa si sotia mea, alaturi de Doamnele Goga, Barbu, Manuila si alte cucoane din înalta societate bucuresteana, între care era si sotia Profesorului Universitar Ioan Petrovici. De câte ori se întorcea de la sedinte, îmi povestea impresiile ei penibile: în special Doamna Goga i se parea o femeie rea si periculoasa. Desi era amabila cu ea, întrebând-o de parinti, de familie, de originea si de suferintele îndurate sub regimul carlist, în fond îi purta o aversiune profunda, nu pentru alt motiv, ci pentru ca era sotia mea.

Cum indica textul decretului, fiind un Consiliu de Patronaj al operelor sociale, a fost invitat si Ilie Gârneata sa ia parte la sedintele Consiliului, în calitate de Sef al „Ajutorului Legionar". Ilie Gârneata a venit de câteva ori, dar vazând care e atmosfera de acolo, cum doamnele din Consiliu vroiau sa-l înhame la carul lor, punând „Ajutorul Legionar" sub controlul Patronajului, de la o vreme n-a mai raspuns la invitatii, fara sa dea nici o explicatie.

Ilie Gârneata avea dreptate în fond. Nu putea accepta ca „Ajutorul Legionar", creat din sacrificiile legionarilor si ale publicului românesc, sa ajunga la discretia unor femei de provenienta dubioasa, fara identitate politica precisa. Dar pentru pastrarea armoniei dintre Miscare si General, razmerita lui Gârneata a avut urmari, procurând un nou motiv de zâzanie între noi si Conducator. Consiliul de Patronaj, care se identifica cu camarila feminina a Generalului Antonescu, a avut grija sa denunte absenta „nemotivata" a lui Gârneata, prezentându-i-o ca o sfidare adusa propriei lui autoritati. Divortul dintre Consiliul de Patronaj si „Ajutorul Legionar" a ramas definitiv, fiecare urmându-si caile lui proprii. Pe masura ce activitatea „Ajutorului Legionar" lua proportii, lasând în urma anemicul Consiliu de Patronaj, în acelasi grad crestea si invidia doamnelor din anturajul lui Antonescu.

Activitatea Consiliului de Patronaj a fost destul de stearsa în perioada guvernarii noastre. Poporul nu vorbea decât de „Ajutorul Legionar", care îsi câstigase o faima bine meritata în masele populare, prin ajutoarele ce le distribuia si prin numeroasele cantine ce le înfiintase. Ca sa compenseze lipsa lui de la sedintele Consiliului, Gârneata o invita din când în când pe Doamna Antonescu sa ia parte la inaugurari de cantine ale „Ajutorului Legionar" sau la alte acte de binefacere.

Numele sotiei mele a adus contributii însemnate Consiliului de Patronaj. Câteva milioane de lei au intrat în casa Doamnei Maria Antonescu în aceasta perioada, iar marea majoritate a sumelor proveneau de la organizatiile noastre sau de la prietenii si simpatizantii Miscarii. Pe lânga sacrificiile ce le facea populatia în contul „Ajutorului Legionar", adauga obolul ei si Consiliului de Patronaj, socotind, gratie numelui sotiei mele, ca aceasta institutie serveste paralel acelorasi scopuri.

Dar desi sotia mea nu avea aspiratii veleitare, sa joace roluri oficiale în Statul National-Legionar, si nici nu facea umbra doamnelor din Consiliu, n-a fost crutata nici ea de furia razbunatoare a Generalului Antonescu. Dupa expulzarea noastra de la putere, a fost acuzata în mod public de „furt de bijuterii". Presa dirijata din Cabinetul Conducatorului s-a dezlantuit contra ei si Tribunalul Militar a citat-o ca sa se prezinte pentru cercetari. Înfricosata de ceea ce va urma, sotia mea a fugit dupa 23 Ianuarie si a stat ascunsa aproape trei luni la doamnele Codreanu si Iasinschi. Apartamentele celor doua doamne, într-un bloc de pe Strada Olari, se suprapuneau si comunicau între ele printr-o scara dosnica. Când agentii o cautau pe sotia mea la Doamna Codreanu, ea cobora la Doamna Iasinschi si invers.

Din cauza tensiunii continue în care traia, s-a îmbolnavit de nervi, tremurând si plângând la cel mai mic zgomot. Atunci Doamna Codreanu, facându-i-se mila de starea ei, si-a luat inima în dinti si s-a dus la Mihai Antonescu, explicându-i situatia ei. Mihai Antonescu i-a raspuns sa se prezinte la Consiliul de Razboi pentru a-i da explicatiile necesare.

De unde provenise toata aceasta zarva? Inspectoratul de Politie de la Galati confiscase, la perchezitiile unor evrei ce treceau Prutul în Basarabia, niste obiecte interzise la iesire. Între obiectele retinute se aflau

si niste bijuterii. Nu era vorba de valori importante. Inspectoratul de Politie a trimis obiectele confiscate la Directia Generala a Sigurantei, la Bucuresti. Alexandru Ghica, Directorul Sigurantei, primindu-le, s-a gândit ca destinatia lor cea mai potrivita ar fi la Consiliul de Patronaj si cum sotia mea era membra în Consiliu, le-a expediat la casa mea cu un curier. Intrarea si iesirea acestor obiecte, ca functionar constiincios, au fost notate de Alecu Ghica în registrul Sigurantei.
Obiectele de la Galati au reluat calea Sigurantei si atunci Alecu Ghica le-a predat „Ajutorului Legionar". Din neglijenta a uitat sa opereze în registru revenirea acestor obiecte la Siguranta si noua destinatie, încât atunci când autoritatile antonesciene au început verificarea gestiunii de la Siguranta, au gasit-o încarcata pe sotia mea cu partida de obiecte „trimise Doamnei Sima". Noii stapâni ai Sigurantei au raportat Generalului si acesta a dat imediat ordin de urmarire.
Stiam ca Antonescu avea momente de nebunie, stiam ca e crud, dar nu-mi puteam închipui sa fie si un om capabil de o ticalosie. Înainte de a se face ancheta, presa a început sa urle, acuzând-o pe Doamna Sima de „furt de bijuterii". Un om cu simt de onestitate si cavalerism niciodata n-ar fi facut acest lucru. O cunostea pe sotia mea, fusese la el la masa de atâtea ori si fara nici un pic de omenie s-a repezit asupra ei, cu toata puterea Statului. Noi ne-am purtat altfel cu sotiile celor arestati. Nu le-am bruscat, nu le-am ofensat si nu ne-am atins de casele sau averile lor. M-a mirat si atitudinea doamnelor din jurul Generalului. Cum au putut tolera acest potop de infamii contra unei biete femei, fara nici o aparare? Poate când au ajuns si ele la strâmtoare sub comunisti, si-or fi adus aminte de raul ce l-au facut sotiei mele.
Si acum epilogul. Sotia mea s-a prezentat tremurând la Consiliul de Razboi. A declarat ce stia, ca obiectele au fost restituite Sigurantei. Magistratul instructor nu s-a multumit cu declaratia ei si l-a adus pe Alexandru Ghica, de la Jilava, unde era arestat, pentru confruntare. Acesta a recunoscut ca, într-adevar, a primit obiectele înapoi si apoi le-a predat „Ajutorului Legionar".
Dar nici dupa marturia lui Ghica, Antonescu n-a binevoit sa dispuna o dezmintire în presa. Dimpotriva, a continuat sa-mi prigoneasca sotia, fixându-i domiciliu fortat la Bucuresti si tinând-o permanent sub supravegherea agentilor. Îi era teama ca în jurul ei sa nu se polarizeze opozitia contra regimului!

12. TULBURARI ÎN MISCARE

Am avut si tulburari în miscare. În arii foarte restrânse, dar au existat. Dar oricât de putine ar fi fost, ochiul bolnav al lui Antonescu nu descoperea maiestuoasa desfasurare a miscarii, cu ordinea ei impecabila, ci aceste rare dezordini si din ele ne-a facut un permanent cap de acuzatie.
Cum se explica aceste iesiri din rânduri, putine la numar de altminteri, într-o miscare bazata pe disciplina si ierarhie?
1. Legionarii au trecut, aproape fara pauza si reflexie, din prigoana si închisori la guvernare. Aceasta trecere s-a realizat fara incidente în imensa majoritate a functiilor unde au fost angajati, dar adversarii nu remarcau unitatea noastra de baza, ci acele câteva elemente razlete care faceau rau Miscarii. Pe acestia îi aratau cu degetul, la acestia se refereau când judecau miscarea si o acuzau de dezordine si anarhie.
2. Cresterea navalnica a Miscarii. La sfârsitul lui Decembrie 1940, organizatia legionara, cu toate ramurile ei, numara o jumatate de milion de oameni. Numarul membrilor ei depasea numarul voturilor obtinute de Partidul, Totul pentru Tara în alegerile din Decembrie 1937: 470.000. Daca adaugam si faptul ca suprafata tarii se redusese la 2/3, dupa amputarea teritoriului national de Basarabia, Bucovina de Nord, Ardealul de Nord si Dobrogea de Sud, ne dam seama si mai bine de nivelul afluentei spre miscare. Era firesc ca între elementele intrate în Legiune sub iuresul victoriei de la 6 Septembrie sa se gaseasca si indivizi care sa nu corespunda normelor de selectie fixate de Capitan.
Dar puteam noi oare opri aceasta avalansa de oameni spre organizatia noastra? Cine erau noii intrati? Erau oameni straini de miscare, simpli oportunisti, împinsi de perspectiva unor beneficii, asa cum se întâmpla cu orice partid când ajunge la putere? Nicidecum. Erau prietenii si simpatizantii miscarii, acei români care ne-au dat votul în 1937; erau masele populare exploatate de toate regimurile si care acum îsi gaseau un liman mântuitor; erau fratii nostri de credinta si idealuri, care n-au mai apucat sa se încadreze în 1938, din cauza climatului politic ostil, si care acum fraternizau cu biruitorii acelorasi credinte si idealuri.
3. Orice revolutie, când triumfa, trece printr-o faza de tulburari. E un fapt verificat în istorie. Nici noi nu puteam scapa acestor zguduiri, inerente oricarui început. Trebuia sa treaca un timp oarecare pâna ce apele revolutionare se potoleau si intrau în matca Statului.

4. Decimarea cadrelor. Noi n-am fost o revolutie care sa fi triumfat într-o forma plenara, cum au fost fascismul sau national-socialismul, caci cei mai buni dintre noi lipseau. Marea majoritate a elitei legionare a fost masacrata de regimul carlist. Cu totul alta ar fi fost situatia daca am fi început guvernarea noastra cu inteligenta si pregatirea celor ucisi la Vaslui, Miercurea-Ciuc, Brasov si Râmnicu-Sarat. Pierderile suferite si-au aratat efectele negative mai ales în organizatia Miscarii. În timp ce dispuneam de multe talente si energii pentru treburile Statului, cum am aratat si în alta parte, lipseau marii organizatori, cum erau Clime, Banea sau Belgea. Trebuia sa treaca timp pâna ce am fi descoperit si valorizat noi elemente.
5. Nu eram stapân pe guvern, pentru a avea siguranta manevrei. Nu puteam proceda cu libertatea unui sef care n-are pe nimeni deasupra lui. Trebuia sa tin permanent seama nu numai de „plângerile" lui Antonescu, de cele mai multe ori nefondate sau iau intentionate, ci si de starea de spirit a miscarii.
Aveam si obligatia sa apar miscarea pentru a nu-mi înstraina atasamentul maselor legionare.
6. Nu eram seful unei armate, în care disciplina se bazeaza exclusiv pe ordin. Eram seful unei miscari, în care disciplina emana din dragostea care îi leaga pe toti legionarii, chiar si pe acei care prin actele lor necugetate îmi faceau greutati. Le întelegeam suferintele lor, rabufnirea lor de revolta, gândindu-ma la chinurile prin care au trecut acesti oameni care au fost de atâtea ori la doi pasi de moarte si au luptat apoi eroic pe baricade.
Capitanul spunea: „cea mai trista zi din viata mea va fi aceea când va trebui sa condamn la moarte un legionar".
Tot asa nici eu nu-i puteam lasa pe acesti, camarazi, chiar când greseau, la discretia acelora, infinit mai rai si mai odiosi, care ne-au chinuit si ne-au omorât.
7. Aceste dezordini s-ar fi resorbit în câteva luni, fara a fi recurs la masuri drastice, prin simplul efect al îndrumarilor si schimbarilor de personal, daca as fi avut timpul necesar sa procedez la reorganizarea Miscarii si daca – conditie si mai importanta – am fi avut alaturi de noi un Conducator echilibrat mental, bun la suflet, întelegator, mai putin ahtiat dupa putere si mai mult preocupat de salvarea patriei.

13. PRIMEJDIOASA EVOLUTIE A PROFESORULUI CODREANU

Pentru a întelege atitudinea negativa a Profesorului Codreanu dupa 6 Septembrie, este necesar sa facem o recapitulare generala a relatiilor dintre mine si Profesor în ultimele luni.
1. În vara anului 1940, colaborarea noastra a fost perfecta. Ma consultam aproape zilnic cu Profesorul asupra evenimentelor politice în curs si totdeauna a sarit în ajutorul meu când ma aflam într-o situatie grea.
2. A aprobat planul de actiune de la 3 Septembrie si a acceptat ca de la Brasov, în noaptea acestei zile, sa adreseze un apel tarii, prin Radio-Bod, cerând abdicarea Regelui.
3. În apropierea loviturii s-a razgândit, facând o întoarcere de 180 de grade. Datorita nu stiu carei influente, mi-a comunicat ca Luni, 2 Septembrie, este chemat în audienta la Rege si e hotarât sa se duca.
4. Cu mare greutate am reusit sa-l împiedic sa faca acest pas, convingându-l sa astepte rezultatul actiunii întreprinse de mine în seara de 3 Septembrie.
5. În ziua de 6 Septembrie, dupa renuntarea la tron a Regelui Carol, l-am gasit la sediu, unde m-a întâmpinat cu bratele deschise, spunându-mi ca în acea zi Biserica praznuieste „Minunea Arhanghelului Mihail" si caderea Regelui se datoreaza unei interventii supranaturale.
6. Dupa acest moment de bucurie, comentând împreuna aceasta coincidenta, a schimbat tonul si m-a avertizat ca „pe scaunul Capitanului va sedea el si nimeni altul". N-am reactionat la aceasta declaratie, deoarece, în acel ceas, chestiunea conducerii miscarii nu era lamurita, iar eu n-am manifestat nimanui astfel de veleitati.
7. De a doua zi, Profesoral a început sa dea ordine, numind o serie de persoane putin cunoscute la diferite posturi de conducere în miscare. Nici n-a fost nevoie sa anulez ordinele Profesorului, caci, prin natura lor, erau inoperante.
8. Totusi, afisându-si pretentia de a lua conducerea miscarii, a întârziat formarea guvernului. Generalul Antonescu astepta sa vada cum se va rezolva controversa din miscare.
9. În mod public, discrepanta dintre mine si Profesor a izbucnit la 13 Septembrie, când a refuzat sa participe la sarbatorirea zilei de nastere a Capitanului, desi l-am invitat staruitor sa vina la „Casa Verde".

10. Din acest moment s-a abtinut sistematic sa participe la orice manifestatie legionara: nici la înhumarea eroilor la Predeal, nici la 22 Septembrie la Bucuresti, nici la 6 Octombrie nici la adunarea organizatiei „Prietenii Legionarilor”.
Refuzul Profesorului Codreanu de a participa fie în guvernare (putea fi numit oricând ministru) fie la actele de afirmare ale Legiunii, nu-mi crea probleme în miscare, pozitia mea fiind consolidata. Ma durea absenta lui, pentru ca era tatal Capitanului si nici nu ma puteam înfrunta deschis cu el, explicând ce s-a petrecut între noi. De fapt eu eram victima, eu eram cel neîndreptatit, care n-am facut altceva decât sa-mi fac datoria în mod permanent fata de Legiune si memoria Capitanului. Am preferat sa tac, sperând sa-l îmbunez, readucându-l pe linia colaborarii noastre din vara. Profesorul singur se lasase antrenat într-o zbatere sterila, care nu facea decât rau miscarii si îi bucura pe dusmani, care nu asteptau decât un moment de ruptura în interiorul ei, ca sa sara iar pe noi.
Situatia aceasta de tensiune a ramas stationara si probabil s-ar fi ajuns la o solutie acceptabila pentru ambele parti, daca n-ar fi intrat pe fir Preotul Dumitrescu-Borsa si Gheorghe Ciorogaru. Am aratat în volumul „Sfârsitul unei domnii sângeroase” cum s-au comportat acesti legionari la Berlin. Îsi pierdusera orice încredere în viitorul Legiunii. Preotul Borsa a dezertat de la conducerea grupului legionar din Germania si împreuna cu Ciorogaru se pregatea sa se întoarca în tara. Când m-am întâlnit cu ei la Bucuresti, dupa 6 Septembrie, nu le-am facut nici o aluzie la greselile lor de interpretare a liniei legionare, ci i-am primit cu toata dragostea, gândindu-ma la o formula de încadrare a lor în Statul National-Legionar. Ciorogaru ar fi ajuns Subsecretar de Stat la Economie în locul ocupat de Petra mai târziu, iar pe Parintele Dumitrescu-Borsa ma gândeam sa-l trimit în Spania, în fruntea unei delegatii, pentru a relua drumul parcurs de expeditia legionara si a strânge toate testimoniile faptelor ei eroice, de la supravietuitorii spanioli ai razboiului. Nici pe Ciorogaru si nici pe Parintele Borsa nu-i puteam încadra din primul moment în oficialitatea noului Stat, deoarece ei formau un caz aparte. Amândoi s-au despartit de întreaga comunitate legionara din Berlin si i-am rugat sa astepte câtva timp pâna, ce ranile trecutului se vor vindeca.
Nu stiu ce s-a petrecut în mintea lor, nu stiu la ce concluzii au ajuns, probabil si-au pierdut rabdarea, considerând ca sunt lasati de-o parte, cert este ca de la un timp au început sa-l frecventeze pe Profesorul Codreanu sprijinind atitudinea lui de fronda. Ei îsi imaginau ca nu mai pot sa joace nici un rol în miscare din cauza mea, întâlnindu-se în aceleasi rânduri cu Profesorul Codreanu, care vedea acelasi obstacol pentru a lua conducerea miscarii. Deci, daca Profesorul ar izbuti sa smulga conducerea Miscarii din mâna lui Horia Sima, implicit si pozitia lor în miscare ar reveni la ceea ce a fost înainte si poate chiar mai mult.
Spre deosebire de comportamentul de pâna atunci al Profesorului, care se limitase sa-si exprime nemultumirea prin absenta lui ostentativa de la toate actele de afirmare ale Legiunii, Preotul Dumitrescu-Borsa si Ciorogaru l-au convins pe Profesor ca nu e destul sa stea la Husi, ci trebuie sa forteze nota, trebuie sa treaca la actiune, formând un grup de presiune înauntrul miscarii, care sa-l constrânga pe Horia Sima sa renunte la conducere.
În prima faza, împuternicitii Profesorului au aplicat „noua strategie” pentru cucerirea puterii, difuzând zvonuri de la om la om ca ar exista o „criza a sefiei” si ca s-ar duce tratative pentru rezolvarea ei între Horia Sima si Profesorul Codreanu. Acest razboi verbal n-a dat roadele asteptate si atunci consilierii Profesorului au trecut la atac public, dând sa se publice o senzationala notita în ziarele legionare din Capitala.
Buna Vestire din 23 Octombrie scria urmatoarele:
”D-l Horia Sima, însotit de Parintele Dumitrescu-Borsa, comandant legionar, a facut zilele trecute o vizita la Husi D-lui Profesor Ion Zelea Codreanu.
S-a discutat cu acest prilej într-un perfect acord o serie de probleme în legatura cu organizarea centrelor legionare din tara.
Cei doi sefi legionari au ramas noaptea la Husi, fiind oaspetii venerabilului parinte al Capitanului, dupa care s-au înapoiat în Capitala”.
Stirea era pe de-a-ntregul inventata. N-am fost la Husi la data indicata de acest comunicat, nici cu Preotul Borsa, nici însotit de altcineva si nici singur. Pur si simplu n-am fost. Am cerut socoteala gazetelor care au publicat stirea si mi s-a raspuns ca notita le-a fost adusa de Preotul Borsa si personalul de la redactie nu se putea îndoi de buna credinta a acestuia.
Publicând aceasta informatie, cei doi sfatuitori ai Profesorului Codreanu vroiau sa acrediteze zvonul în masa legionarilor ca ar exista o „criza de sefie” în miscare si, în al doilea rând ca, în dezlegarea acestei

crize, Preotul Borsa, însotindu-ma la Husi, la întâlnirea cu Profesorul, ar fi un element-cheie. Notita era în asa fel redactata încât Preotul Dumitrescu-Borsa aparea la egalitate cu mine: „cei doi sefi legionari au ramas noaptea la Husi..., dupa care s-au înapoiat în Capitala”.
Îngrijorat de drumul prapastios pe care a apucat Profesorul Codreanu si fiindu-mi teama ca, sub atâtarile lui Ciorogaru si Preotul Borsa, sa nu întreprinda acte de natura sa tulbure ordinea din miscare, i-am rugat pe Iasinschi si Papanace sa faca ei un drum la Husi, pentru a-l convinge pe Profesor sa iasa din atitudinea protestatara. Înapoindu-se, nu mi-au adus nici o stire îmbucuratoare. Se pare ca Profesorul s-a folosit de vizita lor pentru a ma prezenta ca uzurpator la sefia Miscarii, iar ei, impresionati de vehementa filipicei Profesorului, n-au facut nici un gest ca sa ma apere, multumindu-se sa-l asculte si înapoindu-se „plouati” la Bucuresti.
Cum în acelasi timp, în a doua jumatate a lunii Octombrie, Doamnele Elena Codreanu, sotia Capitanului, si Iridenta Mota, sotia lui Ionel Mota, au insistat staruitor pe lânga mine, când una, când alta, ca sa fac o vizita Profesorului Codreanu la Husi, care ar fi dispus la o întelegere. Dupa esecul misiunii Iasinschi-Papanace si pentru a neutraliza interventiile rauvoitoare ale Preotului Borsa si ale lui Ciorogaru pe lânga Profesor, care-l îndemnau sa iasa din expectativa, m-am hotarât sa fac acest pas. Am plecat la Husi în 5 Noiembrie, pe la amiaza, cu Doamna Codreanu si sotia mea, în masina Presedintiei, condusa de credinciosul Ilarie, care fusese si soferul Capitanului.
Mai mare decât nelinistea ce-o aveam, gândindu-ma la o dificila întâlnire cu Profesorul, era emotia ce-o simteam pe drum, la gândul ca voi pasi pragul casei unde a trait Capitanul, casa care a fost calcata de atâtea ori de jandarmi pentru perchezitii si arestari, si casa unde s-a consumat si ultima tragedie a acestei familii, uciderea celui de-al doilea fiu al Profesorului, Ion Zelea Codreanu. Am ajuns pe înnoptate la Husi. Am fost întâmpinati cu multa bunavointa de batrâna Doamna Codreanu si de Profesor, în pragul casei. Cât îmi mai aduc aminte, locuinta Profesorului era o casa încapatoare, în mijlocul unei gradini. În centru era o sufragerie spatioasa, iar de jur împrejur odai. În casa domnea acea tihna provinciala, descrisa de atâtea ori de romancierii nostri. Fiind târziu, ne-am asezat la masa. Curând dupa sosirea noastra, a aparut si Prefectul judetului Falciu, avocatul Victor Corbutiu. Doamna Codreanu ne-a servit bucate alese si un vin moldovenesc, daca nu chiar din via proprie. Atmosfera a fost calda, desi plutea peste toti umbra tragicelor întâmplari. Îl vedeam pe Capitan stând la aceeasi masa, sub abajur, urmarit de dragostea mamei, dar si de îngrijorarea ce se va întâmpla mâine cu acest vultur al neamului. Ma simteam umilit gândindu-ma la Capitan, a carui prezenta pare ca i-o simteam aievea, si la putinatatea mea de a-i continua opera.
Dupa masa, Doamna Codreanu si sotia mea s-au retras în dormitoarele ce le-au fost rezervate, iar Profesorul m-a invitat pe mine sa trec în dormitorul lui pentru a începe discutia. Mi se spusese din partea Doamnelor Codreanu si Mota ca Profesorul si-ar fi revizuit pozitia si este dispus la întelegere si colaborare, încât i-am lasat dânsului sa înceapa vorba. De la primele cuvinte ce le-a rostit, am avut o crunta dezamagire. Refuza orice discutie, orice tratare a problemei, si din capul locului mi-a spus ca o conditie ultimativa a întelegerii, sa-i predau sefia miscarii:
„Te duci la Bucuresti, convoci toate cuiburile din Capitala si la aceasta mare adunare, când vin eu, D-ta îmi dai raportul:
Domnule Profesor Codreanu, Sef al Revolutiei Legionare si Loctiitor Pamântesc al Capitanului, legionarii din garnizoana Bucuresti în numar de... sunt gata si asteapta ordinele D-voastra. Traiasca Legiunea si Capitanul!”.
Am ramas înmarmurit. Nu numai ca nu era dispus la o împacare, dar îmi cerea sa ma dau la o parte, sa predau comanda Legiunii, în vazul întregii tari, trecând peste decizia Forului Legiunii care ma investise cu cea mai înalta magistratura din Miscare, si sa renunt si la prevederile Actului Constitutional din 14 Septembrie, în care figuram drept Comandant al Miscarii Legionare. Toata ordinea legionara si constitutionala, cladita cu atâtea jertfe, sarea în aer.
Profesorul nu se gândea la ce-ar fi urmat dupa aceea, haosul general în Miscare, de care ar fi profitat din plin dusmanii. Formula cu care vroia sa fie investit de mine era fantezista si neviabila. Cum era sa fie proclamat Sef al unei Revolutii pe care nu o facuse? Si cum sa ia titulatura de „Loctiitor pamântesc al Capitanului”? Miscarea putea avea un alt sef, un urmas al Capitanului, dar nu un „loctiitor” al sau.
Înainte de a veni la Husi, Doamna Codreanu mi-a aratat Testamentul Capitanului, care cuprindea în afara de lasamintele de ordin familial, si un testament politic, care era exprimat în doua propozitii:
– Seful Legiunii iese din lupta.
– Îi exclud de la conducerea Miscarii pe membrii familiei Codreanu.

Testamentul Capitanului era oglinda fidela a conceptiei lui politice. În prima pozitie, era reafirmat principiul selectiei. Seful Legiunii iese din lupta, ca întreaga elita legionara. În a doua propozitie, era exclusa familia Codreanu de la conducere, pentru ca, în acest caz, s-ar fi aplicat principiul ereditatii, pe care l-a respins Capitanul, socotindu-l neapt sa asigure o succesiune valabila. Deci, nici electie si nici ereditate, ci selectie de la seful Suprem pâna la ultimul sef de cuib.
Am încercat în fel si chip sa-i explic situatia fragila în care ne aflam, ca noi nu suntem stapâni în Stat, ci suntem la jumatatea drumului, ca dânsul, cu autoritatea si prestigiul ce-l are, trebuia sa ma ajute sa consolidam cucerirea facuta, ca solutia propusa de el ar fi fatala miscarii, sarind în aer tot ce-am obtinut pâna atunci. Mi-a fost imposibil sa-l urnesc din pozitia lui rigida. Toate argumentele mele se izbesc ca de un zid de intransigenta. Totul sau nimic. „Sa convoc adunarea de cuiburi la Bucuresti si sa-l proclam sef".
Am discutat cu Profesorul de la 11 seara pâna la 6 dimineata. De la un timp s-a asezat pe pat, iar eu am ramas pe scaun lânga el. A repetat tot timpul formula arhiconsacrata. Un zid de incomprehensiune ne separa. Îsi creasе o lume a lui, straina de realitati. Era în afara de problema. Eram speriat de lipsa lui de întelegere a momentului politic în care ne aflam si ceea ce era mai râu, se considera stapân pe situatie, încât îmi putea dicta decizia lui. Era intratabil. Probabil ca Ciorogaru si Preotul Borsa l-au convins ca la cel mai mic semnal al Profesorului, toata miscarea se va alinia în spatele lui.
Eram obosit de moarte. Profesorul ma privea fix si milostiv, iar eu, cu ochii împaienjeniti, abia ma mai tineam pe scaun de oboseala. Toata peroratia mea a fost zadarnica. A fost o noapte de cosmar... în casa Capitanului. În sfârsit, la 6 dimineata, ne-am despartit. Vazând ca nu-l pot convinge, l-am rugat sa întrerupa conversatia si sa o reluam cu alt prilej. L-am invitat sa participe la manifestatia de la 8 Noiembrie la Iasi si a acceptat. I-am promis ca vin cu masina sa-l iau de la Husi si sa mergem împreuna la Iasi.

14. ATACUL DE LA SEDIU

Asa cum îi fagaduisem Profesorului Codreanu, trebuia sa trec mai întâi cu masina pe la Husi si împreuna sa facem calatoria spre Iasi, pentru a ajunge la timp la manifestatia din 8 Noiembrie. Îmi facusem pregatirile de plecare în acest sens. Însotit de Eugen Necrelescu si Aron Valeriu, trebuia sa plec de la Bucuresti în dimineata de 7 Noiembrie, sa ajungem dupa masa la Husi si de aici, luându-l pe Profesor, sa continuam drumul spre Iasi. Guvernul în frunte cu Antonescu si ceilalti oaspeti, aveau la dispozitie trenuri speciale, care plecau seara din Bucuresti si ajungeau dimineata la Iasi.
Nu m-am putut tine de acest program, deoarece nu avusesem timp sa-mi pregatesc cuvântarea ce trebuia s-o rostesc la Iasi. I-am comunicat Profesorului, rugându-l sa ma ierte ca nu pot trece pe la el si ca ne vom întâlni la Iasi. Am plecat si eu cu trenul special, în seara de 7 Noiembrie, ca toata lumea. Compartimentul meu era în acelasi vagon cu al lui Antonescu si, odata intrat în el, m-am apucat sa lucrez la discursul comemorativ. Eram asa de obosit încât nu puteam închega o fraza. Nu mai functiona materia cenusie. O cuvântare care, în mod normal, mi-ar fi luat doua ore ca sa o scriu, mi-a trebuit toata noaptea ca sa o potrivesc. De la 9 seara pâna la 5 dimineata m-am luptat cu golurile din creier. A fost un chin de nedescris. Sa sti ca mâine trebuie sa vorbesti în fata a zeci de mii de oameni si sa nu fii în stare sa te concentrezi pentru a-ti formula ideile.
Abia spre ziua am atipit. A doua zi am aflat de tragicul accident în care si-au pierdut viata Eugen Necrelescu si Aron Valeriu. Cu masina lor trebuia sa plec si eu spre Husi si cine stie daca n-as fi pierit în acelasi accident, caci am fi mânat cu viteza mare pentru a ajunge la Husi si de acolo la Iasi. Eugen Necrelescu si Aron Valeriu erau inspectori de politie si fusesera trimisi de Ghica ca sa ajute autoritatilor locale la paza înaltelor autoritati ale Statului. Profesorul Codreanu a interpretat altfel lipsa mea de la Husi: intentionat n-am trecut pe la el ca sa nu mai aparem împreuna la Iasi si astfel sa ma bucur singur de aclamatiile multimii legionare!
Am povestit pe larg, într-un alt capitol, cum s-a desfasurat manifestatia de la Iasi. Profesorul Codreanu s-a bucurat de cea mai mare atentie. La defilare a fost în tribuna oficiala alaturi de mine si de General, desi nu detinea nici un rang în Stat. Când am strabatut strazile pe jos, în uralele multimii, eram unul lânga altul. O singura data m-am îndepartat de el, pasind ceva mai înainte, nu stiu pentru care motiv. „Unde-ai fost, mi-a spus dojenitor, stai lânga mine". Ochii Profesorului erau tinta asupra mea ca sa nu fac vreun gest cu care l-as aseza în umbra.

Cuvântarea tinuta de Profesor la Iasi, desi improvizata, a fost buna. A avut toata libertatea sa vorbeasca ce crede de cuviinta. Totul s-ar fi încheiat bine daca la urma, pentru a arata legionarilor ca el este seful Legiunii, n-ar fi scos o hârtiuta din buzunar si citind trei nume, al meu, al lui Gheorghe Dragomir Jilava si al lui Nicolae Seitan, sa anunte înaintarea noastra la gradul de Comandant Legionar pentru fapte de vitejie! Momentul si locul erau total nepotrivite pentru a trata chestiuni interne ale Miscarii în prezenta Regelui, a Reginei, a lui Antonescu si a întregului guvern. Impresia a fost penibila. Dar în afara de inoportunitatea interventiei Profesorului, distinctiile ce ni le acordase erau nevalabile, deoarece atât eu cât si ceilalti camarazi, Seitan si Dragomir-Jilava, eram de multa vreme comandanti legionari facuti de Capitan. Profesorul, strain de structura Miscarii, nu stia cine e si cine nu e Comandant Legionar.
Înca la Iasi fiind, a venit la mine Medrea, înalt functionar la Ministerul Presei si Propagandei, sa ma întrebe ce sa faca cu discursul Profesorului. I-am raspuns sa-l publice în întregime, în afara de pasajul cu „înaintarile în grad", nu numai ca nu se cuvenea sa figureze într-o cuvântare tinuta în fata Suveranului, dar si pentru a-l feri pe Profesor de ridicol. Ce-ar zice legionarii de aceasta isprava? Frumusetea discursului sau ar fi scazuta.
Suprimarea pasajului cu „înaintarile în grad", la publicarea cuvântarii Profesorului Codreanu în ziare a fost scânteia care l-a zguduit pe Profesor, mâniindu-l în asa masura încât s-a hotarât sa treaca la o actiune de forta pentru a-si afirma drepturile la conducerea Miscarii. Dupa manifestatia de la Iasi, n-a mai stat la Husi, ci a coborât în graba la Bucuresti pentru a se consulta cu consilierii sai. Trebuie presupus ca atât Preotul Borsa cât si Ciorogaru l-au sfatuit sa nu mai întârzie o clipa. Trebuie sa ocupe sediul din Strada Gutenberg 3, însotit de un grup de legionari si, odata în stapânirea lui, sa dea o proclamatie catre tara ca si-a asumat comanda Legiunii, si apoi, în virtutea noii functii, sa schimbe cadrele actuale, devotate lui Horia Sima.
În graba în care s-a organizat lovitura, a mai jucat un rol si faptul ca Generalul Antonescu pleca în Italia în seara de 12 Noiembrie. Aflând de aceasta calatorie, cei doi conspiratori si-au zis ca, în absenta Generalului, voi fi mult mai slab si mai vulnerabil. Nu voi cuteza sa ma opun actiunii întreprinse de Profesor, ci voi accepta schimbarea de sefie ca un fapt consumat, depasit de evenimente. Profesorul, stapân pe miscare, la întoarcerea Generalului, va trata direct cu Antonescu relatiile cu regimul, iar eu, pierzând atuul principal, încrederea legionarilor, voi fi eliminat si din guvern. În realitate, socoteala Preotului Dumitrescu-Borsa si a lui Ciorogaru era gresita, deoarece, în lipsa Generalului, eram mult mai puternic. În afara de forta Miscarii, dispuneam si de forta Statului, fiind numit de Conducator Presedinte ad-interim al Consiliului de Ministri.
Despre lovitura proiectata se zvonise ceva. Se vorbea de un grup de legionari care se concentrau în jurul Profesorului Codreanu. Între acestia fusese atras din întâmplare si un camarad care împartasise cu noi exilul din Germania, Alexandru Stroescu. Acesta aflând de ceea ce se planuia, a comunicat Politiei Legionare ca sediul va fi atacat. Cum stirea era mai mult decât absurda, n-am bagat-o în seama si nu i-am dat curs. Politia Legionara a fost totusi mai vigilenta. A întarit garda obisnuita de la sediu, redusa la câteva persoane, cu un grup de studenti care apartineau acestui corp.
În ziua de 13 Noiembrie, înainte de masa, vine la Presedintie Nicolae Petrascu si, vadit nervos si îngrijorat, îmi spune ca sediul a fost atacat de un grup de legionari sub comanda Profesorului Codreanu. El nu se afla în acel moment la sediu. Am ramas încremenit. Cum era posibil, cum era de imaginat macar, ca legionarii sa patrunda cu forta în propriul lor sediu, când intrarea era libera pentru toata lumea, respectând un obicei stabilit înca de pe timpul Capitanului?
Mircea Musetescu, care fusese repartizat în aceasta zi de la Splaiul Independentei la sediu, mi-a povestit cum s-a desfasurat scena asaltului. Profesorul Codreanu, întovarasit de vreo 20 de legionari, au patruns în curtea sediului, a urcat scarile si a intrat în camera din fund, unde era biroul Capitanului, asezându-se pe scaunul lui. Lasându-l pe Profesor sa intre, garda legionara i-a oprit pe însotitorii lui sa-l urmeze si pe masura ce apareau în anticamera, îi pofteau sa coboare în subsol, unde erau imobilizati si identificati. Marea majoritate nici nu stiau despre ce este vorba si nici unul dintre ei n-a opus cea mai usoara rezistenta. Profesorul a ramas singur în camera din fund, taiat de elementele cu care venise. Atunci a iesit afara si a început sa vocifereze: „Cum de si-au permis sa-i aresteze pe însotitorii lui?" Nu i-a raspuns nimeni. Nu i-a dat nici o explicatie, purtându-se cu Profesorul cu cel mai mare respect posibil.
Între timp în Capitala s-a raspândit vestea atacului de la sediu. Au început sa curga legionari din toate partile. Toate cercurile se mobilizasera si au început sa trimita întariri. De la Prefectura de Politie, de la Razleti, de la Muncitori, de la Studenti, de la Garzile Încazarmate au navalit spre sediu mase mari de

legionari, nestiind exact ce s-a întâmplat, dar toti cu gândul sa sara în ajutorul celor din interior. În realitate, în acel moment când s-a alarmat populatia legionara a Capitalei, Politia Legionara rezolvase problema. Ramasese singur Profesorul la sediu, în timp ce grupul cu care venise se gasea arestat la subsol. Primele contingente de legionari care au patruns în curtea sediului faceau de paza la poarta si la grilajul de fier care înconjura casa. Grupele care au venit mai târziu crezând ca cei dinauntru sunt „forta inamica", care au pus stapânire pe sediu, vroiau sa patrunda si ei, pentru a-i expulza. În aceasta învalmaseala s-au tras si focuri de revolver. Cei de-afara, ca sa-i intimideze pe ocupanti si sa-i oblige sa paraseasca sediul, iar ceilalti ca sa-l apere de presupusii atacanti, când în realitate si unii si altii erau trupe loiale. În acest schimb nenorocit de focuri au cazut loviti mortal doi legionari: Carol Cazanescu din Prahova, un element cunoscut de mine, care facea parte din vestita falanga de luptatori din acest judet, si Gheorghe Tarau din Ardeal, recrutat pentru Politia Legionara. Dintr-o prea mare desfasurare de forte, legionarii apartinând diferitelor corpuri nu s-au recunoscut între ei si au tras unii într-altii. Pâna la urma lucrurile s-au lamurit. Sefii de grupe au controlat situatia, dar curtea sediului si caldarâmul de-afara erau înrosite de sângele nevinovat al acestor tineri.
În timpul acestei busculade, Profesorul n-a parasit camera unde se afla si nimeni nu l-a suparat cu vreun cuvânt. A mai stat câtva timp si apoi, vazând ca lovitura a dat gres, s-a resemnat si a plecat spre casa.
Ciorogaru si Dumitrescu-Borsa, desi l-au împins pe Profesor sa atace sediul, nu l-au însotit în cursul operatiei, ci au preferat sa astepte rezultatul actiunii. Preotul Borsa a fost recunoscut de legionari plimbându-se pe Cheiul Dâmbovitei. Dumitrescu-Zapada, initiat si el în complot, vazând ce curs iau evenimentele, s-a grabit sa anunte legionarii pe care îi întâlnea în cale, de atacul de la sediu, cu scopul sa-si creeze un alibi.
Consecintele atacului de la sediu puteau fi mai grave, provocând lichidarea întregii aripi opozitioniste din interiorul miscarii. În cursul anchetei facute cu legionarii arestati, se stabilise clar, din declaratiile acestora, ca sefii rebeliunii erau Dumitrescu-Borsa si Ciorogaru. Într-un buzunar al lui Ciorogaru, anchetat în localul Garzilor Încazarmate, s-a gasit o hârtie, în care era notat, cu propria lui mâna, pe puncte, întreg planul loviturii de la sediu. Nu mai putea tagadui. Nu stiu ce rol a jucat Dumitrescu-Zapada. Acesta se refugiase la Berlin când a început prigoana din 1938 si îl întovarasea ca o umbra pe Ciorogaru, devenind un fel de aghiotant al lui. De la un timp, Zapada s-a plictisit de exil, s-a întors în tara, punându-se sub ocrotirea regimului carlist. A fost primul legionar din grupul Berlin care a abdicat de la lupta. Dupa 6 Septembrie, când Ciorogaru s-a înapoiat în tara, Dumitrescu-Zapada a revenit în orbita lui si asa se explica ca cunostea si actiunea întreprinsa de Profesor la sediu.
Presupunând ca ar fi amestecat în lovitura si Horia Codreanu, un grup numeros de Razleti, sub comanda lui Ilie Niculescu, s-au dus la locuinta Profesorului, i-au înconjurat casa si au vrut sa-l ridice pe fiul Profesorului, pentru cercetari. A iesit afara Profesorul Codreanu si, cu o voce tunatoare, i-a somat sa se retraga. Se pare ca pâna la urma Horia Codreanu a consimtit sa iasa afara, a dat o declaratie si a fost pus în libertate. Am aflat mai târziu de acest „asediu" al casei Profesorului si m-am suparat rau. Chiar daca Horia Codreanu stia ceva de lovitura, trebuia respectata persoana Profesorului. Eu nu i-am trimis si i-am dojenit aspru când am aflat. Dar aceste triste întâmplari nu erau decât consecintele imprevizibile ale actiunii necugetate de la sediu.
Dar cu aceasta nu s-a terminat. În dupa amiaza aceleiasi zile au venit la mine mai multe capetenii legionare din Capitala si din Prahova, afectati de moartea celor doi legionari, si mi-au cerut dezlegare ca sa termine nu numai cu Dumitrescu-Borsa si Ciorogaru, dar si cu toti aceia care din 1938 si pâna astazi au avut o atitudine contrara liniei legionare sau s-au facut uneltele regimului carlist. Ar fi momentul propice al unei epurari generale în Miscare, razbunând si sângele varsat al camarazilor cazuti la sediu. M-am îngrozit de aceasta propunere. M-au cuprins sudorile mortii. Ca un fulger mi-a trecut prin minte ce-ar fi însemnat sa cada Preotul Dumitrescu-Borsa, ultimul supravietuitor al echipei din Spania si toti ceilalti. Ce-ar fi zis lumea, ca noi îi ucidem pe legionari în timp ce nu facuseram dreptate Capitanului si asasinii lui se aflau înca în viata la Jilava? Am avut un moment de panica si disperare. I-am rugat sa nu se atinga de nici un fir de par din capul lor si pentru a-i feri de o actiune necugetata pe cei mai amenintati dintre ei, Borsa si Ciorogaru, l-am chemat pe Boian si i-am ordonat sa-i ia sub paza lui: „Vei plati cu capul daca li se întâmpla ceva", i-am spus lui Boian la despartire.
Inginerul Virgil Ionescu, desi neamestecat în aceasta actiune, a fost si el la un pas de moarte, victima a unei actiuni necontrolate. Gheorghe Dragomir Jilava, îndoctrinat de Papanace înca de la Berlin ca Virgil Ionescu este seful „partidei grecesti" în Miscare, l-a ridicat de acasa în aceeasi zi, cu gândul ca sa-l

împuste. Cu mare greutate a scapat din mâinile lui. Nenorocirea putea sa se întâmple, caci Dragomir Jilava actiona de unul singur, si n-as fi putut interveni. Din acest moment relatiile dintre Virgil Ionescu si Papanace s-au rupt si nu si-au mai vorbit niciodata.
N-au fost amestecati în lovitura de la sediu cei trei ministri legionari din perioada carlista, Noveanu, Bidianu si Budisteanu. În tot timpul guvernarii noastre s-au purtat corect, n-au facut nici o greutate, iar dupa expulzarea noastra de la putere, nu numai ca nu s-au atasat defaimatorilor nostri, dar i-au ajutat pe cei prigoniti.
Singura sanctiune ce-am aplicat-o celor vinovati de atacul de la sediu a fost sa aduc cazul în discutia Forului Legionar, cerându-i sa se pronunte. Forul Legiunii s-a întrunit chiar în seara când a avut loc lovitura de la sediu, fiind convocat mai dinainte pentru alte treburi. Au luat parte Profesorul Traian Braileanu, Ilie Gârneata, Radu Mironovici, Corneliu Georgescu, Mile Lefter, Vasile Iasinschi, Nicolae Petrascu, Colonelul Zavoianu, Aristotel Gheorghiu si Ion Popescu-Buzau. Papanace lipsea, fiind plecat cu Generalul în Italia. Forul a decis imediata excludere a celor implicati în atacul de la sediu. Secretariatul General a dat urmatorul comunicat dupa sedinta Forului:
"Fata de actiunea nedisciplinata si incorecta a unor elemente înauntrul Miscarii Legionare, care s-au asociat cu persoane straine de Miscare, pentru a provoca în aceste momente grele pentru Tara agitatii meschine, – de altfel lipsite de seriozitate – Consiliul Superior Legionar cere imediata eliminare din Miscare a:
Preotului Ion Dumitrescu-Borsa,
Gheorghe Ciorogaru si
Dumitrescu-Zapada.
Pe baza acestei decizii a Forului Legiunii, care aici figureaza sub numele de Consiliul Superior al Miscarii, dar în fond e vorba de una si aceeasi institutie, am dat urmatoarea circulara:
Circulara catre toate cuiburile legionare din tara
Vazând cele stabilite de Consiliul Superior al Legiunii, pentru a feri Miscarea de orice primejdii care ar decurge din actiunea unor elemente lipsite de simtul raspunderii, îi elimin pentru totdeauna din Miscare pe Ion Dumitrescu- Borsa, pe Dumitrescu-Zapada si Gheorghe Ciorogaru, împreuna cu aceia care au participat la actiunea lor".
13 Noiembrie 1940
(ss) Horia Sima
Era minimum ce puteam sa fac cu aceste elemente iresponsabile.
A doua zi a venit la mine Procurorul General al Tribunalului Ilfov ca sa-mi ceara instructiuni daca este cazul sa înceapa cercetari asupra tulburarilor de la sediu, unde-si pierdusera viata doi oameni. I-am multumit pentru bunavointa, dar l-am rugat sa renunte la orice ancheta. „Nu este nimeni vinovat. Sunt pacatele noastre, Domnule Procuror". A înteles si cu un gest de condescendenta a plecat.
Preotul Dumitrescu-Borsa a fost internat într-o vila la Predeal, în conditii bune, sub paza oamenilor lui Boian. Plângea mereu si îi era teama sa nu fie omorât. Ciorogaru de câteva ori a vrut sa vorbeasca cu mine, pentru a-si justifica atitudinea. Ei ma judecau dupa micimea lor sufleteasca, în timp ce eu ma gândeam si atunci la trecutul lor si tremuram mai mult decât ei sa nu li se întâmple ceva. Repet ca nu erau arestati, ci i-am ascuns, i-am luat sub protectie, sa nu cada victima revoltei ce mocnea în rândurile legionarilor.
Ceea ce nu l-a împiedicat pe Preotul Borsa ca, dupa 23 Ianuarie, când Miscarea disparuse de la suprafata vietii politice, ghemuindu-se iar în clandestinitate, sa înceapa din nou sa ma împroaste cu toate infamiile si calomniile posibile, la adapostul dictaturii instaurate de Antonescu. A devenit o unealta a regimului, detestat de toata lumea legionara.
Stranie speta de om.
La Berlin, Preotul Dumitrescu-Borsa ia conducerea grupului legionar.
Dezerteaza din fruntea grupului si îsi pregateste întoarcerea în tara. Un caz unic în analele legionare. Sa ne fuga seful!
Dupa biruinta de la 6 Septembrie, l-am primit cu toata dragostea si vroiam sa-i ofer o satisfactie pe masura personalitatii lui.
În loc sa se bucure de renasterea Legiunii, cauta sa-i darâme pe aceia care o înfaptuisera.
E prins în flagrant delict, ca autor al atentatului de la sediu, în care si-au gasit moartea doi legionari loiali.
În loc sa-l las prada razbunarii legionare, îl iau sub ocrotire si îi salvez viata.

Asta nu-l împiedica ca în timp ce mii de legionari populau închisorile, iar altii mureau în fata plutoanelor de executie, Preotul Borsa sa se asocieze cu Antonescu în actiunea de denigrare a miscarii, justificând crimele lui.
În comunicatul dat presei n-a fost pomenit Profesorul Codreanu tot din consideratie pentru persoana lui. As fi înmormântat în mine aceste triste întâmplari, daca Profesorul, dupa 23 Ianuarie 1941, n-ar fi reluat campania împotriva mea. Antonescu era mult prea bucuros ca sa-l afle alaturi de el ca acuzator al meu si al regimului legionar. Legionarii care i-au înconjurat casa în ziua atacului de la sediu cu devenit în limbajul Profesorului, „legionarii rosii", când în realitate apartineau corpului de elita al Razletilor. Profesorul Codreanu a fost chemat ca martor în mai multe procese ale unor legionari cunoscuti de el. A pledat în favoarea lor, dar în acelasi timp, îsi varsa focul împotriva mea, acuzându-ma de tot ce s-a întâmplat. Toate declaratiile Profesorului au aparut în presa timpului si au fost folosite ca document si în cartea *Pe Marginea Prapastiei*. Nu mai puteam trece sub tacere participarea Profesorului în tulburarile de la sediu, ca urmare a ideii absurde ce si-a faurit-o sa devina Seful Legiunii.
Îi rog pe toti, în cer si pe pamânt, sa ma ierte daca am gresit.
La atâtia ani de la moartea lor, în act de serviciu, fie-mi îngaduit sa vars o lacrima pentru bravii camarazi Carol Cazanescu si Gheorghe Tarau. N-au avut grade legionare, n-au fost mari personalitati, dar apartineau acelei elite de „mari anonimi", care-si identifica viata cu Legiunea si nu au alta bucurie mai mare decât sa se sacrifice pentru apararea si înaltarea ei. Trupurile lor neînsufletite au fost depuse la Biserica Sf. Ilie Gorgani, unde s-a savârsit slujba religioasa în dimineata de 14 Noiembrie. Însotiti de coloane legionare, au fost transportati la Predeal, unde au fost înmormântati în Cimitirul Eroilor.

15. CONFLICT CU ION MIHALACHE

Ion Mihalache, Vice-Presedintele Partidului National-Taranesc, s-a plâns Generalului Antonescu de modul neomenos în care legionarii din Muscel au tratat chestiunea cooperativelor din acest judet. Dupa ce l-a ascultat, Generalul l-a trimis la mine, ca sa rezolvam diferendul. L-am primit imediat, cu toata atentia cuvenita unui om care a jucat un rol în viata politica a tarii.
Despre ce este vorba? În cadrul noilor denumiri la Federalele cooperatiste din tara, Institutul National al Cooperatiei a decis, între alte schimbari, si înlocuirea conducerii de pâna atunci a „Federalei Negru Voda Muscel", cu un comitet precumpanitor, avându-l ca presedinte pe Ion Valimareanu. Schimbarea s-a realizat prin interventia fratelui acestuia Petre Valimareanu, seful organizatiei legionare, si a Prefectului Judetului, Paul Galasanu, la centrala cooperativelor de la Bucuresti. Ion Mihalache era indignat ca reteaua de cooperative din Muscel, creata de el cu multa truda si care ajunsese la o situatie înfloritoare, sa treaca peste noapte în alte mâini. Nu vedea ratiunea schimbarii, pentru ca vechea conducere avea experienta si daduse dovada de buna organizare si pricepere. Nu se putea aplica în cazul Federalei nici legea de românizare, caci organizatia se gasea sub conducerea unor bravi musceleni.
Omul avea în fond dreptate si, ca sa transez diferendul, l-am convocat la Bucuresti pe Presedintele nou numit, Ion Valimareanu, pentru a asculta si punctul lui de vedere. Am avut la Presedintie o conferinta în trei. Ion Valimareanu a început sa vorbeasca de „neregulile" ce s-ar fi savârsit la cooperatie sub vechea conducere. Era probabil adevarat, dar unde nu s-au întâmplat nereguli sub vechile guvernari. România n-a excelat niciodata printr-o administratie corecta. Ion Valimareanu apartinea acelei spete grabite de legionari care vroiau ca în câteva luni si cu mijloace radicale sa vindecam România de toate relele de care suferea. Era sincer, vorbea cu caldura, cu pasiune, fara sa se sfieze de prezenta lui Mihalache, dar ignora alte realitati.
Ion Valimareanu avea argumentele lui. Fara îndoiala ca s-au produs nereguli la Federala din Muscel, dar substituirea era inoportuna, caci loveam în opera unui om, resuscitând vechile animozitati, caci n-aveam nevoie de ele. De alta parte, nu puteam da satisfactie deplina nici reclamatiei lui Ion Mihalache, caci acesta era cunoscut pentru dusmania lui fata de Miscare. Nu s-a purtat amabil cu legionarii nici când a fost Ministru de Interne si nici ca sef al organizatiei national-taraniste din acest judet. Fratii Valimareanu si alti legionari din judet suferisera mult de pe urma lui Mihalache, trecusera apoi sub Carol prin lagare si închisori, fapte pe care nu le puteam ignora. Erau camarazii mei de lupta si nu-i puteam da la o parte pentru a-l lua în brate pe Mihalache.
În aceste împrejurari am cautat o formula de compromis, în care sa fie folosita la conducerea Federatiei si o parte din vechiul personal si am avut impresia ca Mihalache a fost multumit de solutia data de mine.

Cu acest prilej, am avut un schimb de opinii cu Vice-presedintele partidului national-taranesc asupra recentei tragedii ce s-a abatut asupra României. El credea ca ultimatumul sovietic pentru cedarea Basarabiei a fost provocat de înfiintarea Partidului Natiunii în Iunie 1940, un indiciu clar pentru Stalin ca România se îndreapta spre Axa. Fara de precipitata creare a acestui partid, nu am fi pierdut Basarabia.
Mi-a fost usor sa-i spulber aceasta teza, desi pe atunci nu se cunostea acordul secret aditional al pactului Ribbentrop-Molotov. „Ultimatumul sovietic din Iunie 1940 dat României nu e o piesa izolata; ci facea parte dintr-o strategie generala a Sovietelor, având ca obiectiv de a anexa cât mai multe teritorii din rasaritul Europei, profitând de Pactul de neagresiune cu Germania, cum dovedeste si ocuparea Tarilor Baltice".
Conversatia cu Ion Mihalache a fost cordiala si mi-a facut impresia unui om asezat si cuminte, cu care se putea trata orice problema de interes national. N-am înteles, dupa ce l-am cunoscut, cum de acelasi om, fiind Ministru de Interne în 1931, a dispus dizolvarea Miscarii si încarcerarea Capitanului. Dupa toate probabilitatile, influenta lui Armand Calinescu si a întregii aripi stângi a partidului national-taranesc era prea puternica, iar resursele lui mintale nu-i îngaduiau sa distinga ca face jocul puterilor oculte, de origine bolsevica. Atât Capitanul cât si Mihalache umblau în port taranesc si luptau amândoi pentru izbavirea taranimii, dar în timp ce Ion Mihalache alunecase în sfera de influenta marxista, Corneliu Codreanu a ramas credincios ideii nationale.

16. O MISTERIOASA POLITIE LEGIONARA

La Presedintie s-au primit mai multe scrisori, pe la începutul lui Noiembrie, în care unii evreii din Bucuresti se plângeau ca li s-au facut perchezitii din partea politiei legionare si în cursul ei li s-au confiscat obiecte de valoare din case.
Generalul mi le-a trecut mie ca sa cercetez cazul. Cum era normal, m-am adresat mai întâi sefilor de resort, Generalul Petrovicescu, Colonelul Zavoianu si Alecu Ghica, întrebându-i daca stiu ceva de aceste perchezitii. Nici unul n-avea vreo cunostinta de ele. Nici Prefectura si nici Siguranta nu ordonasera descinderi în casele evreilor care i se plânsesera lui Antonescu.
Cum reclamantii evrei – care îsi dadeau si adresele lor – pretindeau ca politia legionara le-a calcat casele, l-am întrebat pe Victor Apostolescu, seful politiei legionare din Capitala, daca nu cumva ordinele au pornit de la el si sunt oamenii lui care au facut descinderi la acesti evrei. Nici Apostolescu nu stia nimic. Atunci l-am rugat – dat fiindca indivizii care devalizau casele acestor evrei pretindeau ca sunt politie legionara si îi uzurpau autoritatea lui – ca în cel mai scurt timp posibil sa dea de urmele acestor raufacatori si sa-i aresteze.
Am asteptat o zi, doua, trei. De la Apostolescu nici un rezultat, iar actele de jaf continuau. Îmi imaginam ca niste derbedei, îmbracati în camasa verde, spargeau casele evreilor pentru a-si asigura o sursa usoara de câstig. Între timp, Antonescu ma îmbulzea sa curm cu aceste atentate contra proprietatii private, fie ea chiar evreiasca. Am fost nevoit atunci, cu mult regret, sa-i ridic comanda lui Apostolescu de la Politia Legionara a Capitalei, parându-mi-se ca nu depune destul zel, si sa i-o încredintez lui Ion Boian. Acesta, într-adevar, a reluat cercetarile cu multa energie, pentru a da de urmele misterioasei politii legionare.
Cum eram exasperat de cele întâmplate, temându-ma sa nu se creeze o psihoza colectiva, care sa propage în populatia marginasa a Capitalei acest gen de tâlharii, compromitând Miscarea, m-am asociat si eu anchetei întreprinse de Boian. În doua seri consecutive, împreuna cu Alecu Ghica, Boian, Pavel Onciu si alti legionari, am trecut pe la câteva case evreiesti, din cele semnalate în reclamatiile facute la Presedintie, pentru a ma convinge cu ochii mei de jafurile savârsite. Vazându-ne pe noi, dupa ce-au aflat cine suntem în loc sa se linisteasca, evreii s-au speriat de moarte si nu vroiau sa declare nimic. Daca au patit ce-au patit din partea „politiei legionare"", gândeau ei, ce-o sa se întâmple acum cu ei când au intrat în casele lor Directorul Sigurantei si... Horia Sima. Cu mare greutate i-am potolit, explicându-le pentru ce am venit si rugându-i sa ne dea indicatii asupra persoanelor care s-au prezentat ca politie legionara si le-au rascolit casa.
Dupa mai multe confruntari, misterul s-a lamurit. Dumitru Groza, seful Corpului Muncitorilor Legionari, a avut nastrusnica idee sa înfiinteze si el o politie legionara a Corpului Muncitoresc, sub conducerea unui oarecare Nicolae Tudose, fara sa ceara aprobare si fara sa ne informeze cel putin. Mai avea un sens initiativa lui, daca s-ar fi folosit de aceasta politie pentru treburile interne ale corpului, pentru a descoperi, niscaiva infiltratii. Atunci echivala cu un serviciu de ordine al casei. N-am înteles nici pâna astazi ce rost

avea sa-si trimita Groza oamenii sa sparga casele evreilor si sa ridice obiecte de valoare. Nu era modul cel mai indicat de a rezolva problema jidoveasca, ci doar de a crea necazuri regimului legionar. În al doilea rând, Corpul Muncitorilor Legionari dispunea de considerabile mijloace materiale – caci cotizau zece mii de membri – încât nu era avizat la acest gen ilicit de operatii.
Ceea ce m-a surprins si mai mult a fost faptul ca în casele vizitate locuiau familii modeste de evrei, la care nu se puteau gasi cine stie de bogatii. Le-am cerut scuze în numele guvernului si le-am asigurat ca persoanele care le-au tulburat pacea nu apartin organelor oficiale de Stat, ci sunt niste elemente iresponsabile, care vor fi împiedicate în viitor sa mai faca rau. Se vor lua masuri ca astfel de acte sa nu se mai repete si bunurile confiscate sa fie restituite.

17. STÂLPUL INFAMIEI

”Stâlpul Infamiei” a fost folosit prima oara în judetul Ilfov si nascocitorul lui a fost Rogojanu, seful organizatiei legionare din acest judet. „Stâlpul Infamiei” consta, dupa câte stiu eu, în legarea hotului sau delapidatorului de bani publici de un stâlp din piata, pe unde trecea lumea, având deasupra o tablita, pe care era scris „Stâlpul Infamiei”. În afara de faptul ca individul era legat câteva ore si expus publicului, nu suferea vreo tortura fizica. Aplicarea acestei pedepse, mai mult morale, în judetul Ilfov n-a facut vâlva, ramânând circumscrisa în aria câtorva sate.
Aflând totusi de aceasta întâmplare, l-am chemat pe Rogojanu pentru a-mi da explicatii. Era un exaltat al dreptatii, al necesitatii de a se extirpa cu fierul rosu coruptia din mijlocul nostru.
– Am vrut sa dau acest exemplu, pentru ca taranii sa stie ca noi nu glumim cu jefuitorii banului public. Banul Statului este ban sfânt. Nu e de-ajuns sa fie condamnat tâlharul, ci trebuie stigmatizat în fata multimii, expus oprobiului public, pentru a taia pofta altora sa-si însuseasca bunuri nemuncite.
Când vorbea, îi scaparau ochii de mânie. Parea ca un Arhanghel la judecata de apoi. Mi-a placut atitudinea lui fanatica în apararea avutiei publice sau a avutului altora, dar i-am atras atentia ca adeseori leacul întrebuintat poate sa aduca organismului national mai mari daune decât boala sociala însasi.
– O mentalitate înradacinata de sute de ani în poporul nostru, mostenire a unor domnii si regimuri corupte, nu se poate îndrepta într-o zi. Trebuie multi ani de educatie si de guvernare cinstita, pentru a se crea o clasa de functionari corecti si loiali Statului. Daca am generaliza sistemul D-tale, am ajunge la rezultate diametral opuse. Un om legat la stâlp, chiar stiind lumea ca este un hot, chiar prins asupra faptului, trezeste sentimente de compatimire în multime si pâna la urma vom fi acuzati noi pe nedrept de cruzime.
Rogojanu a înteles si mi-a promis ca nu va mai recurge la „Stâlpul Infamiei”. Nu l-am înlocuit de la conducerea judetului, caci era bun organizator si mi-am dat seama ca vorbeste dintr-o convingere profunda.
Dar ce s-a întâmplat mai departe? Sistemul s-a transplantat în alte parti ale tarii, creând probleme mult mai grave. Ideile gresite se propaga mai repede decât cele bune. S-a descoperit un „Stâlp al infamiei” la Azuga, în judetul Prahova, la câtiva kilometri de Predeal, unde-si avea resedinta Generalul Antonescu. Chiar Generalul a ridicat chestiunea într-un Consiliu de Ministri, cerându-i lui Petrovicescu, Ministrul de Interne, sa ia masuri.
Dar n-a trecut mult timp si „stâlpul infamiei” a aparut pe Calea Victoriei, în fata Prefecturii de Politie. Pe aici treceau mii de oameni si au avut prilejul sa contemple un om legat de un stâlp, având deasupra inscriptia infamanta. Dupa câte îmi amintesc, cel sanctionat era un legionar încadrat la Prefectura de Politie, care luase mita, descoperindu-se pe deasupra ca era si informator al lui Rioseanu. Nu stiu cine a dat ordinul, fara sa-si dea seama de repercusiunile negative asupra Miscarii. Expunerea la „stâlpul infamiei” n-a durat decât câteva ore, dar a fost suficient ca vestea sa se raspândeasca fulgerator în toata Capitala. Din nou discutie în Consiliul de Ministri, în prezenta lui Radu Mironovici, care era pe atunci Prefect al Politiei. Mironovici si-a luat angajamentul în fata Generalului ca nu va mai tolera astfel de acte, ci va aplica agentilor vinovati de mici transgresiuni alte pedepse, între care traditionalele 25 de lovituri.
Un sfârsit mai tragic a avut „stâlpul infamiei” în judetul Constanta. Faptele s-au petrecut în preajma loviturii de Stat a Generalului Antonescu, încât n-am mai avut timp sa intervin. O serie de indivizi, vinovati pentru furturi sau escrocherii, au fost ridicati de la Constanta si dusi la Hârsova pentru cercetari. Operatia a fost realizata de Ion Petre, seful plasei Hârsova, care n-avea nici o îndrituire sa faca anchete politienesti, cu atât mai mult cu cât politia legionara era desfiintata de multa vreme. Dupa interogatoriu,

cei vinovati, patru persoane, au fost legati împreuna la „stâlpul infamiei”, pe un timp geros, în Ianuarie. Între cei legati, era si un comerciant evreu din Constanta, Spiegel, prins cu afaceri necurate. Acesta n-a putut suporta temperatura joasa la care a fost tinut câteva ore si, dupa ce l-au dezlegat, a murit, cu toate eforturile legionarilor de a-l reanima.
Aceste fapte s-au petrecut în aria administrativa a Prefectului de Judet, Avocat Nicolae Seitan, si a sefului organizatiei legionare judetene, Gheorghe Stoian. Erau elemente de elita ale Legiunii si e de mirare cum de au tolerat sa se întâmple aceste fapte regretabile si neomenoase.
”Stâlpul infamiei”, într-o alta versiune, l-a avut ca imitator pe... Generalul Antonescu. Cum am citit în presa timpului, Conducatorul într-un acces de furie, aflând de hotiile savârsite de un perceptor de la Constanta, a dat ordin ca vinovatul sa fie legat în lanturi chiar la intrarea în Administratia Financiara, ca sa fie vazut de toti cei ce intrau si ieseau din institutia pe care o pradase.

18. RAPORTURILE CU ARMATA. ORIGINEA UNEI CIRCULARI

Cam la începutul lunii Decembrie, am dat o circulara prin care stabileam raporturile dintre Legiune si Armata. Spuneam în acea circulara ca Armata este de resortul exclusiv al Generalului Antonescu si interziceam legionarilor sa se amestece, sub orice forma, în treburile militare.
Circulara a creat oarecare nedumerire în lumea legionara, iar mai târziu s-au gasit unii care sa ma învinuiasca pentru ordinul dat, considerând ca daca noi am fi cultivat mai intens relatiile eu corpul ofiteresc, am fi putut împiedica lovitura de Stat a Generalului Antonescu din 21 Ianuarie 1941.
Ce m-a determinat sa dau aceasta circulara care aseza armata în afara Legiunii? La originea ei a stat fapta necugetata a unui legionar din Arad. Unui marunt sef local, al carui nume nu mi-l mai amintesc, i-a venit în cap sa faca o inspectie la un regiment din oras, pentru a cerceta daca hrana soldatilor este buna. A intrat pe poarta regimentului si a cerut ofiterului de zi sa-i dea voie sa guste mâncarea de la cazan. A fost un scandal care s-a auzit repede pâna la Bucuresti. De când un civil îsi permite sa-i controleze pe militari fie el îmbracat chiar în camasa verde? În ce tara traim?
Imediat m-a chemat Generalul în cabinetul lui si mi-a aratat informatia ce-o primise de la Ministerul Armatei. Era rosu-vânat de mânie. Am citit-o si eu si am avut aceeasi senzatie de indignare puternica. Cum e posibil ca un legionar sa faca treaba asta? Nu era numai un act necugetat, dar de o prostie fara margini. Cu aceste metode idioate, ne înstrainam armata, cream tensiuni inutile, pe care le vor specula dusmanii.
Sub imperiul acestei revolte, dezgustat, mâhnit si umilit ca se poate gasi un legionar capabil sa ofenseze corpul ofiteresc al unui regiment, am redactat circulara cu continutul mai sus amintit, care a fost publicata apoi în presa.
Nu puteam proceda altfel. Nu numai pentru a-i da satisfactie lui Antonescu, dar si de teama ca fara o luare de atitudine categorica sa nu se iveasca alti legionari, în alte parti ale tarii, care, dupa exemplul de la Arad, sa se transforme în cenzori ai armatei, provocând alte conflicte. Este adevarat ca aceasta circulara a fost interpretata în cercurile militare ca un semn de debilitate legionara si ca un triumf a lui Antonescu, interzicându-se fraternizarea dintre cele doua corpuri. În ce masura pozitia noastra în armata a fost afectata de dispozitia mea, ramâne o chestiune deschisa, deoarece în cursul loviturii de Stat a Generalului Antonescu, o parte însemnata a corpului ofiteresc s-a alaturat noua.

19. SOCOTEALA FINALA

În acest ultim capitol voi face o analiza a tulburarilor din Miscare si din organele Statului conduse de legionari, pentru a cântari în ce masura au influentat ele cursul evenimentelor din guvernarea noastra.
În primul rând trebuie separate focarele permanente de neliniste din Miscare de acele actiuni sporadice de dezordine, care apareau în diverse puncte ale tarii, dar fara sa aiba continuitate, stingându-se repede. Au existat trei centre de agitatie permanenta în Miscare, care nu ne-au dat pace aproape în tot timpul guvernarii:
1. Prefectura de Politie
2. Corpul Muncitorilor Legionari
3. Organizatia de Prahova.
Asupra Prefecturii de Politie nu mai revin, caci am explicat cauzele dezordinii de acolo în capitolul dedicat Ministerului de Interne. În Corpul Muncitorilor Legionari, tulburarile se datoreaza exclusiv

conducerii deficitare. Dumitru Groza, seful acestui corp, îsi pierduse-capul aflându-se în fruntea a mii de oameni, facând un fel de delir de grandoare. Nu mai tinea seama de cadrul în care trebuia sa lucreze, de respiratia generala a Miscarii si de ierarhia stabilita. Lua initiative excentrice, crea organe cate depaseau rostul acestui corp, cum a fost si nefasta politie legionara a corpului, care ne-a facut atât rau.
Groza a ajuns în fruntea acestui corp printr-un proces revolutionar. Fusese închis la Chisinau în timpul prigoanei carliste, unde suferise mult, iar dupa eliberare reconstituise în clandestinitate, cu mici efective, corpul muncitoresc. La 3 Septembrie, echipele ce mi le-a pus la dispozitie au jucat un rol important în luptele de la Brasov si Bucuresti. Dupa 6 Septembrie, conducerea corpului i-a revenit, asa zicând în mod natural, fiind produs al revolutiei. Dar odata ajuns pe culmi, purtat de iuresul maselor populare, n-a avut bunul simt sa-si masoare posibilitatile si sa se încadreze în ordinea noului Stat. S-a înconjurat de elemente mediocre, care l-au încurajat si mai mult în tendintele lui anarhice.
Corpul Muncitoresc în sine era splendid, mostenitor al educatiei si traditiilor din timpul când era condus de Inginerul Clime. Nu numai ca reprezenta o masa impunatoare, de peste zece mii de oameni, dar avea în sânul lui o pleiada de elemente valoroase, sefi de sectie, sefi de întreprinderi, mult superioare conducerii de atunci.
În organizatia de Prahova s-a produs un fenomen de alta natura. Aceasta organizatie a fost cea mai crâncen lovita în prigoana carlista. Aproape toate cadrele ei au fost lichidate. Sângera din zeci de rani. Era firesc ca sentimentul razbunarii sa fie mai virulent în Prahova decât în alta parte si sa se descarce cu mai multa putere la cei ramasi în viata. Dezordinile din aceasta organizatie nu pot fi puse pe seama unei persoane, ci se datoreaza unei stari colective de razvratire. S-au produs si în alte parti ale tarii, dar acestea aveau un caracter sporadic, erau de scurta durata, stingându-se repede, fie de la sine, fie prin interventia mea.
Pentru începutul lui Ianuarie, asa cum era obiceiul în Miscare, planuiam o schimbare generala a cadrelor conducatoare, începând de la Secretarul General, sefii de corpuri, sefii de regiuni si de judete. Echipa de conducere iesita din revolutie trebuia sa faca loc unei echipe selectate cu mai multa grija. Nu am putut duce la îndeplinire acest plan, din cauza tensiunilor crescânde cu Antonescu. Riscul era prea mare, când Generalul îsi ascutea sabiile sa ne loveasca.
În Miscare erau sute de elemente de valoare, cu toate pierderile suferite. Dificultatea consta în a-i descoperi si a-i aseza pe fiecare la locul potrivit, dupa pregatirea, înclinatiile si experienta lui. Erau talente în oratorie, în gazetarie, în creatia literara si artistica. Erau elementele de lupta care au dus greul bataliei în prigoana. Erau profesionisti remarcabili care puteau face mândria oricarui minister. Mai greu de gasit si mai putini la numar au fost si sunt în toate timpurile bunii organizatori. Multi îsi închipuie ca e suficient sa stii sa comanzi, sa dai ordine, pentru ca o organizatie sa mearga bine. Un sef de organizatie trebuie sa însumeze o sinteza de însusiri: camaraderie, buna cunoastere a oamenilor, arta de a-i înmanunchea dupa afinitatile lor, simtul terenului si evaluarea obstacolelor. Un sef de organizatie are si o mare raspundere politica, pentru ca trebuie sa-l secundeze cu tact si întelepciune pe Seful Legiunii. El trebuie sa fie atent nu numai la organizatia locala, ci si la ansamblul Miscarii, pentru a nu face acte în regiunea sa care sa tulbure politica generala a miscarii.
Mai mult decât dezordinile în sine, aceia ce le-au savârsit mi-au facut mie mai mult rau, rapindu-mi timpul si energia pentru cercetarea si reprimarea lor, timp si energie ce le puteam folosi pentru a examina panorama câmpului de batalie. Aveam impresia câteodata ca nervozitatea si agitatiile din anumite sectoare ale Miscarii erau anume întretinute de o mâna care avea interesul sa le produca. Toti cei ce mi-au creat greutati în aceasta perioada, cu iesiri necontrolate, nu aparau Miscarea, ci erau în fond aliatii inconstienti ai Generalului Antonescu, caci îi procurau acestuia argumente ca sa ne loveasca, iar mie îmi îngustau câmpul de actiune.
Îmi aduc aminte cu dragoste si recunostinta de corpurile legionare si organizatiile care s-au purtat impecabil în cursul guvernarii noastre. În primul rând organizatia Razletilor din Capitala, apoi admirabilul corp al Studentimii Legionare, de sub conducerea lui Vasile Andrei, Garzile Încazarmate, create si comandate de Ovidiu Gaina, si Serviciul de Ordine a lui Boian. În provincie, cu rare exceptii, regiunile au dat de asemenea un exemplu masiv de disciplina.
Cine examineaza cu nepartinire dezordinile din timpul guvernarii noastre, atât de mult trâmbitate, chiar si acelea pomenite cu mare aparat în cartea *Pe Marginea Prapastiei*, va descoperi ca în imensa lor majoritate erau de natura benigna. Ilegalitati care se pot petrece asa zicând în cea mai buna familie, sub cel mai bun guvern din lume, cu atât mai mult cu cât în România izbucnise o revolutie nationala. Faptele

de sânge se pot numara pe degete. Câteva cazuri la o jumatate de milion de legionari. Întâmplarile de la Jilava nu intra în categoria aceasta. Au un alt substrat si o alta explicatie. În ce priveste victimele din Ianuarie 1941, români si evrei, raspunderea cade în întregime asupra aceluia care a provocat „rebeliunea", în realitate lovitura de Stat a Generalului Antonescu.

Ce s-a petrecut în timpul Statului National-Legionar, nici pe departe nu se poate compara cu masacrele din perioada carlista si nici cu crimele lui Antonescu, cu miile de vieti tinere nevinovate, secerate de moarte, sub pojghita unei presupuse legalitati. Nu se gaseste nici un guvern care sa se auto-flageleze, cum a facut Antonescu cu guvernul sau, descoperind singur defectele. Le repara, le îndreapta. E treaba opozitiei sa le critice. Antonescu însa nu era seful acestui guvern, ci s-a convertit în dusmanii lui si vroia sa-l lichideze. Si atunci era firesc sa se foloseasca de cele mai perfide arme, de cele mai nedrepte acuzatii, pentru a aparea în fata strainatatii si a anumitor cercuri din Capitala ca „salvatorul Statului".

Legionarii si cititorii acestor rânduri sa nu-si închipuie ca noi am fi cazut de la putere din cauza acestor dezordini, care ai fi demonstrat incapacitatea noastra de a guverna. N-are nimic în comun una cu alta. Acestea puteau fi usor îndreptate, daca aveam la conducerea Statului un Aliat si nu un dusman. N-am cazut de la putere pentru greselile noastre, pentru pacatele noastre, ci pentru virtutile noastre. Pentru puterea creatoare a Miscarii. Pentru vitalitatea acestui regim, capabil sa înfrânga toate obstacolele. Pentru elanul cu care ne-am pus la treaba vindecând ranile natiunii. Pentru formidabila capacitate de daruire a legionarilor în slujba patriei. Pentru realizarile noastre uriase. Aceasta ofensiva creatoare a Miscarii în toate domeniile i-a îngrozit pe dusmani si i-a determinat sa se coalizeze pentru a împiedica Legiunea sa devina piatra din capul unghiului a unei ere de renastere nationala.